

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΗΘΙΚΟΙ.

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI.

GRÆCE & LATINE.

Cum NOTIS ac EMENDATIONIBUS

ISAACI CASAUBONI

& Aliorum.

ACCEDUNT

JACOBI DUPORTI

PRÆLECTIONES

jam primum Editæ.

GRÆCA cum vetustissimis MSS. collata recensuit,
& NOTAS adjecit,

PET. NEEDHAM, S.T.B.

Coll. Div. Joh. CANTAB. Socius.

CANTABRIGIÆ:

TYPIS ACADEMICIS.

Impensis CORNELII CROWNFIELD, Celeber-
rimæ Academiæ TYPOGRAPHI.

MDCCXII.

4

2.V.C.

4

Reverendo auctoritate in Christo Patri
XABAKI
DOMINO

IOHANNI MORO

Episcopo ELIENSIS

Summa PIETATIS exemplo

Museum suo semper colendo

Propter singularem

a multis rebus antiquis Britannicis

et huiusmodi rebus collectis

Notum

Reverendo admodum in Christo Patri,

DOMINO

JOHANNI MORO

EPISCOPO ELIENSI:

Maximo

Sinceræ PIETATIS exemplo,

Summoque

Politioris LITERATURÆ

JUDICI & PATRONO;

Mæcenati suo semper colendo;

Propter singularem

a multis retro annis Benevolentiam,

& Beneficia nuper collata;

Novam

Novam hanc

THEOPHRASTI EDITIONEM,

Ex instructissima ejus Bibliotheca

maxima ex parte adornatam;

In publicum grati animi

& plurimæ observantiæ

testimonium;

Ea, qua par est, Veneratione

& Obsequio,

Lubens merito,

Dat, Dicit, Dedicat,

Confecratque

PET. NEEDHAM.

PRÆFATIO.

THEOPHRASTI EDITIONEM

NIHIL de Theophrasto dicendum restat, post tot & tam accuratas de ejus Vita & Scriptis tum Veterum tum Recentiorum diatribas. De hac nostra igitur editione Theophrasti Characterum paucula præfari liceat. Quos quidem in tantum emendatos dare conati sumus, in quantum natura operis βραχυλογία ἀπὸ φυσικῆς adeo constricti, elliptica orationis structura sæpius hians ac interrupta, & periodi nulla ἀλλολεξία coherentes, sed plurimum intercisse patiuntur. Hujusce enim Libelli longe dispar est ac aliorum ratio, in quibus orationis filum, & continua argumenti series, uno procedens ordine, ad Emendationes vel formandas vel adstruendas Editorem quasi manu ducit. Quare non est cur mireris, Lector, plurima hiulca, corrupta, & salebrosa in hoc opusculo adhuc superesse; quamvis permultis locis huc usque desperatis medicinam non infeliciter adhibuerim (ὅθεν ἀπὸ λόγου) partim ex conjecturis Alienis & propriis, partim vetustissimorum Codicum subsidio; quorum Etatem, Ordinem, & Numerum indicabit Syllabus Præfationi subjectus. Ex his quatuor præbuit, immensus iste optimorum MSS. Thesaurus, Bibliotheca Regis Galliarum, & quintum debemus museo D. D. de Coislin. Episcopi Mettensis, qui olim fuerat Petri Seguerii, celeberrimi, dum vixit, Galliarum Cancellarii

P R Æ F A T I O.

cellarii. Hos omnes cum editione Theophrasti
Heinsiana summa fide contulit Vir doctissimus
& Grace admodum peritus D. Gulielmus Le
Clere; idque adeo accurate præstitit, ut ne
minima quidem aut epicam aut literarum dis-
crimina neglexerit. Rogatu clarissimi & dig-
nissimi D. Bernardi de Montfaucon, Monachi
Benedictini & Congregatione S. Mauri Parisiis;
Viri ad Græcas Literas ornandas & prom-
ovendas, summa seculi nostri felicitate, nati,
maximique eruditionis & industriae exempli.
Cui grates quamplurimas semper agam, non so-
lum ob varias horum Codd. lectiones huc trans-
missas, sed ulterius etiam nostræ Editionis præ-
vehendæ studium, dum Bibliothecam Colber-
tinam diligentius excuteret, si quis forte Theo-
phrasti codex ibi delitesceret. Verum, quod
summo opere miror, in ornatissima illa Biblio-
theca, mille circiter Græcis codicibus instructa,
ne quid quidem Auctoris nostri comparet, ut me
per literas Lutetia datas certiores fecit Mon-
tfauconius. Sextum codicem MS. suppeditavit
Bibliotheca Barocciana, jam Oxonii asser-
vata, cum vetustissimis MSS. Regis Galliarum,
A. & B. mirum in modum congruentem, cujus
ab editis discrepantias manu propria notatas
benigne communicavit Vir doctissimus Tho.
Hearne, A. M. & secundus Bibliothecæ Bod-
leianæ custos. Iste autem codex, æque ac
Gallici, ultra xv. Characterismum, Npi αβγδ-
εζζη, nihil opis afferebat. Septimus codex MS.
debetur Bibliothecæ Collegii SSæ Trinitatis
in nostra Academia, a me ipso cum editis colla-
tus,

P R Æ F A T I O.

tus, omniumque codicum, quibus usus sum, longe integerrimus, quippe qui ad finem vigesimii tertii Characteris pertingat. Octavum locum tenent *Variae Lectiones Theophrasti ex Manu scripta codice Bonaventuræ Vulcanii ab Isaaco Casaubono excerptæ*; quas ex ejusdem Collectaneis, nunc Oxonii repositis, depromptas transmisit amicus doctissimus Tho. Hearne, jamjam memoratus. Noni & ultimi codicis, qui creditur fuisse celeberrimi Dni Johannis Cheeke Equitis Aurati, variantes lectiones acceptas refero humanitati Johannis Hudson, S. T. P. & Bibliothecæ Bodleianæ primarii Custodis; Vtri de politiore literatura indices bene merentis. Et hos quidem exceperunt collationes MS. Monasterii B. Mariæ Florentiæ, cujus meminit doctiss. Montfauconius in *Diario Italico Cap. 25. pag. 365.* & alterius in *Bibliotheca H. Vossii*, jam Lugduni Batavorum asservati: nisi illæ, utpote recentior, tam exigui fuisset pretii, judice Clarissimo Montfauconio, ut dignus nulla modo esset, cujus causa editio nostra in longum tempus extraheretur, & Vossianus paulo serius fuisset animadversus; minimo, opinor, cum dispendio. Subsidiis ex MSS. Codicibus petitis adjiciendum censui quicquid præbuerunt optima & vetustissima hujus libelli Editiones, viz. Oporiniana, Basileæ 1541. Camotiana, Venetiis 1552. quarum varias lectiones representavit Sylburgius, Hen. Stephani, Lutetia 1557. Claudii Auberii, Basileæ 1582. & Friderici Sylburgii, Francofurti 1584. diligentius enim

P R Æ F A T I O.

perscrutanti nusquam occurrebant Characteres Theophrastei cum Angeli Politiani versione & Federici Morelli notis, Paris. 1553. quos in Catalogo Thuaneco, Tom. 2. pag. 14. memoratos videas, teste Fabricio. His adminiculis instructus ad Græcæ restituenda & supplenda seriatim contuli; ubicunque autem minus aut nihil opis afferebant, quod sæpius accidit, ad conjecturas doctissimorum Virorum, qui consulto aut obiter Theophrasto lucem affuderunt, necessario confugiendum erat; viz. H. Stephani, Claudii Auberii, Friderici Sylburgii, H. Casauboni, Joannis Meursii, Claudii Salmasii, Jacobi Palmerii, Jac. Duporti, Thomæ Galei, & Joannis Clerici. Quorum omnium emendationibus, in notis nostris summa fide representatis, meos etiam hinc inde intertexere non reformidavi; una cum castigatione versionis Theophrastæ, quoties opus esse videbatur. Accuratam enim ut plurimum istam, a Casaubono summa judicio confectam, vel minimum quidem interpolare nefas duximus.

Textum Theophrasteum pressò pede sequitur eruditissimus Maaci Casauboni, omni laude majoris, Commentarius; de quo insigne satis elogium, & jure merito, pronunciat Magnus ille Josephus Scaliger Lib. 1. Epist. 35. Hunc igitur Commentarium, plurimis antea scatentem mendis, jam ex optima Editione Brunsvicensi 1659. recusum damus. Ex optima, inquam, ista editione, quippe quæ non tantum versionem sententiarum a Casaubono ex Græcis Scriptoribus haustarum præbeat, sed etiam unde sin-
guli

P R A E F A T I O.

guli omnium Auctorum loci prodierint ut plurimum fideliter indicet : quæ quidem ambo in prioribus Casauboni editionibus desiderari, sæpius conquesti sunt eruditi. Monendus tamen es, Lector, unum, idque gravioris notæ, vitium huic editioni insedisse ; locis nonnullis sc. Casauboni Commentarium ab Editore (quisquis ille fuerit) temerario satis ausu interpolatum esse. Quos equidem uncis saltem includeram, nisi paulo serius innotuissent ; quod autem remedii nunc adhiberi potest, adhibui, in pagina Casauboni schedas statim præcedente. Rarissimam istam in Britannia nostra editionem perhumane Amstelodamo huc transmisit celeberrimus Joannes Clericus, schedis aliquot commitatam Notarum in Theophrastum, a Joachimo Kuhnio Argentoratensi inchoatarum, sed, præmaturo auctoris fato interveniente, nunquam absolutarum. Quas tamen editioni nostræ assuere nequaquam consultum duximus, cum leviora quedam & primoribus tantum litteratorum labris degustanda contineant.

Casaubonum excipiunt amplissimæ Jacobi Duporti, Græcæ Linguae in Academia nostra superiori seculo Professoris Regii, in tredecim Characterismos Prælectiones. Dignissimæ prorsus, doctissimorum quorundam Virorum iudicio, quæ lucem viderent, ideoque jam primum editæ ex MS^o codice, quem maxima, uti semper solet, humanitate, & summo antiquas litteras promovendi studio, mihi tradidit Reverendus admodum in Christo Pater, Dominus JOHANNES MORUS Episcopus Eliensis:

P R Æ F A T I O.

*Eliensis: cujus in Literas & Literatos exi-
 mius favor adeo totum meritò quaquaversum
 pervasit orbem, ut nullo nunc indigeat pra-
 conio. In Catalogo quidem MSS. Codicum,
 qui in ornatissima Bibliotheca Amplissimi Prae-
 sulis asservantur, locum 669. occupat iste co-
 dex, sub hoc titulo, Thomæ Stanleii Prælecti-
 ones amplissimæ in Theophrasti Characteres.
 Unde auctor Vitæ Stanleianæ, quæ Historiæ
 Philosophorum a Stanleio scriptæ in novis-
 sima editione Londinensi præfixa est, amplissi-
 mas ejus in Theophrastum Prælectiones me-
 morat; uti a Cl. etiam Fabricio notatum vi-
 deo, Bibliothecæ Græcæ Lib. 3. pag. 241. Et
 ita quidem sub alieno nomine se huc usque ven-
 ditârunt Prælectiones: quas tamen, pauculis
 earum pagellis attentius lectis, ex stylo & scri-
 bendi modo, Stanleii nequaquam esse, sed Du-
 porto adjudicandas, solita sagacitate statim
 vidit dignissimus Richardus Bentleius, S. T. P.
 Collegii SS^æ Trinitatis Præfectus; humanio-
 res colentium literas, quotquot nunc in terris,
 Eruditione recandita, & Acumine judicioque
 longe summus. Bentleiana autem sententiæ
 veritatem, perlectis Prælectionibus, aperte de-
 prebendi: cum ex pagg. 254. 272, 4. 308. 341.
 375, 8. 386. 397. 461. & 471. abunde constet
 auctorem in Collegio SS^æ Trinitatis Canta-
 brigiæ bonis literis operam navasse, & in eadem
 Academia Græcam Linguam a Cathedra do-
 cuisse; Bello intestino, quod regnante Carolo I.
 in Britannia exarsit, nondum consapito. Quæ
 omnia Clarissimo Duporto ad amissim qua-
 drant:*

P R A E F A T I O.

drant: quippe qui, Collegii Trinitatis Socius, Professoris Graeci munere, ab anno 1639, viginti plus minus annos summa sua cum laude perfunctus est. Denique, ut haec litterae verba dirimam, doctissimus Galeus, Duporti ὁμοτίμῳ & Collega, tandemque in Graeca Cathedra Successor, in Praefatione Opusculis Mythologicis Amstelodami editis 1688. praefatus, testatur se vidisse Jacobi Duporti Praelectiones, quas Graecae Linguae Professor Cantabrigiae habuit, ad hunc Theophrasti libellum. De Praelectionum auctore haec haec tenus: in quibus ut Eruditionis, Diligentiae, & Acuminis quamplurima reliquit indicia, ita etiam nonnulla levioris momenti, ad Grammaticam sc. & prima Graecae Linguae elementa spectantia, pro muneris sui ratione, admiscuit: nec etiam dissimulandum est, Virum aliqui doctissimum, pro genio, & suo, & qua vixit aetatis, jocos ex consimilium verborum collisione natos saepiuscule captare, & argutula sententiarum ac dictionum ἀντιπαλὰς paulo frigidius plerumque ludere. Quae tamen deleri omnino prohibebat Doctissimorum Virorum auctoritas & iudicium, ne orationis series importunius subinde abrumperetur, & Lectores mutilatis Praelectionibus fraudem sibi fieri existimarent.

Totum denique libellum claudunt Indices, non levi negotio restituti & constructi; modicusque Erratorum syllabus mox sequitur, quae partim ex Editione Brunsvicensi, partim ex Duporti Codice pessime scripta, & Typothetarum incuria, hinc inde irrepserunt. Si qua vera in aurei hujus
Libri

P R A E F A T I O.

*Libri editione graviora sunt admiffa, ignofcas
velim Lector, cum ex totius Antiquitatis nau-
fragio, ut nulla (quantum videmus) pulchrior,
ita nec magis laceta aut corrupta, fupersit ta-
bula. Nam, ut optime Henricus Stephanus,
quid hoc Theophrasti libello reperiri, quid
fingi, aut cogitari poteft elegantius? quid ad
vite communis ufum accommodatius? quid
utilius? Sed fit nescio quomodo ut quo libri
funt elegantiores, eo plerumque comperian-
tur effe depravatiores, quod & in hoc ufu
venit.*

Nam. 2600.

Codex MS. Regis Gallie. bom-
bycinus, decimus quartus feculi.
Nam. 1762.

Codex MS. bombycinus, decimus
quintus feculi. olim Bibliotheca Se-
guensis pars. nunc autem P. D.
de Ceflia Epifcopi Medienfis.

Codex MS. in Bibliotheca Baro-
nica. jam Oxoni reposita, circa cap-
tum Constantino-polim in charta mi-
nifimo charactere fcriptus.
Nam. 1764.

Codex MS. in Bibliotheca Collegii
S. Trinitatis Cantab. fcriptus
quidem circiter annis 8. minutior
fcriptura forma in charta exactius
Nam. R. 14.

Nam.

Codicum MSS. Syllabus.

A. Codex MS. *Regis Gallie*, optimæ notæ, in membranis exaratus circa *A. D.* 900. *Num.* 3264.

B. Codex MS. *Regis Gallie*, decimo itidem seculo in membranis scriptus. *Num.* 2758.

C. Codex MS. *Regis Gallie*, bombycinus & decimi quinti seculi. *Num.* 2660.

D. Codex MS. *Regis Gallie*, bombycinus, decimi quarti seculi. *Num.* 2762.

E. Codex MS. bombycinus, decimi quinti seculi, olim Bibliothecæ *Se-guerianæ* pars, nunc autem *D. D. de Coislin* Episcopi *Mettensis*.

Barocc. Codex MS. in Bibliotheca *Barocciana*, jam *Oxonii* reposita, circa captam *Constantinopolin*, in charta minutissimo charactere scriptus. *Num.* 194.

Trin. Codex MS. in Bibliotheca *Collegii SS. Trinitatis Cantabr.* asservatus, ejusdem circiter ætatis, & minutori literarum forma in chartis exaratus. *Num. R.* 14. 1.

Vulc.

Codicum MSS. Syllabus.

Vulc. Variantes lectiones Codicis MS. olim *Bonaventurae Vulcanii*, depromptæ ex Volumine III. Collectaneorum *Isaaci Casauboni*, in Bibliotheca Bodleiana Oxonii repositum.

Osborn. Codex MS. V. Cl. Dni *Johannis Osborn* Baronetti, qui olim, ut videtur, fuit Celeberrimi Dni *Johannis Cheeke* Equitis Aurati.

SUPPLENDA & EMENDANDA.

IN Theophrasto: Pag. xvi, pro ἰσοδ. καὶ, ita distinguendum ἰσοδ. κ. — In Casauboni *Comment.* & Duporti *Prælectionibus*: pag. 3. l. 12. legendum *Theophrasti*. p. 4. l. 18. post *similitudo* adde *aut dissimilitudo*. p. 14. l. 10. *jubeant*. p. 29. l. 8. vii. p. 34. l. 6. πῶς. Ibid. l. 24. post *planissime* adde *atque adeo gravissime*. p. 43. l. 44. leg. *accommodem*. p. 49. l. 32. *appellabant*. p. 50. l. 40. in illis locis. p. 53. l. 34. *hanc rutilantem agitationem*. Ibid. l. 39. *Apocolocyntosis*. p. 55. l. 7. *tum etiam in*. p. 56. l. 42. ἐπὶ τῷ. p. 59. l. 23. *sicut dixit*. p. 61. l. 25. *de hoc*. Ibid. l. 44. *ῥαίματος legi hic non ῥαίματος*. p. 63. l. 35. *πλωνίων*. p. 66. l. penult. *μῶνς ἰδὲν μῶνς ἰδὲν*. p. 68. l. 18. *scriptores*. Ibid. l. 20. *utuntur*. p. 69. l. 25. *διαπρ.* p. 72. l. 18. *nam παιδτελεῖαι*. p. 79. l. 44. τὴν *ῥητιαν*. p. 80. l. 11. *ut nunquam*. Ibid. l. 43. *ut didito*. p. 81. l. 4. *σπιδίς*. p. 100. l. 12. post *πῶς* adde *ἐ δὲ ἀλλόθεν*. p. 111. l. 1. *πρὸς αὐτῶν*. p. 114. l. 4. *ἴθα*. p. 115. l. 15. post *σὺν ἄλλῳ* adde *αἷς*. p. 118. l. 35. post *est* adde *is*. p. 124. l. 1. *observabatur*. p. 125. l. 15. *διγύσεις* male divisum. Ibid. l. 37. post *εἰ* adde *δὲ*. p. 132. l. 13. *exuendi*. p. 135. lin. 20. *ἰδαν*. p. 136. l. 31. post *muliercula* adde *illa*. p. 141. l. 7. *capite* 23. p. 149. l. 28. post *in* adde *re*. p. 152. l. 31. post *πυλῶν* adde *λεπτοῦ*. p. 154. l. 4. post *etiam* adde *apud*. p. 155. l. 19. *αἷς πῶς*. Ibid. l. 26. *Theophrasti*. p. 156. l. 12. *πῶς*. p. 159. l. antepenult. post *Ἀλαζονείᾳ* adde *ἔξ*. pag. 161. l. 44. *nilili*. p. 164. l. 4. *gratissimas*. Ibid. l. 28. *μῶνς*. pag. 170. lin. 22. *ἀνακρίσιν*. p. 171. l. 19. *προσφασμένοι*. p. 172. l. 35. *eruditio*. p. 173. l. 23. *inferunt*. p. 175. l. 2. post *tum* adde *etiam*. p. 190. l. 26. *linguor*. p. 254. l. penult. *Novo nostro*. p. 321. l. penult. *audere*. p. 323. l. 24. *diem parit*. Vide *Salmasium de usuris* pag. 581. p. 348. l. 28. *ἐδ' ὑπὲρ αἵματος*. p. 353. l. 27. *distinguunt*. Ibid. l. 18. *solita sit*. p. 355. l. 33. *Βασιλεύων*. p. 433. l. 29. *duabus*.

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Τῶν Ἠθικῶν Χαρακτῆρων ἔ' Θεοφράστου.

	Προίμιον.	P A G. II
1	Περὶ Εἰρωνείας.	VI
2	Περὶ Κολακείας.	X
3	Περὶ Αδολεσχίας.	XVI
4	Περὶ Αγροικίας.	XX
5	Περὶ Αρεσκείας.	XXII
6	Περὶ Απονοίας.	XXVIII
7	Περὶ Λαλιᾶς.	XXXII
8	Περὶ Λοβοποιίας.	XXXVIII
9	Περὶ Ανασχυντίας.	XLIV
10	Περὶ Μικρολογίας.	XLVIII
11	Περὶ Βδελυρίας.	LII
12	Περὶ Αχακίας.	LVII
13	Περὶ Πειριγίας.	LXII
14	Περὶ Αναγοστήσιος.	LXIV
15	Περὶ Αυθαδείας.	LXX
16	Περὶ Δεισιδαιμονίας.	LXXIV
17	Περὶ Μεμψμοιρίας.	LXXVIII
18	Περὶ Απιστίας.	LXXX
19	Περὶ Δυσχερείας.	LXXXIV
20	Περὶ Αηδίας.	LXXXV
21	Περὶ Μικροφιλοψυγίας.	LXXXVIII
22	Περὶ Ανελευθερίας.	XCII
23	Περὶ Αλαζονείας.	XCIV
24	Περὶ Ὑπερηφανίας.	C
25	Περὶ Δειλίας.	CII
26	Περὶ Ολιγαρχίας.	CIV
27	Περὶ Οψιμαθίας.	CVI
28	Περὶ Κακολογίας.	CVIII

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΗΘΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI,

SIVE

MORUM DESCRIPTIONES.

ISAACO CASAUBONO

INTERPRETE.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΗΘΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Η ΔΗ μὲν καὶ πρότερον πολλάκις ἐπιτήσας
 τιμῇ ἀγνοοῖαι, ἐθαύμασα, ἴσως δὲ ὑδὲ
 παύσομαι θαυμάζων, ὅτι γὰρ δὴ ποτε τῆς
 Ἑλλάδος ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἀέρι κεκμηῖται,
 καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὁμοίως παιδευομένων, συμ-
 βέβηκεν ἡμῖν καὶ τιμῇ αὐτῶν ταῖς τῶν τρέποντων.
 Εγὼ γὰρ, ὦ Πολύκλεις, σιωθεώρησας ἕκ πολλῶν τιμῶν
 ἀνθρωπίνου φύσιν, καὶ βεβαιωκὼς ἐπὶ ἀνεγκέματι ὅτι
 καὶ, ἐπὶ τῷ ὁμιλητικῷ πολλάκις καὶ παντοδαπαῖς φύ-
 σεσι, καὶ ὡραπιθεαμένων ἐξ ἀκρίβειας πολλῆς τὴν πε-
 ἀγαθὸς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Φαύλων ὑπέλαβον διὸ
 συγγραφῆαι ἀεχέτεροι αὐτῶν ἐπιτηδύουσιν ἐν τῷ βίῳ.
 Ἐκδήσω δέ σοι κατὰ γένος ὅσα τὴν τυγχάνει γένῃ

Τῇ γὰρ δὴ ποτε τῆς Ἑλλάδος] Revocavi voculam γὰρ, ex consensu omnium MSS. suffragantibus Hen. Stephani Cl. Aubertii & Sylburgii editionibus; elegantius, ni fallor: sæpe enim redundat, ut apud Plutarchum in Lycargo, καὶ ἐ διεψύδα ἡ δὲ λογισμῶν ποσῶν ΓΑΡ ἐπερίτυσιν ἡ πόλις τῇ Ἑλλάδι ἀνομία καὶ δόξη. Nec enim sua fefellit opinio; adeo illa urbs Gracia præstitit & legum recta institutione & gloria: ubi γὰρ videtur περιέχειν. Casaubonus maluit τὴν δὲ ποτε πάλιν τῇ Ἑλλάδι, sicut πάλιν πάντων τῶν Ἑλλήνων.

2 Ἐκ πολλῶν] Editio Camotiana & universi Codices MSS. habent ἐκ πολλῶν χεῖρας, sed elliptica structura usitatio est & elegantior, iudice Sylburgio.
 3 Καὶ βεβαιωκὼς ἐπὶ ἀνεγκέματι ἐπὶ τῇ] Casaubonus refingit ἐπὶ βεβαιωκὼς ----- vel ἀπὸ καὶ βεβαιωκὼς -----, "Hic locus (inquit Palmerius in Exercitation. pag. 616.) non concordat cum Diogene Laërtio, ut notavit doctissimus Casaubonus, qui vult ex hoc loco corrigi numeros Laërtii, & putat errorem ex notis ortum, & ἀπὸ perperam apud Laërtium scriptum pro γέν. Sed non

τρέποντων

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI.

PROOEMIUM.

SÆPÊ equidem jam ante quum hac de re attentius cogitare cœpissẽm, miratus sum, sed nec mirari fortasse desinam, quid causæ sit, cur quum Græcia omnis eidem cœlo subjecta sit; quum etiam Græci omnes eodem modo instituantur; non omnes tamen iisdem moribus utamur. Ego siquidem, mi Polycles, quum a multo tempore hominum naturas effem contemplatus (quippe qui annos nonaginta novem jam vixerim; & cum multis atque omnis generis naturæque hominibus sim versatus) quum, inquam, diligentia magna & probos simul & improbos homines considerassẽm, atque inter se comparassẽm, faciendum duxi, ut quæ sit vitæ degendæ utrorumque ratio, hoc scripto complecterer. Exponam autem tibi generatim, cum omnes mo-

animadvertit doctus vir Laërtium non notasse annũ, quo Theophrast. *Characteres* scripsit, sed quo mortuus est, ideo non potest error inde manasse; nam apud Laërtium dicitur vixisse *ἔτη πεντήκοντα δύο καὶ ἑξήκοντα*, qui numerus in notis est *πς'*, quæ notæ non accedunt ad *ρζ'* aut *ρθ'*. Theophrastus autem ad Polyclem scribens, cui librum suum mittebat, ait se vixisse annos *ἑννὴν καὶ ὀκτώ*. Ideo nihil in eo decernendum puto. Et certe eo quod, ut notavit Casaubonus, nec Lucianus, nec Censorinus, nec alii qui de longævis scripserunt, de eo meminerunt, credo potius ex Di-

ogene Laërtio corrigendum hunc Theophrasti locum, quam ex hoc loco corrigendum Laërtium: nam & apud Theophrastum numerus *οθ'* facile mutari potuit in *ρθ'*, & ita primum Casaubonus putaverat; nec video rationem, quare ab ea sententia discesserit: nam locus Hieronymi in epistola ad Nepotismum infirmum satis est argumentum, ubi *Themistocles* legitur, non *Theophrastus*. PALMERIUS.

4 *ἔτη πρόπον τῷ τοῖς περὶ χαρακτήρων*] Ita repræsentavit Casaubonus, quia mores (*inquit*) sunt accidentia quædam, quæ nobis *πρόπονται* &

τρόπων τέτοις προσκείμενα, καὶ ὃν τρόπον τῇ οἰκονομίᾳ
 χρωῖνται. Ὑπολαμβάνω γάρ, ὡς Πολύκλεις, ὅτι οἱ ἕως
 ἡμῶν βελτίους ἔσονται, καταλειφθέντων αὐτοῖς ὑπο-
 μνημάτων τοιούτων· οἷς ὡς ἀδείγμασι χρώμενοι, αἰ-
 ρήσονται τοῖς βυχαγμονεσταῖσι σιωεῖναι τε καὶ ὁμιλεῖν,
 ὅπως μὴ καταδεέστεροι ὦσιν αὐτῶν. Τρέφομαι ὅτι ἤδη
 ἐπὶ τῷ λόγῳ. Σὺν ὃν ⁶ παρακολυθησαί τε καὶ εἰδῆσαι
 εἰ ὁρθῶς λέγω. ⁷ Πρῶτον μὲν οὖν ποιήσομαι τὸν λόγον
 ἀπὸ τῶν εἰρωνείαν ἐζηλωκότων, ⁸ ἀφ' οὗ τὸ προσημαζέσθαι,
 καὶ πολλὰ ὅτι πρᾶγματι λέγω καὶ ἀρξομαι πρῶ-
 τον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, καὶ οὐδὲν αὐτίκ' εἰδ' ὅπως τὸν
 εἰρώνα διέξευμι, ποῖός τις ἐστὶ, καὶ εἰς τίνα τρόπον κατε-
 νήνεκται. Καὶ τὰ ἄλλα δὴ τῶν παθημάτων, ὥσπερ ὑπε-
 ρέμεν, περὶ τοῦ κατὰ γένος Φανερά ¹⁰ χαλαρῶσαι.

inhærent; sed contra fidem om-
 nium MSS. (excepto E.) & Edit.
 Oporini & Camotii, in quibus ex-
 hibetur περιμένει. Errore, ut vi-
 detur, orto ex abbreviata scriptu-

ra περιμένει, quod posteriores
 librarii male legerunt περιμένει.
 Quæ lectio si admittatur, tum
 πρόποι περιμένει dicentur, ut σκο-
 πὸς περιμένει & ἔργον περιμένει.

5 Τὴν οὖν] Ita reposui, ju-
 bentibus universis Codd. MSS. &
 Edit. Camotii: certe magis At-
 ticum quam οὖν. Sic Plato 2. De
 Repub. παρακαλοῦνται πατέρες οὖν
 & Aristophanes in Nub. τοῖς ἰα-
 ποκράτους οὖν eadem flexione A-
 ristoteles quoque utitur in Ethic.
 ad Nicomachum & Rhetoric, teste
 Sylburgio.

6 Παρακολυθησαί τε καὶ εἰδῆσαι]
 MS. Baroccianus pro τε substituit
 ὁρῶς sed vetustissimi Gallici ha-
 bent παρακολυθησαί τε ὁρῶς καὶ εἰ-
 δῆσαι.

7 Πρῶτον μὲν εἰ ποιήσομαι τὸν λόγον
 ἀπὸ τῶν εἰρωνείαν ἐζηλωκότων]
 In MS. Barocciano — ποιήσομαι
 λόγον τῶν — sed vetusti Codd.
 A. B. solum ποιήσομαι τῶν εἰ-
 ρωνείαν ἐζηλωκότων, omisso λόγον,
 nullo plane cum sensu. Quod si
 receptam lectionem sollicitari pla-
 ceat, conjecerim legendum Πρῶτον
 μὲν εἰ ΜΝΗΣΟΜΑΙ τῶν εἰρ-
 νείαν ἐζηλωκότων. Primum igitur
 mentionem faciam eorum qui dis-
 simulationi operam dant; μνήσο-
 μαι facile potuit transire in ποι-
 ῆσομαι, incuriā Librarii, ut cui-
 vis literarum in utraque vocedu-
 ctus attente consideranti patebit.

8 Ἀφ' οὗ τὸ προσημαζέσθαι, καὶ πολλὰ
 ὅτι πρᾶγματι λέγω] Suspectus
 mihi est vitii hic locus: Nunquā
 enim, opinor, dixerit Theophras-
 tus se consulto omittere plurima
 ad rem pertinentia, cum paulo
 ante se statim ad propositum ac-
 cincturum polliceatur, τρέφομαι ὅτι
 ἤδη ἐπὶ τῷ λόγῳ. Nec tacendum est

CHARACTERES ETHICI. V

rum species quibus illi sunt præditi, tum quis sit illorum vitæ cotidianæ modus. Liberos enim nostros, mi Polycles, fore meliores existimo, si monumenta ipsis hujuscemodi reliquerimus; quæ sibi pro exemplo proponentes, optime moratos quosque sint electuri, quibuscum versentur & consuescant, ut in viros tandem nihilo illis deteriores evadant. Sed jam ad rem ipsam me accingam. Tuum erit, ad ea quæ dicam, animum advertere, & an recte dicam pernoscere. Igitur, missis præfationibus, & iis quæ multa poterant de re afferri, initium dicendi faciam ab illis qui cavillationem amplexi sunt, vitiumque ipsum primo definiam: deinde cavillatorem hominem describam, qualis sit, & qui ejus mores. Postea vero alias quoque animi affectiones generatim, ut ante diximus, explicare conabimur.

τὸ προειμύζειν -- præfationem facere
-- & πολλὰ περὶ τῆς προειμύσεως λέγειν.
multa de re proposita dicere -- pessime
conjungi & cohærere. Videtur igitur scripsisse Theophrastus
ἀρετὴς τὸ προειμύζειν, καὶ πολλὰ περὶ
τῆς προειμύσεως λέγειν -- sic minima li-
terulæ mutatione optimus procu-
ditur sensus -- mittens præfationes, &
multa PRÆTER propositum dice-
re. Sic Πῆμα τῷ καιρῷ, præter tem-
pus & occasionem, apud Demo-
sthenem; πῆμα τῷ μίτρῳ, præter
modum, apud Lucianum, & alios.
Sub initium sequentis ἀπορχήσε-
MS. A. non agnoscit & ante ἀρ-
ξίμω.

9 "Ὁμοίως ὑποειμύσω] Sic exhibent
MSS. Gallici, Barocc. Vulcanii &
Osborn. succinentibus Editt. Opo-
rini & Camotii; rectius, judice
Sylburgio. Hen. Stephanus habet
ὑποειμύσω, quod minus usitatum;
& MS. Trin. ἐπειμύσω, i. e. ἐπιχέ-
ρῃσα, ut apud Xenophontem, in-
quit Galeus.

10 Κατὰ τὸν καιρὸν] MSS. A. B. &
Barocc. repræsentant κατὰ τὸν καιρὸν, sed
recepta lectio melior est. In MS.
Trin. proœmium sequitur indicu-
lus capp. quorum ultima sunt,
Περὶ φιλοπονηρίας, καὶ Περὶ αἰχμαλω-
τίας, λ' ut in Palatinis itidem co-
dicibus reperiebat Casaubonus.

A.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ.

Ἡ μὲν ἔν' εἰρωνείᾳ δόξειεν ἂν εἶναι, ὡς τύπω λα-
βεῖν, ³ προσποιήσις ἐπὶ χεῖρον πράξεων καὶ λόγων.
Ὁ δ' εἰρων, ⁴ τοιῦτός τις, οἷον ⁵ περὶ τῶν τοῖς ἐχ-
θροῖς ἐθέλειν λαλεῖν, καὶ μισεῖν, καὶ ἐπαινεῖν παρόντας,
οἷς ἐπέθετο λάτρεα, καὶ τῷ τοῖς συλλυπεῖσθαι ἠθωμέ-
νοῖς. Καὶ συγνώμῃ δ' ἔχειν τοῖς αὐτὸν κακῶς λέ-
γουσι, καὶ ὅτι τοῖς κατ' αὐτὸν λεγόμενοις, καὶ πρὸς τῆς ἀ-
δικημένους καὶ ἀγανακτοῦντας, πρῶτος ἀφ' αὐτῶν. Καὶ
τοῖς ἐπιτυχάνειν κατὰ σπυδῶν βυλομένοις, περὶ αὐτῶν
ἐπανελεῖν. Καὶ μηδὲν ὧν πράττει, ὁμολογῆσαι, ἀλλὰ
Φῆσαι βεβηλῆσθαι. Καὶ προσποιήσασθαι ἄρπυργου-
γενέαν, καὶ ὅπως γενέσθαι αὐτὸν, καὶ μαλακιοῦναι. Καὶ
πρὸς τῆς δανειζομένους, καὶ ἐρανίζοντάς, ὡς καὶ πωλεῖν, καὶ
μὴ πωλῶν, Φῆσαι πωλεῖν, καὶ ⁸ ἀκρίβως τί, μὴ προσ-

¹ [Εἰρωνεία] Vapulat a Duporto
Cafaubonus, quod *ειρωνείαν*
vertat cavillationem, & *ειρων* ca-
villatorem, cum *Diffimulatio*, &
Diffimulatio, harum vocum sen-
sum melius exprimant; & rectius
quidem, ut videtur.

² In MS. *Trin.* sic concipitur
hic locus, — δόξειεν ἂν, ὡς τύπω
λαβεῖν, ἢ προσποιήσις —.

³ *Προσποιήσις ὅτι χεῖρον*] Sic re-
presentari jubebant, sine articulo
τὸ ante χεῖρον, omnes MSS. Sto-
bæus. & Editt. Stephani, Aulerii,
& Sylburgii.

⁴ *Τοιῦτός τις*,] In prior. Editt.
τοιῦτός τις ὅστις, sed postremam vo-
cem delevi auctoritate Stobæi &
omnium MSS. excepto codice

Episcopi Mettensis, qui non agnos-
cit τις.

⁵ *Οἷον ἐπὶ τῶν*] *Quibus struit in-
sidias*, interp. Cafaubono: Dupor-
tus autem malit — quos adortus
est, aut — quibus mala machi-
natus est, vel denique — quos
infectatus est, & sic ἐπιπιδῶν or-
ponetur τῇ — ἐπαινεῖν initio *αὐτῶν*.

⁶ *Τοῖς αὐτῶν κακῶς λέγουσι*] *Pri-
ores editiones exhibent τοῖς κακῶς
αὐτῶν λέγουσι* sed hoc ordine con-
stituuntur verba in MSS. *Barocc.*
& *Trin.* suffragantibus universis
Codd. *Gallicis*: & semper quidem,
quod memini, conjunguntur λέ-
γω & κακῶς, nullo alio vocabulo
interveniente; sic — λέγω κακῶς σι,
tibi detraho, in *Epigram.* & —

ποιεῖσθαι.

I.

DE CAVILLATIONE.

Cavillatio igitur, si quis rudi definitione complecti velit, est cum factorum tum dictorum in deterius fictio. Homo autem cavillator talis est, qui ad inimicos suos adeat, quasi alloqui eos velit, non amplius odisse: quique illos, quibus clam struit insidias, praesentes laudet, & si victi fuerint, eorum vicem doleat. Si quis ipsi maledicat, ei ignoscit: jactaque in se convitia negligit; cum iis etiam, qui, quod injuriam ab ipso passi sint, quiritant, blande benigneque loquitur. Eos, qui ipsum confestim conventum velint, jubebit redire iterum. Quicquid agit, clam id habet, & se adhuc deliberare dicit. Idem se modo advenisse fingit; aut sub vesperam venisse, & e via languere. Pecuniam mutuo rogantibus, aut erantum ab ipso exigentibus, Nihil vendo, inquit: e contrario quum nihil vendit, tum vendere se affirma-

λῆγει καὶ οὕτως πάντας, omnes maledictis onerat, apud Plutarchum in Apophthegm.

7 καὶ ἱερνίζοντας, αἷς ἢ πολλοῖς] Post ἱερνίζοντας videtur aliquid deesse, inquit Galeus; sed nulla in MSS. lacuna, quæ aliquid desiderari indicet. Duportus autem, æque ac Galeus, locum hunc mutilum esse suspicatus, ita supplet & corrigit, ex Viri doctissimi sententia, καὶ πρὸς τοὺς δανειζομένους ἢ ἱερνίζομένους εἰπὼν ὡς ἔα ἀργύριον ἔχει πρὸς τὸ τοὺς ἀντιπάλους, αἷς ἢ πολλοῖς, ἢ μὴ πολλοῖς, οὐτὶ πολλοῖς. Amicis pecuniam rogantibus pecuniam, aut stipem petentibus, respondet se pecuniam non habere; em-

pturientibus autem ait se nihil ven-

dere, & contra cum non vendit, se vendere proficitur.

8 αὐτὰς τὴν μὴ πρῶτον αὐτῶν]

Quum aliquid audiveris, diffimulas. Priores Editt. pessime αὐτὰς τὴν δόξαν μὴ πρῶτον αὐτῶν. Duportus sensit locum esse male affectum, & medica manu indigere; quam asserre tentavit, reponendo δόξαν μὴ ἀλλοτρίαν, ut respondeat sequenti ἀλλοτρίαν. — ἢ ἰδίαν, αἷς μὴ ἰσχυρίαν vel αὐτὰς τὴν πρῶτον αὐτῶν μὴ ἀλλοτρίαν vel denique, simpliciter, μὴ πρῶτον αὐτῶν, quod melius & elegantius censet. Nihil interim ei in mentem venit, vocem δὲ ἐξ eliminari debere, ut neque H. Stephano aut Sylburgio. Quod tamen sagaciter odoratus

ποιεῖας· ἢ ἰδὼν, Φίσι μὴ ἐωρακέναι· ἢ ὁμολογήσας,
μὴ κενῶς. Καὶ τὰ μὲν⁹ σκέψασθαι φάσκων, τὰ
ἢ οὐκ εἶδέναι, τὰ ἢ θαυμάζων·¹⁰ τὰ δ' ἤδη ποτὲ ἢ
αὐτὸς ἔγω ἀφελογήσας. Καὶ τὸ ὅλον, δεινὸς τὰ
ποιέτω τρόπῳ ἔργον λόγῳ χρῆσθαι, οὐ πιστεύω, οὐχ
ὑπολαμβάνω, ἐκπλήττωμαι. "Καὶ λέγων ἑαυτὸν ἐ-
περον γεγόνει. Καὶ μὲν¹² οὐ ταυτὰ πρὸς ἐμὲ δι-
εξήκει. Παράδοξόν μοι τὸ πρῶτον· ἄλλω πῶς λέγει·
¹³ ὅπως δ' ἢ σοι ἀπιστήσω, ἢ ἐκείνῳ καταβῶ, ἀπορῶμαι.
¹⁴ Ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θάρσῃ πισθῆναι τοιαύτας φωνὰς ἢ
πλοκάς ἢ παλιλλογίας· ἔχειρόν ἐστιν θύρεῖν ὑδέν. Τὰ
δὲ τ' ἠδῶν μὴ ἀπλᾶ, ἀλλ' ἐπίβουλα, φυλάττεισθαι
μᾶλλον δεῖ ἢ τὰς ἔχεις.

est Cl. Auberius, dum refingit--
ἢ ἀκούσας τι, μὴ προσποιῆσαι. Veram
certe lectionem aliquatenus asse-
cutus est, delendo vocem *διξεν*,
quam non agnoscunt vetustissimi
Codices Regis Galliarum A. & B. suc-
cincente Barocciano: sed non æque
feliciter mutavit *προσποιεῖσθαι* in
προσποιῆσαι, cum μὴ προσποιεῖσθαι
sit notissima phrasis, pro *dissemi-*
lare; usus est, inter alios quam-
plurimos, citante Duporto, Æschi-
nes *Contra coron.* Ἐάν ᾧ μὴ προσποι-
εῖται ὑμῶν ἀκούειν, μὴδ' ὑμεῖς ἐκείνῳ
ἐκτελεῖτε ἀκούειν, *Quod si is dissimu-*
let se vos audire,—. Plana jam,
opinor, sunt omnia, inducendo
unicam vocem *διξεν* quam ta-
men exhibet MS. *Trin.* non *διξεν*,
ut falso repræsentavit Galeus. Re-
stat monendum, loco *προσποιεῖσθαι*
a Stobæo legi *ἀντιπροποιεῖσθαι* i. e. *as-*
sequi, interprete Galeo.

⁹ Σκέψασθαι φάσκων] Ita has vo-

ces exhibent universi Codices
MSS. Stobæus autem & Edit. O-
porini & Camotiana — *σκεψασθαι*
φάσκων, quod in aliis Codd. inven-
nit Casaubonus, & ferri posse cen-
set, sic vertens — *se jam cogitasse*
dicis; sed malit *σκεψασθαι* *cogitasse*
rum.

¹⁰ Τὰ δ' ἠδῶν] Sic repræsentari
jubent MSS. *Gallici*, *Barocc.* &
Trin. elegantiore scribendi modo,
& sono auribus magis grato, quàm
τὰ ἢ ἠδῶν.

¹¹ Καὶ λέγων] Priores Edit.
λέγει sed ita reponi postulat ora-
tionis structura, ut supra χρῆσθαι,
quia pendet a *δεινός*.

¹² Οὐ ταυτὰ] Longe elegan-
tius hoc, quam vulgatum *ταυτὰ*
sensus est — *Non eadem mihi*
narrabat.

¹³ Ὅπως δ' ἢ σοι ἀπιστήσω] Mi-
nima hac mutatione elegantissima
exurgit antithesis — *ἔπως δ' ἢ σοι*

bit: Quum quid audiverit, videri volet animum non advertisse: Quum quid viderit, negabit vidisse: Patet aliquid, negabit se meminisse. De aliis dicit se cogitaturum, alia nescire, mirari alia: de quibusdam se quoque jam ante similiter cogitasse. Denique frequens omnino in ejus ore hujusmodi est oratio, Non credo: Non puto: Obstupefco. Sese etiam alium fuisse dicet. Item, Atqui non hæc erat ipsius apud me oratio. Res mihi videtur mira, & fidem omnem superare: Quære alium cui ista narres: Tibine credam, an illius damnem fidem, nescio. At tu cavesis vocibus istiusmodi & involucris simulationum recantatis dictis credas: qua re deterior nulla queat reperiri. Enimvero mores hujusmodi hominum, non simplicium, sed infidiosorum, magis quam vyperas fugere debemus.

ἀπορήσω, ἢ ἐκείνῃ καταγνώ, ἀπορήμας. Tuine vero, an illius fidem damnem, plane nescio. Auberius, ex conjectura, opinor, in margine posuit πεινύσω pro ἀπορήσω. Sed, si lectio nostra admittatur, nihil opus erit ἀπορήσω sedem mutare. Prius, ὅπως δὲ σοι.

14 'ΑΛ' ὅρα μὴ σὺ δαῖπρον πεινύης τοιαύτας φωνάς — &c. ad finem capitis.] Pro πεινύης MSS. A. B. Barocc. & Trin. πεινύεις quæ lectio vera si fuerit, tum hoc modo constituendus videtur hic locus, continuata sententia, — ἀπορήμας δ' ἄλλ' ὅρα μὴ σὺ δαῖπρον πεινύεις. Τοιαύτας —. Et cum MS. Barocc. pro δ' χεῖρον ὅτιν δειρὶν ἰδὲν — exhibeat — δειρὶν ἢ ἢ χεῖρον ὅτιν —, haud incommode forsân tota sic refin-gatur πεινύχην, — πεινύεις. Τοιαύτας φωνάς καὶ πλεονάζει καὶ παλιμορίας δειρὶν ΔΕΙΝΟΣ Ο ΕΙΡΩΝ. Τὰ δὲ — &c. Denique, si scriptura

MSS. A. & B. magis arrideat, qui habent — παλιμορίας δειρὶν ὅτιν ἢ χεῖρον. Τὰ δὲ — & δὲ post μέλλον videntur non agnoscere, tum has φωνάς ita legi & distinguere velim — ἀπορήμας δ' ἄλλ' ὅρα μὴ σὺ δαῖπρον πεινύεις. Τοιαύτας φωνάς καὶ πλεονάζει καὶ παλιμορίας δειρὶν ὅτιν. Οὐ χεῖρον ἢ τὰ δὲ ἢ ἢ ὅτιν μὴ ἀπλῶ, ἀλλ' ὀρθότατα, φιλὰν δὲ μέλλον ἢ τὴν ἰδέσθαι. Utrovis autem modo legatur, optime constabit sensus, & notissimæ sunt dictionis formulæ; Εὐρὶν δεινός — ut superius, hoc ipso capite, δεινός χερσὶν-λέγον- & alibi: δειρὶν ὅτιν — ut infra-ὅτι δεινός- sub finem capitis tertii, & desinente Cap. 10. ἰδὲν ἰδὲν. Denique δ' χεῖρον, non ab re fuerit, plurimis auctorum locis occurrit; sic, apud Plutarchum in Lycurgo, Οὐ χεῖρον ὅτι περὶνέχεται, non ab re est in medium proferre.

ΠΕΡΙ ΚΟΛΑΚΕΙΑΣ.

ΤΗΝ ἥ 'κολακείαν ὑπολάβοι ἂν τις, ὁμιλίαν αὐ-
 χεῖν εἶναι, συμφέρουσαν ἢ τῷ κολακιδόντι. Τὴν
 ἢ κόλακα ποιῶτόν τινα, ὥστ' ἂν πορβούμνον ἅμα εἰ-
 πῆν, Ἐνθυμῇ ὡς ἂν ἀποβλέψῃς πρὸς σε οἱ ἄνδρες ποῖ;
 ἢ τῷτο ἔδενι ἢ ὅτι τῇ πόλει γίνεῃ, πλὴν σοί. Ἡὐδα-
 κίμεις χθές ὅτι τῇ σοῖ πλειόνων γὰρ ἢ πριάκοις αὐ-
 θρώπων χαθ' ἑμῶν, καὶ ἔμπεσόντ' ὅλον τίς εἴη βέλ-
 πτος, ὅτι αὐτῷ ἀρξ' ἑμῶν παίλας, ἐπὶ τὸ ὄνομα αὐ-
 τῷ χαπνεχθῆναι. Καὶ ἄλλα τοιαῦτα λέγειν. Ἀπὸ
 τῷ ἱματίῳ ἀφελεῖν κροκίδα. Καὶ, ἂν τι πρὸς τὸ πρί-
 χωμα ἢ κεφαλῇς ὅτι πνύμαλ' ὅσον ἐν χθῇ ἄχρον,
 χαρφολογῆσαι καὶ ὅτι πηλάσας ἢ εἰπῆν, Ὅρα; ὅτι
 δυοῖν σοι ἡμερῶν ὅσον ὅτι τετύχηκα, πολλῶν ἐχρηκας ἢ
 πύκωνα μετ' ἑαυτοῦ καὶ ὅσον, εἴπῃς καὶ ἄλλ' ὅσον, ἔχεις πρὸς

Κολακεία] Περὶ κολακείας scri-
 psit integrum librum The-
 ophrastus, cujus meminit Athe-
 naeus lib. 6. GALEUS.

2 Πορβούμνον ἅμα εἰπῆν] MSS.
 Barocc. Trin. Osborn. & Stobæus
 habent, inversa verborum serie,
 ἅμα πορβούμνον εἰπῆν. Exempla u-
 triusque ordinis dabit Noster; il-
 lius, quem in textu retinuimus,
 Cap. 4. -- ἔμπεσόντ' ἅμα τοῖς ὑποζυγίοις,
 & Capite 20. --- ἰδιῶν ἅμα διηγήσῃ.
 hujus, quem MSS. exhibent, Cap.
 9. ἅμα γὰρ ἀπαλλάττειν, & Cap. 19.
 -- ἅμα πῶν, περιστρεφάμεν.

3 Ἀποβλέπεις πρὸς σε οἱ ἄνδρες ποῖ;
 In prior. Editt. ἀποβλέπουν εἰς σε
 οἱ ἄνδρες ποῖ; ut infra, hoc ipso ca-
 pite, εἰς ἐαυτὸν ἀποβλέπων. Sed ita

representavi, auctoritate omnium
 MSS. cum ἀποβλέπῃς πρὸς τινα,
 oculis aliquem designare, apud au-
 ctiores maxime Ἀποκρίσεις repe-
 riatur; sic Xenophon Αἰσχρολογία.
 IV. -- ὥστ' ἂν πρὸς ἐαυτὸν ἀποβλέπῃς τὴν
 πόλιν & Plato in Epistolis, -- εἰς ἑαυ-
 τὸν ἀποβλέπεις, καὶ ὅτι τῷτο μέλι-
 τα πρὸς σε --.

4 Τῷτο ἔδενι ὅτι ὅτι τῇ πόλει γίνεῃ,
 πλὴν σοί.] Hoc modo constituen-
 da esse hæc verba suadebat con-
 sensus MSS. Barocc. B. C. D. & E.
 in quibus tamen male habetur
 γὰρ ἑμῶν pro γίνεῃ, errore librari-
 orum, qui abbreviatam ἑμῶν γίνεῃ
 scripturam non intellexerunt. Sed
 in MSS. A. & Trin. aperte γίνεῃ,
 post πόλιν, e quibus A. solus re-
 τὰ

II.

DE ADULATIONE.

Adulationem vero putet aliquis esse turpem vitæ quotidianæ consuetudinem, sed quæ adulatori conducatur. Adulator autem is est, qui, si cum aliquo ambulet, ei dicat, Viden' ut omnes in te oculos converunt? Fit hoc nemini ex omnibus civibus, præterquam tibi. Heri in porticu magnum bonæ existimationis tuæ fructum capiebas: nam quum homines ibi plus quam triginta sederent, sermoque incidisset, Ecquis civium esset optimus? & orfos ab ipso, & in ejusdem nomen simul omnes recidisse. Hæc ille loquitur, aliaque his similia. Idem ex illius vestimentis, cui assentatur, floccos solet eximere. Quod si qua vel palea vel festuca a vento acta illius capillamento adhæserit, tollit adulator; & simul renidens, En, inquit, quia biduo hoc ego te non vidi, ut canitie barba tibi est referta: atqui tu sane, qui id æta-

tinet ἢ inter πλὴν & σοί. reliquis MSS. non agnoscantibus. Prius --- τὸ πρὸς ἑαυτὸν ἔχοντα ἢ τῇ πόλει. πλὴν ἢ σοί.

5 Καὶ ἄλλα τοιαῦτα λέγει. Ἀπὸ τῆς ἰσχυρῆς ἀφαιρῶν κερκίδα.] Melius & concinnius, opinor, se habebit orationis structura & sensus, si legamus & distinguamus hoc modo, Καὶ ἄλλα τοιαῦτα ΑΒΓΩΝ. ἀπὸ τοῦ ἰσχυρῆς ἀφαιρῶν κερκίδα. Aliaque his similia loquens, ex illius vestimentis, cui assentatur, floccos eximere solet. Verustissimi MSS. Regis Gallie A. & B. exhibent κερκίδα, ut Crito apud Galenum lib. 3. Κ. αὐτὸς τοῦτο κερκίδα καὶ χυλὶς inæe floccum, vel tomentum, lana purpura tinctum.

6 Ἀπὸ τοῦ ἰσχυρῆς ἀφαιρῶν κερκίδα.] Auberius legit τὸν, quod sæpius occurrit, sed hoc sensu ferri potest. In quibusdam exemplaribus & H. Stephani editione legimus περὶ χερκίδα pro περὶ κερκίδα, quod in περὶ χερκίδα transit in MSS. A.B.D. & Editione Camotiana; sed melius (inquit Sylburgius) ad ἑαυτὸν quadrat subjunctivum ἀφαιρῶν κερκίδα, atque adeo hoc ipsum convenientius videtur quam περὶ χερκίδα.

7 Ὅπως; ὅτι δὴν ἐν τῇ χερκίδα, πολλὰν.] MS. Barocc. legit. ὅπως ἢ ὅτι --- ἐν τῇ χερκίδα, sine interrogatione; & MS. Trin. sic distinguit --- ὅπως ὅτι δὲ σ. ἢ. ἐν τῇ χερκίδα; πολλὰν. Sed recepta lectio non est sollicitanda.

tis

τὰ ἔτη μέλαιναν τιλὲ πρίχα. Καὶ λέγων ⁸ ἢ αὐτῷ
 π, τῆς ἄλλης σιωπᾶν κελεύσαι, καὶ ⁹ ἐπαινέσαι ἢ
 ἀκούσιος, καὶ ὁπισημῆασαι δέ, ¹⁰ εἰ παύσεται, Ὁρ-
 θῶς! ¹¹ Καὶ σκώφαντι ψυχρῶς ὁπιγλάσαι, τό-
 τε ἰμάπον ὦσαι εἰς τὸ γόμα, ¹² ὥς μὴ οὐ δυνάμε-
 ν ¹³ χαταρχεῖν τὸν γέλωτα. Καὶ τῆς ἀπαυτῶντας
¹⁴ ὁπιτῆναι κελεύσαι, ἕως ἂν αὐτὸς παρέλθῃ. Καὶ
 τοῖς παιδίοις μῆλα καὶ ἀπίες περιάμν ¹⁵, εἰσινέγ-
 κας δέναι, ὀρῶν ¹⁶ αὐτῷ καὶ φιλήσας ἢ εἰπεῖν, Χρη-
 γῆ πατρὸς νεότητι! ¹⁷ Καὶ συωνυμῶν ¹⁸ δὲ κρησίδας,

⁸ Ἐπαινέται δὲ ἀκούοντ.] In
 prior. Editt. nullo cum sensu ἀκού-
 οντ. cui mendo afferre manum
 medicā qui tentarunt, reponendo
 ἀκούοντ, veram lectionem nullo
 modo affecti sunt: cum ἀκούον
 sit vox Poetica, & nullibi, præter-
 quam apud Homerum, reperia-
 tur; ideoque Ionum potius quam
 Atticorum propria videatur. Fel-
 licior igitur Casauboni conjectu-
 ra — ἀκούοντ, quod re-
 præsentavimus ex optimæ fidei
 MSS. A. & B. rectissime, iudice
 Auberio, & Sylburgio, ut infra
 ἔρῶντ αὐτῷ. In MS. Trin. est
 vestigium germanæ lectionis, sci-
 licet ακουτ. Opinabar aliquando
 legi posse ἢ ὁπινύσαι ἢ ἀκούοντ,
 adulatorē sc. Domini sui ora-
 tionem nutibus suis comprobare;
 sed conjecturis nullus nunc est
 locus, plana enim omnia: —
 si aliquid dicat adulatoris patro-
 nus, silentium statim imperare
 adulator, & laudare, ipso audien-
 te, hoc est, coram & IN QS.

⁹ Εἰ παύσεται] Casaubonus legit
 ἢ εἰ παύσεται. Sed nihil, opinor,
 suppleri necesse est, cum ὁπιση-
 μῆαζ non abhorreat jungi cum

ὀρθῶς — & ubi dicendi finem
 fecerit, acclamare, Dictum bene!

¹⁰ Καὶ σκώφαντι ψυχρῶς ὁπιγλάσαι]
 Ita legunt omnes MSS. & Editio
 Camotiana, non πικρῶς, ut in pri-
 ori Editione; sed MSS. non æque
 bene — σκώφας π. Pro πικρῶς
 scribitur ψυχρῶς (inquit H. Ste-
 phanus) non male fortasse: so-
 lent enim assentatores etiam quæ
 frigide dicta sunt, tanquā salibus
 plena, admiratione, acclamatione,
 ac plausu excipere. Hæc Ste-
 phanus, solito suo iudicio; cui
 etiam & Casaubono astipulatur
 Palmerius, in *Exercitat.* pag. 617.
 Doctissimus commentator [Ca-
 saubonus] jure probat aliam
 lectionem, quæ habet σκώφαντι
 ψυχρῶς: est enim optima, & sic
 puto scripsisse Theophrastum.
 Sed ut habeat etiam lector,
 quod eligat (quando aliquid mu-
 tandum est) potest etiam reti-
 neri πικρῶς, sic legendo, ἢ σκώ-
 φαντι, Πικρῶς! ὁπινύσαι, ut sit
 acclamatio adulatoris πικρῶς, ut
 σφῶς! Nam ii optimi sunt
 joci, qui aliquid habent amari-
 tudinis. Sed mutatio major foret
 ὁπιγλάσαι in ὁπινύσαι, quam

CHARACTERES ETHICI. XIII

tis homo sis, habes, ut si quis alius, capillos nigros. Jam si aliquid dicat Ille, hic vero adulator silentium omnibus imperare, in os laudare, dicenti voce gestuque applaudere, & ubi finem dicendi fecerit, Dictum bene! acclamare. Quod si quem Ille sale aliquo perstrinxerit, eundem iste acerbe irridebit, vestemque in os sibi indet, quasi risum tenere non queat. In via si qui fiant obvii, sistere gradum jubet, donec Ille transierit. Mala etiam & pyra a se empta domum liberis Illius afferre, & spectante ipso dare moris habet: atque adeo ipsos osculatus, Probi patris pullitiam! ait, exclamans. Crepidas ementi

• πρεσ in ψχε, ideo præ-
• fero doctissimi Casauboni emen-
• dationem." Et merito; opti-
mus enim ex ista lectione exur-
git sensus, & totus locus sic
vertendus; Quod si quem Do-
minus etiam frigide perstrinxerit,
dicta tamen adulator risu prosequen-
tur; vestemque in os sibi indet,
quasi risum tenere nullo modo
queat.

11 'Ος μὴ ἐ συνέμυνε καταχρῆν ἐ
γύλας] In prior. Editt. ὡς δὲ ἐ-,
commodo quidem sensu, sed e-
legantia plane nulla. Theophras-
tum autem hic iterum Ἀπιδέξιν
jussit vetustissimus Codex A. re-
stituendo μὴ pro δὲ, quod loco
suo moverant citimæ ætatis Li-
brarii, cum vim & elegantiam
duplicis negationis haud asseque-
rentur. Μὴ ἔ est loquendi for-
mula scriptoribus Atticis notissi-
ma; sic inter alios quampluri-
mos Aristoteles, Ethicorum lib. 9.
Τὸ σφερόντος ζῆν μὴ ἔχ ἡδὺ τῷς πολ-
λοῖς, ἄλλως τὶ νῦν, Modeste vive-
re plerisque hominum, juvenibus
præsertim, non est jucundum. Et
Demosthenes Contra Timocratem,
... ἔστις πῶποτε μὴ ἔ καλῶς ἔχεν ἐν

τῷ πιν αὐτῷ, sc. νόμῳ. Plato denique,
in Phædone, pag. 67. Μὴ κατὰρ γὰρ
κατὰρ ἐπὶ πῶς μὴ ἔ θυμῶν ἔ.

12 'Επείναι καλῶσαι] Vocem μι-
κρὸν, quæ importunius hic irrep-
serat, post ἐπείναι, delevi aucto-
ritate MSS. Gallicorum, Barocc.
& Trin. suffragantibus Stobæo &
Edit. H. Stephani. Rectius, opi-
nor; majorem enim gratiam Do-
mino suo facit Adulator, si ob-
vios ad incertum tempus, quam
parumper tantum, sistere gradum
jubeat.

13 Καὶ συνενέμυνε δὲ κρηπίδας]
MSS. Barocc. Trin. & omnes Gal-
lici habent συνενέμυνος ἐπὶ κρηπίδας,
eodem sensu (inquit Galeus) quo
Cap. 5. dixit περὶ τὰς τραπέζας,
& Cap. 23. ἐπὶ τὰς κλῖνας, Hæc
ille; sed mihi videntur MSS. in
mendo cubare, & legendum esse
ἐ συνενέμυνε ETI κρηπίδας, Cre-
pidas ETIAM ementi si comes adfu-
erit; facilis est lapsus ab ETI in
ENI, præsertim in literis majus-
culis. Recepta autem lectio ΔΕ
stare potest, ut, αὐτοῦ proxime
præcedente, ἐ φιλάσας ὃ εἰπὼν, &
alibi.

τὸ πῶδα φῆσαι εἶναι θυρωμότερον ἢ ὑποδήματι. Καὶ πορθυομένης πρὸς τινα τῆς φίλων, "περδεμὼν εἰπεῖν, ὅτι πρὸς σὲ ἔρχεται καὶ ἀναστρέφας, ὅτι "προσηγέλκῃ. Ἀμέλει ἢ καὶ τὰ ἐκ γυναικείας ἀγρῶς διακοῖνῃσι διωατὸς ἀπὸ θητί. Καὶ τὸ ἐσιωμῶν πρὸς ἑαυτὴν εἰπεῖν, "ὡς μαλακῶς ἐσθίεις! καὶ ἄρας πὶ τὸ ἀπὸ τῆς περὶ τῆς, φῆσαι, τῇτι ἄρα ὡς χρηστὸν ἐστὶ; Καὶ ἐρωτῆσαι μὴ ριζῆι, καὶ ἢ "ἐπιβάλλεσθαι βέλῃ, καὶ ἐπὶ περὶ τῆς αὐτῶν καὶ μὴ ταῦτα λέγων, πρὸς τὸ ὅς "προσηγέλκῃ, φησὶ εἰς τὸν ἐκείνου ἀποδλέπων, τοῖς ἄλλοις λαλεῖν. Καὶ ἢ παιδὸς ἐν τῷ θεάτρῳ ἀφελόμενος τὰ πρὸς κεφάλαια, αὐτὸς ὑποφῶσαι. Καὶ τὴν οἰκίαν φῆσαι ὅτι ἡχητικὸν ἵσθαι καὶ τὸ ἀγρὸν ὅτι πεφυτμένον καὶ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν εἶναι. Τὸ κεφάλαιον, τὸν κόλακά ἐστὶ θεάσασθαι πάντα καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα "ὡς χαλεπῶς ὑπολαμβάνει.

14 *Περδεμὼν εἰπεῖν*] In MS. Osborn. *περδεμὼν εἰπεῖν*, sed MS. Vulcanii, *προσδεμὼν εἰπεῖν*.

15 *Προσηγέλκῃ*.] *Προσηγέλκῃ ferri patet*, (inquit Sylburgius) *si quis tamen προσηγέλκῃ malis, ut paulo supra περδεμὼν. fruatur suo iudicio*. Sic certe Auberius & Casaub. sed cum vulgata lectio commodū habeat sensum, & MSS. nihil mutant, relinquendam censui.

16 *Καὶ παρακείμενῳ εἰπεῖν*, ὡς μαλακῶς ἐσθίεις!] In prior. Edit. *παρακείμενῳ*, frigido admodum, aut potius nullo. sensu; MS. *Barocc. παρακείμενῳ*, sed *παρακείμενῳ*, quod aliqua exemplaria praeferunt, magis placuit: ita ut vocabulum *πρῶτον* in praecedente sententia repetatur hic ἀπὸ καὶ cum *παρακείμενῳ*, ut ibi jungitur

πρὸς ἐσιωμῶν sic optimus exurgit sensus—*ex omnibus conviviis unum primus laudare, ὅτι ex omnibus accumbentibus primus dicere, Ut tu molliter comedis! Casaubono non improbat Viri docti conjectura, reponentis ἐσθῆς pro ἰδίῃς* ita ut sensus sit, *Quam molliter tuos convivas excipis?* H. Stephanus notavit in nonnullis MSS. legi ἢ *μαλακῶς*, sine admirationis nota, ut in Stobaeo & Oporini.

17 *Εἰ ἐπιβάλλῃ βέλῃ, καὶ ἐπὶ περὶ τῆς αὐτῶν*] Pro *ἐπιβάλλῃ* quod priores Editi representabant, auctoritate MSS. *A. B. & Barocc.* reposui *ἐπιβάλλῃ* in quibus etiam reperi *περὶ τῆς* pro *περὶ τῆς*. Casaubonus videtur legisse αὐτὸν, sed omnes MSS. αὐτὸν cum spiritu leni. Totum autem locum sic verti velim, *Quarere etiam amat* *μηδὲ*

CHARACTERES ETHICI. XV

si comes affuerit, pedem dicet ipso calceo esse concinnio-
rem. Adeunte Illo ad amicorum aliquem, cursu præire
assentator, & huic quidem, Venit Ille, inquit, ad te: sta-
timque reversus, Ego, ait, de tuo adventu præmonui.
Sane etiam quæcumque ad muliebrem forum pertinent,
didicit iste sedulo & diligenter ministrare. Nec-
non ex omnibus convivis vinum primus laudare: & Illi
assidue assistens, dicere, Ut tu molliter comedis? & de
his, quæ mensæ sunt apposita, aliquid attollens, Hoc vero,
ait, quam bonum est! Quærere etiam amat, nunquid Ille
frigeat: nunquid tegi adhuc & amplius amiciri velit: &
quidem hæc dicens, ad aurem hominis se inclinat, eique
aliquid insusurrat: in eundem etiam, dum alios alloquitur,
oculos defixos habet. Pulvinos in theatro puero ad-
emptos ipse substernit. Domum ait bene & ingeniose
fuisse dimensam & ædificatam: agrum diligenter confi-
tum: imaginem per esse similem. In summa, assentato-
rem semper videas & facere omnia & dicere quæ audien-
tibus putat fore grata.

quid Ille frigeat, & utrum majori
vestium copia amiciri velit, & am-
plius eum cooperire solet adulator.
Hoc scilicet officiose facit καλῶς,
quasi in salute Domini tota ipse
verteretur.

18 Προσπίπτον, ψευδίζων.] In
vetustissimo MS. A. scribitur

παρὰ
διαπίπτον διαψευδίζων.

19 ὁ δὲ χαριεὶς αὐτοῦ ἀπολαύσας.]

Prius δὲ, quod male a Librariis
profectum, ut congrueret cum
παρὰ, quum non assequeretur
orationis structuram παρὰ λέγον-
τα ὑποκρίνεται ὁ χαριεὶς ἀπολαύσας.

— & facere omnia & dicere. Et
omni grata fore arbitratur, i.e. Regi
suo. Hanc certe lectionem exhi-
bent vetustissimi Codd. & optime
notæ A. & B. succinente Baro-
cino.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ.

Η δὲ ἀδολεσχία ἐστὶ μὲν διήγησις λόγων μακρῶν καὶ ἀ-
 περβελεύτων. Ὅς δὲ ἀδολεσχίας τοιοῦτός ἐστιν, οἷος
 ὅν μὴ γινώσκει, τῷ τῷ ἀδολεσχέζομενος πλησίον, ἀρ-
 τον μὲν ὅτι ἑαυτοῦ γυναικὸς εἰπεῖν ἐγκώμιον εἶται ὅ-
 τι νυκτὸς εἶδεν οὐκ ὕπνιον, τῷ τῷ διηγέσασθαι εἶθ' ὅν εἰ-
 χεν ἐπὶ τῷ δειπνῶ τὰ καθέκτα διεξελθεῖν. Εἴτα δὲ
 ἀπερὸν τῷ πρᾶγματι, λέγειν ὡς πολλοὶ πο-
 νηρότεροί εἰσιν οἱ νῦν ἄνθρωποι τῇ ἀρχαίων καὶ ὡς ἀξιοί
 γέγονασιν οἱ πυροὶ ἐν τῇ ἀγρᾷ καὶ ὡς πολλοὶ ὀπίσθη-
 μος ξένοι καὶ τὴν θάλατταν ἐκ Διονυσίων πλώϊμοι
 εἶναι καὶ εἰ ποίησεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ πλείον, τὰ ἐν τῇ
 γῇ βελτίω εἶναι. Καὶ, ὅτι ἀγρὸν εἰς νέωτα γαργή-
 σει καὶ ὡς χαλεπὸν ἐστὶ τὸ ζῆν καὶ ὡς δάμπτω
 μυστηρίοις μεγάλῃ δαδα ἐγῆσε. Καὶ, Πόσοι εἰσὶ κίονες
 ἐν Ὠιδείῃ; Καὶ, Χθὲς ἡμεῖς. Καὶ, Τίς ἐστιν ἡμέρα
 σήμερον; Καὶ, ὡς ἀπομένη πῶς αὐτὸν, μὴ ἀφίστασθαι.
 Καὶ, ὡς Βοηδρομιῶν μὲν ἐστὶ τὰ Μυστήρια, Πυαν-
 νιῶν δὲ Ἀπαύγια, Προφδεῶν δὲ τὰ κατ' ἀ-
 γρὸς Διονύσια. Παρεσείσαντα δὲ δεῖ τὴν τοιοῦτον

1 Ἀδολέσχης] In MS. Trin. ἀδολεσχός, ut Aristoteles *Ethic. Nicomach.* lib. 3. cap. 10.

2 Τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς] MSS. A. B. & Barocc. ὁ αὐτοῦ, male, ut videtur, pro αὐτοῦ.

3 Εἴτα δὲ, ἀπερὸν τῷ πρᾶγματι] Ita exhibit MS. D. succinente Casaubono, ut videre est in versione: prius εἴτα δὲ.

4 Ὑδωρ πλείον] Et si Jupiter PLUS pluvit, &c. Hanc vocem,

quæ pleniorē & elegantiorē sensum facit, debemus optimo Codici A.

5 Καὶ, ὅτι ἀγρὸν εἰς νέωτα γαργήσεται] Aliter repræsentatur hic locus in MSS. Barocc. & Trin. Stobæo, H. Stephani, Auberii, & Sylburgii Editt. καὶ ὁ ἀγρὸς εἰς νέωτα γαργήσεται. Γαργήσεται possumus esse pro passivo γαργηθήσεται, inquit Sylburgius. Auberius duplici modo refingit; vel jungit cum præcedente sententia,

III.

DE GARRULITATE.

Garrulitas est longorum & inconsideratorum sermonum effusio. Garrulus autem ejusmodi est, qui vel apud ignotum, juxtim ei assidens, uxoris suæ laudes prædicare instituat: deinde, quod præcedenti nocte somniaverit, id narret: tum quæcunque in cœna sibi fuerint apposita, omnia sigillatim recenscat. Mox vero, ubi incaluerit, homines hujus seculi dicet esse antiquis deteriores: frumenta in foro vili vānisse pretio: peregrinos esse in urbe quamplurimos: mare statim a Dionysiis patere navibus: &, si Jupiter pluerit, eorum quæ terra conduntur meliorem fore proventum: seque agrum suum in sequentem annum esse culturum: ait etiam vivendi rationes esse perdifficiles: &, quum Mysteria agitentur, Damippum facem omnium maximam statuisse. Quærit etiam, quot sint Odei columnæ: Et, Heri, ait, vomui. Et, Quotus hic est mensis dies? Quod si quis patientem se præbeat, nunquam ille ab eo discedat. Narra-
bit Mysteria mense Boëdromione, Apaturia Pyanep-
sione, Posideone vero quæ ruri agitantur Dionysia, soli-
ta celebrari. Id genus homines demissis manibus, gran-

& legit — ἴσως, ἢ ἂν ἐχρὺν εἰς
ἴσως γὰρ ἐχρὺν vel, cum Casaubo-
no, ut in textu: quæ lectio sa-
nior videtur, & MSS. *Gallicorum*
auctoritate nititur.

6 Προσδιδόντες ὃ τὰ κατ' ἀγρὸς δι-
σίουσι] Casauboni nota ad hunc
locum vapulat a Palmerio in *Ex-
ercitat.* pag. 617. Cujus verba,
quoniam hic apponere non pati-
tur brevioris pagellæ spatium,
caput ultimum sequi jussimus.

7 Πραξιόσαντα δὴ δὴ τὰς τοῦ-
της—] Ita, pro *πραξιόσαντα* ὃ χεῖν,
restitui ex optimæ fidei MSS. *A.*
& *B.* suffragantibus *Barocc.* & *E.*
in MS. *C. D.* & *Trim.* transpositis
vocalis—*δὴ δὴ*—. Sed in margi-
ne MS. *Vulcaniani*, variantis le-
ctionis nomine, ponitur *πραξι-
όσαντα δὴ* & MS. *Osborn.* pro *πρα-
ξιόσαντα* exhibet item *πραξιόσαντα*.
in margine autem *ισ. πραξιόσαντα*.
Elliptica quidem videtur hæc lo-

B

dique

ἀνθρώπων καὶ ἀφ' ἐλάττω ἀπαλλάττεσθαι, ὅστις ἂν αὐτοῖς
 τῷ βέλει εἶναι. ¹⁰ Ἐρρον γὰρ συναρκεῖσθαι τοῖς μήτε
 χολίῳ, μήτε σπυρίδι διαγνώσκουσιν.

cutio παροισιται. τὸς τοῖς αὐτοῖς ἀνθρώπων, secundum receptam significationem verborum παροισια & ἀπαλλάττεσθαι, quippe quæ intransitiva semper sint: Casaubonus substituit φέγειν post ἀνθρώπων, ut in illis Aristotelis, a Duporto citatis, Οὐδαμῶς τ' ἀν' ἀρμόζει μεγαλοψύχῳ φέγειν παροισιται. Istam certe vocem, aut similem, suppleri necesse est, ut constet sententiæ sensus, & syntaxis; nisi παροισια transitive sumatur pro ἀποσιῳ excutio, ut nostrate lingua dicimus To shake off a man, id

est, molestum aut garrulum excutere ac submovere; vel admittatur παροισια, quod MSS. Val. & Osborn. exhibent, quasi παροισιαται semoventem; sed nunquam, quod memini, occurrit παροισια in isto in sensu. Liberum cuique sit iudicium.

⁹ Ἀπύριον MSS. C. D. E. Trin. & Editio Camotiana habent ἀπύριον sc. αὐτοῖς πυρίων (inquit Sylburgius) a quo etiam ἀπυρίσις. Sed retinui ἀπύριον, cum occurrat apud Galenum καὶ πύριον.

Δ.

ΠΕΡΙ ΑΓΡΟΙΚΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀγροικία δόξειεν ἂν εἶναι ἀμαθία ἀρχήμων. Ὁ
 γὰρ ἀγροικῶς, τοῖς τὸς πῖς, οἷον κυκεῶνα πῶν
 εἰς ἐκκλησίαν πορβέσθαι καὶ τὸ μύρον φάσκειν ἐδὲν
 δύμῳ ἥδιον ὅξεν καὶ μείζω ἢ ποδὸς τὰ ὑποδήματα
 φορεῖν καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ λαλεῖν. Καὶ τοῖς μὲν φίλοις
 καὶ οἰκείοις ἀπιστεῖν, πρὸς ὃς αὐτῷ οἰκέτας ἀνακονεῖ
 πρὸς τὴν μεγίστην καὶ τοῖς παρ' αὐτῷ ἐργαζομένοις μισθω-
 τοῖς οἱ ἀγροῖ, πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας διηγυῖσθαι.
 Καὶ ἀναβεβλημένος ἂν ὅς γέναιος χαρίζεσθαι, ὥστε τὰ γυμ-
 νὰ αὐτῷ φαίνεσθαι. Καὶ ἑπ' ἄλλω μὲν μηδενὶ θαυ-
 μάζειν, μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς ὅτ' ἂν ἴδῃ

Ἡ δὲ ἀγροικία δόξειεν ἂν εἶναι ἀμαθία ἀρχήμων. Ὁ γὰρ ἀγροικῶς, τοῖς τὸς πῖς, οἷον κυκεῶνα πῶν εἰς ἐκκλησίαν πορβέσθαι καὶ τὸ μύρον φάσκειν ἐδὲν δύμῳ ἥδιον ὅξεν καὶ μείζω ἢ ποδὸς τὰ ὑποδήματα φορεῖν καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ λαλεῖν. Καὶ τοῖς μὲν φίλοις καὶ οἰκείοις ἀπιστεῖν, πρὸς ὃς αὐτῷ οἰκέτας ἀνακονεῖ πρὸς τὴν μεγίστην καὶ τοῖς παρ' αὐτῷ ἐργαζομένοις μισθωτοῖς οἱ ἀγροῖ, πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας διηγυῖσθαι. Καὶ ἀναβεβλημένος ἂν ὅς γέναιος χαρίζεσθαι, ὥστε τὰ γυμνὰ αὐτῷ φαίνεσθαι. Καὶ ἑπ' ἄλλω μὲν μηδενὶ θαυμάζειν, μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς ὅτ' ἂν ἴδῃ

² Ἐπ' ἄλλω μὲν μηδενὶ θαυμάζειν, μήτε ἐκπλήττεσθαι Vocem μηδενὶ, quæ in prior. Edit. desideratur, restitui loco ὅς μάλιστα, auctoritate οἰ-
 βοῦν,

CHARACTERES ETHICI. XIX

dique gradu, fugiat oportet, quisquis febre carere volet. Difficile enim est cum iis durare, qui neque otii neque negotii tempora distinguere norunt.

10 Ἐργον γὰρ συναρκῆς τοῖς μὴ-
 π χαλῶ μὴτε ἀνδ' αὖ διαγνώσκουσιν
 Cum hoc verbum συναρκῆμας sit
 ἀπαξ λεγόμενον, nec alibi, quod sci-
 am, reperiatur; aliquando puta-
 vi, pro συναρκῆς, posse reponi
 συναρτῆς vel συναρτῆς colligari, ut
 hic sit sensus—*Molestum enim*
est iis colligari, &c. Duportus con-
 jicit—*συναίρες vel συναρίσκατος*,
 sed nihil mutandum censet: cum
 enim simplex ἀρκῆς frequens sit
 & usitatum, facile fuit Veteribus
 præpositione præfixa facere com-
 positum. MSS. consentiunt in
 συναρκῆς, sed MS. *Trim.* divi-
 sim συν ἀρκῆς τοῖς, quasi trans-
 posita essent verba, pro ἀρκῆς
 συν τοῖς---. Saltem, si συναρκῆς
 retineatur, vertendum videtur,
 non cum iis durare, ut Casaubonus,
 sed iis acquiescere vel eos pasien-
 ter ferre aut eorum societatem to-
 lerare, ut Auberius & Duportus;
 ἀρκῆς enim est ἀγασθῆναι, σίγην,
 contentum esse, acquiescere. Deni-
 que vetustissimus codex *A.* mu-
 tato verborum ordine—
 μὴτε ἀνδ' αὖ μὴτε χαλῶ—, sed hoc
 parvi refert.

IV.

DE RUSTICITATE.

Rusticitas vero honestatis & decori ignoratio videri
 queat. At rusticus est, qui hausto pharmaco in
 concionem nihilominus prodeat: quique unguentum non
 suavius fragrare thymo dicat: calceos gestat pede gran-
 diores: voce etiam alta loqui suevit. Amicis necessari-
 isque suis parum fidens, de rebus maximis ad famulos
 refert: quæcunque in concione audivit, omnia mercena-
 riis suis, qui ruri apud ipsum opus faciunt, enuntiat.
 Sæpe etiam veste ita supra genu subducta sedet, ut denu-
 datæ corporis partes conspici queant. In via aliorum qui-
 dem nihil admiratur, neque ulla re percellitur: sed si

nium MSS. Sed Codd. *Vulc.* &
Osborn. habent ἀλλ' αὖ μὴ μὴτε, in MS. *A.* & Editione Camotia-
 na. Disjunctim autem ὅτ' αὖ,
 & vetustissimi *Gallici* non agnos-
 cunt διαμυζίζεν.
 3 Ἐν τοῖς ὁδοῖς ὅτ' αὖ ὃ ἰδῆ--]

Hæc verba, ἐν τοῖς ὁδοῖς desunt
 in MS. *A.* & Editione Camotia-
 na. Disjunctim autem ὅτ' αὖ,
 modo antiquo, semper scribere
 jusserunt MSS. *A.* & *B.*

βουῷ, ἢ ὄνον, ἢ πρᾶγον, ἐστηκὼς θεωρεῖν. Καὶ θεωρῶν
 δὲ π ἔκ τ' ἑ ταμείν, ⁴ δεινὸς φαγεῖν· ἢ ζωρότερον πιεῖν
 ἢ τ' σιτοποιὸν· πφρᾶν λαθεῖν· ⁵ κατ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς
 τοῖς ἐνδον πᾶσι ἢ αὐτῶ τὰ ὀπιτήδεια. Καὶ ἀειγῶν ἢ ἄμα
 τοῖς ὑποζυγίοις· ἐμβαλεῖν τ' χόρτον· ἢ κόφαντος τ' θύραν
⁶ ὑπακῶσαι αὐτός. Καὶ τ' κυῶα θεωρκαλεσάμενος, ἢ
 ὀπιλαβόμενος τ' ῥύγχυς, εἰπεῖν, ⁹ Οὗτος φυλάττει τὸ
 χρεῖον, ἢ ¹⁰ τιμὴ οἰκίαν. Καὶ τὸ ἀργύριον ἢ ¹¹ πα-
 ρά τ' λαβὼν ἀποδοκιμάζειν, ¹² λίαν μὲν λυπρὸν εἶναι,

4 Δεινός] Ita reposui ex opti-
 mis MSS. modo memoratis, ad
 votum Casauboni, qui conjecit
 substitui debere pro δεινός.

5 Περᾶν λαθεῖν] MS. Gallici
 Vulc. & Osborn. habent περῶν,
 suffragantibus Stobæo & Edit. Ca-
 motii; sed nihil mutatione opus
 est.

6 Κατ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς τοῖς ἐν-
 δον πᾶσι ἢ αὐτῶ τὰ ὀπιτήδεια.] In
 prior. Edit. ἢ αὐτῶ τὰ ὀπιτήδεια,
 nullo aut frigido admodum sen-
 su; in MS. Barocc. αὐτῶ, male
 ut videtur pro αὐτῶ, spiritu aspi-
 rato. Sed nec ita sanus & inte-
 ger est locus; quare, aut legen-
 dum, cum Casaubono, ἀλέσαι pro
 ἀλέσας· aut inferenda est vox μι-
 ηεῖν post αὐτῆς, & sic vertenda
 sententia——τὸ postquam cum
 ancilla sua moluit, tum aliis om-
 nibus domesticis, tum sibi etiam ipsi
 victum metitur; quod maximum
 est rusticitatis indicium.

7 Ἐμβαλεῖν τ' χόρτον· ἢ κόφαντ'
 τὴν θύραν] Quædam exemplaria
 habent ἐμβαλεῖν τὴν θύραν· &
 MSS. C. D. E. Trin. Vulc. & Of-
 born. pro τ' χόρτον legunt τὴν θύραν.
 Forse olim τ' πύρρον, (inquit Gale-

us) *cujus glossa in margine erat*
 χόρετ·. Vide Hesychium v. πόρ-
 νοι. Sed in MSS. A. B. & Baroci.
 defunt τ' χόρτον· ἢ κόφαντ', male,
 ut videtur.

8 Ὑπακῶσαι] Ita sine dubio
 legendum, cum Casaubono, qui
 vertit —— *ipse auscultat*; forte
 melius—— *ipse responsum dat*: nam
 ὑπακῶα non est tantum simpli-
 citer *ausculto*, sed quicumque ad
 fores accedit daturus illi qui eas
 pulsavit responsum, ὑπακῶαν di-
 citur; ut apud Plutarchum in
 Συμπόσιῳ, Φίλιππος δ' ὁ γλαυτοπίης
 κρέσας τὴν θύραν, εἶπε τῷ ὑπακῶ-
 σαν πεισθεῖν, ὅτις τὸ εἶναι, ἢ δι-
 τι κατὰ τὸν βόλοισι. Vide etiam
 Aforism. Cap. 12. Vers. 13. In
 priori Editione ὑπακῶσαι, quod
 huic loco nequaquam quadrat.

9 Οὗτος φυλάττει τὸ χρεῖον] Pro
 φυλάττει ita exhibent MSS. Gall.
 Barocc. & Trin. magis Attice, suf-
 fragante Sylburgio. Sed mihi ele-
 gantior videretur orationis stru-
 ctura & sententia, si hoc modo
 locum distinguere & legere lice-
 ret, Οὗτος φυλάττει τὸ χρεῖον, Hæus
 tu! custodi agrum, &c. ita ut
 Rusticus canem suum alloquatur,

CHARACTERES ETHICI. XXI

bovem, asinum, aut hircum viderit, ibi homo gradum sistere, & contemplari. Quumque aliquid e promptuaria cella depromit, decerptum inde frustum vorat: & vinum meracius potat: diligenter interim, ne hoc ancilla panifica resciscat, cavens: deinde vero cum illa molere, & quæ sunt ad victum necessaria, tum sibi, tum universæ familiæ parare solet. Inter prandendum jumentis pabulum objicit: & si quis fores pulset, ipse auscultat. Vocato etiam cane, & ejus rostro manu prehenso, Hic, inquit, & agrum, & domum, [quique in ea sunt omnes] custodit. Argentum quod ab aliquo acceperit, quasi tenue, aut nimis asperum, solet rejicere, & ut alio id

quasi mandata intelligat; quod summa rusticitatis & maximi stuporis indicium. Sed hoc agricolis familiare est; & verba, ut dixi, restituta optime congruunt cum præcedentibus, & *κὴν περιστάσιν* *ἐστὶν*. Vocis *ἔτι* ad secundam personam relatæ plurima in scriptoribus Atticis exempla; ut Aristophanes, *ἴδ' ἔτι*, *ἀναβόσων ὠτὼν μοι μίγα*, Age tu! *inclama eum mihi magna voce*: & Sophocles in *Ajace*, *ὄδτος, σὶ φωνῶ*, Hæus tu! se appello.

10 *τὴν οἰκίαν*] In prior. Edit. *τὴν οἰκίαν*, & τὰς ἑνὸν. Sed posteriorem istam *περιχλῶ* delevi, auctoritate MSS. Gallicorum, Barocc. Trin. Vulcanii & Editionis Camotianæ. Et supervacanea quidem esse hæc verba, quis non videt? si enim domus arctè custodiatur, omnino necesse est salvos esse ab externis injuriis *qui intus ἐστὶν in ea sunt*. Si quis tamen retinere ea malit, tanquam per *ἰπεύουσι* addita, id per me licet.

11 *Παρεῖ τε λαβὼν*] In nonnullis exemplaribus reperitur *λαμβάνων*, inter accipiendum sc. pecuniam; rusticus quasi vilem sæpius reji-

cit, quod difficilis & nimia suspitione laborantis est. Sed recepta lectio ferri potest.

12 *λίαν μὲν λυπερὸν ἔη, καὶ ἴπερον ἄμα ἀλλὰ πῆδον*] Arridet Casauboni & Duporti judicium, qui locum hunc, aut mutilum, aut saltem, more Attico, ellipticum esse censent. Casaubonus legit & supplet *---λίαν λυπερὸν ἔη, καὶ περὶ ἴπερον ἄμα ἀλλὰ πῆδον---* aut *αἰπὴν ἀλλὰ πῆδον*. b. e. ut Duportus totum locum recte vertit, Nummum, quem ab aliquo accepit, rejicere solet, dicens vilem eum esse, & reprobum, postulatque ut alius pro eo sibi detur — vel — ut alius pro eo commutetur. Quod si permutatio vocum *λίαν* μὲν in *λίαν* durior videatur, videndum an concinnior sit altera emendatio a Casaubono allata, *λίαν λυπερὸν λυπερὸν ἔη* — pro *λίαν ἔη λίαν λυπερὸν*. Denique, si neutra istarum correctionum placeat, dicendum forsan erit, cum Duporto, non tam longe abhorere a genio styli Theophrastei, nec a concisa illa brevitate Atticæ dialecti, vocem *οἰσκαὶ* aut *λίαν* in priori sententiæ membro, & *οἰπὴν* aut *δύλειν* in posteriore, per

καὶ ἕτερον ἄμα ἀλλάττειται. ¹³ Καὶ εἰ τῷ ἄρῳ τῶν ἑχρήσιν, ἢ κόφινον, ἢ δρέπανον, ἢ θύλακον, ¹⁴ ταῦτα τὸ πυκτὸς κα-
τὰ ἀγρυπνίαν ἀναμνησκόμην. Καὶ ¹⁵ εἰς ἄστυ κα-
ταβαίνων, ἐρωτῆσαι τὸν ἀπαντῶντα, Πόσῃ ἦσαν αἱ
διφθέρεαι καὶ τὸ ταίχ. καὶ, Εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν
νεμυνίαν ἄγῃ; Καὶ εἰπεῖν, εὐθύς ὅτι βέλεται καταβάς
ὑπὸ κίερα. Καὶ ἐν βαλανείῳ δὲ ἄσαι καὶ εἰς τὰ ὑπο-
δήματα δὲ ἡλὺς ἐγκρῦσαι καὶ τὴν αὐτῆς ὁδοῦ παλιν κο-
μίσσασθαι ¹⁶ παρ' Ἀρχίου τῆς ταίχης.

ellipsin desiderari; & totum hunc
locum ita constituendum esse —
λίαν μὲν λυπερὸν ἢ φάσκων. — aut — λί-
γων. καὶ ἕτερον ἄμα ἀλλάττειται αἰτίῃ
— aut — δέλειν. Quod mihi, fate-
or, non prorsus improbandum
videtur, cum mutationes verbo-
rum a Casaubono factæ sint du-
riusculæ, & universi MSS. recep-
tam præferant lectionem. Vide
Duportum.

¹³ Καὶ εἰ τῷ ἄρῳ τῶν ἑχρήσιν] Ita
repolui, ad mentem Casauboni,
ex conjectura & MSS. e quibus
B. & Barocc. καὶ τὸ ἄρῳ τῶν ἑχρήσιν,
fine vocula εἰ, quæ, ob similitudinē
literarum cum voce κα, facile po-

tuit excidere; sed MS. A. ple-
nam exhibet sententiam —
καὶ εἰ τὸ ἄρῳ τῶν ἑχρήσιν] ubi τὸ ma-
le positum pro τῷ videtur, er-
rore librarii, qui aut vocem
ἀναμνησκόμην distantis minus recte
cepit, aut τῷ encliticum prorsus
ignoravit. Emendationi nostræ fa-
vet Stobæus, cujus codices repræ-
sentant εἰ ἢ —.

¹⁴ Ταῦτα τὸ πυκτὸς] Casaubonus
facile vidit aliquid hic deesse, &
supplevit ἀπαντῶν ante ταῦτα sed,
tanti viri pace, malim ἀπαντῶν
rejici ad finem περὶ αὐτοῦ, post ἀγρυ-
πνίαν ἀναμνησκόμην, unde nul-
la prorsus difficultate potuit exci-

E.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΣΚΕΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀρέσκη, ἐστὶ μὲν, ὡς ὄρω περὶ λαβεῖν, ἐνθὺς
ὅσῃ ἐπὶ τῷ βελπίτῳ ἡδονῆς ὡρεσκαθυστική.
Ὁ δὲ ἀρεσκος, ἀμέλει τοιούτος τις, οἷος πέρρωθεν πρεσ-
αγρηθύσαι, καὶ ἄνδρα κράτιστον εἰπὼν, καὶ θάυμαστος ἰκανῶς,

¹ Ὁ Λυμῶνας ἰκανῶς, ἀμφοτέρω τῶν
χερσὶ μὴ ἀφίναται.] In hac le-

ctione, licet subobscura, consen-
tiunt omnes MSS. ideoque re-

ἀμφο-

CHARACTERES ETHICI. XXIII

sibi mutetur postulare. Aratrum si cui forte utendum dederit, aut cophinum, aut falcem, aut saccum, nocte intempesta illa *repetet*, si per insomnium fuerit eorum recordatus. In urbem cum venit, obvium quemque interrogans, Quanti, ait, pelles & fassamenta varnibant? & Nunquid hodie Iudi novam lunam adducunt? Dicit etiam, se, simul ac descenderit, tondere velle. Idem cantare in balneo, & clavis calceos suffigere, & quia eadem via erat, ab Archia fassamenta accipere, ac portare ipse, moris habet.

dere, cum duæ voces præcedentes eandem initio literam habeant; & hoc modo numerosior auribusque gravior exurgit periodus.

15 Εἰς αὐτὸ κατὰ τὸν Rectius ἀνακαίνων (inquit Galeus) cum "Αὐτὸν σὺ ἀνέπαυε" Ei opponitur Peiræus, unde apud Platonem κατὰ τὸν αὐτὸν περὶ αὐτοῦ.

16 Παρ' Ἀρχίου τὸς τοῖς τοῖς Oporinus pro παρ' Ἀρχίου in margine ponit ἀπὸ βραχίων quæ scriptura non video quid sibi velit; nisi forte referre voluit ἐπὶ βραχίων. super brachio. Cujusmodi civilitas infra notatur cap. 22. sed forsitan Ἀρχίου nomen est proprium fassamenta-

rii eo tempore celebris. Ibidem nota τὸς τοῖς τοῖς, quum paulo ante præcesserit τὸ τοῖς τοῖς si quis τὸ τοῖς τοῖς malit, non reclamabo: quia sic pars seu totus significabitur. Pollux tradit Atticos neutro genere τὸ τοῖς τοῖς dicere, Iones autem & Dorienses ὁ τοῖς τοῖς. SYLBURGIIUS. Eadem plane de voce τοῖς τοῖς dedit Galeus, sed dissimulato Sylburgii nomine. Stobæus habet utramque lectionem, sed posterior ἀπὸ βραχίων, quæ aliqui Codd. præferunt, Auberio placuit, nec prorsus improbat Casaubono: alterutra ferri potest,

V.

DE BLANDITIA.

Blanditia, si quis eam definire velit, est congressio parum honestas voluptatis illecebras habens. Blandus vero is est, qui e longinquiore spatio aliquem salutare, & virum appellare præstantissimum, fortunamque ejus admirari soleat, & utraque manu prehensens, non dimit-

tinendam censui. Nec enim suffragari queo reponentibus ἀντι-

σας pro δαυμύσας, cum ἀντιζα barbarum sit, nec apud purioris

ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ μὴ ἀφίεναι· καὶ μικρὰν
προπέμψας, καὶ ἐρωτήσας πότε αὐτὸν ὄψεται, ἐπὶ ἐ-
παινῶν ἀπαλλάττεσθαι. Καὶ πῶς κληθεὶς δὲ πρὸς δι-
αιτέαν, μὴ μόνον ᾧ πάρεστι βύβλασθαι ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ
τῷ ἀντιδίκῳ, ἵνα κοινὸς εἶναι δοκῇ. * Καὶ τὸς ξένους
δὲ εἰπεῖν, ὥς δικαιοτέρα λέγουσι τῇ πολιτείᾳ. Καὶ κε-
κλημμένη δὲ ἐπὶ δεῖπνον, ἑλεῦσαι καλέσαι τὰ παι-
δία τῇ ἐπιάντᾳ. ὃ καὶ εἰσόντα, Φῆσαι σύκευ ὁμοιότερα
εἶναι τῷ πατρὶ. ὃ καὶ πρὸς αὐτὸν γόμῳ Φιλῆσαι, καὶ ὃ παρ'
αὐτὸν καθεῖσαι· καὶ τοῖς μὲν συμπαίξων αὐτὸς, λέγων,
Ἄσκος, Πέλεκος· τὰ δὲ ἐπὶ τῇ γαστρὶ εἶναι καθεύδειν,
ἅμα θλιβόμενος. — ὃ καὶ πλειστάκις δὲ ἀποκείρασθαι,
καὶ τὸς ὀδόντας λαβεῖν ἔχειν, καὶ τὰ ἰμάτια δὲ χρυσῇ με-
ταβάλλεσθαι, καὶ ὃ χρύσματι ἀλείφειν. Καὶ ὃ μὲν
ἀγροῦς πρὸς τὰς τραπέζας προσφοιτᾷ· τῇ δὲ γυμ-
νασίῳ ἐν τέτοις ἀφίσταται, ὃ ἂν ἐφηβοὶ γυμνάζωνται.

ævi scriptores (si modo ullibi)
reperitur. Quod si aliquid mu-
tari necesse videatur, ad meliorem
sensum procudendum, aliquando
putavi *ἑταίρους*, a *ἑταῖρος* *adulor*,
substitui posse. Sed nihil muto
aut pronuncio.

2 Ὁ ψεται, ἐπὶ ἐπαινῶν ἀπαλλάττεσθαι].
Ferri quidem potest hæc lectio,
sed multo concinnior est quam
præferunt MSS. A. B. & Barocc.
ἐπὶ αἰνῶν, forte pro ὄψεται ἐπαινῶν.
Facilis enim in scribendo erat
transitus ab ἐπαινῶν ad ἐπαινῶν.

3 Ἴνα κοινὸς εἶναι δοκῇ.] Sana est
hæc sententia, & sensum habet
non incommodum; ideo nihil
immutandum existimo. Vetustis-
simi autem codices A. & B. legunt
ἵνα κοινὸς εἶναι δοκῇ· quæ lectio si
admittatur, vel εἶς pro τῷ sumen-
dum, subintell. εἶς, ut in N. F.
συνὴ μίας pro συνὴ πνὴ· vel παρ-

ἔλκεν arbitrandum. Sed, ni plu-
rimum fallor, sub hac MSS. le-
ctione optima hujus loci latet
emendatio; nam pro ΕΙΣΙΕΝΑΙ
—lego— ΕΙΣΙΕΝΑΙ. Sic voces
conjungendo, & unius literulæ
ordine mutato, pulcherrimus dat-
tur sensus—*ut communis utriusque
amicus causam disceptare videatur*.
Εἰσέναι verbum forense notissim-
um, ut εἰσέναι τὸ ἀγῶνα—τὴν γασ-
τρίαν, & Nostro usitatum Cap. 14.
δίκην φέρων, καὶ ταύτην εἰσέναι μίλ-
λον. Nec difficile fuit Librariis ex
ΕΙΣΙΕΝΑΙ facere disjunctim ΕΙΣ-
ΙΕΝΑΙ, & cum ΙΕΝΑΙ nullum
hoc loco ferret sensum, in ΕΙΝΑΙ
permutare. Plurima istiusmodi
menda, vel ex incuria, vel auda-
cia Librariorum profecta, in MSS.
occurrunt.

4 Καὶ τὸς ξένους ὃ εἰπεῖν] Casan-
bonus corrigit, καὶ πρὸς τὸς ξένους.

plu-
le-
atet
NAI
oces
rulæ
da-
sque
tur.
iffi-
rex-
I4.
uñl-
is ex
EIE
dum
NAI
odi
uda-
ISS.
afar-
s.
Tg

10 Χρίσμα] In MS Trin. χρίσμα.
id

6 Καὶ ἐισπνίξας, φησιν, σὺν αὐτοῖς
 πρὸς τὴν πόλιν. Pro κὲ ἐισπνίξας
 malim εἰΣΠΝΩΤΩΝ, præcunte
 Cafaubono——atque illis ingre-
 dientibus. Vel saltem tollenda dis-
 tinctio inter ἐισπνίξας & φησιν. Ga-
 leus pro σὺν αὐτοῖς πρὸς-- legit
 ἢ σὺν αὐτοῖς πρὸς. Sed nihil supple-
 endum, iudice Cafaubono; quæ
 vide.

ἔ δὲ θεάτρῳ καθήσται, "ὅτ' ἀν' ἡ θέα, πλησίον τ' εὐρατηγῶν. Καὶ "ἀγοράζειν αὐτὰ μὴ μὴδὲν, ξένους δὲ εἰς Βυζάντιον "ἐπιστάλματα. καὶ Λακωνικὰς κύνιας, εἰς Κύζικον καὶ μέλι Ἰμήτιον, εἰς Ῥόδον καὶ ταυῖα παιῶν, τοῖς οἱ τῇ πόλει διηγείσθαι. Ἀμέλει δὲ καὶ πίθηκον θρέψαι δεινός, καὶ "πύρρον κλίσσασθαι, καὶ Σικελικὰς περὶ πρῶτος, καὶ δευτέρους ἀτραγάλους, καὶ "Θυριακὰς τ' τροφύλων ληκύθους, καὶ βακτηρίας τ' σχολίων ἐκ Λακεδαιμόνιος, καὶ αὐλαίαν ἔχουσαν Πέρσας ἐνφασμάχους καὶ αὐλίδιον παλαιτακὸν κόριν ἔχον, καὶ "σφαιριτήριον καὶ τῷ τοῦ περὶ χρόνῳ αἰεὶ τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς σοφισταῖς, τοῖς ὁ πλομάχοις, τοῖς ἁρμονικοῖς, ἐπιδιδάσκουσαι, "καὶ αὐτὸς ταῖς ἐκιδέξασθαι ὑπερονέπφειν, ἐπὶ τῷ εἰπεῖν

11 "ὅτ' ἀν'] Ita MSS. Gall. diff. junctim, more antiquo.

12 Ἀγοράζειν αὐτὰ] Omnes MSS. & Stobæus habent αὐτὸν, sed recepta lectio magis placet Hen. Stephano.

13 Ἐπιστάλματα] Casaubonus malit ἀποστάλματα, & rectius, opinor, licet Codd. universi reclament; nam ἐπιστάλματα, quantum adhuc scio, nihil aliud est quam *mandatum per epistolam*, non *munus mittendum*.

14 Τίττον] Hanc vocem explicat scholion istud

ἐπίθηκον μίκερὸν ἔχον ὑγρὸν, in margine MSS. C. & Trin. desumptum ex Theocriti Scholiaste ad *Idyll.* 3. *vers.* 2. In Cod. D. initium solum alterius scholii potest legi—*δωρεῖς δ' αὐτῶν*, ad Casauboni versionem; cætera deleta sunt.

15 Θυριακὰς τ' τροφύλων ληκύθους] Pro Θυριακὰς, quod in Oporini & Stephani Edditis, legitur, Casmotiana habet Θυριακὰς suspi-

cari aliquis possit, veram scripturam esse Θυριακὰς ut quemadmodum hic celebrantur conilium Siculæ & scipiones Lacedæmonici, ita commendantur etiam lecythi Thuriacæ. Apud Stephanum fane Byzantinum, a Θύριον est possessivum Θυριακὰς SYLBURGIUS. MSS. D. Trin. & Osborn. habent Θυριακὰς, sed reposui Θυριακὰς, ad mentem Sylburgii & Casauboni, ex optimis MSS. Barocciano & A. B. In quorum postremis, pro solito abbreviandi more, scribitur Θυριακὰς

nam τὸ υ literis superscriptum semper est pro diphthongo ου in Codd. MSS. quod fallere eos potuit qui legerunt Θυριακὰς. In marg. Cod. C. isti voci affigitur hoc Scholion —*ἀπὸ τῶν ἐν δ' ἀλκυονίδος διαφέρειται τῷ ἄλλων ἐρίοντι* & similis notulæ vestigia supersunt in marg. Cod. B. Hinc autem facile patet, quam nullo ti-

CHARACTERES ETHICI. XXVII

in theatro autem & spectaculis juxta ipsos prætores fedet. Idem in foro sibi quidem nihil, sed amicis, qui Byzantii sunt, mittenda munera emittat; necnon Læconicas canes, quas Cyzicum; & mel Hymettium, quod Rhodum mittat; atque hæc se facere suis civibus narrat. Præterea solet idem finiam domi alere, faryrum emere, & columbas Siculas, necnon dorcadios talos, & Thyriacas ampullas ex illis quæ forma sunt rotunda, item baculos sive scipiones ex obliquis Lacedæmone advectos, necnon aulæum cui sint Persæ intexti: habet etiam idem parvulum atrium pulvere palæstrico respersum, & sphæristerium: atque has ædium suarum partes solet ille obvio cuique, vel e philosophorum grege, vel sophistarum, vel eorum qui se armis, aut musico cantu exercent, commodare, ut ibi artis suæ periculum faciant: quod quidem dum illi faciunt,

bicine nitatur Galei conjectura, qui legit *Τυριακὰς* Tyrias, & lectorem amandat ad Stephanum Byzantium. V. *Τύρος*. his etiam additis: *Sidon vitri artifex*, inquit Plinius; non procul inde Tyrus. Confirmat hanc lectionem margo & interpret Stobæi; de forma *ἡ λυγρὰ* vide Fulvium Ursinum in Appen- dice ad Giaeconium, & notas Woweri in Petronium.

16 *Σταγειρήσιον καὶ τὸν ἀνδρῶν χρεὼν αἰ τοῖς φιλοσόφοις*] Oporini & Camotii Editt. post *ἀνδρῶν* addunt *χρεὼν* quod verbum si admittamus, locum habere non poterit sequens *ἀνδρῶν*. Hæc Sylburgius, non æque feliciter ac alia quamplurima; in MSS. quidem E. & Trin. deest vocula *χρεὼν*, & interpolatur in MS. D. sed C. agnoscit, & vetustissimi A. B. & Barocc. pro *χρεὼν αἰ* exhibent *χρεὼν αἰ*, male, forsan, pro *χρεωνύου* & *χρεωνύ-*

μι, vel *αἰ χρεὼν* commodare, & *αἰ χρεὼν*. Vide quæ nos infra Cap. x. ad hæc verba—*ἡ δὲ δαλὰς χρεωνύου*. Denique Salmasius *De modo usurarum* pag. 306. hunc locum ita distinguit & legit ex vetustissimo codice—*ἡ σταγειρήσιον, ἡ τὸν ἀνδρῶν χρεωνύου αἰ τοῖς φιλοσόφοις*—

— *ἡ illud commodare philosophis, sophistis, & hoplomachis* —. Recte quidem; sed recepta lectio *χρεὼν* stare potest, nam *χρεὼν* in isto sensu apud Plutarchum, Appianum, & alios occurrit; ac sæpius quidem, quam *χρεωνύου*.

17 *Καὶ αὐτὸς τοῖς ἀνδράσι δεικνύων ἵππων ἵππων, ὅτι τὰ εἰσὶν τὰ αἰσὶν δεικνύων περὶ τὸ ἵππον* —] In prioribus Editt. nullo plane cum sensu, *Καὶ αὐτὸς αἰ τοῖς ἀνδράσι δεικνύων ἵππων, ὅτι τὸ δεικνύων περὶ τὸ ἵππον* —

Sed ita repræsentavi, partim ex MSS. & Stobæo, partim ex conjectura & Auberio: Propositionem *αἰ* delevi, auctoritate Stobæi, qui etiam addit *εἰσὶν* post ipse

πνα τῷ Θεωμόνων πρὸς τὸν ἑτερον, ὅτι ¹⁸ τῷ ἐστὶν ἡ παλαίστρα.

θεωμόνων & pro εἰπὼν reponere ἔπειτα jubebant MSS. A. B. & Barocc. quibus item debemus ἔ ante ἔπειτα pro ὅτι ἢ Casaubon. legit ὅτι τῷ ἢ, sed Auberius ὅτι πρὸς ἢ. Ex his omnibus veram, ni fallor, excudi lectionem. Plana enim & aperta jam sunt omnia, & Ostentatoris no-

stri elegantis characteri apprime congruentia; — quod quidem dum illi faciunt, ipse postea supervenit, (ad gloriolam sc. & laudem captandam) aliquo e spectantibus alii dicente, Ecce tibi, cuius est hac palaestra.

18 τῷ] Per τῷ seipsum innuit, δεικτικῶς, inquit Galeus; &

5,

ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀπόνοια, ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ αἰσχροῦν ἔργων καὶ λόγων. Ὁ δὲ ἀπονενοημένος, τοιοῦτος τις, οἷος ὁμόσαι ταχὺ, κακῶς ἀκῦσαι, ἢ καὶ λοιδορηθῆναι διωάμενος. Τῷ ἤθει ἄγραιός τις, καὶ ἀναστεινόμενος, καὶ παντοποιός. Ἀμέλῃ διωατὸς καὶ ὀρχεῖσθαι νήφων ἢ κόρδακα, καὶ ὡροσ-
ωπεῖον ὅτε ἔχον ἐν κωμικῷ χορῷ καὶ ἐν θαύμασι δὲ

1 ὑπομονὴ] Vir doctus (inquit Duportus) suspicatur pro ὑπομονὴ legendum ὑποβολὴ, quia ἀπόνοια est excessus quidam malitiae & turpitudinis: sed recte iudicat receptam lectionem non esse sollicitandam.

2 ἔργων καὶ λόγων.] Sana satis videtur haec lectio, sed universi MSS. habent ἔργων διωατολόγων. Forte pro ἔργων τί καὶ λόγων, inquit Galeus; vel potius, pro ἔργων ΔΗ ἐ λόγων.

3 Καὶ λοιδορηθῆναι] MSS. Gall. Barocc. & Trin. non agnoscunt voculam καί. & Auberius testa-

tur se in quibusdam Codd. reperisse λοιδορησθαι.

4 Ἀγραιός τις] Ita omnes MSS. contra Casauboni mentem, qui malit ἀγραιός τις. De hac differentia vide Duportum.

5 Ὀρχεῖσθαι νήφων ἢ κόρδακα] Voci κόρδακα in margine Codicis B. allinitur breviusculum istud Schol. Εἰδὲ αἰσχροῦ καὶ ἀπεικῆς ὀρχήσας, ex Ulpiano ad Demosthenis Olynthiacam 2. Vide Meursii Orchestram v. κόρδακα. Doctissimus Casaubonus ad hunc locum ait, se putare, ad restim cordaca saltari, eo quod dicitur ἔλκεν &

τῷ

ipse de aliquo e spectatoribus alii dicit, Eccum tibi, cujus est hæc palæstra.

ad corruptum hunc locum quodammodo explicandum hæc attulit Oxoniensis editor, post Casauboni sententiam recitatam; Videntur tamen verba alterum sensum commodiorem admittere, & εἰς τὸν ὅτι τὸ θαμνὶον περὶ τὸν reddi posse coram spectatoribus ad aliquem dicere, ὅτι

τὸν ὅτι τὸν παλαίστρα i. e. ipsius recitantis, quem adeo demerere studet, ut eum non ædes tuo accepisse, sed & ipsarum dominum esse assermet. Istiusmodi autem commentariis nihil nunc opus, si emendatio nostra firmo nitatur talo.

VI.

DE VÆCORDIA, sive PERDITA AUDACIA.

VÆcordia est, per quam aliquis & facere quidvis & loqui contra honestatem sustinet. Homo autem is est, qui iurandum facile suscipiat: qui male audire, ac convitiis proscindi, susque deque habeat. Moribus est veteratoris callidi improbique, & hominis spurci, ac quidvis audentis. Atque adeo non pudebit eum saltare cordacem etiam sobrium, & in comico choro personatum: &

ἐλπίειν κέρδαναι. Ego vero, si a tanto viro dissentire liceret, putarem ἔλπειν dici de eo saltationis modo, non ob funem quendam tractum, sed quia erat fracta quædam & elumbis saltatio, in qua videbantur saltatores magis ἔλπειν τὸ σῶμα quam ἀλλοτρί. Id Petronius dixit—*exossam explicare saltationem*. PALMERIUS.

6 Πρατὸν περὶ τὸν ἔλπειν] Ita legendum esse, solito suo acumine vidit Casaubonus; & conjecturæ rationes certissimas reddit. Vocula ἐλ, festinante Librarii calamo, facile potuit excidere, prop-

ter similitudinem cum postrema syllaba præcedentis vocis & initio sequentis; vel ob confusionem vocum ἐλ & ἔλπειν a dictante.

7 Ἐν θαμνίῳ τὸν χαλκὸς ἐκλήγει, καὶ ἔκαστον περιών] Θαμνίῳ positum pro θαμνίῳ dubium ab Auctore, an a librariis: & χαλκὸς habent Editiones omnes, cum singularis nominativus sit non χαλκός, sed χαλκός, numerus autens. SYLBURGIUS. Aliquando putabam, pro καὶ ἔκαστον περιών, commodius legi posse καὶ ἔκαστον περιών—*singularim ad spectantes circumiens*, sed tacentibus MSS. nihil muto.

quum

τὴς χαλκῆς ἐκλέγειν, καθ' ἕκαστον πασιών· ἡ δ' μάχ-
 ομαι τοῖς τὸ σύμβολον φέρουσι, ἡ παρὶς καὶ θεωρεῖν ἀξι-
 ῶσι. Δευτὸς δὲ ἡ παιδοχεῦσαι, ἡ πορνοδοσκῆσαι, ἡ
 πελωνῆσαι· ἡ μηδεμίαν αἰσχρὰν ἐργασίαν ἀποδοκιμά-
 σαι, ἀλλὰ κηρύττειν, μαγειρῆναι, κινδύνειν, τιμὴν μη-
 τέρα μὴ πρέφειν, ἀπάγεσθαι κλοπῆς, τὸ δεισμοφθῆναι
 πλείω χρόνον οἰκεῖν ἢ τιμὴν αὐτῆς οἰκίαν. ⁹ Καὶ τῆτο
 δ' ἂν εἶναι δόξειε τῆς ¹⁰ περὶ τὰ μὲν τὴς ὅχλης, ¹¹ ἡ
 παροικαλῶντων μεγάλη τῇ φωνῇ ἡ παρερρωγία, καὶ
 λοιδοριμῶν, ἡ ἀφ' αὐτομένων παρὶς αὐτῆς· ἡ μετὰ τὴν
 οἱ μὲν προσίασιν, οἱ δὲ ἀπίασι, πρὶν ἀκῶσαι αὐτῆς
 ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀρχίω, τοῖς δὲ συλλαβῶν, τοῖς δὲ
 μέρσι δὲ περὶ γματῶν λέγει· ὅτι ἄλλως θεωρεῖσθαι
 ἀξίον τιμὴν ἀπονοῖαι αὐτῆς, ἢ ὅτ' ἂν ἡ παθήσει. Ἰκα-
 νός δὲ ἡ δίκαια τοῖς μὲν φθίγειν, τοῖς δὲ δίδωκεν. ¹² τὰς
 δὲ ἐξόμνυται, ταῖς δὲ παρῆναι· ἔχον· ἔχον· ὅτι τὰ προ-
 κολπίω, ἡ ὁρμαθῆς γραμματῶν ὅτι ταῖς χερσίν.
¹⁴ Οὐκ ἀποδοκιμάζων δὲ ἐδ' ἅμα πολλὰν ἀγοραίῳ

⁸ Μάχεσθαι τοῖς—ἀξίῳ] MSS. A. B. & Barocc. inter μάχεσθαι & τοῖς inferunt τῆτοις & ἀξίῳ, quod quibusdam optimæ notæ exemplaribus deesse asserit Casaubonus, consideratur etiam in codice MS. Episcopi Mettensis & Editione Stephani. Vide quæ Casaubonus ad locum.

⁹ Καὶ τῆτο δ' ἂν εἶναι δόξειε] Si hæc lectio ἡ τῆτο δ' ἂν retineatur, videndum est an non verti debeat hæc περὶ τὴν—Maxime vero iste ex iis est qui turbam circa se sistunt, cum ἡ παύει (phrasis huic affinis) a Græcæ Linguae peritis exponatur Præsertim, maxime. In margine Stobæi, pro τῆτι, scribitur ἡ τῆτι, male, judice Galeo; sed Casaubono placet. Auberius legit ἡ τῆτι, ἡ. Denique MSS. Gallici veram, ni fallor, indicant lectionem, exhibendo ΤΟΥΤΑΝ, male, opinor, pro ΤΟΥΤΩΝ, unius literæ mutatione, vel ΤΟΥΤΩΝ ΑΝ, quod in ΤΟΥΤΑΝ migravit, ex scripturæ compendio a Librariis non animadverso, aut non intellecto: τῆτων εἶναι—phrasis notissima, subaudito εἶναι, ex iis esse.

¹⁰ Περίσταμένην τὴς ὅχλης] Duportus malit περισταμένην sed mutatione non est opus, cum περισταμένη active significet; ut apud Appianum Bell. Civil. 3. ἐδωκεν, περισταμένην περὶ τὸ σῶμα, ἡ τῆτι.

CHARACTERES ETHICI. XXXI

quum præstigiæ spectantur, ad quemq; spectantium ad-
ire, & stipem æream exigere: ac si quis tesseram af-
ferens, gratis spectare postulet, cum eo rixabitur. Caupo-
niam quoq; exercere, leno, ac portitor coactorque esse so-
let: ac qui a nullo turpiartificio se abstinere; præcoerit;
coquus erit; aleator erit; matri suæ alimenta denegabit;
furti etiam convictus obtorto collo rapietur, atque in
carcere diutius quam in suis ædibus habitabit. Est etiam
iste ex iis qui turbam circa se sistunt, & obvios ad se vo-
cant, quibuscum voce magna & præfracta loquuntur, iis-
que maledicta ingerunt: atque illi interea partim acce-
dunt, partim discedunt, priusquam quid sibi ille velit au-
dierint; dum ille aliis principium, aliis vix syllabam, aliis
partem aliquam de re tota refert, non aliter quam in ce-
lebri hominum conventu profligatum ac perditum ingeni-
um suum spectari postulans. Litibus etiam, partim quæ
ipsi intenduntur, partim quas ipse aliis intendit, solet esse
implicitus: atque in aliis absentiam suam jurejurando in-
terposito excusare, ad alias judicio se sistere; in sinu qui-
dem scrinium, præ manibus vero forensium libellorum
fasciculum habens. Quin etiam, quæ ejus est insignita

ei permisit sibi custodes apponere,
& corpori circumdare.

11 Καὶ προσκαλόντων μεγάλην τῇ
φωνῇ καὶ παρρησιαίᾳ, καὶ λοιδορούμενων,
καὶ διαλεγόμενων πρὸς αὐτούς. In
prior. Editte. καὶ προσκαλόντων, μεγάλην
τῇ φωνῇ καὶ παρρησιαίᾳ, διαλεγόμε-
νοι πρὸς αὐτούς καὶ λοιδορούμενων.
Sed ita supplevi & distinxī, mu-
tato verborum ordine, auctori-
tate MSS. A. B. C. D. Barocc.
Trin. (ex quo revocavi καὶ ante
λοιδορ.) & Stobæi. Totus autem
locus sic vertatur — & qui voce
magna & præfracta homines ad se
vocant, iisque maledicta ingerunt,
& cum eis disceptant.

12 Τὰς δὲ ἐξουσίας] Casaubonus

legit καὶ τὰς μὴ ἐξ. ad conservan-
dam antithesin inter τὰς μὴ &
ταῖς ἐξ, ut supra: rectius forsan,
sed universis Codd. reclamantibus,
nihil immutare ausus sum.

13 [Ἐξήκον] In MSS. B. C. E.
& Trin. glossa ad hanc vocem est,
Σταύρω· ἢ χαλεπὴν τὴν δικαστικὴν τεχ-
νέζου, ἐν ᾗ τὰ γεχέματα (MS. B.
τὰ γεχέματα εἶναι τὰς ψήφους) ἀ-
πείθονται.

14 Οὐκ ἀποδοκιμαζων -- πρὸς τὸν δὲ]
Totum hunc locum sic interpre-
tatur clarissimus Salmasius. De
usu pag. 480. Non erubescit,
& simul multis cocianibus duca-
tum prabere, ac pecuniam illis
more favore dare, drachmaque
impu-

τρατηγεῖν καὶ διδύς τέτοις δανείζειν, καὶ τὸ δραχμῆς
τόκοι τρία ἡμισόλια τὴν ἡμέραν πρᾶττεσθαι καὶ ἐφο-
δβέν τὰ μαγφρεῖα, τὰ ἰχθυοπωλεῖα, καὶ παειχο-
πωλεῖα καὶ τὴν τόκους ἀπὸ τῆς ἐμπολήματ^{ος} εἰς τὴν
γνάθον ¹⁶ἐκλέγην. ¹⁸Εργάδεις δὲ εἰσιν οἱ τὸ σῶμα εὐ-
λυτον ἔχοντες πρὸς λοιδόειαν, καὶ Φθερύβομφοι μεγάλη
τῇ φωνῇ, ὥς σιωπῶν αὐτοῖς τιμὴ ἀγορᾶν καὶ τὰ ¹⁷ἐρ-
ρατήρια.

* *usuram diatim obolum cum di-*
* *midio stipulari.* Nummos, quos
* *e tali captura conficiebant, h. e.*
* *minutos obolos, in buccam so-*
* *lebant condere, &c.* Vide Eun-
dem *De modo usurarum* pag. 71.

¹⁵ Τὰς τόκους — &c.] Casaubo-
nus contendit legendum ὀβολὺς
vel χαλκὸς, sed frustra, ut pluri-

bus ostendit Duportus; qui me-
dullam eorum, quæ ad hunc lo-
cum congeffit, ex Salmasio hau-
sit, libello *De usuris* pag. 580.

¹⁶ Ἐκλέγειν.] Hemsterhusius
in *Notis ad Pollucem Lib. ix.*
Segm. 63. monet legendum ἐπι-
λέγειν. *Ex enim & ἐπι* (inquit)
serissime confusa sunt in Polluce.

Z.

ΠΕΡΙ ΛΑΛΙΑΣ.

Ἡ δὲ λαλία, εἴ τις αὐτὴν ὀρέζεσθαι βέβαιοτο, εἴ-
ναι ἀνδρόειν ἀκρασία τῷ λόγῳ. Ὁ δὲ λάλ^{ος},
ποῖός τις, οἷ^{ος} τὰς ἐντυγχάνοντι εἰπεῖν, ἀνὸς ποῦ
πρὸς αὐτὸν φθέρῃ, ἔπ' ἐδὲν λέγει καὶ ὅτι αὐτὸς
πάντα οἶδεν καὶ ἀνὰ κῆν αὐτῷ, μαθήσε^{ται}. Καὶ μετὰ
ξὺ δὲ ἀποκλεινομένης ὑποβάλλειν, εἴπας, Σὺ μὴ ὅτι-

¹ Εἰπεῖν, ἀν.] In prior. Edit.
E nulla erat distinctio, sum-
mo cum dispendio sensus; sed ita
interpunxi, auctoritate MS. Trin.
ad mentem Sylburgii & Casau-
boni.

² Ὅτι αὐτῷ.] MS. Bar. delet ὅτι,
& Stobæus legit αὐτῷ pro αὐτῷ.

³ Ἀποκλεινομένης ὑποβάλλειν, εἴπας,
Σὺ μὴ ὅτι λαλῶ —] Omnes MSS.
ἀποκλεινομένης, excepto A. qui ha-
bet ἀποκλεινομένης. Hoc primum;
deinde MS. Barocc. ὁπῶς λέγειν, ut
Cap. sequ. ὁπῶς λέγειν, & MS. A.
ὁπῶς λέγειν, εἴπας σὺ; Quæ lectio li
adprobetur, vertendum videtur—
λάβῃ

CHARACTERES ETHICI. XXXIII

impudentia, ducem se rabulis forensibus præbet: ac mox illis pecunia scœnori data, pro usura drachmæ cujusque ternos semiobolos in dies exigit: sæpe etiam popinas & macella, ubi pisces ac fassamenta vaneunt, pererrat: nec non quos e nundinatione sua nummos conficit, solet eos in buccam condere. Sunt sane istiusmodi homines admodum difficiles, quorum quidem os ad convitiandum facile solvitur, atque id voce ita contenta, ut eorum clamoribus & forum & omnes tabernæ perfonent.

Conjectura non adeo felici: vide Casaubonum pag. 62. & ad locum.

17 Ἐργάσεις δὲ εἰσὶν οἱ τὸ γόμα ὀλῶντες ἵκεντι.] Optimæ fidei Codd. A. & B. hoc modo scribere & supplere jubent; prius εἰσι τὸ-- Sophocles apud Hesychium (inquit Galeus) eodem sensu ponit ὀλῶντες,

ἀκατάπαυστον, quo Noster ὀλῶντες. 18 Ἐργάσεις.] In MS. Barocc. nescio quo fâto, quave incuria, vocis hujus locum occupavit μοναχήρια. Certo certius nullo jure, cum ad sequiorem potius Græcitatem pertineat, & altero illo vocabulo usus sit Theophrastus infra sub finem Cap. 9.

VII.

DE LOQUACITATE.

Loquacitas autem, si quis eam definire velit, sermonis intemperantia esse videatur. Loquax vero is est, qui soleat ei, quicum verba facit, dicere, quicquid ille narrare inceperit, Nihil dicis: se rem omnem probe tenere: illum, si operam sibi dare velit, intellecturum. Deinde respondentem interpellans, Tu, ait, ne oblivisca-

Deinde respondentem adoritur hisce verbis, Dixistine? Sed lectio, quam representandam curavi, magis placet. Reposui ὑπολάλῃν, pro ὑπολάλῃς, quod MSS. præferant ὑπολάλῃν, & infinitivus optime congruat cum εἰπῶ supra, &

πορεύου inferius. Denique, scripti & distincti εἰπῶς, Σὺ-----εἶπες. ad mentem doctissimi Casauboni, nisi quod retinuerim ὑπολάλῃν ex omnibus MSS. pro ὑπολάλῃς, quod exhibent ejus Notæ; forsitan errore typothetarum.

λάβῃ ὁ μέλλεις λέγειν· ἢ, Εὖγε ὅπ' μὲ ὑπέμνησας· ἢ, Το⁴ λαλεῖν ὡς χρήσιμόν πε! ἢ, Ὁ παρέλιπον· ἢ, Τα-
χὺ γε σιωπῆας τὰ περιστάματα· ἢ, Πάλαι σὲ παρητή-
ρην εἰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐμοὶ κατενεχθήσῃ· ἢ ἑτέρας· ἢ ἀφορ-
μὰς τοιαύτας πορίσασθαι, ὥστε μηδὲ ἀναπνεύσαι τὴν ἐ-
κτασίαν. Καὶ ὅτ' ἂν γε τὴν καθ' ἑα⁶ ἀποκρίσῃ,
δενὸς ἢ ἐπὶ τὴν ἀδρόνῃ ἢ σιωπηλότητι πορρωθεῖναι, ἢ
φυγεῖν ποιῆσαι μεταξὺ χρηματίζοντα. Καὶ εἰς τὰ δι-
δασκαλεῖα δὲ καὶ εἰς τὰς παλαιότητας εἰσὼν, κω-
λύειν τὴν παιδείαν· προσμαθάνειν τοσαῦτα, καὶ
προσλαλεῖν τοῖς παιδοτεταῖς ἢ διδασκάλοις. Καὶ
τὴν ἀπέναι φάσκοντα δενὸς προπέμψαι, ἢ ἀπο-
κτασθῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ πυνόμνος τὰς ἐκκλη-
σίας ἀπαγγέλλειν· ¹⁰ προσδεδηγῆσθαι δὲ ἢ τιμὴν ἐπ'
Ἀριστοφῶντι ποτὲ γενομένην τῇ ῥήτορι μάχῃ, ἢ
τιμὴν τῇ Λακεδαιμονίων ἐπὶ Λυσάνδρῳ· ἢ ἔς ποτε λό-

4 λαλεῖν ὡς χρήσιμόν πε! ἢ, Ὁ
παρέλιπον.] Pro λαλεῖν, MS. Barocc.
ἀγνῶν & Hen. Stephanus, succi-
nente Sylburgio, absque ulla dis-
tinctione — πε ἢ ὁ παρέλιπον
quas postremas voces Auberius lo-
co suo motas esse contendit, &
paulo superius reponi debere post
ὑπέμνησας quamobrem a Casau-
bono vapulat; quem vide.

5 Ἀφορμὰς.] MS. C. habet ἀ-
φορμὰς in textu, sed in marg. ea-
dem manu ἀρχαῖς istud etiam cæ-
teri omnes præferunt, nisi quod
ἀφορμὰς interpoletur in MS. Trin.
nihil autem mutari necesse est.

6 Ἀποκρίσῃ.] Vetustissimi
MSS. A. B. & Barocc. ἀποκρινά-
σῃ· quo vero sensu, mihi nondum
liquere lubens fateor.

7 Προσμαθάνειν τοσαῦτα, καὶ
προσλαλεῖν...] Ita legendum esse
primam vocem, more Attico, loco

προσλαλεῖν. quod priores Edit.
occupaverat, viderunt etiam Au-
berius & Casaubonus. Ortus est
error ex abbreviata in membra-
nis scriptura non intellecta, in

quibus pingitur προσμαθάνειν i. e.
προσμαθάνειν, ut abunde norunt
harum rerum periti. Vide quæ nos
infra, ad hæc verba Περί τῆς οἰκίας,
Cap. 11. Sed, ut libere dicam, mihi
subolet (quod illi non senserunt)
ulteriori in mendo hunc locum
cubare, & legendum esse —
προσμαθάνειν, τοσαῦτα ΠΡΟΣΛΑ-
ΛΕΩΝ τοῖς παιδοτεταῖς ----- &c.
Optimus hoc modo exurgit sen-
sus — ne pueri addiscant solet
efficere, tot verba cum paedotribis
& ludimagistris funditans. Me-
lius certe convenit προσλαλεῖν cum
προσλαλεῖν quam προσμαθάνειν.

8 Ἀποκτασθῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν.]

CHARACTERES ETHICI. XXXV

ris eorum quæ dicturus eras: & Factum bene, quod in memoriam revocasti: & Quam juvat interdum sermones mutuos serere! & Quod præterii: & Celeriter tu quidem rem percepisti; & Pridem expectabam an eodem mecum recideres: aliasque hujusmodi occasiones loquendi captans, ne respirare quidem eos finit; quibuscum loquitur. Ac postquam singuli sunt ab eo ita enecti, tum ad eos accedere non veretur, qui plures una coierunt, eosque de rebus seriis agentes in fugam vertere. Sed & ludos ac palæstras ingressus, ut ne tantum pueri addiscant solet efficere, verba interea cum corporum exercitatoribus seu pædotribis, & ludimagistris funditans. Si quis discedere se velle dicat, comitari ille, & domum usque deducere ac prosequi. Si forte, quid sit in concione actum, rescierit, id aliis postea narrabit: tum de eo prælio, quod prætore Aristophonte, nobili illo oratore, commissum est, longam narrationem contexet; item, de ea pugna quæ a Lacedæmoniis duce Lyfandro est pugnata:

MS. Trin. περιγίας. sed interpolatur ἀπογίας & Baroccianus codex, suffragantibus A. & B. ἐκ τῶν οἰκίας, quasi loquax iste amicum e propria tantum domo deduceret, non usque ad suas aedes. Sed recepta lectio magis arridet.

9 Πυθόμενος τὰς ἐκκλησίας ἀπαγγέλλει] MS. Barocc. πειθόμενος, non æque bene, suffragante Stobæo; qui etiam παραγγέλλει.

10 Περισπασθέντος δ' ὃ καὶ τὴν ἐν Ἀρσινόῳ ποτὲ γενομένην τὴν ἰστορίαν] Doctissimus Casaubonus hunc locum intelligit de pugna ad Arbela, qua Alexander Darium vicit; quam fatetur accidisse uno anno prius, sub Aristophane Archonte, sed cujus fama in Græciā pervenit tantū Aristophonte Archonte. Sed ignorent mihi venerandi omnibus literatis tanti viri manes, si ab eo hoc loco dissentio. Intelligo enim magnam illā & in

tota Græciā celeberrimā pugnam, qua Agis Archidamii filius rex Lacedæmoniorū cecidit heroice pugnans ad Megalopolin, ubi a Macedonibus & Antipatro victi Græci jugum Macedonicū subire coacti sunt: & in ea pugna cum Agide una cecidit spes libertatis Græciæ. Ea pugna evenit Aristophonte Archonte, teste Diodoro lib. 17. & Plutarcho in Agide, & in Demosthene, & de ea proculdubio multi fiebant in Græciā sermones; fuit enim negotiorū Græciæ veluti κελσίς, & ultimus Græciæ ad libertatem aspirantis & se erigere cupientis conatus. Quam celebris ea pugna fuerit, si scire cupis, vide Curtium initio lib. 6. De ea etiam Arrianus lib. 2. & Justinus lib. 12. PALMERIUS.

11 Τὴν δὲ Λακεδαιμονίων ἐν Ἀρσινόῳ] Univerſi MSS. H. Steph. & Sylburgius non agnoscunt &

γῆς αὐτὸς ¹² εἴπας ἡυδοκίμησεν ὃ τὰ δῆμῳ. Καὶ χ¹
 ᾧ πληθῶν γε, ἅμα διηγέμενος, κατηγορίαν παρεμβα-
 λῆν ὥστε τὸς ἀκρόντας, ἢ τοὶ ὀπιλαδέομαι, ἢ νυράζαι,
 ἢ μεταξὺ καταλιπόντας ἀπαλλάττεσθαι. Καὶ σιω-
 δικάζων δὲ, κωλύσαι κεύαι· καὶ σιωθεῶν, θεάσασ-
 θαι· καὶ σιωδειπνῶν, φαγεῖν. Λέγων ὅτι χαλεπὸν τὸ
 λάλῳ ἐπὶ σιωπῶν καὶ ὡς ὃ ὑγρὰ ἐστὶν ἢ γλῶττι· ¹³ καὶ
 ὅτι οὐκ ἂν σιωπήσκειν, εἰδ' εἰ τῇ¹ χελιδόνων δόξειεν αἰ-
 εῖναι λαλίστερον. Καὶ σκωπόμενον ὑπομειναι· καὶ
 ὑπὸ τῇ¹ ¹⁴ αὐτῇ παιδίων, ὅταν αὐτὸν ἤδη ¹⁵ καθύ-
 δειν βελόμημα κελδὴ λέγοντα ταῦτα, λαλεῖν τι ἡμῖν,
 ὅπως ἂν ἡμᾶς ὑπὸν λάβῃ.

8x MSS. A. B. Ακαδαμειοῖς ὑπὸ, sed nihil mutandum.

¹² Εἴπας ἡυδοκίμησεν] In prior. Edit. εἶπεν ἡυδοκίμησας. *Sensum expressit* (inquit Casaubonus) *qui diligenter cogitanti videbatur esse commodissimus*; nihil interim suspicatus est Vir magnus mendum esse locum, cui medicamentum, feliciter satis, opinor, adhibui, ope MSS. probata fidei, A. & B. quorum prior habet εἴπας ἡυδοκίμησαν, posterior εἶπεν ἡυδοκίμησαν, male, ut videtur, pro εἴπας ἡυδοκίμησεν, quæ repræsentavi; vel forte pro ἡυδοκίμηται sed accentu in MSS. syllabæ καὶ imposito, prior lectio placet.

¹³ Καὶ ὅτι ἐκ] Ita, pro ὡς ἐκ, dedi, auctoritate omnium MSS. ac Edit. Camotianæ; nec immerito placuit, cum præcedens sententia habeat ὡς.

¹⁴ Αὐτοῦ παιδίων] Male prius αὐτοῦ sed ita restitui, sensu postulante, & suffragantibus MS. Trin. & Hen. Stephano.

¹⁵ Καθύδειν βελόμημα κελδὴ λέ-
 γοντα ταῦτα, λαλεῖν τι ἡμῖν]

Solito suo iudicio, pro βελόμενον, hic reposuit Casaubonus βελόμημα, succinentibus MSS. Gall. Baroci. & interpolatore MS. Trin. sensumque satis feliciter expressit, quantum verba nunc præ se ferunt; quæ corrupta esse vidit etiam Auberius, & constructionem faciliorem reddere tentavit, expungendo ταῦτα, & legendo λαλεῖ. Quem aliquatenus secutus est Sylburgius, dum restituit λέγοντα, πάπα, λάλει τι ἡμῖν, quod probabile videtur; & huic quidē conjecturæ aliquantulū favet abbreviata scriptura vocis πάπας vel πάπας, quæ sub hac forma (π) pingitur in plerisque Græcis codicibus, teste celeberrimo Montfauconio in *Palaographia Græca* pag. 346. Quod citimæ ætatis librarii non assequentes, importunum istud ταῦτα nobis obtruserunt. Sed magis mihi, fateor, placet Casauboni conjectura, qui, pressius ad literarum vestigia, pro ΤΑΥΤΑ legit ΑΤΤΑ, ita ut hoc

CHARACTERES ETHICI. XXXVII

& si quid ipse unquam pro concione cum aliqua sua laude dixerit. Atq; hæc narrans, simul in vulgus invehetur: idque tanto cum audientium tædio, ut eorum alius quæ ab ipso dicuntur oblivioni statim mandet, alius dormitet, alius loquentem adhuc deferat, discedatque. Denique, sive ad judicandum cum alio sedeat, judicare; sive ad spectandum, spectare; sive ad cibum sumendum, cibum sumere, confessorum impedit. Quippe, inquit, loquaci durum est tacere: linguam enim tanquam in udo habet: atque adeo præ quavis hirundine garrulus videri malit, quam tacere. Adeo se irrideri fert patienter; idque vel a puerulis suis, qui somnum petitori jubeant ipsum aliquid sibi narrantem, verba facere: ut ita nobis, inquiunt, somnus obrepat.

modo totus constituatur locus —
καὶ πῶς δὲν βολύματα καλῶς, λέγοντα
ἄττα, λαλεῖν τι ἡμῖν, ὅπως δὲν ἡμεῖς
ὑπὸ τοῦ λαλεῖν. Verba ista, λέγοντα ἄττα,
dicentes ἄττα, in parenthesi col-
locanda sunt; tum facilis erit cum
sensus, tum constructio. Vel le-
gendum — λέγοντα, ἄττα, λέγει τι
ἡμῖν. — sic parenthesi nullum erit
opus. ἄττα autem vox est no-
tissima, reverentiæ erga Patres &
Seniores a junioribus præstitæ in-
diciæ, & honoris προσφώνημα, a-
pud Homerum, aliosque. Placet
miki, inquam, hæc emendatio,

quamvis non lateat Eustath. dicere
vocē ἄττα esse propriam προσφώνεως
appellationem, ut πάππα, πατὴρ.
Facilis fuit inter scribendum tran-
situs a ΛΕΓΟΝΤΑ ΑΤΤΑ ad
ΛΕΓΟΝΤΑ ΤΑΥΤΑ. Vel
denique legamus λέγοντα ΤΕΤΤΑ,
quod proxime ad receptæ lectio-
nis vestigia accedit. Τέττα autem
est vox minoris ad majorem re-
verentiæ causâ, sed poetica; προσ-
φώνησις τιμητικὴ πατέρων φίλων πρὸς
παλαιότερον, inquit Eustathius ad
Iliad. 4. De mutatione orationis
hoc in loco, vide Casaubonum.

H.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΠΟΙΙΑΣ.

Η δὲ λογοποιία, ἔστι συνήθεσι ψυδῶν λόγων καὶ
 πρᾶξι, ὧν βύλε¹) ὁ λογοποιῶν. Ὁ δὲ λο-
 γοποιός, τοιούτης τις, οἷ²) ὑπαντήσας τῷ φίλῳ, θύ-
 ρους³ καταβαλὼν τὸ ἡδ⁴), καὶ μελετήσας, ἐρωτῆσαι,
 Πότεν σὺ, καὶ⁵ τί λέγεις; καὶ, Ἐχεις ποτε τῶδε εἰπὼν
 καινόν; καὶ ὅπιβαλὼν ἐρωτᾶν, Μὴ λέγεται τι καινό-
 τερον; καὶ μὴν ἀγαθὰ γὰρ ὅτι τὰ λεγόμενα; καὶ, Οὐκ
 εἰσας ἀπαινεῖσθαι, εἰπεῖν, Τί λέγεις; ὅδ⁶ν ἀκί-
 κος; Δοκῶ μοί σε βωχῆσεν καινῶν λόγων. Καὶ
 ἐπὶ αὐτῷ ἢ φραγίῳ, ἢ παῖς Ἀγρίῳ ἢ αὐλητῇ, ἢ
 Λύκῳ ὁ ἐργολάβ⁷) πῶδα γεγονὼς ἐξ αὐτῆς τῆς μάχης,
 ἢ Φηλὸν ἀκηκοέναι αἱ μὲν ἔν ἀναφορᾷ τῇ⁸ λόγων
 τοιαῦτα; εἰσιν αὐτῇ, ὧν ὁδεῖς ἂν ἔχοι ἐπιλαβεῖσθαι.
 Διηγεί⁹) δὲ τέττης Φάσκων λέγειν, ὡς Πολυσπέρχων καὶ
 ὁ βασιλεὺς μάχῃ νείκεκε, καὶ Κάσανδρ¹⁰) ἐξώγη¹¹).
 Καὶ εἴπῃ τις αὐτῶ, Σὺ δὲ ταῦτα πιστεύεις; Φησὶ τὸ

1¹ Ὑπαντίσας τῷ φίλῳ] MSS. A. B. Barocc. & Osborn. ἀπαν-
 τήσας, quod melius est, si fami-
 geratorem casu obviam factum
 amico existimemus; nam ὑπαν-
 τία est honoris causa & consulto
 obviam procedo, ideoque ὑπαντή-
 σας huic loco magis quadrare vi-
 detur, quod famigeratoris sit de
 industria se amicis obviam dare,
 ad res novas inquirendas & enar-
 randas.

2 Καταβαλὼν τὸ ἡδ²)] Casau-
 bonus suspicatur legendum μετα-
 βαλὼν, ut in versione representa-
 vit, ex Aristotele: quo sensu The-

ophrastus ipse alibi dixit μεταβαλ-
 λειν τὰς χεῖρας. mutare colores, teste
 Galeo; qui conjicit legi posse
 καταβαλὼν, sumens — sumpsit sibi
 vultum, praeferans se, interprete
 Budzo. Sed cum omnes ad u-
 num MSS. καταβαλὼν agnoscant,
 retinendum censui; praesertim
 quum sensus satis commodus ex-
 culpi possit, vel ipso Casaubono
 fatente; quem vide.

3 Τί λέγεις; καὶ, Ἐχεις ποτε τῶδε
 εἰπὼν καινόν;] MSS. A. B. C. D.
 Barocc. Trin. & Stobaeus, inverfo
 ordine, λέγεις τί; Sed paulo infra,
 hic: & in MSS. A. B. & Ba-
 ρογμα

VIII.

DE FAMIGERATIONE,
sive RUMORUM CONFICTIOE.

Famigeratio est factorum dictorumque ad arbitrium ipsius fingentis confictio. Famigerator autem is est, qui obviis amico factus, statim mutato vultu, ac renidens, interroget, Unde tu, & quid ais? &, Habesne super hoc novi quicquam? & pergens interrogare, Nihilne, inquit, novi dicitur? atqui fausta sane sunt & læta, quæ vulgo narrantur: tum autem, priusquam ille respondeat, Quid ais, inquit, nihil audivisti? Ergo ego te, sicut video, rerum novarum epulis laute excipiam. Ac statim est illi aut miles aliquis, aut Astei tibicinis puer, aut manceps Lyco qui ex ipso prælio sit reversus, a quo se dicat audivisse: auctores siquidem ille tales eorum quæ dictitat profert, quos nemo queat arguere. Refert autem accepisse se ab illis, Polysperchontem cum rege hostes prælio fudisse, & superasse, Cassandrumque vivum in hostium potestatem venisse. Quod si quis ei dicat, Tu autem hæc credis? Imo, inquit; rem enim clarissima om-

rocc. πῶς inseritur inter ἡ & ἔχῃ. καὶ πῶς ἔχῃς αὐτὸ πρὸς αἰπὴν καὶ ἄνδρα; Rectius, opinor, se habebit tota αὐτοῦ ἡ, si legamus, ἡ, ἔχῃς αὐτὸ τὴν αἰπὴν καὶ ἄνδρα; ὅ, Habesne super aliqua re quicquam novi? Hoc rectius, inquam, quia nihil præcessit ad quod referatur vox τῷ αὐτῷ, & prorsus indefinita sit loquaculi famigeratoris quæstio. Eundem ad modum MSS. A. B. & Barocc. initio sequentis periodi exhibent, ὅς τις ἀποκαλῶν—.

4 καὶ μὲν ἀγαθὸν γὰρ ὅτι τὰ λεγόμενα] Camotius pro μὲν legit μὴ, & mox Oporinus omittit γὰρ (sus-

fragante Barocciano,) quæ scriptura si admittatur, distinguendum erit post ἡ, & reliqua interrogative legenda. SYLBURGIUS.

5 Εἰνὶ αὐτῷ, ὃν εἰς αὐτὸν ἔχῃς ἀπαλῶν] Codex MS. Episcopi Mettensis habet εἰνὶ αὐτῷ, necincommodè forsan, tales ei sunt rumorum auctores, quos nemo queat arguere—ἀπαλῶν. Sic enim restituendum censui, ad doctiss. Casauboni mentem, pro ἀπαλῶν δαυ, quod frigidum miræ sensum præfert; facile enim mutati potuerunt literæ C & S, festinante librario.

πράγμα βοᾶσθαι γὰρ ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν λόγον
ἐπεντένεν· καὶ πάντας συμφωνεῖν ταῦτα γὰρ λέγειν πρὸς
τὴν μάχης καὶ πολυὺν τὸ ζῶμὸν γεγενῆσθαι. Εἶναι δὲ αὐτὰ
καὶ σημεῖον τὰ πρῶτα τὰ ἐν τοῖς πρᾶγμασιν· ὅρα
γὰρ αὐτῶν πάντων μετὰ βεβληκότα. Λέγει δ' ὡς καὶ
πρὸς ἀκρόατον πρὸς τέτοις κρυπτόμενον τινα ἐν οἰκίᾳ, ἥδη
πέμπημι ἡμέραν ἡκοντα ἐν Μακεδονίᾳ, ὅς πάντα
ταῦτα εἶδεν. ¹⁰ Καὶ ταῦτα πάντα διεξιὼν, πῶς οἴεσθε;
πιθανῶς χετλιάζει. Λέγων, δυσυχὴς Κάσανδρος!
¹¹ ὦ ταλαύπως! Ἐνθυμῇ τὸ τὴν τύχης; ἀλλ' ἐν

⁶ Τὸν λόγον ἐπιτείνει] *Rumorem*
erescere, vertit Casaubonus; satis
apte quidem ad præcedentia &
quæ sequuntur, sed minus, vereor,
ad Græcæ Linguae rationem, nisi
subintelligatur ἀνθρώπος vel ἑαυτὸν.
Nam *περιπίνω* & similia com-
posita a τίνω transitive sumun-
tur; quem usum etiam hanc vo-
cem ἐπιτείνειν sequi verisimile est:
verisimile, inquam, cum sit ἀπαξ
λεγόμενον, & nullibi, quod sciam,
nisi hoc uno in loco occurrat. O-
pinioni nostræ favent veteres MSS.
A. & B. qui legunt ἐπιπίνω. fa-
migerator sc. *auget & extendit*
rumorem; A. in textu, sed B. in
margine. Aliquando putabam re-
poni posse ἐπιτείνειν sc. *ἐαυτὸν ex-*
tendere vel dilatare seipsum; quæ
vox occurrit apud Alexandrum
Aphrodisiensem. Sed nihil mu-
tavi, cum Theophrasto integrum
olim fuerit novas voces compo-
nere, licet hodie nobis non liceat
esse tam disertis.

⁷ Καὶ πάντας συμφωνεῖν ταῦτα γὰρ
λέγειν πρὸς τὴν μάχης] *Pessime* in prior.
Editt. Καὶ πάντα γὰρ συμφωνεῖν ταῦ-
τα λέγειν. Sed hoc modo re-
fingi postulabat sensus, suffragan-

te Casaubono, qui legit πάντα
pro πάντα facile enim excidere
potuit σ a fine vocis πάντα, se-
quenti vocabulo συμφωνεῖν ab ea-
dem litera incipiente. Istud in
veteribus membranis solemne est.
Deinde, voculam φ, quæ in prior.
Editt. inter πάντα & συμφωνεῖν im-
portunius irrepserat, rejeci post
πάντα, auctoritate MSS. *Gallie*.
Bar. Trin. Osborn. & Hen. Ste-
phani.

⁸ Ζωμὸν] Ita uno ore quot-
quot nobis obvenerunt codices,
probante Casaubono. Sed Stro-
bius φόνον, eadem — *stragem*; &
melius, iudice Stephano. Sane
ζωμὸς nihil huc facit (inquit Syl-
burgius) nisi per jocum sic vocet
cruorem effusum. Hæc ille; vide
Casaubonum.

⁹ Ὅρα γὰρ ἀντὶ πάντων μετὰ βε-
βληκότα] *Vetustissimus MS. A.*
legit αὐτὸν & C. πάντα quæ le-
ctiones si admittantur, hic exur-
get sensus, — *quem ipse videris*
penitus immutatum. Sed recepta
verba stare possunt.

¹⁰ Καὶ ταῦτα πάντα διεξιὼν, πῶς
οἴεσθε; πιθανῶς χετλιάζει. Λέγων,
δυσυχὴς Κάσανδρος! Loc. si
ισχυρὸς

CHARACTERES ETHICI. XLI

nium voce tota urbe ferri; rumore crescere; omnes congruere: eadem enim de prælio ab omnibus narrari: magnum nimirum ea pugna fartum esse factum. Idque se ex eorum etiam vultu, qui rem gerunt publicam, colligere; quem viderit ipsis penitus immutatum. Addit deinde se inaudisse, quendam qui ex Macedonia adven- rit, quique omnibus quæ gesta sunt interfuerit, quintum jam diem ab illis domi occultari. Atque ubi hæc com- memoravit, miserationes adjicit: at scin' quomodo? sane quam persuasibiliter. O infelicem, inquires, Cassandrum! O virum ærumnosum! En Fortuna quid possit:

quis alius, mirum in modum cor- ruptus, & mala interpunctione depravatus. Nec enim, opinor, Casauboni acumen omnes amoli- tum est difficultates, ista verbo- rum, quam textus repræsentat, distinctione; quamvis feliciter sa- tis conjecit ταῦτα substitui debe- re pro πάντα, & voces πῶς οἶσθε in parenthesi collocandas esse. Stephanus & Sylburgius nihil opis afferunt, legendo — διξίων, πῶς, οἶσθε, πῶς οἶσθε; Ad MSS. igitur recurren- dum; e quibus optimæ fidei co- dex A. totum locum ita exhibet, καὶ ΤΑΤΤΑ πάντα διξίων, πῶς οἶσ- θαι πῶς οἶσθε; καὶ ταῦτα λέγων συ- νελθὼς Κασσανδρῶ! sic etiam MS. B. & Barocc. nisi quod agnoscant ταῦτα. In cæteris MSS. Gallicis πῶς οἶσθε, sine interrogatione, sed tamen ἀφ' οὗτος, ut Casaubono placet. Denique codex MS. Trin. καὶ πάντα διξίων, πῶς οἶσθε πῶς οἶσθε; καὶ ταῦτα λέγων συ- νελθὼς Κασσανδρῶ! In tanta lectionum varie- tate, quid certi possit statui, non- dum video. Censeo autem inte- grum hunc locum ita suppleri & distingui debere, καὶ ΤΑΥΤΑ

πάντα διξίων (ΩΣ ΟΙΕΣΘΑΙ) πῶς οἶσθε, καὶ ταῦτα λέγων &c. i. e. Et ubi hæc omnia enarravit (ut quis putaverit) probabiliter, qui- ritatur dicens, O infelicem Cassan- drum! Vel hoc modo refingi possunt hæc verba, καὶ πάντα διξίων (ΩΣ ΟΙΕΤΑΙ) πῶς οἶσθε, καὶ ταῦτα λέγων &c. 'Ὡς οἶσθε (ut ipse putat) πῶς οἶσθε probabiliter, qui ritatur — &c. Sic Noster utitur verbo πῶς οἶσθε infra Cap. cæli ἀλλοτριᾶς — καὶ περὶ τοῦ πῶς οἶσθε τῶν ὀνόματι, interp. Cas-laub. probabilibus etiam cuique eorum nominibus additis. Deni- que, si neutram harum emenda- tionum, quæ faciem & com- modum præbent sensum, admit- ti placeat, servatis vulgatis, hoc modo distinguatur locus, καὶ ταῦτα πάντα διξίων (πῶς οἶσθε;) πῶς οἶσθε καὶ ταῦτα λέγων &c. Πῶς οἶσθε eleganter interjiciuntur, ut πῶς οἶσθε; & similia, passim apud Atticos, scriptores.

II Τύχης ἀλλ' ἔνι ἰχυρὸς γένεσθαι Interrogationis notam, post τό- χος, revocavi ex MSS. Gallicis, ad votum Casauboni: qui malit ἰχυρὸς γὰρ γένεσθαι. Auberius vero

ἰαχυρὸς γινόμενος. Καί, ¹² δὲ ἢ αὐτὸ σὲ μόνον εἰδέναι· πᾶσι ἢ τοῖς ἐν τῇ πόλει περὶ δεξιμῆκε λέγων. Τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τεθαύμαχα τί ποτε βύλον; λόγῳ ποιοῦντες· ἔγὼ μόνον ψύδον, ἀλλὰ καὶ ἀλυσσιπλῆς ἀπαλλάτῃσι. Πολλάκις γὰρ αὐτῶν οἱ μὲν ἐν τοῖς βαλανείοις περὶ δεξιμῆς ποιέμενοι, τὰ ἰμάτια ἀποβελήκεσιν· οἱ δ' ἐν τῇ τοῦ περὶ μαχίᾳ καὶ ναυμαχίᾳ ηκῶντες, ἐρήμους δίκας ὠφλήκεσιν. ¹³ Εἰσὶ δ' οἱ, καὶ πόλεις τὰ λόγῳ χαῖα κέρτα αἰρουῦντες, παρεδειπνῆθῃσαν. ¹⁴ Πάνυ δὲ ταλαίπωρον αὐτῶν ἐστὶ τὸ ἐπιτήδευμα· ¹⁵ ποῖα γὰρ ἔσται, ποῖα δὲ ἐργασθεῖω, ποῖα δὲ μέρι τ' ἀγροῦς καὶ διημερῶσιν, ¹⁶ ἀπαυδαῖν ποιῶντες τὴν ἀκύνοντα ἔπας, καὶ χαῖα ποιοῦντες ταῖς ψυδολογίαις;

posteriorē *πευχλῶ* legit *ἄλλως* ἰαχυρὸς γινόμενος, & rejicit post *ταλαιπωρῶ*, O calamitosissimus, praesertim cum praesens fueris! Sed paulo liberior est haec mutatio & transpositio, contra universorum Codicum fidem.

¹² Δεῖ ἢ αὐτὸ σὲ μόνον εἰδέναι] Sana videntur omnia; sed iater se discrepant Codices. In vetustissimis enim MSS. A. B. & Barocciano διδ' (τ' A.) αὐτὸν γὰρ μόνον εἰδέναι. Cæteri MSS. Oporini & Camotii Editiones habent διδ' αὐτὸν σι----- quasi σικυτὸν, quod ferri potest; sed vulgata lectio commodior. Paulo inferius, pro τί ποτε, MS. Trin. praefert τί δι' ποτε, sed hoc exigui momenti.

¹³ Εἰσὶ δ' οἱ, καὶ πόλεις τὰ λόγῳ κέρτα αἰρουῦντες] In prior. Edit. Εἰσὶ δ' οἱ καὶ πόλεις λόγῳ, corruptissime; nam εἰσὶ δ' οἱ nonnulli & πλείους plurimi plane εἰσὶντα sunt. Ita

igitur refingendum censui: quod & Casaubonus partim vidit, dum reposuit πόλεις pro πλείους sed erravit, opinor, cum transpositionē literarum huic mendæ ortum dedisse suspicatus est. Potius enim videtur originem traxisse ex elisione vocalis ο in πλείους, & confusione vocum: ΠΟΛΕΙΣ ΤΩ, omisso ο μικρῷ. ΠΛΕΙΣ ΤΩ, quod facile evenire potuit, cum vocales in MSS. consonantibus saepissime imponantur; pro ΠΛΕΙΣΤΩ autem, in quod postea coaluerunt voces, huic loco nullo modo quadrante, audaciores librarii, æque infelicitè, reponebant Πλείους, quod priores huc usque occupavit editiones. Vel error ex distantis voce ortus est, pronunciantis ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΙ pro ΤΩ, cuiusmodi errata quamplurima in veteribus membranarum deprehendi sciunt harum rerum periti. Vel denique, abbreviata scriptura vo-

CHARACTERES ETHICI. XLIII

at fuit certe Cassander præpotens. Te vero, ait, taciturnum hoc tecum habere oportet: ipse autem ad civium unumquemque accurrit, ut ei omnia narret. Equidem mirari soleo quid sibi homines hoc genus falsis rumoribus fingendis spargendisque velint: quæ res, ut taceam mendacii turpitudinem, non raro ipsis incommoda evenit. Factum enim sæpe, ut dum isti in balneis concursus facerent, vestes interea suas furto amitterent: alii dum in porticu aut pedestri aut navali prælio vincunt, quod vadimonium non stitissent, graviter multati sunt. Quibusdam etiam, dum urbes verbis suis fortiter caperent, cæna interea loci periit. Enimvero misera est istorum vita & conditio: nam quæ porticus est, quæ officina, quæ fori pars, in qua dies non traducant integros, magno cum audientium, quos falsis suis narrationibus ob-
tundunt, tædio?

cis πάλιν, quæ hoc modo (λ^εσ^ε) in MSS. pingitur, posterioribus librariorum fraudem fecit.

14 Πάλιν δὴ παλαιώτερον] Sic pro præferunt MSS. Gall. Bar. & Stobæus; suffragantibus H. Stephano & Sylburgio. — Misera quidem istorum est vita.

15 Ποία γὰρ ἔστι, ποίῳ δὲ ἱρρανεῖται] In MSS. Gall. Trin. Vulc. & Osborn. ποία γὰρ ἔστι, ποίῳ δὲ ἱρρανεῖται, succinente Stobæo; male, ut videtur, pro ποία γὰρ ἔστι, κατὰ ποίον δὲ ἱρρανεῖται. Sed recepta lectio concinnior.

16 Ἀπαυδαῖν ποιῶντες τὰς ἀκούσας ἑαυτῶν καὶ καταπονεῖν τὰς ψευδολογίας.] Ordo est, ἄνωγας ἀπαυδαῖν ποιῶντες τὰς ἀκούσας, καὶ καταπονεῖν τὰς ψευδολογίας. — hoc modo auditores suos defatigantes, & falsis narrationibus conficientes: Ita disponenda sunt verba in constructione, si vulgata lectio retineatur. MSS. autem Gallici ha-

bent καταπονεῖν quæ scriptura si admittatur, tum ita interpungendus est locus — ἀκούσας, ἄνωγας καὶ καταπονεῖν — auditores, & ita conficiunt. — Vel pro ἄνωγας reponatur ὄντως (ut in Proæmio Hieroclis ad Aurea Carmina, pro τὴν ἄνωγας χρυσῶν, restituiamus τὴν ὄντως χρυσῶν) ut hic sit sensus, auditores revera defatigantes, —. Vel denique pro — ἀκούσας ἄνωγας καὶ καταπονεῖν — legamus — ἀκούσας, & καὶ καταπονεῖν — auditores, quos etiam falsis narrationibus conficiunt. Ita facilis erit constructio & sensus expeditus. Vox ἄνωγας nullo negotio potuit oriri ex ὀντως postremis syllabis vocis ἀκούσας male repetitis, aut perperam scribi pro ἄν. Hæc tantum conjecturarum nomine; nihil enim mutare sustineo, cum verba recepta aliquem præferant sensum, & ἄνωγας in omnibus MSS. compareat.

Θ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΙΑΣ.

Η δὲ ἀναισχυντία ἐστὶ μὲν, ὡς ὅρα λαβεῖν, καὶ ἀφρόνησις δόξης αἰσχυρῆς ἐνεκα κέρδους. Ὁ δὲ ἀναισχυτῶς, τοῖστ' οἷον πρῶτον μὲν ὃν ἀποτερεῖ, πρὸς τοῦτον ἀπελθὼν δανείζεται· εἴτα δύσας τοῖς θεοῖς, αὐτὸς μὲν δάπνειν παρ' ἐτέρῳ, τὰ δὲ κρέα σπολιθῆναι ἀλλοῖ πάσας· καὶ πωροσχελεσάμενος τὸν ἀκόλuthον, δοῦναι, σπὸ δ' ἀπαπέζης ἄρτον καὶ κρέας ἄρας, καὶ εἰπεῖν, ἀκύντων πάντων, Ἐὐωχῶ, τίςιε. Καὶ ὁφθαλμῶν δὲ, ὑπομιμνήσκων τὸν κρεωπώλιν, εἴ τι χρήσιμος αὐτῷ γέρονε· καὶ ἐτηκῶς πρὸς τῷ σαθμῷ, μάλιστα μὲν κρέας, εἰ δὲ μὴ, ὅς τ' ἔστιν εἰς τὸ ζυγὸν ἐμβάλλειν· καὶ εἰ μὲν λάβῃ, οὐ ἔχει· εἰ δὲ μὴ, ἀρπάσας σπὸ δ'

¹ Ἀρτον καὶ κρέας ἄρας] Hoc ordine exhibet vetustissimus MS. A. & concinnius, opinor. In prior. Editt. ἄρας κρέας καὶ ἄρτον.

² Ἐὐωχῶ, τίςιε] *Epulare, Tibie.* Pessime in prior. Editt. Ἐὐωχῶ τίμιε· pro quo MS. A. *πμιάτατε*, cateri *τίμιε*. Hanc vocem, non adeo feliciter, explicare tentarunt Caesalpinus & Duportus; nihil interim suspicati mendum latere, & male scribi pro τίςιε, ut eruditissimus Salmasius, solito suo acumine, emendavit in *Plinianis Exercitationibus ad Solinum* pag. 47. C. τίςιε (inquit *Vir magnus*) nomen servi apud veteres Comicos, ut Δῶς, Σύρ, & Γίτας. Stephanus Byzantinus, τίςιν, ὅρ' Ὀρυγίας, ἀπὸ τίςιε πνός· ἐν τῇ καὶ τίςιε τὰς δάρας· καλεῖται. Et Lucianus in *Timone*, ἀγ-

πὶ τῷ τίςιε Πυρρίε ἢ Δεσμῶν· τίςιν, Μεγακλῆς ἢ Μεγακλῆς· Πρωταρχῶς ὀνομαζόμενος. Hi sunt Tibii, quorum meminit Galenus lib. 1. *Methodi*, ut servorum emptitorum, non Pontici Thibii. Metrodorus Scepsius in *Epigrammatis Arithmetici*, Ὁρδούκῳ Σύρ, Δῶς· τίςιε· ὁκπὸ· perperam in membris τίμιε. Idem error apud Theophrastum in *Characteribus*, Cap. Περὶ ἀναισχυντίας, ubi pro Εὐωχῶ τίςιε· vulgo editum est Εὐωχῶ τίμιε. Nec bene Vir eruditiss. *honorate* vertit, de servo enim accipiendum est. Optimam hanc & verissimam Salmasii emendationem in textum recepi, cum ulterius confirmatam viderem a Strabone lib. VII. & Scholiaste Aristophanis ad *Achar-*

τρε-

IX.

DE IMPUDENTIA.

Impudentiam definire licet, famæ neglectum turpis quæstus gratia. Impudens autem is est, qui solet pecuniam mutuo rogaturus ad eum accedere, cujus aliquid per fraudem detineat: deinde quum sacra diis facit, carnes victimæ suæ sale asperfas condit, ipse apud alium cœnans: atque ibi pedisequum suum compellans, sublati de mensa carniū frusto & pane, in omnium auri- bus, Tu vir honeste, inquit, epulare hilariter. Quando obsonatur, lanium meminisse jubet, si ulla unquam in re fuerit de eo bene meritus; deinde autem trutinæ assistens, principio quidem carnes, sed si id non possit, os saltem aliquod in lancem injiciet: quod si auferre queat, id optime: si non, tum ille e mensa vel aliquod intestinorum

nenfes, Act. II. Scen. i. suffragante diligentissimo & doctissimo Menagio *Amœnitatum Juris Civilis* cap. xxv. pag. 145. Turpissimam autem hanc labem isti loco ab antiquis temporibus insedis- se constat, quod vetustissimus Codex A. legat *πρωτάτην*, adaucto satis mendo, & Codex B. cæteri- que ad unum omnes *πῆμιν*, erro- re Librariū manifestō: Cum enim in MSS. provectioris ætatis litera *β* sub hac forma *ω* pinga- tur, vox *Τίμω* facile irrepsit pro germana *Τίμω*, cauda τῶ *ω* a festinante Librarii calamo impe- ritius affixa; simili prorsus incur- ria literæ *υ* & *ϕ* in plerisque au- ctorum *αβιοχαῖς* confunduntur, & altera alterius locum importu- ne admodum occupant.

3 Εἰ π *χρήσιμῳ* ἀντὶς γέγονε

Prius εἰ π *χρήσιμον* —. Sed hanc lectionem postulat sensus, & ag- noscebant aliqui codd. quos præ manibus habuit Casaubonus. Suffragantur etiam MSS. *Gallici*, ad Casauboni & Duporti mentem. Εἰ π *χρήσιμῳ*, est elliptica locu- tio, pro εἰ κατὰ π *χρήσιμος*, vel πρὸς π *χρήσιμῳ*, Græcis non in- solita, ut fufius ostendit Vir do- ctus jam laudatus. Aubertius etiam vidit *χρήσιμον* esse importunum hoc loco, & margini illeivit *χρή- σιμος*.

4 Ὅσῳ εἰς τὸ ζυγὸν ἰμβάλλουσιν] MS. *Barocc.* legit ὅσῳ ζυγῶν ἰμβά- λουσιν, & MSS. A. B. τὸ ζυγὸν ἰμβά- λουσιν (ita etiam MS. *Trin.* pro ἰμβάλλουσιν) sensu plane nullo. Er- ror videtur originem traxisse ex abbreviata scriptura ζῶν non satis intellecta.

frustum

τραπέζης χολίκιον, ἅμα γὰρ ἁπαλλάττεται. Καὶ
 ἑξένοις δὲ αὐτῷ θῆαν ἀγορεύσας, μὴ δὲ τὸ μέρϑ,
 θεωρεῖν ἄγην δὲ καὶ ὅτις ὑεῖς εἰς τὴν ὑπεραίαν, καὶ τὴν
 παρδαγωγόν. Καὶ ὅσα ἐωνημύϑ 7 ἄξιά τις φέρεται,
 μεταδιδύσκει καλεῦσαι καὶ αὐτῶν. Καὶ ἐπὶ τὴν ἄλλο-
 τρία οἰκίαν ἐλθὼν, 8 δανείζεσθαι κελεύει, ποτὲ δὲ ἄλ-
 ρον καὶ ταῦτα χρῆσαι ἀναγκάσαι σπφένειν πρὸς
 αὐτόν. 9 Δεινὸς δὲ καὶ πρὸς τὰ χαλκῆα τὰ ἐν τῷ βα-
 λανίῳ περὶ τῶν, καὶ 10 βάψας ἀρύταιναν, βοῶντι
 τῷ βαλανίῳ, 11 αὐτὸς αὐτῷ χαλκῆα, 12 καὶ εἰπὼν,
 ὅτι λέλβεται, ἀπὼν καὶ καί, Οὐδὲμία σοὶ χάρις.

7 εἶναι δὲ αὐτῷ θῆαν ἀγορεύσας]
 Sic pro αὐτοῦ rescripti ex Editione
 H. Steph. flagitante sensu: Sto-
 baeus pro θῆαν habet κρία, sed
 omnes nostri MSS. ut in textu.
 Vide Duportum.

6 Τὰς ὑεῖς εἰς τὴν ὑπεραίαν] Vocem
 υἱῆς, omnino ad sensum consti-
 tuendum necessariam, revocavi
 ex MSS. C. Barocc. & Trin. Ex-
 cidisse videtur, librorum incur-
 ria, propter similitudinem cum
 sequenti vocola εἰς. Casaubonus
 supplevit υἱῆς, optime ad aucto-
 ris mentem, sed minus Attice;
 suspicatus librariorum alteram vocem
 affinium τὸς & υἱῆς omisisse. Quod
 res non erat, nam alteram vo-
 cum affinium υἱῆς & εἰς prae-
 termiserunt. Casaubono tamen
 favet MS. A. τὸς ὡς εἰς &
 in MS. C. utraque vox aliquo
 modo comparet, τὸς υἱῆς ὡς εἰς
 τὴν ὑπεραίαν.

7 Ἀξιά τις φέρει] MS. Barocc.
 paululum immutato verborum or-
 dine, πρὸς ἄξια φέρει, & vox ἄξια
 desideratur in Oporini Editione
 & Stobaeo; sed recepta lectio

non est. sollicitanda.

8 Δανείζεσθαι κελεύει, ποτὲ ἢ ἄλ-
 ρον MS. Trin. plenius — δανείζεσθαι
 κελεύει ποτὲ ἢ κελεύει, ποτὲ ἢ ἄλ-
 ρον forte pro δανείζεσθαι ποτὲ ἢ κελεύει
 ποτὲ ἢ ἄλ-ρην - vel ἄλ-ρην ex Baroc-
 ciano: sed contra stant reliqui
 codices MSS.

9 Δεινὸς ἢ καὶ πρὸς τὰ χαλκῆα —
 περὶ τῶν] Optimae fidei Codex
 A. pro περὶ τῶν exhibet περὶ
 τῶν quam aliquando putavi non
 esse reijctulam lectionem; Δεινὸς
 περὶ τῶν, solet accedere, ut Δεινὸς
 cum infinitivis alibi in hoc libel-
 lo: sed recepta lectio ferri potest.

10 Βάψας ἀρύταιναν] Vide Sal-
 masium ad Vopiscum pag. 515.

11 Αὐτὸς αὐτῷ χαλκῆα] Sic
 scribi postulat sensus, sed omnes
 MSS. αὐτῷ, cum spiritu leni, ex-
 cepto codice Osborn. qui praefert
 αὐτῷ. Uti etiam librariorum in Cod.
 A. prima manu scripserat, sed
 postea superne affixit αὐτῷ utrius-
 que regiminis exempla reperire
 est apud auctores.

12 Καὶ εἰπὼν, ὅτι λέλβεται, ἀπὼν
 καί, Οὐδὲμία σοὶ χάρις.] Vocem

CHARACTERES ETHICI. XLVII

frustum rapiet, & cum risu discedet. Jam si peregrinis apud se divertentibus locum in theatro ad spectandum emerit, ipse quoque, nullo pro capite suo dato ære, spectatum venit: quin etiam liberos suos cum pædago eodem secum postero die ducere non dubitabit. Quæcunque autem parvo empta ferentem aliquem viderit, sibi quoque communicari jubebit. Et ubi ad ædes alienas venerit, vel hordeum, vel, si usus ita tulerit, paleam mutuaturus, eos coget a quibus acceperit, id quod dederint, domum sibi apportare. Sæpe etiam in balneis ad æna accedens, postquam arytænam merisam replevit, sese ipse, non sine magno balneatoris clamore, perfundit: dein discedens, Lavi, inquit: & ad balneatorem conversus, Ego vero, ait, gratiam tibi nullam.

καί^{καί} interpretatur Casaubonus. paulo laxius, & ad balneatorem conversus: Pulchra quidem hæc. & ad loci sensum satis accommoda, sed quomodo ex Græco vocabulo καί^{καί} procudi queant, nondum assequor. Ut libere quod sentio dicam, pace tanti viri, mendo laborare videtur hæc ~~καί~~ & vel scribendum: **KAI ETI** pro **KAKEI**, ita ut sensus sit, & amplius ait, Ego vero-&c. quæ vocum mutatio non adeo dura. Vel hoc modo distinguere & legi queant hæc verba, καί^{καί} ~~καί~~, ὅτι λέγεται ἀπὸν κακὸν ΘΕΝ, ΟΥΔΕΝΙΣ σὺ ~~καί~~ ~~καί~~, Et, laui, inquit; indeque (e balneo) discedens ait, Gratiam tibi nullam. Ἀπὸν κακὸν εἶδεν—minima trajectione, pro καὶ εὗρεδεν ἀπὸν,--subaudi, εἶπεν, repetendum ἀπὸ καὶ. Denique, si neutra harum emendationum placeat, vide, an admitti possit Galei conjectura, qui vulgatae distinctionem retinet, ac pro **KAKEI** reponit **KAKEI**. NO. ΟΥΔΕΝΙΑ—&c. sensus erit, & hoc addit, Nullam tibi gratiam.

Quod nec mihi, ut verum fatear, displicet; tum quod optimus inde oriatur sensus, tum quod ad receptam lectionem proxime accedat. In vetustioribus libris ubi literæ non satis distinctæ erant, vocis $\kappa\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota\sigma$ postrema syllaba, viz. σ , facile potuit excidere, ob similitudinem sequentis $\sigma\upsilon$, in $\sigma\upsilon\delta\epsilon\mu\iota\alpha$ vel saltem, vocibus $\kappa\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota\sigma$ & $\sigma\upsilon\delta\epsilon\mu\iota\alpha$ in scriptura minus accurate artius cohererentibus. festinans librarii oculus alterum ex $\mu\alpha\kappa\epsilon\iota\sigma$ interciderere passus est; inde ortum traxit manca vox $\kappa\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota\sigma$ quam cum non intelligeret sequioris ætatis scribæ, ulterius mutilando redegerunt ad $\kappa\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota$: quod frigido admodum, si modo ullo, cum sensu nobis hodie exhibent membranæ. Auberius vidit locum in mendo cubare, medicamque manum adhibere tentavit, reponendo $\kappa\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota\sigma$ i. e. $\kappa\tau\iota\beta\alpha\lambda\alpha\tau\epsilon\iota$, $\kappa\tau$ illi sc. balneatori dicit, Gratiam tibi nullam. Liberum esto lectori iudicium.

I.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΛΟΓΙΑΣ.

Η δὲ μικρολογία, ἔστι φθδωλία τῆς ἀφ' ὧν ὑπὲρ
τὸ καιρόν. Ὁ ὅς μικρολόγος, τοιῦτός τις, ὁ οἷος
ἐν τῷ μίῳ ἡμωδύλιον ἀπαιτεῖν ἐπὶ τῷ οἰκίᾳ³· καὶ
συσσιτῶν ἀριθμεῖν πόσας κύλικας ἕκαστος πέπω-
κε· καὶ ἀπάρχεσθαι ἐλάχιτον τῇ Ἀρτέμιδι τῶ συνδύ-
νουμένων. Καὶ ὅσα μικρὰ τις πελάμνη⁴ λογίζετο,
ἡ πᾶν φάσκειν εἶναι ἄγαν. Καὶ οἰκέτω χύτραι καὶ
λοπάδα καὶ ἄλλαι, εἰσπράξαι δὲ τῇ ἐπιτηδεύει.
Καὶ τῆς γυναικὸς ἀποδαλῆσθαι τρίχαλλον, οἷον με-
ταφέρειν τὰ σκῦνη, καὶ τὰς κλῖνας, καὶ τὰς κισσούς,⁵ καὶ
διφᾶν καὶ καλύμματα. Καὶ εἰάν τις πωλῇ, ποσὺς δὲ π-

Τῶ διαφέρει] Vide Salmasium
De fenore trapezítico pag.
176. ex quo plura Duportus.

2 Οἷος ἐν τῷ μίῳ ἡμωδύλιον ἀ-
παιτεῖν ἐπὶ τῷ οἰκίᾳ] Casaubonus
suspiciatur vocem ἐλάχιον hic addi
debere, post ἀπαιτεῖν, ex Palatinis
codicibus; aut saltem legendum
ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ. Sed nihil suppleri
necesse est, iudice doctiss. Salmasio
pag. 61. libelli *De modo usurarum*:
cum vetustissimi Codd. quibus
usus est non agnoscant, nec pos-
tulet syntaxis; nam ejusmodi el-
lipses sæpius occurrunt apud Græ-
cōs Scriptores. Casaubonus ver-
um hujus loci sensum in versio-
ne nequaquam repræsentasse vi-
detur: rectius enim, opinor, ad
Salmasii mentem, qui ad debi-
toris domum ventitans mensuræ
usuræ nomine semibolium exigat: In

nullo Codicum nostrorum com-
paret ἡλθόν.

3 Καὶ συσσιτῶν ἀριθμεῖν πόσας κύ-
λικας ἕκαστος πέπωκε] * Rectius
forſan συσσιτῶν (inquit Sylburgi-
us), ut regatur a ſequente no-
minativo ἕκαστος, ac συσσιτῶν ſint
qui mox vocantur συνδύνοι.
Cui viri doctiff. conjecturæ favet
articulus ὁ præfixus voci συ-
σιτῶν in MSS. A.B. & Barocciano;
quasi eſſet, ὁ δεινός...vel...εινός;
(aut quid ſimile) ἀριθμεῖν πόσας
κύλικας ἕκαστος συσσιτῶν πέπωκε, vel
ἐκπέπωκε, ut quædam exemplaria,
Stobæus, & Oporinus exhibent.
Huic lectioni ulterius favent MSS.
modo laudati, in quibus tota
ᾠδὴ hoc modo concipitur,
καὶ ὁ συσσιτῶν ἀριθμεῖν τὴν (τι in
B. & Bar.) κύλικας, πόσας ἕκαστος πέ-
πωκε. Sed recepta lectio ſtare po-

δὲ οὕτως

X.

DE SORDIDA

PARSIMONIA.

Sordida parsimonia est studium parcendi sumptibus ultra modum. Sordide parcus is est, qui a *sodalibus apud se convivia agitare solitis*, tanquam pro menstrua domus pensione, semiobolum exigit: & in convivio quot quisque calices educat, numeret: qui etiam ex omnibus convivis Dianæ minima libamenta offerat. Jam quæcunque ei quispiam fert impensa, etsi parvo empta, nimio tamen constare dicet. Si famulus ollam aut patinam fregerit, de ejus demenso tantum detrahet, quanti erat quod fractum est. Quod si uxor trichalcum amiserit, ille vero omnem supellectilem, lectos etiam, atque capfas loco movebit, & omnia stragula scrutabitur. Quicquid vendit,

test, nam utraque vox occurrit; *συναίτων* apud Æschinem in *Orat.* *πρὸς παρεμπροσβείας*, & *σύναιτο* in aliis scriptoribus Atticis.

4 Πάσις φάσκουν ἢ ἄραν] In MSS. *Gall. Trin. Vulc.* & *Stobæo φάσκων* hoc primum & levius: gravius autem quod sequitur; nam *Codd. Gall. Barocc. Trin.* & *Aldina* Editio non agnoscunt ultimam vocem *ἄραν*, quæ tamen ad sensum constituendum apprimè necessaria videtur. In *MS. Trin.* relinquitur intervallum a librario inter *ἄραν* & *ε*. Si autem eliminetur *ἄραν*, quænam alia vox sit substituenda, nondum assequor.

5 Οἰκίτη χύτρων ἢ λοπάδια καὶ ξανθῶ] Vetusissimi MSS. *A. B.* & *Barocc.* inferunt *ἄραν* post *χύτρων* & importunius quidem, nisi male scribatur pro *πινά*.

6 Τῆς γυναικὸς ἀποβαλθεῖς τριχάλκον] Ita quidem universi Codices, nisi quod *Barocc.* habeat *ἐκβαλθεῖς*. Sed, cum vox *ΤΡΙΧΑΛΚΟΝ* nullibi alias, quod adhuc sciam, inveniat, non incommode forsân cum Duporto legamus *ΤΡΙΧΑΠΤΟΝ*, *crinale*: quod Hesychius in *Glossario* ita explicat, *Τριχάπτον, βομβύκινον ὕψωμα ὑπὲρ τοῦ τραχήλου ἀπόμωνον*. Vel, si hoc minus placeat, quod *τριχάπτον* erat ornamentum magni pretii, ideoque *μικρολογίας* non videbatur accusandus qui illud diligenter perquiret, æque bene legamus *ΤΡΙΧΑΚΤΟΝ*, *pectunculum*; ita hæc vox explicatur a Suida, *Τριχάκτον, τὸ κρινίδιον, pecten minutus*; qui etiâ ad mundū muliebrē pertinet.

7 Καὶ διαβῶν τὰ καλύμματα] In margine *Stobæi* & veteri codice,

D

tanti

THEOPHRASTI

L

δόσαι, ὥστε μὴ λυσιτελεῖν τῷ πελαγῶνι. Καὶ οὐκ αἰ
εἰάσαι ἔτε συκοτραγῆσαι ἐκ τῷ αὐτῷ κήπῳ, ἔτι ἀφ'
τῷ αὐτοῦ ἀγροῦ πορβλῆναι, ἔτι ἐλάαν, ἢ φοίνικα, ἢ
ἢ χαμαὶ πεπιωκότων ἀνελεῖσθαι. Καὶ ὅτι οὐκ ἔστι
σκοπεῖν οὐσήμεραι, εἰ ἀφ' αὐτῶν οἱ αὐτοί. Δευδὸς
δὲ καὶ ὑπερημερίαν περᾶσαι, καὶ τόκον τόκῳ. Καὶ ὅτι
τὴν δημόταν, μικρὰ τὰ κρέα κόψας ὡς θάβειναι καὶ
ὁφωῶν, μηδὲν πελαγῶνι εἰσελθεῖν. Καὶ ἀπαγορῶ-
σαι τῇ γυναικὶ ἢ μήτε ἄλλας χροωνύειν, ἢ μήτε ἐλλύχ-
νιον, μήτε κύμινον, μήτε δέιραν, μήτε ἐλάας, μήτε
τέμματα, μήτε ἢ θυλήματα ἀλλὰ λέγειν ὅτι τὰ
μικρὰ ταῦτα πολλά ὅτι ἔστιν ἐνιαυτοῦ. Καὶ τὸ ὅλον δὲ
τῷ μικρολόγῳ καὶ τὰς ἀργυροθήκας εἶναι ἰδεῖν εὐρωπι-
ώσας, καὶ ἢ κλεῖς ἰωμύνας καὶ αὐτὰς δὲ φοροῦντας
ἢ ἐλάττω τῷ μικρῶν τὰ ἰμάτια, καὶ ἐκ ληχυδίων μι-

olim penes Duportum, καὶ διόρυς,
καὶ καλύματα, ἢ fellas, ἢ stragula;
quam veriore esse lectionem contendit Galeus. Sed διόρυς,
quod ex veteri codice revocavit, placuit Hen. Stephano, suffragantibus MSS. omnibus nostris.

8 Χαμαὶ πεπιωκότων ἀνελεῖσθαι] Vetus-
tissimus Codex A. pro πεπιωκό-
των habet κειμένων. Sed prius ferri
potest, cum utriusque constru-
ctionis exempla apud auctores oc-
currant: Illius, apud Homerum
Iliad. I. χαμαὶ βάλε δένδρεα, in ter-
ram dejecit arbores, & Iliad. N.
ἀποπλεγχθῆσαι χαμαὶ πόσι. Hujus,
apud eundem poetam Iliad. H.
χαμαὶ ἦσαν, & Xenophontem in
K. Π. χαμαὶ καθεύδουσιν, in terra
sedeo.

9 Τὴν ὅρεν ἢ ὑπερημερίαν οὐσήμεραι]
Quotidie terminos inspectat suos,
interprete Casaubono: sed hanc
versionem amandat Salmasius De

modo usurarum pag. 638. 'Nam
' ὅρεν (inquit) hoc in loco non
' sunt termini, sed lapides qui de-
signabant fundum esse hypotheca
creditori nexum; Vide quæ Du-
portus ad hunc locum, ex Salmasio.

10 Ἐστὼν τὴν δημόταν] Sic pleni-
or est oratio, ope Codicis A. in quo
tamen male scribitur τὴν δημόταν.

11 Μὴτε ἄλλας χροωνύειν] Stobæ-
us asteriscum ponit post ἄλλας, &
Casaubonus post χροωνύειν, quasi
mutilis esset locus. MS. autem
Trin. contra reliquorum fidem,
exhibet ἄλλας pro ἀλλήλας, brevi-
ata scriptura, inquit Galeus; suc-
cincente Stobæi interprete —
placentias colorare. Casaubono
ἄλλας non displicet, sed pro χροωνύ-
ειν reponit χροῶν πρὶν minus re-
cte, iudice Salmasio: qui vulga-
tam lectionem asserit De modo
usurarum pag. 306. & vertit—
interdicere mulieri, ne saletem det

χρῶν

tanti vendit, ut emptori ea res cedere bono non queat. Ficum de suo horto neminem gustare siverit: neminem per fundum suum transire: aut ullam cistivam olivam, palmulamve, auferre. Quotidie terminos suos: stat suos, ecquid immoti eodem loco iidem maneat. Porro autem debitum si quis die præstituta non solverit, poenam pro mora, atque adeo usuræ usuram solet exigere. Populares convivio accipiens, minutas apponet carnes: quumque ad obsonandum exierit, sæpe vacuus domum revertetur. Uxori solet edicere, ne cuiquam saleem, aut ellychnium, aut cyminum, aut origanum, vel etiam faris quicquam, vel corollam ullam, vel libum ullum commodet: Magnam enim, inquit, parva hæc tandem in anno summam efficiunt. In summa, sordidorum istorum hominum oculos videas situ obsitos, claves ferrugine illitas: ipsos quinetiam videre licet vestes gestare intraquam modicas: guttulos, ex quibus ungantur, parvulos

mutuo. Confirmat ex lege Rhodia & Glossario optimo inedito, ubi scriptum est *χρηνύειν commodare*, & *χρηνύειν commodat*; forte pro *χρηνύειν* & *χρηνύειν*. Vide Duportum, qui medullam verborum Salmasii repræsentat, & quæ Nos superius ad Cap. v. Nota 16.

12 Μῆτις ἐλάχιον] Auberius, minus felici conjectura, reponit ἰσχυρόν: quia hic πᾶσι τοῖς ἰσχυροῖς (inquit) loquitur Theophrastus.

13 Οὐλήματα] Ita omnino scribendum esse, pro *Οὐλήματα*, rectissime viderunt Casaubonus & Duportus: Cum hæc vox reperitur apud ipsum Theophrastum in Stobæo, Aristophanem, Porphyrium, aliosque.

14 Καὶς ἰωμίνης] Quam multis exhibuit negotium verbum, quod antea hic erat, *καὶς ἰωμίνης*; at vi-
de quam facile emendari poterat, nulla addita, nulla detracta litera.

a quo autem verbo est hæc participium, ab eodem est & nomen ἀνίστων, quod habemus apud Aristotelem Περὶ θαυμαστίων ἀκκουμάτων.

HEN. STEPHANUS.

15 Ἐλάττω τοῦ μικρόν τὰ ἰσχυρά] Editio Camotiana omittit comparativum ἐλάττω, ut structura sit partitiva. Sed quid si, recto comparativo ἐλάττω, pro μικρόν legas μέγαν, ut adnotat Stephanus? Alioqui ἐλάττω τοῦ μικρόν erunt justo longe minora, — minora quam quæ parva vulgo gestari solent: ut contraria significatione Sophocles dicit μέγιστα τοῦ μικρόν, & ἔχστα ἔχστα των κενῶν, quasi maxima & extrema in toto maximorū atque extremorū genere. SYLBURGIVS. Casaubonus conjicit legendum (si quid mutetur) vel μέγαν, cum Stephano & Sylburgio, vel μετέωρον sed retinet vul-

κρῶν πᾶν ἀλειφομένης, καὶ ἐν κρῶ χειρομένης, καὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ¹⁶ ὑπολυομένης, καὶ πρὸς τὰς γναφεῖς ἀφαιτωμένους, ὅπως τὸ ἰμάτιον αὐτοῖς ἔξει πολλὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ῥυπαίνηται ταχύ.

gata ἰλάσῃ ἢ μικρῶν, & rectius quidem, meo iudicio. Eadem quippe dictionis formula usus est elegantissimus scriptor Synesius, ἢ ὀλίγων ἰλάσῃς.

¹⁶ Ὑπολυομένης] In MSS. A. B. &

Barocc. ὑποδυομένης, facili errore pro ὑπολυομένης, cum Δ, in Codicibus majusculo caractere exaratis, nullo negotio transiret in Δ. Hen. Stephanus reponit τ. μ. τ. ἢ. ὑπολυομένης, i. e. medio die se la-

IA.

ΠΕΡΙ ΒΔΕΛΥΡΙΑΣ.

Ὅτι χαλεπὴν δὲ ἐστὶ τὴν βδελυρίαν διορίσασθαι ἐπὶ γὰρ παιδιὰ ἐπιφανὴς καὶ ἐπονείδιστος. Ὁ δὲ βδελυρὸς, τοῖσδε, οἷσδε ὑπανήσας γυναῖξιν ἐλθούθραις, ἀναστροφῆς δειξάμενος τὸ αἰδοῖον. Καὶ ἐν θείᾳ κροτῇ, ὅτ' ἂν οἱ ἄλλοι παύωνται, καὶ συνέττειν ἕως ἡδέως θρωῖσιν οἱ λοιποὶ καὶ ὅτ' ἂν σιωπήσῃ τὸ θείατρον, ἀνακύψας ἐρυγείν, ἵνα τὰς καθημένας ποιήσῃ μεταστραφύσθαι. Καὶ, πληθύνει τὰ ἀγορεύματα, προσελθὼν πρὸς τὰ κάρυα, ἢ τὰ μύρια, ἢ τὰ ἀκρόδρυα, ἐξηκὼς τραγῆματιζέσθαι, ἅμα τῷ παλουῦν προσλαλῶν. ⁴ Καὶ κα-

¹ Ὑπανήσας] MSS. A. B. Baroccianus & Trin. ἀπανήσας, quod melius respondet versioni a Viro doctissimo allatae: sed retinui ὑπανήσας, quia maiorem βδελυρίαν perdit istius homuncionis indicat; vertendum cenſeo — qui liberis mulieribus sese obviam offerens, veste subducta pudenda eis ostendit. Vide Not. 1. ad Cap. 8. In sequenti πρὸς MS. Baroccia-

nus habet ἀναστροφῆς.

² Μεταστραφῆναι] Oculos averteri, interprete Casaubono; sed melius, opinor, *conversis oculis respicere*: nam μεταστρέφωμαι, apud Atticos scriptores, est *identidem respecto, retro aspicio*. Ita Plato de Repub. 1. ἰγὼ μεταστρέψω καὶ ἡσέμην, *conversus ac respiciens eum interrogabam*: & Xenophon K. Π. lib. 2. μεταστρεφείς πρὸς τὰς λογίας ἦν, λέσαι

CHARACTERES ETHICI. LIII

habere: capite esse ad cutem usque attonso; calceos medio die exuere: & cum fullonibus obnixe agere, ut ad poliendam suam vestem cretæ multum adhibeant, ne sordes facile contrahat.

lavare: minus feliciter; cum ὑπο-
λύνεσθαι ne semel quidem occurrat
apud Græcos auctores, ὑπολύνεσθαι
non semel. Adde etiam, τὸ ὑπο-
λύνεσθαι *calceos exuere*, ut parca-
tur iis *sc.* melius quadrare cha-

rac̄teri hominis impense sordidi,
quam τὸ ὑπολύνεσθαι — *sc.* *lavare*
quod ad μικρολόγον nostrum quo-
modo referri queat, mihi non-
dum liquere lubens fateor.

XI.

DE IMPURITATE, sive MORIBUS IMPURIS.

Impuritatem vero definire non est difficile: Est liqui-
dem jocus ludusve evidens nimis ac flagitiosus. Im-
purus vero is est, qui, si in liberas mulieres incidat, veste
subducta pudenda illis ostendat. In theatro, reliquis ta-
centibus, ipse plaudit; & quos alii libenter spectant, ipse
sibilis consecratur: &, toto theatro ad spectandum inten-
to, ipse resupinato corpore ructat, ut qui sedent, oculos
avertere necesse habeant. Ac, quando maxime frequens
est forum, ad nuces, mala, & reliquos omnis generis
fructus accedens, ibique stans, de iis comedit, sermones
interea cum eorum venditore ferens. Non etiam dubi-

conversus ad manipulares dixit.

3 Ἡ τὰ μύρτα] In prior. Editt.
μῆλα. Sed ita restitui ope & au-
thoritate optimorum Codicum
A. B. & Barocc. in quorum po-
stremo scribitur μύρα, & ἡ τὰ in
primo. Melius certe conveniunt
μύρτα, *myrtorum baccæ*, cum κα-
ρύσις & reliquis αἰεροδρύσις, quam
poma, ut Rei Rusticæ & Natu-
ralis Historiæ periti probe nō-

runt. Nec obstat, quod poma
hodie in deliciis sint, myrti bac-
cæ non item: Veteribus enim gra-
tissimas fuisse testatur Plato *lib.*
2. *de Repub.* ubi de bellariis suo-
rum civium loquens hæc habet,
ἡ μύρτα ἡ φηγὺς ἀποδίδει πρὸς τὸ πῦρ
& Aristophanes in *Avibus*, ὅθεν
καταφύγει μύρτα. Vide Duportum
pag. 378.

4 Καὶ καλίστοις ὃ ἦδ' παρὸνται ὄνο-

λέσαι δὲ τὴν παρίοντων ὀνομασίην, ὃ μὴ σωήθης ἐπὶ
 καὶ σπύδοντα δὲ περὶ ὁρῶν, περιμένειν καλεῖσθαι. Καὶ
 ἡττωμένῳ δὲ μεγάλῳ δίκῳ ἀπὸ τῆς δικασθ-
 εῖς προσελθεῖν, καὶ σωηθῆναι. Καὶ ὁ φωνεῖν ἑαυτὸν,
 καὶ αὐλητρίδας μοῦσθαι, καὶ δεικνύειν δὲ τοῖς ἀπαντῶ-
 σιν τὰ ὠφωναρχία, καὶ ὡρακαλεῖν ὅτι ταῦτα, καὶ
 διηγῶνται ὡς τὰς ὡρὰς κερῶν, ἢ μυροπώλιον,
 ὅτι μεθύσκεσθαι μέλλει. Καὶ οἶνοπώλῃ, κεκραμένῳ
 τὸν οἶνον ὅτῳ Φίλῳ ἀποδόσθαι. Καὶ ἐπὶ θῆαι τιμι-
 κάδῃ πορβύσθαι ποιῶν τῆς ὑεῖς, ἡνίκα ὡρεῖται ἀφι-

μασίην, ὃ μὴ σωήθης ὅτι, καὶ σπύ-
 δοντα δὲ περὶ ὁρῶν, περιμένειν καλεῖσθαι]
 Sana videntur omnia; sed longe
 aliter hunc locum repræsentant
 MSS. A. B. & Barocc. —

παρίοντων — σωήθης ὅτι, καὶ σπύδοντα
 δὲ περὶ ὁρῶν. Καὶ ἡττωμένῳ — ὅτι.
 οἰσθίς περιμένειν καλεῖσθαι. Quæ le-
 ctio si admittatur, vertendum est,
 Non etiam dubitat præsentium ali-
 quem, nulla sibi familiaritate jun-
 ctum, nominatim compellare, etiam
 si seßinantes videat. Solet etiam

— ὅτι. Ita MSS. sed παρίοντων,
 opinor, male pro παρόντων (ut in
 textu) quod melius congruit cum
 σπύδοντα quam illud alterum. Ca-
 saubonus malit ποῦ aliquid, ut A-
 ristophanes in *Pluto* —

εἰ δὲ Θεὸν Ἐρμῆν ἀπολιπόντι ποῖ φου-
 ξέμενον. Sed nihil forsan mutandū,
 cum ποῦ interdum redundet.

5 Ὁ φωνεῖν ἑαυτὸν] Ita universi,
 quotquot nobis obvenērunt, co-
 dices: Casaubonus autem refin-
 git ἑαυτῷ, nec ratione addita, nec
 instantia prolata. Auberius legit
 ὁ φωνεῖν ἑαυτὸν αὐτῷ. Hic enim de-
 scribitur (inquit) inhumana per-
 versitas hominis insultantis af-
 flicto (ei sc. qui jam causæ cecidit).
 Quid enim improbius? Ἐναγίστος

expressit Plautus in *Aulularia*,
 Ut te adversum mentiar mater.
 Hic igitur ἑαυτὸν αὐτῷ perinde est,
 atque ὁρῶν αὐτῷ.

6 ὅτῳ φίλῳ ἀποδόσθαι] Vetus-
 tissimus MS. A. præfert ἀποδιδόσθαι,
 sed ἀποδόσθαι eodem sensu occurrit
 paulo inferius: *Amico venundab-
 itis*, inquit Duportus, non sim-
 pliciter amico dabis, prout Ca-
 saubonus reddidit.

7 Καὶ ὅτῳ θῆαι τιμικάδῃ πορβύσθαι
 ποιῶν τῆς ὑεῖς, ἡνίκα ὡρεῖται ἀφιᾶσθαι
 οἱ διατεθῆναι] Omnes editi corrup-
 tissime hunc locum exhibent, Καὶ
 ὅτῳ θῆαι ΗΝΙΚΑ ΑΝ ΔΕΗ πορβύσθαι,
 ΑΠΙΩΝ τῆς ὑεῖς, ἡνίκα ὡρεῖται ἀφι-
 ᾶσθαι οἱ διατεθῆναι. Interp. Casau-
 bono, Ad ludos, quando maxime
 spectandū est, liberos suos ire non fi-
 nit: tunc finit, quando gratis per the-
 atrorum redemptores spectare licet.
 Pulchra sane hæc, & ab Aucto-
 ris mente non adeo aliena; quo-
 modo autem ex Græcis jam lauda-
 tis procudi possunt, nondum li-
 quet. Hoc etiam ipse Casaubonus
 vidit, ideoque locum male multa-
 tum sic restitutum voluit, —
 ἡνίκα δὲ δὴ πορβύσθαι, ΟΥΚ ΕΩΝ
 τῆς ὑεῖς ἡνίκα δὲ ὡρεῖται —, sed
 admittendo correctionem ΟΥΚ

tat prætereuntium aliquem, nulla sibi familiaritate junctum, nominatim compellare: & si quem aliquò prope-
rantem videat, jubebit expectare. Solet etiam ad eum
qui in grandis pecuniæ judicio causa ceciderit, redeun-
tem è judicio, accedere, & ei gratulari. Quumque sibi
obsonia emerit, & tibicinas conduxerit, ut cuique obvi-
us fuerit factus, obsonia illi ostendere, & ad ea invita-
re: idemque ad tonstrinam aut tabernam unguentariam
astans, narrat velle se mox ad ebrietatem usque bibere.
Vinum vendens, etiam amico dilutum dabit. Ad ludos,
quando maxime spectandum est, liberos suos ire non finit:

ΕΩΝ pro ΑΠΙΩΝ, quæ duriuscu-
la est, & longius a recepta scrip-
tura recedit, nullo tamen sensu
feretur *ἵνα δὲ δὴ, cum oporteat*,
quæ enim est ludos spectandi ne-
cessitas? Sylburgio crucem fixe-
runt hæc verba, dum refingeret
ἀπὸ τοῖς τῖεσι ellipticenimi-
rum, pro *οὐδὲ* vel *ἀπὸ τοῖς ἴσιν*,
ut Thucydides lib. iv. *πορευόμενος*
ἐπὶ ταχοῖς καὶ πολλοῖς ὁπλίταις ἐς τοὺς
ἐν ὁρμῇ itidemq; alibi: sed con-
tra hanc conjecturam faciūt omnes
MSS. qui uno ore *ἀπὸ τοῖς*
τῖεσι. Galeus aliter medicam
manum afferre tentavit, legendo
ΑΓΩΝ τῶν υἱῶν, liberos ducens;
& felicius forsân, quam aut Syl-
burgius, aut Casaubonus. Si quid
autem video, nemo omnium ve-
ram depravati hujusce loci lectio-
nem assecutus est; quam tandem,
partim MSS. ductu, partim ex
conjectura, ni plurimum fallor,
exhibui. In MSS. enim Gallicis (ex-
cepto D.) Barocc. & Trin. legimus
ΗΝΙΚ' ΑΝ ΔΕΗ, quod facile vidi
ortum traxisse ex corrupta voce
ΤΗΝΙΚΑ ΔΕ, tum ex absurdi-
tate prioris istius sententiæ, tum
ex orationis structura, cum ad-
verterem vocabulum ΗΝΙΚΑ
posterius periodi membrum oc-

cupare. Sibi invicem quippe,
apud puriores Græcos scriptores,
respondent *τῖεσι δὲ* & *ἵναι, Tum*

— Quum. Hoc primum:
deinde, vocem ΑΠΙΩΝ omni-
no nihili esse omnes agnoscebant,
cum nec sensus nec constructio
ferrent. Quid autem ejus loco
reponerem, diutius in dubio hæ-
si. Tandem loci sensum & liter-
arum vestigia attentius perpen-
denti subolebat, verba ΠΟΡΕΥ-
ΕΣΘΑΙ ΑΠΙΩΝ incuria libra-
riorum suffecta, pro ΠΟΡΕΥ-
ΕΣΘΑΙ ΠΟΙΩΝ, ire faciens,
mittens. Nec difficile istud erra-
tum, vel ex confusione vocum
in vetustioribus membranarum,
vel dictantis voce a Librario non sa-
tis intellecta, cum ΟΙ & Ι,
ΠΟΙΩΝ & ΠΙΩΝ, eodem pla-
ne sono a recentioribus Græcu-
lis proferantur. Præterea, admissâ
lectione nostra, nihil opus est vo-
cem δὴ, aut ejusmodi, inter ἵναι
& πορεύειν importunius inseri,
sed plana & aperta sunt omnia

— Ad ludos spectandos TUNC
MITTIT liberos, QUANDO gratis
per theatrorum redemptores specta-
re licet: Inter servos sc. & men-
dicos; quod hominis βδελυγμὸς &
detestandæ avaritiæ est.

ἄσιν οἱ γεατῶναι. Καὶ ὑποδημῶν δημοσία, τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐφόδιον οἴκοι καλαλιπεῖν, ὡς δὲ ἢ τῷ συμπρεσβυτῶν δανείζεσθαι. Καὶ τῷ ἀκολύτῳ ὅπι-
 γῆναι μείζον φορτίον ἢ διῦν φέρειν, καὶ ἑλάχιστα ὅπι-
 τήδεα τῷ ικανῶν. ⁹ Καὶ τῷ ξενίων τὸ μέγῃ τὸ αὐτῷ
 ἀπαιτήσας ὑποδίδαι. Καὶ ἀλειφόμην ὡς τῷ
 βαλανείῳ, καὶ εἰπῶν, Σαπρόν γε τὸ ἔλαιον ἐπέω, τῷ πα-
 δαίῳ τῷ ἀλλοτρίῳ ἀλείφειν. Καὶ τῷ θύρισκομῶν
 χαλκῶν ὡς ταῖς ὁδοῖς ¹⁰ πρὸς τῷ οἰκετῶν, δεινὸς ἀπαιτῆ-
 σαι τὸ μέρος, κοινὸν εἶναι φήσας τῷ Ἑρμῖ. ¹¹ Τὰ δὲ ἢ
 τοιαῦτα. ¹² Φειδωνίῳ μέγῃ τῷ πύνδακα ἐγχεκρησμένῳ

⁸ Ἐλάχισται — ἢ ικανῶν] Hen. Stephanus malit ἑλάττω quam recte, docebunt Casaubonus & Duportus.

⁹ Καὶ ἢ ξενίων τὸ μέγῃ τὸ αὐτῷ] Prius, καὶ ἀπὸ ἢ αὐτῷ. Sed ita reponere iusserunt vetustissimi MSS. A. B. & Barocc. suffragantibus H. Stephano & Galeo.

¹⁰ Πρὸς ἢ οἰκετῶν] MSS. Bar. & Trin. ὑπὸ ἢ. Nec aliter Stephani, Auberii, & Sylburgii editiones. Malui autem ΠΡΟΣ, cum πρὸς & ὑπὸ, sequente genitivo, idem valeant, & Casauboni Editio, suffragantibus vetustissimis Codd. habeat πρὸ ἢ οἰκετῶν, errore ex scriptura abbreviata orto; nam in plerisque MSS. præpositio πρὸς hoc modo (πρὸ) sæpissime exaratur: ut recte monuit, summæ eruditionis & industriz exemplum πᾶν δαυμάπον, Bernardus de Montfaucon in *Palaographia Græca* pag. 343. hisce verbis. Aliud est abbreviationis genus, & quidem obvium, in quo frequentissime erratur; viz. ος, quæ dux literæ per primam solam, quando superne ponitur,

exprimuntur, ut in λογὸ λόγου, πρὸ πρὸς, & in compositione, πρὸς μὲν περὶ λαμβάνειν in compositione, inquam, innumeros pene lapsus in libris cufis animadverti, qui sensum pene totum perturbant.

¹¹ Τὰ δὲ ἢ τοιαῦτα Φειδωνίῳ μέγῃ — ὅπλατων ἀποδόξ] Casaubonus legit Πρὸς ἢ δὲ τὰ τοιαῦτα, Φειδ. vel Τὰ τὴ δὲ τοιαῦτα, καὶ Φειδ. sed Auberius, immutato verborum ordine, binas hæc ἀποδόξ sic constituendas censet; Φειδωνίῳ μέγῃ τῷ πύνδακα ἐγχεκρημένῳ μετῆς αὐτῶν τοῖς ἑνδὸν τὰ ὅπλατα σφάρα ἀποφών. τὰ δὲ ἢ τοιαῦτα ὑποποιεῖται οἷα ὅπλατων ἀποδόξ. Et vertit — Mensura prorsus maligna, cui fundum sis excussum, ac metiri suis domesticis [soler] qui ad victum sunt necessaria, permultum abradens: Atque hæc quidem simulare esse amici cui reserventur, cum vendendi gratia hæc abstraxerit.

¹² Φειδωνίῳ μέγῃ τῷ πύνδακα ἑγκεκρημένῳ μετῆς αὐτῶν τοῖς ἑνδὸν τὰ ὅπλατα σφάρα ἀποφών.] Ita constituo hunc locum, tollendo pravas interpunctiones auctoritate αὐτῶν

CHARACTERES ETHICI. LVII

tunc finit quando gratis per theatrorum redemptores licet spectare. Cum legatus peregre proficiscitur, relicto domi viatico quod publice accepit, a legationis sociis mutuo rogabit. Moris etiam habet famulum itineris comitem onerare quidem sarcinis supra modum, victum vero ei suppeditare anguste nimis & infra modum. Lautia si cum aliis acceperit, suam portionem petet, ut eam statim vendat. In balneis lavans, puerulo appellato, Nam hercule tu, inquit, oleum nimis rancidum mercatus es: & simul alieno se inungit. Quod si quos pueri nummos æreos, ut fit, in via repererint, partem inde sibi poscet, illud usurpans, Mercurium esse communem. Eiusdem hominis sunt hæc quoque: Phidonia mensura si quid

vetustissimi MS. A, & reponendo *ἰχθυοσμήνη* ad mentem Casauboni & Duporti. Quorum ille arbitratur, pro *ἰχθυοσμήνη*, quod prior. Editt. pessime exhibent, legi etiam posse *εἰσκαρυσμένη*, suffragante Palmerio: sed *ἰχθυοσ.* magis placuit, quod ad receptam lectionem propius accedat, & *εἰσκαρῶ* vel *εἰσκαρῶμαι* nullibi, quod sciam, reperiatur: *ἰχθυῶ* autem Nostro in usu est, sub finem *Cap. 4. εἰς τὰ ὑποδήματα ἡλως ἰχθυῶσαι.* Vertendum est; Phidonia mensura, *cujus fundum introrsus adactum sit, domesticis suis demensum hostorio permultum abradens ipse metitur.* Quod summæ *βδελυγίας* est. Duportus autem non solum admittit *ἰχθυοσμήνη*, sed calculum adjicit Viro cuidam doctissimo, reponenti *φειδωνί* pro *φειδωνίῳ* ita ut hic locus senarius sit ex aliquo vetere Comico (*φειδωνί μέτρη πωίδων ἰχθυοσμήνη*) qui *φειδωνί μέτρη* dixit pro *φειδῶ* parvo nimis & modico; simulque alulit ad nomen Phidonis, qui mensuras invenit. Versum porro hunc esse, ex antiquo aliquo po-

eta desumptum, vel hoc fidem facere existimat, quod vocem istam *πωίδων* haud temere alibi reperiamus: est enim vocabulum prorsus poeticum & inusitatum. Hactenus de verbis; nunc deloci sensu. Sylburgio *φειδωνίον μέτρον* proverbialiter dictum videtur a Phidone quodam, qui re & nomine parcus fuerit. Palmerius autem *Exercitationum* pag. 620. miratur Casaubonum in *Commentario* dicere, se explicare non posse, quare mensura Phidonia dicatur. Nam Strabo (*inquit*) quem doctissimis commentariis illustravit, rationem reddit, quare ita vocata fuerit, *lib. 8.* nempe ab Argivorum rege Phidone, qui eam mensuram in usum adduxit. Sed forte est etiam alia ratio, quare ea voce nunc utatur. Ludit enim, & *φειδωνία* *μέτρη* vocat ea, quæ sunt viri *φειδωνί*, *ἀπὸ τοῦ φειδῶ* dicta, quia *φειδωνί* *τὴν σίτην*, & minus quam oportet præbent; & ut id assquantur, *τὴν πωίδων εἰσκαρῶσαι*, fundum modii intus impellunt, ut minor sit mensura modii.

metia-

μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἐνδον τὰ ἐπιτήδεια σφόδρα ὑποψῶν.
 13 Ὑποπείαδαι φίλῃ ἐπιλαβὼν ὑποδίδου. Ἀμέλει δὲ
 καὶ χρέος ὑποδίδους 14 τριάκοντα μνῶν, ἑλαττον τέσσασι
 δραχμαῖς ὑποδίδου· καὶ Φερίτορας ἐπιῶν, αἰτῶν τοῖς
 αὐτῷ πασιῖν ἐκ τῆ κοινῆ ὕψον· τὰ δὲ καλακτερόμην
 ὑπὸ τῇ τραπέζῃς ἡμίση τῇ ῥαφανίδων 15 ἀπογράφει,
 ἵνα οἱ ἀφαικονοῦντες παῖδες μὴ λάβωσιν.

13 Ὑποπείαδης φίλῃ ἐπιλαβὼν ἀπο-
 δίδου] Codd. MSS. ὑποπείαδης, ni-
 si quod E. habeat ὑποπείαδης &
 MSS. C. D. & Osborn. φίλον. Co-
 dex Trin. ita distinguit—
 ἀποψῶν ὑποπείαδης φίλῃ ἐπιλαβὼν
 ἀποδίδου ἀμέλει— C. Sed pa-
 rum hæc conferunt ad locum istum
 elucidandum; qui, si quis ali-
 us in hoc libello, maxime cor-
 ruptus aut mutilus est. Hen. Ste-
 phanus non dubitat legendum
 ὑποπείαδης, pro ὑποπείαδης, succi-
 nente Auberio: sed mirum quan-
 tillum medelæ afferat hæc emen-
 datio. Celeberrimus Casaubonus
 existimavit quasdam vuculas de-
 esse, & fuit quum, liberiori pau-
 lo conjectura, legebat—

ὑποψῶν τι παρὰ φίλῃ τὴ λαβὼν, ἀπο-
 δίδου. Ut hic notetur duplex βδ-
 λυρία istius homuncionis: Altera,
 quod mutuo dans aliquid amico
 suo, pignus ab eo accipit: altera,
 quod id ipsum pignus mox ven-
 dit, sicut facere solent difficiles
 & inhumani creditores, si debi-
 tum sua die non fuerit solutum.
 Hæc ille. Ipse autem aliquando
 censebam legi posse, ὑποπείαδαι
 τὴ φίλῃ, ἀπολαβὼν ἢ ἀποδίδου, i. e.
 Minore pretio rem aliquam ab ami-
 co emit, receptam autem vendit,
 majore sc. pretio; quod nemo,
 nisi homo impense βδλυρῶς, fa-
 cere sustineret. Ὑποπείαδαι τὴ
 minore pretio rem emere, ut no-
 strate lingua dicimus To under-

IB.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙΡΙΑΣ.

Ἡ μὲν ἐν ἀκακείᾳ, ἔστιν ἐπίτρυξις λυπῶσα τῆς
 ἐντυγχάνοντι. Ὁ δὲ ἀκαίριος, τοῖς τόσις, οἷος
 ἀρχολυμῶν προσελθὼν ἀνακονῶνται· καὶ τοῖς τῇ
 αὐτῷ ἐρωμῶντι· κωμάζειν πυρέτησαν. Καὶ δίκην

1 Ακακεία] MS. Trin. legit | tur, pro ἀκακεία] quod reliqui
 ἀκακεία] male, ut vide- | exhibent, vel ἀκακεία] seiscitari:
 ὠφλη-

CHARACTERES ETHICI. LIX

neriatur, eam adhibet, cuius sit fundum collisum & in-
trorsus adaetum: domesticis suis demensum ipse perquam
studiose radens metitur..... Et si triginta minas solvere
habeat, ut quatuor tamen drachmæ de solido desideren-
tur, operam dabit: quando etiam tribuleis convivio ac-
cipit, solet pueris suis obsonia e communi postulare: di-
midiatos vero raphanos, si qui forte de mensa tollantur,
annotat, ne eos pueri ministrantes capiant.

my a thing. Ἀπολαμβάνω autem
recipiendi sensū apud optimos au-
ctores; Plato De Repub. 1. φίλος
ὁ δὲν, ὁ πὶ ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀπο-
δίδωμι — qui recipit & qui reddit:
& Aischines, ἀπολαμβάνω παρὰ τοῦ
ἐμοῦ — hoc a se recipio. Sed ut
libere dicam quod sentio, nec hoc
modo mihi satis fit: cum ὑποπέ-
μους nullibi alias, quantum scio,
occurrat, & forsan genitivum se-
quentem, sine præpos. παρὰ, om-
nino respuat. Capiat igitur (pre-
sente Casaubono) per me quidem
coronam, qui volet, & incipiat hic
ariolari: nos Oedipi non sumus.
14 Τελεικοντα μινών] Camotiana
Editio pro τελεικοντα habet μινδκοντα,

perperam: errori forsan occasio-
nem præbuit scripturæ compen-
dium, μ scilicet, superposito. (ad
tollendam ambiguitatem) nume-
ralium nominum sine, ἀκοντα ut
vera lectio sit τελεικοντα. Nec
male sane lectio ista quadrat ad
sequens τίτρεται ut significet, cum
in debiti redditione non modo
nihil usuræ numerare, sed etiam
de creditæ pecuniæ denis quibus-
que drachmis singulas detrahere.
Nota etiam, sequenti ἀνυχεῖν, τί-
τρεται pro τίτρεται quod apud Ari-
stotelem quoque semel habuimus.

SYLBURGIVS.

15 Ἀνυχεῖν δὲ] Hesychius, in
Glossario, Ἀνυχεῖν δὲ, ἀνυχεῖν.

XII.

DE INTEMPESTIVITATE,

sive INSCITIA TEMPORIS.

Intempestivitas est congressio molesta iis quibuscum
congregiariis. Homo autem intempestivus is est, qui
ad amicum occupatum accedens, velit re communicata
cum illo deliberare; quique ad amicam suam febri la-
borantem veniat comessatum. Solet etiam eum, qui

nam ἀνυχεῖν & ἀνυχεῖναι, hoc | 2 Κονεῖν] Veniat comessatum,
in sensu, Atticis non sunt ignota. | inquit Casaubonus; quæ doctissi-
jam

ὠφληκότα ἐγὼς προσελθὼν, κελύσσαι αὐτὸν ἀναδίζασθαι. Καὶ μαρτυρήσων παρῖναί, ὅτι πρῶτα ἡδὴ κεκλημμένος. Καὶ κεκλημμένος εἰς γάμους, ὅτι γυναικεῖς γένους κατηγρεῖν. Καὶ ἐκ μακρῆς ὁδῷ ἡκοῖας εἰς, ὡς ἀκαλεῖν εἰς δείπατον. Δεινὸς δὲ καὶ προσάγειν ὠνητικὴν πλείω δίδοντα ἡδὴ πεπερακόπι. Καὶ ἀκηκοότας καὶ μεμαθηκότας ἀνίστασθαι ἐξ ἀρχῆς διδάσκων. Καὶ πρῶτος δὲ ὀπιμεληθῆναι αὐτὸν μὴ βύλεται πρὸς γενέσθαι, αἰχμῆν δὲ ἀπείπαδα. ⁴ Καὶ θύοις καὶ ἀναλίσκοις ἤκειν τόμον ἀπαυτήσων. Καὶ μασιγυμένους οἰκέτε παρῖνας, διηγείσθαι ὅτι καὶ αὐτὸς ποτε παῖς ἔτι πλῆγας λαβὼν ἀπῆγξατο. Καὶ παρὼν ἀφῆτη, συκρῆεν, ἀμφοτέρων βελομένων ἀφελύεσθαι. Καὶ ὀρχισόμενος ἀψαδαι ἐταίρῳ μηδέπω μεδύοντος.

mi Viri versio a Duporto vapulat, censente κωμίζειν, hoc in loco, non esse *comeffari* (hoc enim sensu dicitur κωμίζειν παρὶ πνι, non κωμίζειν πρὸς πνα) nec *comeffationibus* accedere aut *comeffatum* venire, uti vertit Interpres; sed potius *lascivum* & *protervum* in modum accedere, seu *comeffantium* in morem alicujus domum frequentare.

3 Αὐτὸν ἀναδίζασθαι] In prior. Edit. αὐτὸν, quod tamen MS. *Vulcanii* non agnoscit. Henr. Stephanus legit αὐτῷ (scil. δικῷ) ἀναδίζασθαι, quæ notissima dictionis formula apud Græcos Oratores. Galeus autem duplici modo hunc locum refingere tentat; vel reponendo αὐτῷ ἀναδινάζεσθαι (quod nequam placet, cum reperitur quidem ἀνάδιναι δίκην, sed ἀναδινάζεσθαι nusquam occurrit) vel αὐτὸν ἀναδίζεσθαι *pro se spondere*, quod ad receptam lectionem proxime acce-

dit: sed nihil mutandum videtur.

4 Καὶ θύοντας] Casaubonus legit ὡς θύοντας i. e. πρὸς θύοις. Sama autem videtur sententia, & hunc habere ordinem, καὶ ἡκεῖν τόμον ἀπαυτήσων θύοις καὶ ἀναλίσκοις. Ἀπαυτήσων duplicem regit accusativum, apud Aristophanem in *Nubibus*, ἀπαυτῶν μετ' ἀργύριον, & ἀπαυτῶσι τὸ χρεῖον.

5 ἤκειν τόμον ἀπαυτήσων] Ita, feliciter satis, emendavit Auberius, postulante sensu & syntaxi: Haud aliter Demosthenes — ἡκεῖν συμβουλίσων, & ἡκεῖν ὁμωθέντι. MS. *Bar.* τόκον & *Trin.* ἀπαυτήσων. Prius ἤκειν.

6 Ὀρχισόμενος ἀψαδαι ἐταίρῳ] Ὀρχισόμενος, *salutans*, reponere non dubitavi, pro ὀρχισόμενος, ad mentem Auberii & Casauboni, flagitante sensu. Pro ἀψαδαι ἐταίρῳ, quod præferunt editi, MS. *Bar.* ἀψαδαι ἐταίρῳ. Ultimamque istam vocem agnoscunt etiam MSS. *A.*

CHARACTERES ETHICI. LXI

jam ante fuerit ex sponſu condemnatus, adire, rogans ut pro ſe quoque intercedere velit. Et ad dicendum teſtimonium tunc venit, quum res eſt iudicata. Ad nuptias vocatus, in mulierum genus invehitur. Eos qui e longinquo itinere modo advenerint, ad deambulandum ſecum invitat. Re jam vendita emptorem adducit qui pluris ſit empturus. Sæpe etiam e medio hominum ſibi aſſidentium furgit, ut rem illis orſus a capite exponat, quam omnes jam audiverint ac pernorint. Et quæ nollet quidem aliquis, ſed denegare tamen erubeſcit, ad illa curanda promptus eſt. Ad eos qui ſacra faciunt, & epulas concelebrant, accedit, ut aliquam inde partem auferat. Quod ſi præſente eo famulus cædatur; ſibi quoque puerum aliquando fuiſſe narrabit, qui ſimiliter virgis cæſus ſe ſuſpenderit. Idem captus arbiter, duos litigantes, quorum uterque rem tranſigi optat, inter ſe committet. Denique ſaltaturus, ſocium manu prehendit, qui nondum ſit vino madidus.

B. C. D. & Trin. Confuſione or- | Nihil autem opus eſt vulgata-
ta ex ſimili pronuntiatione *au* & *s*. | lectionem ſollicitari.

II.

ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΕΡΓΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ περιεργία δόξειεν εἶναι ὡροσπότης τις λόγων ἢ πράξεων μὴ δυνάσας. Ὁ δὲ περιεργός, τοιοῦτός τις, οἷον ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστὰς ἂ μὴ διώκων. Καὶ ὁμολογούμενος ἢ πράγματι δικαίως εἶναι, ἢ ἐν πινυτάς, ἐλεγχθῆναι. Καὶ πλείον δὲ ἐπαναγκάσαι τὴν ψαῦδα κερᾶσαι, ἢ ὅσα διώκων οἱ παρόντες ἐκπιῖν. Καὶ διαίργων τὴν μαχομένην, ἢ ὅς ἢ γινώσκει. Ἀβραπὺς ἠγύσατο, εἶτα μὴ διώσθαι εὐρεῖν ἢ πορεύεσθαι. Καὶ τὴν τραχηλὸν προσελθὼν ἐρωτῆσαι, πότε μέλλει ὡρετάσθαι, ἢ τί μὲν αὐτὸν ὡρεγγέλλει. Καὶ προσελθὼν τὰ παρὶ εἰπεῖν, ὅτι ἡ μήτηρ ἦδη καθύδρι ἐν τῷ δωματίῳ. Καὶ

ΕΝ πινυτάς, ἐλεγχθῆναι] Ita omnes, quotquot nobis obvenerunt, Codices & Editiones. Auberius tamen ἐλέγξει in quodam exemplari scriptum se reperisse testatur, & probat. Casaubonus, locum esse mutilum arbitratus, ita supplevit — πινυτάς, δὲ κινύειν αὐτὸς ὅσον τὴν ἐλεγχθῆναι, atque hanc lectionem exhibet Latina interpretatio: quasi περιεργία ejus in hoc posita sit, quod rem actam agat, & magno conatu id probare contendat, quod omnes verum esse ultro fatentur. Vel etiam negantem voculam ἐχ delendam censet, contrario plane sensu, quasi in eo cerneretur hominis istius περιεργία, quod in re clara & perspicua scrupulum & molestiam afferat, nec acquiescat iis, quæ omnes pro concessis ha-

bent. Utraque certe conjectura ingeniosa (judice Duporto) sed cum verba, prout in textu representantur, sine ullo assumpto, sensum satis commodum admittant, nihil omnino addendum vel supplendum videtur. *Εν πινυτάς, ἐλεγχθῆναι. i. e. ad verbum — rei cuiusdam insistens, redargui: adeoque bonam causam perdit ob περιεργίαν. Paulo laxius — in aliqua re aut in aliquo argumento aut in aliqua causa sua circumstantia nimis acriter inherens, & insistens, ex nimia sc. curiositate, in redargutionem incidit, & causa cadit, cum alioqui secundum ipsum jus diceretur. Hanc esse veram hujus loci sententiam ulterius constat ex usu vocis ἐλεγχθῆναι, quæ a scriptoribus forensicis de personis potius quam*

ἀπα-

XIII.

DE SEDULITATE INEPTA.

ΠΕΙΕΡΓΙΑ, (quam liceat sedulitatem ineptam dicere) est dictorum factorumque simulatio cum significatione benevolentiae. Mores ejusmodi hominis ita sunt. Facile surgens e medio, in se recipit, quibus praestandis par non sit. Rem quæ omnium confessione justa est, pluribus verbis, in aliquo inhærens, docere instituit, nullo modo posse argui. Puerum vini amplius miscere cogit, quam quantum omnes qui adsunt convivæ queant ebibere. Contententes pugnantisque invicem instigat. Solet etiam viam præire, quam ignoret ipse: cujus quidem exitum mox invenire nequeat. Et ad ductorem exercitus accedens, rogare, ecquando sit aciem ad dimicandum instructurus; necnon quid in perendinum diem imperet. Et ad patrem veniens, En, inquit, mater in cubiculo jam

rebus adhiberi solet, ut exemplis adductis ostendit Duportus: quem vide.

2 Καὶ διεργῶν τὰς μαχομένας, ἃ ἔς τὴν γένεσιν. Καὶ ἀπεργῶν In prior. Edit. Καὶ διεργῶν τὰς μαχομένας, ἃ ἔς τὴν γένεσιν ἀπεργῶν ἡγεσάμενος.

Sed ita repræsentari jusserunt præstantissimi Codd. A. B. & Barocc. nisi quod ultimus non agnoscat voculam ε, quæ excidit ob similitudinem præcedentis vocis ες. Casaubonus aliquando putavit legi posse διεργῶν pro διεργῶν, suffragante Duporto, sed nihil mutare ausus est. Neutro autem venit in mentem sequentia verba, — ες τὴν γένεσιν ἀπεργῶν ἡγεσάμενος, mala interpunctione & mendis laborare: quod tamen ita esse abunde fidem faciunt optimi MSS. Loci hujusce, prout constitui-

mus, sensus est — Certantes, etiam sibi ipsi prorsus ignotos, dirimis. Solet etiam viam præire, cujus exitum mox dignoscere & invenire nequeat. Quæ ambo propria sunt hominis moleste seduli, & alienis rebus ac jurgiis importunius se immiscentis.

3 Εὐρεῖν εἰ πορδίαται] In Stobæo & Camotii Editione ἀνυρεῖν πῦ. Casaubonus contendit legendum εἰ vel εἴ. Sed nihil mutandum videtur, cum εἰ significet motum ad locum; ita certe Euripides — εἰ γὰρ σιόηδον, quo loci evannit — in quam terra pariem penetravit?

4 Στεγερῶν προσάδων] Voculam δν, quæ inter binas hæc voces irrepsit, sustuli, auctoritate MSS. Gall. Bar. & Trin.

dormit.

ἀπαγορεύοντ' τῷ ἰατρῷ, ὅπως μὴ δώσει οἶνον τῷ
μαλακισμένῳ, φήσας βελέσθαι ἀφ' αὐτοῦ λαμ-
βάνειν, ἐλπίσας τὸ κακῶς ἔχοντα. Καὶ γυναῖκός τ'
πελδυσθεῖσας, ἐπιγράφει ἐπὶ τὸ μνήμα, ὅτι πε-
δρὸς αὐτῆς, καὶ ὁ πατὴρ, καὶ ὁ μητὴρ, καὶ αὐτῆς ὁ
γυναικὸς τοῦ νόμου, καὶ πολὺν ὅτι καὶ προσεπιγράφει
ὅτι ἔτοι πάντες χρηστοὶ ἦσαν. Καὶ ὁμνῶναι μέλλων,
εἰπεῖν πρὸς τῆς ἀεισηκότας, ὅτι καὶ ὁ ἄλλος πολ-
λάκις ὁμῶμοκα.

3 Μαλακισμένῳ] In MSS. B. C. | dente laboranti. Casaubonus vul-
E. Bar. Vulc. Osborn. Stobaeo. & | gatam lectionem in integrum re-
libris ante Casaubonum editis | stituere tentat, legendo ὅπως μὴ το
καλαπτιζομένῳ sed in margine MS. | δώσει οἶνον, καλαπτιζομένῳ, καὶ φάσι
Vulcanii & unius e Palatinis ap- | —quo sensu, videtis illius no-
pingitur καλαπτιζομένῳ, febrī ar- | tam. Sed ipsi etiam magis placuit

ΙΔ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑΣ.

ΕΣΤΙ τῇ ἀναισθησίᾳ, ὡς ὅρα εἰπεῖν, βραδυτῆς
ψυχῆς ἐν λόγοις καὶ πράξεσιν. Ὁ δ' ἀναισθητός,
ποῖός τις, οἷον λογισάμενος ταῖς ψήφοις, καὶ κεφά-
λαιον ποιήσας, ἐρωτᾷ τὸν ὁρῶντα, τί γίνε-
ται; Καὶ δίκην φθύνων, καὶ ταύτῃ εἰσέναι μέλλων,
ἐπιλαθόμενος εἰς ἀγρὸν παρβύει. Καὶ θεωρῶν εἰ
τῷ θεάτρῳ, μόνον καταλείπει καθόδων. Καὶ
πολλὰ φωνῶν, καὶ τὸ νυκτὸς ἐπὶ δάκον ἀνιστάμενος ὑπὸ

Βραδυτῆς ψυχῆς] Duportus suf- | quo supra sub initium Cap. 2.
picatur legendum βραδυτῆς | habet χειρὸς ταῦ, πλὴν σοὶ pro γή-
της τῆ ψυχῆς, tarditas quedam men- | τας, πλὴν σοὶ.
tis; ita ut duæ illæ voculæ τις τῆ in | 3 Καὶ πολλὰ φωνῶν, καὶ τὸ νυκτὸς
præcedente syllaba της absorptæ | ὅτι δάκον ἀνιστάμενον ὑπὸ κυνὸς τῆ
fuerint, librariorum incuria. | γείτονος διηγήσασθαι] Ita depravatam
2 Τί γίνεσθαι;] In MS. Barocc. | hunc locum emendavi & restitui
πὶ γράφεται; eodem plane errore, | auctoritate maximorum virorum
κυνὸς

CHARACTERES ETHICI. LXV

dormit. Ac quum vini usum ægroto medicus interdix-
rit, solet hic illum, quasi periculi faciendi causa, ad biben-
dum componere. Quod si uxor obierit, monumento
ejus & mariti, & patris, & matris, nomina inscribet, item-
que cujus ipsa sit: tum hoc elogium insuper adjiciet,
SINGULARI OMNES ISTI PROBITATE ERANT. Idem
si jusjurandum adigatur, conversus ad circumstantem
turbam, Ego vero, inquit, jam ante sæpius juravi.

H. Stephani conjectura *μαλακισ-
μῶν, ægroto, ut Cap. 1. μαλακισ-
θῆναι, quod præferunt MSS. A
D. & Trin. in quorum tamen se-
cundo supra *μαλακίᾳ* eadem ma-
nu scribitur *μαλακίᾳ*.*

6 *Καὶ αὐτῆς τῆς γυναικὸς τῶν μα-
τῶν, MSS. Regis Gallia A. B. divisim
ἢ αὐτῆς γυναικὸς, & Barocc. habet
ἑνὸς, quod levius. Supplendum
post matris, in versione, ipsiusque
uxoris.*

XIV.

DE STUPIDITATE.

Stupiditatem quoque definire possis, ut sit animi tar-
ditas, seu dicendū, seu faciendum sit aliquid. Stupi-
dus vero is est, qui sedens ad calculos, postquam rationes
putavit, & summam subduxit, roget eum qui sibi assidet,
Summa quanta est? Ac quum ei litem aliquis intenderit,
ubi ad diem illum ventum est, quo disceptari causa debet,
ejus oblitus, in agrum proficiscitur. Sæpe etiam sedens
in theatro ad spectandum, discedentibus aliis somno ob-
rutus ibi relinquitur. Idem quum se cibis ingurgitârit,
noctu surgens, ut ad sellas eat, in vicini canem incidit,

If. Casauboni & Cl. Salmasii, cum
prius nullo sensu ferretur *Φαζα-
ν τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀνιστάμενον*,
ἑνὸς. *Θάλασσα* etiam legi posse
existimat Casaubonus, suffragan-
tibus Salmasio & Duporto, sed
malui *θάλασσα*, quod ad receptum
θάλασσα propius accederet, & idem

prorsus sonaret. Casaubonus de-
let secundum *ἑνὸς*, sed salvo, opi-
nor, sensu stare potest. Sensus est,
interp. Salmasio, *Et cum nimis se
ingurgitaverit cibis, de nocte sur-
gens ad ventrem exonerandum a
cane vicini mordetur.* *Ἐπὶ θάλασσα
ἀνιστάμενον, lecto desurgere ad ven-*

E

a quo

κινῶς δ' τῷ γείτονι δηχθῆναι. Καὶ λαβὼν καὶ
 Σποδεὶς αὐτὸς, τῷτο ζηπῶν, καὶ μὴ δύνανται οὐρεῖν.
 Καὶ ἀπαγγέλλοντός πινῶ αὐτῷ ὅτι πεπλῶται περὶ
 αὐτῷ τῷ Φίλων, ἵνα παρελθῇ, σκυθρωπάσας καὶ
 δακρύσας, εἰπὼν, Ἀγαθὴ τύχη. Δεινὸς δ' ἐπὶ Σπολαμβά-
 νων ἀργύριον ὀφειλόμενον, μάρτυρας παραλαβῆναι. Καὶ χι-
 μῶνος ὄντος μάχεσθαι τῷ παιδί, ὅτι σικύς ἐκ ἡγόρασε.
 Καὶ τὰ παιδιά εαυτῷ παλαίειν ἀναγκάζων, καὶ τρο-
 χάζειν, καὶ εἰς κόπης ἐμβάλλειν. Καὶ ὅτι ἀγρῶ αὐ-
 τοῖς Φακίῳ ἔφω, δις ἄλλας εἰς τὴν χύψαν ἐμβαλὼν,
 ἄερωτον ποιῆσαι. Καὶ ὅντος δ' Διός, εἰπὼν, Ἡδὲ

‘ trem exonerandum ; quod unica
 ‘ voce defurgere Horatio,’ inquit
 Salmasius in *Plinianis Exercitationi-*
bus ad Solinum pag. 611. D. MS.
 A. non agnoscit ἀνιστάμεν, &
 MS. Trin. ἀπὸ δώκας, ut Casaubo-
 nus aliquando ἀπὸ δάκας. Aube-
 rius denique supplet & legit καὶ
 πῶ δάκας ἀνιστάμενος ἐξιδὼν ὑποκινῶς
 ἐπὶ c. sed duriuscula est hæc emen-
 datio, & a vero sensu aliena.
 Vide Casaubonum & Duportum.

4 ἵνα παρελθῇται, --- Ἀγαθὴ τύχη.]
 Voces istæ ἵνα παρελθῇ. & quæ se-
 quuntur ad finem capitis, deside-
 rantur in codice Barocciano, quo-
 rum loco post φίλων hæc addidit
 librarius, καὶ τοιαῦτα παρελθῇται (i. pro
 παρελθῇται) πολλὰ δεικνύων τὴν ἀνυπο-
 στασίαν ὁμοειδημάτων. Apud Stobæ-
 um legitur ἵνα παρὰ γέννηται, sed
 in margine προσγίννηται, & in MS.
 Trin. Ἀγαθὴ τύχη, nominandi casu.

5 Καὶ τὰ παιδιά εαυτῷ παλαίειν
 ἀναγκάζων, καὶ τροχάζειν, καὶ εἰς κό-
 πης ἐμβάλλειν.] In MS. Trin. ἀναγκά-
 σαι, subaud. δεινός, ut superius ex-
 presse δεινός παρελθῇται, & μέγας δ' .
 Casaubonus etiam delet postre-
 mum καὶ, ut istud sententiæ mem-

brum cum prioribus congruat;
 sed universi Codices retinent.
 Nec incommode forsan, si lectio
 MS. Trin. admittatur. Sylbur-
 gio vocem καὶ loco suo moveri
 non placet, sed arbitratur ἀναγκά-
 λειν absolute accipiendum pro
 intruere; vel legendum ἐμβάλλειν.

6 Καὶ εἰς κόπης ἐμβάλλειν.] Vetu-
 stus Codex Regis Gallia signatus
 B. exhibet κόπης sed Duportus
 testatur se aliquando putasse legen-
 dum εἰς ΣΚΟΠΟΥΣ — ut ter-
 tium hoc sit exercitii genus, ad
 quod ἀναίδου iste filios suos
 hortatur, imo cogit, εἰς σκοπὸν
 βάλλειν nam & sagittaria se olim
 exercuisse juvenes, constat ex Ho-
 mero, aliisque. Sed quum refra-
 gantur exemplaria, nihil ausus est
 contra codd. fidem & auctorita-
 tem mutare, præsertim cum ex
 recepta lectione sensus non incom-
 modus erui possit. Eadem con-
 jectura in mentem venit doctiss.
 Joanni Clerico *Artis Critica* P.
 III. S. I. C. VI. N. 22. ἀναγκά-
 ζων. — ἐμβάλλειν εἰς κόπης, nunquā
 fuit, nunquam erit, *cogens usque*
 ad fatigationem. Sed legendum

CHARACTERES ETHICI. LXVII

a quo mordetur. Idem quod acceperit ipse ac recondiderit, id ipsum quærere solet, reperire autem non potest. Quumque nunciatur illi obiisse aliquem ex familiaribus ipsius, ut veniat exequias, tum ille vultu ad mortitiam composito, lacrymas etiam fundens, Bene, inquit, eveniat. Debitas autem pecunias recipiens, testes sibi adsciscit. Et vigente hyeme, cum famulo, quod cucumeres non emerit, jurgatur. Puerulos quinetiam suos ut lucta se exerceant, cursu contendant, usque ad fatigationem cogere solet. In agro lentem ipse coquens, sale bis in ollam injecto, ut mandi nequeat, efficit. Cum-

ΕΙΣ ΣΚΟΠΟΥΣ in scopos jacere, nempe, lapides, aut tela — quod etiam nimis quam frequenter faciunt pueri. Character infani est eos id cogere facere, a quo potius sunt revocandi. Posterius Σ propter prius excidit. In summa, si ἀντιμαζον & κόπας retineantur, delendum videtur ultimum Ε, ad Casauboni mentem: At si legamus σκοπός, eliminari necesse non erit, cum tertium exercitiū genus designetur.

7 Ἐν ἀγρῷ αὐτοῖς φακλῷ ἔψαν] Casaubonus conjicit ἐν ἀγρῷ, & legit αὐτοῖς sed recepta lectio non incommode forsā stare possit — Ruri ipsi (puerulis sc.) lentem coquens, —. Sequenti πελοχῇ, pro ἰμβελαν, reposui ἰμβελαν, concinnius ad sensum, auctoritate MSS. Gall. Trin. Osborn. & Stobæi.

8 Τὴν δὲ τῷ Διὶ, εἰπὼν, Ἡδὺ γὰρ ἦν ἄσπερον νομίζειν, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι πίκαν] In quibusdam exemplaribus scribitur πίκαν, reliqua in universis codicibus textui ad amussim respondent. Margo Stobæi (inquit Galeus) videtur

legisse ὕδωρ. Locus, sine meliori codice, insanabilis. Galeo & Casaubono hæc verba pro conclamatis habentibus ipse non suffragari non possum; aliorum interrim sensa apponere liceat, & liberum Lectori sit judicium. Auberius totum locum sic refingere tentat, Καὶ ὅντιν' οὗ τῷ Διὶ, τὸ ἡδὺ γὰρ ἦν ἄσπερον νομίζειν, ὅ, π δὴ οἱ ἄλλοι καὶ πίκαν ἦν λέγουσι. Et quum pluit, illud astrorum suavissimum esse putat, quamvis alii vel picem esse dicant. Sylburgius hæc habet; Camotii Editio πίκαν Stephanus & Oporinus, ut nos, πίκαν. Ego, etiamsi ὅ π divise legamus, non video quid πίκαν sibi velit, sive pro pice accipiamus, sive pro loco & fonte Olympiæ; quæ frequentius Πίκαν scribitur: nec adverbium Πίκαν, ut Ἀθήνην, refertur a Stephano Byzantino. Oxiensis autem Editor ita restitui posse autumat — ὅ π καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι ὅλετο πίκαν. Jovi sc. gratias agit (ὁ ἀντιδιδωτὴρ) pro pluvia, quæ copiose adeo deciderat, ut prata omnia aquis te-

γε τῆς ἀγρῶν νομίζει, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι πί-
σης. Καὶ λέγοντός πινος, πόσους οἶει ὅτι τὰς Ἡρίας
πύλας ἐξενιέχθαι νεκρῶς; ὥς τῷτον εἰπεῖν, Ὅσοι
ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοιτο.

* gerentur: est enim πίνος &
* πίνος locus irriguus, pratum.
Hæc ille: quo acumine, facile vi-
dere est. Denique, loco huic de-
sperato medicam manum adhi-
bere non dubitavit eruditissimus
J. Clericus, *Artis Critica* P. 111.
S. 1. C. v. N. 3. hisce verbis:
* Omissionis insigne exemplum
* proferemus ex Theophrasti Cha-
* racteribus, ex similitudine dua-
* rum vocum ortæ, quam mi-
* rum est Is. Casaubonum supplere
* non potuisse, cum res sit faci-
* lis & clara. Locus est in Ἀγρο-
*νομίας caractere. "Τοντ' ὃν Διός,
* εἰπὶν, ἡδύγη ἥδ' ἀστρον νομίζει,
* ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι ** πίνος".
* ad verbum, *Pluente Fove, dicere*
* (solet), *suave astrorum putat,*
* *quia et alii dicunt ** pice.* De-
* scribit Theophrastus hominem,
* qui adeo vecors est, ut nesciat
* pene quid dicat, & contraria
* iis quæ videt blateret, quasi de-
* liraret; sicut antecedentia le-
* genti liquebit. Igitur suppleve-
* rim — ἡδύ γὰρ ἥδ' ἀστρον ΦΩΣ.
* ΚΑΙ ΝΤΚΤΑ ΑΙΘΡΙΑΝ νομί-
* ζειν, ἥντινα οἱ ἄλλοι λέγουσι ΜΕ-
* ΛΑΝΤΕΡΑΝ πίνος. — *jucun-*
* *da est astrorum lux, et serenam*
* *noctem putare, quam alii dicunt*
* *pice atriozem.* Quatuor priora
* verba omiſſa videntur a dictan-
* te, qui vagantibus oculis mis-
* cuit vocem ΑΙΘΡΙΑΝ cum ΑΣ-
* ΤΡΩΝ, & cum κῶλον dictasset
* ad vocem ἀστρον, transvolavit

* interjectas dictiones. Illis cor-
* ruptis, cætera minus forte ele-
* ganti manu scripta facile pos-
* teriores exscriptores fefellerunt,
* cum sensus eos non juvaret.
* Ut supplementi nostri singulas
* partes confirmemus; postquam
* vidimus mentionem fieri *pluen-*
* *tis foveis,* facile est intelligere
* ei opponi serenum cælum, &
* quidem, si de nocte sermo sit,
* ut est hic sine dubio, nisi astra
* interdiu fulgere putemus; ἡδύ
* γὰρ ἀστρον, *jucundum astrorum*
* Quid tandem? ΦΩΣ, *lumen,*
* nulla enim alia re stellæ jucun-
* dæ sunt. At qualem noctem
* esse oportet, ut lux astrorum
* fulgeat? Nimirum, *aἰθερίαν, se-*
* *renam,* nam αἰθερίῃ Ζῶσι oppo-
* nitur τῷ ὕπνῳ. Theocritus *Idyl-*
* *lio* IV.

* Χ' ὡς Ζῶσι ἀποκαθ' ἡμέρας αἰ-
* θερίῃ, ἀποκαθ' ἡμέρας.

* *Jupiter interdum serenus est,*
* *interdum vero pluit.*

* Pro νομίζει scribere necessario
* oportet νομίζειν, ut εἰπὶν, nam
* solet hæc omnia Theophrastus
* infinitivo exprimere, subintel-
* lectis vocibus δεινός aut οἶος.
* ἥντινα legimus, pro vocibus
* nihili ὅτι δὴ καὶ, ita postulante
* orationis serie. Denique *μελε-*
* *τιαν* supplevimus, ob vocem
* πίνος, cum ex ipsa rei natura,
* tum quia Græci ita loqui sole-
* bant. Sic Homerus de pastore
* tempestatem prospectante, *Iliad.*

CHARACTERES ETHICI. LXIX

que a Jove pluit, Sane quam, inquit, siderum aqua sua-
vis mihi videtur..... Rogatus ab aliquo, Ecquot pu-
tet Sacra porta elatos mortuos: Quot utinam, respondens
ait, ego & tu haberemus.

Δ. vers. 275.

Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπῆς εἶδεν
νέφθ' αἰπόλῳ ἀνὴρ

Ἐρχόμενον κατὰ πόντον, ὑπὸ
ζιφυεῖο ἰωῆς,

Τῷ δὲ τ' ἀνιόντι ἰόντι μάλαν
πρην, ἥντε πῖσα, φαίνεται.

Quemadmodum e specula
videt nubem pastor,

Venientem per mare a Zephy-
ri flatu,

Eique procul stanti nigra, ceu
pax, Apparet.

fic loquuntur & Latini; ut O-
vidius, in Epistola Leandri ad

Heronem,

Ipsa vides cælum pice nigri-
us, & freta ventis

Turbida, perque cavas vix
adeunda rates.

Alia exempla quærent. & inve-
nient, quibus vacabit.

9 Κατὰ τὰς Ἡέρας πύλας ἐξιν-
νίχθαι νεκρῶς;] Priores Editiones
pessime Ἰεῶν πύλας. Sed ita re-
posui ex certissima emendatione
doctissimi Joannis Meursii in
Eleusiniis cap. 27. pag. 82. Vide
etiam, si lubet, ejusdem Athenas
Atticas cap. 12. pag. 181. &
Duportum. Error ex inscitia li-
brariorum ortus, qui Ἡέρας au-
dacter immutarunt in Ἰεῶν, cum
Porta sacra sæpius meminerint
auctores, Sepulchralis rarius. In
posteriore hujus sententiæ mem-
bro, pro ἐξιννίχθαι, MSS. A. &
Vulcanii habent ἐξιννίχθαι, suffra-
grante etiam D. sed in isto Co-
dice alia manus pro varia lectio-
ne notavit ἐξιννίχθαι.

ΠΕΡΙ ΑΥΘΑΔΕΙΑΣ.

Ἡ δὲ αὐθάδεια, ἔστι ἀπώλεια ὁμιλίας, ὡς λόγοις.
 Ὁ δὲ αὐθάδης, ποιῶν τις, οἷον ἐρωτήσεις, ὁ
 δὲ αὐτὸς πᾶσι ὅστις; εἰπεῖν, Πράγματα μοι μὴ παρέχ.
 Καὶ προσαγαρῶν, μὴ ἀντιπροσπειν. Πάλων
 π, μὴ λέγειν τοῖς ἀνθρώποις, πόσῃ ἀν' ἀποδοῖτο, ἀλλ'
 ἐρωτᾶν τί δίδωκε. Καὶ τοῖς τιμῶσι, καὶ πέμπουσιν
 εἰς τὰς ἐορτάς, εἰπεῖν, ὅτι ὅσα ἀν' γένοιτο δίδωμεν.

1 Πράγματα μοι μὴ παρέχ.] Cum
 vocula μὴ in MSS. Gallicis
 desit, forte legendum Πράγματα
 μοι παρέχῃ; ut apud Plautum in
Casina: Vide Casaubonum. Omnes
 Gallici & Trin. παρέχ. Sed
 receptam lectionem moveri non
 necesse.

2 Ἀντιπροσπειν.] Stobæus &
 Oporini Editio, transpositis com-
 positionis partibus, habent προσαν-
 τειν sed vulgatum rectius, ju-
 dice Sylburgio.

3 Πάλων π.] Delevi voculam
 εἰ ante πάλων, auctoritate vetus-
 tissimorum Codd. A. B. Bar. &
 Trin.

4 Ἀποδοῖτο.] Hic desinit Codex
 Baroccianus, nam post ἀποδοῖτο
 ista subnectit Librarius, καὶ πρὸς
 ταῖς δαίσις ὅτι πάν. Tum se-
 quitur Anonymi libellus, ad Ig-
 natium quendam scriptus, Περὶ τῶ
 λόγου χρημάτων.

5 Τί δίδωκε;] Vel τί δίδωκε; ;
 nempe κισθλον, inquit Auberius,
 non adeo feliciter: Recepta enim
 lectio rectissima est, sed a doctis-

fimo Interprete vix intellecta, ju-
 dice clarissimo Salmasio ad Vo-
 piscum pag. 392. C. ex quo Du-
 portus notulam suam supplasse
 videtur, dissimulato auctoris no-
 mine. Salmasii verba ita se ha-
 bent: 'Eleganti locutione πᾶν
 δίδωκεν res aut merces dicun-
 tur, quæ pretio distrahuntur;
 e. g. πᾶς δραχμῆς δίδωκεν di-
 cere solent rem aut mercem ali-
 quam, quæ tribus drachmis ven-
 ditur: hinc explicandus Theo-
 phrastus Περὶ χρηματισμῶν. Cap.
 Περὶ αὐθαδείας—ἀλλ' ἐρωτᾶν τί δί-
 δωκεν nihil heic vidit doctissi-
 mus & acutissimus Interpres
 & Commentator, dum sic hæc
 postrema reddit—verum ipse
 potius emptorem interrogat, Ec-
 quid inveniat dammandum. Τί
 δίδωκεν non id significat hoc
 loco Ecquid inveniat damnan-
 dum, sed Quid pretii mereat hæc
 res—Quanti valeat. Super-
 bus & contumax venditor de-
 signatur his notis a Theophras-
 to, quod merces suas quanti

Καὶ

XV.

DE CONTUMACIA,

sive FEROCITATE.

Contumacia est verborum in congressionibus & vitæ quotidianæ usu duritas. Homo contumax ita est comparatus, ut si quis ex ipso sciscitetur, Ubi est ille? respondeat, Ne sis mihi molestus. Salutatus, salutare invicem negligit. Cumque aliquid vendit, indicare quidem merces suas, interrogatus Quanti? non dignatur: verum ipse potius emptorem interrogat, Ecquid inveniat damnum. Religiosis quoque hominibus, & qui ad festa solemnia diis dona mittunt, dicere solet minime gratis datum ipsis iri, *si quid divino acceperint munere.*

• vendat indicare dedignatus, em-
• ptorem interroget, quanti vale-
• ant & quo pretio emi dignæ
• sint: atqui venditoris est, quan-
• ti det quod vendit prius indica-
• re, quam emptor pretium faciat.
• *Τι δίδωσαι*, ad verbum, *quid in-*
• *venit*, h. e. *quod pretium inve-*
• *nit* — *quo pretio digna est* —
• *quanti est.*

6 *Καὶ τοῖς πῶσι*] Casaubonus contendit locum esse mutilum, & supplet *ἡ τοῖς τὸ θεῖον πῶσι* suffragante Duporto, qui notat, in Sacra quidem Scriptura *προσκυνεῖν* vel *σεβάζειν* poni ἀπλῶς pro *calere* aut *venerari Deum verum*; sed apud profanos scriptores & τὸς ἱερεῖς, nunquam reperiri πῶσι pro πῶσι & θεῶν vel τῶς θεῶς, nec *προσκυνεῖν* pro *προσκυνεῖν τῶν θεῶν* vel *θεῶν*. Emendationem istam firmat Lycurgi dictum a Duporto allatum.

7 *Οὐκ ἐν γένει διδόμενα*] De obscuri hujus loci sensu, vide Casaubonum & Duportum. Mihi autem aliquando in mentem ve-

nit *ἐν γένει* istam in mendo cubare, & hoc modo refingi debere --- *ἐν δὲ γένει τὰ δεδομένα* — *dicere solet minime eventura quæ opinantur.* Homo sc. αὐθάδης religiosos numinum cultores deridet, & sarcastice pronunciat vana spe illectos sacris eorum sumptus impendere, quod nihil illorum quæ opinantur ac sperant eventurum sit. Hoc apprime congruit cum ultima αὐθάδης, nota, quam ad finem hujusce capituli dedit Theophrastus — *ἀνὴρ ὃς ἡ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπαίχεται* — *Diis ipsis vota facere non curat.* Nec mirum, perditum nebulonem aliorum religionem cavillis & dictariis insequi, qui ipse sit *parvus Deorum cultor.* Omnes tamen MSS. vulgatam lectionem exhibent, quam ideo eliminare nefas duximus; sed vocula *τὸ* excidere facile potuit, propter affinitatem cum ultima syllaba præcedentis verbi; & vox *ἀπὸ γένους*, rarius nempe occurrens, a citimæ ætatis & maximæ impe-

⁸ Καὶ οὐκ ἔχον συγνώμῃν ἔτε τὰς ἀπάσαισι αὐτῶν ἀκυσίας, ἔτε τῷ ὄσανι, ἔτε τῷ ἐμβάντι. Καὶ φίλοι ἃ ἔρανον κελύσαισι εἰσενεγκεῖν, εἰπὼν ὅτι οὐκ ἂν δοίη, ὑπερον ἡκεῖν φέρων, καὶ λέγειν ὅτι ἀπόλλυσι καὶ τῷτο τὸ ἀργύριον. Καὶ προσπείσας αὐτῇ τῇ ὁδῷ, ὁ δεινὸς καταρῆσατο τῷ λίθῳ. ¹⁰ Καὶ ἀναμείναι οὐκ ἂν ὑπομείναι πολὺν χρόνον ἔδεν. Καὶ οὐτε ἄσαι, οὐτε ῥῆσι εἰπεῖν, οὐτε ὀρχήσασθαι ¹¹ ἂν ἐβελῆσαι. Δεινὸς ἃ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπδύχεσθαι.

ritiz librariis locum mutare cum *ἀδύμιναι* coacta est, cum opinarentur posterius illud verbum beneficentiz divinæ & necessitati humanæ magis quadrare.

⁸ Καὶ ἔχον συγνώμῃν] Malim EXEIN, ut supra λέγειν, ἔροτῶν, ac infra ἡκαῖν, &c. Sæpius enim inter se commutantur *ei* & *o*, ut paulo inferius hoc ipso in Capite, pro καὶ λέγειν, MS. Trin. & Vulcanii habent καὶ λέγων.

⁹ Δεινὸς καταρῆσατο τῷ λίθῳ] Ita vetustissimus Codex A. prorsus ad Casauboni mentem, pro δεινόν, quod omnes Editt. ante Casaubonum & MSS. B. C. D. E. Trin. & Vulc. exhibent. Quam lectionem si admitti placeat, tum ita vertenda est hæc periodus — *gravissime* — *horrendum maledicet* sc. lapidi.

¹⁰ Καὶ ἀναμείναι καὶ ἂν ὑπομείναι πολὺν χρόνον ἔδεν.] Ita summa fide repræsentavi ex universis Codicibus MSS. Stobæo ac Editione Camotiana, pro Καὶ ἂν ὑπομείναι, καὶ ἂν προσμείναι (vel προσμῖναι) πολὺν χρόνον ἔδεν, quæ priores Editiones, nullo cum sensu, mendose præferēbant; nam *προσμῖναι* sem-

per dativo jungitur, accusativo nunquam; ut capite 17. *Matthæi* com. 32. ἡ δὲ ἡμίρας τρεῖς *προσμῖναι* μου, & alibi in *Novo Fœdere*; verbum autem *προμῖναι* non agnoscit Lingua Græca. Casaubonus veterem lectionem retinuit, nec mendosam esse quicquam suspicatus est (quod miror) nisi quod mutato accentu legerit *ὑπομῖναι* & *προσμῖναι*. 'In aliis (inquit *doctiss. H. Stephanus*) καὶ ἀναμείναι.

'Utrovis modo legas, repetendum videtur esse vocabulum ἀπὸ καινῶ· ἢ ἀναμείναι, participium κελύσαισι· ἢ ἂν ὑπομῖναι, verbum κελύσαισι ex participio factum: sic enim sæpe in iis quæ repetuntur δὲ καὶ καὶ. Galeus lectionem nostram comprobavit, nisi quod ex conjectura reposuerit ἀναμείναι, qua quidem mutatione expeditiorem fieri orationis structuram arbitratus est; iudicet lector. Sensum feliciter satis expressit Casaubonus, quem nostra lectio præ se fert. Fuit autem, quum conjiciebam pro ἀναμείναι legi posse καὶ ὁμιλία, qua voce usus est Noster sub initium hujusce

CHARACTERES ETHICI. LXXIII

Si quis illum, vel invitus, aut expulerit, aut pepulerit, aut pede presserit, non est exorabilis. Et cum amico dixerit, collationem pecuniæ ab ipso petenti, nihil se datum, postea ipse ultro afferet, dicetque, Velle se hanc quoque pecuniam perdere. In via si ad lapidem offenderit, maledicet illi. Et ut aliquando subsistat alicujus expectandi causa: nunquam tamen diutius cuiquam præstolabitur. Idem, ut cantet in conviviiis, aut vice sua recitet, aut saltet, adduci non potest. Postremo diis ipsis vota facere non curat.

capitis; ita ut sensus hujusce *αὐτῷ* iste fuerit — *Neminem diutius secum colloqui patitur.* Quod summæ αὐθαδείας & insolentiz hominibus solemne est, quippe qui ceteros ad unum mortales despectui habentes, conversatione sua indignos existiment. Sed cum emendatio ista longius a receptæ scripturæ vestigiis recedat, in medio relinquo.

11 "Αν ἰδελῆσαι] Casaubonus *ἐν ἰδελῆσαι*, modo optativo, ut *προσμί- ναι* & *ὑπομῖναι* reposuit in præcedente sententia; cui mutationi aliquantulum favent MSS. *A.* & *B.* præferentes *ἐν ἰδελῆσαι*. Sed nihil opus est receptam lectionem sollicitari, cum vox *ἰδελῆσαι* infinitivo elegantius jungatur apud optimos

scriptores Atticos, & MSS. *C. D.* *E. Trin.* & Camotiana Editio habeant *ἰδελῆσαι*, *Vulcanianus* *ἰδελῆσαι*.

N. B. Reliqua pars hujus libelli deest in omnibus MSSis quibus usi sumus, præter unicum illum Codicem, qui asservatur in Bibliotheca *Coll. SS. Trinitatis*. Nam in MSS. *A. B.* & *D.* in quibus Theophrasti *Characteres* media in pagina desinunt, statim alia diversorum auctorum opera subjunguntur. In *C.* vero & *E.* post Caput istud xv. finis operi imponitur, hisce verbis, — *Τὸν δὲ Θεοφράστου χαρακτήρων.* Et in Codice signato *E.* sequitur inepta ista coronis, quam ex *Palatino* MS. dedit Casaubonus, sub finem *Commentarii*.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ ἡ δεισιδαιμονία δοξάζει εἶναι δουλία πρὸς τὸ δαιμόνιον. Ὁ δὲ δεισιδαίμων, ποιῶν τις οἱ¹ ἀπονιφάμενος² ταῖς χεῖρας, καὶ περιρράνμενος³ ἀπὸ ἱερῶν, δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβὼν, ἔτι τινὲς ἡμέραν περιπαλεῖν. Καὶ τινὲς ὁδὸν εἰς ποταμὸν γαλῶν, μὴ πρὶν πορεύσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις, ἢ λίθος περὶ ὑπὲρ τὸ ὄρεα ἀφάλαβη. Καὶ εἰς ἰδὴ ὄρεα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἱερὸν στήλην ἰδρύσασθαι. Καὶ τὴν λιπαρὴν λίθον τὴν ἐν ταῖς τελοδδοῖς, παλαιὴν ἐκ τῆς ληνύθης ἑλαιον καταχεῖν καὶ ἐπὶ γόνατα πεσὼν καὶ προσκυνήσας, ἀπαλάττειν. Καὶ εἰς μὴς θύλακος ἀλφίτων ἀφάλαβη, πρὸς τὴν ἐξηγητικὴν ἐλθὼν, ἐρωτᾷ τί χρὴ ποιεῖν

¹ **Α** πὸ ἱερῶν] i. e. γινόμενος. Inquit Duportus; ita ut nihil opus sit addi ἱερῶν, aut quid ejusmodi.

² Τινὲς ὁδὸν εἰς ποταμὸν γαλῶν] Duportus suspicatur præpositionem κατὰ deesse ante τινὲς ὁδὸν, aut voces istas esse conjungendas cum verbo πορεύσθαι in periodo sequenti; quia περιρράνειν vel περιρράναι τινὲς ὁδὸν vix Græce dicitur. Hoc primum. Deinde reposui περιρράνειν, ex conjectura Sylburgii & Casauboni, cum priores Editiones & MS. Trin. habeant περιρράναι.

³ Μὴ πρὶν πορεύσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις] Suspectus mihi est vitii hic locus, quoniam nemo ex Atticis scriptoribus, quantum memini, usurpat πρὶν πορεύσθαι, sed πρὶν πορεύσθαι, pro Priusquam vel antequam, ut vertit Casaubonus.

Ita certe locutus est Plato *De legibus*, πρὶν πορεύσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις, non ulterius progredietur, usque dum alius transierit: Ita, opinor, & constructioni & sententiæ optime consulitur. Πρὶν πορεύσθαι enim hoc in sensu apud Homerum & alios occurrit; uti *Iliad.* O. E. εἰς δ' ἵνα πορεύσθαι, & *Iliad.* E. vers. 671. πρὶν πορεύσθαι. Denique Apollonius Rhodius *Argonautic.* I. τὴν μὲν ἴτ' εἰς πορεύσθαι μωδίσσεται. Uterius in sermone non progrediar. Si autem πρὶν πορεύσθαι, utpote vox poetica, minus placeat, possis reponere ΠΟΡΕΥΣΤΕΡΟΝ vel ΠΟΡΕΥΣΤΕΡΩ: quæ eodem sensu passim usurpantur apud proæ orationis

XVI.

DE SUPERSTITIONE.

Superstitionem sane definire possumus, meticulousum erga numen affectum. Superstitiosus vero is est, qui lotis manibus, & aqua lustrali aspersus e templo, folium lauri ore prehensum tenens, integrum diem ita ambulet. Si viam mustela eo ingrediente transcurrerit, non ante progredietur quam alius prior transferit, aut ipse tres lapides trans viam miserit. Serpentes si viderit in ædibus, facellum eo loco exstruet. Lapides unctos, qui sunt in triviis, solet oleo ex ampulla perfundere, nec prius discedere, quam posito genu eos fuerit veneratus. Quod si mus forte farinæ follem arroservit, adit ad interpretem, & quid facto sit opus eum percontatur: qui si responde-

scriptores. Qui vetustos codices MSSos tractarunt, facile videbunt mendosum istud *περὶ τῆς* ex compendiarie scriptura nasci potuisse.

* *Ἡ λέξις περὶ τῆς τῶν ὁδῶν διατάξεως* Dubitare quis possit (inquit Sylburgius) *διατάξῃ ne verius sit an διατάξῃ*. Posterius amplectitur Casaubonus, omnino contra Duporti mentem, qui recte observat sensum quidem, quem in versione expressit Casaubonus, scitum esse, nec a genio superstitionis alienum, sed *διατάξῃ* pro simplici *βάλῃ*, nunquam dici. *διατάξῃ* igitur retinendum censet, cum *διατάξῃ* λέξις *ἔσθ' ἢ ὁδῶν* sit lapides in via certo ordine digerere & disponere, scævæ gratia. & ad malum omen averruncandum.

ἢ ἔσθ' ἢ ὁδῶν MS. Trim. ex-

hibet *οὐκ*, uti Editiones fere omnes. *Quamquam hic οὐκ in- aetigis?* (inquit Sylburgius) *san- gamme & fatidicam? an suppositivum est hoc vocabulum?* Ita certe existimavit Auberius, dum re- posuit *ἔσθ' ἢ*, & emendationem firmare conatus est ex loco Platonis, sub finem lib. x. *De legibus*. Sed infelicitè satis, si quid viderint Casaubonus & Dupor- tus, suffragante Galeo: ad quo- rum omnium mentem repræsen- tavi *ἔσθ' ἢ*. Rationes dabunt Casau- bonus & Duportus.

6 *Τελεῖται*] Sic reposuit Casau- bonus, cum MS. Trim. & priores Edit. habeant *τελεῖται* forte pro *τελεῖται*, inquit Galeus. Quam etiam con- jecturam in animo habuit Casau- bonus, sed *τελεῖται* præferendum censuit.

καὶ εἰς ἀποκρίνη) αὐτὰς ἐκδιῦναι τὰς σκυτοδέψης ἀποκρί-
 νάσαι, μὴ προσέχων τέτοις, ἀλλ' ἀποπραπίεις ἐκδι-
 σασαι. Καὶ πυκνὰ ἢ τινὲς οἰκίαν καθαρεύειν καὶ ἐπὶ
 ὀπιθιῦναι μνήματα, ἢ ἐπὶ νεκρὸν ἐλθεῖν, οὐτε ἐπὶ
 λέχει. Καὶ ὅτ' ἂν ἐνύπνιον ἴδῃ, πορβύεσθαι πρὸς τὰς
 ὄνειροκρίτας, πρὸς τὰς μάντις, πρὸς τὰς ὀρνιθοσκο-
 πίας, ἐρωτήσων τίνι θεῷ ἢ θεᾷ προσθύεσθαι δεῖ. Καὶ
 τελεῶν ἡσύχου, πρὸς τὰς Ὀρφεοτελεσὰς καὶ μύσας
 πορβύεσθαι καὶ ἡ γυναικός· εἰς δὲ μὴ χολάζει γυνή,
 καὶ ἡ πότνης καὶ ἡ παιδίων. Καὶ ὅτι ταῖς τριόδοις
 ἀπελθὼν καὶ κεφαλῆς λήσασθαι καὶ ἱερείας χαλ-
 σαι, σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεύσαι αὐτὸν ὤκαθαῖραι.
 Μαινόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπίληπτον, φερίξας εἰς κόλπον
 πύσαι.

7 Ἀποκρίναι] MS. Trin. & omnes ante Casaubonum Editiones hunc locum ita legunt & distinguunt — σκυτοδέψης, ἀποκρίναι μὴ προσέχων τέτοις, quo autem sensu, nondum videre contigit. Certissima ergo hanc Casauboni emendationem textui inferendam esse, non modo loci sensus aperte clamabat, sed Duporti etiam iudicium: qui usus vocis ἀποκρίναι, prout hic fertur, exempla protulit.

8 Ἐκδιῦσαι] Pro ἐκδιῦσαι (inquit Sylburgius) Camotiana Editio habet ἐκδιῦσαι nec satis certum an scribere voluerit ἐκδιῦσαι ut sit exsolvere se ea religione. Conjecturam Sylburgii firmat MS. Trin. in quo aperte ἐκδιῦσαι, errore facile condonando, pro ἐκδιῦσαι quod alteri isti lectioni præponit Casaubonus. Galeus rescribit ἐκδιῦσαι eluere: sed ἐκδιῦσαι sanius videtur.

9 Οὐτε ἐπὶ λέχει] Casaubonus rectissime videns, hunc locum mendo laborare, duplicem affert medelam: vel legendo ἐπὶ λέχει, ut modo ἐπὶ νεκρὸν, quod firmat interpolatio MS. Trin. ubi litera η supra α eadem manu ponitur: vel reponendo λέχει, puerperam, ut Auberius etiam in margine suæ Editionis; quod mihi, fateor, magis arridet, cum litera α ita in libris vetustioribus pingatur, ut, altero latere exeso, quod reliquum fuerit facile in α transire posset. Utraque autem lectio ferri potest.

10 Ἐπὶ ταῖς τριόδοις] Ταῖς τριόδοις habent ambo exemplaria, (inquit Sylburgius) & Camotiana similiter, paulo superius, ἐπὶ ταῖς τριόδοις, cum tam simplex ὁδός, quam derivata inde substantiva fœminino genere usurpari soleant. Si quis etiam, mutato casu, malit — ἐπὶ ταῖς τριόδοις ἀπιδύναι, non repugnabo. MS. Trin. ταῖς τριόδοις, omnino

CHARACTERES ETHICI. LXXVII

at, cerdoni nimirum tradendum esse illum follem, ut faciat; superstitiosus iste, neglecto arioli responso, religioni rem habens, exinanitum saccum a se amolietur. Solet etiam domum crebro purificare; sepulchrum nullum insistere; ad defunctorum iusta nullus accedere; neque item ad ullam unquam puerperam. Insomnium porro si viderit, pergere ille ad somniorum interpretes, ad divinos, ad augures, sciscitaturus, cui deo, cui deæ vota sint facienda. Et ut sacris initietur, ad Orpheotelestas quot mensibus cum uxore, aut si uxori non vacet, cum nutrice & filiolis suis, itat. Præterea in compitis, ante quam inde discedat, aqua in caput aspersa se lustrat: Piatricibus quinetiam ascitis, jubet se squillæ aut catulicircumlatione purgari. Quod si quem mente captum aut comitialem viderit, solet inhorrescens in sinum sibi despuere.

contra Casauboni mentem, qui non solum contendit Hellenismi rationem postulare τὰς τελετάς, sed arbitratur etiā majus vulnus subesse, & unum aut plura vocabula desiderari. Sub finem hujusce αὐτοχρῆς, pro κατὰ κεφαλῆς, MS. Trin. exhibet κατὰ κεφαλῶν utrumvis, opinor, syntaxi satis consulit.

¶ Καὶ ἰστέας χαλίστας, σκίλλη- &c.] Auberius legit ἰστέας, sed receptam lectionem sollicitari nihil opus est. Deinde, pro σκίλλη quod mendo se præferunt MS. Trin. H. Stephani & Sylburgii Editiones, reposui σκίλλη ex indubia conjectura Sylburgii & Casauboni, quos vide. Hoc aliquatenus vidit Auberius, dum reposuit σκίλλη, ut indicavit hisce verbis. 'Σκίλλη ἢ σκίλλα — &c. Hæc quidam emendant hoc modo, σκίλλη καλίστας αὐτὸν ἀνεκδοχῆς. Est enim σκίλλον exuvium seu pellis seu etiam pannus; solebant autem pelle aut panno lustrare ipsos

homines & xdes: ut legimus apud Ovidium, solum etiam pelle lustrari, Fastorum 2.

'Denique quodcunque est quo corpora nostra pianur,

'Hoc apud insonfos nomen habebat avos.

'Mensis ab his dictus, secta quod pelle Luperci

'Omne solum lustrant, idque piamen habent.

'At ego malim legere σκίλλη.

'Nam quum olim corpus per-

'purgare volebant, utebantur vino scillitico, & aceto: quod

'scillites queque dicitur. Sic Ausonius Epistola quarta ad Theonem,

'Accipe congestas mysteria frivola nugas,

'Quas tamen explicitis nequeas deprendere chartis,

'Scillite decies si cor purgeris aceto.'

Hæc ille; sed tam a vera lectione, quam loci sensu, aberravit.

ΠΕΡΙ ΜΕΜΨΙΜΟΙΡΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ὃ ἡ μεμψιμοιρία, ἐπιτίμους ὡς τὸ πρῶτον.
 ἡχοον ἡ δέδομένη. Ὁ δὲ μεμψιμοιρῶ, τοῖσδε
 πρὸς οἷον, ἀποτείλαντο μελῖτα ἔφίλον, εἰπεῖν πρὸς
 τὸ φέροντα, Ἐφθόγησάς μοι ἔζωμῃ, καὶ ἔοικας, οὐκ
 ἐπὶ δεῖπνον χαλέσας. Καὶ ὑπὸ τῷ ἐταίρῳ καταφι-
 λῶμεν, εἰπεῖν, Θαυμάζω εἰ σὺ καὶ ἀπὸ ψυχῆς με-
 φιλεῖς. Καὶ τὰ Διὶ ἀγανακτεῖν, ὅτι δίοπι ὕει, ἀλλὰ
 δίοπι ὑστερον. Καὶ θύραν πρὸς τῇ ὁδῷ βαλάντιον, εἰ-
 πεῖν, Ἀλλ' ἔθισαυρὸν θύρηκα ἔδεδόλε. Καὶ πειά-
 μενος ἀνδράποδον ἄξιον, καὶ πολλὰ δεηθεὶς τῷ πωλῶ-
 τῷ, Ὁ θαυμάζω, εἰπεῖν, ὅτι πρὸς ὑγίης ἔγωγε ἄξιον εἰση-
 μαί. Καὶ πρὸς τὸ διαγελιζόμενον, Ὑῖός σοι γέγονε, εἰ-
 πεῖν, Ὅτι ἀνὰ προοδῆς, καὶ τὸ ὑγίης τὸ ἡμῶν ἀπὸ
 ἀληθῆ ἐρεῖς. Καὶ δίκλιον νικήσας καὶ λαβὼν πάσας
 τὰς ψήφους, ἔγχαλιν τὰ γράψαντι τὸν λόγον, ὡς
 πολλὰ ὡς λελοισπόμεν τὸ δικαίον. Καὶ ἔρως εἰσπη-
 γέντω ὡς τὸ φίλων, καὶ φήσαντός πεν, Ἰλαρός

1 Δέδομένη] Hac vox suspecta
 est, & sine damno sententia
 potest abesse, inquit Casaubonus;
 sed nihil emendationis affert. Ita
 certe uno ore MS. Trin. & om-
 nes Editiones.

2 Οὐ δίοπι ὕει.] Legendum vide-
 tur, flagitante sensu, ὅτι δίοπι ΟΥΚ
 ὕει,—non quod non pluatur, sed quod
 serius. Proprium hoc est hominis
 nimium queruli. Alii enim, quam-
 vis urgente forsitan ficitate que-
 rantur, cadente tamen pluvia Jovi
 gratias agunt; at μεμψιμοιρῶ iste

etiam tum queritur; nec pluvia
 demum data gaudet, sed tam diu
 negata irascitur.

3 Καὶ πολλὰ δεηθεὶς τῷ πωλῶντι]
 Casaubonus corrigit ἀπὸ πολλὰ. &
 censet legi etiam posse διαγελῶ-
 rationem vide.

4 Θαυμάζω, εἰπεῖν, ὅτι πρὸς ὑγίης ἔγωγε
 ἄξιον εἰσημαί.] Sylburgius facile
 vidit hujus periodi structuram
 non adeo expeditam esse, ideoque
 supplevit ἐδὲν inter ὅτι & ὑγίης.
 Sed Auborius, multo feliciter, opi-
 nor, margini illevis ὅτι πρὸς ὑγίης
 ἔγωγε

XVII.

DE QUERELA,

sive INIQUA QUERULITATE.

Querela iniqua, est expostulatio nullo jure facta. Hominis autem queruli mores istiusmodi sunt, ut si ad eum amicus portionem aliquam e convivio miserit, dicat ei qui afferat, Hoc illud est quod ego ad cœnam non sum vocatus: invidisti nimirum mihi jusculum & villum tuum. Et cum illum amica etiam & etiam suaviatur, Miror, inquit, si tu ex animo ista mihi des basia. Jovi succenset, non modo si non pluat, sed etiam si serius. Cumque in via crumenâ invenit, Ego vero, ait, thesaurum nullus unquam reperi. Similiter quum parvo mancipiû emerit, utpote exorato multis precibus venditore, Mirum sane, inquit, si tantulo quicquam emerim, quod sit alicujus pretii. Jam si quis lætum illum nuncium ipsi afferat, Filiolo, inquires, auctus es: Adjice, ait ille, Et dimidia bonorum pars tibi periit, tum quod res est dixeris. Idem postquam in judicio omnium calculis vicit, nihilominus tamen de eo conqueritur, qui orationem scripsit quam pro se habuit, ut qui multa ipsius iusta omiserit. Jam si ad sublevandam ipsius egestatem amici pecunias contulerint: & dicat deinde aliquis, Nunc esto hilaris: Quo pa-

ut supra hoc ipso in cap. θαυμάζω
εἰ σὺ --- μὲ φιλεῖς. Qua emenda-
tione & syntaxi & sententiæ
optime consulitur. Sensum in
versione dedit Casaubonus.

5 Εὐχαριζόμενον, τίς σοι χάριεν.]
In prioribus Editt. εὐχαριζόμενον
ἐπ' ἧς σοι χάριεν sed delevi vo-
cem ἐπ, auctoritate MS. Trin.
Rectius, ut videtur; nam si reti-
neatur ἐπ, rescribendum erit ἀν-
τὶ pro σοι.

6 Δίκην νικήσας] Ita reposui, ad
votum Sylburgii & Casauboni;
qui recte observat δίκην νικᾷν &

δίκην ὑπὸ ἀδίκῃ esse phrases Atticis
familiares; sic Noster Char. 11.
ὑπομένει μεγάλῃ δίκῃ. Prius νίκην
νικήσας, quod mirum quam im-
portunum, cum calculorum sta-
tim meminerit Theophrastus, qui
in victoria bellica locum habere
nequeunt.

7 Ἐγκρατεῖ] Quadā exemplaria
habent ἔγκρατῃ, ut concordet cum
νικήσας & λαβόν. Ita quidem pri-
mo intuitu MS. Trin. sed peni-
tius inspicienti constabit literam
εἰρασαν esse.

8 Τλαστός ἔστω] Sic emendavi,
εἶτο

ἔγω· καὶ πῶς, εἰπὲν· ὅτε δὲ τὸ ἀργύριον ἀποδῶναι
ἐκείνῳ, καὶ χωρὶς τέκτων, χάριν ὀφείλῃν ὡς θύρηγετη-
μόνον.

præeunte Casaubono & postulante stituit ἴδι, quod ferri potest; sed
sensu, antea ἰδιός ἐστὶ nec aliter ἴδι magis placuit, quod proprius
MS. Trin. cuius loco Galeus sub- ad vulgatum accedat.

IH.

ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.

ΕΣΤΙΝ ἀμέλει ἀπίστια, ὑπόληψις πῆς ἀδικίας
καὶ πάντων. Ὁ δὲ ἀπίστος, τοιούτος πῆς, οἷος, ἀπο-
τείλας τὸν παῖδα ὀφωνήσοντα, ἕτερον παῖδα πέμπει
πυθολόμον πόσον ἐπείατο. Καὶ φέρων αὐτὸς τὸ ἀρ-
γύριον, καὶ τὰς ἀδίων ἀειθμεῖν πόσον ἐστὶ. Καὶ τὴν γυ-
ναῖκα τὴν αὐτῆς ἐρωτᾷν κατακείμενος, εἰ κέκλεικε τί-
μιωτόν, καὶ εἰ σπῆμασθα τὸ κοιλιόχον, καὶ εἰ ὁ
μοχλὸς εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλείαν ἐμβέβληται· καὶ εἰ ἐάν ἐκείνη
Φῆ, μηδὲν ἦτον αὐτὸς ἀναστὰς γυμνὸς ἐκ τῶν σρωμάτων καὶ
ἀνυπόδητος, τὸν λύχρον ἄψας, ταῦτα πάντα περὶ δα-
μῶν ὀπισκέψασθαι, καὶ εἴπω μάλιστα ὕπνῳ τυγχάνειν. Καὶ

Κατὰ τὰς ἀδίων ἀειθμεῖν] Nume-
rosius hoc modo procedit
oratio, delendo εἰ ante κατὰ, au-
thoritate MS. Trin.

ἂ τὸ κοιλιόχον] Hanc vocem
mendo laborare ne somnatus qui-
dem est Auberius, quum hæc scri-
pserit: 'Non memini legere hanc
vocem apud alium auctorem.
' Videtur autem hoc nomine ap-
pellata cistula, sive crumena
' potius, παρὰ τὴν κοιλίαν ἔχειν.
' Hinc etiam ventrale. Imper.
' Adrianus in L. Divus. ff. De
' bon. damnat. Nummulos, inquit,
' in ventrali; & in Glossis, Ven-

' trale, κοιλιόδοσμος, φῶδα. Syl-
burgius vero censet aptius legi
posse κοιλιόχον vel κοιλικόχον, ut
significetur scrinium clavis aut
calicibus asservandis factum. Ca-
saubonus ultimam vocem admit-
tere non gravatur, quam pro κοι-
λικόχον alibi legerat; vel potius
κοιλιόχον, quod etiam video placu-
isse doctissimo Salmasio De modo
usuratum pag. 449. 'Εἰ σπῆμασθα'
' τὸ κοιλιόχον, an fiscus sit obsigna-
' tus: nam κοιλιόχον est fiscus,
' marsupium, folliis: obsignabatur
' autem fiscus, in quo pecunia
' erat reposita. Vide Janum Vli-

CHARACTERES ETHICI. LXXXI

cto esse possum? inquiet: cum & singulis sua sit pecunia reddenda: & hoc amplius gratiæ cuique tanquam pro accepto beneficio habendæ?

9 Ὅτι δὲ τὸ ἀργύριον ἀποδύνα] tuit ὁ Vir magnus; & Sylburgius MS. *Trin.* & universæ ante Casaubonum Editiones habent ὁ, censet Camotianam absurde præferre δὲ τὸ ἀργύριον-- minus apte; quo eliminato, resti-

XVIII.

DE DIFFIDENTIA.

Diffidentia est per quam omnes fraudis suspectos habemus. Diffidens autem is est, qui si ad emenda obsonia puerum miserit, alium mox mittat, qui percontetur quanti emerit. Si ferat ipse pecunias, solet eas singulis stadiis numerare. Cubans in lecto, uxorem interogat, an capsam bene clauserit: an probe sit arca obfignata: an vestibuli foribus pessulus sit obditus: ac licet affermet illa, nihilo tamen secius, nudus ac discalceatus e lecto surgens, accensa lucerna, obire singula & inspicere pergit, ac vix ita tandem somno se dedere. Ad debito-

tium ad Gratii *Cynegeticon* vers. 329. Galeus denique legit καὶ κείν. Sed in tanto sententiarum discrimine nihil mutare ausus sum, cum recepta lectio a MS. *Trin.* & omnibus quotquot extant Editionibus agnoscat, & sensum non incommodum habeat.

3 Οὕτω τὴν ἀνελπίαν] Ita, rectissime, MS. *Trin.* & Casaubonus; cum priores Editiones puerili sed frequenti errore habeant ἀνελπίαν, quod longe aliud sonat, & hic nullo modo loci habere potest.

4 Καὶ τὰς ἐπείκουσας--ἔ.ε.] Qui usuras solvit (inquit *Salmasius*

De modo usurarum pag. 186.) eo ipso fatetur se principalem summam debere, propter quam eas pendit. Non integrum igitur illi sit, creditum abnegare, quem semel usuras ejus summæ constiterit præstitisse. Hinc Theophrastus, in *Charactere ἀπορίας*, incredulum illum testes ait vocasse, quoties usuras pro debito reciperet, ne inficiari amplius possent de summa sortis, cujus nomine mercedem jam persolvissent. Cujus loci mentem non est assecutus doctiss. Interpres & Commentator.

τὸς ὀφείλοισι αὐτῶ ἀργύριον μὲν μαρτύρων ἀπαιτῶν
 τὸς τόκους, ὅπως μὴ διύκυντο ἔξαργοι γενέσθαι. Καὶ
 τὸ ἰμάπον ἢ ἐκδύναι δεινός, ἢ ὥς βέλτετα ἐργά-
 σθαι, ἀλλ' ὅτ' ἂν ἢ ἄξιός ἐγνητὴς ἢ κναφείας. Καὶ ὅτ' ἂν
 ἦκη πὶς αἰτησόμενος ἐκπώματα, ἢ μάλιστα μὲν μὴ δύν-
 ναι. Καὶ ὅτ' παῖδα ἢ ἀκολουθοῦντα κελθεῖν αὐτῶ
 ὅπως μὴ βαδίζων, ἀλλ' ἐμπαροῦν, ἢ ἵνα φυλάτῃ
 αὐτῶ, μὴ ἐν τῇ ὁδῷ σπιδράσῃ. ἢ Καὶ τοῖς εἰληφόσι π
 παρ' αὐτῶ καὶ λέγῃσι, Πόσθ, Καλὰθ. ἢ γὰρ χολάζω
 πέμπειν.

5 Ὅπως μὴ διύκυντο ἔξαργοι γενέσθαι] MS. Trin. sono gratiore, μὴ δύν-
 ναν, & Salmasius legit γινέσθαι.

6 Ἐκδύναι δεινός] MS. Trin. &
 omnes ante Casaubonum Editiones
 praeferunt ἐκδύναι, sed facile
 vidit Vir magnus ita legi debere.
 Certam hanc Casauboni emenda-
 tionem non solum comprobatur
 Palmerius, sed etiam sequentem
 vocem emendandam esse putat.
 & sententiam melius processuram,
 si pro δεινός legeretur δειλός: nam
 proprium est diffidentis (inquit)
 ut timide omnia faciat, & sic le-
 gendo ἐκδύναι retineri possit.

7 Οὐχ ὥς βέλτετα ἐργάσθαι, ἀλλ'
 ὅτ' ἂν ἢ ἄξιός ἐγνητὴς ἢ κναφείας]
 Casaubono subolebat hunc locum
 esse corruptum, ideoque repon-
 endum putabat οὐχ ὅ, pro ὥς
 ἐκείνῳ ὅ. Ego vero arbitror to-
 tum locum ita constitui debere,
 οὐχ ὅς βέλτετα ἐργάσθαι (vel ἐργά-
 ζεσθαι, ut Aldina Editio), ἀλλ' ὅτ' ἂν
 ἢ ἄξιός ἐγνητὴς ἢ κναφείας. Οὐχ ὅς
 pro ὥς ἐκείνῳ ὅς, elegantiori paulo
 locutionis formula, qua pronomen
 non exprimitur sed subauditur,
 optimis auctoribus usurpata.
 Exempla e Latinis hausta dabit

eruditissimus Bentleius in Notis
 ad Horatii Art. Poet. vers. 277.

Ὅτ' αὖ, cui, notissima vox, & At-
 ticismi Scriptoribus perquam fami-
 liaris. Sensem dedit interpretes.

8 Μάλιστα μὲν μὴ δύναι] Post δύναι
 deest aliquid (inquit Hen. Ste-
 phanus) nam μάλιστα μὲν sequi
 debet εἰ δὲ μὴ. Stephano suffra-
 gatur Casaubonus, & conjicit
 tribus modis suppleri posse hanc
 lacunam; vel legendo —
 δύναι εἰ ἢ μὴ, δὲς δὲ δὲς ἀπαιτῶν
 quod in versione expressit: vel
 putat haec verba, εἰ ἢ μὴ, ἢ παῖδα
 κελθεῖν ἀκολουθεῖν, excidisse, pro-
 pter affinitatem sequentium verbo-
 rum: vel, denique, opinatur legi
 posse — δύναι εἰ ἢ μὴ γήσας (aut
 γαμήσας) δύναι. Quoniam (inquit)
 cautiores patresfamilias, vasa ar-
 gentea si commodato alicui con-
 cedant, non illa tradunt prius
 quam illorum pondus accurate
 exploraverint. Satis ingeniose
 sunt haec conjecturae, sed MS. Trin.
 & universae Edit. nihil opis af-
 ferunt. Liberum igitur esto Le-
 ctori iudicium.

9 Τὸν παῖδα ἢ ἀκολουθεῖντα] Ca-
 saubonus malit ἢ ἀκολουθεῖντα re-

CHARACTERES ETHICI. LXXXIII

res suos scœnus fortis exacturus, cum testibus accedit; ne inficias videlicet ire possint. Vestem poliendam, de-
albandamque, non ei dare solet, qui fullo sit optimus; sed ei qui fidejussorem det idoneum. Quod si quis pocula ab ipso commodato roget, solet ille maxime quidem, non dare: *aut si quando det, continuo repetere*. Puerum a pedibus jubet non a tergo sequi, sed ante se ambulare: ne possit ille inter eundum fugam capeßere, hac ratione cavens. Postremo iis qui cum aliquid ab ipso sumpserint, dicunt illi, Refer in rationes: Imo, ait, depone: non enim vacat mittere flagitatum.

vum pedissequum: sed vulgata commodo satis sensu nequaquam carent.

10 [Ἰνα φιλᾷ τῇ τεταυτῇ] Prius αὐτῷ, pessime. Sed MS. Trin. & Camotiana αὐτῷ, teste Sylburgio: 'ut ipsi (*inquit*) hac ratione caveatur ne amici minister cum poculis e via aufugiat.' Error videtur ortum traxisse ex similitudine soni literarum ο & ω, cum vocem αὐτῷ a dictantis ore exciperent librarii. Sed, ut verum fatear, malim αὐτῷ, quia φιλᾷ πομαῖ ἀκτινα significatione ut plurimum usurpatur.

11 Καὶ τοῖς εἰληφόσι--ὃς λέγουσι, Πόσος, Κατάθου. Obscuro huic loco & lucem & medelam asferre tentarunt Viri docti, variis autem modis. Auberius, non adeo feliciter, ita restituit, — ὃς τῷ εἰληφόσι τὴν παρ' αὐτοῦ, ὃς λειπόντι τῷ ποσῷ, εἰπείν, κατὰ θε. 'Nimirum iste τὰ χρονοπῶσι' (*inquit*) mavult præsentes merces sibi reddi, quam mittere aliquem accepturum quantulumcunque abest a pretio.' Hanc

Auberii conjecturam merito damnat Casaubonus, quippe quæ minus Græca sit. Sylburgius symbolam suam conferre non dedignatus, hæc habet: 'Non aspernanda fortassis Camotianæ Editionis scriptura, ὃς λέγουσι πόσον. ut sensus sit—eum, si qui ab eo quidpiam acceperint, & rogent quantum id sit, jubere illos res istas aliquantisper deponere; quia sibi mittendi otium non sit. Si quis, pro κατὰ θε, mallet κατὰ θε, πῶς περ quoque vertendum esset in πῶς περ hoc sensu, Sede paulisper & expecta; nec dum enim numerandi est otium.' Casaubonus denique has αἰτιολογίας ita distinguit & supplet, Καὶ λέγουσι, Πόσος, εἰπείν, Κατὰ θε. ὃς γὰρ— inserta voce εἰπείν, quam manifesto desiderari censeat. Rectius quidem, ut videtur: nisi malimus subintelligere εἰπείν, cujuscumque ellipses Atticis scriptoribus solemnes sunt. Sensum dabit versio. Vide Casauboni notam.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἡ δυσχέρεια, ἀθεραπυσία σώματος, λύπης
 ὡδασκυστική. Ὁ δὲ δυσχερὴς, τοιοῦτός τις, οἷος
 λέπεραν ἔχων καὶ ἀλφόν, καὶ τῆς ὄνυχας μεγάλης, πε-
 παλῖν καὶ φῆσαι ταῦτα εἶναι αὐτῷ συγγενῇ ἀρρώτηματι,
 καὶ τὸ πατέρα ἔχειν καὶ τὸ πάππον. Ἀμέλει ἡ δεινὸς καὶ
 ἔλκη ἔχειν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις, καὶ περσπιάσματα ἐν
 τοῖς δακτύλοις, καὶ ταῦτα μὴ θεραπεύσαι, ἀλλ' ἐᾶσαι
 θηριωθῆναι. Καὶ τὰς μαχάλας θηριώδεις καὶ δα-
 σείας ἔχειν ἀχνεῖς ὅτι πολὺ τὸ πλθρῶν καὶ τῆς ὀδόν-
 τας μέλανας καὶ ἐδισομύθους, ὥστε δυσέντλκλῃ εἶναι καὶ
 ἀηδής. Καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐδίων ἀπομύπειας. Ἡ δὲ
 ἀρξάμενος, περσλαλεῖν, καὶ ἀπορρίπειν ἀπὸ τοῦ σώμα-
 τος. Ἄμα πῖναι, περσερυγάνειν. ἐλάφω σαπρῶ ἐν
 βαλαλείῳ χρῆσθαι. ἱμάτιον κηλίδων μετὸν ἀναβαλόν-
 τος, εἰς ἀγροὺς ἐξελθεῖν. Καὶ εἰς ὀρνιθοσκοπὴν καὶ
 μυητὸς ἐξελεῖσθαι, βλασφημῆσαι καὶ θυχομύθων καὶ
 σπενδόντων ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον, καὶ γελάσαι ὡς πε-

1 Θ Ημεῖς] Pro θηριώδεις nescio
 an recte legerimus *δυσώδεις*,
olidas seu *hircum olentes*: alioqui
 significaret, *ferarum more hirsas*.
 SYLBURGIUS.

2 Ἐδίων ἀπομύπειας] Auberius
 legit ἄμα ἰδίων ἀπομύπειας. ferri
 quidem potest vulgata lectio, *na-*
res inter comedendum mungere,
 quod foedissimum esse nemo non
 videt: sed importunum erit ἰσ-
 δίων hoc in loco, si ad Auberii &
 Casauboni mentem, in sequenti
 periodo, pro δύναι, restituamus ἰσ-
 δίων, quod rectius videtur. Fuit
 igitur cum putarem, commodο

fatis sensu, pro ἰδίων ἀπομύπειας
 legi posse ΕΣΘΗΤΙ ἀπομύπειας,
veste naves emungere, quod rusti-
 cis & foedis hominibus etiamnum
 solenne est.

3 Θύναι ἀρξάμενος, περσλαλεῖν] Ita
 omnes libri quos inspexit Casau-
 bonus, & MS. Trin. Nihil ergo
 mutare sum ausus, quamvis sus-
 pectissimus vitii sit locus. Sic certe
 sensit Sylburgius, quum contendat
 scribendum esse πῖναι cui quidem
 doctissimo viro succinit Galeus,
 & distinguit — πῖναι, ἀρξάμενος
 περσλαλεῖν, quum colloqui inceperit,
 sputum emittit. Magis autem,
 ῥάσιον

XIX.

DE FOEDITATE.

FOEditas est corporis incuria & illuvies hominibus molesta. Homo fœdus is est, qui lepra & vitilagine laborans, unguesque habens prælongos, inter homines versetur; ac dicat gentileis sibi esse hos morbos; nam & patrem & avum fuisse eis obnoxios. Solet etiam, ulcera in tibiis & in digitis tubercula habens, nullam iis medicinam facere; sed sinere donec incurabilia redantur. Axillas ferarum more hirsutas, pilis magnam laterum partem occupantibus, habet: dentes vero nigros atque exesos, ut molestus sit & insuavis cum eo congressus. Eidem hæc quoque conveniunt: nares inter comedendum mungere: & quum edere inceperit, colloqui, & ex ore quædam emittere: inter bibendum eructare: oleo in balneis uti rancido: idemque in forum, veste amictus quæ sit maculis inquinata, prodibit. Quumque ad aruspiciem mater exierit, lingua interea non favere, neque a malis verbis se abstinere moris habet: sæpe etiam, dum vota libationesque fiunt, pateram sibi e manibus elabi finit, & simul risum tollit, quasi aliquid

fateor, arridet Auberii & Casauboni conjectura, qui legunt ΕΞΘΙΕΙΝ ἀρξάμενθ' ἐπεσθαιλέιν' sensum dederunt Auberius & Casaubonus in versione. Placet, inquā, hæc emendatio, tum quia sequens ἀρξάμενθ' magis congruit cum ἰδιείν quam θύειν tum quia facile fuit librariis, pro ἀπομύθιαις ἰδιείν, scribere ἀπομύθιαις θύειν, propter affinitatem quam maximam inter postremas syllabas vocis ἀπομύθιαις & priores ἰδιείν, præsertim in Codd. vetustioribus, antequam verba distinguerentur spatio satis amplo.

4 "Αρξάμενθ'] Auberius malit πῶν, & Casaubonus πίνων, vel ἄρξας πῶν utriusque constructionis exempla dabunt auctores; vix autem, quantū scio, infinitivi sequentis ἄρξας sine articulo interjecto.

5 "Ιυάπρον --- ἀνὰ βλάμινθ'] Ita, pro ἀνὰ βλάμινθ', reponere jussit, MS. Trin. ut Psalmo 104. vers. 7. ἀνὰ βλάμινθ' ὥς ὅς ἰμᾶτον, amictus lumine sicut vestimur nro.

6 "Εκβαλέιν τὸ ποτήριον] in MS. Trin. & prior. Editt. ἐκβαλέιν, qua autem significatione locum habere hic potuit, se non videre fassus est Sylburgius: nec tamen

ραπίον τι πεποιηκώς. ⁷ Καὶ αὐλόμην ⁸ ἢ κροτήσαι
 ταις χερσὶ ⁸ μόν ⁸ τ' ἄλλων, καὶ σωπερέτίζεν· καὶ ὅπι-
 πιμᾶν τῇ αὐλητρίδι μὴ ταχὺ παυσαμένη· καὶ ἀποπύ-
 σαι ἢ βυλόμην ⁸ ὑπὲρ τ' τραπέζης, πρὸς πύσαι
 τὰς οἰνοχόας.

ausus est reponere ἐκβαλεῖν, pro-
 ἐκτρέψαι, evertere. Quod Vir do-
 ctissimus dubitanter proposuit,
 aperte probavit Casaubonus ex
 Plutarcho, & nobis auctor fuit
 ut in textum reciperemus.

⁷ Καὶ αὐλόμην ⁸ Auberius ma-
 lit συναυλούμεν ⁸, sed nihil opus
 est vulgata sollicitari.

⁸ Μόν ⁸ τ' ἄλλων, καὶ σωπερέτίζ[ει]
 Omnes ante Casaubonum Editio-
 nes punctum post ἄλλων ponunt;
 & vocem σωπερέτίζειν, quæ vide-
 tur esse ἀπαξ λεγόμενη, interpreta-

K.

ΠΕΡΙ ΑΗΔΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἢ ἀηδία, ὡς ὄρω φειλαδῆν, ἐνὶ θυξὶς λύπης
 ποιητικῇ ἀνθ' βλάβης. Ὁ ἢ ἀηδῆς, τριγυρὸς πρὸς
 οἱ ⁸ ἐγγείειν ἄρτι καθβύδοντα, εἰσελθὼν, ἵνα αὐτῷ λα-
 λῇ· καὶ ἀνάγκη δὴ ¹ μέλλοντας κωλύειν, καὶ πρὸς πύ-
 σαι, δεῖν ² ὅπως εἶναι ἕως ἀν ² φειπατήσῃ. Καὶ τὸ
 παιδίον τῆς πίττης ἀφελόμεν ³, ³ ματωμένος σιτί-
 ζειν αὐτὸς, καὶ ὑποκορίζεσθαι πομπύζων. Καὶ ἐσ-
 θίων ἅμα διηγείσθαι ὡς ἐλλέβορον πῶν, ἄνω καὶ κάτω
⁴ καθαρθείη, καὶ ζῶμεν τῷ φειπαμένῳ ἐν τοῖς ὑπο-

¹ Μέλλοντας κωλύειν] Casaubono
 haud displicet μέλλοντα vi-
 de ejus notam. Sed receptum ferri
 potest.

² Πειπατήσῃ] 'Si quis pro φει-
 πατήσῃ reponeret ἀποπατήσῃ (im-
 quit Syriurgius), sermo esset
 nimis spurcus.' Quibus verbis
 innuere videtur Vir magnus, ob
 spurcitiem solam reprobari posse.

riorem istam lectionem.

³ Ματωμένος σιτίζειν] Priores
 Edit. & MS. Trin. uno ore ματ-
 σάμενον sed ita representat Edi-
 tio Camotiana, teste Sylburgio;
 ut significet cum infanti de cibo
 in suo ore commanso alimen-
 tum in os indere. Omnino ad
 Casauboni votum: error videtur
 ortum traxisse, vel ex incuria li-

χρή-

CHARACTERES ETHICI. LXXXVII

fecerit portentosum. Tibicines si audiat, unus inter omnes manibus plaudere, atque eorum etiam modulos inepta imitatione effingere: dein tibicinam, quod cito finem non fecerit, increpare: & dum ultra mensam vult exspuere, cum, qui pocula in convivio ministrat, conspuat.

tur Auberius *Ridicule contra cantillare*; rectiusne quam Casaubonus, viderint eruditi. Simplex quidem περιπίζω dicitur haberi in Aristotelis *problematis*, & exponitur *lascive canto*; Suidas, Τριπίζω, τὸ αὐτὸ μᾶλλον ἄδωμεν ac legimus

apud Clementem Alexandrin. p. 1. & in *Epigram.* Φορμύζαν περιπίσμα, frequentamenta cithararum. Quid hoc sibi velit docet Hesychius, Τριπίσμα· ὅσα ἀπατηλαί. Τὰ κιδάεας κρέματα, καὶ τὰ ἥδ' ἀπὸ τῶν ἀσμάτων.

XX.

DE INSUAVITATE,

sive TÆDIO.

TÆdium, si definire velis, est molestus absque damno congressus. Homo tædiosus est, qui vix incipientem dormire excitet, ingressus, ut cum eo colloquatur: & qui ad eum accedens qui inibi est, ut navim solvat, moram ei afferat, & expectare jubeat, donec aliquot secum spatia confecerit. Infantem etiam puerum nutrici suæ adimens, ipse mansum ei cibum in os inferet, & blandule compellans, poppyfemis permulcebit. Inter eundem narrat se helleboro accepto, quæ in visceribus harerent, ejecisse dejecisseque: tum addit, in effusis bi-

brarii, qui literam σ excidere passus est, sequenti vocabulo ab eadem incipiente; vel ex prava codicum interpunctione, in quibus distinguitur inter μεσάζοντες & σιπίζοντες cum autem librariis certo certius constaret ἀφαιρέσεις & μεσάζοντες in eadem sententia esse, temere mutarunt in μεσάζοντες, ut congrueret cum παιδίων,

quom Theophrastus de patre infantis loquatur.

4 Καταρθεῖν, καὶ ζαμὸς τῇ παρεκφάνειν ἐν τοῖς ὑπερφορημασιν αὐτῶν μελαντρεῖς ἢ χολλί. Prius καταρθεῖν καὶ ζαμὸς prava interpunctio miras huic loco tenebras offudit. Auberius refingit καὶ ἐπὶ τῷ ζαμῷ. Sylburgius autem rectius videbat nihil

LXXXVIII THEOPHRASTI

χωρήμασιν αὐτῷ μελαντέρα ἢ χολή. Καὶ ἐρωτῆσαι δὲ
 θῆνός ἐραντίον τῷ οἰκείων, ὅποια ἡμέρα μὲ ἐπικλεῖ; Καὶ
 ὅτι ψυχρόν ὕδωρ ἐπὶ παρ' αὐτῷ λακκαῖον· καὶ ὡς κῆπος
 λάχανα πολλὰ ἔχων καὶ ἀπαλά· καὶ ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ,
 πανδοχεῖόν ἐστι. Καὶ ξενίζων δὲ δεῖξαι τὸ ὠφέλιπον
 αὐτοῦ ποῖός τις· καὶ ὠφελικῶν δὲ ἐπὶ τῷ ποτηρίῳ,
 ὅτι τέρπον τὸς παρόνας.

deesse, præter verbum εἶναι vel γί-
 νοιτο, quod subintelligi facile que-
 at. Denique Casaubonus legit—
 καὶ ἔχον τε (pro πνός) παρεκκεῖται.
 εἰπεῖν ὅτι ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν ---
 Sed his nihil opus, modo recte
 distinguamus, & subaudiatur εἶναι.
 ὅτι εἶναι, ut præcedenti παροχῇ ---
 αὐτὸ καθαρεύειν. Restat monendum,
 in MS. Trin. & omnibus ante Ca-

faubonum Edit. initium tantum
 vocis ὑποχωρήμασιν inveniri; sed
 ita, felicissime, supplet, ex Hip-
 pocratis *Aphorismis*, Auberius &
 Sylburgius.
 5 Ποῖα ἡμέρα] MS. Trin. ὅτι ποῖα
 ἡμέρα.
 6 ἔχον] Auberius ille vit margini ἔχει sed nihil mutandum:
 nam ἔχον ὅτι idem valet ac ἔχει.

KA.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ.

Ἡ δὲ μικροφιλοτιμία δόξεν εἶναι ὅρεξις τιμῆς ἀνελεύ-
 θερος. Ὁ δὲ μικροφιλότιμος, τοῖς τοῖς πνός, οἷος σπν-
 δάσαι, ἐπὶ δεῖπνον κληθεῖς, παρ' αὐτὸν τὸ καλέσασθαι
 χαλαρέμηνος δεῖπνῆσαι. Καὶ τὸ ὑὸν ἀποκεῖραι ἀπαγα-
 γὼν εἰς Δελφούς· καὶ ὅτι μεληθῆναι ὅπως αὐτῷ ὁ ἀκό-
 λυθος Αἰθίοψ ἔσται· καὶ ἀποδοῖς μὲν ἀργυρίαι, καμνοὶ
 ποιῆσαι ἀποδοῦναι. Καὶ βῆν θύσας, τὸ προμεταπίδον
 ἀπανήκρυν τὸ εἰσόδε προσπατήλαεῦσαι, τέμμασι μεγά-
 λοις περιθήσας, ὅπως οἱ εἰσιόντες ἴδωσιν ὅτι βούν ἔθυσε. Καὶ

1 Αποδοῖς μὲν ἀργυρίαι] Casaubo-
 nus malit ἀποδοῖς sed nihil,
 opinor, mutandum: cum aori-
 stus secundus verbi ἀποδίδωμι sol-

vendi significatione gaudeat, ac
 ac tempus præsens. Sic certe Ari-
 stophanes in *Nebulis*, Ἀμ' εἰ ἀπο-
 νίζεις τ' ἀργυρίαι. μοὶ τ' ἔτιον Ἀποδοῖ
 πομ-

CHARACTERES ETHICI. LXXXIX

lem fuisse jure appposito magis atram. A matre præsentibus amicis & familiaribus quærere amat, Ecqua me die, mater, peperisti? Aquam ait sibi esse in cisterna frigidam: olera in horto multa & tenera: domum suam hospitibus ita patere, quasi esset publicum diversorium. Et quum peregrinos hospitio excipit, parasitum suum producit, ut videant illi qualis sit: atque in convivio ad ipsum conversus, Heus tu, parasite, inquit, ut iis qui hic adsunt sis oblectamento.

7 Ὅτι τὴν τὴν τὴν παρὸντας.] In Camotiana Editione τὴν τὴν, nihil ad rem. Auberius refingit αἱ τὴν τὴν τὴν παρὸντας, & vertit — quasi convivis allaturus voluptatem. Mihi autem, fateor, magis arridet Casauboni judicium, qui censet vocem ὅτι vel redundare, vel prorsus tolli debere: ut supra

Cap. 17. N. 5. eandem vocem sustuli auctoritate MS. Trin. Quod si neutrum horum placeat, retineatur ὅτι, subaudiendo μέλιστα. Ut sensus sit, Heus tu parasite, iis qui hic adsunt quam maxime poteris oblectamento sis. Ὡς μέλιστα & ὅτι μέλιστα, quam maxime, notissimæ phrasæ,

XXI.

DE SORDIDA

ET FRIVOLA LAUDIS CUPIDINE.

Mικροφιλοπρέμια, quam possis Latine dicere ineptam ac circa res parvas versantem ambitionem; ea est honorum ac gloriæ cupido illiberalis. Homo vero inepte ambitiosus is est, qui ad cœnam vocatus, convivatori ipsi studeat assidere. Qui filium Delphos abducatur, ubi comam ponat: qui operam det ut pedissequum habeat genere Æthiopem: qui etiam, si minam argenti velit solvere, laboret ut reddat in aspero. Et si bovem sacrificarit, solet anteriorem capitis ejus partem magnis redimitam fertis pro foribus in ipso introitu figere; ut intelligant quicunque ingredientur, esse ab ipso bovem mactatum. Atque

ἢ, i. e. usuram solve. Et Idem in Ranis, Ἀπὸς τοῦ ναυλον, Nautium persolve.

2 Καὶνόν] Si καὶνόν mendo caret,

significat, curare illum creditori suo reddendam monetam novam; ut tanto splendidior sit debiti solutio. SYLBURGIVS.

ubi

πομπεύσας ἢ μὲν ἢ ἰππέων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀποδίδωμι
τῷ παιδί ἀπενεγκεῖν οἶχαδε, ἀναβαλλόμενος δὲ θοιμάπην
εἰς τὴν ἀγορὰν πεπατῆν. Καὶ κυμαεῖς δὲ τελευτή-
σαντες, αὐτῷ μνήμα ποιῆσαι, καὶ σπηλίδιον ποιήσας, ὅπι-
γράψαι, ⁴ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ. Καὶ ἀναβείας
δακτύλιον χαλκοῦ τῷ Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκτερίβειν
σεφανῶν καὶ ἀλείφειν ὀσημέραι. Ἀμέλει δὲ καὶ ὁ συ-
διοικήσασθαι ὡς τὴν πρυτάνεων ὅπως ἀπαγγέλλει τῷ
δήμῳ τὰ ἰερέα καὶ παρεσκευασμένῳ λαμπερὴν ἱμά-
τιον, καὶ ἐσεφανωμένῳ, παρελθὼν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τὰ ἰερέα τῇ μητρὶ τῇ θεῷ
ἄξια καὶ καλὰ, καὶ ὑμεῖς δέχεσθε τὰ ἀγαθὰ. Καὶ
ταῦτα ἀπαγγέλλας, ἀπὼν διηγῆσασθαι οἶκαδε τῇ ἑαυ-
τῇ γυναικί, ὡς καθ' ὅσον ἔοικεν εὐήμερῇ.

3 Ἀναβαλλόμενος ἢ θοιμάπην] Pri-
ores omnes ἀναβαλλόμενος, sed ita
reponere iussit MS. Trin. ut supra
Cap. 19. N. 5. Vide quæ nos ibi.

4 ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ] Pu-
tet fortasse aliquis (inquit Casau-
bonus) rescribendum, non procul
ab editæ Lectionis vestigiis,
ΚΥΝΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΥ vel ΚΥΝΙ-
ΔΙΟΝ ΜΕΛΙΤΑΙΟΝ, vel denique
ΚΑΛΑΘΙΝΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ.
Quasillarius Melitenensis. Sed Vir
magnus existimat receptam le-
ctionem ab ipso Theophrasto pro-
fectam, & metaphoricam hanc
vocis ΚΛΑΔΟΣ significationem
variis Auctorum locis confirmat.
Vide If. Vossii ad Ignatiū p. 289.
Mihi autem infedit suspicio, no-
men istius caniculæ, quicquid tan-
dem id fuerit, sub voce ΚΛΑΔΟΣ
latitare; cum ineptum videatur
tumulus generali tantum *Canis
Melitenensis* titulo insigniri, nullo
ejus nomine adjecto. Quod vero
nomen isti catulo affigendum sit,

ariolari nequeo. Varias quidem
canum appellationes enumerat O-
vidius, *Metamorph.* lib. 3. fab. 2.
quæ ab hac nostra & sono & scri-
ptura non adeo abhorrent, ut
ὄλκιστος, λάρων, λόκων, λάρων, & λάρ-
βιστος. Sed nihil pronunciare ausim.
5 Ἀναβείας δακτύλιον χαλκὸν τῷ
Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκτερίβειν σεφανῶν καὶ
ἀλείφειν ὀσημέραι.] Corruptissi-
mum hunc locum, præeunte Ca-
saubono, hoc modo restituendum
censui, flagitante sensu & synta-
xi: prius, ἀναβείας δακτύλιον χαλκὸν
ἐν τῇ Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκτερίβειν σε-
φανῶντα ἀλείφειν ὀσημέραι. Sylbur-
gius arbitratur tropicam istam le-
ctionem, ἐν τῇ Ἀσκληπιῷ, excusari
posse; sed duas emendationes af-
fert, vel ἐν τῇ Ἀσκληπιῷ, vel ἐν τῇ
Ἀσκληπιῷ, sicut ἐν τῇ Ὀλυμπίῳ,
in *Olympii foris sano*. Viro huic
magno suffragatur Casaubonus.
Ad emendationem quod attinet;
vocalis ὦ videtur originem traxisse
ex postrema syllaba vocis χαλ-
κῶν importunius geminata, &

ubi pompam cum aliis equitibus duxit, reliquis omnibus puero traditis, qui ea domum referat, ipse trabeatus in forum pergit, & ibi deambulat. Quumque illi parvulus aliquis canis fuerit mortuus, monumentum ei faciet, ascriptis etiam in columella his verbis, SURCULUS MELITENSIS. Jam cum æreum annulum Æsculapio consecrârit, appensis subinde novis coronis totum atteret: atque adeo ipse quotidie unguentis oblinitur. Sane etiam, quæ pertinent ad curam magistratus, quos prytaneos vocant, ipse diligenter curare solet; quo possit, ubi litatum fuerit, rem populo renuntiare: itaque candidatus & coronatus in concionem prodit, & inquit, Nos prytanei, ô Athenienses, Matri Deum sacra rite fecimus & litavimus; vos igitur omnia fausta expectate. His ita renuntiatis, domum revertitur: deinde uxori narrat, sibi prospere supra modum res succedere.

necessario delenda erat, quia τῷ πρὶς ad Æsculapium refertur, non ad annulum; deinde, στεφανῶντα ἀλείφειν debemus librariis, ἀνασίνεσς vocem non satis capientibus, dum legebat στεφανῶν καὶ ἀλείφειν, vel στεφανῶν τὴν ἀλείφειν. Nec reticendum syntaxin postulare στεφανῶν pro στεφανῶντα, cum ἀγῶνις; nominativo casu, legatur in priori θεωχῆς membro. Nihil opis afferunt priores Editt. aut MS. Trin. in quo paulo aliter distinguuntur hæc verba, ἐν τῇ ἐξῆς στεφανῶντα ἀλείφειν ὁμοίως.

6 Σωσθηνικήσας παρὰ τοῦ πρυτανέως τὰ νεκρὰ.] Casaubonus inserit articulum τὰ inter σωσθηνικήσας & παρὰ, ut τὰ παρὰ τοῦ πρυτανέως eadem sit loquendi formula, ac illa qua usus est Chrysostomus De sacerdotio, τὰ παρ' αὐτοῦ, quæ ad idem attinent. Sed nihil forsitan suppleri necesse, si hæc verborum series & constructio admittatur, σωσθηνικὰ τὰ παρὰ τοῦ πρυτανέως νεκρὰ, ὅπως ἀπαγγέλλει τὸ δέον, sacra, quæ

ad prytaneorū curam pertinent, &c.

7 Παρασκευασμένῳ.] H. Stephanus & Sylburgius exhibent παρὰσκευασμένῳ, nec aliter a prima manu MS. Trin. sed interpolatur παρασκευασμένῳ, quod rectius, ut proxima θεωχῆς ἐστεφανωμένῳ.

8 Δέχεσθαι τὰ ἀγῶνι.] Ita, pro ἐδέχεσθαι, quod MS. Trin. & plerique Editi præferunt, reposui, auctoritate Casauboni: quem vide. In quibusdam Editt. reperi ἐνδέχεσθαι expectare: quo quidem sensu occurrit ἐνδέχουσι apud Basilium lib. Περὶ πλεονεξίας. Μὴ λυμὸν ἐνδέχεσθαι διὰ χρυσέον, μὴ ἀνέμωσιν σπουδαίαν. & aliquoties in Novo Fœdere: sed in vetustis scriptoribus usitatus est hæc in significatione, vel δέχουσι, vel προσδέχουσι, ut recte observat H. Stephanus.

9 Εὐήμερῃ.] Ferri quidem potest hæc lectio, sed malim Εὐμερῇ, tempore imperfecto; — sibi prospere supra modum res successisse, in concione scilicet.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η δὲ ἀνελυθεία ἐπὶ φεισσία πὺς ἡ ἀπὸ φιλο-
μίας δαπάνῃ ἔχουσα. Ὁ δὲ ἀνελύθῃς,
τοιγῆτος πὺς, ὁ δὲ νικῆσας τραγῶδες, ταινίαν ἡ ἀνα-
θεῖναι ξυλίνῃ τῷ Διονύσῳ, ὁ πηγάφας αὐτῇ τὸ ὄνο-
μα. ἢ ὁ ἐπιδόσων γυναικῶν, ἐκ τοῦ δήμῳ ἀνατάς,
σιωπῶν, ἢ ἐκ τοῦ μέσου ἀπελθῶν. Καὶ ἐκδιδῶς αὐ-
τῇ θυγατέρα, ἢ τῇ μὲν ἱερείῃ, πλὴν τῇ ἱερείῳ, τὰ
κρέα ἀποδίδωσθαι. τῆς δὲ ἀφαινομένης ἐν τοῖς γάμοις
οἰκοσίτης μιθῶσαται. Καὶ περὶ αρχῶν, τὰ τῇ

1 **Α** πὸ φιλοπίας δαπάνῃ ἔχουσα.] Etiam si φιλοπίας hic mo-
re insolito accipere velis (*inquit*
Sylburgius) pro nimio pretii
(i.e. pecuniæ) studio, vereor ta-
men ne minus huc quadret: nec
item affirmare ausim veriore
scripturam esse φεισσίας. Do-
ctissimo viro recte subolebat cor-
ruptum esse hunc locum, sed me-
dicam manum non æque felici-
ter adhibuit ac Casaubonus, qui,
certissima emendatione, legit —
φεισσία πὺς ἀφιλοπίας δαπάνῃ ἔχου-
σα, ut apud Platonem in *Erot.*
junguntur ἀνελύθῃς & ἀφιλόπῃς,
hisce verbis: Πλεῖστον δὲ γυναικὺς αἰ-
ρεῖται μὲν πρὸ τῆς ἀφαινομένης ἢ γένους, ἀφι-
λόπῃς καὶ ἀνελύθῃς. Nisi quis
malit retinere vulgatum ἔχουσα, &
interpretari δαπάνῃ ἔχουσα pecu-
nia tenax vel sumptibus parcens:
quam tamen significationem, ut
libere dicam, vix recipiet ista lo-
quendi formula.

2 Ὁ δὲ νικῆσας τραγῶδες] Ita, pro
νικῆσας (quod locum hic habere
nequit, sequente ἀναθεῖναι) reposui,
præeuntibus Auberio, Sylburgio,
& Casaubono: qui quidem con-
tendit etiam legendum τραγῶδης:
sed nihil opinor, mutari est necesse,
cum νικῶν, hac significatione, tam
accusativum quam dativum ad-
mittat: ut *Epigram.* lib. 2.

--- Διοφῶν ὁ Φίλωνος εἰς
"Αλμα. ποδοκείων, δίσκον, ἀκοντα,
πάλιν.

& in oratione soluta, apud Thu-
cydidem lib. 1. Ὀλύμπῳ νενικηκέναι,
& alibi.

3 Ἀναθεῖναι] MS. *Trin.* ἀναθεῖναι
quod ad idem recidit.

4 Καὶ ἐπιδόσων... ἀπλῶς. Καὶ
ἐκδιδῶς] In plerisque ante Casau-
bonum Editionibus pessima inter-
punctione & mendo laborabant
hæc verba — σιωπῶν ἢ ἐκ τῆς μι-
σε ἀπλῶν ἢ ἐκδιδῶς --- &c. Quæ
levi mutatione facta ita legi posse
censebat Sylburgius, Καὶ ἐπιδόσων
κυστέρ-

XXII.

DE ILLIBERALITATE.

Illiberalitas est nimius quidam, præ studio parcendi sumptibus, gloriæ contemptus. Illiberalis autem is est, qui, si e tragico certamine victoriam reportarit, tantiam Libero patri ligneam consecret, in qua nomen ipsius sit inscriptum: qui etiam, cum necessario Reipublicæ tempore pecunia a civibus extra ordinem conferuntur, in concione surgens, silentio utatur, aut e medio se proripiat. Filiam suam nuptum collocans, mactatæ victimæ carnes omnes, iis exceptis ex quibus fiunt sacra, vendit: & ad ministrandum in nuptiis, mercede conductos adhibet, qui suo quisque cibo vescantur. Triremi præfectus

γινόμενον ἐν τῷ δήμῳ, ἀναστὰς σταπᾶν, ἢ ἐν τῷ μέσῳ ἀπὸ λῆϊν. Auberius plane, ut Casaubonus in textu. Sed MS. Trin. paulo aliter, ἀναστὰς σταπᾶν ἢ ἐν--- Unde conjicio legendum ἀναστὰς ΣΙΩΠΗΙ ἐν τῷ μέσῳ ἀπὸ λῆϊν in concione surgens TACITE e medio se proripiat.

5 τὸ μὲν ἱερῶν, πλὴν τῶν ἱερῶν, τὰ κρέα ἀποδίδωται. Pro ἱερῶν quid si legatur ἱερῶν, ut repetatur κρέα, inquit Hen. Stephanus. Viro huic doctissimo suffragatur Auberius: sed Casaubonus in prima Commentarii Editione refingebat hoc modo, πλὴν τῶν ἱερῶν καὶ ἱερῶν, exceptis iis partibus qua ad sacrificios & sacrificas pertinebant. Nam, ut recte observavit ad Vopiscum p. 240. E. moris erat, ut post rem divinam factam in templo cum sacerdotibus epularentur. Sed qui ad rem erant attentiores, victimæ portiunculam aliquam sacerdotibus relinquebant, ac reliquas

carnes domum revocabant, ut inter suos illis ibi vescerentur, vel etiam divenderent: inde illa εἰδωλίδουτα, quorum meminit Apostolus. Ita tunc temporis sentiebat Vir ille magnus, quamvis postea sententiam mutaverit; ut videre est in Commentario, & loco ad Vopiscum jam laudato, ubi legit, πλὴν τῶν ἱερῶν--- & vertit--- iis exceptis qua adolentur. Ipse vero malim, ad vitandam orationis ambiguitatem, πλὴν τῶν ἱερῶν, exceptis qua ad sacerdotem pertinent. Notissima loquendi formula, qua genitivus singularis articulo plurali jungitur, ad significandam rei alicujus proprietatem & possessionem: sed cum librarii purioris Græcitatius minus periti non intelligerent, mutarunt in ἱερῶν vel ἱερῶν, ut syntaxi consulerent.

6 Οἰκασίτης] Hesychius, Οἰκασίτης μὲν τῶν τῶν.

quam

κυβερνήτης φρώματα ἔπ' τοῦ κατὰ φρώματα ὑπο-
φορέννουσθαι, τὰ ἢ αὐτοῦ σπινθύναι. Καὶ ἐξ ἀγορῶν
ἢ ὀφωνήσας, τὰ κρέα αὐτὸς φέρειν καὶ τὰ λάχανα οἱ
τῶν περὶ κολπίων. Καὶ ἐνδον μένειν ὅτ' ἂν ἐκδῶται τοιμή-
πον ἐκπλιῦσαι. Καὶ φίλος ἔρχον συλλέγειν, ὁ περὶ
εὐδόμενος, σποκάμψας ἐκ τῆς οἴου, οἷα δὲ πορθηθῆναι.
Καὶ μὴ πείσασθαι ὁ διερχομένης, ἀλλὰ μιανθῆναι εἰς
πᾶς ἐξόδους. Καὶ ἀναστὰς, τὴν οἰκίαν χαλλυῦσαι, καὶ τὰς
κλῖνας ἑκκορῆσαι. Καὶ καθεζόμενος ὁ περὶ ἀφρί-
ψαι τὸν τρέφοντα ὃν αὐτὸς φορεῖ.

7 Ἐπὶ τοῦ κατὰ φρώματα] Ita re-
poni, pro ὑπο, aperte postulat
sensus: quod etiam Casaubonus
vidit, dum reposuit ὑπο vel ὅτι.
Sed posterius magis placuit, cum
usurpata sit ista phrasus Luciano,

Alciphroni, locis a Casaubono al-
latis, & Aliis quamplurimis.

8 Περίδομιον] Nota περίδομιον
pro aoristo περίδομιον. SYL-
BURGIUS.

9 Διερχομένης] MS. Trin. & Ca-

ΚΓ.

ΠΕΡΙ ΑΛΑΖΟΝΕΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ δὲ ἡ ἀλαζονεία δόξειεν εἶναι ἡ προσδοκία
πινῶν ἀγαθῶν ἐκ ὄντων. Ὁ δὲ ἀλαζών, τοιοῦτός
παις, οἷον ὁ ἐν τῇ Δείγματι ἐστὶν ὡς διηγεῖσθαι ξένοις ὡς
πολλὰ χρήματα ἔχειν αὐτῶν ὅτι ἐν τῇ θαλάτῃ καὶ
πρὸς τὴν ἐργασίαν δανειστικῆς διεξιέναι, ἡλικίᾳ, καὶ αὐτὸς
ὅσα εἴληφε. Καὶ συνοδοιπόρος σπολαύσας ἐν τῇ ὁδῷ,

1 Προσδοκία] Si hæc vox men-
do prorsus careat, quod af-
firmare non auserim, in significa-
tione minus usitata ponitur, pro
excitatione expectationis, ut recte
notavit Casaubonus: Auberius
existimat corruptam esse, & repo-
ni debere περιπολιότης vel περιπολιότης
ex Aristotele.

restitui, ex conjecturis non du-
biis Clariss. Casauboni & Salma-
sii De sænore trapezistico pag. 556.
quos vide. Pessime in MS. Trin.
& prior. Editt. διαζύγματος quod
mirum quam importunum, cum
διαζύγματος nihil aliud sit quam
sepium transversum, quo dua res
a se invicem disjunguntur. Aube-
rius quidem subodoratus est hanc

2 Ἐν τῇ Δείγματι ἐστὶν] Ita

λέγειν

CHARACTERES ETHICI. XCV

quam instruxit, gubernatoris stragulis tabulata sterneret, suis interea uti parcens. E foro, postquam obsonatus est, rediens, carnes ipse gestat, atque olera etiam in sinu. Vestem quando a sordibus purgandam locavit, domi tantisper se continet. Quod si quis amicorum ejus fortuna usus adversa, erantum a suis familiaribus exigat, idque ipse sciat, deflectens ex itinere, domum tendit. Uxori ancillas emit ille quidem nullas; sed, quæ in publicum prodeuntem comitentur, conducit. Mane ubi surrexit, domum ipse mundare, lectosque purgare solet. Et sedens, vile quod gestat pallium, invertere.

motiana *Παλαια*, rectius, judice Galeo: sed nihil opus est receptam lectionem sollicitari.

10 *Ἐκκορήσαι*] Codex *Trin.* præfert *ἐκκορύσαι*, ut apud Pollucem *lib. vi. Cap. xv.* legimus *κορύττω*

σαίρειν sed corruptus forsân est locus.

11 *Παρεστῆσαι*] Idem codex habet *παρεστῆσαι* alterutrum ferri potest.

XXIII.

DE OSTENTATIONE.

Ostentatio dici queat, inanis bonorum quorundam, quæ non adsint, prædicatio. Ostentator autem ejusmodi est, qui in Digmate Piræei stans, peregrinis narret multam se pecuniam trajetitiâ habere: & de toto scænebri quæstu longos sermones habeat, quantus ille sit explicans, & quæ lucra inde fecerit. Inter eundum

Παλαια mendo non carere, sed, minus feliciter, illevis margini *ἀναζωγραπ* i. e. ostio portus, ipso interprete; & auctore, ut videtur, cum nusquam alias, quod sciam, reperiatur.

3 *Αὐτῶν ὄντων*] Certissimam hanc emendationem, a Casaubono propositam, aperte postulat sensus; pro *αὐτῶν*, quod, summo senten-

tia dispendio, priores Editiones invaserat.

4 *Καὶ πάλιν τὴν ἱρρατίαν δανειστικὴν* --- *εἰλημένη*] MS. *Trin.* inserit *τὴν* inter *ἱρρατίαν* & *δανειστικὴν*. Totam *ἀπορροήν*, paullo aliter ac Casaubonus, vertit Salmasius, *Et de scænebri negotiatione quanti sit quæstus differere, & quantum ex ea ipse redelegerit.*

λέγειν ὡς 'μετ' Ἀλεξάνδρου ἐπρατθόσατο· καὶ ὅσα λιθο-
κόλλητα ποτήρια ἐκόμισε· καὶ πάλιν τὰ τεχνιτῶν τὰ ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, ὅπ' βελτίους εἰσὶ τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀμφισ-
βητῆσαι. Καὶ γράμματα εἰπεῖν ὡς πάρεστι παρ' Ἀι-
πιάτρους, ὅτε λέγοντα παρὰ γενέσθαι αὐτοὺς εἰς
Μακεδονίαν. Καὶ διδομένης αὐτῷ ἐξ ἐργασίας ξύλων ἀπ-
λῆς, εἰπεῖν ὅτι ἀπείρητος, ὅπως μὴδ' ὑφ' ἐνὸς συκοφα-
τητοῦ. Καὶ ὅτι τῇ σιτοδείᾳ ὡς πλείω ἢ πέντε τά-
λαντα γένοιτο αὐτῷ τὰ ἀναλώματα δίδοντι τοῖς ἀπύ-
ροις τῶν πολιῶν. Καὶ ἀγνώτων δὲ παρακαθημένων
κελεύσας ὁ θεῖος τὰς ψήφους, καὶ ποσὴν αὐτὰς καὶ
ἐξακοσίους, καὶ μίαν καὶ προσθεῖς πιθανὰ ἐλάτοις τέ-
των ὀνόματα, ὅτι ποιῆσαι δέκα τάλαντα. ὅτι καὶ τὸ τοιοῦ-
τον εἰσπληροῦναι εἰς ἐράνης αὐτόν καὶ τὰς τριηραρχίας

5 Μετ' Ἀλεξάνδρου ἐπρατθόσατο]
In codice Trin. & prior. Editt.
μετὰ Εὐάνδρου. Quod mendo labo-
rare non immerito suspicatus est
Sylburgius, & reposuit Κασάνδρου,
cujus meminit Theophrastus sub
initium cap. 8. cum Evandrum
apud historicos nullum inveniret,
qui huc quadret. Sed magis ar-
rigit Auberii conjectura, μετ' Ἀλεξ-
άνδρου, quam Casaubonus etiam
probavit; tum propter Chrono-
logiam, tum propter ea quæ se-
quuntur.

6 Ὅτι βελτίους εἰσὶ--ἀμφισβητῆσαι]
Auberius legit εἰ βελτίους εἰσὶ, sed
receptis syntaxi satis consulitur.

7 Τρίτον δὲ λέγοντα παρὰ γενέσθαι αὐ-
τὸν εἰς Μακεδονίαν] In MS. Trin.
videtur scribi λέγοντα quæ varia-
tio forsan Galeo ansam dedit opi-
nandi posse rectius legi, τρίτον ὃ
λέγει παρὰ γενέσθαι αὐτὸν. Mihi

autem, fateor, altera lectio ma-
gis arridet, quam Auberius ad
oram libri notavit, & Casaubo-
nus testatur in quibusdam aliis
codicibus reperiri; TPITAIION
sc. pro τρίτον, ita ut loci sensus sit,
quem Auberius expressit, —
sibi redditus esse Antipatri literas,
quibus scribit se jam tribus abhinc
diebus pervenisse in Macedoniam.
Pulchriori longe sententia, et
quam Casaubonus ex vulgatis
dedit.

8 Ἐν τῇ σιτοδείᾳ] In MS. Trin.
& omnibus ante Casaubonum
Editionibus, corruptissime, σι-
τοδείᾳ. Cui verbi monstro variis
modis afferre medelam tentarunt
Viri docti. Auberius, Musis iratis
genioque multum sinistro, reponit
ἐν ταῖς σπονδαῖς--& vertit—in sa-
crificiis. Nec feliciter criticum
suum acumen ostendit Sylburgi-
ος εἰπεῖν

CHARACTERES ETHICI. XCVII

viæ comitem nactus, se sub Alexandro in illa nobili expeditione meruisse narrabit : & quam multa inde gemmata potiora reportarit : Asiaticos etiam artifices, Europæis esse præstantiores, dissentientibus aliis contendet. Deinde literas ab Antipatro esse allatas memorabit, quæ ipsum vix duobus comitatum in Macedoniam venisse dicant. Se, cum esset sibi materiæ concessa immunis exportatio, oblato beneficio uti noluisse, ut omnes omnium calumnias effugeret. Eundem se, in caritate annuæ amplius quinque talenta pauperibus civibus largientem infumississe. Quod si ignotis assideat, eos jubebit ponere calculos, & illorum quibus aliquid erogârît, numerum inire : qui ut sexcenti reperiantur, calculis singillatim multiplicatis, probabilibus etiam cuique eorum nominibus additis, efficiet : adeo ut decem talentorum summa tandem colligatur : quam omnem summam, se inopibus sublevandis impendisse affirmabit : & tamen, inquit, in hac ratione non duco instructas a me trire-

us, hisce verbis; 'Σποδία' legitur etiam in Camotiana, pro quo licet σποδία reponas, quo significatur *aceruus cinerum*, vercor tamen ne perperam substituta sit ea vox pro πορρία, ἀποδιμία, vel simili: ut significet, se in itinere quinque talenta & amplius in egenos cives secum revertentes aut in itinere relictos impendisse. Hæc ille: veram autem lectionem absque dubio dedimus, præeunte Casaubono; quem vide. Festinantes aut potius imperiti librarii syllabas ΣΙΤΟ facile in unicam ΣΠΟ confluxerunt.

9 Θείναι τὰς ψήφους, --- τάλαντα] Totum hunc locum sic constituit Auberius, Θείναι τὰς ψήφους καὶ ἑξακοσίους, κατὰ μέαν ἢ περὶ τοῦ αὐτοῦ πέναντ' ἑτάων ὀνόματα, ἢ πέναντ' ἑξακοσίους, ποιῆσαι δὲ τὰ τάλαντα. i. e. ἑξῆς interpretæ, — *calculos poni er-*

ga sexcentos, idque de unica tantum largitione: & additis verisimilibus istorum nominibus, & quantum singulis, efficere, decem talenta.

10 Ποιῆσαι] Voculam ε, quæ hic importunius irrepsit inter ὀνόματα & ποιῆσαι, tollendam esse suadebant sensus & constructio, cum præcederet ἀνδρῶν monente etiam Casaubono,

11 Καὶ αὐτοῦ εἶναι εἰσπληροῦναι εἰς ἑξῆς αὐτῶν] Auberius legit ἢ τοῦ αὐτοῦ φέρεται --- &c. Cumque dixeris se tantundem in symbolas contulisse, &c. sed ita restituendum esse, pro φέρεται. acute satis vidit Vir magnus modo memoratus. In fine autem hujus periodi MS. Trin. & Camotiana habent αὐτῶν, minus apte, judice Sylburgio, cum alterutrum ferri posse opinetur Galeus.

εἰπεῖν ὅτι οὐ πείθουσιν, ὅτι τὰς λειτουργίας ὅσας
 λελειτ' ἔργηκε. " Καὶ προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵπ-
 πους τὰς ἀγαθὰς πωλεῖσι, προσποιήσασθαι ὡνηπᾶν
 καὶ ἐπὶ τὰς " κλίνας ἐλθὼν, ἱματισμὸν ζητῆ-
 σαι εἰς δύο τάλαντα καὶ " τῷ παιδί μάρχεσθαι ἐκ
 ἔχων χρυσὸν νυῦ τῷ ἀκολουθεῖν. Καὶ " ἐν μισθῷ
 τῷ οἰκίαν οἰκῶν, φῆσαι ταύτῃ εἶναι τῷ πατρὶ, ὡς
 τὸν μὴ εἰδότα. " ὅτι μέλλει πωλεῖν αὐτῷ
 ἀφ' τὸ ἐλάττω εἶναι ὡς τὰς ξενοδοχίας.

12 Καὶ προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵπ-
 πους τὰς ἀγαθὰς πωλεῖσι, προσποιή-
 σασθαι ὡνηπᾶν] Sensus hujusce loci
 satis perspicuus, syntaxis non item.
 Cui corrigendæ tot conjecturas
 afferre non dedignati sunt Viri
 doctissimi, ut nihil pronunciare
 ausim: aliorum interim sensa li-
 ceat apponere. Hen. Stephanus
 orationi satis factum opinatur,
 legendo πωλεῖντας: sed Auberius,
 pressius ad receptæ lectionis ve-
 stigia, προσελθὼν τοῖς τὰς ἵππους
 τὰς ἀγαθὰς πωλεῖσι. Nec mul-
 tum abludit Sylburgius, qui, re-
 pudata Stephani conjectura, reti-
 net πωλεῖσι, & legit ΔΕ τοῖς pro
 δ' εἰς: quod concinnior sit hæc
 structura, minusque mutationis
 habeat. Casaubonus existimavit
 hæc verba varie reformari posse:
 vel, προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵππους, &
 τὰς ἀγαθὰς πωλεῖσι vel, & τὰς ἵπ-
 πους τὰς ἀγαθὰς: vel, προσελθὼν ὡς
 τὰς ἵππους τὰς ἀγαθὰς πωλεῖντας
 sed primam emendationem com-
 probat. Doctiff. Joannes Meur-
 sius Atticarum Lectionum Lib. vi.
 Cap. 24. pag. 356. censet scri-
 bendum, προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵπ-
 πους, τὰς μεγίστας πωλεῖσι προσποιή-
 σασθαι ὡνηπᾶν, & ἐπὶ τὰς κλίνας. Denique

MS. Trin. ita distinguit, —
 ἀγαθὰς, πωλεῖσι, προσποιήσασθαι ὡνη-
 πᾶν. Quodnam ex his velit, eli-
 gat Lector.

13 Κλίνας] Casaubonus cor-
 rigit σκαφάς, sed Meursius, loco
 laudato, vulgatum defendit, quod
 apud Hesychium legamus, κλίνας
 κλίτη, σκαφά.

14 Τῷ παιδί μάρχεσθαι ἐκ ἔχων χρυ-
 σὸν νυῦ τῷ ἀκολουθεῖν] Sensus est
 ' planus (inquit Sylburgius) sed
 structura paulo insolentior. Imo
 verba sunt corruptissima: sed ni-
 hil medelæ affert MS. Trin. nisi
 quod cum Camotiapa legit αὐτῷ
 pro νῦν τῷ. Auberius legit—
 ἐκ ἔχοντι χρυσὸν νῦν ἐν τῷ ἀκολουθεῖν
 — & vertit—cum puero suo
 rixari, eo quod, præsertim quum
 sequitur ipsum, non habeat au-
 rum. Casaubonus malit—
 ἐκ ἔχοντι χρυσὸν ἐν τῷ ἀκολουθεῖν
 pene ad Auberii mentem. Tibe-
 rius Hemsterhusius in Notis ad
 Julii Pollucis Lib. ix. Segm. 92.
 hunc locum ita refingit, Καὶ τῷ
 παιδί μάρχεσθαι, ἐκ ἔχοντα χρυσὸν αὐ-
 τῷ ἀκολουθεῖν. Denique, si nostram
 symbolam conferre liceat, ipse
 malim & τῷ παιδί μάρχεσθαι, ὅτι ἐκ
 ἔχοντι χρυσὸν αὐτῷ ἀκολουθεῖν. Vox ἦν

CHARACTERES ETHICI. XCIX.

mes, quibus præfui; & alia, quibus Reipublicæ causa sum functus, munia sumptuosa. Idem ad eos accedens, qui generosos equos vendunt, velle se emere simulat: & in nundinis ad tentoria eorum, qui merces vænum exponunt, appropinquans, vestem sibi ostendi jubet duûm talentorum: Puerum, quod se sine auro sequatur, graviter objurgat. Denique in conducto habitans, si cum aliquo sermonem habeat, qui id ignoret, paternas esse has ædes dicet: quas ipse, quod sint ad hospites excipiendos angustiores, vendere cogitet.

facile potuit excidere, festinante librario, propter similitudinem cum postremis syllabis præcedentis verbi; & ἀντὶ, pro νῦν τῷ, debemus MS. *Trin.*

15 Καὶ ἐν μὲν τῷ οἰκίῳ οἰκῶν] Prius ἢ μὲν τῷ οἰκίῳ οἰκῶν. sed ita reposui ex MS. *Trin.* Aldi, Stephani, Auberii, & Sylburgii Editionibus. Eadem loquendi formula usus est Xenophon in *Symp.* pag. 514. Vel, aliter legi possit hic locus, & ad receptam lectionem propius, ἢ μὲν τῷ οἰκίῳ οἰκῶν, φῆσαι---&c.

16 Καὶ ἐν μὲν] In prior. Edit. δὲ, quod hoc loco stare non posse vidit Auberius, & reposuit simplex ἐν sed, felicius, & ἐν restituendum censuit Casaubonus, quem secuti sumus, postulante sensu. Error videtur ortum traxisse ex ἀντὶνός voce non satis intellecta a librariis, dubitantibus an δὲ an ἢ ἐν pronunciaret. Hic desinit Codex MS. *Collegii Trinitatis.*

ΚΔ.

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑΣ.

ΕΣΤΙ δὲ ὑπερήφανία καταφρόνησις πρὸς αὐ-
τὴν, τῇ ἄλλων. Ὁ δὲ ὑπερήφανος τοῖος δὲ
πρὸς οἷον τῷ σπύδοντι, ἀπὸ δειπνῆς ἐντὺς ξεῖναι
φάσκειν ἐν τῷ περιπατεῖν. Καὶ οὖν ποιήσας, μεμνηθεὶς
φάσκειν ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ βιάζεν. Καὶ προσελθεῖν
πρότερον ἐξενί¹ θέλησαι. Καὶ τὴν πωλιντάς πρὸς
μεμνησμένους δειπνῶν κελύσαι ἤκειν πρὸς αὐτὸν ἅμ-
ῆμέρα. Καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορβύμενος² μὴ λαλεῖν
τοῖς ἐντυγχάνουσιν, χάτω κεκυφώς. Ὅτ' ἂν δὲ αὐτῷ
δόξη ἐπιπλεῖν τὴν φίλως, αὐτὸς μὴ σιωδειπνεῖν, ἀλλὰ
τῇ ὑφ' αὐτὸν πρὸς σιωπάζειν αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι.
Καὶ προαποστέλλειν δὲ ἐπ' ἀνὰ πορβύην³ τὴν ἐροῦντα ὅτι ἔρ-
χεται. Καὶ ὅτε ἐπ' ἀλειφόμενον αὐτὸν ὅτε ἐοικὸς
εἶσαι ἂν εἰσελθεῖν. Ἀμέλει δὲ καὶ λογιζόμενος⁴ πρὸς
πῖνα, τῷ παιδὶ σιωπάζειν τὰς ψήφους διωθεῖν καὶ κεφά-
λαιον ποιήσαντι, γράφει αὐτῷ εἰς λόγον. Καὶ μὴ
ἐπιτέλλων μὴ γράφει, ὅτι χαίρειοι ἂν μοι, ἀλλ',
ὅτε βέλομαι γενέσθαι καὶ ἀπέστειλα πρὸς σε ἡ-
ψόμενος καὶ ὅπως ἄλλως μὴ ἔσται καὶ τὴν ταχίστην.

¹ Τῷ σπύδοντι, ἀπὸ δειπνῆς ἐντὺς
ξεῖναι φάσκειν ἐν τῷ περιπατεῖν] In
prior. Edit. ἐργάζων, quod nequaquā
patitur hic locus. Non dubitavi
igitur reponere φάσκειν, ad Casau-
boni mentem : sed doctissimo vi-
ro supplem. ἐντυγχάνοντι αὐτῷ post
σπύδοντι non assentior, cum hæc
verba facile subaudiri possint, se-

quentibus perlectis, & brevis esse
solicat Theophrastus.

² Θιλλήσαι] Casaubonus, pro
θιλλήσαι, aut θιλλῆσαι legit, ut ora-
tio pendeat ab οἷος quod præfe-
rendum duximus, ut sequenti

αἰετοχρῆ καλεῖσθαι vel saltem θιλλῆσαι.
³ Λιψόμενος] Casaubonus vide-
tur legisse λιψόμενος.

XXIV.

DE SUPERBIA.

Superbia est, aliorum omnium, præterquam sui, contemptus. Homo superbus talis est. Si quis eum proptere *conventum velit*, a cœna se illum conventurum dicet inter ambulandum. Si fuerit de quoquam bene meritus, meminisse *beneficii* etiam in viis jubebit, atque adeo coget. Prior ad quemquam accedere nolet. Eos qui emunt aliquid ab ipso, vel aliquid rerum illius conduxerunt, jubere non veretur, ut prima luce ad se veniant. Dum per vias ingreditur, caput semper demittens, obviorum neminem alloquitur. Si visum aliquando ei fuerit, amicos convivio excipere, ipse cum illis non cœnat, sed eorum alicui quos habet in potestate, ut conviviarum curam habeat, præcipit. Cum ad aliquem visit, præmittit qui dicat, Ille venit. Quando vel aliptæ dat operam, vel cibum sumit, neminem ad se sinit introire. Quinetiam, si cum aliquo rationes purget, puero imperat, ut calculos trajiciat: & ubi summam fecerit, ut alteri ferat expensum. In epistolis nunquam sic scripserit, *Feceris mihi rem gratam*: Sed, *Hoc fieri volo*; &, *Misi ad te, qui sumeret*; item, *Ne aliter fiat*, vide; &, *Quantum*.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΛΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ δὲ ἡ δειλία δόξειεν ἂν εἶναι ὑψηλὴς ἢ
 ψυχῆς ἔμφορος. Ὁ δὲ δειλὸς, τοιούτος τις, οἷος
 πλέων, ταῖς ἀκρας φάσκειν ἡμιολίας εἶναι· καὶ κλυδωνίῃ
 γενόμενος, ἐρωτᾷ· εἰ τις μὴ μεμύηται τῇ πλεόντῃ
 καὶ τῇ κυδερνότητι ἀνικόποιος· αἰσθάνεσθαι εἰ μεσοπο-
 ρεῖ· καὶ τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ; καὶ πρὸς τὸν πα-
 ραχθήμενον λέγειν, ὅτι Φεῖ· ἀπὸ οὐπνίῃ τῶς· καὶ
 ἐκδύς διδόναι τῷ παιδί τὸν χιτωνίσκον· καὶ δεῖσθαι πρὸς
 τὴν γυνὴν προσάγειν αὐτόν. Καὶ γραβδόμενος δὲ προσκαλεῖν
 πάντας πρὸς αὐτόν, καὶ πάντας πρῶτον περιιδεῖν, καὶ λέ-
 γειν ὡς ἔργον διαβῶναι· ὅτι πότιρόν εἰσιν οἱ πολέμοιοι.
 Καὶ ἀκρόων κραυγῆς, ὁρᾷν πίπτοντας, εἰπεῖν πρὸς τὴν πα-
 ρεστηκότας, ἔλε τὸ σπᾶθλιν λαβεῖν ὑπὸ τῇ σπερδῆς ἐπι-
 λάβετο· καὶ τὴν τέχνην ὑπὸ τῇ σκλιῇ, τὴν παῖδα ἐκπέμ-
 ντας, κελεύειν προσκοπεῖσθαι πᾶσι εἰσιν οἱ πολέμοιοι. Καὶ
 ἀποκρύψας αὐτὴν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, εἶτα ἀφ-
 τείβειν πολὺν χρόνον. Καὶ οἱ τῇ σκλιῇ ὁρᾷν· τραυ-

¹ **Α**ιδάνει· εἰ μεσοπορεῖ] Ita MSS. Palatini, plane contra loci sensum, nam αἰδάνομαι nunquam significat interrogare: Casaubonus igitur reponit πωδάνει, satis feliciter.

² Καὶ, τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ;] Interprete Casaubono, *quid a Deo speret aut metuat?* Pia sane hæc, sed frigida, & quæ e Græcis nullo modo procudi possunt, quantum adhuc video. Quid si igitur legamus—τὰ τοῦ ΠΛΟΥΤΟΥ; ut timidus iste homuncio gubernatorem navis interroget, quid cen-

scat de navigatione sive cursu navis. Hæc apprime conveniunt cum præcedentibus—πωδάνει· εἰ μεσοπορεῖ. Sed cum emendatio aliquantulum recedat a vulgato, mutare non sum ausus.

³ Καὶ πάντας πρῶτον περιιδεῖν, καὶ λέγειν——] Horum quidem sensum satis apte expressit Casaubonus in versione, sed melius & concinnius, opinor, se habebit oratio, si legamus—καὶ πάντας περιιδεῖν, καὶ τὰ λέγειν—, i. e. *circumspicit, deinde inquit, Difficile est—* &c. Quod timi-

ματία

XXV.

DE TIMIDITATE.

ENimvero timiditas videri queat, dejectio animi meticulosa. Homo timidus ejusmodi est: Navigans, dicet promontoria esse hemiolias naves: Ad minimam fluctuum agitationem, quæret, sintne qui navigant omnes initiati: Gubernatorem navem inhibentem interrogat, an medium cursum teneat navis: &, quid a Deo speret aut metuat. Se ex insomnio terreri, narrat assidenti: indusium deinde exuit, & puero tradit: *nautas*, ut se ad terram admoveant, orat. Militiæ vero solet idem omnes ad se *commilitones* vocare: & ubi stantes diligenter respexit, Difficile, inquit, est cognitu, sintne hostes, an non. Clamore audito, & visis qui caderent, astantibus dicit, se præ festinatione oblitum esse spatham sumere: & postquam in tentorium curriculo se recepit, puerum inde mittit, jussu ubi sint hostes, diligenter speculari. Interea *spatham* sub pulvino abscondit: deinde in ea quærenda longum tempus terit. Tum si vulneratum ali-

di & imbellis proprium est.

4 Τρίχεν ὑπὸ τῷ σκηνῷ] vel ponitur τρίχεν ὑπὸ pro ὑποτρίχην τῷ σκηνῷ *subire tentorium*, vel legendum ὅτι τῷ σκηνῷ, cum ὑπὸ accusativo junctum vix significet *Ad* vel *In*: & merito quidem hoc nomine videntur vapulare ab Hen. Stephano, qui istam Homeri locum *Iliad.* B. ὑπὸ Ἰλίου ἵλας exponunt *sic* vel ὅτι Ἰλίου.

5 Καλῶς] Casaubonus: malit καλῶς. Fuit autem, quum putarem totum hunc locum ita re-

fingi debere, ὃ ΤΡΕΧΩΝ ὅτι τῷ σκηνῷ, ἢ παῖδα ἐπιτίμει, καλῶς

—*Ecce* participio in prima periodi parte positò, & infinitivo sequente; ut supra ἀέων--ὀρεσ--υπίν. & inferius--ἀποκρύψας--διετί-
θεν. & ὀρεσ--περὶ δ' ἐμμένειν.

6 Τεχνικὰ πᾶν περὶ τριέμενον ἢ φί-
λων] Vitio manifestissimo laborat hic locus; ideoque legendum cum Casaubono, περὶ τριέμενον ὑπὸ τοῦ φί-
λου, vel περὶ τριέμενον τοῦ φίλου
sed prius malo, utpote constru-
ctionis vocis περὶ τριέμενον magis ac-
commodum.

CHARACTERES ETHICI. CV

quem in castra ab amicis deferri videat, accurrit, & habere bonum animum jubet: hunc curat, & saniem spongia effingit, necnon muscas abigit; quidvis denique potius facit, quam ut cum hostibus pugnet. Æneatore classicum canente, sedens ipse in tentorio, Abi, inquit, in malam rem, hunc hominem somnum capere non sinis; qui adeo frequenter signum des. Amat etiam, sanguinis de alieno vulnere plenus, ad reverbos e pugna accedere, narrans, se cum suo periculo unum ex amicis servasse: ad jacentem etiam tribules & populares introducit, qui eum visant: simul horum singulis narrat, se illum suis ipsius manibus in tentorium portasse.

vel πνέ· cujusmodi ellipses No-
stro & aliis solemnes: deleta po-
steriori ὧς, quod ex postrema syl-
laba πν-κινδυνόσας & prima lite-
ra πν-σίσιονα facile constari potuit.
Quod si hæc emendatio, quæ op-
time cum sequentibus congruit,

minus placeat, possumus etiam
refingere hoc modo, διηγεῖται Ο-
ΣΟΤΣ κινδυνόσας σίσιονα τῷ φίλῳ,
narrans quot amicos suo cum peri-
culo servaverit.

9 Σανέμεν· τὰς φυλάτας] Vide
Casaubonum.

XXVI.

DE OLIGARCHIA,

sive MORIBUS OPTIMATIUM.

Videri possit Oligarchia, vehemens esse honorum
cupiditas absque ullo lucri studio. Oligarchi,
sive optimatis, hi sunt mores: Delibe ante populo ecquis
magistratui in curatione pompæ sit comes adjiciendus,

rigendum, ad Casauboni men-
tem, cum ὀλίγαρχος, quod MSS.
præferbant, Atticis scriptoribus
sit prorsus ignotum.

3 τὸ δῆμα βυλομένη πνέε τῷ ἄρ-
χοντι ὀπμιελισμένῳ πομπῆς παρλ-
τῶν ἀποφύνας ἰχί.] Hunc Theo-
phraasti locum, si quis alius in hoc

libello, mirum in modum & mu-
tilum & depravatum esse, quis
non videt? Casaubonus, solito
acumine, sensum facile vidit, &
feliciter satis emendavit —
πνέ δῆμα βυλετομένη τινε (δὲ αἰ-
ρίδι) τῷ ἄρχοντι ΣΤΝεπιμελισμέν-
νοτε πομπῆς, παρλθῶν, ἀποφύναI
EATON.

prodit

ἔπιμελησόμεν^Θ πομπῆς παρελθὼν Σποφῆας ἔχ^η.
 Καὶ τ' Ὀμήρ^η ἐπὶ τῷτο ἐν μόνον καλέχ^η, ὅτι Οὐκ
 ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἰς κοίραν^Θ ἔσω. τῶν δὲ ἄλλων
 μὴδὲν ἐπίστασθαι. Ἀμέλει ἢ δεινὸς τοῖς ποιῦτοῖς τῷ
 λόγων χρῆσασθ^η, ὅτι δὲ ἡμᾶς συνηλθό^η βεληθῶσα.
 θαι, καὶ ἐκ τ' ὅχλ^η καὶ τ' ἀρρεῶς ἀπαλλαγῆναι, καὶ παύ
 σασθαι ἀρχαῖς πωλοσάξεν. ⁴ Καὶ ἐπὶ ὑπὸ πινῶν ὑβρι
 ζόμεν^Θ εἰπῆν, 'Οὐ δὲ αὐτὸς καμὲ τ' πόλιν οἰκῆν.
 Καὶ μέσον δὲ τ' ἡμέρας ἐξιών, καὶ μέστω κερᾶν κεκαρ
 μέν^Θ, καὶ ἀκριβῶς ἀπυνοχισμέν^Θ, 'σοῦεῖν τὴς ποιῦ
 τ^ης λόγους, Οὐκ οἰκητίον ἐπὶ τῷ πόλιν καὶ ὡς ὅτι τοῖς
 δικαστηρίοις δεινὰ ⁷ πάχρειν ὑπὸ τ' δικαζόμεν^η καὶ
 ὡς αἰσχυμέται ὅτι τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτ' ἂν τις πῶς καλῶ^η
 αὐτὰ λεπὸς καὶ αὐχμῶν καὶ ὡς μισπὸν τὸ τ' δημα
 γωγῶν γέν^Θ τὸν Θεστέα ⁸ πρῶτον Φήσας τ' κακῶν τῇ
 πώλει γερονέων καὶ ⁹ τοιαῦτα ἔπρα πρὸς τῆς ξέν^ης,
 καὶ τῷ πολιτῶν τῆς ¹⁰ ὁμοβό^ηους.

⁴ Καὶ ἐπὶ ὑπὸ πινῶν ὑβριζόμεν^Θ εἰπῆν] MSS. Palatini εἰ OTI, sed ita restituendum statim vidi, postulante sensu & syntaxi.

⁵ Οὐ δὲ πινῶν] Voculam eo, quæ infelicitè exciderat, supplevi, præeunte Casaubono & flagitante loci sententia. Non aliter Noster paulo inferius, Οὐκ οἰκητίον ἐπὶ τῇ πόλιν. Vel forsàn medela huic loco

aliter afferri possit, interrogationis nota ad finem *σπουχῆς* addita; ut loci sensus sit, *Possuntne, inquit, ego & illi hanc urbem incolere?*

⁶ Σοῦεῖν τῆς ποιῦτ^ης λόγους] Casaubonus supplet λέγων post λόγους, & accipit σοῦεῖν pro δια τ' ἀρρεῶς σοῦεῖν, ut apud Demosthenem: sed Galeus, nihil deesse existimans, mutat casum, legendo σοῦεῖν τῷ

KZ.

ΠΕΡΙ ΟΨΙΜΑΘΙΑΣ.

Ἡ δὲ ὀψιμαθία φιλοπονία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπὲρ τ' ἡλικίαν. Ὁ δὲ ὀψιμαθῆς, ποιῦτός τις, οἷ^Θ ρήσας μαυθάνειν ἐξήκοντα ἔτη γερονός ταῦτα ἄδων πα

¹ Ταῦτα ἄδων παρὰ πότον] Ita sine dubio legendum, ad Casau

ρα

CHARACTERES ETHICI. CVII

prodit ipse, & eo se honore dignum pronuntiat. Homeri
versuum tenet solum hunc unum, *Non multas regnare bo-*
num est, rex unicus esto. aliorum omnium nihil scit. So-
let quoque hoc genus sermonibus uti: Oportet in unum
coacti deliberemus, & turba hac forensi nos liberemus,
aditumque illi ad magistratus præcludamus. Si qui il-
lum injuria affecerint, Non possumus, inquit, ego &
illi hanc urbem incolere. Meridie prodit in publicum
tronsuræ medio genere detonsus, unguibusque cum cura
præcisus, jactans se *per forum*, aitque, Non est habitan-
dum in hac urbe: & sibi in judiciis plurimum a liti-
gantibus negotii facessi: item, pudore sibi frontem suf-
fundi, quotiescunque ipsi in concione aliquis assideat male
habitus, & squalidus: & universum oratorum genus
qui in republica versantur odio dignum esse: ipsum The-
seum omnium primum auctorem horum malorum ci-
vitati extitisse: necnon alios similes his sermones apud
hospites habet, civiumque illos qui eandem sectam
sequuntur.

ταύτης λόγου, insolentior se jactat,
αὐτὸς αἰσ.

7 Πάρις] Legendum παρὶς, aut
παρὰ αὐτὸν.

8 Περὶ τὸν εἶσαρ πρὸ κακῶν] Ca-
saubonus, acute satis, supplet
αὐτὸν inter πρὸ τὸν & εἶσαρ ratio-
nem dabit commentarius.

9 Ταύτης ἵππερ] Vir magnus
jam laudatus existimat λόγου
deesse post ἵππερ: certo certius el-

liptica est hæc locutio, & a stylo
Theophrasteo non aliena.

10 Ὀμολογεῖται] Casaubonus re-
ponit Ὀμολογεῖται, qua voce usus
est Thucydides plus vice simplici:
sed mutatione nihil est opus, si
H. Stephano aliisque fides, qui
ὁμολογεῖται, eodem sensu ac ὁμολο-
γεῖται ex Platone afferunt; ὁμολο-
γεῖται ἔστι, similes mores.

XXVII.

DE INSOLENTIA,

sive SERA INSTITUTIONE.

INsolentia est desiderium capiendi cultus meli-
oris vergente jam ætate. Ejusmodi homini hæc
conveniunt, Annos sexaginta natus poëtarum ver-
tus memoriæ mandat: hos ad pocula canere incipiens,

boni mentem, pro frigidissimis! ταύτην αἶσαν παρὰ πάντων, quæ
ob-

εἰς πότον ὀπιλανθάνεσθαι. Καὶ πάλιν ὁ ἵππος μανθάνειν ἐπὶ τὸ δόρυ καὶ ἐπὶ ἀσπίδα. Καὶ εἰς ἀγρόν, ἐφ' ἵππων ἀλλοτρίους ὀχεύμενος, ἅμα μελετᾷν ἱππάζεσθαι, καὶ πρὸν τὴν κεφαλὴν κεπαγνίσαι. Καὶ μακρὸν ἀνδριάντα παύζειν καὶ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἀκόλυσον ἀφ' ἡσυχίας θύεσθαι, καὶ ἀφ' ἡσυχίας κινεῖσθαι καὶ ἅμα μάχεσθαι παρ' αὐτοῦ, ὥς ἂν καὶ ἐκείνους μὴ ὀπίσσω μὴν. Καὶ παλαιῶν ἐν ταῖς βαλανείαις πυκνὰ τὴν ἑδραν στρέφειν.

MSS. exhibent. Nisi quis malit retinere πάλιν, & vertere — inter ambulandum: sed prius magis arridet.

² Μάλιστα ἱππάζεσθαι] Prior Editio ex MSS. Palatinis ἀσπάζεσθαι, quod Casaubono non displicuit: licet aliquando existimaret legi posse χαλπάζεσθαι. Sed optimam hanc emendationem, a vulgato quam minimum recedentem, in textum recipere non dubitavi, auctore clarissimo Joanne Clerico, *Artis Criticae* P. III. S. I. C. VIII, 10. hisce verbis: 'Εἰς ἀγρόν — &c. vertit Casaubonus. *Dum rus pergit*. — &c. Quænam est illa salutandi meditatio, & quidem ex equo? An aliis ver-

bis salutabant equitantes, aliis pedibus incedentes? Non, opinor. Sed forte qui equo infidebant, ut conjectat Casaubonus, certos gestus habebant, quibus utebantur in salutandis obviis. At nunc quidem hoc fit, quia inflexo corpore salutamus, & detracto capitis integumento; verum olim nihil simile, cum verbis tantum salutarent, ut χαῖρε θιόρεσσι. Legendum est ἱππάζεσθαι, & μάλιστα ἱππάζεσθαι est se exercere equitando, ut faciunt qui eam artem discunt, dum in varias partes equum convertunt, calcaribusque & freno adigunt, ut variis modis subsilii, tum etiam ut concitatus currat. Sic, apud

ΚΗ.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΛΟΓΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἡ κακολογία ἀγών τῇ ψυχῇ εἰς τὸ χεῖρον ἐν λόγοις. Ὁ δὲ κακολόγος, τοῖσδε τίς ὅστις οἱ ἐρωτηθεὶς, ὁ δὲ ὅτι τίς ὅστις; καθάπερ οἱ γενεαλογῶντες, πρῶτον ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀρξάμενοι. Ὁ

Ὁ δὲ τίς ὅστις;] Malim, cum doctissimo interprete, τίς ἐστι; ut questio referatur ad natales,

non ad vitæ genus.

² Ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ] MSS. exhibebant αὐτοῦ, sed aliam ab ista

μὲν

CHARACTERES ETHICI. CIX

obliviscitur. Discit a filio quomodo fiat *in acie* conversio ad dextra, quomodo item ad sinistra. Dum rus pergit, alieno equo vehens, simul *obvios* salutare meditatur, cadens vero caput deturpat. Solet etiam ad statuam ludens *se exercere*: & cum pedissequo arcu & jaculis certare: ac simul discere ab alio, & eundem docere velle, ac si esset is quoque *artis* imperitus. Idem luctans & in balneo *lavans*, nateis subinde agitat indecenter.

Xenophontem, τὸν ἵππικὸν μὲν ἀπὸ τῆς, in arte equitandi se exercentes; & alibi, in libello Περὶ ἵππων C. II. 1. κριτὴν ἰππικῆς μαλατῆν.

3 Τὸν καβαλὼ καταγίνει] Casput frangit vel diminuit. Casaubonus legit καταγίνειν, propter adfinitatem cum κατασχίνει, quod perperam exhibebant codices Palatini. Sed magis placuit, ex doctissimi Palmerii conjectura, καταγίνειν quod in textu representari iussimus, cum κατασχίνει & καταγίνει a festinante librario facile confundi posse satis constet, si literarum ductus in utraque voce attentiori oculo perlustramus. Vide Palmerii Exercitat.

pag. 621. & Joannis Clerici *Art. Critic.* Vol. II. pag. 115.

4 Καὶ μὲν ἀνδράντα παίζειν] Nullum sane sensum ex istis possumus procudere: Quid si igitur legamus καὶ ΠΡΟΣ ἀνδράντα παίζειν, ad Casauboni votum: vel potius, καὶ ΜΗΝ ΠΡΟΣ ἀνδρά. παίζειν, ita enim utrique syllabæ vocis μὲν quodammodo consuletur. Galeus malit πρὸς μὲν quam μὲν.

5 Μαυδαίνην παρ' αὐτῆς, ὅτι.] Vide quæ Casaubonus ad hæc sananda attulit.

6 Καὶ παλαίαν] Consulas, si lubet, Joannis Clerici *Art. Critic.* Vol. II. pag. 62. ubi legit καὶ ἅπαντα παλαίαν.

XXVIII.

DE MALEDICENTIA.

MAledicentia est animi in deteriore partem inclinatio inter loquendum. Maledicus ita est moratus: Si interrogetur ille quis est? non secus atque ii qui stemma aliquod enarrant, ab auctore generis primo ordietur:

quam representavi lectionem sensum non admittere, rectissime advertit Casaubonus. Sæpius in-

ter se confunduntur genitivi utriusque numeri, abbreviata scriptura non satis intellecta.

Pater

μὲν πατὴρ Σωσίας ἐξ ἀρχῆς ἐκαλεῖτο· ἐγένετο δ' ἐν
τοῖς γραπτοῖς Σωσίφρασι· ἔπειθ' ἐς τὴν δὴμ
τας ἐνεγράφη. Ἡ μὲν τοι μήτηρ θύγενος Θεσπ
ἐστὶ τὰς δὲ τοιαύτας ἐν τῇ πατρὶδι θύγενεῖς εἶναι φα
σιν. Αὐτὸς δὲ ὅτι, ὡς ἐκ τῶν γενεῶν, κακὸς
ματιγίας. Καὶ τούτοις διεξιών, αὐταὶ αἱ γυναῖκες
ἐκ τῶν οὖν τὴν πατρὶν ἀρπάζουσι. Καὶ κακὸς λε
γόντων ἐτέρων συνεπιλαμβάνεσθαι καὶ αὐτοὺς, λέγει,
Καὶ ἐγὼ τῶν τῶν ἀνθρώπων πάντων μεμίσηκα· καὶ ὅ
εἰδεχθῆς τις σὺν τῇ πατρὶδι εἶναι ἢ δὲ πονεῖα ὅτι
ὅμοιον. Σημεῖον δὲ, τῇ γὰρ ἑαυτῇ γυναικὶ πρὸς χαλκῶς
εἰς ὅσον δίδωσι καὶ τῷ ψυχρῷ λεία ἀναγκάζει τῷ
Προσφθίνος ἡμέρα. Καὶ συγκαθήμενος δυνὸς τοῦ
σαίντος εἰπὼν καὶ ἄλλα πλείστα τοῦ τῷ φίλων καὶ οἰκίῳ
κακὰ εἰπὼν καὶ τοῦ τῷ πελευτηκότων κακῶς λέγει.

3. Ἐπειδὴ] Casaubonus recte
ἔπειτα posita, cum ἔπειθ' ὑποσημα
sententiae redditionem postulet,
quae hic nulla sequitur.

4. Ἡ μὲν τοι μήτηρ θύγενος Θεσπ
ἐστὶ τὰς δὲ τοιαύτας ἐν τῇ πατρὶδι
θύγενεῖς εἶναι φασιν.] Multum me
fallit animus, aut haec verba ma
ximis laborant mendis; impor
tuniùs enim videtur vox θύγενος
primam periodum occupare, cum
θύγενος statim sequatur; deinde,
secunda τοῦτο admodum frigida
est, nec micam salis habet. Con
jecerim igitur ita legendum esse
hunc locum, Ἡ μὲν τοι μήτηρ ΕΥ
ΓΕΝΙΣ Θεσπ ἐστὶ Αἱ δὲ τοιαύται
ἐν τῇ πατρὶδι θύγενεῖς τῷ φασιν. i. e.
Mater quidem EUGENIS Thressa
est; mulieres autem id genus animi
se domi esse nobiles: quod etiam
hodie servis aliisque peregre huc
advectis solemne est. Priskino,
opinor, nitori & acumini jam re
littuta sunt omnia, & optime

cum praecedentibus cohaerent.
Pater hujusce homuncionis, in
quit maledicus, primum vocaba
tur Sofias, quod servi nomen; de
inde militis Sofistratus, nobiliori
paulo appellatione, dici coepit.
Mater autem erat Eugenis, natio
ne Thressa, ideoque conditione
serva; quae tamen Athenis non
dubitaverit jactare se in patria sua
nobilem esse, prout istiusmodi
mulieres moris habent. Iste au
tem, ut talibus parentibus inferi
oris ordinis natus, est perditissi
mus verbero. Haecenus de sensu;
ad emendationem quod attinet,
facile mutari potuit θύγενος in θύ
γενος a librario distantis vocem
non satis assequente; praesertim,
cum H & I apud Graeculos sequi
oris ætatis ejusdem prorsus soti
fuerint: deinde, τῷ locum vocis
αἱ occupasse videtur, quod pri
mum ab imperitioris librario scri
beretur καὶ ob affinitatem cum
verbo

CHARACTERES ETHICI. CXI

Pater hujus, inquit, primum vocabatur Sofias: dum inter milites versatur, dici cœpit Sosistratus: deinde unus è populo inter ascriptitios est factus. Mater quidem, nobilis Thressa est: nam id genus mulieres aiunt domi esse nobileis. Iste autem, ut talibus parentibus natus, nequam est verbero. Pergit deinde, & inquit, Hæ sunt mulieres quæ prætereuntes de via rapiunt. Aliis etiam de absentibus detrahentibus, idem facit ipse quoque, & ait, Ego etiam hunc hominem omnium odi maxime: etenim si faciem spectes, turpis est quem merito oderis: si improbitatem, nihil ei simile. Scias ita esse, cum uxori tres æris nummulos in opsonium dare soleat: &, ut Posideone mense frigida lavet, cogere. Moris etiam habet, sedens inter plures, surgere ut aliquem accuset; plurimæque alia de amicis & familiaribus suis male loqui: & de ipsis etiam mortuis detrahere.

verbo præcedente: vocem autem *mai*, quæ plane nihili erat, posteriores librarii mutarunt in *ταῖς*, &, ut syntaxi consuleretur, *ταῖς* in *ταύταις*. Plurima exempla permutationis literarum: & *σ* in Codicibus MSS. occurrunt.

5 Καὶ ταῖς διζῶν, αἰται. — *Et.*] Recte notavit Casaubonus hæc verba carere debita ἀλλὰ *καὶ*, quæ existimavit integrari posse hoc modo, καὶ ὅτι ταῖς διζῶν φωνή, αἰται. — *Et.* Vel καὶ τὰ ὅτι ταῖς. — sensum dedit in versione.

6 Πάντων μάλιστα] Vir doctif-

simus modo memoratus inserit *μάλιστα* inter duas hæc voces: sed elliptica forsân locutio fuerit, quales apud Nostrium quamplurimæ occurrunt, & subaudiendum est *μάλιστα*, vel quid ejusmodi.

7 Τὸ Ποσειδῶνι ἡμίρῃ] Casaubonus legit τῇ τῷ. — Et facile quidem excidere potuit altera ex istis voculis, ob similitudinem.

8 Περὶ τῷ ἀναστῆναι ἐμῇ] De eo qui surrexerit ἐμῇ abieris loqui sc. male, quod etiam hodie faciunt οἱ κακλόγροι. Nihil igitur opus receptam lectionem sollicitari.

A D D E N D A.

Cap. III. pag. 16. Μυστηρίου μυστήριον δῶτα ἴσους.] 'Ea ellipsens forma positum est Μυστηρίου (inquit Sylburgius) qua Latini quoque dicunt — *adta ludis Megalensibus.* Sed MS. A. pro μυστήριον aperte præfert μυστήριον, & in MS. B. librarius primum supra *σ* scripserat notam *Σ* *ois* excisi; idem vero & hanc notam deleuit (ita tamen ut ejus vestigia manifestissima sint) & integram terminationem femininam post *σ* addidit. Nihil autem mutandum duxi, cum vox Μυστηρίου, per se posita, majora Mytheria καὶ δέον denotet; ut paulo inferius, hæc ipso in capite. Ultimū in hac sententia verbum occurrit ἴσους, cum juxta loco positum est ἴσους in MS. Trin. (non ἴσους, ut contra MSū si dem repræsentavit Galeus) forte. pro ἴσους, inquit Idem: sed in margine MSū eadem manu ἴσους.

Ibid.

Ibid. Num. 6. Περὶ δὲ τῆς αὐτῆς Διονυσίας. Possideant vero quæ tunc agitantur Dionysia.] Ad hæc sic commentatur Casaubonus: hæc sunt, quæ minora Dionysia dicebantur. Et hoc quidem optime; at quod addit, nam majora mense Anthesterione peragebantur, non quidem sine auctoritate dixit: habet enim Ulpianum auctorem in Scholio ad orationem Demosthenis contra Leptinem, ubi sic ait: τοῖς ὃ μὲν αὐτῶν Διονυσίαις Ἀνθιστερίωνος μῆνας, πλείονος αὐτῶν γυρομένων δεκάτης, Magnis vero Liberalibus mense Anthesterione, cum plus ille impensarum fecisset. Sed non videtur is Scholiastes solus satis idoneus testis, cum fuerint Διονυσία τὰ κατ' ἄνθρωπον multo celebriora, quæ Elaphebolionis decimo sexto (quæ est ἰσθμίων ἑταίρις) celebrabantur, ut elicitur in loco Alcibiadis contra Ctesiphontem, ubi sic ait, & de Elaphebolione mense loquitur: ἀλλ' ὁδοῦς μετὰ τὰ ἐν ἄστει Διονυσία τὴν ἡμέραν καὶ ἐνέστη δὴν δὲ καὶ. Ideo Scholiastes Aristophanis duo tantum Liberalia recenset, nulla facta mentione τῶν ἀρχαίων. Sic enim ille ad Acharnenses ad hæc verba, ἐπὶ Ἀθωαῖς τὴν ἀγῶν, sic ait: ὁ τῶν Διονυσίων ἀγῶν ἰταλίστην δὲς τῷ ἴππῳ, τὸ μὲν πρῶτον ἐστὶν ἐν ἄστει, δὲ οἱ φέροι' Ἀθωαῖς ἐν ἰπρίστῳ τὸ δὲ δεύτερον ἐν ἀγῶνι, ὁ δὴν Ἀθωαῖς λεγόμενον, id est, Liberalia his in anno celebrabantur, primum quidem vere in urbe, quando tributa afferebantur: secundo autem rure, & ad Leneum vocabantur. Et rursus ad fabulam Aves, ad hæc verba, ὁ φῆλκ, ὁ ξυδῆ, ait: ὅτι τὴν κατὰ τὴν πόλιν τὰ Διονυσία. Eo quod vere in urbe celebrant Liberalia. Ea Dionysia, quæ in urbe celebrabantur, ἀστὴς urbana vocabantur, & erant celeberrima, eo quod tunc mari jam aperto tributa afferebantur Athenas ex insulis & aliis locis, & ideo extraneorum hominum turba tunc erat urbs referta, & comædiæ & aliâ oblectamenta populo dabantur in Bacchi honorem. In antiquis vero Liberalibus non memini me legisse comædias aut aliâ spectacula exhibita fuisse, postquam altera illa Liberalia ἀστὴς & τὰ κατ' ἀγῶν instituta fuerunt. Nec sufficit Ulpiani auctoritas, ut ab ea opinione me demoveat, apud quem forte male legitur ἀνθιστερίωνος pro ἐλαφεβολίωνος. Thucydides enim, cujus fides multo potior, Dionysia, quæ Anthesterionis die duodecima celebrabantur, ἀρχαίονες vocat, non μινυδῆς, cujus verba audire operæ pretium est: καὶ τὸ ἐν Ἀθῴναις Διονύσιον, ὃ τὸ ἀρχαίονες Διονυσία τῇ δεκάτῃ τοῖσι τῶν ἐν μὲν ἀνθιστερίωνι, ἀστὴς καὶ ἐν ἀπ' Ἀθωαῖς ἰωνες ἐπὶ καὶ τοῖς νομίζουσιν, id est, & Bacchi (templum) quod est in Limnis, cui antiquiora Liberalia celebrantur duodecimo Anthesterionis mensis, ut & ab Atheniensibus oriundi Iones adhuc etiam observant. His verbis innuit Thucydides hæc antiquiora Liberalia evulvisse, & non mansisse celebria, ut olim apud Athenienses, quod contra venerat apud Ionas, qui morem antiquum retinentes ea celebrabant. Nam si apud Athenienses celebria ut olim mansissent, non fuisset opus exemplo Ionum. Tum notandum est etiam in proœmiis Comædiarum Aristophanis nullam inveniri, quæ acta sit ἀρχαίους Διονυσίοις, vel ἐν Ἀθῴναις, sed semper vel ἐν ἄστει & ἐν ἰσθμῷ, vel ἐν Ἀθῴναις, & ἐπὶ Ἀθωαῖς, vel ἐν Ἀθῴναις. Bene igitur antiquus Scholiastes, qui dixit, ut supra citavi, ὁ τῶν Διονυσίων ἀγῶν ἐν Ἀθῴναις.

Τ Ε Λ Ο Σ.

H

Syllabus

Syllabus locorum, quibus Casauboni commentarium interpolavit Editor Brunsvicensis: quos quidem unicis includendos curaveram, nisi serius animadversum fuissent.

PAG. 4. lin. 8. ab adeo ad circumlinxisse lin. 11. Pag. 11. lin. 13. a Quia ad dicimus lin. 26. Pag. 12. lin. 15. ab ubi ad fugerat. Pag. 19. l. 9. ab us ad morosum l. 10. Pag. 21. lin. 6. a de ad alloquente l. 7. Ibid. l. 40. a vel ad adducere l. 41. Pag. 30. l. 35. ab & ad dixit l. 36. Pag. 32. l. 37. ab ex ad Eleusinia l. 39. Pag. 45. l. 21. ab & ad senem l. 23. Pag. 54. l. 16. ab Ubi ad fabricaverat l. 17. Ibid. l. 23. a quod ad faginum l. 25. Pag. 56. l. 16. ab Ubi ad ingrederentur l. 19. Ibid. l. 22. a Præcipue ad dignissima l. 24. Pag. 81. lin. 40. ab Apud ad Epigr. 14. lin. 6. pag. 82. Pag. 82. lin. 38. Pag. 85. lin. 16. a de ad dari lin. 17. Pag. 95. lin. 16. a qui ad finem Notz. Pag. 99. lin. 5. ab Ad usque ad 19. lin. 6. Pag. 105. lin. 21. ab Ubi ad adducere lin. 23. Pag. 115. lin. 4. ab Inter ad Torrentii l. 6. Pag. 118. l. 17. ab & ad 82. l. 20. Pag. 123. l. 7. ab ubi ad 429. l. 11. Ibid. l. 27. a sed ad exercendum. Pag. 124. l. 22. ab intelligens ad vii. l. 24. Pag. 128. l. ult. ab & ad præcedentia l. 2. pag. 129. Pag. 129. l. 4. a Rationem ad cap. 9. l. 11. Pag. 130. lin. 33. a Vid. ad 22. l. 34. Ibid. l. 37. ab Ad usque ad cap. 25. l. 39. Pag. 132. l. 3. ab ubi ad audit. l. 9. Pag. 133. l. 8. ab Hinc ad invisa l. 10. Pag. 137. l. 28. a præsertim ad pertineant l. 29. Pag. 153. l. 6. a sic ad Antonino l. 11. Ibid. l. 16. ab ubi ad 1389. l. 26. Pag. 154. lin. 1. a Videatur ad pag. 197. l. 2. Ibid. lin. 12. ab & ad 514. l. 14. Ibid. l. 40. ab in ad appellabatur l. 43. Pag. 161. l. 4. ab Ita ad licebat l. 18. Ibid. l. 22. a Ratio ad licebat l. 29. Pag. 163. l. 44. a Videndus ad 24. l. 45. Pag. 170. l. 38. a Loquitur ad finem notz.

ISAACI
CASAUBONI
AD
THEOPHRASTI
CHARACTERES
ETHICOS
LIBER COMMENTARIUS.

ISAACI CASAUBONI

IN

THEOPHRASTI CHARACTERES ETHICOS PROLEGOMENA.

INSCRIPTIO hujus libelli, quæ in omnibus melioribus libris hæc est, *Θεοφράστου Ἠθικὰ χαρακτῆρες*, tribus verbis tria declarat: auctorem scripti istius; materiam ejus, sive subjectum: formam, sive tractandi modum: de quibus omnibus aliquid est nobis hoc loco dicendum. Auctorem esse vere aureoli libelli istius Theophrastum Eresium, magnum illum maximi Aristotelis discipulum, verum censeo. Nam & Diogenes Laertius inter Theophrasti librorum indices, *Ἠθικὰ χαρακτῆρες* recenset: & Suidas qui paucissimos ejus philosophi libros commemorat, hujus tamen meminit: quod etiam indicio esse possit, in pretio olim apud doctos Theophrasti hoc opus fuisse. Deinde quum certum omnino sit, prodiiisse hæc ex eruditissimi & elegantissimi alicujus viri officina, qui Athenis eo ipso tempore, quo claruit Theophrastus, & vixerit (id quod non uno loco annotatum à nobis demonstratumque est) & scripserit, non video quid causæ esse queat, cur aut veterum codicum, qui omnes in Theophrasti nomine consentiunt, fidem in dubium vocemus: aut si de illorum fide non dubitetur, quid opus sit Theophrastum alium ab Eresio illo quærere, omnibus seculis inauditum, omnibus priscis scriptoribus illaudatum, cui hæc tribuantur. Accedit huc Eustathii testimonium, qui in Rhapsodiam Iliadis, non hoc solum docet, scriptos esse à Theophrasto (Eresium absque dubio intelligit) Characteres: sed illud etiam manifesto indicat, ita plane illos fuisse scriptos, ut factum videmus in his reliquiis. Quare non assentior doctis quibusdam viris, qui ab Aristotelis discipulo hunc librum abjudicarunt; qui præter illud unicum argumentum, de quo mox dicemus, nihil penitus habent quo suam sententiam tueri possint. An enim illud dicent? parum tanto scriptore dignum hoc esse scriptum. Ita video doctissimum Victorium existimasse. Mihi vero contrarium prorsus videtur: nam & opus hoc, esset modo integrum, & quale auctor ediderat, dignissimum judico quod tanto viro tribuatur: & vicissim, eo fuisse comperior Theophrastum

phrastum ingenio, ut nemo aptior huic argumento isto modo tractando inveniri potuerit. Fuisse enim illum politissimi, elegantissimi, & amcenissimi ingenii virum (talem omnino hæc opera desiderabat,) cum alia arguunt quæ de eo & ex eo apud veteres scriptores leguntur: tum illud in primis quod de illo Hermippus ipsius æqualis apud Athenæum testatur *Libro primo, Cap. xviii. pag. 21.* Singularem quandam fuisse hominis venustatem & industriam in exprimendis effingendisque hominum moribus: adeo ut nullum gestum, nullam corporis figuram prætermitteret, cum faceret verba. Itaque helleonem & gulosum cum aliquando imitaretur, exerta lingua labra circumlinxisse: quod quam belle auctori huic conveniat, nemo non intelligit. Ideo videtur M. Tullius Theophrasti scriptis unice capi delectarique solitus, & ut auctor est Plutarchus in *Cic. cap. 32.* delicias suas cum appellitare: amicum etiam suum, ad Atticum *Lib. 11. Ep. 16.* scribens, vocat, sæpeque dilaudat, quin Aristoteles quoque apud A. Gellium *lib. xiii. cap. 5.* suavitatem hujus sui discipuli linguæ pariter ac vitæ commendat. Nihil dicam de stylo: nam quæ magna adeo similitudo in his tam paucis chartis, cum reliquis Theophrasti scriptis, in tanta præsertim argumentorum dissimilitudine notari possit? & tamen qui illa legerit aliquando, non dubito quin etiam in his Theophrastei characteris notas saltem aliquas mecum sit agnitus. Atque illud quidem in primis; quod & hæc & illa cum legas, scias facile ab Aristotelis discipulo utraque esse perfecta. Sed nimirum doctos homines, qui aliter existimarunt, movit locus ille in epistola *περοφωντικῇ*, ubi ait auctor, se hæc scripsisse, cum annum ætatis jam absolvisset undecentesimum: id enim Eresio Theophrasto convenire non posse: quippe cujus vitæ terminum statuat diligentissimus auctor, Diogenes Laërtius, annum octuagesimum quintum. Nos quoque olim impulit hæc ratio, ut de menda suspectum Theophrasti locum haberemus: nam ut propter hoc unum argumentum negaremus Aristotelei Theophrasti librum hunc esse, adduci nunquam potuimus. Putabamus igitur scribendum esse in libelli hujus initio, non *ἐννιήκοντα ἐνιαυτά*, ut omnes libri habent: sed, ut ait Laërtius, *ἑξήκοντα ἐνιαυτά*. Neque enim verisimile nobis videbatur, aut Laërtii codices hic falsos esse, aut ipsum. Nam si ita esset, aiebamus, & ad centesimum usque annum Theophrastus vitam produxisset, non videtur M. Tullius *lib. 111. Tuscul. Quæst. cap. 28.* quo loco querelam Theophrasti morientis de brevitate vitæ humanæ refert, taciturus fuisse, quam longam nactus ille vitam, de natura tamen quereretur. Videtur etiam Censorinus, vir undecunque doctissimus, cum plerosque veteres philosophos longævos in libro *De die natali, cap. 15.* nominaret, Theophrastum non fuisse omisurus. Multo vero minus Lucianus, qui ex professo omnes pene *μακροβίους* philosophos libro singulari collegit, hunc tanti præsertim nominis virum, omisisset. Hæc igitur nos olim, ut arbitramur etiam nunc, non sine aliqua ratione. Etsi de emendatione verborum Theophrasti, propter eas causas, quæ ibi exponentur, sententia

tentiam mutavimus. Atque ex iis quæ eo loco scripsimus satis patet illorum error, qui aut Theophrastum aliquem alium à discipulo Aristotelis comminiscuntur, aut omnino Theophrastum fuisse hujus libri patrem negant. Verum de auctore quidem satis superque.

Argumentum autem & subjectum scripti istius philosophicum plane est: de moribus enim hominum hic agitur, & ad bene honesteque vitam degendam nobis hoc scripto præire Theophrastus voluit: quo nihil est φιλοσοφικώτερον, nihil philosopho dignius. Enim vero morum conformandorum, quod ethicus philosophus prærogativæ jure quodam, quasi proprium sibi assumit, non una est à veteribus sapientibus inventa & exulta ratio. Nam idem hic, si propius attendimus, & ethici philosophi, & historici, & poëtæ finis est: verum illius quidem ἀπλῶς horum non ἀπλῶς habent enim hoc amplius & historicus & poëta suos peculiare fines: ille, ut rerum gestarum memoriam conservet, & ut lectorem suum iis maxime præceptis, quæ ad Remp. bene gerendam necessaria sunt, instruat: hic, ut ἡ ἀρετὴν juvando simul etiam delectet. Quare tendunt quidem eodem omnes quodammodo: sed diversis tamen itineribus. Philosophi ratio simplex est, & ut sic dicam, recta directaque via: de virtute enim & vitio disputans, illam sequendam, hoc fugiendum nos docet: & ad eam rem præcepta nobis suggerit. Historicus & poëta, non virtutes nec vitia in abstracto (ut loquuntur) nec eorum causas naturamve, quod philosophorum est, sed his præditos homines considerant: factaque nobis & mores utrorumque explicantes, imitandorum atque fugiendorum exempla suppeditant; & tacite quodammodo nos inspicere in vitas hominum jubent, atque ex aliis sumere exemplum nobis. Rursus autem magna est lataque inter historicum & poëtam differentia: ille res gestas, uti gestæ sunt, simpliciter narrat: hic & gestas, (non enim omnia fingunt, sed multa affingunt tantum poëtæ, ait verissime scriptor eruditissimus Strabo) & quæ geri potuerunt, cum decenti imitatione exequitur: unde illi ποιητής, ut Plato in *Sympos.* docet, nomen inditum: quia rerum quas refert, non narrator solum ut historicus, sed quasi fabricator est & auctor: quod ille imitandi artificio præstat. Omnis enim poëta μιμητής, ait idem Plato. Ipsorum quinetiam poëtarum multiplex est inter ipsos discrimen: διαφέρουσι δὲ, ut docet Aristoteles, *Lib. de Poetica cap. 1.* ἀλλήλων τρεῖσιν ἢ γὰρ τῷ γένει ἑτέρῳ, ἢ τῷ ἑτέρῳ, ἢ τῷ ἑτέρῳ μῦθῳ. Differunt inter se tribus, aut quod genere diversis, aut quod diverso modo, aut quod diversa imitantur. Quorsum hæc ut appareret, libellum hunc, medii cujusdam esse inter philosophorum & poëtarum scripta generis. Subjectum quidem est de moribus: quos emendare, unicus est auctori in hoc opere finis propositus: atque hoc saltem illi cum ethico philosopho commune est, & ambobus proprium. Cæterum tractatur hoc subjectum, non more philosophorum: sed novo quodam docendi genere, quod descriptione constat eorum, quæ homines aut hac aut illa virtute vitiove præditi facere ἢ ποιῆται εἶτα consueverunt:

διαφέρει δ' ἑδὲν (inquit Philosophus, quarto *Nicomacheorum*) ἐν ἑν
 ἢ κατὰ τὴν ἕξιν σκοπόν. Fit autem hoc à Theophrasto magna ex
 parte *μυμητικός*: quod poëtarum esse, supra posuimus, Itaque plu-
 rima invenias in his brevibus reliquiis, quæ veluti tabulæ è naufragio
 superstites utcunque remanserunt, ex quibus hujus operis cum poëtis,
 scenicis maxime & comicis, quos esse optimos exprimendorum mo-
 rum artifices scimus, affinitas percipi queat: ut suis locis cum cura
 est à nobis indicatum. Mores igitur hominum ita hic olim erant
 descripti, ut liceret tanquam in speculo hinc virtutis splendorem &
 pulcherrimam intueri faciem: illinc vero vitiorum turpitudinem &
 dedecus animadvertere. Nunc, melior ejus pars, proh dolor! inter-
 cidit: nam & ea pars quæ erat de virtutibus, tota hodie desidera-
 tur: & illius, quæ de vitiis, haud scio an portio saltem ἀξιώσης
 fuerit, quantumcunque est quod ad nos pervenit. Quota enim est
 obsecro vitiorum pars quæ hic continetur?

Nomen porro *χαρκτηρίσις*, quo suum hoc opus Theophrastus ap-
 pellavit, à re impositum est, ita-que argumento libri convenit, ut ni-
 hil supra. Erat namque hoc tanquam exemplar & speculum quod-
 dam morum, ubi virtutis & vitii cujusque expressæ notæ cerneban-
 tur. Propterea fuere Critici qui ita libri hujus titulum conciperent,
εὐπορίων χαρκτηρίσις κατὰ ἰδιαιμάντων ut in libris nonnullis recentioribus
 non invenimus; sed hoc ineptum & ab hominibus indoctis pro-
 fectum. Verus est titulus Ἠθικοὶ χαρκτηρίσις, qui tantundem ferme
 valet, ac si dixisset *Εἰκόνας ἠθῶν* (sive *εἰκονισμοί*, ut appellat Seneca
Epist. ad Lucilium xcvi.) hoc est, *Imagines morum*: sicut Cicero co-
 micos appellat *imaginem vite quotidiana*: & magnus Basilius, *Epi-
 stola* i. ad S. Gregorium, *vitas sanctorum virorum, εἰκόνας ἡμετέρων τῶν
 κατὰ θεὸν πολιτείας, Simulacra animata vite ad normam divinam in-
 stituta proposita*. *Εἰκὼν* & *χαρκτηρίσις* atque *ἰσοπλεγν* sæpe eandem vim
 habent. Quare etiam, quod D. Paulus ad Coloss. cap. i. *commate* 15.
 dixit, Christum esse εἰκόνα τοῦ ἀόρατου θεοῦ, in ea ad Hebræos, cap. i.
com. 3. voce *χαρκτηρίσις* est expressum; In libro autem Sapientiz in
 eadem sententia utitur auctor vocibus *ἰσοπλεγν* & *εἰκὼν*. Porro is
 verus est cujusque rei *χαρκτηρίσις*, ea vera imago, quæ illius naturam
 optime exprimit. Ideo Hebræi sapientes naturam vocant *צלם*,
 quasi dicas *χαρκτηρίσις*, aut *σφραγίς* nam illis *סגול* sigillum fig-
 nificat. Veteres verò quidam qui post Theophrastum idem argu-
 mentum tractarunt, *μυμητὸν παρασκευόντες*, ut diceret Aristoteles (Vid.
lib. 11. Nicomach. c. 1.) *χαρκτηρίσμοις* vocarunt, quos ille *χαρκτηρίσις*
 quidam longius abierunt, & similium scriptorum titulos dissimiles
 (uti fere fieri videas) sunt commenti. Seneca ad Lucilium, *Epistola*
 xcvi. *Ait utilem futuram esse descriptionem cujusque virtutis*. Hanc
 Posidonius *Ætiologiam* (malim *Ethologiam*, vide Quintilianum.) vo-
 cat: quidam *χαρκτηρίσμων* appellant, signa cujusque virtutis & vitii
 ac notas reddentem, quibus inter se similia discriminantur. Hæc res
 eandem vim habet quam præcipere. Nam qui præcipit, dicit, *Illæ fa-
 cies, si voles temperans esse*. Qui describit, ait, *Temperans est, qui*
 facit

facit illa, qui illis abstinet. Quæris quid intersit? Alter præcepta virtutis dat: alter exemplar. Descriptiones has, & ut publicanorum utar verbo, εἰκονισµὸς, ex usu esse confiteor. Pulcherrime ista Seneca explicant nostri hujusce libri ἡγεῖσθαι quam possis cum Seneca vertere, De signis ac notis morum: Simplicius tamen nos, & ut in inscriptione, brevius, Morum descriptiones, auctore Cicerone: qui in Topicis cap. 22. descriptiones Latine dicit, quos Græci, inquit, χαρῶντας: alii rhetores χαρῶνταισµὸς dixerunt, ut Rutilius Lupus. Nam pessime hodie in ejus libris chrestetismus editum est pro characterismus: ejus locum infra describemus. Poteramus & Notationes morum: idque fortasse rectius; nisi M. Tullium sequi libitum fuisset. Auctor ad Herennium lib. IV. cap. 50. Notatio est, cum alicujus natura certis describitur signis, quæ sicuti nota quedam, natura sunt attributa: quo loco extat sane quam elegans & graphica ostentatoris pecuniosi descriptio. Hujus item generis sunt illæ descriptiones morum, quas Libanius & alii sophistæ appellarunt ἡδονοίας ἡδοναίς, διὰ τὸ μόνον ἡδονῇ εἰσφέρειν. In his olim dicendi magistri suos discipulos magno cum fructu soliti exercere. De genere orationis hujusmodi descriptionibus accommodatæ ita scribit Theon sophista, sive Libanius, ἰσχυρὰ τὴν ἡδονοίαν χαρῶνται σαρφεῖ, σωτῶνται, ἀνδρῶν, ἀπολύτῳ, ἀπὸλλασ-
µῶν πάσης πλῆκῃς τῇ ἡγεῖσθαι. Uteris, ait, in descriptionibus morum characterem perspicuo, brevi, florido, soluto, (is est quem Sophronius apud Photium Cod. v. ἀφριστικὸν vocat:) à quo absit omne involu-
crum sive artificium curiosius & figura. Non longe abit ab hac forma Theophrasti in hoc libello character. Atque hæc quidem ita: nunc illud vice corollarii adjiciemus. Et apud Græcos Satyrus anti-
quissimus Peripateticus, & apud Romanos doctissimus Varro, libros non dissimilis, ut videur, argumenti ediderunt: quos tamen non χαρῶντας, sed οὐ χαρῶνταισµον inscripserant. Varronis librum lauda-
tum aliquoties apud Latinos grammaticos reperimus: verum ita, ut de ejus argumento pro certo quicquam pronuntiare non possimus. Ac fieri potest, ut sit is ipse quem Nonius De proprietate scriptorum vocat, quod si est, nihil huc scilicet facit. Satyri vero librum affi-
nem huic Theophrasteo fuisse argumenti similitudine, ferme mihi persuasit aliquando hic ex illo locus, ab Athenæo lib. IV. cap. 19. pag. 168. prolatus, quem apponam: dignum protecto ubique, non ibi tantum legi. Est autem character hominis asoti: Οἱ πολλοὶ τ' ἐπὶ τὰς ἀσπερῶντες, κατατρίχοντες & ἀγροὺν διατρέχοντες τῷ οἰκίᾳ, λ. φουρπολῶντες τὰ ὑπόχοντα, σκοπεύοντες, & τὴν διδασκάντων, ἀλλὰ τὴν διαπανθίσοντες ἢ δὲ τὴν σελίσαν, ἀλλὰ τὴν & σελίσαν ἐν τῇ νότῃ τὰ τὴν γῆρας ἐφῶντα περιγλα-
σσάντες χαίροντες τῇ ἰταίρᾳ, & τοῖς ἰταίρῃς, & τῷ οἴκῳ, & τοῖς συμποσίταις, h. e. Rei familiaris hostes excursionibus agrum suum vastant, domos suas diripiunt, fortunas suas tanquam spolia bello paria divendunt, non quid insumtum sit cogitant, sed quid insumendum: nec quid super-
futurum sit, verum quid non superfuturum: atque juvenili, antea quam senectus obrepit, ejus viaticum profligant; amice, non amico-
rum, consuetudine gaudentes, vinoque, non convivis. Postremo ne

8 IS. CASAUBONI AD THEOPHR. &c.

illud quidem prætermittam, quod est à veteribus criticis probe, ut mea sententia fert, observatum. Aiunt illi, Homerum fontem illum ingeniorum, hujusmodi descriptionum primum auctorem esse: eundemque suo exemplo cum aliis prævisse, tum etiam nostro huic auctori, quando isti operi manum admoveret. Nam similem esse fortis & ignavi characterem hunc apud poetam Iliad. lib. XIII. vers. 278. & seqq.

Ἐνθ' ὅ, τι δειλὸς ἀνὴρ ὅς τ' ἄλκιμος ἐξισταίνῃ
 Τὸ μὲν γὰρ τι κακὸν ὑπέσταναι χροὺς ἀλλυδὺς ἄλλα,
 Οὐδὲ οἱ ἀντίμας ἡδὺ ἰσχυρεῖται ἐν φρεσὶ θυμῷ,
 Ἀλλὰ μεταλλάττει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρω πόδας ἵκει.
 Ἐν δὲ τί οἱ κεκοίμη μεγάλα σέρονται πατάσσῃ
 Κῆρας οἰομένη παταλάσῃ δὲ τι γίνετ' ὀδύνην.
 Τὸ δ' ἀγαθὸν ἔσ' ἀρ' ὑπέσταναι χροὺς, ἔτι τὴ λίαν
 Ταρβέει, ἵππεδάν πρῶτον ἐπὶ ζήνται λόχον ἀνδρῶν
 Ἀρᾶται ὃ τάχιστα μετρήσθαι ἐν δαί λυγρῇ.

i.e. Ubi & timidus vir, & qui fortis est, apparuit:
 Nam ignavi mutatur color aliter atque aliter,
 Neque ei quiete ut sedeat continetur in mente animus,
 Sed mutat sedes, & super utrumque pedem sedet:
 Inque ei valde pectoribus pulsat cor
 Mortem suspicanti; stridor autem fit dentium:
 Strenui autem neque mutatur color, neque valde
 Timet, postquam primum ingressus fuerit insidias virorum,
 Optat autem cito misceri in praelio acri.

Hæc veterum est observatio. Sunt & apud alios utriusque linguz optimos scriptores similem in modum accuratæ descriptiones: quas diligenter observasse, non ad eloquentiæ solum studia, sed (quod antiquius esse debet) ad naturam virtutum & vitiorum penitus cognoscendam, utile fuerit & conducibile.

ISAACI CASAUBONI

A D

THEOPHRASTI
CHARACTERES

ETHICOS

LIBER COMMENTARIUS.

H ΔΗ μὲν ἡ πρότερον πολλὰς.] Ostendit Theophrastus, non imparatum se ad hujus operis scriptionem accedere: sed re sæpius secum considerata, expensaque. Ideo ait ἰσχυρῶς τὴν διάνοιαν familiari Aristoteli, & aliis philosophis loquendi genere. Simplicius Xenophon initio Παιδείας, "Εν τῷ ποτὶ ἡμῖν ἐγένετο & initio Commentariorum, Πολλὰς ἰδούμεσθαι. At noster mox quoque verbis significantissimis utitur, συνδυασθεὶς, & παραθεμελίῃ quæ dictiones, διὰ δὲ inquam, & θεωρεῖν, à rebus divinis originem habentes, de quibus dum attentius meditamur, finis ipsi quodammodo divini, & ut Philosophus ait in decimo Nicomacheorum, cap. 7. nos ipsos ἀπαθανατίζουσαν immortales reddimus; postea ad eas res sunt translatæ, quas cum magna voluptate, vel magna cum attentione contemplamur. Eodem spectat & quod ait, σε ἀμυλλκέναι παντοδαπαῖς ἀνθρώπων φύσιν fuit enim necesse ut qui describere hominum mores cogitaret, cum diversæ naturæ & ingenii hominibus versaretur. Sic Plato 111. De Republica dicebat, eum qui futurus sit bonus judex, debere παντοδαπαῖς φύσιν ἀμυλλκέναι, cum omnis generis ingeniiis versatum esse. Horatius ad Pisones, vers. 317.

Respicere exemplar vitæ morumque jubebo

Doctum imitatore, & vivas hinc ducere voces.

Ita locum habet hic quoque familiaris ille naturæ rerum circulus. Nam ex diligenti vitæ hominum observatione, confecta est hæc morum depictio: ex hujus veluti tabulæ contemplatione non otiosa, vitæ & morum nascetur emendatio.

Τί γὰρ δὲ ποτὶ τ' Ἑλλάδης.] Legi malim, τί δὲ ποτὶ πάσης τ' Ἑλλάδος; sicut mox, πάντων ἢ τ' Ἑλλήνων. Duas hic notat causas varietatis illius

illius quæ in hominum moribus atque institutis cernitur: locorum positionem, & institutionem à pueris. Illud quam magnum ad eam momentum sit & experientia arguit, & philosophi, geographi, astronomique, vel docent, vel docere conantur: tangit etiam Hippocrates in libro de aëre, aquis, & locis; & Galenus multis locis. Mitto quæ Polybius, Seneca, aliique multi super hoc non uno loco. Elegans vero M. Tullii locus è lib. de Fato cap. 4. meretur apponi. *Inter locorum naturas*, inquit, *quantum intersit, videmus; alios esse salubres, alios pestilentes; in aliis esse pituitosos & quasi redundantes, in aliis exsiccatos, atque aridos; multaque sunt alia, quæ inter locum & locum plurimum differunt. Athenis tenue coelum, ex quo acutiori etiam putantur Attici; crassum Thebis, itaque pingues Thebani & valentes. Ingenia hominum*, ait Curtius lib. vii. *ubique locorum situ format.* In institutione autem puerili, non dicam multum momenti: sed pene dixerim, τὸ ὅλον ἢ τὸ πᾶν esse positum. Quod ait. Græciam totam eidem subjectam esse cœli regioni, Græcosque omnes eadem disciplina solitos imbui, accipiendum est ut dictum παρρημύστον, ac minus ἀνεύβης. Nam ut demus in eadem inclinatione cœli Græciam totam (non enim hic loquimur de magna Græcia, aut Græcis Asiaticis, sed de ea tantum Græcia, quæ velut matrix omnium Græcarum coloniarum erat) fuisse: tamen si ejusdem partes inter se compares, reperies differentiam fuisse & in aëribus regionum & in habitantium ingeniis mirum quantam. Ne longe abierim, quis nescit in Bœotia alium longè cœli haustum fuisse, alium in continenti Atticæ? longæque crassiore aëre usos quam ipsorum vicinos Athenienses? Notum illud Horat. lib. ii. ep. 1. vers. 244. *Bœotum in crasso jurares aëre natum.* Itaque etiam ingenia longè diversa, ut ex Græca historia cuivis notum. Idem de reliquis terræ Græciæ regionibus dici potest. Quid autem de institutione? An putamus similiter suos liberos instituisse Athenienses & Lacedæmonios? Imo vero ita diversa erat educatio, ut difficilior sit reperire in quo convenirent, quam in quo differrent. Quare, ut modo diximus, commoda interpretatione juvandum hoc Theophrasti dictum: deque iis tantum accipiendum, quæ Græcis solis propria, iisque omnibus communia erant; Barbaris autem, aut eorum plerisque non item. Putavimus aliquando locum totum sic esse legendum: τὸ δὲ πᾶν τὸ πόλιος ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀπὸ αὐτῆς ἀπὸ αὐτῆς, ἢ πάντων τῶν πολιτῶν ὁμοίως παιδεύειν. Movebat hoc etiam, quod Theophrastus toto hōc libello de Atheniensibus tantum videtur agere: omnia enim ad mores Atheniensium, & ea quæ fieri in ea urbe solebant, referuntur. Veruntamen, nunc placet magis ut nihil mutemus: sed locum ita ut supra exposui accipiamus. Nam quod de Athenis ita, quasi de tota Græcia loquitur, hæc quoque causa esse potest: quod illa urbs dum floruit, ocellus Græciæ, Vid. Justin. lib. v. cap. 8. & Ἑλλὰς & Ἑλλάς, ut est in Euripidis Cenotaphio, fuit: ut non sine ratione, sicuti Roma apud Athenæum lib. i. cap. 17. ὁπποῦν τὸ αἰκυμῶν, compendium orbis, & populus Rom. δῆμος τὸ αἰκυμῶνς mundi populus à Polemone oratore,

ut

ut referunt Galenus & Athenæus, lib. & cap. cit. vocatus est: ita Athenæ
 Ἑλλάδος ὀνομαζομένης & populus Atheniensis δῆμος ἡς Ἑλληνισμὸν dici po-
 tuerit. Propterea ait Menander apud Alciphronem in epistola ad
 Glyceram videre se ἐν ταῖς Ἀθῆναις τὴν Ἑλλάδα ἔλθω, τὴν Ἰωνίαν, τὰς
 Κυλάδας πάσας. Recteque meo iudicio & vere Philo Judæus in dis-
 putatione, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος ἑλκεῖται. --- ὅπου ἐν ὀφθαλμοῖς κέρη, ἢ ἐν ψυχῇ
 λογισμὸς, οὗτ' ἐν Ἑλλάδι Ἀθῆναι. Quod in oculo pupilla, aut in ani-
 ma ratiocinatio, hoc in Græcia Athena. Cæterum αἰεὶ τ' ἡς τέρπων
 γένεσθαι egregius est Theophrasti nostri locus, quem descripsit & no-
 bis conservavit Porphyrius in libro 111. αἰεὶ ἀπὸ γῆς ἡμῶν. Dili-
 gens lector ibi requirat: nobis enim is liber nunc ad manum non est:
 qui ista recensemus non per otium in museo, sed ὅς ἐστι πάρεργον ἐν ἀποδημίᾳ,
 omnibus studiorum præfidiis destituti. Quia vero locus ipse, cum
 hæc iterum ederentur, ad manum erat, non videbatur omittendus.
 Ita igitur Porphyrius lib. cit. §. 25. pag. 133. scribit: Θείρεται
 πᾶσι τὰς ἀρχαίας λόγους τὰς ἐν ἡς ἀντὶς γινώσκοντας, λέγω ἢ πατὴρ καὶ μη-
 τέρας, οἰκέτας τῇ οὐσίᾳ ὅσων ἀλλήλων καὶ τῶν καὶ τὰς ἀπὸ τῆς ἀντὶς προ-
 γνίσκων πατρῴων οἰκέτας ἀλλήλων τῇ νομίσει, καὶ μὴ τοὶ τὰς ἐκ τῆς
 πόλεως, τὰς τ' ἐν γῆς καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας καὶ ναυαγίαν. Οὕτω ἢ καὶ οἱ μὲν
 καὶ τὰ ἑλληνικά μὴ τὰ ἑλληνικά, καὶ ἢ βαρβαρικά τὰ βαρβαρικά οἰκέτοι καὶ συγγενῆς τῇ.
 i.e. Theophrastus hac utitur oratione: Qui ex iisdem, intelligo patre
 & matre, prognati sunt, natura cognatos inter se dicimus. Et sane eos
 etiam qui ab iisdem avibus profeminati sunt, cognatos iisdem existimamus:
 nostros pariter civis eodem loco reputamus, eo quod terra & societatis
 communione nobiscum fruuntur. Itaque Græcum Græco & barbarum
 barbaro cognatum esse dicimus.

Βιζυκίας.] Malim, ἀπὸ γῆς. vel ἀπὸ καὶ. Locum subobscurum dedi-
 mus operam ut planum versio redderet.

Ἐν ἐννεήκοντι ἐνιαυτῷ.] Ita legitur etiam in antiquis quatuor codici-
 bus Palatinæ bibliothecæ & aliis quos vidimus omnibus. Memini
 etiam in Joannis Tzetze Chiliadibus hunc locum ita descriptum re-
 periri: & similiter annos centum uno dempto attribui Theophrasto
 hunc librum scribenti. Quod etsi mirum est propter tot auctorum
 silentium, qui longævus philosophos recensuerunt: potest tamen
 unius saltem testis, ejusque admodum ἀξιωματικῆς, auctoritate defendi.
 Ait enim Hieronymus in epistola ad Nepotianum, Unde & sapiens
 vir Græcia Theophrastus (ita omnino scribendum, non Themistocles)
 cum expletis centum & septem annis se mori cerneret, dixisse fertur,
 se dolere quod cum egredereetur è vita quando sapere cœpisset. Quare,
 nisi diversè traditum fuit ab antiquissimis scriptoribus tempus quo
 vixit hic philosophus, dubium non est, mendum esse in Diogenis
 Laertii codicibus. Error fortasse ex notis ortus: & αὖ' perperam
 scriptum, cum scribi deberet ρζ', vel ρθ'. Nusquam non isto modo
 in bonis utriusque linguæ scriptoribus est peccatum. Ac commo-
 dum mihi nunc in mentem venit locorum quorundam Plinii simili-
 ter depravorum; quos obiter hic emendare non pigebit: præfer-
 tim

tim quum de Theophrasto ibi agatur. *Lib. xxiii. cap. 7.* de minio loquens, ita scribit Plinius, *Theophrastus xc. annis ante Praxibulum Atheniensium magistratum, quod tempus exit in urbis nostra cccxl. annum, tradit inuentum*, sic habent omnes quos licuit videre codices: neque aliter in novissima editione Lugdunensi, quæ editio, si verum dicere licet, tanto nil dignum præstat hiatu. Legendum aio, *quod tempus exit in urbis nostra 439 annum*. Praxibulus, cujus meminit Theophrastus in libello Περὶ λιβν, unde hæc transcribit Plinius, archon Athenis fuit, anno secundo Olympiadis centesimæ decimæ sextæ: quo anno eum librum scribebat Theophrastus, ut ex ejus lectione apparet. Eum autem annum incidere in annum V.C. 439. non alio teste probare melius possumus, quam ipso Plinio. Is igitur alio loco annum tertium ejusdem Olympiadis, quo archonta (sive ut Cicero *lib. 1. de Divinatione cap. 54.* vertit, prætorem, ubi de Socrate loquitur, qui Lachete prætore in prælio fugerat; ut Plinius sæpe, magistratum) habuere Athenæ Nicodorum, urbis Romæ quadringentesimum quadragesimum ait fuisse: ut necesse sit annum ei proximum qui habuit archonta Praxibulum, esse annum V. C. quadringentesimum trigessimum nonum. Sic autem Plinius libro tertio. *Theophrastus qui primus externorum aliqua de Romanis diligentius scripsit, Circeiorum insula & mensuram posuit, stadia 80. in eo volumine quod scripsit Nicodoro Atheniensium magistratu: qui fuit urbis nostra 440. annus*. Ita scribi debuit hic locus, fœde in omnibus quas hæcenus vidi editionibus corruptus. *Magistratu*, inquam, legendum, non *magistratui*. Non enim ἄρχων Νικόδομος, sed ἀρχὸν Νικόδομον, Plinius dicere voluit. Jam diximus Plinium sæpe illud ἀρχὸν Græcorum in historia Attica, vertere *magistratu*. Sic & Seneca *Epistola 18.* *Hoc certe in his epistolis ait, quas scripsit Charino magistratu ad Polyanum*. At in vulgatis Senecæ editionibus scriptum invenias *Charino de magistratu*; falso: nam Χαρίνῳ ἀρχὸν dicere auctor voluit: & in meo scripto codice non extat illud *de*. Fuit Charinus hic archon anno primo Olympiadis 118. auctor Diodorus libro xx. Agebat Epicurus tunc temporis annum 35. siquidem natus est ille tertio anno Olympiadis centesimæ nonæ: denatus autem anno altero Olympiadis 127. quod noto, ut obiter Lærtii vulgatas editiones emendem, in quibus male scribitur obiisse Epicurum κατὰ τὸ δυνάμεν ἔσθαι ἡλικίαν καὶ ἡλικίαν οὐρανίου. Vera lectio est, κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ἡλικίαν οὐρανίου. Sed ut ad Plinium redeam, falsissime sane legunt vulgo 460. in superiore loco: legendum enim ut nos emendavimus, & quidam etiam veteres codd. habent 440. Mitto rationes chronologicas, quas de facili possim afferre. Plinium ipsum malo; cujus hæc sunt libro xiiii. *cap. 16.* *Theophrastus, qui primus à Magni Alexandri ætate scribit quæ circa urbis Romæ quadringentesimum quadragesimum gesta sunt annum*. Non alia jam confirmatione opus habent superiores emendationes: & alioqui res ejusmodi est quæ inspectione magis factorum Græcorum Latinorumque indigeat, quam longiore probatione.

Κατὰ γένος ὅσα τυγχάνει γέννη.] Ita accipe: exponam tibi: quid? ὅσα γέννη quomodo autem? κατὰ γένος. Illis declaratur subjectum; his modus & ratio ejus tractandi. Legimus vero περιλήψεις non περιλήψεις, ut vulgo: nam mores sunt accidentia quædam, quæ nobis περιέχονται & inhærent, atque habitus per quos dicimur ποιοί. M. Tullius mores comparat unguentis quibus corpus extrinsecus oblinitur, cum ait in Bruto, cap. 13. *Ita peregrinata eloquentia tota Asia est, ut se externis oblineret moribus.*

Ὅ, τρέπον τῇ οἰκονομίᾳ χρῶνται.] Verba sonant, quomodo rem administrant familiarem. Maluimus tamen aliter vertere: quia in plerisque capitibus de familiæ administratione nihil legas. Cæterum quod generaliter his verbis dicitur, caute accipiendum, cum hac restrictione, quod ad illa attinet quæ faciunt, ἢ τοῖσι εἰσὶν ἢ τοῖσι.

Τὸς υἱὸς ἡμῶν.] Videtur Theophrastus, cum hæc scribebat, vel natura vel adoptione liberos habuisse: quorum tamen neque Laertius meminit: neque ulla eorum in testamento Theophrasti mentio. Moverit hoc fortasse aliquem: sed enim multi casus intervenire potuerunt post scriptum hunc librum, qui liberis illum orbem facerent. Quid si vero συλληπτικὸν γῆμα esse dicamus, & in scribendo & in loquendo valde usitatam figuram? Adde, quod olim senes à juventute patres salutari solebant.

Πρώτον μὲν εἰς π.] Pertinet hoc ad ordinem quem toto libro erat secutus: primum, inquit, de εἰρωνία verba faciam: deinde reliqua animi πάθηματα figillatim describam. Quod sequitur, καὶ ἀρχομαι πρῶτον ἀπὸ τῆς εἰρωνίας, non eodem referendum, sed ad methodum quam in singulis capitibus est servaturus: quæ ea est, ut vitium ipsum rudi descriptione initio statim adumbret: deinde vitiosum hominem suis coloribus depingat, iis commemorandis quæ facere solet, quatenus talis est: puta, ὁ εἰρων, qua est εἰρων. Nonnunquam etiam brevem monitionem, velut ἀπαιδεύειν quoddam, & epicitharisma post fabulam adjicit.

Ὅτις ἐπιθετικὸς.] Quidam ἐπιθετικὸς quod est usitatus, sed nihil fortasse mutandum. Sic in *Rhetorica ad Alexandrum*, cap. 18. συλλεγόμεθα ὅτι τὰς πάσας πείρας ἔδωκεν, καὶ ὁμοίως ἐπιθετικὸς, διεξιληνόμεθα. Summatim autem omnes probationes, quemadmodum proposuimus, jam percurramus. Scripta lectio ἐπιθετικὸς. Vitiose, pro ἐπιθετικὸς.

Ad CAPUT I.

Περὶ εἰρωνείας.

H^{μὲν δὲ εἰρωνεία]} Ante omnia sciendum est, in vocibus εἰρων & εἰρωνεία latere homonymiam. Alias enim εἰρων cum vocant Græci qui ita sit factus, ut de se semper intra modum loquens, potius sibi ea bona demat quibus est præditus, quam alieni quicquam tribuat. Talis olim Socrates fuit, & postea Africanus, teste Fannio apud M. Tullium, lib. 11. de Oratore cap. 67. quos nemo propterea vituperavit, inquit ille. Et si, ut ex eodem Tullio discimus, reperti sunt etiam philosophi, quibus Socratis εἰρωνία adeo non probaretur, ut non dubitarint eum *Scurram Atticum* nominare, ut est in primo De natura deorum cap. 36. Hæc εἰρωνία & jocandi ratio admodum olim familiaris Atheniensibus fuit: ideo ait Anacharsis apud Lucianum, in lib. de Gymnasiis ad Solonem tom. 1. pag. 739. τὴν αἰὲν τοῦ δήμου, ὃ ἴσως ἀπὸ τοῦ ἵκνου τοῦ Ἀδελφίου, αἱ εἰρωνίαι ἐκ τοῦ λόγου. i. e. Hoc equidem erat quod ego de vobis Atheniensibus inaudieram, quod in omnibus fere sermonibus nasuti essetis illudores, & in Prometheus es in verbis tom. 1. pag. 25. idem εἰρωνείας & μωροσύνην Atticum commemorat: M. Seneca Suasor. 1. nasum Atticum. Eandem ob causam Epicurus, homo non aptissimus ad jocandum, Ciceroni dicitur minimè respiciens patriam, secundo De natura deorum cap. 17. sic enim omnino legendum, non respiciens. Alias vero non cum laude hæc vox dicitur: sed summo potius cum probro: de eo enim usurpatur, qui simulare & dissimulare quidvis didicit, non per jocum nec modestia ulla, sed sui commodi causa, & ut alteri incommodet. Sic apud Comicos εἰρων inter gravissima convitia ponitur, ut apud Aristophanem, *Nebul. A. 1. Sc. v. vers. 11.* In sacris autem literis εἰρων hic, & εἰρωνία nominari solent, *ὑποκρίσεις* & *ὑποκρίσεις*, vocibus significantissimis: quas Themistius sua ætate ea notione solitas usurpari in oratione quadam notat. Atque hæc est ea εἰρωνία, isque εἰρων de quo Theophrastus hoc toto capite. Aristoteles contra in *Nicomacheis* lib. 1v. cap. 13. priorem illam intelligit, non hanc posteriorem: quod moneo, quia video doctos viros aliter hæc accepisse: in quo sane eos ratio fugit, ut ex sequentibus apparebit. Porro εἰρωνίας de qua hic, non placuit *dissimulationem* dicere: nimis enim angusta est ea vox, ut etiam Quintiliano visum: quem vid. lib. 1x. cap. 2. cum hic non de dissimulatione agatur, qualis fuit illa Socratica: sed longe ut diximus alia, cum dissimulatione, tum etiam simulatione: eorum nimirum qui ob turpem aliquam causam, tam simulant se habere aut agere, quod non habent, aut non agunt; quam de iis qui quod habent aguntve, dissimulant. Cicero de hac ironia loquens, utramque vocem solet conjungere. Officiorum libro tertio, cap. 15. *Quod si Aquiliana definitio est vera, ex omni vita simulatio*

simulatio dissimulatioque tollenda est. Et mox; Ita nec ut emas melius, nec ut vendat, quicquam simulabit dissimulabisve vir bonus. Sallustius Catilin. cap. 5. cujuslibet rei simulator ac dissimulator. Idem auctor falsum vocat hominem εἰρων, Catilin. cap. 10. & re vera, εἰρωνία hic descripta, fallacia est. Nos malumus tamen vel iraniā (quando eam vocem civitate Romana Tullius ipse donavit) vel cavillationem, vitium hoc Latine dicere: vix enim aliam dictionem Latinam reperias, quæ Græcæ sit magis ἀντίεργον. Similis enim in ea latet homonymia. Glossarium, Cavillatio, κακώδεια, εἰρωνία. Sic accipitur verbum cavillari apud Livium, lib. xxxix. cap. 13. & cap. 42. aliosque. Plutarchus hominem εἰρων, qualis hic describitur, vocat παῖρρον ἢ ἀνελίδην, in comparatione Alcibiadis cum Coriolano. Sic Synesius in Dione εἰρωνίαν & ἀλίδειαν opponit. Possis etiam εἰρωνίαν Latine dicere vernilitatem. Seneca Epistola xcv. Interdum obnoxie petimus, id quod recusaremus, si quis offerret. Lib. 11. De beneficiis, cap. 11. quidam verniliter rejiciunt, qua magis ad se volunt attrahere.

Προσώπῳ ὅτι τὸ χεῖρον προξίζων ἢ λόγῳ.] Hæc Theophrasti definitio, five descriptio. Aristoteles vero sic, προσώπῳ ὅτι τὸ ἑλαπὼν ὁμοίως ἢ λόγῳ ἢ ἐν προξίζον. Hanc definitionem hausimus partim ex libri quarti Nicomacheorum cap. 13. partim ex secundi cap. 7. Differentia in unica voce posita est. Aristoteles lib. iv. Ethic. cap. 13. ait, ὅτι τὸ ἑλαπὼν, in minus: de eo enim irone intelligebat, qui omnia minora fingeret: Theophrastus, ὅτι τὸ χεῖρον, in pejorem partem: quia de eo loquebatur qui non deteriora tantum sua fingeret; sed omnia etiam ad malum aliquem finem referret: quod perpetuo observabis in omnibus notis quibus suum εἰρων insignit. Tantum igitur commune est inter utrumque, quod simulatione uterque utitur, & à vero uterque discedit: finis vero longe diversus. Si quis dicat, etiam eum, de quo Aristoteles sentit & loquitur, qualis nempe fuit Socrates, posse quidvis ὅτι τὸ χεῖρον fingere. Respondemus ex Aristotelis libro cit. ἐκ ἐν τῇ διωκτικῇ ἵστι ὁ εἰρων sed ἐν τῇ προαίτια, non in facultate est simulator, sed in consilio. Non enim si quis ea facultate præditus sit, ut quidvis simulare, dissimulareque sui commodi causa queat, statim εἰρων & hypocrita fuerit dicendus: sed si ad facultatem eam voluntas accesserit. Solitus olim gloriari imperator Titus, se vel maximum falsarium esse potuisse, ut refert Suetonius in ipso cap. 3. imitari enim nōrat omnium manus & chirographa, nemo tamen propterea falsarium eum merito dixerit. Sic sophistam non jure dixeris, eum qui omnia sophistarum παντοίμετα, omnes πανθρίας & præstigias nōrit; sed qui novit simul & utitur. Sic solo fine separantur εἰρωνία & καλυσία. Sunt alia sexcenta de genere hoc. Solet autem Theophrastus suas descriptiones cum excusatione quadam proferre, ne quis hic exquisitas requirat definitiones. Ait igitur ὡς πῶς λαλοῖν quod loquendi genus ex Aristotele aliisque Theophrasti libris, & Platone ipso notum est. Apud eundem, in 3. De republica, opponuntur ἐν πῶς & δι' ἀνεγκολας. Aristoteles potest

test videri lib. III. *Ethic.* cap. 8. & 12. & alibi passim; quin ipsæ descriptiones hujuscemodi minus accuratæ, *πίπτει* vocantur, & *καταπίπτει*, in philosophorum scholis.

Οἷς ἐπίδεικτο λαθεῖν.] Non est *ἐπιδείκναι*, *invahi in aliquem*; sed tanquam ex insidiis & superiore loco adoriri; ab ea notione est vox *ἐπιδέσμις*, pro *plano* & *impostore*: ut in illo, *Γεραιὸς ἐπιδέσμις*, & apud Joannem Chrysostomum in eam ad Philipp. *hom.* 1. Significat & *ἐπιχειρῖν*, *accingere se ad aliquid faciendum*. Unde est *καταπιδέσμις* apud Philosophum in *Physiognomoniciis*, cap. 6. non procul à fine, pro *cunctorum*. Hos homines, de quibus hic Theophrastus, Græci *λαιδάρηδες* & *λαθευδῆκταις* five *κρυφοδῆκταις* vocant: quibus convenit proverbium Plautinum, *Cistell.* Act. I. Sc. 1. vers. 36.

Palam (inquit) *blandiuntur: clam si occasio usquam est, Aquam frigidam subdole suffundunt.*

Item illud Sophocleum,

Σύνουσα δάκνεις ὡς κύων λαίδαρῳ εἶ.

Adulans mordet & canis es latenser mordens.

Συλλυπηδὶς ἡθιμῶν.] Puta, in judicio, si litem perdiderint: aut ex aliquo certamine (qualia erant apud veteres multa) inferiores recesserint: aut denique clade belli sint affecti. Late patet Græcorum vox *ἡττα*, cui parem Latini non habent. Talis *εἰρωνία* Polymestoris apud Euripidem. Cum enim per summum nefas impurus ille filium Hecubæ Polydorum occidisset, & domus Priamicæ casa totus exultaret, ita tamen ibi Hecubam alloquitur, vers. 953, 4.

*Ὡ φίλτατ' ἀνδρῶν Πρίαμ, φίλτατῃ ᾧ σὺ

*Ἐξέβην, δακρύω σ' εἰσορῶν.

O amicissime virorum Priame, & amicissima tu Hecuba, fleo te intuens.

Καὶ ὅτι τοῖς κατ' ἑαυτὴν λεγούσιν.] Est *ἡθιμὸν* quædam: bis enim idem dicit. Nam cum superioribus ista malo conjungere, & repetere *συγνώμην* ἔχειν, quam cum sequentibus, ut vulgo interpretes,

Πρὸς τοὺς δακρυζομένους καὶ ἰσχυρίζοντας.] Hoc est, five quis *δάκνει* ab ipso petat, five *ἰσχυρον*. Quid sit *δάκνειν*, nemo ignorat: *ἰσχυρον* vero quid esset in toto isto libello, nesciverunt priores interpretes: vide ad caput De arrogantia. Huc pertinent illa Horatii, lib. 1. ep. 1x. ad Claud. Ner. vers. 9.

Sed metui mea ne finxisse minora putarer,

Diffimulator opis propriæ, mihi commodus uni.

Καὶ μὴ πολλῶν φησὶ πολλεῖν.] Quorsum hoc? nempe ut eo pacto manum illi adeat apud quem ista loquitur: ita-que pecunia illum emungat, aut aliam fraudem faciat. Novi ego non paucos qui has artes probe callerent: quos cum videas holosericis indutos ambulare, aut cum audias magnifice se & suos quæstus prædicare, meros Crassos Cræsolosve esse censeas. Hac ratione homines simplices & parum cati inducuntur, ut putent si quid habeant nummorum, non id melius usquam collocari, quam apud istos posse, quos tantis opibus esse

esse præditos audiunt. Ut enim fama est homini, exinde pecuniam soles invenire, ut ait Comicus *Moschel.* A. I. Sc. III. vers. 70.

Καὶ ἀκούσας πὶ δέξῃ μὴ προσωπεύσῃ.] Plane miror cur hac lectione quisquam offendatur. Δέξῃ, hoc est, *videri volet.* Est autem pro, μὴ δέξῃ πρῶτον. ut apud Plutarchum in re fere eadem, ἡ δακὼν ἀκούειν. Euripides *Medea*, Ἡκυῖά τε λήγοντ' ἔδωκ' ἰλύνειν. Aristophanes *Pluto*, Act. IV. Sc. II. vers. 15. ἢ ἰδὲ μ' ὁρᾷ ἐπ', hoc est, *disimulabant se videre me.* Scribitur & δέξῃ, fortasse pro λήξῃ sed nihil mutandum.

Καὶ ὁμολογήσας, μὴ μνησθῇ.] Ecce ait se εἶρηνα cum intelligere, qui pactus aliquid dicat se non meminisse, hoc est, pactis non stet. Neque enim de quavis confessione verbum ὁμολογᾶν hoc loco accipimus: sed pro *consentire in rem aliquam*, aut *aliquid spondere.* Hoc vero plane alienum est ab eo quem Aristoteles lib. IV. *Ethic.* cap. 13. εἰρηνα vocat: diserte enim philosophus admonet, se non tractare eo loco de ea veritate aut falsitate quæ spectatur in contractibus, & commerciis: sed de ea, quæ in colloquiis ac familiari consuetudine. Οὐ γὰρ περὶ τῶ ἐν τῇ ὁμολογίας ἀληθείᾳ λέγεται, ἔσθ' ὅσα εἰς ἀδικίαν ἢ δικαιοσύνην σωτηρίῃ. ἄλλος γὰρ ἂν εἴη τῶν ἀρετῶν. Non enim de eo intelligi volumus, qui in pactationibus verum dicit, atque iis quæ ad iustitiam vel iniustitiam spectant; alterius enim id est virtutis. Sunt autem hoc hominum genere omnia referta, quibuscum nisi è syngrapha semper agas, nihil agas. Talis ille leno Cappadox in *Curculione* Plautina, A. V. Sc. III. vers. 30.

Mil. Quando vir bonus es, responde quod rogo.

Ca. Roga quod lubet.

Mil. Promissistin' si liberali hanc quisquam affereret manu.

Te omne argentum redditurum? Ca. Non commemini.

Καὶ τὰ μὲν σκέψασθαι.] Lego σκέψασθαι. Hoc nostri εἰρηνα dicere solent, *I'y penseray.* Menander lepidis versibus eos exagitat, qui rogati aliquid ab amico egeno, dicunt Σκέψομαι quod hodie nimis multi faciunt, amici nomine tenus, & ut ille ait, *Factiosi linguæ, inertes opera, sublesta fide.* Sic Menander,

Οἱ τὰς ἰσοῦς αἰροντες ὡς ἀβίλτεροι,

Καὶ Σκέψομαι λέγοντες· ἄνδρες γὰρ αἶν

Σκέψῃ σὺ περὶ τε δυσυχῆς ὅταν τύχη;

Attollentes supercilia ut stulti,

Et dicentes, Considerabo; homo enim cum sis

Considerabis de aliquo infelici?

Potest & ἐπικρίσθαι, quod quidam codices habent, ferri: optimeque cum sequentibus conveniet: vertes, *se jam cogitasse.*

Καὶ λέγει ἐαυτὸν ἕτερον γινώσκειν.] Sensus est, cum ipsemet fuerit qui id de quo quaeritur dixerit feceritve, non se tamen, sed alium fuisse dicet, à quo id sit dictum factumve. Nostri homines hoc dixerint, *Vous me prenez pour un autre.* Possis hoc & ad verbum ἐπαλάσσομαι referre. Nam qui ἐπαλάσσομαι (est autem ἐπαλάσσειν, sive stupor, aut

horror, vehemens quædam admiratio, id est, θαυμάσιος ὑπερβολῆς ait philosophus Topicorum quarto, cap. 3.) ij quodammodo de statu mentis deiciuntur, eaque ecstasi alii à se ipsis fiunt. Sæpe etiam accidit, ut quis opinioni suæ & expectationi contrarium quid audiens, in stuporem simul detur, & sententiam mutare cogatur; & ita quoque alius à se ipso fiat: sicut Megaronides ille Plautinus in Trinummio, A. 1. Sc. 11. vers. 123. qui cum Calliclem eo consilio adisset ut eum concastigaret pro commerita noxia, ubi tamen eum loquentem audit, repente mutat animum, & exclamans ait,

Proh di immortales, verbis paucis quam cito

Alium fecisti me! alius ad te veneram.

Sic apud Demosthenem in ea περὶ Φερμαίωνα, de eo qui sententiam mutaverat, ἐπεὶ οὐ νόμιον ἦν καὶ εἶχε ὁ αὐτός. Prima interpretatio magis mihi probatur, estque simplicior.

Ἄλλ' ὅρα μὴ σὺ δῶπλον] ὁ δῶπλον, hoc est, citius, & nimis βυβλῶς atque ἀλαστονίως, simplicium hominum more, qui fere subito credunt. Vel δῶπλον accipe pro ἀδελφῶς & repente: quod de iis usurpatur qui impetu quodam animi magis quam consilio aliquid faciunt. Sic apud Philosophum opponuntur δῶπλον & ἐκ περιστολήν. statim & per quasdam accessiones. Seneca eleganter impetu placere, pro δῶπλον καὶ ἀλαστονίως, Epistola ci. Notabis illud περὶ πάντων φωνῶν erat usitatius φωνῶν, ut περὶ πάντων λέγειν sed πάντες omnes etiam scripti Palatini.

καὶ πλοῦς καὶ παλινδοχίαι.] Vocat πλοῦς quæ Cicero lib. 11. de Orat. cap. 86. involucria & integumenta dissimulationis: sive subdolos & ad fallendum compositos sermones, tanquam retia aut laqueos. Has poeta vetus apud M. Tullium lib. 111. de Orat. cap. 38. versutiloquas malitias dicit. Possis vertere orationem intortam cum Plauto in Cistellaria A. 1v. Sc. 11. vers. 63. ubi festivissimus poeta istiusmodi homines (alterplices veteribus Latinis dictos, Græcis ἐριψυγίαις) involvulo similes ait bestię damnificę, quæ in pampini folio implicat se. Sic πλέκει μηχανὰς sæpe apud Græcos poetas. Παλινδοχίαι vertimus dicta recantata. Cantare enim idem sapius dicere, ut & ὑμνεῖν apud Græcos. Videtur autem Theophrastus ista voce sermones ancipites, & qui diverso aut etiam contrario modo accipi queant, intelligere. Πάλιν utrumque significat, & iterum, & contra. Hic significat non iterum, sed contra: sic apud poetam πάλιν ἰπεῖν, non est iterum dicere, sed contrarium. Et παλινδοχία est, non tam iterata cantio, quam priori contraria: & sic apud Horatium, lib. 1. od. xvi. recantata opprobria. Apud Pindarum Isthm. Od. v. 1. παλινδοχῶν πόλις καὶ βάρβαρος, Urbs quæ diversa lingua utitur ab aliarum gentium linguis. Idem poeta Nemeïcarum oda prima, παλινδοχῶν δὲ οἱ ἀδύνατοι ἀγγέλων ἦσαν δῖοι, hoc est, contrariam. Ita alia multa dicuntur.

Ὁ δὲ χεῖρ' ἐστὶν ἰσχυρὴ δέν.] Præclare maximus poetarum Iliad. 15. vers. 312.

Ἐχθρὸς γὰρ μοι κεῖν' ὅμως εἶδαι πόλιν,

Ὅς καὶ ἔτερον ἔσθ' ἐν φρεσὶν, ἄλλο δὲ βέλτε.

Haud minus ille mihi exosus quam janua Ditis,

Mens aliud cui testis regit, quam lingua loquatur.

Ad

Ad CAPUT II.

Περὶ κολακείας.

THEN ἡ κολακεία.] Inter virtutes quæ ad ὁμιλίαν & vitæ quotidianæ consuetudinem proprie pertinent, ideoque ἔχει ὁμιλιακὰ à Platone vocantur, Aristoteles quarto *Nicomacheorum* cap. 12. primam numerat illam, qua qui fuerit præditus, is & facta & dicta omnia sua ita temperabit, ut ejus convictus omnibus sit futurus gratus, suavis, atque etiam jucundus: omni enim asperitate morum, & morositate, quæ est ἰρημίας ξυνοικίᾳ (ut dixit Plato ad Dionem, hominem αὐθάδη, austerum, & morosum) carebit: immo è contrario in eo elaborabit, ut quantum honestas & virtutis amor permittent, voluptati sit iis quibuscum versatur. Hanc virtutem, quia proprio nomine carebat, Aristoteles in *Nicomacheis* ὁμιλίαν nuncupavit, explanatione adjecta, quomodo eam vocem vellet hic intelligi; at in *Enchiridii* lib. 111. cap. 7. συμύμνησιν vocaverat: & ut in nominibus virtutis variavit, ita etiam in vitiorum ei oppositorum, ut capite περὶ αὐθαδείας dicemus. Habet enim hæc quoque virtus sibi opposita vitia, hinc κατὰ ἰλλειψιν, illinc κατὰ ὑπερβολήν. Ac de iis quidem qui defectu humanitatis peccant hac in parte, est caput illud περὶ αὐθαδείας. De iis vero qui modum excedunt, & nimis suaves ac dulces esse volunt, sunt hæc duo capita: περὶ κολακείας alterum, alterum περὶ ἀριστοκείας. Nulla enim re admodum hæc duo vitia differunt, nisi fine qui diversus est: quo quidem ita discriminantur, ut cum vitium sit utrumque, tamen comparata blanditia ad adulationem, pene virtus videatur, non vitium; verum de blanditia infra suo loco. Adulationis autem finis est privatum commodum. Eam definit Theophrastus ὁμιλίαν αἰχεῖν, συμφύμισαι ἢ τῇ κολακάζοντι. In *Theaeteto* Platonis κολακεία definitur breviter, τέχνη ἡδυντική, ars suavitatis conciliatrix. In ejusdem *Definitionibus* (non enim iis assentiri debemus, qui temere & contra auctoritatem vetustissimorum scriptorum illum librum à Platone abjudicant) ita definitur, Κολακεία, ὁμιλία ἢ πρὸς ἡδονὴν ἢ πρὸς βελτίαν, quam definitionem tribuit Theophrastus blanditiæ: meliori sane consilio, & convenientius iis quæ ante ex Aristotele diximus: addit vero Plato etiam aliam, ἔχει ὁμιλιακὰ πρὸς ἡδονὴν, ὑπερβαλλόντων τὸ μέτρον. Quæ etiam blanditiæ melius conveniat. Quare prudenter Theophrastus ex Aristotele illa adjecit, συμφύμισαι ἢ τῇ κολακάζοντι, ut à blanditia separaret. Non multo aliter B. Chrysostomus, qui *Homilia* v. in Epistolam ad Philipenses, ita hoc vitium describit: Κολακεία ἐστὶν ἀνελυσιτεία, ὅταν τις διεκπεύῃ πρὸς ὅτι μὲν ἐστὶν ἀποπρὸν, ἀλλὰ θαυμάσιος τῇ ᾧ βιωτικῶν. Adulatio, (qua est eadem illiberalitas,) est quando aliquis ob nullam rem honestam aliquem colit, sed aliquid eorum captans, qua ad vitia commoda pertinent. Quod autem ait αἰχεῖν, mallem τανταῦτα dixisset; aut potius simul utrumque fuisset.

fuisse. Nam & *indecora adulatio* est, ut vocatur Suetonio, in *Augusto* cap. 53. recteque Tacitus *adulationi fœdum crimen servitutis inesse* pronunciat lib. 1. *Histor.* cap. 1. §. 4. & proprium hoc est adulatoris, abjecte & demisse loqui, & in omnibus regi suo supparasitari ac secundas agere: ideo dicebat philosophus *Politicorum* libro quinto, cap. 11. ἔργον κολακίας ἐστὶν, ταπεινὰς ὁμιλεῖν. Et vere Clearchus Solensis, Aristotelis discipulus, proprium hoc adulatoribus esse dixit, ut suos sibi ipsi animos frangerent, & spiritum generosum, qui ingenios decet, demerent, ταπεινὰ ποιῶντες τὰ ἔθνη αὐτῶν, eos vero quibus servirent, tumore inflarent, & redderent vanos, & χαυνὰς ἢ κενὰς, atque ut loquitur Cicero iii. *Philipp.* cap. 9. *insanarent.* Vertimus autem αἰχρὸν *turpem*, non *indecoram*: nam αἰχρὸν opponitur τῷ καλῷ, id est, *honesto*: aliud vero est τὸ πρίον, aliud τὸ κελόν, si proprie loqui volumus. Porro vocis κολαξ notationem varie explicant Græci grammatici, ad quos te rejicio. Veteres Romani *grassari*, αἰτὴν ἢ κολακίαν, usurpant, ut Festus docet: & ita dixit Horatius, lib. 11. *Sat.* v. *vers.* 93. *Obsequio grassare.* inde *grassator*, ὁ κολαξ, quem etiam *flatarium* à *flata*, quod fuit navigii genus, ut puto, ὑδαρμπνῆς, dixerunt. Glossarium, *flatarium*, ἑρρόμωνος. Quid autem sit ἑρρόμων, in altero Glossario declaratur: Ἑρρόμωνος, *adulator*, *ambiciosus*. Ἑρρόμωνις, *adulatio*. Ἑρρομοναύειν, *ancillor*, *adfecto*, *adulor*. Ubi etiam vides *ancillor* idem esse cum *adulor*, quod probatur altero Glossario, ubi hæc scribuntur, *Ancillor*, κολακισμός. *Ancillula*, ἑρρόμωνος, παιδίσκη. Adjiciam & hæc ex eodem libro, *Adfensio*, ἑρρομωῶ, συγκατατίθημαι. Et alibi, *Fusco*, ἑρρόμωνος. Puto autem ex eo dici ἑρρόμων adulatorem, quia fere solent adfensatores eos, quibus palam adulantur, à tergo pinsare, ut verissime Persius ait *Sat.* 1. *vers.* 58. Hefychius sane aliter, ἑρρομωκῶν, ἱμπαίζων.

[Τηλεόχοι δὲ πρὸς ὁμιλίαν.] Late patet vox ὁμιλία, & ea omnia ferme complectitur quæ in vitæ quotidianæ usu solent accidere. Latini fere pluribus verbis hujus Græci vim exprimunt. sicut & Græci quoque interdum conjungunt ὁμιλία & τὸ συζῆν, ut in quarto *Nicomacheorum* initio cap. 12. Eruditissimus Apuleius τὸ ὁμιλεῖν voce *familiaris* expressit in apophthegmate quodam Aristippi; iterum dico, parum commode. Scio, erunt etiam hic qui exclament, & temere nos de Apuleio pronunciare dicant: sed nos istos exclamatores alibi σιωπῶντες ἢ μῦθος compescemus. Latissime sane patet, ut diximus, vox Græca; quare etiam Aristoteles ὁμιλίας ἀνδράπων & περὶ συζήτησεως dixit in septimo *Nicomacheorum*, & ante eum Isocrates in priore ad Nicoclem. & Hippocrates τῷ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι ὁμιλεῖν, in *Prorethico* majore, & in libro Περὶ ἰντροῦ, de instrumentis medicorum loquens, εἰ μέλλει ὁμιλεῖν τῷ νοσῶντι μέρει. Vide Erotianum. Apud Plutarchum leges ὁμιλεῖν ἰδοταῖς: apud historicos sæpe ὁμιλεῖν κακοῖς, quod Plutarchus in *Mario* cap. 17. pag. 412. dixit ὁμιλεῖν τύχαις, quem locum depravat Muretus in *Variis* suis lib. 11. cap. 10. nam prorsus est ὑδαρμὸς ἢ ῥήγματος, quod ille somniat de ὁμιλῶσαι cum αἰ diphthongo; per, inquam, hoc est ineptum, quum & in *Sylla* iterum sic loquitur

loquitur idem auctor: & quod Muretus non est *ad* *hanc* suspicatus. Boetius à Boeto scœperat loquendi id genus. Ita enim Pindarus *Neæonicarum* oda prima

Θεός καὶ παντὶ κρατὺς Πόδας ἀμύχανος τὸ χαλκόν. Sic usurpatur vox *περσικῶν* in Platonis *Laebete*. Sic etiam dixit Athenæus *καὶ ἀδελφεὶν καίρας*, de Ulyssæ tempore inservientes, proque ejus occasione Phæacas alloquente. libro xii. cap. i. Porro est hæc dictio militaris proprie, & in castris nata: vide Eustathium ad *Iliad.* pag. 802. & 940. Apud Latinos Cicerone inferiores, non minus latè patet verbum *conversari*, maxime apud Senecam, ut *conversari tristitia*, *ὀμιλεῖν λύπῃ*, Epistola xcix.

Τὸν δὲ κολάκῃα τοῦτον. Habes perpulchram adulatoris descriptionem apud Plutarchum. De discrimine amici & adulatoris pag. 59. ibi. τοῦτον δὲ κολάξ, εἶς ῥήτορες φάσιν καὶ καταγέλαστον καὶ εἰνέναι περὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ οὐδὲν φανὺς αἰτιᾶσθαι καὶ χαλεπῶς ἐγκαλεῖν ἐν αὐτῷ ἀπολαύειν ἀποδείξαι ψευδοποιοῦν. i. e. Talis est adulator, ac si Rhetor ineptus & ridiculus de ipsa oratione nullum ferens judicium, vocem capiet incusque graviter, quod frigida potu arteriam corrumpit. Galenus, in libro de dignoscendis curandisque animi affectibus, adulatorem tribus notis insignit, τὸ περσικῶν εἶναι, τὸ παγεῖναι, τὸ οὐδενὶ τῶν πολλῶν δύναιτο μῦθους ἢ πλεονεξῆσαι.

Εὐδοκίᾳ δὲ ἀποκρίπνυν εἰς οἱ εἰς. Similia his Artotrogus regi suo apud Plautum initio *Militis gloriosi*, A. i. S. i. vers. 55. seqq.

Εὐδοκίᾳ δὲ εἰς οἱ εἰς. Non assentior interpretibus quibus videntur hæc Latine efferenda, *dignitatis sue splendorem magno omnium assensu obtinens*. Aliud enim est *εὐδοκίᾳ* isto loco, aliud apud M. Tullium statim initio pro Sylla, *dignitatis splendorem obtinere*: quod potius convenit *τοῖς εἰς τῆς*. At *εὐδοκίᾳ*, id est, *bene audire* si *bona fama*, etiam mediocri fortunæ & pauperi, quorum est magna pessimæ indignitas, convenire potest: ex sequentibus enim apparet ad laudem probitatis & integræ vitæ esse hoc referendum, non ad dignitatis splendorem. Quare existimo *εὐδοκίᾳ* hic esse quod dixit Cicero, *fructum virtutis sue capere*, in *Miloniana*: & alibi item τὸ *εὐδοκίᾳ* vocat *fructum bonæ existimationis*. Proprie *εὐδοκίᾳ* si *εὐδοκίᾳ* si de eo dicitur, quem vulgo homines laude dignumq; judicant: itaque Hidorus Pelusiota, scriptor cum primis eruditus, τὸ *εὐδοκίᾳ* si & *ἐγκωμιάζοντι* ita distinguit, ut illud dicat esse tacitum judicium hominum bene de aliquo judicantium & inter se consentientium; hoc, laudationem quæ sermone tribuitur. Sic ille Epistola cxxxi. Libri quartis *εὐδοκίᾳ* καὶ γὰρ (forte *εὐδοκίᾳ*, vel, ut Rittershuius in notis, *εὐδοκίᾳ* γὰρ) ὅτι πρὸς τὸ ἀποδοῦναι ἀξίᾳ τῶν αἰσθητικῶν, καὶ ἀποδοῦναι τῇ ἀντιλήψει ἀξίᾳ τῶν αἰσθητικῶν, καὶ ἀποδοῦναι τῇ ἀντιλήψει ἀξίᾳ τῶν αἰσθητικῶν. Probabilem enim esse, (certum Rittersh.) hoc proprie esse, si quis in *audientium approbatione digno censeatur*, qui si *fraude ac incorrupta calumpniis servus*, *laudari vero consistit in oratione, quæ sepe numero assentationem spirat*, *subique veri in se continet*; Est vero in hoc Theophrasti

phraſti loco mire emphatica tranſlatio verbi *καταχθῆναι*, quod mox ſequitur. Nam voluit indicare, ſicuti ſua ſponte gravia deorſum feruntur, ita omnes qui aderant, non quod ejus qui laudabatur gratiam captarent, ſed tanquam *καὶ αὐτὸς τὸ ἀλθιὸν ἐκβαλεῖν*, ut loquitur Philoſophus, in ejus nomen incidiffe: quaſi videlicet ita ſit omnibus perſpecta ejus probitas, ut jam illius nomen non hominis, ſed virtutis ipſius proprium videatur. Parem elegantiam obſervabamus apud Plinium Secundum in ſententia non diſſimili: ubi *reddi nomina* tanquam debitum dicuntur, ſenſu quo hic *καταχθῆναι* *eis τὸ ὄνομα*, *Epistoła* *xxiii. Libri ix.* Utitur hanc vocem Theophrastus iterum *Περὶ λαλίας*.

[*Ἀπὸ τοῦ ἰματίου ἀφαιεῖν κερκίδα.*] Hippocrates dixit *ἀπὸ τοῦ ἰματίου κερκίδα ἀποτίμειν* magis proprie: ſed & idem alibi *ἀφαιεῖν κερκίδα*. Dicitur & *λέγειν κερκίδα*, ut apud Celſum, *in veste floccos legere*. Vocarunt autem Græci *κερκίδα* genus hoc adulationis. Hefychius, *κερκίδα*, τὸ κατακαυτικὸς τὰς κερκίδας ἀπολέγειν ἢ ἰματίων. Adeo autem frequens fuit hæc adulatio, ut inde natum ſit proverbium, quod ita explicant Græci. Suidas. *Ἀφαιεῖν κερκίδα*, ὅτι ἢ πάντα ποιεῖν ἢ ἵνα καλακείας ἄλλοι τε χρῶνται ἢ ἑαυτοὺς εἰς περὶ καλακίαν παρὰ ἢ τὰς κερκίδας ἀφαιεῖν. In Plutarchi *Sylla*, Valeria ſoror Hortenſii de veſte Syllæ floccum vellens, lepidiſſime illi adulatur. Non ſolum autem floccos vel fratillos tollere olim adulatores ſolebant, ſed & alias omne genus ſordes abſtergere: neque omiſit hoc præceptum nequitiarum magiſter in *Arte*; & in *Amoribus* lib. *iii. El. 2.* ait idem poëta.

Dum loquor, alba nigro ſparſa eſt tibi pulvere veſtis:

Sordide de niveo corpore pulvis abi.

In *Vespis* Ariſtophanis *Scen.* καὶ μὲν ἄνδρες, &c. *verſ. 53.* Euphemius *ἀλάττει* dicitur ſpongia calceos mundare. τὸν ἀνδρῶν ἔχων, αἰτ, ἐκ τὸ λακύνειν τὰ ἱματῖα ἡμῶν ἀκαθάρτα. In pelvi ſpongiam habens nobis crepidas abſtergit. Videntur & caudas leporum ſoliti ſecum geſtare, ut præſto eſſet quo oculos ſenum lippientium κατακαυτικῶς abſtergerent: Ariſtophanes in *Equitibus*, *Act. 11. Sc. iv. verſ. 74.*

Ἴδὲ δὲ καὶ κέρκον λατῶ τὸ ὄφθαλμὸν ἀκαθάρτα.

Hem capeſſis leporis hanc caudam, atque ocellos abſterge.

Similiter in *Lyſiſtrata* mulier nequam marito ſuo adulatur. Turpiſſimum vero illud ibidem apud eundem poëtam adulationis genus, *Ἀπομυζέμεθα, ὦ δῆμ', ἡμῶς περὶ τὴν καρχιδῶν ἀπομύζω.* O popule, ubi ego emunxi, in caput abſtergo meum. Spurcum hoc & foedum; ſed longe turpiora hiſ legas apud Athenæum lib. *vi. cap. 13.* & lib. *xiv. cap. 14.* ex Eupolide, & Suetonium in *Vitellio*, capite ſecundo.

Περὶ κατὰ τὸν ἀρχαῖον.] Secuti ſumus Palatina exemplaria. In quibuſdam editis olim eſt, *περὶ κατὰ τὸν ἀρχαῖον*.

Ἐχέεις περὶ τὰ ἔτη μέλαινα τὴν τεύχεα] Sero caneſcere, vegetæ ſenectutis & viridis argumentum; qualis eſt eorum quos Græci *ἡμωρότατος* vocant: qualis etiam ille Plautinus *Peripleſtomenes*, qui negat ſe propter ætatem exaruiſſe ex amoenis rebus, *Milit. Glor.*

A. III. Sc. I. vers. 46. Ideo olim soliti homines molles, quos ne longa quidem ætas ad frugem bonam revocârat, canitiem occultare, non secus ac mulieres. Testimonia de utrisque passim sunt obvia in Græcorum epigrammatis, Martiale, aliisque poëtis: sed & phar-maco usos constat viros molles & effœminatos, ad celandam capitis nivem; ejus fuci compositionem docet elegans poëta Serenus Sam-monicus, & meminere Tertullianus, Josephus, alii. Clemens Alex. *χρίσματα πολιῶν* vocat lib. 111. *Padag.* cap. 3. Aristophanes *Conci- nantibus*, Sc. *Εγὼ δ' ἵνα σὺς ἀγορεύῃ, &c.* v. 1.

-- εἰδ' ἂν εἰ τὸ φάρμακον

Ἐψὺς ἔτυχες, ὃ Λυσικράτης μελαίνειται.

Tamen non ad medicinam coquendam comparata es, qua Lysicrates ni-gratur.

Adulatores quoque moris habuisse suo regi canos vellere, testatur idem poëta *Equisibus*, Aët. 11. Sc. IV. vers. 73. ubi sic loquitur adulator,

Εγὼ δὲ τὰς πολὺς γὰρ σὺ κλέων, γέρον ποιῶσω.

Ego canos tibi eligens capillos, Juvenem te faciam.

Καὶ λέγωντος αὐτῷ π.] Puta in declamationibus, aut recitationibus, quibus olim docti homines impensè delectabantur. In iis igitur, aut si-milibus *συγγήσονται*, adulator, ei quem observat, audientiam facit, ac reli-quis ad laudandum recitatorem, quamvis ineptum, & præit exemplo, & celestifasin hortatur. Variis autem modis solebant veteres in istiusmodi cœtibus (Græci *ὑποδείξεις* & *ἀκροάσεις* vocant, Cicero quoque *acroases*) approbationis signum dare: maxime vero his tribus; silentio attento, gestu corporis aliquo (vel manibus plaudentes, vel assurgentes, exul-tantesque, vel certo quodam modo vultum componentes) & secundâ acclamatione. Plinius Secundus lib. quinto *Epist.* 3. de recitationi-bus loquens: *Multa enim a multis admonetur: & si non admonetur, quid quisque sentiat, perspicit ex vultu, oculis, nutu, manuum motu, murmure, silentio: quæ satis apertis notis judicium ab humanitate dis-cernunt.* Idem libro sexto, *Non labra diduxerunt, non moverunt manum, non denique assurrexerunt saltem lassitudine sedendi.* Libanius in epistola ad magnum Basilium, *ἔγω καὶ τὴν αὐτὴν ἂν λέγεις καὶ εἰς τὸ πρῶτον τὴν ἐπιστολὴν, ὥστ' οἱ παρόντες ἡμῶν καὶ εἶχον μὴ τὴν αὐτὴν ἀναγίνωσκοντες.* De silentio attento locus est egregius apud Platonem, tertio *de Le-gibus*, pessime vulgo, ut alia sexcenta, acceptus, quem veluti in transcurfû proferam atque interpretabor. Ibi igitur cum hospitis Atheniensis sermonem exciperet Clinias Cretensis, velletque illi signi-ficare sibi & sodali suo Megillo vehementer probari quæ modo dixisset, sic ait: *Δόγμα μὲν τοίνυν σὲ, ὃ εἶπες, ἵπαινα ἱπαχδέστερον ἔργον δὲ σφό-δρα ἱπαινεστέμεθα, περὶ μὲν γὰρ τοῖς λεγομένοις ἱπακολεθίστομεν, ἐν οἷς δ' ἂν ἰαυδῶμεθ' ἱπαινῶν, καὶ μὴ, μέγιστά ἐστι κατεργασθῆναι.* Hoc est, *Verbis quidem te, hospes, laudare, grave & odiosum sit: at nos re ipsa te vehemen-ter laudabimus.* Ad singula enim tua verba summo studio animos mentesque nostras admovebimus: quo maxime pacto homo liber lau-detne, an non, declarare solet. Plinius secundo epistolarum, *Imaginem*

qui concursus, quæ admiratio te, qui clamor, quod etiam silentium maneat. Quo ego cum dico vel recito, non minus quam clamore, delector. Sic modo silentium acre & intentum & cupidum ulterius audienti. De acclamationibus dicemus mox: quæ quam crebræ fieri solerent, apparet ex his Senecæ, *Controversiarum* libro 1x. loquitur de declamatoribus: Quid, ait, quod laudationibus crebris sustinentur, & memoria illorum assuevit certis intervallis quiescere?

Καὶ ἱπαινίται δὲ ἀκούει. Ambigo scripserintne Theophrastus ἀκούς, vel ἀκούσας, ut sit is sensus quem expressimus, assentatori haud male conveniens: an potius ἀκούσας, ut jubebat auditores aures suas commodare recitatori, & tacite eum laudare; quod quomodo fieri solet, modo diximus: Sententia, quam probavimus, sic expressa est ab Eupolide in *Adulatoribus*, ἰπειδὴν κατὰ τὴν ἀδελφὴν ἡλίδιον, πλεονάζει, εὐδὺς περὶ τὸν εἶμα καὶ τὴν τύχην λέγων ὁ πλεονάζει, πάντοτε ἱπαινόμεν, καὶ κατὰ πλεονάζει, δοκῶν τοῖσι λόγοις χαίρειν. i. e. Postquam video virum aliquem stultum, at divitem, statim au. in eo; & si forte dives aliquid dicat, illud prorsus laudo, & cum stupore admiro, ut videar ejusmodi sermonibus gaudere.

Καὶ ἱπαινίται δὲ, εἰ παύσται. Ὁρῶς. Legimus, καὶ εἰ παύσται. Interpretes non erant hæc affecuti. Notum quid sit apud Græcos oratores ἱπαινίται, & ἱπαινίται ἀκούσας. Illud autem Ὁρῶς, est usitata in recitationibus acclamatio, sicut & Εὖ vel Τάχα. Horatius *Arte*, vers. 428.

—clamabit enim, Pulchre, bene, recte.

Cicero tertio de *Oratore*, cap. 26. Quare Bene & Praclare, quamvis nobis saepe dicatur. Belle & Festive nimium saepe nolo. Quanquam illa ipsa exclamatio, Non potest melius, sit velim crebra. Persius *Sat.* 1. vers. 49.

Euge tuum & Belle, nam belle hoc excute totum.

Item vers. 84. —quin lepidum hoc optes audire Decenter.

Talis quoque illa in *Actis* cap. 12. com. 22. exclamatio adulatorum, Οὐδὲ φωνὴ, καὶ οὐ ἀνθρώπου, Vox Dei, non hominis. Sic Plutarchus, De se ipso sine invidia laudando, cap. 14. pag. 543. Οἱ δὲ παρρησιασθέντες τὸ θεῖον, καὶ τὸ δαίμονιον, καὶ τὸ μέγαλον, ἐν ταῖς ἐμπροσθεν περὶ δειγμάτων, καὶ τὴν Μετρίαν, καὶ τὴν Ἀνθρωπίνην περιστολλύουσι. At oratores & Sophista dum declamantes patiuntur sibi acclamari, Divinitus, moderatorum & humanorum laudem amittunt. Frequentissima vero etiam Romæ illa fuit acclamatio Σοφός; unde est toties apud Martialem grande sophos. Sardonius Apollinaris libro primo, Ad sophos meum non modo laticlavi, sed tribulium cuiusque fragor concitaretur. Idem libro primo, Ob hoc illi maximum sophos non eloquentia prius quam verecundia dedit. Aetas Quintiliani humanitatem vocavit hunc morem. Ipse appellat verè & indecoram & theatralē licentiam, studiorum perniciosissimam hostem libro 11. cap. 2. Nos alibi demonstravimus irrepibile postea hanc consuetudinem è scholis in veteris Ecclesiæ ritus. Vide si lubet quæ potamus ad Vulcatii Gallicani *Avidium Cassium*.

Καὶ σκώψαντι παρὸς ἐπιγέλῳσαι.] Mutata distinctione sensum longe acutiorem reddidimus. Nam adulator ut indicet quam probet scomma amici magni sui, quasi parum sit, si ridenti arrideat, in effusorem risum & cachinnationem solvitur: ac quo magis rem videri sibi ridiculam ostendat, vestem in os inserit, & se riuu pene enectum dicit. Tale illud omnino apud Plutarchum, in elegantissimo libro de discrimine adulatoris & amici, pag. 54. Σὺ μὲν, inquit adulator, ἀγρίως ἐγέλας, ἐγὼ δ' ἐξέθνησκον ὑπὸ τοῦ γέλωτος. Tu quidem intempestive ridebas, ego vero risu penitus moriebar. Juvenalis de adulationibus Græculorum, Sat. III. vers. 100.

Natio comædia est: rides? majore cachinno

Concutitur. Sed est & alia lectio, καὶ σκώψαντι ψυχρῶς, ἐπιγέλῳσαι. pulchre sane Plutarchus περὶ συνομίας pag. 531. Periclis dictum illud, Amicum esse se ad aras usque, reprehendens, quod hoc esset nimis prope ad gravissima peccata accedere, subjicit, ὁ δὲ πόρρωθεν ἐαυτοῦ, ἐξίσως μὴ τι λόγιος ἵπαινῶν παρὰ γνώμην, μὴ τι ἄδοντο κερτεῖν, μὴ τι σκώψοντο ἀρῶς ἐπιγέλῳ, ἢ ἐξίσως μέχρι τῆς περὶ αὐτῶν: Qui eminus se adsuafecit, ut neque dicentem laudes diversum sentiens, neque canentis applaudat, neque scurrilibus dictis arrideat, rem eo usque adduci non patietur; qui locus hanc lectionem vehementer astruit atque exponit. Reperiuntur libri qui sic habent, καὶ σκώψας τὴν ψ. ἢ. potest legi, καὶ σκώψαι τὴν ἢ.

Ἐπεὶ ἂν αὐτὸς παρίληγ.] Ut in lingua sancta Ἦν Ἡμ, Ipse, pro Deo aut Christo absolutè ponitur: sic apud Græcos honoris appellatio est αὐτὸς, hoc est, Ille, & ut hodie loquuntur homines καλαμπυκοί, Dominus, sine adjunctione. Ita semper in hoc capite designatur ὁ καλαμπυκεύμενος, qui est adulatori instar domini. Sunt enim αὐτὸς, & ἐκείνους, voces servorum, quas honoris causa propriorum nominum loco usurpabant. Aristophanes Ranis, Act. II. Sc. 11. vers. 17.

Ἰδὲ νῦν, φερέσιν πρώτισται ταῖς αὐληταῖς

ταῖς ἑνδὸν ὕστεραις, αὐτὸς ὡς εἰσέρχομαι.

Abi nunc, dic tibicinis Qua intus sunt, me ingressurum statim.

Scholiastes, αὐτὸς, ἀντὶ τοῦ, ὁ δὲ σκώψας. Sic apud Latinos. Plautus Casina, ubi Stalino & ancilla colloquuntur. A. IV. S. 11. vers. 10.

St. Quid tu hic agis? An. Ego eo quo me Ipsa misit. Ipsa, hoc est, Hera mea. Terentius Hecyra, A. III. Sc. 14. vers. 14.

Sed Pamphilum ipsum video stare ante ades.

Donatus; Ipsum, à quo missus sum: vel dominum; ut Græci, αὐτὸν. Idem notat Asconius in quendam Verrinarum locum. Erat & discipulorum vox, cum de præceptore loquerentur: unde illud αὐτὸς ἔφες, Aristophanes Nebulis, Act. I. Sc. 11. vers. antepenult.

St. φίλε, τίς γάρ ἐστὶν ὁ ἐπὶ τῷ κρυφίῳ ἀντὶ;

Mz. αὐτὸς. St. τίς αὐτὸς; Mz. Σωκράτης.

St. Age vero, quisnam hic est, qui calathos insidit huic?

Disc. Ipse est. St. Quis ipse? Disc. Socrates.

Scholiastes ibi, ἡμῶν, inquit, τὸ διδασκαλὸν ἢ εἴτε πρῶτον τὸ ἑταῖρον. Honoris

noris causa non statim Socratis nomen profert. Idem notatur ab eodem etiam alibi, & à Donato non uno loco. Apud Platonem in *Protagora*, pulsantibus fores Calliæ sophistæ respondet janitor, Οὐ γὰρ αὐτῷ, id est, *Doctori non vacat*. Cum igitur vox κόλαξ ad aliud referatur, & sit ἢ περὶ π, ut herus & servus, patronus & libertus, itemque patronus & cliens; Theophrastus ὁ καλῶνός μιν, id est, *eum qui se finit adulari*, ut Cicero loquitur, lib. 1. *Officiorum*, αὐτὸν appellat, pulchre loquendi genus ipsum, quo adulescentes utuntur, retinens. Nos aliquando αὐτὸν regem diximus: nam apud Latinos ὁ καλῶνός μιν, Rex dicitur: & ut docet Donatus, rex & parasitus ita sunt ἢ περὶ π, ut patronus & libertus. Dicitur & dominus: unde illud Juvenalis, *Sat. v. vers. 138.* — dominus tamen & domini rex

Si vis tu fieri, nullus tibi parvulus aula

Luserit Aeneas.

Apud Græcos ὁ τυφῶν & ὁ κόλαξ similem sæpe relationem habent: quare ὁ τυφῶν est rex. Ut cum scribit scholiastes Aristoph. *παιστὶ αἰσῶσαι τοῖς τυφῶσιν οἱ κόλακες λίγην*. Et apud Demosthenem sæpe τυφῶν & καλῶνός μιν pro eodem ponuntur. Interdum vero ad deos refertur κόλαξ & appellatio: & ita dicti sunt οἱ διονυσιακοὶ τεχνῖται, qui vitam tolerarent artes Baccho sacras exercentes, ut comædi & tragœdi, & natio illa tota, histriones, præstigiatores sive *θωροκτονοὶ*, rhapsodi, citharædi, *ψαλμοδωτοὶ*, tibicines, *σαλπιγκταί*: hi, inquam, omnes dicti sunt *διονυσιοκόλακες*: itemque *μυσικόλακες*: nam ita eos vocat Dionysius Halicarn. libro septimo.

Χρηστὴ πατρὸς νόστιμα.] Etiam hic servat idioma adulatorum. Νόστιμα autem maluimus *pulsiem*, quam *pullos* vertere, aut *pullastros*: quia fere in his vocibus latet obscœnitas, ut Festus docet. Juvenalis de adulatoribus, *Sat. v. vers. 143.*

— simul ipse loquaci

Gaudebit nido.

Καὶ πορευομένη περὶ πνὴν ἢ φίλον.] Mos fuit Græcis Romanisque cum ad aliquem amicorum viserent, nuncio misso suum adventum significare. Plinius Secundus *Epistolarum* libro primo, *Evigilaveram. Nuntius à Spurina: venio ad te: Imo ego ad te: Coimus in porticum Livia, cum alter ad alterum tenderemus*. Apud Romanos verò, etiam maritus rure domum revertens mittebat qui adventum significaret uxori, ut auctor est Plutarchus in *Quæstionibus Romanis* pag. 266. A. ac videtur fuisse hoc munus eorum fervorum, quos *anteambulones* vocat Martialis. Epiphanius *περὶ καταγλιτορας*. Mox legendum *περὶ φίλων*, non *περὶ φίλων*. Sic Terentius *Phorm.* Act. V. Sc. 11. vers. 13. *Abi Geta, prænuntia.*

Τὰ ἐν τῷ γυναικίᾳ ἀγροῦ διακονῶσαι θυγατέρες] De muliebri foro tantum docent nos Veteres, fuisse apud Athenienses locum in foro, qui *γυναικίᾳ ἀγρῷ* vocaretur: ubi minuta vasa, atque ut puto τὰ *ἐπιτεχνήματα*, & escaria in primis, vènirent. Auctor Pollux libro decimo, capite secundò. Atque hoc etsi à doctis viris recte est isto loco adnotatum; iidem tamen sensum horum verborum nescio an perviderint: certe non aperuerunt,

ruerunt. Voluit enim Theophrastus hisce verbis declarare, quod Plutarchus in libello *de discrim. amici & adulat.* ait esse adulatoris proprium: circa minuta quædam & sordida officia, quæ verus & ingenuus amicus, ut se indigna spernit, versari, ea obire atque exsequi: at scin' quomodo? tanta diligentia, ut eum cum cernas illis rebus occupatum, putes in eo quod agat opes Græciæ positas. Ideo ait ἀπνυσί, hoc est, *sedulo, propere*, & quasi uno spiritu. Sic Latini vim vocis Græcæ exprimunt. Seneca; *Clivum istum uno si potes spiritu exaspera*, hoc est, ἀπνυσί. Plinius dixit pro eo, *raptim & sine interpiratione* Lib. XXI. cap. 1. D. Hieronymus, in epistola quadam, *una saliva* non dissimili sensu. Plato in *Theæsteto*, τῶς αὖ ἐξέως διακονῶν, in simili sententia dixit. Plutarch. vero in lib. *de discrimine adul. & amici* pag. 62. D. significantissimis verbis τὸ ἀπνυσί expressit, οὐνεχ, αὖ ἐνδραχίς, αὖ ἀτρυτός. Ejus locum apponam, qui isti erit pro amplo commentario: 'Εν ταῖς περὶ τὴν πολλὰ παρολίσκουσι οἱ φίλοι τῶ μακρῶν, καὶ ἐξ ἀκροατικῶν, καὶ ἐκ πολυπραγμονικῶν, καὶ ἐκ τῶν εἰς πᾶσαν ὑπερβίαν ἰμειδιῶντων· ἀλλ' ἐμὴν (ὁ κλάξ) ἐπιβλέψας οὐνεχ, αὖ ἐνδραχίς, αὖ ἀτρυτός· καὶ διδὼς ἰστέρον τόπον καὶ χρίαν διακονίας· ἀλλὰ βυλόμενος καλεῖσθαι καὶ μὴ καλεῖσθαι, διακονοῦμεν μέλλον δὲ ὅλῳ ἐξαρμυῶν, αὖ ποινοῦμεν. Id est, *Si quid faciendum sit, multa minuta prætermittunt veri amici, haudquaquam sollicitè inquirentes, neque satagentes, neque se ad omnia ministeria ultro ingerentes. Adulator contra assiduum in his, sedulum, atque indefessum se præbet; nullam alii locum, nullas partes obeundas relinquens: sed sibi optans imperari: agrè etiam, ni id fiat, ferens: aut animum potius despondens, & misere quirilians.* Alludit huc Horatius illis versibus secundo *Satyrarum*, VI. versu 108.

—nec non vernaliter ipsis

Fungitur officiis.

Nam *vernaliter* est, adulatorum in morem. Non est autem arbitrandum ad vasa tantum nescio quæ hæc pertinere, quia Pollux dicat in foro muliebri vasa vxnisse: quin potius generaliter ad ea omnia referendum, quæ ad epulas & instruendam mensam pertineant. Erat autem obsonari officium olim, aliàs fervorum ἀρρεστών sive obsonatorum, quorum Athenæus libro IV. & Seneca *epistola* quadragesima septima meminerunt, & in *Θιουολογίᾳ* suo Theodoretus, in vita Petri Galli eremitæ; aliàs adulatorum ac parasitorum: quod illa Ergasili parasiti Plautini querela de sui temporis juventute declarat, *Cap. A. III. S. 1. vers. 14.*

Ipsi obsonant, quæ parasitorum ante erat provincia.

Ipsi de foro tam aperto capite ad lenones eunt,

In tribu quam aperto capite fontes condemnant reos.

& in *Milite A. III. Sc. 1. vers. 71.* sic de se Periplectomenes,

Vel hilarissimum convivam hinc indidem expromam tibi,

Vel primarium parasitum, atque obsonatorem optimum.

Gnathum quoque Terentianus *Eun. A. II. Sc. 11. vers. 26.* ideo se charum ait esse cupidinariis, coquis, laniis, cetariis, fartoribus, piscatoribus & aucupibus, quia & olim sibi re sua salva, & nunc perditâ, sup

suo regi obsonans sæpe illis profuisset. In *Adelphis* autem Act. V. vers. 7. indicat Demea obsonare itidem ac scortum adducere, hominis nihili esse officium. Hinc nomen habuit apud Apollodorum, ex quo *Phormionem* suam Terentius transtulit, parasitus Phormio: id enim nomen poëta in prologo parasito tribuit, alludens ad *φορμιον* erat autem *φορμις* vas vimineum ut sportula, quod, ad macellum & forum cum irent, secum ferebant: quale est quod Galli vocant *cabai*, unde est *φορμις κάρυον* & *φορμις σίκων* apud Athenæum; quod Cicero pro Flacco cap. 17. *ficinam ficorum* dixit: Plutarchus *ὅτι φιλοπλητίας, ἀρρίχον ἰχθύων*. Xiphilinus ex Dione *ἀρρίχον* (nam & ita scribitur) *ἰπώχον ἰχθύων*. Aristoteles III. *Rhet. c. xi. §. 41. τάλαρον συκαμίνων*. Fuisse autem in *Γυναικαίᾳ ἀρρεῖ* non tantum vasa, sed omne ferme genus obsoniorum vendi solita, vel ipso Polluce teste, probare possumus; qui *κύκλον* & *γυναικαίαν ἀρρεῖ* pro eodem accipere videtur. In Cyclo autem omnia id genus, exceptis carnibus, prostabant. Scholiastes Aristoph. ad *Equit. Act. I. Sc. 1. Ὁ κύκλος Ἀθλιώτην ἐστὶ καδῆται, μέγαλον, ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν περὶ σφαιρῶν λαβῶν ἵνδ' αὖ π' ἀπὸ σφαιρῶν κρεῖς κρεῖν τὰ ἄλλα ὄντα*. *Ἐκρίτως ὃ οἱ ἰχθύες*. Quod ait à forma hoc forum Circuli nomen esse nactum, quippe quod esset rotundum, verum est; constat enim pleraque antiquorum fora fuisse ejus formæ. Propterea Homerus, ut notant Veteres, *τῶν ἀρρεῖν* vocat *ἱερὸν κύκλον*, *Iliad. Σ. vers. 514.* & Sophocles, *κυκλίνοντα τόπον* (in editis libris hodie, *θεῖον*) *ἀρρεῖς* dixit. Euripides quoque *ἀρρεῖς χραίνων κύκλον*. Sic apud Dionem Prusænsē, τὸ *Εὐβοϊκῆς ἀρρεῖς κύκλον* legas.

[Ὡς *μαλακῶς ἰδιώτης*.] Simillimæ voces adulatorum Dionysii tyranni, quas refert Diogenes Cynicus in epistola ad ipsum. Σὺ δ', inquit, *ἄσπερ τὰ παιδία πάππας τίνας καὶ τίττας εἰσηγάγῃς καὶ σοὶ φροῖ, ἄλλ' αὖ τίς νοῖ.* *Ἐρχεαι εἰ π μὲ φίλεις μικρὸν ἔπ' ὁ μόνον τρεπὶ πρὸς σφῆρα.* Id est, Tu vero instar puerorum ascivisti tibi nescio quos paterculos & nutrices, qui tibi aiunt, Accipe hoc fili: Infunde si quid me amas adhuc parum: Tantum hoc amplius ede. Sed non displiceat pro *ιδιώτης* scribi *ισθῆς*, quod invenimus è docti cujusdam viri conjectura adnotatum. Erit sensus; *Quam molliter tuos convivas excipis!*

[καὶ ἰρωτῆσαι.] Adulator apud Juvenalem, Sat. v. vers. 135.

Da Trebio, pone ad Trebium: vis, frater, ab illis libus?

[τὰ *περὶ σφαιρῶν*.] Solebant enim potentiores & delicatiores spectare sedentes in pulvinis: cujus moris etiam in Aeschinis & Demosthenis orationibus est mentio.

[καὶ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν εἶναι.] Intelligendum hoc est de imagine quam artifex pulchriorem multo fecerit eo quem refert. Nam hoc quoque adulationis genus olim usitatum fuit. Lucianus *ὡς τὸ εἰκόνα* Sunt, ait, qui non ἐν ἱστορίαις tantum, sed etiam ἐν γράμμασι τὰ ὅμοια κολλυμένειναι τι καὶ ἑξ' ἀπατάδ' εἶλεται in picturis volunt alios sibi de similitudine blandiri & fucum facere. Vide reliqua. Seneca loquens de philosopho rebus non artificijs, Epistola cxii. *Non exurgit in plantis,*

nee in summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio statuum (scrib. staturam) adjuvant, longioresque quam sunt videri volunt.

Atque hæc de adulatione Theophrastus in isto libello. Nam alibi plura de foeditate ejus vitii fuisse ab illo scripta, edito etiam Περὶ καλακίας libro integro, testantur veteres: & laudat eum librum Athenæus in sexto *Deipnosophistarum*, cap. 16. pag. 254. Docuerat & Eupolis eodem argumento fabulam κάλακας inscriptam, cujus meminit Pollux lib. vii. cap. ultimo; & Menander item κάλακα, teste Athenæo.

AD CAPUT III.

Περὶ ἀδολεχίας.

H δὲ ἀδολεχία.] Et hoc caput & duo item alia, quorum alterum inscribitur περὶ λαλίας, alterum περὶ λογιότητος, ad vitæ quotidianæ consuetudinem, & eas quas superiore capite ἐμμενικὰς ἔχεις vocari à Platone dicebamus, pertinent. Nam quum, ut docet Aristoteles, lib. vii. *Polit.* cap. 14. vita humana duabus quasi partibus contineatur, otio & negotio, sive, ut loquitur Theophrastus hoc capite, σπουδῇ καὶ χολῇ, (Cicero lib. ii. *de Fin.* cap. 26. & Sallustius *joca* & *seria* vocant) virtus & vitium etiam in remissione hac & ἀναπαύσει, ut Philosophus appellat, locum habent: ipseque in quarto *Nicomacheorum* cap. 14. quasdam virtutes & vitia recenset hujus generis. Non est autem inter ἐμμενικὰς virtutes postrema censenda illa quæ opponitur tribus supra nominatis vitiis: quæ virtus nomine proprio cum apud Græcos tum apud Latinos caret. D. Ambrosius quidem in *Officiis loquendi modum* appellat, & primum officium esse statuit: sed nos latius patentem virtutem quandam quærimus; quæ nihil aliud est quam mediocritas quædam circa congressiones & colloquia familiarium, & quando, & quandiu, & quomodo iis debeamus indulgere, præscribens. Hanc ἀνένυμον virtutem notam facient quæ ei sicut reliquis virtutibus opponuntur vitia, & κατὰ τὸ ἡλιπνόν, & κατὰ τὸ ὑπερβόλον. Nam & austeritate ea sunt quidam, ut ab istiusmodi congressionibus abhorreant, aut in iis tanquam lapides conticescant; quos merito reprehendas: & contra alii sunt qui istis σιωπῇς nimis delectentur, aut modum in iis tenere nesciant. Hi posteriores modum excedunt & ὑπερβολῇ peccant, illi priores ἡλιπνίᾳ de quibus nihil amplius dicemus hoc loco, nisi quod Theophrastus αἰσχροειας nomine hoc quoque vitium est complexus; de quo infra. At eorum qui ὑπερβολῇ hac in re peccant, multiplex est differentia. latissime enim id vitium patet, quodque in multas quasi species dividi queat. Ex iis sunt illæ tres, quas totidem capitibus Theophrastus describit, ἀδολεχία, λαλία, λογιότης, quæ vitia etiam affinia sunt (quippe quasi species ejusdem generis) differunt tamen inter se non parum. Nam ut de ἀδολεχίᾳ

p. imuna.

primum dicantur: qui congressionibus id genus ita delectantur, ut voluptati illi, quam ex colloquiis mutuis & confabulationibus perfrangunt, quibus solent homines otio dediti & garruli senes se oblectare, omnia postponant, facileque vel dies integros de lana caprina aut genis Siculis cum sui similibus colloquentes traducant: hos Græci ἀδελῆς, quasi avidos confabulandi, ἀδελῆς ἢ ἀδελῆς ἢ ἀδελῆς, nuncuparunt. Est autem ἀδελῆς (ea vox pura puta est Hebræa vel Syriaca) tum istiusmodi confabulatio, tum locus ipse ubi ea sine otiosi homines coire solent: apud Homërum *Odys.* 2. vers. 328. & Hesiodum *Op.* 2. vers. 499. ἡμῶν ἔρ' ἀδελῆς, fuitque ea dictio diu in usu apud Iones & Diores in ea notione: ἀδελῆς hanc definit Theophrastus *dispositio* λόγων μακρὰ καὶ ἀτελείωτος. Sic ejus præceptor τὴν ἀδελῆς definit tertio *Nicomacheorum* cap. 13. τὰς εἰς αὐτοὺς καὶ διαπραγματικὰς, καὶ μὴ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀτελείωτον τὰς νύκτας: eos qui fabulatum narrationemque studiose sūt, & de quibuslibet rebus colloquendo dies conterunt. Similiter etiam Dion Chrysostom. in oratione quadam τὴν ἀδελῆς tribuit λόγῳ ἀναδιδόντι καὶ μακρῷ, *sermones sine mentis & longos*. Et in optimo Glossario ἀδελῆς vertitur *fabulosus*, hoc est, *exaggeratus*, ut dixit Aristoteles *Themistius* *Oratione* septima, εὐχρηστικὸν γὰρ ὅτι καὶ τὸ μακρὸν, ἀδελῆς ἢ καὶ τὸ μακρὸν δὲ καὶ τὸ μακρὸν. Veteres Latini *fatuum* dixerunt: est enim *fatuum* a *fatido*, & inepta loquentem notat: quamquam potest origo vocis esse Hebraica, a dictione *ἴης*, quæ significat hominem *ἴης* & fatuum. Sed & *fabulatorem* & *nugatorem* Latini ἀδελῆς vocant: & ἀδελῆς, *nugas*: ut apud Terentium *Heautont.* Act. IV. Sc. r. vers. 8. *nugas dicere*, pro ἀδελῆς. Nos autem ἀδελῆς *garrulum* diximus, & ἀδελῆς *garrus*. Cicero ad *Atticum* libro xii. *epist.* 1. *Novi nihil: quid ergo opus erat epistola? quid cum coram sumus & garrimus quicquid in buccam? Est profecto quiddam ἴης, quæ habet etiam, si nihil subest, collocutionis ipsæ suavitatem*. Αὐτὴν ὅμως ὅμως est, quo tenentur ii qui non solum confabulationibus istis nimis sunt dediti, quæ erat ἀδελῆς nota, sed hoc amplius: modum in congressibus tenere nescientes, perpetuo loqui, tacere nunquam, neque ullas aliis loquendi vices tradere solent: sed ἡδονῇ καὶ loquendi morbo, ut Cato vocabat, laborant, quam Eufipides *Orest.* vers. 10. αἰγίστῳ ἔστιν, verissime appellavit, & *Medæ* vers. 525. apto epitheto *εὐφροσύνη* dixit. Hæc est quam Theophrastus ἀδελῆς vocat. Reperiuntur vero quidam minimi pretii & male feriatii homines, quibus mos est falsa quædam confingere quæ abis narrent: illi maxime qui novorum nuntiorum audiendorum desiderio ducuntur; qua prurigne teneri multos videas. Græci fictores istos novorum rumorum ἀπορροιαὶ dixerunt, & vitium ipsum ἀπορροιαὶ de quibus infra pluribus. Ex his quæ diximus intelligi potest, & quid commune habeant hæc tria, ἀδελῆς, ἀδελῆς, & ἀπορροιαὶ, & quid differant; subtiliter enim & ingeniose ea Theophrastus distinxit. At a scriptoribus vulgo istæ distinctiones non observantur: quare etiam Plutarchus, in eo commentario quem scripsit περὶ ἀδελῆς, tres has species unica illa voce amplectitur.

καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνὶ τῷ θυμῷ.] Sapiens est, è corde intimo, non è labris tantum summis vocem mittere: quod faciunt homines vani, qui quodcumque in solum venit, ut dicitur, temere effutunt. Plutarchus pereleganter, in libello *De garrulitate* [pag. 513. F.] cap. 33. ἡ ἀπὸ τοῦ θυμοῦ, inquit, ἡ λευκὴ σάθμῃ πρὸς τὰς λέξεις ἡ ἀδύλαχτος, *garrulus ubi ad verba venitur alba amissis est.* Imitatur autem Platonem illo loco (ut obiter hoc dicam) non insolens Plutarchus. Ait de se Socrates in *Charmidis* initio, Ἀπὸ τοῦ θυμοῦ λευκὴ σάθμῃ εἰμι πρὸς τὰς καλὰς. Proverbium est λευκὴ σάθμῃ, de eo qui omnia indiscriminatim probat. Tale est apud A. Gellium in præfatione, quæ in nonnullis edd. est caput ultimum, ex Lucilio *alba linea*. Fere enim minio aut rubrica utuntur fabri, non creta. Platonis interpretes, quid inter σάθμῃ & σάθμῃ interesse, nesciverunt: & ut cum Platone dicam, πρὸς τὴν καλὴν φιλοσοφίαν ἀπαντᾷ λευκὴ σάθμῃ ἡ γένεσις. Hoc vult Socrates; amorem ἡ καλῆς, *pulchrorum*, sibi à natura sic esse infitum, ut omnes indiscriminatim deamet, qui inter καλὰ suo merito censeantur: ita accipe apud Maximum Tyrium *dissertatione* viii. ubi de Socratis mente in hoc & similibus dictis disputatur. In contrarium sensum usurpatur vox σάθμῃ, ut cum ait Julius Pollux, αἰ. α. ἡ δὲ ἐν Θεοπέμπτῳ σάθμῃ ἡ εἰς ἡμετέρας κρίσις. Sic legendum apud Pollucem *lib. iv. cap. 12.* Οἱ, ὡς μὴ γινώσκῃ, τέτθῃ.] Ita orditur descriptionem garruli & Horatius, *Lib. i. Sat. 9. vers. 3.*

Accurris quidam, notus mihi nomine tantum,

Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum?

καὶ οἱ ἀξίους οἱ πυρὶ ἐν τῇ ἀγρῇ.] Intellige hic πυρὶ ἐν ἀγρῇ, qualis Romæ erat Minutia frumentaria. Similis Davi ἀδύλαχτος apud Terentium *Andr. Act. IV. Sc. v. vers. 5.* in contraria sententia,

— *Di vestram fidem,*

Quid turba est apud forum! quid illic hominum litigant?

Tum annoxia causa est: quid dicam aliud nescio.

καὶ τὴν δούλασιν ἐν Διονυσίῳ πλεῖστοι τῇ.] Notum est plura fuisse celebrata ab hominibus Atticis Dionysia sive Liberalia. Nam & in urbe sub initium veris quæ vocabant τὰ κατὰ δὲν Διονύσια & in agris Autumni tempore, quæ & ἀνοιξια, & τὰ κατὰ ἀγρὸς Διονύσια, itemque minora: erant enim ea tanquam præparatio ad altera Bacchanalia majora & antiquiora. Quare etiam Διονύσια solum quoties dicunt Attici scriptores, verna Dionysia intelligunt; ut hic Theophrastus. Nam hyeme maria olim fuisse clausa, & ineunte vere solita aperiri, parumque in usu hybernæ navigationem fuisse nemo ignorat, ex Horatii *lib. i. od. 4. Solvitur* &c. Vegetio, aliis sexcentis. Aristoteles libro primo *De generatione animalium* cap. 18. docens varie τὴν ἐν ἀγρῇ accipi, cum dicitur aliquid ἐν τῇ δὲ γινώσκῃ vel τῇ, ita scribit, ἡ γὰρ δὲ οἷς τὸ δὲ μετὰ τὸ δὲ, τῇ ἐν τῇ Παναθηναίων ἡ πλεῖς. Non ut hoc post hoc, quomodo ex *Panathenæis navigatio*. Qui locus non erat prætermittendus.

καὶ εἰ ποιεῖται ἡ Ζῆς ἡ δὲ.] In Aristophanis *Vespis*, Sc. Χάρη, πρὸς τὸν ἰπποκρίτην, &c. vers. 31. chorus senum inter eundem ad Pnyceam curiam ita blaterat;

Κ' ὦν

Κ' ὡς ἰδὲ ἔπος ἐχ' ἡμεῶν τυτάρων τὸ πλεῖστον

"Τόσῳ ἀναγκαῖος ἐχ' ἡ διὸν ποιῆσαι.

Mira res fiet, ni per quatuor dies plurimam

Aquam superne emittere Fovem necesse sit.

Et statim post,

Δίτῃ δ' ἡ τῷ κερπύμων ἄψα μὴ 'στ' ἀπ' ἡμῶν

"Τόσῳ γὰρ ἴσθι.

Ubi etiam vides locutionem Atticæ plebis ποιεῖ Ζεύς ὕδωρ, pro *pluit*: quod loquendi genus eleganter hic Theophrastus retinuit. Sane ὕδωρ, pro *caelesti aqua*, apud scriptores Atticos translaticium est.

Καὶ ὁ ἀλεγεῖ εἰς νότον γαυρήσῃ. Legimus ἡ δὲ π' ἂν εἰς νότον γαυρήσῃ. Græcum est proverbium, 'Αὐτὸ γαυρῶς εἰς νότον πλέσσει.

'Ὅς χαλκὸν ἐστὶ τὸ ζῆν. Davus Terentianus, *Andr.* Act. IV. Sc. IV.

vers. 7. *Tum annona cara est*, eadem plane sententia; sic autem, ut

Theophrastus loquitur, Scholiastes vetus Aristophanis in *Ranais*. Pos-

sumus etiam τὸ ζῆν exponere ἀφορμὴ εἰς τὸ ζῆν sic vocabant Attici,

quod Gallicè dicimus *moyen de vivre*, vulgo *περὶ ζῆν*. Scholiastes Eu-

ripidis *Medea*, Ἦν ἡμεῖς περὶ ζῆν καλεῖμεν εἰς τὸ ζῆν. Ἀπὸ τῶν ἀφορμῶν

παλαιοῖ. Artemidorus lib. v. cap. 89. ἀφορμὴ βιωτικῆ. Tertullianus

exhibitionem, nota voce Jurisconsultorum. Cassiodorus, *Quale fuit*

roga tunc miseris vivere? hoc est, οἷον ἢ τοῖς ταλαιπώροις τὸ ζῆν.

Μυστήρια μυστικῶν δῶδων ἴσθαι. Mystéria noctu peragebantur: vide-

tur ergo æmulatio quædam fuisse, quis maximam faciem accenderet;

quod Græci dicunt δῶδον ἱεῖναι, quasi statuere & defigere ad lucendum.

Plutarchus in *Cicerone* cap. 119. pag. 871. τὰ δ' ὅσα πολλα κατέλαμψαν

τὴν σπουδὴν, λαμπρότητα ἡ δῶδων ἱεῖναι τῶν τῶν δῶδων. *Via crebris lam-*

padibus & facibus, quas accenderant præ foribus, collucebant. Inde

apud scriptores sæpe δαδυχὴν τὰ μυστήρια & placet veteribus Gram-

maticis δαδυχὴν proprie dici de eo qui sit daduchus in Eleusiniis

initiis. Fuerunt & alia λαμπροδυχίας certamina varia Athenis, ut

præter Platonem, Pausaniam in *Atticis*, & Suidam, Scholiastes

Aristophanis docet, in *Ranais* ad Act. IV. Sc. II. sub finem: Sed id

aliud, ut puto, erat. Quanquam quod ait μυστικῶν, putavimus ali-

quando eo pertinere, quod videtur in ejusmodi agonibus fuisse ali-

quod virium corporis specimen. Ait enim Comicus in *Ranis*, loco

jam citato, λαμπρότητα δ' ἔδωκε οἷός τε φέρειν ἵππ' ἀγυμνασίας ἐπὶ νύκτι, &

Andocides in oratione quadam inter κατορθώματα sua numerat quod

λαμπρότητι οἰκιστοῖ. Sed de mysteriorum facibus passim Veteres, ex

quibus quam accurate pleraque huc pertinentia observavit doctissi-

mus Meursius; patebit legenti ejus *Eleusinia*.

Πόσοι εἰσὶ νότοι οὗ Ὀιδίπιδος. Ejus generis illi sermones apud Hora-

tium, lib. I. Sat. 9. vers. 12.

— cum quidlibet ille

Garriret, vicos, urbem, laudaret.

Fuit autem Odeum, ut auctor est Plutarchus in *Pericle* cap. 18. [pag.

160. A.] τῶν τοῦ διαστήματος πολὺν δὲ πολὺν. *Cujus habet interior*

descriptio multa sedilia multasque columnas. Periclem enim Odeum

exstruxisse autor Vitruvius, lib. v. cap. 9. his verbis: *Pericles Atheni-*

ensu

S. II. vers. 31. *grandi gradu*. Nam qui cursu contendunt, ut gradum grandiant, crura vehementer aperiunt, quod est διαίρειν: sicut διαίρειν σῆμα, os aperire est. At qui cruribus apertis stant, ut qui parant se ad hostilem impetum excipiendum, διαβαίνειν proprie dicuntur; unde est apud Platonem ex Tyrtæo ὁ διαβαίνων μέγας. Artemidorus libro 1. τίς ἀνέλκων συμβέβηκε, διαβαίνειν μὲν αἰς βαδίζουσιν, αἰὲν ὃ μῖνεν ἐν τῇ αὐτῇ πόσει. Aliud est quod Latini dicunt, *suris apertis ambulare*: id enim vel naturæ vitium est, vel stultæ ambitionis. Varro Meleagro, — Non modo suris apertis, sed pane natibus apertis ambulans. Turpilius Demiurgo, — *Aperta sura, brachia autem procera, horrorem mihi ex corde exsuscitabant*. Fallitur vero Nonius insigniter, qui apertum in hoc Turpilii loco pro nudato positum putat. Atque hinc possunt intelligi Cassiodori verba male accepta doctissimis viris, lib. IV. *Superbus quinetiam varicatis gressibus patet*. Affine est apud Ovidium *varicitus ambulare*, Ματαιοπυχίας, vel potius Κικωτοπυχίας, lib. III. vers. 301.

Illa velut conjunx Umbri rubicunda mariti

Ambulat, ingentes varica fertque gradus.

Verum quæsiuerim ego hic libenter, quomodo varica mulier ingentes gradus facere possit. Id enim plane contra rerum naturam est: nisi si ingentes gradus improprie dixit, gradus parvos quidem & lentos, sed quos efficiant multum hiantia crura; id enim est varicus: sed hæc in transcurso. Qui jubent nos hoc loco scribere διαβάλλον, pro διαβαλλόν, planissime falluntur; sed quid sit διαίρειν, quid διαίρειν, ad Polybium fusè explicamus.

[Ὅστις ἀπύρειτο βέλτεται εἶναι.] Facete & suaviter. Est autem hoc è vulgi sermone petitum: &, ut Donatus diceret, est ἰδιωματὶς hominis ab aliqua re abhorrentis: cum enim molestam sibi fuisse alicujus garrulitatem volebant indicare, dicebant se ab eo fuisse enectos. Sic Horatius metuit ne à garrulo illo suo enecetur. Lege Sat. IX. lib. I. Eadem mens illius Milphidippæ quæ in Milite Plautina A. IV. S. II. vers. 92. hoc pronunciat;

Jam jam sat amabo est: finite abeam si possum viva à vobis.

Item illius qui sic loquitur in quinto Theocriti idyllio,

— τὸν εἶνον ἰς πόλιν αὖτις Ζῶντ' ἄφες.

Simili ratione θάνατον five mortem aut morbum sibi esse dicebant rem auditu molestam. Sophocles, ἄ μοι, θάνατ' ἢ μὴ τὸ δ' αἰεὶν. Tale illud Epicharmi, αἶν' ἰδὼντ' ἰδοὺς νῦν, ἀποθνήσκεις. Cicero lib. V. de Fin. cap. XX. & alibi sæpe, *mortis instar putare*. Cæterum videtur Theophrastus, cum hæc scriberet, præceptoris sui meminisse: Aristotelem enim aiunt, cum forte in locutuleium quendam & μεψιδάκων incidisset, qui longos illi sermones quosdam & ineptos narrans, subinde diceret, *Nunquid hoc mirum, ὁ Ἀριστοτέλης?* respondisse: *Minime id quidem; verum illud mirum, si quis pedibus præditus te ἐν γαλλυιότητι tuam ferat*: auctor Plutarchus in libello περὶ ἀδολείας, cap. III.

Ad CAPUT IV.

Περὶ ἀγροικίας.

H δὲ ἀγροικία δέξεν ἂν εἶναι ἀμαθίαν ἀγῶνων.] Contraria est rusticitas hæc elegantiae illi quæ spectatur in gestu, habitu, ac sermonibus familiaribus: quam Græci κοσμίῳσσι dixerunt, atque ita definiunt, Κοσμίως, ὁπσημένω πρὸς τὸ πρέπον ἐν κινήσει καὶ ἡρώματι σώματος. ἢ εὐταξίᾳ πρὸς ἡρώμα καὶ κίνησιν σώματος. Extant hæc definitiones in libello qui est penes nos Περὶ παιδῶν ψυχῆς Andronici philosophi: quem de affectionibus animi scripsisse accurate ex Galeni aliquot locis satis constat. Plato in *Oebris*, sic, κοσμίως, εὐταξίᾳ πρὸς κίνησιν σώματος. *Venusitas est modestia in corporis motu.* Opponitur igitur rusticitas ei quod vocant philosophi τὸ πρέπον & decorum in cultu & motu corporis: de quo egregie multa M. Tullius *Officiorum* libro primo. Stoici rusticitatem definiebant ignoracionem & morum & legum five institutorum urbanorum. Ἡ ἀγροικία, inquit Stobæus in *Excerptis ethicis* ex libris Stoicorum, ἐστὶν ἀπείρεια ἧς κατὰ πόλιν ἔδωκεν καὶ νόμον, aut potius νομίμων. Grammatici ita distinguunt: Ἀγροίκος (aiunt illi) περιουσιασμένος, is est qui rure habitat, qui etiam ἀγροῖκος dicitur: ἀγροικος vero, ὁ σκαῖος τὰς τέχνας, homo scævus moribus & molestis: ἀγροῖκος vero, crudelis. Aristoteles tamen, quo nemo castius unquam locutus, quem ἀγροικόν vocavit in secundo *Nicomacheorum* cap. vii. in quarti capite penultimo ἀγροῖκον & σκληρόν appellat: & ita alios quoque optimos auctores loqui observatum nobis. Longe autem angustius accipit ille ibi ἀγροικίας nomen, quam hic accipiat: eum vide.

Κυκλῶνα πόνον.] Notum quid soleat iis accidere qui pharmacum sumpserint, purgandi gratia per alvum. Κυκλῶνα vertimus *pharmacum*; nam potum medicamentorum significari putamus hoc loco. Veteres Latini κυκλῶνα *cocetum* dixerunt: hinc est apud Tertullianum in libro *Adversus Valentinos* *Nestoris cocetum*: frustra enim sunt docti viri, qui torquent se tantopere in expositione illius loci. Atqui Tertullianus sine dubio ad Νέστορος κυκλῶνα respicit: de quo Homerus, *Iliadis* lib. λ. vers. 640.

Καὶ μέζω τῷ ποδὶ τὰ ὑποδήματα φορεῖν.] Horatius, *lib. 1. Sat. III.* vers. 29. — *acutis*

Naribus horum hominum rideri possit, eo quod

Rusticius tonso toga defluit, & male laxus

In pede calceus hæret.

Similis rusticitas apud eundem *epistola* prima lib. 1. vers. 96. *Si toga diffidet impar.* Ovidius 1. *Ματωτοχρίας* vers. 516. *Sit bene conveniens & sine labe toga.* Fuisse autem vehementer irrideri solitos, qui nimis laxos calceos gestarent, ostendit locus hic Aristophanis in *Equitibus*, Act. I. Sc. III. vers. 85.

Καὶ γὰρ Δία, καὶ μὲν τὸν ἰδὼντα ταυτὴν ὥστ' ἐκτάλλαν

Πάμπολυ τοῖς δημότοις καὶ τοῖς φίλοις παρεχόμενον

Περὶ γὰρ τῆς Περγασίου, ἵνα ἐν ταῖς ἡμέραις.

Sane hoc modo & mecum egit per Fovem.

Magnum ut nuper amicis civibusque risum moverim:

Nam priusquam in Pergasis essem, natabam in calceis.

Ubi notabis obiter, eos quibus male latus calceus hæreret in pede, dici solitos εἶναι ἐν ταῖς ἡμέραις, hoc est, *natare in focis*: quod hodie quoque vulgo usurpatur. Similiter Ovidius inter munditiarum præcepta, lib. jam cit. vers. 518.

Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.

Et post hunc Sidonius Apollinaris, *Laxo pes natet altus in cothurno*. D. Hieronymus non dissimilem sententiam in dissimili more verbo *folle* usus extulit. Si pes, ait, *laxa pelle non folleat*. Porro ab hac rusticitate natum apud Græcos proverbium, de re quavis parum conveniente; id enim dicebant esse εὐαὶ καὶ πόδα ut contra αὐτὴν πόδα dicebant παροϊμακῶς de omnibus quæ apta erant & conveniebant. Plato Comicus, ὥς ἐστὶ μοι τὸ χρέμα τοῦ αὐτοῦ πόδα. Lucianus de conscribenda historia, Tom. II. pag. 376. ridens scriptorem historię ineptum, ὁρῶν ὡς ἡμιμυθὸς ἢ ἀρχὴ καὶ αὐτὴ πόδα ἢ ἱστορίαν, καὶ τὴν τοιαύτην εἶδος τὸ λόγον πλεονάζει. I. e. *Videsne quam scitum principium & historia, ac tali orationis generi conveniens?* sic legendum est, non παρὰ πόδα in quo mire cæcutiunt doctissimi homines; sed & τῇ ἱστορίᾳ malim. Hesychius, αὐτὴ πόδα, εὐτοὺς ἐκείνων τὸ ἀρμόζον, μεταφίεργον ἀπὸ τῆς συμμάτρων τοῖς ποσὶν ὑποδύεσθαι ἢ ἀκρεβῶς. Idem Lucianus in apologia αὐτὴν τῆς ὁμολογίας συνώπλιον Tom. I. pag. 372. Περὶ πόδα ποίνω καὶ σὲ τὸν Σάλαυτον ἐκείνον φαίνεις δὲ. Merito te aliquis & convenienter factis tuis *Salathum* appellaris. Utitur & alibi itemque scriptores alii, ut dicemus, faciente Deo, brevi, in editione Proverbiorum. Dixerunt & αὐτοὶ pro eodem; nam idem Hesychius ita annotat, Παρίποδοι, ἀντὶ τὴν ἀρμόζοντα καὶ αὐτὴν πόδα. Polux quoque libro septimo c. XXI. αὐτοποδοὶ καὶ ὑποδύματα, ἀρμόζοντα. Apud Plautum in *Truculento* A. IV. Sc. II. vers. 51. non rusticitatis tantum, sed etiam impudentiæ nota est, calceis inconcinnis uti.

Nihili me! perdidit omne quod fuit: fio impudens:

Nec mihi adest ad illum pensum jam quos capiam calceos.

Ita legitur hic locus; non in editione solum doctissimi Camerarii, sed etiam in Lambiniana, & novissima quoque Plantiniana, quam eruditissimi viri curarunt: mendosissime sane. Lego ex vestigiis ipsis depravata lectionis:

Nec mihi adest tantillum per se jam, quos capiam calceos.

Sensus est quem dixi: vide huc A. Gellium libro XIII. cap. 20.

Μεγάλη τῇ φωνῇ λαλεῖν.] Ut Stratyllax in *Truculento* Plautina, & initio *Mofcellaria*, Grumio: cujus sermonem ita excipit Tranio, vers. 6.

Quid tibi malum hic ante ades clamatio est?

An rure censes te esse? abscede ab adibus.

— Abi rus, abi directe.

Basilii in epistola I. ad Gregorium, ubi pleraque ethica præcepta con-

continentur, τόν. αἰτ. φωνῆς ὁ μῖστος προσημασί. οἱ μὴ διαφύζαν
τὴν ἀκαὶν ὑπὸ σμικρότητι. μῆτε φορτικὸν εἶναι τῷ μεγέθει τ' διατάσσον·
appellat vir sanctissimus φορτικότητα, quam Theophrastus ἀγροικίαν.

Καὶ ἀναβλημὴν ἀνω τ' ὀνόματι καὶ ζήν. Meminit hujus rusti-
citatē & ineptitudinis vetus poeta Philetærus, sive Amphis, Ἀμφί-
βανις γέροντι φάρ. ἢ καὶ δῖος (vel καὶ δῖος) τάλα, μὲν ἀγροικίᾳ ἀνω ὀνό-
ματι ἀμφί. h. e. Ne pallium infra pectus demittas miser, Nec supra
genū aduolvas rusticorum modo. Ita legi debet hic locus apud A-
thenæum libro primo cap. 18. ex veteribus membranīs. Sappho
quoque similem rusticitatem in æmula & ἀντιχρῆ Andromeda ride-
bat, ut est apud eundem Athenæum ibidem:

Τίος ἀγροικίᾳ δὲ λχῆ νόον,

Οὐκ ὀπταμένη τὰ βροχία

Ἐλκεν ὅτι τῷ σφύρῳ,

Moribus quadam male docta prorsus

Rusticis mentem fovet atque mulcet,

Quæ talos nescit sinuosam ad imos Ponere vestem.

Negat Sappho posse cuiquam placere Andromedam, quæ rusticarum
more vestem subductam gestet. Quod prorsus hodie mulieribus ru-
sticanis nostratibus convenit: quas sæpe videas, non rure tantum
subducta indecore veste opus facere; sed etiam urbem ita ingredi
cum ad nundinas ventitant. Notum est autem, veteres subligaculis,
quibus nos hodie utimur, extra stadium aut scenam non esse usos;
itaque & Romani veteres togam ad calceos demittebant, & Græci
pallium. Quod si quid illis diligentius esset faciendum, vel pallium
ponebant, vel in humeros retrorsum rejiciebant: quod Athenis facti-
tabant, quando in publicum aut in concionem prodibant, homines
qui navi & actuosi haberi volebant, ut indicat Aristophanes in *Con-*
cionantibus. Atque hic est fere servorum habitus in comœdiis Græ-
cis & Latinis palliatis. Apud Plautum *Captivæ*, A. IV. S. I. vers. 11,

Nunc certa res est; eodem pacto ut comici servi solent,

Conjiciam in collum pallium, primo ex me hanc rem ut audiat,

In Epidico, A. II. Sc. II. vers. 10.

Age nunc jam orna te Epidice, & palliolum in collum conjice,

Atque dissimulato, quasi per urbem totam hominem quaesiveris.

Dicitur & colligere pallium pro eodem. *Captivæ* Act. IV, Sc. II,
vers. 9.

Collecto quidem est pallio: quidnam acturus est?

Sic Geta apud Terentium *Phorm.* Act. V. Sc. VI. vers. 4. ut Anti-
phonem properet invenire, humerum sibi onerat pallio. Propterea
Oppianus poeta summus, in venatoris institutione eum admonet, ut
venatum iturus, pallium sibi in humeros conjiciat. Nam hic est
sensus horum versuum quos interpretes non intellexerunt, ne Græci
quidem,

Αὐχέν. αὐτ' ἐκείτῃ παρῶσθ' ἐν πλάκῳ

Εἴμα σφύρῳ ὀπίσω, δαναῶν ὑπὲρ ὀμῶν,

Πῶν ἱς κίχῃ.

Sensum horum versuum affecutus est Cl. Rittershusius, qui ita vertit:

*Colli porro ab utraque parte suspensum manibus
Pallium aptet retro, robustos supra humeros,
Expediunt ad laborem.*

Sunt autem lib. I. Κωνσ. 100, 101, 102. Subjicit deinde vers. 105.

Μὴ δ' ἀπὸ λατῆς ἔχειν μέλας λαΐον·

quæ verba de pallio non minus quam superiora sunt accipienda. Nam est perinde ac si diceret: Imo si me audias, non solum in humeros pallium conjicies, sed etiam omnino depones: id enim esse non tantum expeditius, sed etiam tutius propter eam quam affert causam. Ἀπὸ πῶς sive λατῆς idem est atque ἰσάπης, & ut ait Aristoteles primo *Topicorum*, ταυτὸν ἀπὸ πῶς. Pallium sane Græci hanc ipsam ob causam belli tempore deponebant, ut Romani togam, erantque milites Græcorum magnam partem μονοχίτωνες, ut eos vocat Plutarchus: apud quem ὁ ἐν ἰσάπῃ βίβλῃ, est *vita togata*, & opponitur bellicæ: ut in vita Pompeii; & in ejusdem Camillo bis, ἥ ἐν ἰσάπῃ, est altæ pacis indicium. Xylander *tunicatos* vertit, non recte: nam vel de toga Romanorum, vel de pallio Græcorum omnino intelligendum. Porro autem, maxima semper fuit hominibus liberis nec ineptis cura, quoties in publicum esset prodeundum, ut decenti essent habitu, quod Græci vocant εὐχημονεῖν, Plautus *euscheme adstare* in *Trinummio* A. III. Sc. 1. vers. 24. & *Milite* A. II. S. II. vers. 58. In hoc qui essent negligentiores, rustici habebantur, ut hic. Horatius, lib. I. Sat. III. vers. 30.

Rusticius tonso toga destituit.

Defluere enim dicitur vestis, cum negligentius habetur: dicitur & trahi, in *Cistellaria* Plauti A. I. S. I. vers. 117. & apud Græcos σύρις, quamquam alio sensu interdum & σύρις, & ἑλκίς. & trahi, de *σφύματι* sive delicata veste dicuntur, quæ propendente lacinia trahitur potius quam gestatur. Athenæus de hoc κοσμήματα studio antiquorum loquens libro primo, cap. XVIII. Ἐμελεν, inquit, αὐτοῖς καὶ τῇ κοσμίᾳ ἀναλαμβάνειν τὴν ἰδούσαν καὶ τὰς μὴ ποιουῦσας τὸ ἱσκαπτόν, *Cura fuit venteribus, ut vestem decenter colligerent; ac eos irridebant, quibus hoc negligeretur.* Plato verò in *Theæteto* (pergit ibid. Athen.) inter hominis non ingenui nec liberaliter educati notas hanc quoque ponit, quod nesciat ἀναλαμβάνειν δεξιᾷ ἐλευθέρως, hoc est, *vestem dextre decenterque hominum liberorum more componere*: hic enim est sensus illorum verborum Platonis, ut pluribus alias Deo dante sumus demonstraturi.

[Ὡς τὰ γυμνά αὐτῷ φαίνεται.] Video doctos viros ita hunc locum vertisse, quasi legeretur, ὥς καὶ γυμνά τὰ αἰδοῖα αὐτῷ φαίνεται & profecto id videtur voluisse dicere Theophrastus: neque aliter accidere potest, si quis vel si qua adducta supra genu veste sedeat. Sic apud Comicum dicitur mulier ἀνακαλλομένη δεικνύειν τὸ φορέμιστον hoc est, *aiddior* in *Concionantibus* Scen. II. vers. 69. Veruntamen cum hanc lectionem habeant omnes codd. generalius accipiatur hic locus de aliis quoque corporis

corporis partibus. Ita enim est: præter caput & manus nulla alia pars est quam denudatam habere honestum sit. Quare etiam auctor libri *Περὶ εὐχρηματισμῶν*. sive is est Hippocrates, sive alius, hoc præceptum non prætermisit. *Τρεῖν ὃ χεῖρ*, inquit, *ἐκ τῶν ὅτι μέλειται, μὴ πολλὰ φαίνονται ἢ τὸ σῶμα τῶν μερῶν*. Apud Hebræos vox *גִּלְגַּל*, quæ nuditatem significat, interdum etiam partes eas corporis notat quæ neque ostendi neque nominari honeste possunt. Anigitur & plebs Attica sic locuta? Nam hæc quidem lectio, in qua omnes Mss. consentiunt, manifesto *ἐκείνη*.

Καὶ περαιρεῖν δὲ π.] Signatum verbum *περαιρεῖν*, è penu aliquid promere. Aristophanes *Thestophoriazusis*, Scena *ἐν φημ. ἔσω. &c. v. 125.*

--- *ὡς ἡμῖν πρὸ τῆ*

αὐταῖς ταμνύουσιν περαιρούσιν λαβεῖν

ἄλφιτων, ἔλαιον, εἶνον.

— *licebat nobis ante hac*

Ipsis cellam promtuarium servare (& dispensare) volentibus accipere

Farinam, oleum, vinum.

Et & apud Thucydem in octavo *περαιρεῖν*, pro *ex horreo promere*, sive *deripere horreo*, ut loquitur Horatius l. iii. Od. xxviii. Clemens Alex. lib. iii. *Padag.* cap. x. *περομύζειν ἐκ τῆ ταμνῆς*. Male autem vulgo scribitur *περαιρεῖν* quod manifestissime declarant illa Diogenis Laertii in *Lacyde*, *ἐπιπιδὼν γὰρ π πρὸς τοὺς τῆ ταμνῆς*. Sæpe in hac voce peccatum offendes à librariis: sæpe ab interpretibus. Sic in *Lyfida* Platonis, *ἀσχετῆρας ἐκ τῆς φορμίσκου περαιρεῖς*, est, *promere & educere*, non autem *feligere*; ut vertunt.

Δηρὸς φησὶν.] Fortasse *δεινός* scribendum.

Καὶ ζωεστέρον πείν.] Vertimus *meracius*; non tamen improbaverimus, si quis malit, *uberius*, aut *largius*: neque enim nos fugit quam variae fuerint veterum criticorum sententiæ super illo Homeri *ζωεστέρον ὃ κρείσσει*. Vide grammaticos & Plutarchi *Symposiaca*. Aristoteli vero si sequimur auctorem in libro *de poetica*, vertemus *avidius*. Sane apud Græcos olim & meraca potio, & grandia pocula, hominis parum politi notæ erant: Barbarorum enim id esse existimabant, non Græcorum; quod declarant antiqua proverbia, *ἑπισκωδίζειν* & *Θρηκίαν ἀμυσίαν*, apud Callimachum, cujus verba apud Macrob. lib. v. cap. xxi. sunt hæc: *Καὶ γὰρ ὁ Θρηκίην ἀπανήγατο χαλδὸν ἀμυσίαν ζωεσποτέην, δ' ὀλέγω ἥδε το καυτέειν*. Ille enim *Thracium poculum patenti ore ebibere recusavit, parvo autem poculo delectabatur*. Apud Horatium, lib. i. od. 36. *Threicia amysis*. Sic & gulositatem vitium barbarorum appellarunt, & proverbio notarunt, quod apud Servium observavimus, *Ἡ πλοσυρόν τῆς βαρβάρων*.

Καὶ τ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς.] Lego *ἀλέσας* vel *desit* aliquid necesse est: ac fortasse ita legi debet; *καὶ τ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς, μετρεῖν τοῖς ἑσθὺν πᾶσι δὲ ἐν τῇ τῇ ἐπ.* hoc est, & postquam cum ancilla sua moluit, tum aliis omnibus domesticis, tum sibi etiam ipsi victum metitur. Mera enim rusticitas est, patrem familias tanquam unum è servis è deimenso vivere.

Τοῖς ὑποζυγίοις ἐμβαλεῖν τὸ χέριον.] Hæc vera lectio: sic dixit Plutarchus in *Eumene*, τοῖς ἵπποις χεῖρὸν ἐμβαλεῖν. Juvenalis *Sat.* viii. *vers.* 154. *infundere jumentis ordea*. Alii scriptores, χέριον παρελάσαν.

Ἐπακῦσαι αὐτοῖς.] Scribendum ὑπακῦσαι. Sic semper Græci κήλην τὴν δύον & ὑπακῦειν jungunt, non ἑπακῦειν. Plautus in *Trinummio* *auscultare*, in *Mostellaria*, *respondere*. Refero autem hoc quoque ad αἰετῶν in eo enim rusticitas præcipua.

Οὐτὸ φιλᾶται τὸ χῶ.] Præclare ista homini rustico conveniunt: nam vulgo rustici canes appellabant custodes mutos. Columella libro septimo capite xii. Nunc ut exordio priore sum pollicitus, de mutis custodibus loquar: quanquam canis falso dicitur mutus custos. Neque solum rustici eorum custodia utebantur, sed & urbani homines: quos constat ad fores, vel servum ostiarium, vel canem cathenarium habere solitos, aut utrumque. De Romanis pridem notarunt docti viri: de Græcis vero non sinunt nos dubitare infiniti auctorum loci. Eustathius *Iliadis* libro χ. Ἐξ ὧν καὶ τὰς αὐλίας δύρας τηρεῖσθαι ὑπὸ κυνῶν, Aristophanes *Lyssistrata*,

—πρὸς γὰρ μὴ τοι τὴν δύραν

Προσρηγῶ ἀδίδειν τὴν ἑμὴν.

Antipater poeta epigrammarius,

Ἦν μὲν γὰρ τὸ χέριον φέρει φίλον, ἔτι θυρωρὸς

Ἐν ποτὶν, ἔτι κύνων ἐν περὶ θυροῖς δίδεται.

Idem Antiphanes poeta alius ejusdem generis, canes vocat *φρεσθῆμεις*. Sed lectum αἰλις, tanquam *θύροις*. Plutarchus in libro *De curiositate* notat, servos janitores successisse in locum *ῥέπρων* sive *marclorum* quibus antiquiores utebantur.

Δίω μὲν λυπρὸν ἔῃ.] Scribe, λίγων λυπρὸν ἔῃ vel λίαν λίγων λυπρὸν ἔῃ, ἢ λίγων ἔῃ λίαν λυ. Est autem ambigua vox λυπρός, quæ & asperum nummum, utpote recens percussum, significare potest; & veterem atque usu tritum, aut alias minus probatum: quale est quod vocatur à Juvenale, *Sat.* ix. *vers.* 31. *tenuis argentum, venaque secunda*. Deinde lego, καὶ πρὸς ἑτέρον ἄμα ἀλλάττει, aut αἰτῶν ἀλλάττει. Nemo autem nescit quam sit plerunque difficile rusticis hominibus hac in parte satisfacere: qui, quod sint τὸ ἀργυρονομονικῆς imperiti, fraudem undique suspectant, omnia tuta timentes. Ex hac re natum apud Græcos proverbium, de iis qui judicio & pensiculate singula examinant, ἐξετάζειν ἀργυρονομικῶς. Extat apud Lucianum, & Maximum Tyrium.

Καὶ ὁ ἀερθὸν ἔχρησεν.] Scribendum est, ἔχρησεν absque litera subscripta: non enim est ἐ χρήσει, sed ἀ χρεῖν: in quo graviter sunt lapsi interpretes, cum hic, tum capite *De imprudentia*, ubi vox χρήσαντας cum subscripto vitiosè posita in scdum errorem eos impulit. Neque vero divinare possum quid iisdem in mentem fuerit, cum δύλακον verterent *reticulum panis*. Atqui ne tum quidem cum δύλακον ἀλείψαν dicunt Græci, id significare volunt; nedum cum δύλακον tantum. Vide ad caput *De superstitione*.

Ταῦτα τὸ νυκτὸς κατὰ ἀγρυπνίας ἀναμνησκέμεθα.] Deesse aliquid, ne-

mo tam cæcus quin videre queat: lego ἀπαλύν ταῦτα τ. v. in quo sane magna est rusticitas & diffidentia, quæ sæpe conjuncta videas.

Πόρου ὡσαν αἱ διαδέχου.] Διαδέχου sunt non pelles, sed vestes è pellibus, hoc est, *rhenones*; sicut & pelles Latinis pro *vestibus* è pelle: unde apud rei rusticæ scriptores inter familiæ vestes sunt pelles manicatæ, & passim. Pellibus autem Attici rustici, (imo ut arbitror omnes operæ viliores) vestiti esse solebant, ut notum est ex Aristophanis multis locis & ejus Scholiaste: qui in *Nebulas* ad Act. I. Sc. 1. versum 72. διαδέχου ait fuisse ποιμήνικόν περικάλυπον, sicut Ovidius in *Metamorphosibus* lib. 11. fab. XIII. vers. 5. *pastoriam pellem* vocat. Theophrastus in *Epistolis*, ὁ ὃ τὴν διαδέχου ἀρεῖς καὶ τὴν δίκαιαν πρὸς τοῦ χωρεῖ. Hinc dicti sunt in fabulis Græcorum διαδέχου, ut præter Græcos auctor est Varro: & hic est quem *pastoralem habitum* vocat Livius lib. x. cap. 14. Florus in eadem historia lib. 1. cap. xvii. §. 4. *pastorium*. Posterior ætas, ut comici Scholiastes annotat, ἰσάλλω appellabat: quæ est vox depravata ab antiqua ἰξάλλω, quæ etiam apud Hippocratem legitur, & proprie capræ pellem significat: nam ἰξάω olim pro αἰξάω, quod est *impetuose ferri*, & *salire*: unde ἰξάλλω proprium ejus animalis epithetum. Caprarum autem pellibus in hanc rem usos veteres etiam Varro ait libro secundo extremo *Rei rusticæ*. Simylus in *Moreto* vers. 22. *cinctus villosa tergo capra*.

καὶ τὸ παρὲς χῶ.] Cur rusticus de falsamentorum pretio potissimum querit? Quia falsamenta erant tenuiorum & rusticorum cibis. Testes infiniti: vel lege Lucianum *De conscribenda historia*. Ideo etiam de re vili & abjecta dicebant παρὲς χῶς ἀξιόπρεπον, *Vilius est falsamenta*: eo proverbio usus Aristophanes in *Vespis*.

καὶ εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν νυμνία ἀγῶ.] Sane rusticissime hoc quidem; saltem enim dicere debuerat iste, ἡ νυμνία ἀγῶ τὸν ἀγῶνα: quo fere modo loquitur homo & ipse ἀγῶ πάλως Streptiades apud Aristophanem ἐν νηπταῖς Act. I. Sc. 1. vers. 15.

--- ἰγὼ δ' ἀπόμουμαι

Ὅρῶν ἀγῶσαν καὶ σιλησύναις τὰς εἰσιγῆδας,

—ego pereo miser,

Nam video lunam jam adducere vigesimas.

Non multum abest ab hac rusticitate mulier illa comici *Concionantis* Sc. 11. vers. 53. quæ sic loquitur:

Λέγουσι δὲ ὅπως καὶ ὅτι τῆστις δεισιπύου,

Ἔως ἔτι ἔστιν ἄστρα κατὰ τὸ ἕρπον. *Dicite nobis*, inquit, *quid factu sit opus*, *Dum adhuc in cælo sunt stellæ*. Nam qui ita loquitur, nonne existimare is videtur noctu tantum esse in cælo astra, non autem interdiu, quia tum nulla cernantur; qua opinione ne ipsum quidem rus magis rusticum: etsi scio similia fuisse Epicuri & aliorum quorundam morosorum deliramenta. Romani quoque rustici soliti dicere, *Cælum esse sine Luna*, in ejus syderis coitu: ut refert Plinius libro XIV. cap. 21.

καὶ εἰπεῖν εὐθὺς ὅτι βέλαντι κατὰ τὰς ἀποκείρας.] Trajectio notanda: rectum erat, καὶ εἰπεῖν ὅτι βέλαντι εὐθὺς κατὰ τὰς. Familiaris hæc figura loquendi

loquendi Aristoteli & nostro huic auctori, ut infra quodam loco annotavimus. Intelligendum est autem rusticum ista dicere, qui habeat barbam & comam incultam atque horridam. Fere enim fit ut rustici homines huic elegantiae alia negotia magis πρὸς τὰ ἄλφια facientia antevertant, & diu intonsi maneant. Quare Suidas rusticitatis notam facit, μέγαν ἔ παύονα τρίφειν, *barbam promittere*. Κατὰ δὲ αὐτὸν vel εἰς ἄστυ, ut mox καταβαίνων εἰς ἄστυ vel κατὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρχου. τῶν δὲ ὑποζυγίων. Non enim ferendi sunt, qui vertunt *statim ac modo exierit*.

[Ἐν βαλανείῳ ᾄσαι.] Seneca ad Lucillum *epistola* LVII. de balnei tumultu & clamoribus loquens, *Adjice nunc Scordalum, & furem deprehensum, & eum cui vox sua in balneo placet*: hoc est, ἔ ἐν βαλανείῳ ᾄδοντα. Lege Artemidorum Ὀνειροκριτικῶν libro primo capite 78. Similis rusticitas & σπειροκαλία eorum qui lavantes recitabant, quos notat Horatius libro primo *Sermonum* Sat. IV. vers. 75. Græci eos, qui indecenter se gerent in balneis, Triballos vocabant ab immani & inhumana gente Illyrica. Etymologici auctor, τριβαλλοί, οἱ ἐν τοῖς βαλανείοις ἀναρώγῳ διατριβόμενοι: alii paulo aliter apud Demosthenem & Isocratem interpretantur: vide Hesychium.

[Καὶ εἰς τὰ ὑποδήματα ὃ ἥλκε ἐκρέουσαι.] Etiam hodie rustici nostrates clavis vel ferreis vel ligneis calceos suos suffigunt: quod Græci ἐκκρέουσαι ἥλκε εἰς τὰ ὑποδήματα dicunt, vel ἐκκρέουσαι unde jocus facetifimi poetæ comici Machonis, aut Diphili potius, apud Athenæum lib. VI. cap. 10. in Chærephontem: quem cum non tæderet cenægratia quamvis longum iter fuscipere, mōnet eum poetā, non ut calceos clavis muniat, quod faciendum iis qui peregre cogitant, sed ut maxillas; urbane jocans in ejus ingulviem & voracitatem. Sic ille,

Εἰς τὰς ἐνυτῶν Χαιρέφῶν σαρόνας

Ἐγκρέουσαι ἥλκε, ἐκκρέουσαι γὰρ τίπτερες.

Ἴνα μὴ παρεσθίαν, ἢ μακρόν ἐκκρέουσαι

Ὅδῳ βαδίζων, τὰς γνάθους διασπέρῃς.

In tuas Chærephon maxillas

Adige clavos, utrinque quatuor.

Ne demissis jactatisque brachiis effuse currens

Crebro longam viam dum conficis malas distorqueas.

Hinc dicti ἡλοκόποι, qui clavis calceamenta configebant, quæ *clavata* Romanis dicebantur, ut ait Festus. Glossarium vetus, *Clavarius*, ἡλοκόπος. Nam etiam Romanis fuisse in usu clavata satis constat; nemo enim nescit, caligas militares clavis fuisse suffixas: ex quo & institutum est & appellatum *clavarium*; quod fuit donativum in clavos militarium caligarum. Pertinet ad hunc morem Plauti locus in *Trinummio*, A. III. S. II. vers. 94.

—quid ego nunc agam?

Nisi uti sarcinam constringam, & clypeum ad dorsum accomodem:

Fulmentas jubeam suppingi soccis.

Fulmentæ sunt καπνύματα quod etiam solum Latinis dicitur. Glossarium; Κάσσυμα, solum. Idem optimus auctor alibi, Solum caligarium,

καπνύματα

ἡσανυμᾶ. Item *Suppasta*, κακασυμᾶν. Et ita legendum etiam alio loco ejusdem libri, ubi *Supasta* est editum. Nam *suppingere* est ἡλως ἐκτρέφειν in calceos, ut in superiore loco Plauti. Et si enim ibi clavi non nominantur, manifestum tamen id est ex alio loco in *Bacchidibus*, ubi notat poeta luxum veterum divitum, qui clavis argenteis vel aureis in hanc rem usi. Plane enim errant eruditi viri qui locum illum emendandum censent. Sic Plautus, *Bacch.* A. II. S. III. vers. 97.

Sed dirvesne est istic Theotimus? CH. etiam rogas?

Qui foccis habeat aurum suppastum solum.

Nam etsi magnum hoc, fidem tamen veri non egreditur: cui enim mirum hoc adeo videatur, qui meminerit eorum quæ de Antiochi exercitu narrant historici? qui quidem *magna ex parte* (verba sunt Valerii Maximi lib. ix. cap. 1. exter. §. 14.) aureos clavos crepidis subjectos habuit. Simile est quod de Agnone Teio Alexandri Magni purpurato Plutarchus narrat: qui aureis clavis suffigere crepidas solebat, ait Plinius libro xxxiii. capite 3. Clemens Alexandrinus *Pedagogi* libro II. cap. II. Αἰσχρὰ τοῦ ἀληθοῦς τὰ σάνδalia αὐτῶν, ἐν οἷς οὐ τὰ χρυσὰ ἀνέδιδαν ἀλλὰ καὶ τὰς ἡλως ἐλικοειδῶς τοῖς κατύμασιν ἐκκρέβειν ἐξέτεον. i. e. Vere turpia sunt sandalia illa, in quibus sunt aurea veluti donaria: quin etiam circum circa clavos soleis infigere equum censent. Reperio & clavis æneis in hanc rem usos veteres Romanos. Lucilius,

Fulmentas clavis aneis subcludere.

Sic legendum censeo hunc Lucilii locum, qui apud Nonium corruptus extat. Legitur enim vulgo *subducere*, inepte: cum *subcludere* plane sit ἐκτρέφειν, vel ἐκτρέφειν. Extat apud eundem Nonium etiam alter Lucilii locus eodem pertinens, *Sufficit huic dum fulmentas quatuor addit.* Versus est hexameter, sed corruptus. Lego autem,

Sufficit huic: clavis fulmentas quattuor addit.

Hoc est, quatuor clavis fulmentas addit. Imperitus librarius ex cl. fecerat d. quod mendi genus sæpe occurrit. Hæc prima mendi indoles. Sed redeamus ad Theophrastum, & doctas migremus Athenas. Non est enim prætermittendus nobis insignis locus veteris scriptoris Teletis, qui extat apud Stobæum *Sermone* xcvi. ubi & moris hujus & auctoris nostri mentio habetur. Refert Teles Metroclis cuiusdam sermonem, qui diceret Theophrasti & Xenocratis hanc olim rationem fuisse, ut si quis ipsis operam navare vellet, illi necessario habendi essent calcei: atque ii sine fulmentis, sine clavis: habendam etiam pretiosam ac delicatam vestem: pueros multos: domum amplam ad convivia agitando. Fuisse præterea dandam operam ut panis adesset non plebeius sed filigineus: opsonium non qualecunque: vinum dulce: ut denique quando convivia essent celebranda, laute id fieret. His siquidem illos ingenui ac liberalis hominis vitam esse meritos. Teletis verba sunt, Πᾶρὰ τούτοις γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἔσθ' ὑπόδημα ἑχέειν καὶ οὐτο ἀνέπτυον, ἡλως οὐ ἔχον. Εἴτα χλαῖδα, παῖδων ἀκαλυψίας, οἰκίαν μεγάλην εἰς τὸ σύνδφηνον ὅπως ἄρτοι καθαροί, ὅσον μὴ τὸ τυχεῖν. Οἶνον ἰδῶν, ὑποδράς τὰς ὑποδαμῆσας (lego ὑποδαμῆσας) ἵνα πολυτελῶσι. Ἐμὲν

ἴδω.

διπλῶ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἢ τοιαῦτα ἀναστρεφὲς ἐκείνῳ. Apud illos opus erat calceos habere, eosque non consutos ac sine clavis; deinde chlamydem, famulos sequentes, magnam domum, panes ad convivium puras, opsonium non vulgare, vinum suave, epulasque similes, hoc est, pretiosas. Nam ejusmodi victus apud illos liberalis existimabatur.

Καὶ τ' αὐτὸς ὁδὲ παλαιῶν.] Rusticitas quæ hic à Theophrasto notatur, in eo est, quod malit iste, cum casu, vel ex negotio ante Archiæ falsamentarii officinam transiret, falsamenta emere, ac secum auferre, quod parum erat honestum: quam aliquem postea famulum domo mittere, qui emat & afferat. Eadem mens illius fuisse videtur, qui pronuntiabat hæc apud Platonem comicum,

... ἢ περὶ αὐτῶν ἄμω
Τιλῶ τὰ γέρας ἐπελάμω τοῖς οἰκίταις.

Simul circumiens squamata emebam

Salsamenta famulis. Extat locus apud Pollucem Lib. vi. Cap. 9. Num. 2. ubi etiam legi malim παλαιῶν ut hic: quanquam ex Theophrasti verbis potest sine damno sententiæ abesse vox παλαιῶν ac pene illam inducendam censuerim. Nam ita loqui solent scriptores Attici: τ' αὐτὸς ὁδὲ, inquam, non παλαιῶν τ' αὐτὸς ὁδὲ. Aristophanes in Pace, Sc. ταυτὶ δὴδεχται — &c.

— ἢ ἄμω τ' αὐτὸς ὁδὲ χαρινδῶν τῆς βουστῆς.

Nicostratus Pandroso, apud Athenæum lib. xiii. cap. 6. pag. 587.

Ἐπεστὶ τ' αὐτὸς ὁδὲ πρὸς Ἀερόπῳ

Ἐλθῶσα, πῶς μ' αἶμα εἰσάματ' αὐτὴν νῦν, ἔφην,

Κάλαν· Tum eadem via ad Aeropem Profectæ, stragula mittere jubet ipsam. Antiphon orator elegantissimus, Καλλιστὸν ἰδὼναι τῷ Φιλόνει τ' αὐτὸς ὁδὲ ἄμω μὲν περὶ μ' αἶμα τ' πατρίδα τ' ἐμὸν φίλον ὄντα ἑαυτῷ, ἄμω ἢ δύσκολα τὰ ἑξ ἱστορεῖ ἐκείνῳ. Latini etiam brevius eadem dicunt pro τ' αὐτὸς ὁδὲ. Charisius: Veteres eadem soliti sunt dicere, non addentes, via, ut sit κατ' ἑλλενισμὸν: ut Plautus inquit, Eadem bibes, eadem tibi dederò suavium. Sic apud Ciceronem & alios auctores sæpe, quare hunc locum sic potes vertere, & simul eadem sumere ab Archiæ fals. Idem significat & vox obiter apud Latinos; & inde etiam illud Græcorum natum, ὁδὲ πάρεργον.

Κομισσάδῃ παρ' Ἀρχίῃ τὰς τρεῖς χεῖρας.] Plutarchus, Διαμεισσομένης γὰρ πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἐπὶ τῶν τρεῖς χεῖρας. Sic Diogenes Cynicus, ut novo Discipulo tenerioris adhuc frontis verecundiam excuteret, gestare eum jubet sâperdam per urbem: referunt Diogenes Laertius, Plutarchus, alii. Archias, cujus hic fit mentio, nobilis aliquis fuit Athenis ætate Theophrasti falsamentarius, quales fuere in eadem urbe Chærephilus, Euthymus, Phidippus, alique veterum poetarum comœdiis nobilitati. Erant autem Athenis cetariorum officinæ, sive τὰ παρασκευαστήρια, procul à foro rerum reliquarum, ad portam urbis nescio quam: ubi & alia parvi pretii nonnulla vendebant. Aristophanes Equitibus, Act. IV. S. 1. vers. 95. seqq.

... ἐν ἀγορᾷ

Ἡ δὲ

Ἡλαιοπόλεις ἰσθόν, ἢ ὅτι τὰς πόλεις;
ΑΑ. Ἐπὶ ταῖς πόλεσιν, ἢ τὸ τὰς πόλεις ὄντων.

—reuerane in foro

Vendere solebas falsamenta, an in Pylo?

AG. Immo in Pylo, ubi falsamenta venalia.

Scholiasτες ἄντων' ὅπου τὸ τὰς πόλεις, ἀντὶ τ' ὅπου τὰ ὑπὸ πύλῃ πωλεῖται. Reperitur etiam ita scriptus hic locus; κομισαδὲ ἀπὸ τ' βραχίονος τὴν τὰς πόλεις quæ lectio fortasse vera est: nam etiam sacculos atque alia id genus gestabant ἐ brachiis pendentia. Nonius; *Bulga est folliculus omnis, quam ὁ crumenam veteres appellarunt: ὁ est sacculus ad brachium pendens.* Callimachus de quodam qui ampullam oleo plenam ad brachium pendentem gestabat, καὶ ἔα τὰς σκαυὶς βραχίονος ἱμπλεῖν ἄλκων. Sic μὲν τὰς κριμαμένας interpretamur in veteris poetæ versu, *Animadvers. in Athenaeum lib. 111. cap. 20. pag. 198.*

Similiter crumenam ἐ collo pendentem gerebant. Plautus *Truculentus*, A. III. S. 1. vers. 7.

—homo crumenam sibi de collo detrahit:

Minas viginti mihi dat: accipio libens.

Et alibi tribus quatuorve locis. Inde est *decollare*, quod proprie de madfupio dicitur, quod collo abest, & perit: inde sumitur pro *ἐχθρῷ*, ut cum *spem decollare* ait Varro & Plaut. *Capit. A. III. S. 1. versu 37.*

Est illic mihi spes una coenatica,

Qua si decollabit, redibo huc ad senem.

Ad CAPUT V.

Περὶ ἀρεσκείας.

Hδὲ ἀρεσκεία.] De hoc vitio (vitium enim est) diximus supra capite *De adulatione*. Differt blanditia ab adulatione solo fine: nam hæc suum sibi commodum pro fine proponit; blanditia vero solum τὸ ἡδύνειν spectat, & ut placeat in congressibus & convivio. Et si autem parum honesta est blanditia hæc, (nullum enim vitium honestum) quia tamen sub virtutis specie solet id vitium latere, libenter faciunt adulatores, quo nominis sibi convenientis invidiam fugiant, ut se blandos potius appellent. Athenæus libro sexto *cap. 15. pag. 255.* Ταῦτ' ἐστὶν τὴν καλῶς, πρὸς ἐντραπὸς τὸ νομῶ, ἀρεσκεία, ὡς καὶ Ἀντισθένης ἐν Σχημα. Τὸ γὰρ καλῶς ἐν τῷ ἀρεσκείᾳ ὄνομα ἔχει. i. e. Hanc assentationem quidam inverso nomine facetam urbanitatem vocant, ut inquit *Anaxandrides in Samia*, Assentationi blanda comitatis nomen nunc est inditum. Neque omittendum quod Aristoteles in octavo *Nicomacheorum* scribit, ἀρεσκεία vulgo appellari quos ipse φίλος πολιτικός solet nominare: eos nimirum qui benigne & comiter cum omnibus versantur, veram amicitiam cum nemine coherunt. Non est autem vera illorum sententia qui τῷ ἀρεσκείᾳ, qua de hic, negant Latine dici *blanditiam*; sed numero multitudinis, *blanditias*.

ditias. Q. Cicero De petitione consulatus cap. 11. Sed opus est magnopere blanditia: qua etiam si vitiosa est, & turpis in cetera vita: tamen in petitione est necessaria: etenim cum deteriore aliquem assentando facit, improba est; cum amicioem, non tam vituperanda. M. Cicero De Rep. libro IV. In cive excelfo atque homine nobili, blanditiam, ostentationem, ambitionem, notam esse levitatis. Idem ad Atticum libro XII. epist. 111. Unum te puto minus blandum esse quam me: & si uterque nostrum est aliquando adversus aliquem, inter nos certe numquam sumus. Idem, eodem libro, epist. V. Cum Roma essem, & te jam jamque visurum me putarem, quotidie tamen hora quibus expectabam longa videbantur: scis me minime esse blandum: itaque minus aliquando dico quam sentio. Nos Galli ἀποκαίω & blandum vocamus courtisam, hoc est, aulicum: qui minimo discrimine ab adulatore distinguitur. Veteres Latini ἀποκαίω non solum placentiam dixerunt; sed & placorem. Glossarium vetus, ἀποκαίω hic Placore.

Οὐκ ἔστι τῷ βελτίστῳ.] Sic Plato, ἀνὴρ ἢ βελτίστῳ. Terentius Adelphi,

quod te isti facilem & festivum putant,

Id non fit ex vera vita, neque adeo ex aquo & bono;

Sed ex assentando.

D. Paulus in ea ad Romanos, cap. 15. com. 11. ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀγαπᾷ τοις τοῖς ἀγαθόν. Unusquisque nostrum proximo placeat ad adificationem.

Θαυμάσας ἐκείνους.] Proprium blandorum atque adulatorum mirari alios: Cicero in Paradoxo V. cap. 11. Loquitur ad voluntatem: quid quid denuntiatur sit, facit: assentatur, assidet, miratur. Quamquam isto loco alii libri munerat habent pro miratur. Idem Cicero libro secundo De divinatione cap. 11. Neque porro aut adulatus aut miratus sum fortunam alterius, ut me mea pœnireret. Sic apud Horatium aliosque τὸ mirari accipitur. Etiam apud Græcos τὸ θαυμάζειν, verbum est abjecti animi, & plane servile, ut in Euripidis Medea, vers. 1144.

Δάσσοινα δ' ὡς νῦν ἀντὶ σε θαυμάζομεν.

Domina vero, quam nunc pro te admiramur.

Diogenes Cynicus in epistola ad Dionysium Syracusanum. σκίπτος εἰ δὲ σοι καὶ δαπνῶντι ἐχθρὸς σε θαυμάζει καὶ κολακεύει. Isocrates solet jungere duo verba θαυμάζειν & διεκτιμᾶν. In hujusmodi locis significant hæc verba, non simplicem admirationem, sed aliquem effectum ex illo affectu manantem: nec multo aliter Lxx. interpretes Levitici capite 19. comm. 15. καὶ ποιήσῃτε ἀδικίαν ἐν καρδίᾳ. Οὐ λήψῃ πρὸς σὺν πᾶσι καὶ ἐν τῇ θαυμάσει πρὸς σὺν διώσει. Et in Apocalypsis S. Joannis, cap. 13. comm. 3. καὶ ἡ θαυμάσια ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐπὶ τῷ θανάτῳ. Et admiratio fuit in universa terra post bestiam.

καὶ τὸς ξένους ὃ εἶπεν.] Lego, καὶ πρὸς τὸς ξένους ὃ εἶπεν. Ut intelligamus tam honorifice loqui istum de peregrinis, quando ipsos alloquitur.

Ἰνα καὶ τοῖς ἑῷ δοκῇ.] Hoc est, ut videatur utriusque partis benevolus, non ejus solum unde dicit. Atqui hoc sine prævaricationis suspicio-

ne fieri non potest, Judici istud potius conveniat, cujus officium est, ut præclare summus ait vates, *Iliad.* ψ. vers. 574.

Εἰς μίσην ἀμφοτέρωσι δικάζειν, μὴδ' ἐπ' ἀρωγῇ.

Æque utrisque judicare, non ad gratiam.

ἦτοσι σύκε ὁμοίῳτεα ἦ) τῷ πατρὶ.] Animadvertenda est hoc loco singularis quædam βεβαρυλογία. Nam hoc dicere voluit, ὁμοίῳτεα ἦ) τῷ πατρὶ, ἢ σύκον σύκῳ. Ita enim paroemia efferri solita, quæ extat plena in veteris poetæ loco, quiescit apud M. Tullium ad Atticum lib. IV. epistola 8.

Σύκῳ μὲν τὴν δάμνηται σύκον ἔδδ' ἐν

Οὕτω ὁμοίον γάρ ἐστι.

Sed quia vulgo notissimum erat hoc proverbium, neque poterat hic quisquam aut hæreere aut errare, in quo senilis garrulitatis nihil est, verborum compendium. Quid mirum? ita fuerat à præceptore optimo institutus: in cujus libris studiosus lector istiusmodi breviloquentiam sæpe poterit observare: nos unum aut alterum exemplum animi causâ proferemus: simul ut juniorum diligentiam ad similes elegantias observandas excitemus. Ait Aristoteles *De partibus lib.* secundo, capite 13. βλεφαρίδας ἔχοντες ἢ ἂν ἦσαν εὐκρίτους ἔχον, ὅσα τεύχεα ἔχον ὀρνίθες ἢ καὶ τῶν φολισσῶν ἔδδ' ἐν. *Cilium habent palpebris adjunctum omnia, quæ obtinent pilos: aves & quæ cortice integuntur carent, ut quæ pilos non habeant.* Voluit dicere, & scripsisset alius, ὀρνίθες ἢ καὶ ἔχουσιν, ἔδδ' ἦσαν φολισσῶν ἔδδ' ἐν. Idem in libello *De miraculis auditis*, non procul ab initio, τὸ δ' ἐν τῇ λιπάρῃ ποτὶ καὶ ἐν λείπῃ φασὶ ξενόφανος ἐπὶ ἐκκαίσειν, τῷ δ' ἐξ ὁμοῦ ἐπαναλθεῖν. Dicendum erat, τῷ δ' ἐξ ὁμοῦ καὶ δικάζειν. Sic & alibi loquitur. i. e. In *Lipara insula* inquit *Xenophanes alterum (ignem) interdum prorsus extinguere annis sexdecim, decimo septimo rursus redire.*

καὶ τοῖς μὲν συμπάσκειν αὐτοῖς] Juvenalis *Sat. v. vers. 141. seqq.* de falsis fictisq; amicis loquens, istud non omisit. Nam idem plane sibi hæc volunt,

Sed tua nunc Mycale pariat licet, & pueros tres

In gremium patris fundat, simul ipse loquaci

Gaudebit nido: viridem thoraca jubebit

Afferri, minimasque nuces, assemque rogatum,

Ad mensam quoties parastus venerit infans.

Αἰζών, αἰσὺς, πέλαγος.] Existimant docti viri blandum hunc hominem cum infantibus istis balbutientem ea nominare, quæ erant forte ante oculos posita, idque nos aliquando probavimus. Sed cum cogito dici hoc inter pocula, hoc est, in triclinio, qui non est locus securium, utrium autem multo minus, venio in eam sententiam, ut putem aliter hunc locum esse exponendum. Existimo igitur, αἰζὼν & πέλαγος hic esse, non id quod vulgo significant: sed crepundia ex infantium istorum collis, ut fit, dependentia (Vid. *Plaut. Mil. A. V. S. unâ, vers. 6.*) quæ quod essent ad similitudinem veri utris & veræ securis efficta, ideo ita nominantur. Crepundia enim & παῖδες infantium, ad hanc etiam formam fieri solita, vel teste *Plauto* pro-

probare possumus: qui in *Rudente* A. IV. S. IV. vers. 111. seqq. inter alia crepundia quæ ad Palæstræ agnitionem commemorantur, etiam ensiculum & securiculam numerat. Non est autem dubium, ista crepundia quæ in fabulis adhiberi solent, ad agnitionem puerorum expositorum, fuisse infantium *παίγνια*, è collo, uti dixi, pendere solita. Quare etiam *Νεγκια* Græci signa ista vocant, vel *παιδικία*, ut Aristoteles in *Pœtica*. Euripides in *Ione* vers. 1430. *Νεγκια χρυσάμια παιδὶ νογόντ' ἔμειν*. Dion Chrysostomus; *ἢ πολλὰ διαδιδίμια, ἢ σκῆπτρα, ἢ πέλας περσέωνται αὐτοί, καὶ δὲ πρὸ τῶ Νεγκια τοῖς ἐκπαιδευομένοις παιδίοις, ἵνα μὴ ὀργώται*. Et veteres quoque grammatici crepundia explicant puerilia ornamenta. In Glosario vero sic, *Crepundia, γυναισμεία*, optime, Alibi in eodem nunquam satis laudato libro, ita scriptum est, *Γυναισμεία τὰ ἐπὶ τῶν, Crepundia Monumenta*: perperam: debuit enim sic, *Γυναισμεία, Crepundia, monumenta: γυναισμεία τὰ ἐπὶ τῶν, Monumenta*. De quibus monumentis multa dicemus, si Deus dabit aliquando. Græci puero- rum expositorum crepundia *γυναισμεία* nominant, ut Heliodorus au- ctor amœnissimus, & alii. Non parum hæc declarant pulcherrimum illum Ciceronis locum in *Bruto* cap. xci. *Quoniam totum me non nervo aliquo aut crepundiis sed corpore omni videris velle cognoscere*. In fabulis agnitiones fere fieri videas vel per nævum, vel per crepun- dia: eo alludit Cicero. De hoc igitur loco sic sentio, sic censeo: sed non ita, ut qui aliter sentiat, nihil sensurus videatur: difficile enim est de eo quicquam affirmare quod per jocum & ludum dictum est; quorum multiplex semper materia atque occasio. Quid si enim non *ἀσκή* legendum dicamus, sed *ἀσκή*; nam ita moris fuit puerulos compellare. Hesychius, *Ἀσκή, παρὰ μωρὸς λέγεται ὃ παιδίοις ἀς μωροῖς*. Quanquam ibi fortasse *ἀσκή* legendum: vide Græcos parœmiogra- phos. Hoc si cui probabitur, de altera voce erit cogitandum. Quid si vero non utrem, non securim ullam hic intelligi dicamus: sed in- fantes potius ipsos ridiculi causâ ita appellari? Nam qui erat cute ventreque valde distento, eum appellat *ἀσκήν*, quasi *γαστέρα* & ven- triosum dicas: sic apud Aristophanem quidam appellantur *ἀμφοῖς ν- νασμένοι* & apud eundem *ἀσκή* pro corpore ponitur, ut in illo, *ἀσκήν δρεῖν in Nebulis*: & in oraculo quod Ægeo datum est, *ἀσκήν ἢ πύργον* τα μὴ λύσαι πόδα: nam per utris amicum sive pediculum, aliud in- nuitur allegorice. Vide Scholiasten Euripidis ad *Medeam*. Sic & A- naxarchus *Θύλακον* vocabat corpus suum, cum dicebat nequissimoty- ranno, à quo cruciabatur, *Πῶς τὸν Ἀναξάρχου Θύλακον*. Memorant Historiam Diog. Laertius in *Anaxarcho*, Cicero 111. *Tusc. Qu.* Val- lerius Max. lib. 111. cap. 3. *extern.* §. 4. Eustathius pag. 1417. ad versum 325. *Iliad.* ψ. hæc notat, *ὅτι καὶ δὲ Θύλακον τὸ ἀνδράσιν σῶμα, ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν ἢ ἀσκήν*. Præterea proverbium est apud Græcos de homine saturo, & qui moris habet se cibo vinoque ingur- gitare: est merus *ἀσκή*, & merus *Θύλακον*. Alexis in *Hesione* de Her- cule *ἀσθηρόν* loquens apud Athen. lib. xi. cap. 6. pag. 470.

Ἦτοι πόλις ἢ λαὸν ἔχεις πικρὰς

Ἐλκῆ, καὶ λανθάνει κατὰ τι τιμὴ παρρησίας

Ἄντι ποτ' εἶ μὲν ἀσκήεις, εἶ δὲ δόλανθ'.

Ἀνθρῶπος ὅρα

Calicem postulat; quem tibi accepit, crebro

Haurit, ut quod jactatur proverbio;

Semper quidem prorsus uter & semper saccus

Homo sit.

Antiphanes vetus comicus;

--- πῦρον εἶν

Δι' οἰονομασίας ἢ πάλιν ὅτι σάμας;

Ἄσκηον καλεῖται πάντες οἱ ὀνηχόμενοι.

Isocrates quoque, & ex eo Theophylactus in epistolis suis δόλαντες Ἀρ-
μήνῃ, & ἀσκήον πάλιν hominem vocant. Epicharmus poeta philo-
sophus, Ἄντα φασὶ ἀνθρώπων, ἀσκαὶ παρρημῖνοι. Propterea etiam solent
Latini scriptores corpus humanum *utrem* & *follem* appellare, ut Ar-
nobius libro secundo: vel *folliculum*, ut Lucilius apud Nonium; alii
corticem. Varro; *Sic invitata anima corporeum corticem facile relin-*
quit. Vel *saccum*, ut Seneca *Epistola LXXVIII.* Tale etiam illud
Plauti *Curcul.* A. I. S. 1. vers. 77, 78. de muliere multibiba & me-
robiba, *Quasi tu lagenam dicas, ubi vinum solet Chium esse.* Simili
ratione Varius quidam Antonii convictor & συμποτής, Cotylo est no-
minatus, ut est apud Plutarchum in *Antonio* cap. 24. [pag. 923. F.]
& apud Tarentinos alius quidam (Philonides) Cotyla parem ob-
causam dictus, ut ait Dionysius Halicarnasseus cap. 4. *Excerptor. de*
Legationibus. Quare arbitror etiam hic ita posse hanc vocem accipi:
nam & altera dictio *πικρὰς* similiter explicari potest; vel quod acu-
to esset capite, ut quos Græci *οἰξῶς* vocant: vel quod argutulus &
scitulus puer. Sic solebat Athenis vir acris ingenii & dicendi peritus,
κίπης appellari, ut est apud Plutarchum in *Phocione*: & ita utitur illa
voce Euripides in *Hecuba* vers. 134. ubi hæc conjungit, *ὁ ποιηλίστην,*
κίπης, ἰδὺλόνθ', δημοχρεῖσθ', i. e. *Versutus, Rhetor, Suaviloquus, gra-*
tiam populi captans: & Lycophron sæpius. Apellabant & *ξίφθ'* eun-
dem ut videtur: sicut de Cleodemo quodam refert Lucianus in *La-*
pithis. Quid quod etiam turpiuscula & obscena hujus appellationis
ratio esse potuit? Moris enim fuit olim, atque etiam nunc est, &
nutricum & aliorum, ita cum id ætatis puerulis *ἀποκαλεῖσθαι* ac joculari:
unde illæ apud Græcos voces *πιδῶν, πιδωνίς,* itemque *σμηδονίς.*
Quid autem videatur hac voce obsceniuscule significari posse, non
dicam; sed tibi, lector, conjiciendum relinquam; quæ mihi, spero,
condonabis, quod longior fui isto loco. Libuit enim, imo & licuit,
credo, jocosum locum jocosè interpretari, & cum garriente gar-
rire.

[Καὶ πικρὰς ἢ ἀποκαλεῖσθαι.] Quæ sequuntur ab hoc loco ad finem
capitis prorsus alius generis sunt quam quæ hætenus præcessere:
nam in iis omnibus elucescit inepta quædam virtutum imitatio, cum
non minus inepta opum ostentatione. Sunt enim, ad quos ista per-
tinent, valde affines iis quos veteres Romani *elegantæ* vocabant, nec
probabant

probabant: & iis quos Græci παρὰ μίλον λαμπρωτάς & μαγερολότους dixerunt, de quibus caput est infra perelegans: non ergo ad hoc caput quod de blanditia est, & hominibus blandis, commode referri possunt. Quare existimo tam ejus capitis quod est περὶ ἀρεσκίας finem hodie desiderari, quam sequentis initium, cujus capitis hæc pars est: quam male feriati librarii præcedenti capiti agglutinavere, prorsusque humano capiti cervicem junxerunt equinam. Simili modo peccatum animadvertimus aliquando in Plutarchi *Convivialium* libro quarto: falso enim omnes interpretes sibi persuaserunt, desiderari in editis codicibus caput ejus libri sextum, cujus hoc extat lemma in fronte libri, τίς ὁ παρὰ Ἰουδαίους δις. Sed eo decepti sunt docti viri, quod duo capita, quintum & sextum, in unum coaluisse non viderunt. Id autem ita esse spero lectorem acutum, qui illa attente legerit, mihi assensurum. Initium capitis sexti fuere illa verba haud dubie. Θανόμενος ὃ πὸ ὅτι πᾶν ῥῆδιν ὁ Σόμμαχος. Similem etiam errorem admisimus meminimus in orationibus Græcorum oratorum; de quo pluribus alias. Ita ergo hic quoque. Quod si quis me roget qualem hujus capitis ἐπηγερεῖν fuisse putem: respondebo, posse nos fortasse ex Aristotele περὶ βανυσίας vel ἀπὸ ἐργασίας titulum facere. Conferat lector studiosus, quæ deinceps sequuntur, cum iis quæ περὶ βανύσου docet philosophus libro quarto *Nicomacheorum* capite 5. Atque hoc etsi rectum esse verumque pene pro comperto habeo: si quis tamen mordicus tueatur, posse ista quoque ad ἀρεσκίαν referri; age morem illi geramus; ac dicamus cadere ista in hominem blandum, non qua blandus est, sed qua φιλόημος, & elegantiae studiosus: fere autem conveniunt, & in una sede morantur hæc duo; quare etiam Theophrastus illa conjunxit, & de una, quod aiunt, fidelia duos parietes dealbavit.

Περὶ τὰς ἀρεσκίας.] Ubi versari solent cives honestiores & ditiores. Vult enim iste censeri inter meliores. Aliis autem in locis urbium aliorum morum homines reperiri solent. Quod lepidissimis versibus declarat Latinus comicus in *Curculione*, ubi inter cæteros iste legitur A. IV. S. 1. vers. 14.

In foro infimo boni homines atque dites ambulant.

Ὅς δὲ ἄνθρωποι γυμνάζονται.] An ut se ipse exerceat cum illis, quod erat hominis elegantis & liberalis, quam famam caprat iste? Potest quidem ita accipi: cæterum alius omnino est, isque reconditior hujus loci sensus, ex veteri more eorum hominum, qui Theophrasti ætate vixerunt, petendus. Sciendum igitur, moris fuisse Athenis, hominibus iis quos inanis gloriolæ γαργαλισμὸς titillaret, in locis ut plurimum versari ubi se adolescentes exercebant: quo nimirum possent ab illis conspici, atque hunc ipsi sui honoris fructum perciperent, dum in se juniorum ora converterent. Atque hoc nomine multi olim irrisi à veteribus poetis comicis: in his Eupolis poeta; cui objicit Aristophanes, quod parta victoria palæstras obambulet, ut ab adolescentibus spectaretur ob recens partam victoriam insignis & λαμπρόδιμος. Περὶ δὲ αὐτὸν Aristophanes, τὰς παλαιστράς στυμνιόμηνος, καὶ οὐκ ἐπὶ τῇ

παῖτιν αὐτὸν ἄλλον ποιεῖν τ' ἵκεν ἴνα. Quare idem Aristophanes in *Vespis* laudi sibi tribuit, quod tale nihil unquam fecerit: se enim nunquam solitum παιδαίεσθαι ἀλλοτρίῳ ἀφελόντα. Similiter etiam Aeschines Demosthenem facit ἐμπαιδευμένον ἐν τῇ τῷ μεγάρῳ διατριβῇ. Profecto vel ex uno hoc loco de antiquitate hujus scripti, & scriptoris ipsius licet existimare. Sic Plautus in *Curculione* Aët. IV. Sc. 1. vers. 15. inter alia celebria Romæ loca unum nominat, in quo solerent versari ostentatores meri. *In foro infimo*, inquit, *boni homines atque dites ambulant.*

In medio propter canalem, ibi ostentatores meri.

Τὲ δ' ἀνὰ τὰ καθεστὸς ἔγωγε δ' εἶα πολλοὶν τῶν στρατηγῶν.] Hoc quis neget esse hominis vehementer ambitiosi? Non enim lev s est honos, quo iste se dignatur, assidere in theatro στρατηγῶν, hoc est, *prætoribus* vel *exercituum ductoribus*: quibus pro summo beneficio Respublica solebat post exantlatos labores bellicos jus *προεδρίας* concedere. Id jus erat ejusmodi, ut qui eo donati fuissent, possent in senatu, concione, & theatro sedem capere quamcunque esset libitum, aliis etiam excitatis, si quis prior occupasset. Aristophanes *Equitibus* non procul a fine Aët. I. Sc. 111. de sui temporis στρατηγῶν.

Νῦν δ' ἐάν μὴ προεδρίας φέρωσι, καὶ τὰ σπίζ,

Οὐ μαχιδναὶ φρον.

Nunc nisi ubique primas teneant, una cum cibariis,

Se pugnaturus negant.

Scholiastes: Τιμὴ καὶ ἔτι τι τρέπον ἐξελύθ' τοῖς τιμῇ-τάδε τοις τοῖς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν ἀγορᾷ, καὶ ἐν ἄλλῳ παντὶ συνέλῳ τὰς προεδρίας οἷσιν ἵσαν ἐξελθόντας, αὐτὰς εἰς τὸ κεῖναι τόποι καθεστῶσι. Verum age addamus de hoc jure *προεδρίας* apud Athenienses quæ in veterum scriptis observata sunt nobis. Fuisse jus hoc etiam hereditarium, & fere ad maximum natu è liberis solitum transferri, non uno loco apud Plutarchum notavimus; idque adeo verum est, ut interdum quo possent defunctorum liberi eo uti, mortuis peteretur & impetraretur. Quod in Demosthene accidit, teste Plutarcho in vita oratorum octava, cap. 9: apud quem etiam extat hodieque psephisma Democharis ea finis scriptum. Cæterum non solis στρατηγῶν sedes secreta ab aliis in theatro fuit: sed & aliis ordinibus certæ sedes assignatæ. Quare etiam βουλευτικὸν appellarunt, locum senatoribus dictum; ἐκκλητικὸν locum ἱερῶν. Aristophanes *Avibus*, in fine Sc. ἑλπίδ.

Κ' εἶδ' ὅρα ἄνδρα τ' γυναικὸς ἐν βουλευτικῷ.

Et postea videt virum mulieris in Concilio.

Scholiastes: Ἐν βουλευτικῷ. ἔτι τι τρέπον τὸν δ' ἀνὰ τὰς οἰκίας τοῖς βουλευταῖς, εἰς καὶ τοῖς ἱερῶν ἐκκλησίᾳ. Putem & equites equestria habuisse, sicut & Romæ. Fuit præterea & iudicibus suus locus in theatro: quem locum πρώτων ξύλον dixerunt. Pollux libro quarto; Πρώτοι ξύλον, ἢ προεδρία, μέγιστα δικαστῶν. Jam cum etiam mulieribus liberum esset spectare Athenis, erant virorum & mulierum divisæ sedes: idque lege etiam sancitum, cujus auctor Sphyromachus: quanquam alii Sphy-

D a

romachi

romachi legem ad scorta scenam ingredi solita referunt: ut impudice scorsim ab ingenuis & pudicis mulieribus spectarent. Auctor idem Scholiasfes Aristophanis in *Concionantes* ad Sc. 1. vers. 22. ejus ipsa verba apponerent nihil prohibet: ὁ Σφουρμαχῶ, inquit, ἡφισμα εἰσηγήσατο, ὅτι δὲν τὰς γυναῖκας τὰς ἰταῖρας χωρὶς τῶν ἰλαυδέρων κειθίζεσθαι· οἱ δὲ, ὅτι τὰς γυναῖκας καὶ τὰς ἀνδρας χωρὶς κειθίζεσθαι. An vero & peregrinis erat certus locus in cavea assignatus? Videtur ita esse: nam de mulieribus certe peregrinis id Pollux tradit *lib. 1x. cap. v.* & confirmat auctoritate Alexidis, qui in *Γυναικοκροτία* dramate dixerit,

-- ἐνταῦθα δὲ πρὸς τῷ Κερκιδῷ

*Τμῆς κειθίζοντας θεωρεῖν ὡς ξένους.

—hic vos juxta obisum sedentes ceu peregrinas spectare oportet.

Ex quibus verbis liquet mulieres ξένους sedisse ad Kercidem. Κερκίς autem in theatro Attico fuit, nisi fallor, ille ipse locus qui alio nomine Ἡ παρ' αἰγείρης δία dicebatur: de quo vide Hezychium. Nam κερκίς in historia plantarum, vel est αἰγύρεος, vel alia populo simillima arbor. Quare errant, ut puto, qui κερκίδα putant esse, quod Latinis *cynneus theatri*. Qua in sententia est & Glossarii auctor: sed, & ille sæpe fallitur, & qui eum ἀλυσανίσως sequuntur.

Καὶ ἀγορεύειν αὐτῷ μὴ μνησθῆναι.] Simiam facile agnoscas viri magnifici & μεγαλοπρεπῆς quem negat Aristoteles in quarto *Nicomacheorum* cap. 5. esse eis αὐτὸν δαπανηρὸν. Jam quod sequitur, ξένους δὲ εἰς Βοζάντην ὀπιστάλματα. Aristoteles quoque ibidem τῷ μεγαλοπρεπεί tribuit: quem ait σπουδαζέιν πρὸς ξένων ἐσποδοχάς καὶ ἀποστολάς, καὶ δωριάς, καὶ ἀντιδωριάς. quo loco ἀποστολάς accipere debes ea notione, qua hic ὀπιστάλματα hoc est, pro donis quæ ad amicos in alia urbe degentes mittuntur; cujus rei multa in epistolis Symmachi & Synesii, aliorumque Græcorum, sunt exempla. Ulpianus apud Demosthenem, & ex eo Suidas, ἀποστολάς explicant δώρεα melius Josephus πομπὰς δωριῶν. & ita etiam accipit auctor *Maccabæorum* libro primo, capite secundo, commate xviii. & alii. Sed & hic quoque persuasum habeo, ἀποστάλματα scribi debere, non ὀπιστάλματα.

Καὶ τίτρεν κτήσαται.] Pertinet hoc quoque ad liberalitatis laudem. Nam, ut ait auctor libelli *De virtutibus & vitiis*, ὁ ἰλαυδέρων δὲν πικρὸς καὶ ζῶων, καὶ ἰδιὸν ἔχοντων τὴν δαμνασίν. Porro τίτρεν esse genus quoddam simiarum, ait Theocriti Scholiasfes, habentium parvam caudam: imo, ut ego existimo, grandiusculam: nam Aristoteles in secundo *Historiarum* cap. 8. videtur in omnibus simiis caudæ aliquid agnoscere, ὅσον, inquit, σμύτις χεῖριν sed quod minimum est, id pro nullo censetur. Itaque κερκόλιπας Græci, Latini *clunas* dixerunt, quod essent sine cauda: & contra, *cercopithecus*, quasi caudatus simias: quibus esset cauda prolixior, & μέλλον ὀπίσθη. τίτρεν tamen aliam à cercopitheco putamus esse: quare non *cercopithecum* vertimus, sed *satyrum*: quas namque Plinius *lib. viii. cap. 54.* vocat Satyros in genere simiarum, & à naturā mitissima commendat, πτόρυς vulgo, non minus quam σκτόρυς, videntur appellasse. De iis Solinus, *cap. 30.*
sub

sub fin. Sunt & quas vocant satyros, facie admodum grata, gesticulationis motibus inquieta: quo ex loco apparet cur satyros potissimum ex omni simiarum genere isti homines alerent. Quemadmodum autem Satyri illi à quibus hæ simiæ sunt ita dictæ, vocantur iidem Tityri, ut præter alios annotat Ælianus *Variarum* libro 111. cap. 40. ita & simias satyros cum simiis tityris easdem esse statuimus. Non me fugiunt quæ sunt à viris doctis de voce *πίτυρ* annotata: verum ea nihil ad hunc locum facere iudico: sicut neque illud huc pertinet, quod scribit Hesychius, esse id avis cuiusdam nomen.

Καὶ Σικαλικὰς ἀστράχας.] Solebant veteres Athenienses columbas Sicularum domi alere. Athenæus libro nono de columbis loquens, 'Εν τῷ Πεδίῳ, ἢ Πομπυζίῳ, θηλυκὰς εἰρηκάν (Alexis poeta) καὶ ὅτι αἱ Σικαλικαὶ διαφύγει εἶσι. Περὶ ἀστράχας ἰνδὸν τρέφειν ἤδ' Σικαλικῶν τύπων πάντα κορυμὰς.

Καὶ δоркаδῖας ἀστράχας.] In deliciis olim tali dorcadii fuerunt. Habent enim damæ & dorcades, ut cætera ἢ δολιχὸν ζῶον, in posterioribus pedibus talos. Hos Callimachus alicubi *ζορκὰς ἀστράχας* vocavit. Eustathius in *Ιλιάδ.* f. pag. 1398. ad vers. 88. Καὶ τὸ ἔτι παίζειν, ἀστράχην ἔλαρον, καὶ τὴν τοιαύτην ἀστράχην ἀστράας ἢ ἀστράας. Καλλιμάχῳ οὖν ζορκὰς περὶ λήξ' δωρκαδῖαι πνιπνὴ νοσηκῆτες ἀστράας. Athenæus libro quinto cap. 5. pag. 194. de Antiocho Epiphane, vel verius Epimane, ἰδίῃ τοῖς μὲν ἀστράχας δоркаδῖας, τοῖς δ' φοινικεαλάνας, ἄλλοις δ' χρυσοῖν. His dorcadium (damarum) talos donabat, illis palmas maturnas, aliis vero aurum. Meminit & Lucianus alicubi. Fieri etiam solitos ex ebore talos, indicant Propertius libro 11. *Eleg.* 24. de Cynthia in æmulum, vers. 13. & Martialis in *Apophoretis* Epig. 14. facit eorum mentionem & Juvenalis *satyra* undecima vers. 132. Atque hi quidem tali à materia nomen invenerunt: fuerunt vero & διάστροι dicti tali quidam: non ut Lambinus alicubi vertit *sonori*, sed quasi dicas agitati & concussi: ex eo enim nomen habuerunt, quod mota prius agitataque manu jacerentur in alveum lusorium; quod ad vitandam fraudem fieri solebat. Docet hoc Suidas, cuius hæc verba ad *διαστρούς ἀστράχας* referri debere certum mihi. 'Εοῖνεσθαι, inquit, ἀντιπῶν οἱ διάστροι, παρὰ τὸ κινεῖσθαι καὶ διασπείσθαι πρότερον ἢ τὰ βέλματα ἢ τὰ ἀσκήματα μάλιστα αἶσι. Romani fritillo utebantur ad hanc agitationem. Juvenalis *Sat.* 14. vers. 5. — parvoque eadem movet arma fritillo. Vetus interpres ibi: *Fritillus, pyxis cornea, qui similes Græce dicitur.* Apud antiquos in cornu mittebant tesseræ, moventesque fundebant: aut fritillum, pyrgum dixit. Vide veterem Horatii interpretem ad *satyræ* septimam libri secundi: Seneca *Apocolyntosi*, *Qui concusso Magna parastis Lucra fritillo.* Mentionem *διαστρούων* reperio apud Aeschinem in ea contra Timarchum, πρῶτον μὲν συνίτησθαι τὰ σπαιόμενα, καὶ διαρρίπτειν εἰς τὴν ὁδὸν, ἀστράχας τὴν πᾶσαν διαστρούς καὶ φημὺς καὶ κούρινον ἔπειτα ὄργανον. Hunc Aeschinini locum ob oculos habebat Pollux, cum hæc scriberet lib. decimo in fine cap. 31. κούρινον σπαιόν, ἀσάξ, ἀσάκων, κόσκινον, κώκος, διάστροι ἀστράχαι, φημοί, κημοί. At docti viri eum locum Pollucis non recte acceperunt. Erant & Siphni *ἀσάχαι*, tali viles & minimi pretii: sic dicti διὰ τὴν ῥύτιλιν, à Siphno insula,

ut ait Strabo. His vulgus utebatur: homines divites & elegantes dorcadiiis.

Καὶ Θυρακίς ἦν σεργύλων λευίδης] Similis affectus indicium est apud Juvenalem, ———— cum rhinocerose lavari.

De ampullis verò istis nihil legere memini. Thyrium Acarnaniz oppidum fuit auctore Stephano: ejus frequens apud Polybium mentio. In quibusdam libris legitur θυρακαί: fortasse pro θυρακαί. Sane Theophrastus libro *De lapidibus* gypsum ἢ ἐν θυρακίς (quæ fuit olim Sybaris) commendat: ac fieri potest ut etiam argilla ibi reperiretur, ex qua opera figlina facta in pretio haberentur: fuit & aliud Θυρακίς in Boeotia à Syriaca voce *Thor* sic nominatum, ut auctor est Plutarchus in *Sylla*. Cæterum proprium hoc ampullæ istæ cum quibusdam aliis videntur habuisse, ut forma essent rotunda: ideo enim ait ἦ σεργύλων. Nam vulgo ampullæ, non rotundæ penitus erant; sed pressula rotunditate, & formalenticulari, ut ex Apuleii *Floridis* initio *Lib. 11.* dicimus. Ubi de Hippia Sophista loquitur, qui instrumenta, quibus utebatur, ipse fabricaverat. Constat autem ampullas & guttos ex varia materia fieri solitos. Martialis guttum corneum *epigrammate 111. lib. XIV.* commemorat; & Horatius, cum *lib. 11. Sat. 11. vers. 61.* ait,

————— cornu ipse bilibri

Caulibus insillat. Plinius phaginorum meminit *lib. XIV. cap. 38.* & gutti lignei mentio est in vita M. Curii Dentati, apud eum scriptorem veterem, cujus extat *De viris illustribus* liber. quod confirmat Plinius ubi sic loquitur loco cit. *M. Curius juravit se ex prada nihil attigisse, præter guttum faginum.* Fiebant & è corio; nam ampullarum συντινών, id est, *scortearum*, meminere Hippocrates, Plautus *Perf. A. I. S. 111. vers. 44.* Festus, alii. Has Græci ἐλακίς proprie vocabant. Scholiastes Theocriti, idyllio secundo, Ὅλπι κωκίς ἢ δερματίνῃ λευιδῇ, δὲ ἢ ἐν ὀπῆσιν τὸ ἐλακίον. De his coriaceis ampullis intelligendum quod ait Plutarchus in *Sylla* cap. 27. (pag. 460.) Athenienses obsessos ἐποδίσματα & λευίδες ἰσθὰς comedisse. Plerique æreis utebantur, & quidem Corinthiacis, ut notat idem scholiastes. Sed & argenteas λευίδες ditiores habuerunt. Theocritus,

————— ἀργυρίας ἐξ ἐλακίδῃ ὕρον ἀλφειῶν

Ἀλφειῶναι. Frequentissime vero ut opinor in usu erant lecythi operis figlini: ut *Campani gutti* apud Horatium *lib. 1. Sat. 71. vers. 108.* & Samii, quorum multi meminerunt. Nam fere Samia vasa testacea erant: etsi scio fuisse apud Samios etiam ligneorum vasorum nobiles artifices, vel teste Cicerone, epistola quadam ad Q. fratrem.

Καὶ βικτωρίας.] Mirifice hæc conveniunt ei quem hic describit Theophrastus: ei inquam, qui omnibus in rebus κομψύτης, & eximium quid supra vulgus habere vult videri: cujusmodi hominum observavimus morem illis temporibus fuisse ut baculum gererent. Demosthenes adversus Pantænetum: Νικόβουλος δὲ ὁπιδονός ἐστι καὶ τὰ ῥέοι βικτίζῃ, καὶ μὲγα ἐδίζηται καὶ βικτωρίας φορεῖ. Nicobulus invidiosus est, & celeriter ambulat, & magnum sonat, & baculum gerit. Tria notat summus orator, quæ vulgo invidiam conflare solerent; citatum ingressum,

gressum, vocem altam, baculi gestationem; sic in oratione *κατὰ Σπέρην* *ἡνδρα*. Et si ibi postrema nota omiſſa est: *Ἐγὼ δὲ εἰς ἀνδρας Ἀθῆναιοι τὴν μὲν ὅλως τῇ φύσιν, καὶ τῇ ταχέως βαδίζοντι καὶ λαλῶν μέγα, καὶ τῇ ὑψηλῶς πεφυκότων ἑαυτοὺν κείναι ἵσ' οἷς γὰρ εἶδεν ἀφελόμενος λυπῶ πᾶς. Ἐκείνην ἔγωγε πολυχῶ.* Deprecatur invidiam qui illa loquitur, & de genio suo atque ingenio conqueritur: ita enim se natum factumque esse, ut fastus & superbiæ notas cum in vultu habeat impressas, tum in incessu & sermone. Antiphani in *Ἀνταό* inter hominis venusti notas ponitur, *πλίδιον ἀπαλόν, εὐρυθμὸν βακτηρίαν*. Magis vero adhuc hominis vanitatem arguit, quod adjicit Theophrastus, *ἐκ Λακωνισμῶν* nam baculis Laconicis, itemque calceis indidem advectis, fere utebantur Athenis homines id genus. Aristophanes *Coniunctionibus*, Sc. 11. vers. 45.

Λακωνικῶς γὰρ ἔχει καὶ βακτηρίας.

Laconicos enim habetis baculos.

Idem poeta, in *Avibus*, Sc. Δεῖνόν γὰρ τὴν κίρκην— &c. vers. 13.

*Ἐλακωνισμένην πάντες ἀνδρες οὗτοι,
Ἐκόμεν, ἱπείρων, ἱρρύπων, ποικερίτων,
Σκυτάλει' ἱέρων.*

Laconice furebant omnes homines tunc,

Habebant comas. esuriebant, sordebant, Socratisabant,

Baculos ferebant.

Vel conjunctim *σκυτάλειον*, ut citant veteres Grammatici, *Σκυτάλει* & *σκύταλον*, sive *σκυτάλιον*, istiusmodi baculi dicebantur: & de iis interpretandus hic locus Theophrasti libro quarto *Historia plantarum*, capite quinto: *Ἐν ἰσθμῷ ὃν πόποις ὄν' ἀκροῦσα λευκὰ τεύχεα, ἐξ ἧς καὶ σκυτάλια καὶ βακτηρίας ποιεῖται.* Ubi & errat Gaza, qui *σκυτάλια lineas* interpretatur: & summus Scaliger non satis mentem auctoris videtur affecutus. Erant autem baculi Lacedæmoniorum admodum graves, ἱερῶν βαρείας βακτηρίας οἱ Λάκωνες, ut annotat ad locum cit. Scholiastes Aristophanis: de iis legendus Plutarchus in *Nicia*; meminit & in *Lycurgo*. Quod addit Theophrastus, vocem *σκυλίον*, indicat alios rectos fuisse, alios obliquos: id enim est *σκυλίον* vel incurvos, hoc est, *καμπύλας*. Id ita est: Recta βακτηρίαι utebantur primores populi & iudices; incurva, rustici. Auctor Etymologici magni; βακτηρία καὶ ἐκάλουν ὀρθῶν· ἔχραντο δὲ αὐτῇ οἱ ἐν ἀθροίσμῳ καὶ οἱ διελκόντες τῇ δὲ καμπύλῃ, οἱ ἀγροικοί. Quare etiam pastorale pedum Græcis *ἀπλῶς* dicitur interdum *καμπύλη*. Recti baculi etiam Perfici videntur fuisse appellati: nam Græci grammatici *Περσικῶν βακτηρίαν*, interpretantur *ὀρθῶν*. Incurvi autem lituis Romanorum non erant valde absimiles; itaque lituum Græci magistri *καμπύλην βακτηρίαν* interpretantur: & Cicero lib. 1. de *Divin.* cap. 16. incurvum & leviter à summo inflexum bacillum nominat. At judicium Atheniensium βακτηρία peculiarem & operosiore formam habuit; quam non uno loco descriptam habes apud commentatores Aristophanis, & alios veteres grammaticos. Rusticorum verò baculi vulgo in Italia è virga sanguinea. Plinius lib. xxi v. de eo frutice loquens,

Serpentes & homines fruticem refugium: baculosque rustici ob id exegerunt. Sed hæc hætenus: nam de baculis, & eorum forma, multiplicique apud veteres usu plurima quæ observavimus ad lucem multorum scriptorum veterum, alibi *ἐν τῷ διότῳ ἰδίῳ*, commodius proferemus.

Ἀλλήδιον παλαιστράν κόνιν ἔχον.] Periphrasis est *κονιστήν*. De conisterio autem & pulvere five pulvisculo palæstrico, res nota: non enim quisvis pulvis ad palæstram, neque ad ceroma aut haphen aptus erat. Ideo refert Athenæus in duodecimo *cap. 9. pag. 539.* Alexandrum, vel potius ejus familiares Perdiccam & Craterum, in expeditione Indica, multa jumenta habuisse inter impedimenta, pulvere palæstrico onusta; *ἠκολούθει*. Inquit, *αὐτοῖς ἐν τῷ ποταμῷ πολλὰ, τὰ τὴν κόνιν ἀμύζοντα περὶ τὴν ἐν τῇ παλαιστρᾷ χρεῖαν.* Sequebantur illos (Perdiccam & Craterum) *jumenta multa pulverem ad luctas utilem portantia.* Verum de hoc pulvere & varia ejus utilitate, præter Plinium, lege apud Lucianum, *ἐν τῇ γυμνασίῳ*. Ubi docet potissimum usum pulveris fuisse, ne oleo manus laberentur, sed ut facilius exercitatores se comprehendere possent, neve sudore diffuerent, aut venti corpora aperta ingrederentur. Plutarchus *de primo frigido*, *cap. 25.* (*pag. 954.*) breviser, *ψύχει*, inquit, *τὰ τῷ ἀδελφῷ ἢ κόνιν σμάματα, ἐν κατὰ σῶμα τὴν ἰδρώτα.* Pulvis athletarum corpora refrigerat, sudoresque extinguit. Præcipue vero ad hanc rem legatur Hieronymi Mercurialis libri 1, caput 8. *de Gymnastica*, ubi pleraque huc facientia est reperire, observatu sane dignissima.

Ἀλλὰς ἔχον.] Græci *ζωντὴ αὐλᾶ* appellant: talia illa apud Virgilium, *Georg. 111. vers. 25.*

Purpurea intexti tollunt aulea Britanni.

καὶ τὸ πτό πτόν χρᾶν δὲ τοῖς φ.] Ita restituimus hunc locum, ex interdicto Unde vi: nam vox *χρᾶν*, quæ ab eruditis hominibus nullo suo merito misella solum vertere coacta fuerat, asserenda omnino nobis ex antiquis editionibus fuit. Enimvero qui illam omittunt misere totam sententiam labefactant ac destruunt: quam nos haud dubie expressam tibi lector exhibemus. An ignorat quisquam solitos olim divites suas domos poetis, atque aliis ad recitationes & *ἑνδαισίους* commodare? hoc igitur est *χρᾶν*. Sic apud Juvenalem *Satyra VIII. vers. 38.*

— at si dulcedine fama

Succensus recites, Maculonus commodat ades.

Tacitus in dialogo de oratoribus *cap. 9. §. 6.* de recitationibus poetarum loquens, *ut sint qui dignentur audire, & ne id quidem gratis: nam & domum mutuatur, & auditorium exstruit, & subsellia conducit, & libellos dispergit.* Plinius epistolarum libro VIII. *Domum suam recitantibus præbet.* Mox etiam legimus, *ἐν τῇ τῷ δωματίῳ*. Intelligit autem fortunatum aliquem è spectatores, cujus esse locum illum in quo fit ἡ *ἑνδαισίς*, fingit apud veritatis ignarum verus possessor. Cui bono? dicit aliquis: ac memini quærere id à me virum doctum. Duplicem possum asserre causam hujus facti. Altera *αἰρίων*, imo *κλέων*, pulchre convenit. Intelligendum est enim ita

hoi

hos sermones de aliquo ut diximus divite & beato viro haberi, ut ipse eos possit exaudire: cum autem ostentatorem aliquem merum esse, & gloriosum, cujus ingenio iste se accommodat, eique supparasitatur: qualis describitur à facetissimo poetarum Artotrogus initio *Militis* A. I. S. 1. Altera ratio est, quæ homini λιμοδουῶν, qui laudis siti misere cruciatur, prorsus quadrat. Est enim insolens quoddam ostentationis genus, quæ sua sint manifestissime, ea dicere aliis esse: estque à summo philosopho hæc ἀλαζονείας species in *Nicomacheis* haut prætermisâ. Ait ille, indecenter ironia uti, & τὸ λίσσας ἑαυτῷ sibi derogare, ineptæ & putidæ cujusdam esse ostentationis. Nam, inquit lib. IV. cap. 13. καὶ ἡ εὐφροσύνη, καὶ ἡ λίσσας ἑαυτῷ ἀλαζονεία. *Tam excessus, quam defectus, ad arrogantiam spectant*: qua sententia nihil verius, nihil certius. Clarum hujus rei documentum in multis, qui eximiam quandam præ cæteris pietatis famam aucupantes, pauperes humilesque simulant: cum interea, si velo reducto propius eos intuearis, plenî sint immanis cujusdam ambitionis & φιλαυτίας hoc tantum à cæteris ambitiosis differentes, quod ambitionem non recta sed perversâ, ut Seneca ait, via sequuntur. Atque hæc plane est illa venilitas & figura, qua ait idem secundo de beneficiis, quosdam reticere quæ magis ad se volunt attrahere. Quintilianus libro XI. cap. 1. *Aperite gloriari nescio an sit magis tolerabile, vel ipsa vitii hujus simplicitate, quam illa jactatione perversa, si abundans apibus pauperem se neget, nobilis obscurum, & potens infirmum, aut si se disertus imperitum plane & infantem vocet.* Παλαίσεξαι certum est de loco hic esse accipiendum, ut IV. *Æneid.* vers. 642.

Pars in gramineis exercet membra palæstris.

Est autem commune poetis, philosophis, sophistis, hoplomachis, harmonicis, atque aliis item, ut τὸ μάλιστα, sic etiam τὸ ἐπιδιδόναι, habent enim quique eorum suas ἐπιδίδουσι & exercitationes: quod notum est ex Græcis scriptoribus. Ὀπλομάχοι sunt, qui sub campi doctore veris armis discunt, aut ipsi qui docent: puto enim utrumque hac voce significari; vide Platonem in *Laches* non procul ab initio. At vulgo juvenus non veris armis se exercebat: sed rudibus, aut pilis præpilatis, quæ dicuntur Græcis ἱσθαριμμένα δούτια; Xenophon libro secundo Ἀναξάδωτος, de Phalino quodam ita scribens, περὶ σπουδαίου ἐπὶ τῇ μὲν ἵπῳ καὶ τοῖς ταῖς καὶ ὀπλομαχίας. *Simulabat armorum & acies instruendi peritiam.* Videtur innuere hoplomachos ea ætate fuisse appellatos etiam eos qui tactici Græcis proprie dicuntur; vide Vegetium.

Ad C A P U T VI.

Περὶ ἀπονοίας.

H δὲ ἀπονοία ἔστιν ὑπομονὴ αἰσχρῶν ἔργων ἢ λόγων.] Definitio ista ἀπονοίας parum plena est: nam cum discrimen latum sit inter ἀναισχυντίαν, de qua infra est integrum caput, & ἀπονοίαν, nihil video in hac definitione, quod non conveniat etiam τῇ ἀναισχυντίᾳ. Quid enim pudor aliud est quam vitiosæ naturæ retinaculum, &, ut aurigarum verbo utar, sufflamen? Erit igitur pudor, ἢ ὑπομονὴ αἰσχρῶν ἔργων καὶ λόγων impudentia vero, ὑπομονὴ eorundem. Fortasse pro ὑπομονῇ scribendum ὑπερβολή, ut vir doctus conjiciebat, cujus nomen ignoro; ut dicatur ἀπονοία esse ultima linea sive factorum, sive dictorum turpium: aliter tamen quantum est librorum veterum. Est autem ἀπονοία, ut rem paulo pluribus explicemus, & quod ille ait ἀμεδίεστον πᾶσι καὶ σπρίστον est inquam ἀπονοία, pravi quidam animi habitus, quo qui præditus est, omnis ab eo famæ pudor abest: omnique honestatis ac bonæ existimationis cura penitus deposita ad quodvis facinus ac dedecus suscipiendum pronus est, propensusque. Proprium hoc homini ἀπονονομένη est, primum ut non huic aut illi vitio sit deditus, sed omnibus: deinde ut non instinctu tantum naturæ improbe aut nequiter agat: sed quia turpitudine ipsa delectatur, & vitia sua, malaque (quod malorum ultimum est) amat. Quod enim ait Seneca quarto De beneficiis, capite decimo septimo, neminem adeo à naturali lege descivisse, & hominem exuisse, ut animi causa malus sit: dictum hoc, inquam, in homine ἀπονονομένη claudere videtur: nam hic, etiam gratis, malus est. Ideo dicebat auctor orationum contra Aristogitonem, ἀπονοία esse morbum immedicabilem. Notum quid sit ἀπονοία in re militari. Proprie sic vocatur non desperatio, sed is animi habitus qui ex desperatione induitur. Quamobrem inter ἀπέρωσιν & ἀπονοίαν discrimen statuit Dio Chrysostomus non uno loco orationum suarum. Inde est hoc vitiorum extremum appellatum: vel dicta est ἀπονοία, quia penitus τῇ τῇ ἐξέπαι, ut placet quibusdam è veteribus. Ὑπομονή, quod loco generis positum est in Theophrasti descriptione, non est genus, sed ἰδίον τῇ ἀπονονομένην. Semper enim ἀπονοία comitatur audacia: ideo auctores πόλιν & ἀπονοίαν solent conjungere. Ut apud Plutarchum in Agesilao, & in Catone Ulicensi, Josephum libro 11. contra Appionem, & in edicto Juliani, quo Athanasium Alexandria pellit; & apud Demosthenem in ea περὶ Μακεδόντων, πολίμερος ἢ ἀπονονομένη. In Actis synodi Ephesinæ extat epistola, cujus initium est, Οὐδὲν ἀπονοίας ἢ πλεμμελημάτων χολώμενοι αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πάντα ὅτι ἡδ' ἀτόπων ἡμῶν. Sed non est prætermittendus locus insignis ejus auctoris, qui orationes contra Aristogitonem (quæ falso, ut alibi disputamus, inter Demosthenicas circumferuntur) scripsit, ubi graphice admodum quid ἀπονοία sit, & quis homo ἀπονονομένη, orator describit. Sic ille,

ἔχ' ὅστις ὅτι τ' εὐσεως ἀντὶ καὶ τῆς πολιτείας. ἢ λογισμὸς ἴδ' αἰδὼς ἑδμήα, αἰὲν ἀπόνοια ἤρεται; μᾶλλον δ' ὅλον ὅστις ἀπόνοια, ἢ τῆς πολιτείας ἢ μέγιστον μὴ ὅστις ἀντὶ τῆς ἔχοντι καλὸν. δ' ἴδ' ἢ καὶ χαλῶν πᾶσι. τῆς πόλεως δ' ἴδ' ἀνικτόν. Ὁ γὰρ ἀπονονομένης ἀπας αὐτὸν μὴ προῖται. καὶ τὴν ἐκ λογισμῶν σωτηρίαν ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν καὶ περὶ αὐτὸν. ἐν αὐτῇ σωθῆς, σωζέται. Nonne videtis ejus ingenium & actiones, non ratione, non ulla verecundia, sed una desperatione gubernari? imo omnes ejus actiones non esse aliud quam desperationem, qua cum ei maximo ipse malo sit, in quo est; tum acerbum & gravis est omnibus, & reipso. intolerabilis. Omnis enim homo profligatus & semetipsum projicit, & qua consilio retineri potest, incolumitatem: sed admirabiliter & prater rationem, si forte evaseris, conservatur. Apud comicos præclara extant hominum hujusmodi, hoc est, singulari quadam improbitate & audacia præditorum, qui patrimonius suis naufragi, ut rem facere possint, per fas nefasque audacter rident, exempla. Talis apud Aristophanem in *Nebulis* Strepsiades, in *Equitibus* fartor ille impurus Agoracritus: tales etiam in Plauti & Terentii comediis lenones omnes. Porro ἀπόνοια Latinis est *audacia*, vel *audacia perditia*, ut in illo Satyrici poetæ.

Ingenium velox, audacia perditia, sermo Promptus.

Budæus *vacordiam* Latine dici posse putabat: mihi olim visâ ea vox Græcæ vim non satis explere. Nam ἀνοια omnis, *vacordia* est: quippe homo ἀνους caret corde, id est, sapientia: unde sunt *excors* & *vacors*; at ἀπόνοια aliud longe est. Neque profecto dixit Cicero in *Pisōnem* cap. 9. ὁ *vacors* & *amens*: ita dixeris Græcè satis proprie, ὁ ἀπονονομένης καὶ ἀνόου. Quoniam tamen apud optimos scriptores de insigni improbitate hæc vox usurpatur, esto ἀπόνοια, si lubet, *vacordia*; homo ἀπονονομένης, *vacors*: quem quidem *desperate malum* possis Latine dicere. Ciceroni est *homo perditus*, vel *perditus* & *profligatus*; aut etiam *desperatus*: ut cum *desperatorum hominum* flagitiosos greges dixit in *Catilinaria* i. cap. 5. & alibi sæpe. Nam etiam proprie vox *desperatus* aliud sonat, tamen de eodem usurpatur. T. Livius in vigesima tertia historia hæc verba posuit: *improbis homo; sed non ad extremum perditus*. Græcè dixeris; *πρηνὲς μὲν, ἢ μέγιστον ἀπονονομένης*. Ὅστις ὁμοίως ταῦτα.]

Rectissime prima nota hominis periti profligatique hæc ponitur: hic siquidem è numero eorum est, qui, ut dixit olim Pacuvius, jusjurandum aliud nihil esse censent quam mantile, quo noxæ quotidianæ extergeantur. Talis apud Græcum comicum Strepsiades, quem ita alloquitur suus creditor in *Nebulis* Act. IV. Sc. iv. vers. 19.

Πα. Καὶ ταῦτα ἰδούσθ' ἀπομύσαι μοι τὴν διάνοιαν.

Ἴδ' ἀν' καλίστου γὰρ σοῦ, Στρεψιάδε, τὴν πολὺν διάνοιαν;

Πα. Τὸν Δία, τὸν Ἑρμῆα, καὶ Ποσειδῶνα. Στρεψιάδε, Νὺ Δία,

καὶ περὶ τῶν θεῶν γὰρ, ὡς ἴσθης, πτωχότατος εἰμι.

PA. Etiamne hac audebis negare per Deos,

Si te jussero? st. per quos Deos?

PA. Per Jovem, per Mercurium, per Neptunum. st. Sic, per Jovem:

Et ni jurem, deponam etiam triobolum,

Talis

Talis apud Latinum comicum Ballio in *Pseud. Act. I. Sc. 111.* vers. 118. sequ.

CA. *Ἰνρασίν' te illam nulli venditurum nisi mihi?*

BA. *Fateor. CA. nempe conceptis verbis. BA. etiam consultis quoque.*

CA. *Perjurasti scelestē. BA. at argentum intra condidi.*

Athenis qui facile iurandum suscipiebant, *Ardetti* vulgo, à loco ubi jurare moris erat, appellabantur. Hefych. τὰς ῥαδίους ὄντι τὰς ὄρας ὄντας Ἀρδίους ἐκάλεον. Τότε δ' ἢ ὡς αὖτε ἢ Ἰλιον ἐγγὺς τῷ Παναθηναίῳ σταδίῳ ἐστὶ τὰς ὄρας ποιοῦντο.

Τῶν δὲ ἀγορεύων πε.] Criticorum sanctio postulat ut scribamus ἀγορεύων πε. Ammonius, Ἀγορεύων, ἐν προπαρορμήσεως, σημαίνει τὸ πνεῦν. ἢ ἐν ἀγορᾷ περὶ κοινῶν ἐν ἢ περὶ κοινῶν, σημαίνει τὸ ἐν ἀγορᾷ πρῶτον. recte: est enim ἀγορεύων cognomen Jovis, Mercurii, Minervæ & Dianæ, qui in foro colebantur. Recte etiam notat Suidas ἀγορεύων dici diem quo lites disceptantur: ita omnino scribendum in *Actis* cap. 19. com. 38. ἀγορεύων ἀγορεύων non ἀγορεύων & subaudiendum ἡμέρας. Glossarium vetus, *Cum res agitur*, ὅτι ἢ ἀγορεύων ὄν. Nam ut *prolata res* Plaut. *Capt. A. I. S. 1. vers. 10. 11. 17.* dicuntur quando iustitium est, sic *agi res*, quando, ut loquitur Demosthenes, αἱ δίκαι αἰσι. Plinius Secundus in Epistolis, *Eia tu, cum proximi res agentur, quoquo modo ad iudicandum veni.* Hinc apud Suetonium *Aug. cap. 32. rerum actus, pro diebus iudicis.* Strabo libro *XIII.* de Romanis loquens, ἵππεον, inquit, τρέπον διέπαζαν τὰς δικαιοσύνας. ἐν αἷς τὰς ἀγορεύων ποιοῦνται καὶ τὰς δικαιοσύνας. hoc est. ubi conventus agunt & jus reddunt. Sed ut ad Theophrastum redeamus; homo ἀγορεύων est, qui dies totos forum conterit; quemque Oratores & Comici appellant ἀγορεύων περὶ τῆς μισθῆς. Latini veteres *hominem ordinarium*, teste Festo: vel *subrostranum*, ut in octavo epistolarum ad familiares [lib. *III.* epist. 19. edit. Sib.] vel *subbasilicanum*, ut in *Capiteveis. A. IV. S. 11. vers. 35.*

Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.

Glossarii auctor paullo aliter; *Basilicianus*, Μαλακός, ἀγορεύων. Notum est in Basilicis judicia Romæ, præsertim centumvitalia, celebrata fuisse. Idem auctor alibi, *Tabellio*, ἀγορεύων, τορκός. Alio autem loco *lixa* vertit ἀγορεύων. Ne id quidem absurde: est enim is qui quaestus causa castra sequitur: tot enim modis vox ἀγορεύων accipitur.

καὶ ἀνοσορμήων.] Non recte docti viri qui sic vertunt, *Vestibus imprudenter subductis*. Nam aliud est ἀνοσορμήων, aliud ἀνοσορμήων de qua voce dicemus infra. At homo ἀνοσορμήων is est, qui ἀνοσορμήων etiam dicebatur, teste Hefychio. Extat ea vox apud Polybium libro quarto: & in extremo fragmento libri *XVII.* πρὸς δὲ διὰ ταῦτα μακάρις ἀποδιδῶν καὶ φεικίας ἐν τοῖς ἐξῆς χερίσιν, μετὰ ταῦτα προβαίνουσιν ἐπὶ ἀκρίβειαν εἰς ἀσφάλειαν ἐξάκλει καὶ βίον ἀνοσορμήων. Idem significat apud M. Tullium, vox, *spurcus*: qua notione accipi vox *spurcissimus* debet illo Lucretii loco *libri quinti vers. 17.*

Quid-

*Quidve superbia, spurcicies, petulantia, quantas
Efficiant clades? quid luxus desidiisque.*

Vide Nonium.

[Ὁρχήσθαι νῆρον ἢ κέρδα.] Quantum sit ponderis in voce νῆρον, licet intelligere ex eo quod Demosthenes in secunda *Olympiaca* pro argumento vitæ penitus dissolutæ sociorum Philippi, ait, eos ubi largius poti fuerint, solitos cordacem saltare. Multo enim turpius si quis ficcus cordacem saltet, quam si ebrius. Est autem cordax lascivæ & comicæ saltationis genus: ideo ait ἐν κωμικῷ χορῷ. Aristophanes vero in *Nebulis* Act. I. Sc. vi. vers. 85. gloriatur in suis comœdiis huic saltationi nullum esse locum. Puto autem ad rectum solitum cordacem saltari: nam Aristophanes pro κερδανίζεν dixit κέρδα ἐκλείν. Julianus & alii ἔκλειν κέρδα.

[καὶ προσωπεῖον ἔχον ἐν κωμικῷ χορῷ.] Falsi suspectam hanc lectionem habeo: puto enim deesse negationem, & ita legendum, προσωπεῖον οὐ ἔχον ἐν κ. χ. magis enim hoc modo perditissimi nebulonis describitur ingenium: nam etsi omnino turpe est scenicum histriionem agere; tamen qui personatus in scenam prodit, quodammodo sub persona latet, & pudori suo nonnihil consulit; non item qui sine persona. Quare etiam Demosthenes in oratione *de emensita legatione*, Cerybionem quendam κατάρτων appellat, ὅς, inquit, ἐν ταῖς πομπαῖς δύνει τὸ προσωπεῖον κωμίζων. apud Romanos histriones si minus placeant, cogeantur in scena ponere personam: vide Festum in *Personata fabula*. Porro interpretes ita hunc locum verterant, quasi legeretur ἔχον, contra omnium codd. auctoritatem. Ita nos hoc loco censemus: si cui negationem inferi non placet, fruatur ille opinione sua: ego causam non video, cur à priori sententia mea discedam.

[καὶ ἐν δαύματι ἢ τὰς χαλκὰς ἐκείναι.] Inter ludicrarum artium artifices, & voluptatum ministros, quibus usi olim veteres, fuere qui à Græcis dicti sunt δαυματοποῖαι (Vid. Athenæus lib. xxii. cap. 9. pag. 538.) à Latinis *prestigiasores*: quos idem autor inter δαιμόσια τεχνίτας, *Bacchi artifices*, recenset lib. duodecimo cap. ante cit. ubi alio nomine vocat δαιμονοκίλακας. Fuerunt autem variz & plane mirificæ istorum artes, quibus imperitorum feriebantur oculi, omnia quorum causas non novere, mirantium. Ejus generis fuerunt mimi, ἀρχιμοι, cybistæ, petauristæ, petaminarii, funambuli, neurospastæ, item ὑπολόγοι sive ὑποπαικταί, & machinatores, de quibus Hero Mechanicus in egregio libro Περὶ δαυματοποιικῆς & nos multa dicemus (Vid. animadversiones in Athen. lib. i. cap. 15. pag. 46. & lib. de venatione *Amphitheatrali*.) Qui igitur has artes exercerent, Græci eos δαυματοποῖας vocabant, artemque eorum δαυματοποιία, & spectacula hujusmodi præstigiarum atque officiarum δαύματα. Errant enim & qui δαύματα legi hic non δαίματα volunt: & qui aliter hanc vocem interpretantur. Hesychius δαύματα, ἃ οἱ δαυματοποῖαι ἀνδείκωνται. Sic apud Dionem Chrysostomum, πολλῶν δὲ δαυματοποιῶν δαύματα ἀνδείκωνται & apud Platonem cum in septimo *De Republica*, tum in secundo

De

De legibus, θαύματα ἀνδραγαθία. Denique sic semper accipienda illa verba ἐν θαύμασι. In quibus passim errare interpretes etiam doctissimi observavimus; ut apud Athenæum non uno loco: neque aliter accipendus locus Aristotelis libro secundo, *De generatione animalium* cap. 1. ubi τὰ αὐτίματα ἢ θαύματα commemorat: quæ αὐτίματα θαύματα alio loco appellat: intelligit autem peggata quædam per se surgentia, vel simulacra suapte sponte mobilia, quæ à neurospastic colligendæ pecuniæ gratia circumferebantur. Quod ait Theophrastus χαλκὸς ἐκλήγῃ pertinet ad mercedem quam præstigiatores isti à spectatōribus pro lucare exigebant: eam mercedem Græci, ut puto, θαύματα nuncupabant. Est enim à θαυμάζω, eadem analogia, quæ διδάκτω minerval à διδάσκω μίνυτρον, indicium sive indicine premium, à μινύω: & pro eodem εὐρετρον ab εὐρίσκω apud Ulpianum. Sophron apud *Etymologicum Magni* auctorem, θίρη τὸ θαύματρον, κατὰ δύναμιν. Hinc dicti sunt vulgo cum hi tum alii agyrtæ, qui similibus artibus stipem in circulis corrogabant χαλκολόγοι, Latine *ascultores*: pari in utraque lingua ratione: nam ut χαλκοὶ Græcis nominantur quivis parvi pretii nummi, sic Latinis *ara*. Martialis, *lib. xi. Epigr. 28.*

Es centum aureolos sic velut ara rogat.

& Hieronymus illa duo ληπῆ viduæ mulierculæ, cujus fit mentio in Evangelio S. Marci cap. 12. *commate 42. ara* interpretatur. Repetio & *ascultores* fuisse dictos. Glossarium vetus; χαλκολόγοι, *numularii, ascultor*: & alibi, *Æsculator, χαλκολόγοι*. Inde verbum *ascultor* pro eo quod Theophrastus τὸς χαλκὸς ἐκλήγῃ dixit. Glossarium; χαλκολόγος, *ascultor*. Apuleius, τὸς χαλκὸς, *stipes areas* vocat in octavo *Metamorphoseon*: alibi, *exiguam stipem*. Ovidius 1. *De Ponto, stipis ara*: & recte in Glossario, κίρμα, *as*: nam, quid sit κίρμα Græcis, notum est. Maximus Tyrius, οὐο ὁβολός. Hanc illi stipem à spectatōribus exigebant, postquam se quisque sessum receperat, ordines sedentium obambulantes. Ideo ait Theophrastus καὶ ἕκαστος παρών quæ verba male accepta sunt ab interpretibus. Lucianus in *Asino*, ἐπὶ τοὺς ἡ καλὰ καὶ τὰς αὐτὰς, ἐν ἧς αὐτοὶ σκεπτόμενοι διατρίβουσιν ὁβολὸς καὶ δραχμῆς. Prorsus istis declarantur superiora Theophrasti. Idem Lucianus verbo ἐκλήγῃ utitur alibi, ut Theophrastus hic, χαλκὸν ὁβολὸν παρὰ τῶν καταπλέοντων ἰδέσθαι ἐκλήγων. Hodie præstigiarum istiusmodi artifices solent ad fores aliquem collocare, cui necesse habet unusquisque, prius quam spectatum admittatur, in antecessum aliquid pro lucare porrigere.

Καὶ μέγαδὲ τὸς τὸ σύμβολον εἶρεσι.] Tesseram intelligit, quam aliquis acceperat à præstigiatoribus, ea lege, ut qui hoc symbolum, quod arrabonis vim habebat, referret, gratis spectaret. De symbolis & contractibus per symbola, quam Aristoteles *κοινωνίαν ἀπὸ συμβόλων* vocat, dicemus uti spero alias. Lege si lubet quæ postea scripsimus *Animadversionibus* in Athenæum, *libro 111. cap. 31. pag. 224. seqq.*

Καὶ περὶ τὰς ἀρετὰς ἀξίως.] In multis optimæ notæ codicibus vox ἀξίως non extat: quare ita possumus vertere, *Ac si quis tesseram asserat, duris enim sermonibus accipiet, ipse gratis spectans.* Fortasse ita auctor

auctor scripserat. Καὶ μὲν. τοῖς τὸ σῦμ. φέρουσιν καὶ περὶ αὐτῶν ἀξιοῦσιν. αὐτοὶ περὶ αὐτῶν, vel, καὶ ἅπαντες περὶ αὐτῶν διακρίουσιν. De istiusmodi librariorum peccatis sæpe questus sumus.

Δενὶς ὁ πανδοχεύσαι.] Olim apud Græcos, sicut etiam hodie, ut audio, in quibusdam Italix locis, non multo erat honestior locus πανδοχεύειν sive *taberna meritoria*, quam οἶκος, hoc est, *lenonis aut meretricis domus*: & apud Hæbros eadem vox *Zonah* & *meretricem* significat & *cauponam*. Nec multo aliter apud Latinos, qui τὸ πανδοχεύειν *stabulum*, & τὸν πανδοχέα *stabularium* dixerunt; meretricem autem *prostitutum*. Eo factum, ut viri quibus honestas curæ, æque in cauponis ædibus conspici erubescerent, ac in lenonis: quod vel ex iis patet, quæ de Stratonico citharædo refert *Alianus Variarum* libro XIV. capite 14. Sed & Isocrates *Areopag.* pag. 354. ἐν καυπηρίᾳ, ait, φάσιν ἃ μὲν εἶδὲς, εἰδ' ἂν οὐκ ἔτι δαίμων, ἐπὶ λυγροῖς. In *caupona edere aut bibere nemo, ne frangi quidem servus, audebat*. Vide Athenæum lib. XIII. c. 11. p. 566. hunc ipsum Isocratis locum proferentem. Sed quam parum intersit lenocinium inter & cauponam, declarat optime jus Rom. Nam ex Impp. constitutionibus domina cauponæ, quæ vilis à marito solita haberi, solvitur lege Julia de adulteris.

καὶ πορνοποιεῖν.] In edicto prætoris de iis qui notantur infamia, numeratur inter primos qui lenocinium fecerit. Vide & titulum Codicis, De spectaculis scenicis & lenonibus.

τὸ λαλῆσαι.] Quanta flagrarint olim apud Græcos & Judæos venditia vectigalium & tributorum conductores nemo nescit. Ex omnibus Græcis videntur Oropii huic questui maxime fuisse dediti: exstat enim de iis veteris poetæ Xenonis elogium huiusmodi.

Πάντες τολῶναι, πάντες εἰσὶν ἀργαῖοι

Καὶ τὸν τίλῳ γίνετο τοῖς Ἀργείοις.

Apud Romanos etsi portitorum & coactorum magna semper vilitas, ut alibi; Publicanis tamen inter honestos suos erat locus. Quippe equites fuere splendidissimi: ideo toties & tam effuse publicanorum ordinem laudat M. Tullius, ut pro L. Manilia cap. 7. pro Cn. Plancio, cap. 9. ubi ait *firmamentum reip. publicanorum ordine contineri*. Quare τολῶν vertimus *portitorem* non *publicanum*, usum veterum auctorum secuti. Glossarium; *portitor*, τολῶν. *Portorium*, τολώνιον & sane τολών proprie est qui *vectigaliarius* & *telonarius* in Cod. Theodosiano. Papinianus lege XVII. Dig. Ad municipalem, scribit *munus exigendi tributi inter sordida munera non haberi*; & ideo decurionibus quoque mandari.

Ἄλλα καρὺ πέν.] *Juvenalis satyra septima vers. 5.*

— nec fœdum alii, nec turpe putarent

Pracones fieri.

& *satyra* tertia lenonum, præconum, & gladiatorum pueri eodem jure censentur. Verumtamen Horatius præconum ordinem & coactorum tuetur lib. 1. Sat. VI. vers. 86. propter patrem. Multa Cicero de præconibus in ea pro Quintio.

Μαχεῖν δὲ, καὶ εὐφρῖν.] M. Tullius, *Officiorum* libro primo sub finem, *Minime*

Minimeque artes ha probanda, qua ministra sunt voluptatum, ceteri, lanii, coqui, fartores, piscatores, ut ait Terentius: adde his si places unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. Eleganter Cicero, tanquam eis *μίας*, quod aiunt, *μύκωνα* congefist plerasque omnes artes quæ a Romanis improbabantur: par eorundem Athenis vilitas, ut testantur scriptores Attici. Cesarii sunt *παιχρῶναι*, vilissimum hominum genus Athenis: ut & *σάσματα* apud eos servorum & pauperum cibus fuit, quod supra diximus. Inde apud Lucianum, *παιχρῶναι ὑπὸ ἀπορίας*, ἢ τὰ γέμματα διδόντων. Manavit ab istis proverbium de homine obscuro & terræ filio: dicebant eum patre esse ortum qui cubito mungeretur; quod erat *σάσμα*ntariorum proprium, ut ad Strabonem pluribus exposuimus. De *coquis* & testatur Theophrastus hic, & habes de iis fusc apud Athenæum. *Fartores* sunt *ἀναστοπῶναι*, infimæ sortis homines: vide *Equites* Aristophanis. *Piscatores* quo loco ab iisdem haberentur, declarat vetus proverbium, quod in Hesychii *Glossis* reperimus; *Δουῖαι μὲν εἰς ἱππικὴν, λαβὴν δ' αὖτ' ἑμὴν* sumptum est ex aliquo comico. Monebat viros auctor adagionis, ut uxores ex ordine piscatorum ne caperent: etsi filias ut piscatoribus nuptum demus, propter difficultates conditionum reperiendarum, concedit: *ἱππικῆς* sunt *piscatores*. Piscatoribus adjici debent aucupes & pomarii,

Atque omnis Tusci turba impia vici:

ait Horatius, Satyra tertia libri 11. vers. 228. De *unguentariis* & *saltatoribus*, res notissima. Athenis olim lege Solonis cautum fuit, ne quis civis Atticus myrepicam faceret: auctor Athenæus libro XIII. ut minus mirum sit quod Seneca refert *Natur. Quæst. Lib. IV. Cap. 13.* fuisse aliquando unguentarios Lacedæmone pullos. Postremo adjicit Cicero, *ludum talarium*, sicut & Theophrastus τὸ *κώσινον* vide super istis titulum Codicis, *De aleatoribus & aleatorum usu.*

Τὴν μητέρα μὲν τρέφειν.] Lege Solonis notabantur infamia qui parentes non alebant, aut tectum ad habitationem non præbebant; ut vel ex Æschine contra Timarchum constat. Non temere autem matrem potius dixit Theophrastus quam patrem; latius enim patuit exhibendæ matris necessitas, quam patris, quando & vulgo quæsitis mater necessario fuit alenda; in patre non idem observatum: vide Plutarchum & Laërtium in *Solone*.

Ἀπὸ γὰρ κλοπῆς.] Arceffi, inquit, solet furti; adde, & aliorum criminum: sic apud comicum Agoracritus, perfectissimum ἀπορίας exemplum, id sibi nomen ait inditum, ex eo quod perpetuo alicujus criminis reus in judicio volutaretur. Notabis *κωλολογίας* in voce ἀπὸ γὰρ nam ἀπαγωγὴ in foro Atheniensi proprie dicebatur de furto, sicut ἰνδίκης de aliis criminibus: auctor Ulpianus in Demosthenem Περὶ Λεπτόνων quamequam alii veteres, quibus potius assentior, ἰνδίκης & ἀπαγωγῆν ita distinguunt, ut illa sit absentis delatio; hæc, præsentis in jus abductio: quando aliquis manifesti criminis convictus, in carcerem & ad undecimviros rapiebatur,

Τὸ δεσποτέρων πλείω χρόνον οἰκῶν, ἢ τὰ αὐτῶ οἰκίας.] Dictum venustatis Atticæ: sic apud Ciceronem *ii. contra Rullum*, cap. 37. *habitare in carcere*. Et in *Bruto* cap. 89. *habitare in Rostris*. Dinarchus, καὶ γὰρ θανάτου ἄξιον πολλὰ ἔτη καταπύρα, καὶ ἐν τῇ δεσποτέρῳ πλείω χρόνον ἢ ἔξω διατρίβει. *Morte digna alia sunt patrata, & in carcere plus temporis quam extra eundem consumsit.* Loquitur de Aristogitone; quem propterea auctor earum orationum contra illum, quæ Demostheni vulgo tribuuntur, *παραχουμένον* in carcere appellat, & alteri opponit recens carcerem ingressō, &, ut ipse loquitur, καλεῖ καὶ παραχουμένον. Demosthenes in ea contra Timocratem Androtioni objicit, quod pater ejus πολλὰς πενταμερίδας ἐν τῇ δεσποτέρῳ διέτριψε. Appio Claudio apud Livium *lib. iii. cap. 57.* objicitur pro magno crimine, quod carcerem appellasset *domicilium plebis Romana*. Plautus in *Pseudoli* fragmento citato à Servio ad 1. *Æn.* vers. 143. *Nisi carcerem aliquando effregeritis, vestram domum.* Postremo ipsum etiam hominem improbum *carcerem* vocarunt. Lucillius,

—carcer vix carcere dignus.

Καὶ τὸ δ' ἐν τῇ δέξει.] Lego, καὶ ἐν τῇ δ' ἐν.

Τῶν περὶ τὰ μέγιστα τῶν ὀχλῶν.] Hoc est, eorum qui cœtus & concursus faciunt: quod capital fuit Athenis: vide infra ad caput περὶ λογοποιίας.

Μεγάλη τῇ φωνῇ.] Alta voce loqui, supra signum erat rusticitatis; a libi, superbi & elati animi: sed addit hic Theophrastus, καὶ περιβόλαια, quæ vocis appellatio, vel ex eo manavit, quod multi nimia vocis intentione ramices frugerunt: vel declaratur ea dictione vastus oris hiatus; sicut Aristoteli in secundo *Historiarum*, cap. 1. & tertio *De partibus* cap. 1. ora canum, leonum, ac reliquorum *καρχαρόδοντα* dicuntur esse ἀνιρροτότα. Aristophanes in *Equitibus* Act. III. Sc. 1. vers. 22. Cleonem vocat *καρχαρόδοντα*, & mox ei vocem tribuit *καρόδοντα*, propter asperitatem & inæqualitatem: ubi ad vocem *καρχαρόδοντα* ita Scholiastes; τέχνη δὲ ὀδύνας ἔχει. *Καρχαρόδοντα* ἔστι, ὅσα σαρκοῦ καὶ ἐκλαδοντάς τὰς ὀδύνας ἔχει, λίαν, καὶ πάλαι, ἀσπίδες, καὶ ἔχοντες γένος, ἀσπίδες εἰσι. Et ita etiam vocem *περιβόλαια* hic interpretari licet; vel est translatio à sensu tactus ad sensum auditus; nam quæ sunt abscissa & abrupta, eadem aspera sunt. Apud Ciceronem non procul à fine *iii. De Oratore* inter vocis differentias sunt, *fractum & scissum*: fere autem *fracta vox* apud Latinos auctores dicitur de voce effeminata, aut ejus.

—liquido qui plasmate gustur

Mobile colluerit,

ut est apud Pers. *Sat. i. vers. 17.* Græci *παροῦν*, ut videtur, & *παρρησιασ* scissam vocem nominant. Sed de omnibus vocis differentiis acute, ut omnia, summus philosophus in libello *Περὶ ἀκροῦ*.

Ἡ δὲ τῇ παρρησίᾳ.] Proprium hoc, ut initio diximus, homini ἀπονομιζόμενῳ qui assiduus convitiis ita depudere didicit, ut lætetur etiam infamia. Habuit hoc quoque impurus ille sæpe jam à nobis commemoratus Aristogiton: quem quidem ait orator ea fuisse oris

duritie, ut quæ alii taciti & in tenebris admitterent, quibus talequid humanitus usu veniret, ea ipse tantum non appensis sibi tintinnabulis patraret; quod est dicere palam & in omnium oculis. Sic ille, καὶ ἐὰν ἄλλων ᾗ ἡτυχεῖται ἵνα αὐτῷ ἀπορητὶ ποιεῖ, ταύτ' ἐστὶ μόνον κωδωνας ἐξαίρετον διαπεριτῆς.]

Τὰς δ' ἐξόμνους.] Lego, καὶ τὰς μὲν ἐξόμνους.

Ἐχων ἔχον.] Vasculum fuit in quo asservabantur litium instrumenta, quæ in libris Græcorum Jurisconsultorum ἀσπλίσματα vocantur. Erat autem echinus, vel testaceus, vel æneus, ἀγγεῖον ἢ χαλκῆν ἢ ἐκ κασσίμου, eis ὁ καθίσταται οἱ διακρίνεται τὰ γεγραμμένα ἢ μαρτυροῦν, teste in *Vespas* Aristophanis scholiaste ad scenæ antepen. Ὡ μοὶ καταδύμην &c. vers. 20.

Ὀρμηδὸν βιβλίον.] Aristoteles apud Dionysium Halic. δισμῶς δικαστῶν βιβλίον. Juvenalis de caudicis in forum venientibus. *Sat.* vii. vers. 107.

— *magno comites in fasce libelles.*

Proprie ὀρμηδῶν est ferta sive restis è cæpis aut similibus rebus contexta.

καὶ τὸ δολοχμῶς.] Plane istud homicidæ est, non hominis. Nam cum in genere scenerari idem sit quod hominem occidere, ut Cato senior aiebat apud Cic. ii. *Offic.* cap. ult. & παρὰ οὖσιν ἡρμῆς, ut Aristoteli i. *Polit.* cap. 10. placet: ac proinde sceneratores furibus pejores cives à veteribus Romanis fuerint existimati, ut probat idem Cato: quid obsecro te, existimandum est de eo, qui scenus id exerceat quod hic commemoratur? Neque tamen putemus fingi hæc à Theophrasto: dixit enim ipse initio, ex iis quæ vulgo fierent, & in usu apud homines essent, esse hoc à se scriptum conflatum. Imprimis animadvertenda est istorum techna; qui ut scenus hoc horrendum minore cum invidia possint exercere, non solent grandem pecuniæ summam simul eidem credere, neque in multos dies. Hi sunt quos Græci ἡμεροδραγισταὶ & τοκογλύφους dixerunt. Latini *toculiones*: qua voce utitur M. Tullius lib. 11. *ad Atticum* ep. 1. Cum autem obolus sit sexta drachmæ pars, facile cuivis æstimare, quale sit hoc scenerandi genus, quando drachma obolum semis quotidie parit. Fuit sane maxima Athenis scenerandi licentia; etsi enim usitatus in ea civitate usuræ modus erat, ut pro mina quot mensibus drachma penderetur; quæ est centesima Romanorum usura: tamen & binas centesimas & ternas, ac quaternas solitas exigi non est dubium. Quippe cum istiusmodi hominum improbitas, non solum non coerceretur ullis legibus, sed etiam approbaretur veteri Solonis lege hac, τὸ ἀρρόγην εἰσῆμειν τῇ. ἢ ὅποσον ἀν βέλῃς ὁ δανείζων. hoc est, *fus esto sceneratori pecuniæ suæ quantacunque usura volet collocare.* Sic enim Lyfias hanc legem exponit. τὸ εἰσῆμειν, inquit, πρὸ ὅθεν, ὃ βέλῃται, ἢ ζυγὶ ἐσάται, ἀλλὰ τίκον περὶ τῆς ὅποσον ἀν βέλῃται. Apud Paulum Jurisconsultum libro iv. *Responsorum*, Lucius Titius ita cavet: *συνδιδίμην χορηγεῖσθαι σοι τόκον ἡμέρας μῆνας ὅσας τις θέλῃ.*

Τετα ἡμεροδραγιστῶν.] Antiquum est Græcorum loquendi genus τῆς ἡμεροδραγιστῶν, αὐτοῦ.

ἀόλεια, pro, *obolus semis*, vel *sesquiobolus*. Pollux lib. ix. cap. 6. φέρον ὃ πῖς ἀρχαῖοις καὶ τὸ ἐν ἡμῶν ταύτων τρεῖς ἡμιτάλαντα λέγειν, i. e. *Amanus veteres sesquitalentum tria semitalenta dicere*. Ita sæpissime cujuscvis aut mensuræ aut ponderis numeros antiqui scriptores, præsertim Attici, effierunt: sic apud Hippocratem legas τρεῖς ἡμίρες, τρεῖς ἡμιόβια, τρεῖς πημιόβια & πέντε πημιόβια apud Platonem τρεῖς ἡμιμοῖα, sexto Legum: apud Xenophontem τρεῖς ἡμιδοχμοί apud Theophrastum in secundo *Historiarum* τρεῖς ἡμιπόδια. Apud Athenæum libro quarto τρεῖς ἡμιπόδια & in Dioscoridis aliorumque medicorum libris sæpe. Sic Latini interdum; Martialis, lib. iv. epigr. 46.

Et thurus piperisque tres selibra.

Quod & nos in vernaculo nostro idiomate retinemus. Attici vero quam delectarentur hoc loquendi genere, declarat Theophrastus, qui in libro περὶ οἰκῶν, δύο ἡμιτάλα dicere maluit, quam ἑξήναι. Impp. in Cod. Theod. *sex semisliqua*, quam tres filiquæ. Augustus in testamento ex parte dimidia & sextante, quam ex besse. Hinc illa sunt nomina composita, *τριμυρῖνιξ* apud eundem Theophrastum; & *πενδυρῖνιξ*. Item apud Xenophontem *τεταμυπόδιον*. Sic etiam apud grammaticos dictus *πενδυμυρῖς* versus, qui duos pedes & partem à reliquo carmine quasi scissam & separatam habet. Cave vero confundas loquendi hoc genus cum alio simili quidem, sed significatione longe diverso. Τρεῖς ἡμιόβιον enim quando dicunt Græci, non jam *obolus semis* sed *duos obolos semis* volunt intelligi. Sic dixit Herodotus ἔλκων σταδίων ἑξήμιον ἡμιτάλαντον, pro eo quod est, *pendens sex talenta cum dimidio*. Sic apud Dinarchum τρεῖς ἡμιδοχμοί, pro *duobus sedrachmis semis*; vide Pollucem. Hoc quoque imitati sunt Latini veteres. Fuit enim veteris consuetudinis, ait Varro, ut retro ara dicerentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent. Inde est, *sestertius nummus*, & *sestertius pes*, pro duobus assibus semis, & duobus pedibus semis. Et apud Plinium libro xvii. capite 11. *quinius semipes* ex Græcis scriptoribus, quod ipsi dixerant τεταμυπόδιον ἡμιπόδιον. hoc est, *quatuor pedes cum dimidio*. Adi Priscianum, & Volusium Marianum, qui hoc posterius loquendi genus diligenter explicaverunt. Nos autem ideo hic notavimus, ut ne similitudo duarum locutionum cuiquam imponeret: quo in errore doctissimos etiam viros versari videmus. Testis sit Demosthenes: in cujus orationibus quoties extat altera harum φέρων, toties peccat eruditissimus Wolfius. Nam quod in ea pro Androtione scribitur, & ἀνδρὸς ἑξήναι, ἔχον πέντε ἡμιτάλαντα, *duo talenta semis*, significat: non *quatuor cum dimidio*, ut putavit interpres. Sic debet hic etiam locus ex oratione περὶ Φορμίων exponi, καὶ ἀποδίδωσι πένδ' ἡμιτάλαντον καὶ ἑξακοντα δραχμῶν, item iste ex ea περὶ Νικίστερον, sub initium, ἀποδοῖς ἑκατὸν πένδ' ἡμιμναίων ἄξιαν ἀνδράποδα. Postremo in oratione contra Theocrinem, quæ ἐνδεῖς inscribitur, non aliter illa exponi debere, ἡμῶν τρεῖς ἡμιμναῖα τέτταρ' ἀνδραποδῶν. Tot locis apud summum oratorem extat loquendi hoc genus: in quibus omnibus lapsus est vir doctus, quum non observasset quid inter τρεῖς ἡμιτάλαντα, & τετταρ' ἡμιτάλαντα

interesset. Enimvero doctissimo viro facile ignosco, qui

Ἄλλοις ἐν ἰδιότοις τῶνδ' ἀποδιδῶναι ἴσθον

vapulet vero sciolus ille Græculus qui Wolfium in errorem induxit. Ita enim annotatum reperies ad superiore locum ex Androtiana, τὸ δ' ἢ πίνδ' ἡμετέραν, ἀντὶ τοῦ πίντε παρὰ ἡμετέραν τοι' ὡς τῇ τίπαρα ἢ ἡμῶν. Καὶ τοῦτο σιωπᾷται ἐν τῷ σαδμῇ παρὰ Ἡερῶ τῳ. Hæc ille: quæ omnia falsa esse & inepta ex superioribus liquet; quibus libet adjicere, velut ἐν σφαιρίστας, ut omnis omnino scrupulus eximatur, locum Aristotelis insignem. Sic philosophus nono *Historia animalium* sub finem capituli 40. Βλέπειν δ' ὃ σμυλῶντος χά, ἢ τρία ἡμίχρα· τὰ δ' ἄδμῶντα δύο χά, ἢ πίνδ' ἡμίχρα· τρεῖς δ' χά, ὀλίγα. *Eximunt*, inquit, ex uno apum alveari choem unum, aut unum cum dimidio. Vel bene ut agatur, choas binos, aut binos cum dimidio: raro ternos choas. Eat nunc iste opicus, & dicat πίνδ' ἡμίχρα esse τίπαρα ἢ ἡμῶν. Absit vero à nobis, ut hæc & alia hujus farinæ, qualia nonnulla in illis scholiis observavimus, Ulpiano tribuamus.

Τῆς ἡμέρας περὶ πένδε.] Atticum est, ἀντὶ τοῦ εἰσπερὶ πένδε. non aliter fere Demosthenes ceterique scriptores de meliore nota: non ergo sunt audiendi, qui εἰσπερὶ πένδε jubent rescribi. Veteres & Græci & Latini sæpe eleganter simplicibus verbis pro compositis uuntur: sic ergo περὶ ἡμέρας alias pro εἰσπερὶ ἡμέρας, exigo: pro συμπερὶ ἡμέρας. Pindarus *Neomeonicis*, Od. 1.

Περίοντος γὰρ ἔργου μὴ ἐνέοντος, βελᾶσθαι δ' ὀφείλω.

Opitulatur fortitudo ad res gerendas, mentis vero solertia ad consilia capienda.

περὶ ἡμέρας hoc est, συμπερὶ ἡμέρας, συμπερὶ. Ubi Scholiastes; συμπερὶ τῆς μὴ ἔργου ἀνδρείας, τοῖς δ' ἐλευθέρους νῆς. Notabis pactionem de usura in singulos dies: cujus extat etiam in *Epidico* Plauti Act. 1. Sc. 1. vers. 51. exemplum;

Id adeo argentum ab danista apud Thebas sumsisit fœnore:

In dies minasque argenti singulas, nummis.

Qui hanc usuram exercebant, Græci eos ἡμεροδανισταὶ vocabant, ut Laërtius in *Menippo*. Res hodie tocullionibus, præsertim Judæis, non incognita.

Καὶ τὰς τῶν ἀπὸ τῶν ἡμεροδανιστῶν εἰς τὴν γνῶσιν ἐκλήθη. Jam venimus ad locum longe elegantissimum, & ex iis unum qui vetustatem libelli hujus arguunt: cujus veram interpretationem prioribus interpretibus ne per somnium quidem in mentem venisse affirmare auisim: est enim & obscurior propter ignorance præcorum morum, & nonnihil etiam corruptus: sed de re primum; de verbis mox viderimus. Sciendum igitur, morem olim fuisse Athenis hominum vilium atque abjectorum, qui in foro res venales habebant, ut quas pecunias ex venditione mercium suarum colligerent, eas in os & buccam conderent: maxime, credo, cum esset turba emturientium: tum enim, ne tempus sibi aperienda claudendaque crumena periret, ut quidque accipiebant nummorum, id statim in os conjiciebant. Sic erat istis os suum instar crumenæ, quam collo appensam istiusmodi

modi homines apud Romanos gerere solitos fuisse, supra ex Plauto annotabamus. Propterea scribit Artemidorus, in re somniorum maxillas indicare horrea; τὰς σαγόνας inquit πρὸς ἀποθήκας λαμβάνον. Hoc est quod Theophrastus vocat, εἰς γνάθον ἐκλίσιν, in maxillam colligere. Nam ἐκλίσιν pro συλλέγειν positum, ut etiam paullo ante. Græci comici ἐγκλίπειν εἰς τὴν γνάθον eodem sensu dicunt. Alexis in *Lobos* apud Athenæum lib. III. cap. 3. pag. 76. describens venditorem fisorum, hominem impudentissimum.

Εἶθ' ὁ μὲν ἴδων, ὡς τοιαῦτ' ἀνέμψθη.

Τιμὴν δ' ὅτ' ἐγκλίπας τὸ κέρμ' εἰς τὴν γνάθον,

Εἰς ἀπέδοτο, σὺ κε πωλεῖν ἄμυνον.

Deinde qui mercatur, quasi tales emat,

Pretium numerat; eaque fraude pecunia in buccam abstrusa

Capriciscum ille dat, juraris se ficos vendere.

Sic apud Aristophanem, quem jure veteres critici ὁ Ἀθηναῖος ἰδὼν διδάσκων appellarunt, Philocleon ait, cum tradita tam sibi quam Lyfistrato communis drachma fuisset (judicibus enim binis drachma merces dabatur) convenissetque inter ipsos ut illam Lyfistratus permutaret, & ejus dimidium, hoc est, tres obolos, ipsi daret: ait inquam, se à sodali misere deceptum fuisse; qui monetæ loco squamas mugilis piscis in manum sibi tradiderit; quas ipse imprudens tanquam probam monetam in os subito immiserit. Verba poetæ in *Vespis* sub finem scenæ quæ incipit, καὶ μὴ ἰδὼς &c. sunt hæc:

--- δραχμὴν μὲν ἔμει λαβὼν,

Ἐλθὼν, διακαρματίζετ' ἐν τοῖς ἰχθύσι.

Κάπ' ἐπὶ δὴνα πρὶς λοιπὰς μοι κερύων,

Κ' αὖθις ἐνέειψ' ὁ βολὴς γὰρ φέμεν λαβεῖν.

Drachmam utrique debitam quam

Sumpsit in piscium secuit macello:

Tresque squamas mugilum imposuit,

Quas trussit in os, nummos piscium.

Scholiastes, ποταῖς γὰρ ὅταν ἴδῃ ἐν τῇ στήθεσσι φυλάττειν τὸ ἀργεῖον. *Mul-*tis, inquit, moris est, ut pecunias in ore custodiant. Idem poeta in *Æolosicon* apud Pollucem lib. IX. cap. 6. ὅπου λοιπὸν μόνον ἔστι τῆς γνάθου γὰρ μοι. Et in *Anagyro* apud eundem loco cit. ἐν τῇ στήθεσσι τεταμμένον ἔχω. In libro veteri de miraculis Udalrici Augusti Vindelico- rum quondam episcopi, ita scribitur: Clericus quidam mutus effectus cum à propinquis suis ad sepulchrum sanctum deductus fuisset, emissis de ore suo duobus denariis super sepulchrum, loquelam quam amiserat, recepit. Hodie mulieres moris ejusce vestigium retinent; multæ enim consueverunt, maxime αἱ κομμώτριαι, sive ornatrices, in ore aciculas habere: nam inde facilius ad usum promuntur quam ex aciario, sive βελονοθήκῃ, aut è pulvillis iis quos ad custodiendas aciculas solent sibi fabricari. Atqui hanc commoditatem magno sæpe constare, exemplis tristissima illas debuerant docere. Quid quod etiam nummi in os recepti, nedum aciculæ, periculum aliquando veteribus creant?

Nam apud Aristophanem in *Avibus*, Scena ἐλαστὸς χοῖρος &c. Euelpis quidam est, qui dum more Atheniensium milvum veris indicem pro-volutus ad terram salutare parat, obolum, quem forte in ore habebat, imprudens, nec sine summo periculo, deglutit:

— ἐγὼ γάρ, αἰτ,

Εὐελπίδ' ἰδὼν ἐκ πύου ἰδὼν κ' εἴδ' ὕπνῳ ὄν, ἀναχάσσω
Ὀβόλον κατεβόχισσα.

— ego igitur

Volutus sum milvum videns, & postea supinus existens ofscitans
Obolum devoravi.

Ex his luce clarior mens auctoris hoc loco: superest ut de mendo quod hæc sententia continet, videamus. Non enim τίκος recte legi-tur; ut ex illis verbis, ἀπὸ τοῦ ἐμπόληματ' &c, quivis intelligat: sed vel ὀβόλος legendum, vel χαλκός dicerem, vel κέρματι, nisi longius ab edita lect-one abesset. Vel igitur ὀβόλος scribendum, ut in superiore Ale-xidis loco; vel χαλκός, ut in hoc Aristophanis in *Concionantibus*, sub finem Sc. ἐγὼ δ' οὕτως ἀγορεύω &c.

— πολλὸν γὰρ σέτρουε

Μετὶ ἀπ' ἐξ τὴν γυνάδων χαλκῶν ἔχον,

— Vendens enim racemos

Plenam abiri maxillam ersorum nummorum habens.

Scimus Græcum esse ἐκλήφει τίκος, ut in 11. *Stromat.* Clementis pag. 397. A. τίκος ἐκλήφει ὅτι χρίματι, sed hoc nihil ad istum locum. Fuit cum hoc referrem ad ἀσπρμολόγους, vilissimum hominum genus Athe-nis. Sic enim vocabant Athenienses abjectissimos quosdam homines, imo hominum mendicabula, qui forum & Digma oberrantes, siquid ē mercium oneribus, ut sit, excideret, id legebant, & vitam hoc quaestu sustentabant. Auctor Eustathius ad finem *Od.* s. p. 241. Ita enim ibi; καίτοι ἀσπρμολόγους ἢ ἀσπρμολόγους εἰδὼς ὅτιν ὁρῶν λαβοίμενον τὰ ἀπέρματα. Ἐξ δ' οἱ Ἀπικαὶ ἀσπρμολόγους ἐκάλουν τὰς περὶ ἐμπόλαι ἢ ἀγορὰς διατρίβοντας, διὰ τὴν ἐκλήφειν τὰ ἐν αὐτῇ φορτὴν ἀπορρίοντα. Sed superiore interpretatione ni-hil verius, ne ea quidem quæ apud Sagram, ut est Græcorum pro-verbium apud Cic. iii. *de Nat. Deor.* cap. v.

Ἐργάζεσθαι ἢ εἰσι.] Hoc est, δουλεύειν ἢ φορτίζειν. Malo sic, quam ut quidam, *His semper est quod agant.*

καὶ ὁμογένητος μετὰ τῶν φωνῶν.] Ecce iterum eandem notam, de qua diximus paullo ante: apparet, Theophrastum teneras aureis habuisse, & clamoribus importunis valde solitum offendi. Auctor *Rhetorico-rum ad Herennium* in descriptione hominis impudentis hoc non ne-glexit, *Tum vero*, inquit, *iste coepit clamare voce ista, qua facile curvis rubores excire posset.* Sed de hoc vitio plura Clemens Alex. *Padagog.* lib. ii. cap. 7. Quintilianus libro vi. cap. 5. & alicubi Justinus Martyr.

Ad C A P U T VII.

Περὶ λαλιᾶς.

H δὲ λαλιὰ τῇ ἀνδρῶν ἀκρασία τῷ λόγῳ.] De hac dictum nobis ad caput πρὶ ἀδολείχης. In Platonis "Θέσις ita definitur; λαλιὰ, ἀκρασία λόγου ἀλογου. *Loquacitas est inconsiderata sermonis intemperantia.* Hominem λαλόν Latini veteres, *linguacem, lingulacem, & locutuleium* dixerunt: vocarunt & *linguosum*, ut Hieronymus sæpe. Sic apud Græcos γλωσσώδης ἀνδραπεύς, & περιγλωσσός, ut cui sit lingua prominens. Usus est Clemens elegantissima ea voce, quæ ei responderet quod Francoceltæ dicimus, *avoir la langue longue*. Porro λαλιὰ in malam partem non semper accipitur, sed interdum pro familiari colloquio inter amicos, aut alios. Quare etiam λαλιᾶς præcepta prodita sunt à veteribus dicendi magistris. Menander rhetor, τὸ δὲ λαλιᾶς εἶδος χρησιμώτατον ὅσον ἀνδρὶ σοφιστῇ, καὶ ἵκανα δύο εἶδον τὸ ῥητορικὸν ὑποπίπτειν, τὸ τε συμβουλευτικὸν καὶ τὸ ἐπιδεικτικόν· πλεονεξίαν γὰρ ἐκείνου τὴν χρείαν· plura ibi lege. Extat & Ariftidis oratio λαλιᾶς inscripta.

"Ὅπ' εἰδὼν λέγεις.] Hoc solebant de iis usurpare, qui falsa, aut quæ nihil ad rem essent, loquerentur. Aristophanes *Vespis*, πῦρ, παῦρ, εἰδὼν λέγεις & alibi sæpe, & in Platone passim. Alio sensu apud comicum positum observavimus παρρησιαστικῶς illud εἰδὼν λέγεις, non de verbis, sed de re inutili: sicut hodie nos quoque loquimur de re quam improbamus. Ait autem Theophrastus ἀνὴρ ὁ πῦρ, ut indicet, locutuleios istos non posse, quamvis exigui temporis, loquendi moram ferre. Ad hos pertinet, non ad ἀδολείχης, locus Ciceronis primo *Officiorum* cap. 37. *Nec vero tanquam in possessionem suam veneris, excludas alios: sed cum reliquis in rebus, tum in sermone communi vicissitudine utendum putes.* Similia B. Basilii in epistola quadam ad Gregorium.

Καὶ ἀνὰ ἀντὶ ἀντὶ, μεμνησιν.] Tale illud ferè Aristophanis in *Avibus*:

... ἐμὲ τὸν γ' ἐρώτα.

Ἐπελάλει, εἰπας σὺ, μὴ ἐπηλάθει.] Prava distinctio hætenus veram hujus loci sententiam infuscavit. Nam distinguendum est, ἐπελάλει, εἰπας. Σὺ μὴ ἐπηλάθει. Et εἰπας scribendum, non εἰπας. Est enim non verbum, sed participium, quo sæpe utitur Aristoteles. Prorsus id est, quod vulgo excusationis gratia dicere solemus, quando verba facientem interloquimur, *Sans interrompre vostre propos: vel, De vostre propos vous souviennet.* Sic mox, εἴ γε ὅτι μὴ ἀπαιμύνας, illud est quod dici solet, *A propos de cela*: eadem ratio illorum, καὶ ὁ παρρησιαστικὸς nam qui illa verba loco suo mutant, & locum illum transpositione optus habere arbitrantur, nã illi toto, quod aiunt, cœlo errant. Elegantissime sanè Theophrastus omnes loquendi anfas recenset, quas homines loquaces captare solent, ut cum aliquo saltem prætextu loquentem

possint interpellare, &c, ut veteres loquebantur, obacerare. In *Eclesiastici* cap. xi. com. 8. cum alia præclare, tum hoc junioribus nunquam obliviscendum, *πρὸν ἢ ἀκούσαι μὴ ἀποκρίναι, καὶ ἐν μίση λόγον μὴ παρίσταναι ῥῆμα.* Ne respondeas priusquam audieris, & in alterius sermonem verbum nullum interjice.

Καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα.] Ne hoc quidem temere ponit auctor: nam quod putet aliquis, fuisse leve intrare in ludum literarium, id vero Athenis crimen capitale fuit. Lege enim Solonis poena capitis fuit constituta, si qui ludum literarium aut palæstram, dum ibi erant discipuli, ingrederentur: quod cur a castissimo viro fuerit ita constitutum, non est difficile divinare. Hanc igitur in legem committit iste, & dum garrere cupit, fraudem capitalem admittit. Adi Aeschinem contra Timarchum. Sed videtur ei legi postea derogatum, vel contraria lege, vel usu ipso & contraria consuetudine: quod ex multis dialogorum Platonis locis licet intelligere. Vel *Lyfidem* vide.

Περὶ μανδάνην τοσαύτην.] Scribendum *περὶ μανδάνην* Attica consuetudine, pro simplici *μανδάνην*. Sic apud Aristophanem *Vespis*.

Τοῖς παιδοτρύχαις καὶ διδασκαλοῖς.] Chiasmus est: *παιδοτρύχαις* ad *παλαίστρας* refertur; *διδασκαλοῖς* ad *διδασκαλεῖα*. Aeschines in Timarchum, καὶ τὰς διδασκαλίας τὰ διδασκαλεῖα, καὶ τὰς παιδοτρύχας τὰς παλαίστρας ἀνίστην. Porro *παιδοτρύχης* vertimus *corporum exercitator*, cum Latinis scriptoribus: nam qui *lanista* vertunt (in his est vir eruditissimus, Demosthenis & Aeschinis interpretes) ii neque Græcam neq; Latinam vocem intellexerunt. Possis & *gymnasiarchum* dicere, qua voce usus & Cicero in medio lib. iv. in Verrem. *γυμνασιάρχης* autem & *παιδοτρύχης* sæpe pro eodem ponuntur, vide Aeschinem. Item *γυμναστής* & *σωμασκητής*. Itaque Pythagoras quidam Laërtio *σωμασκητής* dicitur; Plinio lib. xxxv. cap. 11. *exercitator ἀπλῆς*.

Καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ φθονοῦ.] Hoc etiam *ἀδολίχη* convenit: Horatius, lib. 1. Sat. 9. vers. 9.

*Nil respondebam; misere cupis, inquit, abire,
Jamdudum video; sed nil agis: usque tenebo,
Persequar.* —

Τὴν ἐν Ἀεῖσοφῶντι ποτὶ γνομένῳ τῷ ῥήτορι μάχῳ.] Notabis verborum trajectionem, quæ ambiguitatem parit: nam & cum *μάχῳ* verba illa τῷ ῥήτορι jungi possunt, & cum *Ἀεῖσοφῶντι* quod malo; & ita accipio τῷ ῥήτορι γνομένῳ ποτὶ μάχῳ. Trajectio est, ut diximus: quod *ἄμω* mirum quam sit frequens cum apud alios veteres Atticos, tum imprimis apud Aristotelem, ex quo pauca animi causa libet hic annotare. *Historiarum* libro tertio cap. 5. de aorta vena loquens, *νευρόδης* inquit, ὅς ἐστι τὰ μὴ τελευτῶν καὶ παντελῶς ἀντὶς hoc est, τὰ μὴ τελευτῶν ἀντὶς, καὶ παντελῶς. In quinto, cap. 7. de genere malacostracorum loquens, ὀχρύται ἢ ἀρχομέναι περὶ τῆς γῆς ἱερῶν, pro ὀχρύται περὶ τῆς γῆς ἀρχομέναι ἱερῶν. Coire solent ineunte vere circa terram. Eodem lib. cap. 23. γίνονται ἢ χράδων ἐν ἐν τῷ ἱερῷ τέπῳ, ἀπὸ τοῦ ματοπίρῳ. *Schadones* (crabronum species) non vere sed autumnio fiunt.

sunt. In tertio *De partibus*, τὴ μὲν αὖτε καὶ καίτω, ἐν τοῖς μὲλλον ὄντι ἀνω. Eleganter; sed obscuriuscule pro ἐν τοῖς ἀνω μὲλλον ὄντι. Item illud in eodem, τὴτο γὰρ μὲλλον ὄντι ἀξιόπιστον αἰετοῖς λαγόντων, ἢ τὸ πρὸς τῷ παραλλῶ ὡς ἀποκαταστάσει καθίσταται ἢ ἀνδρόπῳ. Et alibi locis sexcentis: sed & apud Ciceronem quoque similes trajectiones locis non paucis observare lector diligens poterit: quas videas sæpe doctos viros suis παραδιορθώσασιν immutare. Verum ad rem. Ἐπ' Ἀριστοφάντι non est, tempore Aristophontis, ut putarunt interpretes; sed id quod expressimus. Fuisse autem archonta Aristophontem anno tertio olympiadis centesimæ duodecimæ, certum ex *Bibliotheca* Diodori lib. xvii. Intelligit inclytam illam pugnam ad Arbela pugnatam: quam etsi constat priore anno contigisse, prætor non Aristophonte, sed Aristophane: nihilominus tamen vulgus Atheniensium anno illi, qui Aristophontem prætorem habuit, illam ascripsit: vel quia revera cædes Darii, in quo erat victoriæ summa, in annum illum incidit; sicut Arrianus ait: vel quia, ut diserte notat Diodorus, cum ejus victoriæ fama in Græciam pervenit, jam archon erat Aristophon: quod etiam Dionysius Halicarnassæus in epistola ad Ammæum docet. Aristophon vero iste qui fuerit, & cur oratorem illum appellet, vel mediocriter in historia Græca versati scire debent; vixit enim Athenis æqualis Demostheni, ac pene in dicendi facultate par, si quidem ipsius Demosthenis testimonio stare volumus. Meminere locis pene infinitis & Demosthenes & Aeschines: itemque Plutarchus, Athenæus, alii, quorum testimonia nihil attinet huc congerere. Hæc vera est, ut quidem censeo, istius loci interpretatio. Potest tamen etiam sine trajectione accipi: ut nimirum intelligatur nobilis illa controversia quæ fuit inter summos oratores, Demosthenem & Aeschinem: quod judicium constat fuisse factum cum esset prætor Aristophon; quamvis multo ante fuisset postulatum: nam decem ipsis annis prius hanc multam Aeschines a Ctesiphonte petierat Charonda magistratu; auctor Plutarchus. Hanc interpretationem si veram putarem, dicerem ἢ ῥητόρων rescindi debere: nunc in priore lectione & interpretatione acquiesco.

Καὶ ὡς ποτὶ λόγους αὐτοῦς εἶπεν, εὐδαιμόνους ἐν τῷ δήμῳ.] Sensem expressi, qui diligenter cogitanti videbatur esse commodissimus. Sunt quialiter longe accipiant; & αὐτοῖς ad Lyfandrum referant: εὐδαιμόνους autem vertant *re bene gesta*: ut dicam libere quod sentio; errant.

Ἡ μεταξὺ καταλήψεις.] Μεταξὺ positum pro μεταξὺ λόγων, vel λόγων aut etiam λαγόντων, ut in Luciani *Philopseude*, μεταξὺ λαγόντων ἀπὸ ἀγρότερον.

Καὶ ὡς ἐν ὑπὸ ὄντι ἢ γλῶττα.] A. Gellius de linguosis istis, libro primo, cap. 15. *Quorum lingua*, ait, *tam prodiga infraenique sit, ut fluat semper astuetque colluvione verborum seterrima: quod genus homines à Græcis significantissimo vocabulo λαλῶς appellatos*. Ibidem ait, importunos istos locutores *verbis humidis & lapsantibus diffinere*: quæ vim verborum Theophrasti aptissime exprimunt. Persius paulo aliter cum *Satyræ* I. v. 104, 105. ait,

—summa

— *summa delumbe saliva*

Hoc natat in labris: & in udo est Maenas & Attin.

Belle olim comicus qui dixit,

— τοῖς γὰρ λάλοιον ἐξ ἄκρου

Ἡ γλῶττα πάντων οὗ τετυμμημένη.

Porro quod lingua dicatur in humido esse, faceta quædam videtur esse ratio, cur ex ea sermones semper manent; nam semina in loco humido posita, non possunt non germinare. Legimus in hieroglyphicis Aegyptiorum, hydriam illis aliquando linguam denotasse: causam ita explicat Orus *Hieroglyph.* xx. ἐπὶ δια πάντες αἱ ὑγρὴ ὑπερ-χυσται πύττω καὶ γαστέραν αὐτῆς καλεῖται.

Τῶν χελιδόνων δέκεν ἂν ἢ] *καλίστη*.] Proverbium est, *χελιδὼν καλίστη*. Est enim hirundo garrularum & *κοιτῶν* avicularum: imo vero *καλὴ* *μελὼν* ἢ *ἀλλυ ἔρις*, inquit Arrianus, libro primo. Alii tamen aliter proverbium efferunt, ut *πίττη καλίστη* sicut apud Anacreontem: vel *πρυγὴ καλίστη*, ut notat Eustathius *Iliad.* ζ. p. 503. quando ait, τὴν πρυγὴν καλίστῃ τῷ κωδῶ καὶ τὴν κερκώπῃ ἢ παροίμῃ εἶδεν. Vel etiam, *ἀνδρὴ καλίστη* quo allusit Plautus *Bacchidibus*, initio, quando A. I. S. i. v. 4. Bacchis ait: *Pol; ego quoque metuo lusciniola ne defuerit cantio.* Alexis in *Thrasone*,

— σὺ δ' ἐγὼ καλίστη

Οὐ πῶποτ' εἶδον ἐπε κερκώπῃ, γύναι,

Οὐ κίτταν. ἢ ἀνδρὴ, ἢ πρυγὴν, ἢ τίττην.

— *Qua vero te foret loquacior*

Nunquam vidi cercoriam, uxor,

Aut picam, aut lusciniam, aut turturem, aut cicadam.

extat hic locus apud Athenæum, *lib.* quarto *cap.* 4. p. 133. sed mutilus. Ita autem legendum ut scripsimus, ex membranis & veteribus grammaticis.

Ὅταν ἀντὶν ἦδεν κωδῶδες.] Depravatum hunc locum ita (sed non nisi arbitrario jure) constituimus, ὅταν ἀντὶν ἦδεν κωδῶδες βουλόμενα κολούει, λέγοντα δὲ καλὴν πῆμιν. Est hoc garrulitatis cujusdam summæ indicium, si paterfamilias ferat æquo animo rogari se à suis pueris, (sive de liberis accipias, sive de vernulis) ut sibi somnum captantibus affideat, & fabellas narret: quò nimirum possit ipsis audientibus somnus obrepere. Enim vero vix dupondia nutrix alumni sui paullo adultioris tales delicias ferat. Atqui proprium hoc tamen illarum est munus: idque cum faciunt, βαυκαλίζεν, vel βαυκαλῶν Græcis dicuntur. Hesychius, βαυκαλῶν, κατακοιμίζειν, πῶπῃν, παύειν μὴ φθεῖν κοιμίζειν dixerunt & βαυλῶν pro eodem, ut & Eustathius & Hesychius docent. Cum tamen apud Latinos aliud longe sit *baubari*, quod canibus proprie tribuitur. Hinc dictæ *καταβαυκαλῶς* cantilenæ nutricum, quibus cantandis somnum pueris conciliant: apud Athenæum *libro* xiv. *cap.* iii. pag. 618. item *παύων* pro eodem: vide Hesychium. *Naniam* Latine possis dicere; veteres enim grammatici qd illud Horatii, *Lib.* iii. *Od.* 28,

Dicitur

Dicetur merito mox quoque nania,

naniam interpretantur carmen soporiferum & somnolentum. Arnobius libro VII. *somno occupari ut possint, lenes audienda sunt nania.* Apud Persium Sat. III. vers. 18. & ex Persio Hieronymum, *lallare* pueri dicuntur quos nutrix κατελευγαλῆ. Sic apud Græcos quoque λάλα fuit παιδικὸν ὀνειδισμὸς, ut apud Lucianum in *Philopseude*. Exemplum naniæ istiusmodi habetur hoc in Theocriti *Heracleisco*, seu *Idyl.* XXV. quod propter suavitatem ipsius non parcam ascribere. Ibi igitur mater cunas movens ita gemellos suos κατελευγαλῆ.

Εἴδοι' ἐνὶ κρήνῃ γλυκερὸν καὶ ἐγέρσιμον ὕπνον,

Εἴδοι' ἐνὶ ψυχῇ δὲ δάδαριον, εἴσοι τέταννα,

Ὅλβιοι εὐνάζοιδα, καὶ ὀλβιοὶ εὖ ἔκκοιδα.

Dormite pueri mei dulcem & excitabilem somnum,

Dormite anima mea, fratres duo, incolumes liberi,

Felices dormiatis, & felices auroram consequamini.

Meminere amplius harum cantilenarum, quibus usq̃ olim nutrices. Quintilianus lib. I. cap. 10. *Alianus in Historia Animalium, Tertullianus & Nonnus III. Dionysiacorum.* Ut redeam ad verba Theophrasti, vulgata lectio κατελευγαλῆν, de ipso garrulo esset intelligenda, qui volens ire cubitum, occasionem garrulendi somno anteponebat, sed qui hanc scripturam tuentur, non animadvertunt sequentia verba, ὅπως δὲ ἡμεῖς ὕπνου λάβω, quæ nostræ correctioni melius conveniunt.

Δαδῶν καὶ ἡμῶν.] Debuerat dicere αὐτοῖς ita enim postulabant præcedentia: sed mutavit rationem orationis, sicut sæpe fit ab optimis scriptoribus: & est brevis quasi προσηγορία vel μειωσις species. Scholiastes Pindari μετέπειτα τὸ λόγιον solet appellare: Longinus, λόγιον μετέπειτα cum vide.

Ad CAPUT VIII.

Περὶ λογοποιίας.

H δὲ λογοποιία.] Vide ad caput αὐτῆς ἀδελφίας. Nos famigeratorem Latine dicimus, & hominem, λογαποιον, famigeratorem, ut in *Trinummio* A. I. S. II. vers. 182. Plautus. Is plane est quem vulgo appellamus *forgeur de nouvelles*. Hoc est, novorum rumorum, quos Demosthenes λόγος μεταίσις vocat, fictores, sive, ut cum Plauto *Bacch.* Act. III. Sc. I. v. 14. dicam, *gerulifigulos*. Sane Impp. in extremo Codice *gerulum nuntiorum* appellant, qui novi aliquid nunciat: isti autem non nunciant tantum, sed etiam fingunt; quare si placet *gerulifiguli* dicantur. Ammianus Marcellinus *rumigerulos* nuncupat. Seneca sermones *gestare* dixit pro λογοποιίας, ἐπιστολά 123. *Pessimum, ait, genus hominum videbatur qui verba gestarent. Sunt quidam qui vitia gestant.* Demosthenes λόγος πλάττω in *Philippicis*, Oī δὲ, inquit, λόγος πλάττωις ἔστιν ἀνθρώπων. Hoc porro genus

genus hominum multum fuisse olim Athenis, certissimum est: ejus enim rei testem habemus omni exceptione majorem D. Lucam in *Actis* cap. 17. com. 21. (locus paulo post assertur) cui concinit, ut mox indicabimus, multis locis Demosthenes, testis & ipse locupletissimus. Notum est quod scribit Cæsar de veteribus Gallis super hoc novorum rumorum aucupio, Lib. IV. de *Bell. Gall.* cap. v. Galli, inquit, novis plerumque rebus student. Est Gallica consuetudinis, ut & viatores etiam invitos consistere cogant, & quod quisque eorum de quaque re audierit aut cognoverit, querant; & mercatores in oppidis vulgus circumstet, quibus ex regionibus veniant, quasque res ibi cognoverint, pronuntiare cogant. Sed & Romanis vitium idem scriptores ipsorum obijciunt: quorum princeps Juvenalis, *Satyra* VI. 407. seqq. de nobilibus mulieribus loquens:

*Instantem, ait, regi Armenio, Parthoque cometem
Prima videt; famam, rumoresque illa recentes
Excipit ad portas: quosdam facit esse Niphatem
In populos, magnoque illic cuncta arva teneri
Diluvio, nutare urbes, subsidere terras.*

Quocunque in trivio, cuicumque est obvia, narrat.

Καταβλάν τὸ ἴδιον.] Accipe hic τὸ ἴδιον ut sæpe apud Græcos, maxime apud Aristotelem in libro de *Physiognomonica*, pro eo quod Latinis est *os* vel *vultus*: quam vocem censuit M. Tullius Græce dici non posse. Ita enim lib. I. de *leg.* cap. 9. *Vultus*, qui nullo in animante esse, præter hominem, potest, indicat mores: cuius vim Græci nōrunt, nomen omnino non habent. Illi sane pro eo dicunt sæpe ἴδιον, aut τὸ ὅτι προσωπεῖον ἴδιον, vel τὸ ὁμοειδέμενον ἴδιον. Inde illa apud Aristotelem in *Physiognomicis* cap. I. κατὰ τὰ ἴδια εὐπορημαμένον, & ἐὰν ὁ ὁμοειδέμενον ἴδιον. Plutarchus in *Alexandro* cap. I. magis proprie τὰ πρὸς τὴν ὄψιν ἴδιον, οἷς ἡμῶν τὸ ἴδιον, facies & vultus, ex quibus mores elucet. Suspicio autem μεταβλάν legendum, non καταβλάν. Sic dixit Aristoteles in eodem eleganti libello, τὸ ἴδιον τὸ ὅτι οὐ προσωπεῖον μεταβλάν quod paullo ante dixerat, κατὰ χεῖρας πινέ τὸ ἴδιον, ὃ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ἑτέρον ἔχειν. Contrarium est apud Plutarchum in *Agide*, κατὰβλάν τὸ προσωπεῖον & in ejusdem *Demetrio*, συναρῶν προσωπεῖον. Si cui magis arrideat vulgata lectio, καταβλάν, aut minima mutatione μεταβλάν τὸ ἴδιον, erit, mores suos & ingenium expromens: id enim interdum est καταβλάν, proferre in medium & prodere. Inde λόγον καταβλάν apud Plutarchum in *Fabio*. Darius in epistola ad Heraclitum, καταβλάν λόγον χειρὸν πρὸς φύσιν. Scholiastes Pindari, πολλαὶ πρὸς τὸ Κενύρι καταβλάνται ἱστορίαι. Sic apud Aristotelem, πολλαὶ καταβλάνται λόγοι. Quid si tamen καταβλάν τὸ ἴδιον exponamus, demisso vultu; hoc est, ad severitatem de industria composito. Quod qui faciunt, oculos dejiciunt; atque id proprie est καταβλάν.

Καὶ ὁμοειδέμενον ἴδιον.] Varie exponi potest hic locus; estque similis illi Marci in *Evangelio* de Petro cap. 14. com. 72. ὁμοειδέμενον ἴδιον. De quo lege Theophylactum,

ὃς λέγεται ἢ καὶ ὁμοειδέμενον. Divus Lucas *Actuum* capite 17. com. 21. ἴδιον.

Ἀθηναῖοι δ' ὅτι πάντες, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ξένους εἰσέδον ἔργον εὐκαίρων, καὶ λέγον
 τι καὶ ἀκούον καινότητων. Athenienses autem omnes, & qui illic versaban-
 tur hospites ad nihil aliud vacabant, nisi ad audiendum aut dicendum
 aliquid novi. Hanc levitatem suis civibus sæpe exprobrat Demosthe-
 nes. In ea oratione qua respondet epistolæ Philippi, Ἡμεῖς δ', inquit,
 εἰρήσεται γὰρ τ' ἀλαδὲς, εἰδὼν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήματα, μέλλοντες αἰεὶ καὶ
 ψοφίζόμενοι, καὶ πωυδανόμενοι κατὰ τὴν ἀρετὴν, εἴ τι λέγεται νώτιον. Quem
 locum ita vertit Wolfius: Nos vero (nec enim dissimulabo veritatem)
 hic otiose desidemus, cunctantes semper, & decernentes, & sciscitantes
 in foro nunquid novi dicatur? Similis querela in secunda Olynthiaca;
 item in tertia. Plutarchus Περὶ πολυπραγμοσύνης, cap. 11. (p. 519.)
 Οἱ δὲ πολυπράγμονες οὗς ἑαλόν τι πρᾶγμα καὶ ψυχρὸν καὶ ἀπεργασθὲν ἐπιζητοῦντες
 τὴν ἀρετήν, εἰς τὸ βῆμα καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰς λιμένας ἀδιδόνται, μή τι καινόν
 &c. Curiosi vero rus, ut rem obsoletam, frigidam & tragediis caren-
 tem fugientes, in tribunal, forum, portusque se intrudunt quærentes,
 Novine aliquid?

Εὐαχρίσιν καινὸν λέγων.] Usitatius, καινὸς λόγος, ut apud Athenæum
 in sexto, & Maximum Tyrium, atque alios; verum ita magis Atti-
 cum. Plato *De republica*, libro primo, Εὐαχρὶ τὸν λόγον, ἴσθι, παῖδ' ὄν. Sic ἐστὶ
 καὶ καινὸν λόγον καὶ σκέψαν, initio noni ejusdem operis: & cum tertio ca-
 su similiter, αἰμοφύροισι ἐσιώμεθα μέγας, apud Lycophronem de Mar-
 te. Affinis locutio cui respondet φερὲν ῥήματα apud Aristophanem in
Gerytade, ex qua citat Scholiastes ad *Vesparum* scenam, Ἰὼ χαλῶναι
 μέγας, &c.

Καὶ πῶς ἐγὼ Σθένει φέρωμαι ἐν ῥήματι;

Εἰς ὅθεν ἐμβροτίζομαι, ἢ ξηρὸς ἄλλος;

Ut in *Aulularia* Plauti Act. III. S. VI. vers. 1. *edere sermonem*: &
 τὸ λεγόμενον καλεῖται, quod vulgo solitum dici ait Chrysippus apud
 Galenum libro tertio *De dogmat. Hippoc.* & *Plat.* & alia id genus
 multa.

Καὶ ἐστὶν αὐτῷ ἡ σκεπτικὴ.] Hic est mos mentientium, ut falsilo-
 quii suis, vel jurejurando fidem adstruant, vel testium quos nemo
 requirit laudatione, vel circumstantiarum adjectione. Quintilianus
declamatione XVIIII. Neceffe est contentiosius loquaris quod probare non
 possis: & affirmationem sumit ex homine, quicquid non habet ex veri-
 tate. Eleganter Æschines de Demosthene loquens, Περὶ πρεσβεσίας
 seu de falsa legatione; Ἡγεῖται δ', inquit, ὅταν τι ψεύδῃ, ὅτι λέγων
 ἔρατο κατὰ τὸ ἀναγκάζοντων ὀφθαλμῶν καὶ τὰ μὴ γινωσκόμενα εἰ μέντοι αἰεὶ ἐστὶ
 λόγος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ φασὶ γινώσκειν. Καὶ περὶ τούτου τοῦ εἴδους πλεον-
 σιῶμεθα ὅς ἐστιν πρᾶγμα, μνησθέντες τὸς τ' ἀλαδὲς λέγοντας. Sic scribendus
 est locus hic Æschinici elegantissimus: quo cum esse nihil queat aper-
 tius, miror, interpretem doctiss. tam infelicitè hic esse versatum.
 Sic autem ille (Wolfius) vertit: Cum mentitur principatum orationis
 tenet jusjurandum, nec impudenter ejus oculos vester conspectus pude-
 facit: neque vero qua facta sunt duntaxat ait, sed & diem quo facta
 esse ait, adjicit: & fictitium alicujus nomen adjungit, qui interfuerit,
 ut eos qui vera loquuntur imitetur. Num rem acu tetigerit, judi-
 cent

cent eruditi. Tale illud etiam capite ultimo, καὶ περιθέρει πιδυπὶ ὀφθαλμοῖς τέτων ὀνόματα.

Λύκων ὁ ἑργολάβος.] Puto ea ætate notum magis quam nobilem Athenis fuisse Lyconem istum: qui vel manceps erat & redemptor certarum rerum publico præstandarum, vel simpliciter artifex operis locare solitus. Nam interdum ἑργολάβος est relatum τῷ ἑργού, & significat idem ac χειρὶ τέχνης. Artemidorus libro primo, ἀνδρὶ χειρὶ τέχνη ἀγαθὴν πολλῶν γὰρ ἀκρίστου ἑργουδὲς.

Αἱ μὲν δὲ ἀναφοραὶ τῶν λόγων τοιαῦται εἰσι.] Λόγων ἀναφορὰ est auctoris laudatio, à quo te audivisse dicas: id enim est ἀναφέρειν. Plato in *Apologia*, εἰς ἀξιόχρων & ἀγροῖα ἀνοίω. Alio sensu utitur hac voce idem Theophrastus, in libello *De odoribus*, cum ait, ἐν ἀμφοῖν ὃ δὴ καὶ οὗτος περὶ τὸ βέλαν καὶ τέλειον καὶ ἡμῶν ἢ ἀναφορὰ πᾶσι γὰρ τέχνην καὶ γὰρ τέτων. Sic emendamus hunc locum, in vulgatis codicibus depravatum, neque à magno Turnebo restitutum. Quis nescit vel tantillum in philosophia Aristotelis & Theophrasti versatus, bonis artibus finem duplicem esse propositum? ut vel emendent naturæ peccata, vel inchoatam illam & imperfectam adjuvent, atque perficiant?

Ὅτι ἐδὲς ἐν ἑσὶ ὀπλάσιδης. Hoc est, quorum nomina nemini possint excidisse, vel, esse incognita. Hæc sententia ferri potest: mihi tamen magis probatur ὀπλάσιδης: quod significat *coarguere & reprehendere*. Herodotus libro 11. ἐπαλαμείνωτο ἢ μήτηρ τῷ παιδὶ. Francoceltæ, se prendere à quelqu'un. Igitur mens erit, solere & λογοποιῶν ejusmodi auctores eorum quæ dicat laudare, quibuscum agere nemo possit, qui velit ipsos mendacii convincere. Quomodo autem? quia vel fugit penitus suos auctores, vel ad quosdam refert ita ignobiles & patetis notos, ut etsi nomen scias, tamen ἑρῶν sit eos reperire. Sane nihil æque reformidant famigeratores isti, quam ne usque ab stirpe exquiratur auctoritas, unde quicquid auditum dicant: quare hoc ne fieri possit, cavere diligenter solent. Aeschines, Οἱ ἀλαζόνες ὅταν τι λέγουσιν, ἀόρετα καὶ ἀσφαῖ πειρώσιν λέγειν, φοβούμενοι τὸν ἑσχατον. i. e. homines vani quando mentiuntur, incerta & obscura tentant dicere, verentes ne redarguantur; appellat orator ἀλαζόνες, homines mendaces & vanos; sic enim Athenienses eam vocem usurpant, ut notat Scholiastes Aristophanis: & ἀλαζονεύειν eisdem est *mentiri*.

Ὅτι Πιλυσσίτην καὶ ὁ βασιλεὺς.] Etiam hic meminisse lectorem velim ejus quod alibi diximus; quæcunque hoc libro continentur, ea non ficta esse ab auctore exempla; sed è vita quotidiana desumpta: & ex iis quæ verè facta dictave essent, hunc librum esse concinnatum. Hoc posito, jam bene annum illum invenimus, quo liber iste à Theophrasto est scriptus. Non enim dubitare debemus exempla illa falsorum rumorum, quæ hoc capite habentur, illis temporibus esse accommodata, quibus hæc scribebantur. Quare statuamus audacter, non longe ab Olympiade decimaquinta hæc scripta fuisse, quando necesse omnino est ut falsus hic rumor, qui istis verbis continetur, sub finem ejus Olympiadis fictus, & per Athenas sparsus ac disseminatus

minatus fuerit. Referendum enim istud est ad breve illud tempus quo Polysperchon regnum Macedoniæ, tanquam tutor regis sobolis, administravit. Functus est eo munere primus post obitum Alexandri Perdiccas; deinde Pitho & Arridæus, cum in Ægypto Perdiccas periisset: postea ad Antipatrum ea cura est delata, coactis Pithone & Arridæo sese administratione omni abdicare. Tandem post Antipatri obitum, & cura illa sive tutela, & totius regni Macedonici summa ad Polysperchontem ex ordinatione Antipatri morientis pervenit: non sine magna Casandri, qui fuit Antipatri filius, indignatione. Unde illæ tantæ inter ipsum & Polysperchontem inimicitie; nec inimicitie solum, sed bella etiam sævissima: de quibus habes apud Justinum, Orosium, imprimis vero Diodorum, libro duodevigesimo.

Καὶ ὁ βασιλεὺς.] Arridæus, Alexandri magni frater, homo ἰσχυρὸς, nec minus tutoris, quam liberi Alexandri, indigens. Regnavit in Macedonia annos sex & menses aliquot, estque de patris nomine, Philippus appellatus. De eodem accipienda quæ Plutarchus narrat in Phocione extremo.

Καὶ πάντα συμφωνεῖν.] Scribendum, πάντα συμφωνεῖν.

Καὶ πολλὸν ἂν ζῶμεν γρονθίαι.] Hæc est lectio quæ in veteribus membranis reperitur, ut docti homines testantur; at in recentioribus libris est φόνον pro ζῶμεν. Valeat vero hic vetus dictum: Quod antiquius, id melius. Vera enim lectio & germana est ζῶμεν non φόνον. Est autem translatio, è trivio quidem, imo è culina petita: sed quæ illi non male conveniat, cujus hic sustinet auctor personam: addo etiam quæ sordida sit potius quam inepta; rem enim ipsam apte sic satis exprimit. Sic dixit Latinus comicus, *farctum facere ex hostibus*: translatione è culina itidem petita: unde & μεταμύειν manavit, quo veteres usi pro occidere, teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem in *Rheso* v. 430. & *Iphig. in Tauris* v. 300. πλάσσειν αἱματηρὸν libum, vel *placenta sanguinolenta*, de strage magna hostium: & apud Aristophanem *σείκομεν ποιεῖν ἐν πνός*. Amat Theophrastus, sicut & comici, eorum quos loquentes introducit, ineptias & inelegantes elegantias retinere. Profecto, nisi ego vehementissime fallor, vox ζῶμεν, non est imperiti librarii partus, sed ingenuus αὐτῷ τῷ ποιῶν. Idem sentio de voce κλάσσειν capite φει μετρητοσμήας.

Τῶν ἐν τοῖς πρ.] Demosthenes etiam τῶν ἐπὶ τοῖς πρῶτοις μαγιστρῶν interdum dicit; vel ἐν τοῖς πρ. nam utrunque usurpat.

Καὶ πάντα διοξίαν.] Malim καὶ ταῦτα δ. emendavimus autem quæ sequuntur: & illud πῶς ῥηδαι, interrogative, διὰ μέν. legimus, ut passim apud Atticos: cui simile est πῶς δοκεῖς, quod & ipsum solet venuste interjici. Exempla passim obvia; ut mirum sit offendisse in tam plana via, & tam clara luce, doctos homines. Est tamen ubi aliter hæc verba collocentur. Themistius oratione nona, δὲ εἰς αὐτὸν ποιεῖν πολλὰς ἂν βίον πῶς οἱ θρηνησι τὴν ἀσέλειαν, πῶς οἱ εἴνεσι γυνήτιαν; atque hoc minus est usitatum.

Πιστωδὲς χειτρίαν.] Scitum est enim illud Demosthenis apud Plutarchum in *ipso* cap. 14. (pag. 859.) Μὴ πρὸς πέν. ὁ πέν. καὶ ὁ πέν. πέν.

spargerent: ἔγω ὃ ἄσμενος, αἰε, τὰς συμφορὰς τὰς ὑματίρας ὁρᾷ, ὥς τὰς
 αὐτὰς πρὸς τοὺς ἄλλων πτωδύνοντα, τὰς δ' αὖτε λογοποιῶσιν ἢ τὰς αὐτὰς ἐφ' ἑαυ-
 τὰς τὰς ἐν τῇ Πόντῳ, ἢ ὑπὸ Λακκαδαίμωνιν ἐκπαιεύσας συνεληθῆαι, ἢ τὰ ἑμ-
 πόρια κακλεῖσθαι, ἢ τὰς σκευὰς μέλλειν ἀπορρηθῆσθαι. De istis, & his simi-
 libus non fēnit Theophrastus.

[Ἀλυσπιτελὲς ἀπαλλάττει.] Non solum ἀλυσπιτελὲς, sed etiam, ut arbi-
 tror, κινδυνώδης. Existimo enim fuisse nonnunquam Athenis in ho-
 mines λογοποιῶς publice animadversum. Indicant non obscure Plu-
 tarchi illa in extremo Nicia p. 542. de eo qui primus per urbem
 diffusit cladis Siculae nuncium: ὡς ὃ, inquit, ἐρωτῶμεν παρ' ἐκείνου,
 σπεῖς ἔτιν' εἶχε φέρειν, δόξας λογοποιῶς εἶναι, καὶ ταχέϊεν τὴν πόλιν, εἰς τὴν προ-
 χὴν καταβείδεις, ἐσθίειν πολὺ χεῖρον. Qui interrogatus, de quo acce-
 pisset, cum nihil certi haberet dicere, pro mendace & civitatis turbatore
 in rotam deligatus & diu tortus est. Idem refertur etiam in eleganti
 libello de garrulitate cap. xix. p. 509.

[Περίσταις ποικίλοις.] Sic supra, περὶ σταδίων τὰς ἐχλυσ, in cap. Περὶ ἀ-
 πορίας. Inde dicuntur περίσταις, qui corona hominum cinguntur, ut
 apud Isocratem διαμνηστικῶς περίσταις. Etymologici auctor, Περὶ σταδίων,
 περίσταις ἐφ' οἷς ἀνὴρ περὶ σταδίου βυλόμενος διαστάς. Ceterum observa mihi
 isto loco stultam hujus hominis temeritatem: qui ut vitio naturæ suæ
 obsequatur, cœtum & concursum facere non veretur. Atqui constat
 legem Athenis fuisse quæ pœnam capitis in eos statuebat, qui homi-
 num turbam ad se convocassent. Auctor Seneca pater, quem vide
 libro III. *Controversiarum*, VIII. Hanc etiam puto causam esse,
 cur & hic & in simili loco, capite περὶ ἀπορίας, tam cito dissipetur,
 qui convenerat globus hominum.

[Τὰ ἱμάτια ἀποβιβάζουσιν.] Furto nimirum surrepta, à furibus balnea-
 riis: à quibus olim ne tum quidem recte caveri poterat, cum maxi-
 me cavebatur: tam multi erant, tam improbi. Propterea coacti ve-
 teres servos habere qui vestes in balneis fervarent; Græci ἱματιόφυλακες
 vocant, Latini *capfarios*, ut apud Suetonium in *Nerone* cap. 36. &
 Paulum Jurisconsultum. Morte pledebantur apud Athenienses fu-
 res balnearii, si rei furtivæ æstimatio erat ὑπὲρ δέκα δραχμῶν, ait De-
 mosthenes contra Timocratem: vide Aristotelis *Problemata*, Sect.
 XXIX. quæst. 14. & Jurisconsultos.

[Περίσταις καὶ νικηταῖς νικῶντις.] Hoc est, νίκας λέγοντι καὶ νικητὰς ὡς
 sicut apud Aristotelem de cœlo lib. II. cap. I. & aliis multis locis,
 οἱ νικῶντις καὶ ἑκατόν, pro eo quod est οἱ λέγοντις καὶ ἑκατόν τῇ γωνίῳ.
 Poëtis hæc figura dicendi admodum familiaris: ut cum dicitur Ly-
 cophroni Capaneus Thebarum muros ἐπὶ δὲ δολιχῇ συνεκρήσσει, *valle-
 do ligone subruisse*, hoc est, *prorupisse ad subruendum*; nam ille qui-
 dem nihil quicquam effecit. Apud Maronem *Ecl. VI. vers. 46*. Silē-
 nus solatur Pasiphaën, h. e. canit quomodo ei solatium adhiberi po-
 tuerit. Vid. ejusdem *Eclogæ versum 62. & Ecl. IX. vers. 20*. Hoc
 modo intelligi etiam debet *versus 28. in Culice: Nec Centaureos La-
 tibus compellis in enses*, i. e. nec canit in enses esse compulsos. Ho-
 rat. lib. I. *Sat. X. vers. 36*.

*Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Diffingit Rhēni luteum caput.*

i. e. dum adeo njale describit ut Memnon iterum scribentis stylo jugulari atque alius oriri Rhēnus, non ē fontibus, sed lacubus lacunisque videri possit. Eodem loquendi genere utitur Martialis lib. iv. epigr. 14. Simili elegantia dixit L. Æmilius apud Livium libro xlii. cap. 22. In omnibus circulis, atque etiam, si diis placet, in conviviis sunt, qui exercitus in Macedoniam ducant. Ita etiam dicuntur historici eos occidere, quorum cædem narrant: quale illud est elegantissime dictum à Plutarcho in Artaxerxe cap. 14. pag. 1016. de Ctesia, qui Cyri interitum longa verborum ambage narraverat, & quasi fabulam in varios actus distraxerat. Τοῦτ' ἔστι μὲν, inquit, ὁ Κτησίης λέγει, ὅτι καὶ αὐτὸς ἀμύλῃ ἐξιδίω μέλις ἀναρῶν τὸν Ἀνθρόπον ἀνέβη. Hæc sunt Ctesia verba, quibus quasi plumbeo gladio vix tandem interficiens hominem eum sustulit. Plane miror lapsos hic esse doctos homines tam fœde: nam quis adeo in litteris hospes & peregrinus, cui non sint hoc loquendi genere tritz aures?

[Εἰρημὸς δὲ καὶ ἀφελὴς αἶσα.] Hoc ipsum notat Horatius in descriptione garruli, Lib. I. Sat. 1x. vers. 36.

casu tunc respondere vadato

Debebat, quod nī fecisset, perdere litem.

nam ille mavult perdere litem quam Horatium relinquere. Fuit autem eremodicii pœna apud Athenienses gravissima. Nam si reus, qui judicio non stiterat, absentiam suam excusare non posset, neque ad purgandam moram diem adversario diceret (quod ἀνπλαχέειν, vel ἀντιπράττειν τὴν μὴ δσαν, vocabatur, & intra decem dies erat præstandum) mille drachmæ adversario solvendæ erant: quod si idem frustrari pergeret, locus erat τῇ ἱερείᾳ δίκη, vel potius γερῶν, & multa publico pendenda.

Εἰπὶ δ' οἱ καὶ πλείους λόγῳ κατὰ κράτος αἰρῦνται, παρὶς πηδῆσαι.] Quid αἰρῦνται; dicat aliquis intelligi extrinsecus χωρία vel πόλεις. Logi: & quidem Siculi, non Attici. Locus transpositione literarum corruptus: atque id jam olim; nam Palatinorum codicum lectio nihil edita melior est. Scribendum aio, εἰπὶ δ' οἱ καὶ πόλεις λόγῳ κατὰ κράτος αἰρῦνται. Sic Plautus, Bacch. Act. IV. Sc. 1x. vers. 42.

Postea cum magnifico milite, urbes verbis qui inermis capis, Confluxi.

Quod genus hominum Milit. A. IV. Sc. 11. v. 64. vocat Urbicapos. Falluntur qui aliter futuram orationem Græcam putant. Hoc primum: jam illud κατὰ κράτος αἰρεῖν πόλιν, est proprie quod ait Sallustius, vi pugnandoque capere: nos Francoceltæ, d' assaut. Apud Plutarchum in Catone Uticensi, πόλις ἡ κατὰ κράτος αἰρέσις, urbs qua munitionior est, quam ut capi invasione murorum possit. Hesychius, κατὰ κράτος αἰρεῖν τὸ ἐξ ἰσίδου, καὶ τὸ αἰρεῖν δυνάμει. Deinde παρὰ δυνάμει non est, ut vulgo putant, domi cœnare: quod Martialis lib. xii. epigram. 78. dixit eleganter, affici domicenio: non; sed cœnam perdere. Verbum est elegans & comicum: quod de eo dicitur, quo absente, vel præ-

sea-

sente quidem, sed in garriendo occupato, coena comesta est, & funus factum prandio, ut cum Peniculo Plautino, in *Menach.* A. III. S. 11. v. 27. qui hanc calamitatem passus erat, loquar. Amphis vetus comicus usus hoc vocabulo, ut notatum olim à doctissimo Athenæo libro decimo cap. 6. pag. 423. sic ille, Παρεδιδιπνημένοι ὃ ἐρηναίον ἄμφοι ἐν Πλάτῳ ἔπαιε, Παρεδιδιπνημένοι παῖδες πάλα. Hodie in editis Athenæi codicibus nullum fere ejus observationis apparet vestigium: nos hunc quoque locum cum aliis infinitis ex veteribus membranis emendavimus. Næ ille auctor eruditissimus multum aliquando nobis debitum est, si dederit Deus, ut quæ in illum molimur, & pridem orsi sumus, perficere & detexere queamus. Affine est apud eundem Athenæum παρελπίειν.

Ad C A P U T IX.

Περὶ ἀναισχυντίας.

H δὲ ἀναισχυντία ὅτι κατὰ φύσιν διδύκεται αἰσχρὸν ἵνα κέρδους. Aristoteles in *Nicomacheis* pudorem definiri ait, φόβον τῆς αἰδέσεως & ἀναισχυντίας esse τὸ μὴ αἰδέσθαι τὰ αἰσχρὰ πρὸς τὴν, nec multo secus in secundo *Rhetoricorum* cap. 6. §. 2. Theophrastus adjicit hoc amplius, αἰσχρὸν ἵνα κέρδους non quòd non sint aliæ occasiones cur impudens sit aliquis, sed quia hæc maxime vulgaris & quam plurimis communis. Vulgus enim hominum tumorem parvi faciunt, dum sit rumen qui impleant: verissimeque summus vates Pindarus, αἰδώς, ait, ὑπεκρυφαί κέρδι κλέπτειται. Plato in *Oegis*, ita; Ἀναισχυντία, ἔστι φόβος ὑπομονῆς τῆς αἰδέσεως, ἵνα κέρδους habitus animi ignominiam lucri causa ferens: vide ejusdem *Hipparchum*.

Ὅν ἀποστρέφει. Cujus propterea conspectum, si micam pudoris haberet, quam longissime fugere debuit. Scite & huic loco convenientissime Eustathius ad *Iliadis* Ραφ. 1. vers. 372. ἀναιδίας ἐστὶν ἄσχετος, τῆς τελευτῆς ἀδίκου τὴν ἀντιβλήσας ἀσκαρδαμύκτως τὸν ἀδυνάμειον. Propterea illo loco de Agamemnone ait Achilles,

---ὅδ' ἂν ἰμοί γα

Τετλαῖν, ἡνωτός περ ἰών, εἰς ὅππῃ ἰδέσθαι.

---neque me

Auderet, impudens licet sit ut canis, in faciem intueri.

Προσκαλεσάμενοι δὲ ἀλάστον δύναι ἀπὸ τῆς περὶ αἰδέσεως. Moris fuit veteribus cum ad convivium irent, servum aliquem secum adducere, qui hero prandenti pone astaret, vel ad pedes, eique præsto esset, si quid ille imperare vellet: Latini hos servos vocant, à *pedibus*, vel ad pedes. Solebant autem illis apophoreta à dominis tradi. Athenæus initio quarti, pag. 128. Καὶ ἔκαστος λαβὼν οὐκ αὐτὸ πίνει, τοὺς αὐτοὺς διαδίδει πιασί. *Sumpta cum ipso disco (ferculorum copia) servis pone à tergo stantibus unusquisque dabat:* mendose enim ibi hodie πῖον legunt, & interpretantur. Sic ibidem mox, ἐπιδιδάμενοι δὲ ταῦτα νῦν δέδοται, tradidimus & hæc servis. Lucianus Περὶ αἰδέσεως tom. 11.

pag. 188. de philosopho qui è convivio domum redierat, ἀεθμῶς περιλάβας τὰ κρία, ὅσα τῷ παιδὶ κατόπιν ἰσῶν παρεδίδωκε. (Idem locus in fine commentariorum ad cap. περὶ βδελυγίας infra plenior affertur una cum interpretatione; ibi si libet vide.) Alias autem volente & auctore domino convivii hæc auferebantur: ut in Cleopatraz convivio, quod Plutarchus in *Antonio* cap. 37. & Athenæus *lib. iv. cap. 11.* describunt: & in eo Carani apud Athenæum quarti initio; & omnino in omnibus splendidioribus epulis: alias non tam vidente eo aut volente, quam vel connivente, vel inscio; quod recte hic Theophrastus inter hominis impudentis notas numerat. Lucilius libro secundo epigrammatum Græcorum, titulo *In gluttones*, cap. 31.

Καὶ τρώγεις ὅσα πίνει λύκος Γάμοι, καὶ τὰ πλείονα
Οὐ τὰ σὺ, ἦν δ' ὅς περὶ πείρεξ, πάντα δίδως ὀπίσω.

Martialis *lib. 111. epigr. 23.*

*Omnia cum retro pueris obsonia tradas,
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?*

Lucianus quoque in *Lapithis*, sive morosophorum convivio, Ὅρῃς ὅσα τῷ παιδὶ κατόπιν ἰσῶν ὀφείλει, λαμβάνειν οἰόμενος τὰς ἄλλας, ἃ μνημῶν ἦν μὲν αὐτῶν. Loquitur de guloso quodam qui delibans ex iis quæ mensæ erant apposita, gratissima quæque, clam aliis, ut sibi quidem videbatur, puero stanti à tergo omnia porrigebat. At is quem Theophrastus hic describit, cautior est atque ingeniosior: palam enim puero suo tradit quæ vult auferri, simulans se non ea fini dare, ut domum ad se ille ferat, sed ut iis ipse vescatur: in quo minor erat invidia. Ideo etiam τίμων eum appellat: quasi scilicet, non puerum suum & famulum alloqueretur, sed honestum aliquem virum, quem pro jure amicitiz secum adduxisset; nam id quoque fieri solebat: atque hi sunt quos *umbras* vulgo vocarunt, & ex Plutarchi libro *vii. Sympos. problem. vi.* Athenæi libro cit. & Latinis scriptoribus notum est. Horatius, *Lib. 1. ep. 5. vers. 28.*

—locus est vel pluribus umbris.

Εὐνοχῆ τίμων] Τίμων, hoc est, *Domine*: nam ut olim apud Romanos superiores dignitate ab inferioribus *domini* in congressionibus salutabantur; sic apud veteres Atticos τίμων declarat manifesto Theophrasti hic locus: sed & Euripides quoque *Supplicibus*, vers. 552.

—πρὸς τὴν γὰρ τὴν δυστυχῆς

Ὅς εὐνοχῆς τίμων γενέσθαι.

—ab infornunato

Honore afficitur qui est in secundis rebus.

& in *Hecuba* ait idem poeta, plerosque homines insolescere: alium propter opes; alium δὲ πολίταις τίμων καλεσμένον. Hoc est, quod *Domini* vulgo salutetur. Postea Romanos imitati sunt Græci, & sese invicem salutarunt διαδοχὰς καὶ κυρίως: quæ vox deinde in κῆρ generavit. Nam ita citimæ ætatis scriptores. Porro τίμων est vir honestus, quæ vox apud Latinos sæpe non ad mores refertur, sed ad dignationem & auctoritatem. Cicero ad Tironem *lib. vi. ep. 9.* (lib. vi. ep. xxiv. Sib. edit.) *Navigabis cum honesto aliquo homine, cuius auctoritate navicularius moveatur.*

Εἰ π χρησιμον αὐτῷ γέρον.] Locus leviter corruptus: scribendum enim χρησιμ^{ος} quomodo legitur in quibusdam codicibus; & ratio omnino postulat, imo flagitat; χρησιμ^{ος} ἢ πνι, est bene de aliquo mereri. Aristoteles in septimo *Eudemiorum* cap. 3. Διὸ καὶ οἱ ἐκείνους νίσμνοι ἐγχελεύον, ἐὰν μὴ ὁμοίως εἰσὶν χρησιμοὶ καὶ οὗ ποιῶσι. Qui amicitiam, inquit, utilitate metiuntur, de amicis conqueri solent, si minus beneficiorum ab iis acceperunt, quam ipsi in eos contulerint. Alciphron in epistolis, καὶ τὰ μὲν ἄλλα, ἐν οἷς αὐτῷ χρησίμους γέροντα, οὐκ ἐνεδίξεν. Inde χρηστότης habitus ille dicitur, per quem propensi sumus ad bene omnibus faciendum. Andronicus definit ita, ἕξιν ἐκαστοῦς οὗ ποιητικῆς.

Μάλιστα μὲν κρία, οἱ ἄλλοι, ὅσων οἱς τ ζυγὸν ἐμχαλῆν.] Ut hoc sit auctarium quoddam, vel suprapondium. Latini veteres *mantisam* vocabant, Lucillius, — *mantisa obsonia vincit*.

Græci ἐπίδοσιν, ut Polybius qui lib. xxxiv. *hisp.* citante Athenæo lib. viii. initio p. 331. de felicitate Lusitaniz loquens ait, agrestium animalium carnes ibi ἑσπέρη καὶ χάρις, auctarii vice & gratis dari.

καὶ ξένους ἢ αὐτῷ κρία ἀγορεύσεις.] Semper judicavimus vocem κρία esse corruptam: ac cum διὰ ex conjectura emendassemus, postea animadvertimus hanc etiam antiquorum manuscriptorum lectionem. Quare nihil certius quam ita esse legendum. Quid esset apud Athenienses διὰ ἀγορεύσεις (Plutarchus pro eo dixit διωρητήρια ἐκμυδοῦ in *Gracchis*, cap. xv. pag. 840. B.) quid item διὰ καταλαμύδων, neminem puto esse qui ignoret: vide infra ad caput περὶ βδελυρίας. Jam vero nemini dubium est, quin ex vicinis populis magna frequentia Athenas ventitaret ad ludos spectandos: quæ turba omnis fere ex veteri more venit apud amicos, quibuscum jus hospitii esset, divertebat; ideo ait, τοῖς ξένοις αὐτῷ.

Ἄγχι ἢ καὶ τὸς οἱς τὴν ὑπερίαν.] Lego, ἄγχι ἢ καὶ τὸς ὑπὲρ οἱς τὴν ὑπερίαν. Librarii vocum affinium τὸς & ὑπὲρ alteram omiserunt. Sensus est, Solitum impudentem istum, quando cum redemptoribus theatri pacificatur de loco ad spectandum pro suis hospitibus, etiam sibi & suis domesticis consulere. Quomodo autem? de alieno nempe largiendo, fraudemque iis faciendo pro quibus apud theatropolas intercedit. Sic fit, ut cum aliis omnibus pretio emta sit sedes in theatro, ipse gratis spectet: nec ipse tantum; sed & liberi ejus; & qui eos sequitur pædagogus. Similes sordes infra in descriptione τοῦ βδελυροῦ. Erant autem pleraque festa (quo tempore maxime spectacula exhiberi solita) plurium dierum; ut mirari nemo debeat, quod ait οἱς τὴν ὑπερίαν, quod & ipsum plenum est venustatis Atticæ; est enim pro τῇ ὑπερίαν. Omaino constanter affirmamus hanc esse elegantissimi istius loci sententiam; prorsusque desiderari vocem ὑπὲρ quod vel sequens mentio pædagogi evincit: nam adolescentes suis pædagogis comitati in theatrum veniebant. Suetonium lege in *Augusto*, capite XLIV.

καὶ ταῦτα χρίστας.] Ita est legendum: χρίστας inquam, non χρίστας, quali esset à χρίζειν. Etiamne hæc minuta viros doctos fecerit hille?

Δενὸς ὃ πρὸς τὰ χαλκεία τὰ ἐν τῇ βαλνῇ.] Pollux χαλκεία recenset inter instrumenta balnei. Sunt autem χαλκεία five aëna, vasa magna & oris vasti, in quibus aqua balneorum calefiebat: sicuti in fundi instrumento Paulus Jurisconsultus aëna numerat, in quibus aqua ad potandum calefit. Sed in aënis balneorum puto etiam oleum fuisse calefactum, & ita hic accipiendum videtur. Elegans est apud Stobæum *Serm. xciv.* veteris scriptoris Teletis locus, ubi horum χαλκείων est mentio: quem ego, etsi depravatus est, adscribam. Loquitur ibi de homine Cynicæ sectæ; Εἰ ἀλείψῃς χρεῖαν ἔχεις, εἰσέλθων εἰς τὴν βαλνῆον, τῇ ῥομφαλῇ ἀλείψας τὴν βადίστου ἐπὶ τὴν χαλκίαν ὅσῃ μὲν εἰδὼν * ἀποπυρρῶ ποιήσας, σκερδῆας ἀν' ἐλάνθων, καλίστας κείσῃσι. Si forte, inquit, ungi opus, balneum ingressus, strigementis olei corpus ungebamur, nonnunquam etiam ad fornacem illam accedebat ubi sunt aëna, & ——— cum se oleo pauxillo perfudisset, sedens prandeat. Vitruvius in balneorum fabrica tria aëna super hypocaustum vult componi, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium. Aëna appellat ille, non τὰ χαλκεία tantum, sed etiam quas Plinius junior *lib. v. epistola 6.* qua Tusculanum suum descripsit, cellas nuncupat, & tres pariter commemorat, frigidariam, mediam, caldariam. Lucianus item in elegantissima balnei descriptione *Tom. 11. p. 746.* has cellas οἶκος vocat five αἶος, nam ea voce sæpe & Plinius & Vitruvius *lib. v. usi.* Curtius *lib. viiii. cap. vi. n. 3. & 13.* adem ita usurpat pro αἶο five cella aut cubiculo. Græcizans, non insolens. Aristides rhetor pro eodem ponit in hac re οἶκον & διέξοδον. Tres autem cecos etiam Lucianus commemorat, ἃ μύσων οἶκον ἔχοντα τρεῖς καλοῦσθαι: hæc est cella frigidaria: τὸν ἡρίμα χλιαυρόμυρον οἶκον: hæc cella caldaria est. Fuit vero etiam quarta cella in quibusdam balneis, quam assam Cicero in libro tertio, epistola prima ad Q. Fratrem, nominat. Et in dialogo Adriani imperatoris cum Epicteto quatuor diserte nominantur: prima, tepidaria unctuaria: secunda, sudatoria: tertia, assa: quarta, frigidaria. Aliter auctor Glossarii, Assa cella, σφιδρωθήρεον vult esse cellam sudatoriam. Porro χαλκεία illa, quorum usus ad calefaciendam aquam, Latini non aëna tantum aut miliaria vocarunt, sed etiam scutra. Glossarium; Scutra, χαλκίον. alibi, Scutra, λίθιν. Extat et vox in Plauti *Persa. A. I. S. 111. v. 8.* Servius; vulgo vasa ubi calida solet fieri, scutra appellantur. Dixerunt Latini & cucumam, Græci κυκῆμον. Arrianus in Epicteto *libro 111.* δι' αὐτὸν κυκῆμον ἔχειν ὅπου τὸ θερμὸν ποιεῖ. Fictiles fuisse cucumas scimus ex Marcello Empirico. Remansit ea vox in usu in vernacula Gallorum lingua, ut alia infinitæ. Ad hæc vasa respiciebat Philosophus, cum scriberet in libello *De spiritu*, capite v. τὰς φλέβας ἔχειν πόρος, ἐν αἷς τὸ θερμὸν ὄν, ὥσπερ ἐν χαλκίοις, θερμαίνει τὸ αἷμα, i. e. Venas habere mentus, in quibus calor calefacit sanguinem, cum in vasis, ubi calida fieri solet. Fallitur enim doctus ille vir, qui obscurissimum eum libellum interpretans, χαλκεία hæc de ærariis officinis accepit. Similis error eorum qui superiorem Teletis locum sunt interpretati: nam etsi verum est, inof-

ficinis

ficinis χαλκίαν calfaciendi se causâ solitos pauperes convenire, vel testibus Homero & Herodoto: nemo tamen non videat, qui locum attentius considerarit, de Balnearum aënis ibi agi: ut taceam quod auctoris verba & loquendi ratio illorum interpretationem ferre non possunt. Illum vero Aristotelis locum non parum illustrabant quæ scribit Seneca *Naturalium* libro III. cap. 24. de aqua per fistulas calefieri solita in draconibus & miliaribus.

Καὶ βάλανας ἀρύτταναι.] Etiam ἀρύτταναι Julius Pollux *lib. x. cap. 17.* in supellestili balnearia refert: demiratus sum interpretes *guttum* vertisse: sed ne alii quidem de hac voce (quæ & Latini usi sunt, teste Festo & veteri Glossario & Jurisconsultis,) satis luculenter. Sic autem habet. Ἀρύτταναι dicitur Græcis omne instrumentum cujus est vel in balneis, vel in culina, vel in mensa usus ad hauriendum aliquid ex aliquo vase: est enim ἀπὸ τοῦ ἀρύειν unde etiam ἀρύσις & ἀρύσις & ἀρύσις, tam significatione quam origine cognatæ voces. Verum quia multiplex est instrumenti hujus usus, Græci (ut est admirabilis in ea lingua verborum copia) diversas quasi species ejus diversis nominibus insigniverunt. Nam illud, exempli causâ, quo puls hauriebatur, ἰντήρισις proprie vocatum: quo jusculum, ζωμύρισις quo vinum è cratere, οἰνήρισις. Erant autem & ἰντήρισις, & ζωμύρισις, & οἰνήρισις, excavata instrumenta cum manubrio. Sic Græci. Latini vero *trulla* appellatione omnia hæc, ut opinio nostra est, sunt complexi. Glossarium, ζωμύρισις, *Trulla*: appellat ζωμύρισις, quam veteres Græci ζωμύρισις. Idem alibi, *Trulla lignea*, ζωμύρισις. *Trullaria*, ζωμύρισις, ubi suspecta vox *trullaria*. Esse vero trullam etiam vas vinarium simile bacroni (de quo Festus) constat. Horatius, *Lib. II. Sat. III. v. 143.*

— Festis potare diebus
Campana solitis trulla. Et Cicero *lib. IV. in Verrem cap. 37.* Eras
vas vinarium ex una gemma praxandi, trulla excavata cum manubrio aureo. Non desunt quibus placeat hoc solum aut proprie trullam significare; nos putamus arytzenam omnem, generali significatione, trullam fuisse appellatam: etsi non negamus, sæpius tribui illi à scriptoribus & οἰνήρισις significationem. Quod igitur in *Amphitruone* Plauti *Act. IV. Sc. inter suppos. ult. v. 21.*

Lances detergam omneis, omnesque trullas hauriam,
sic interpretamur, ut trullas omneis accipiamus ἀντὶ τῶν πάντων ἀρύτταναι, sive trullarum omne genus: neque ad οἰνήρισις tantum referimus, sed etiam ad reliquas trullas: puta, ἰντήρισις, ζωμύρισις, & alias, si quæ erant aliæ. Notabis ἐκείνη ἀρύτταναι, pro ἐκείνη ἀρύειν, *immersa arytzena haurire*. Lycophron *Alexandra* de expeditione Tyrrheni in Italia: Ἐπὶ Πηλεῶντι ἐξείδε Πυρραῖ ποτὶς Κρωαῖσιον ὀδρεῖσι βάλαντας γάρθρι. id est, *Postquam vidit Menelaum aquarum Rhyndaci laticem fistulis peregrinis haurientem*. Neque enim βάλαντας tingere ibi significat, ut vir doctiss. vertit, sed id quod diximus.

Οὐδέμιν σὺν χείρσι.] Hæc est merces quam iste impudens balneatori pendit discedens. More Romano quadrantem illi debuit; nam quadrante pauperiores lavabant. Horatius *Lib. I. Sat. III. vers. 137.*

—dum tu quadrante lavatum Rex ibis—

Juvenalis, *Sat.* vi. *vers.* 448.

Cadere Sylvano porcum, quadrante lavari.

Et Seneca *epistola* LXXXV. balneum vocat *rem quadrantariam*. At pueri Balneaticum non dabant, ait Probus in Juvenalis *Sat.* 11. *vers.* 152.

Nec pueri credunt, nisi qui nondum are lavantur.

AD CAPUT X.

Περὶ μικρολογίας.

H δὲ μικρολογία ὅτι φειδωλία τῷ διαφύρου ἴσως ἢ καί ἐστιν.] Virtuti illi quæ εὐσυνέχεια sive εὐσυνεχότης Græce dicitur, & circa opes versatur, ac rectum honestumque illarum usum docet, opponitur ἡ ἀνισυνέχεια, sive ἀνισυνεχότης vitium multiplex & in varias species diffusum, sicut docet Aristoteles cum alibi tum iv. *Nicomacheorum* cap. 3. maxime. Theophrastus tamen usum loquendi secutus non nihil à præceptore discedit; non enim facit ἀνισυνέχειας genus μικρολογίας ut Aristoteles; sed eam vocem angustius accipit pro tenacitatis quadam specie, de qua habetur infra caput unum. At qui describuntur hic à Theophrasto, ii maxime sunt quos philosophus εὐσυνεχής τῇ δόξῃ ἐλλείποντας nominat. Sunt autem hujusmodi homines ita comparati, ut ab alieno quidem manus abstineant, & proinde longe sint meliores iis qui ἀνισυνέχει. τῇ λήξει ὑπερβαίνοντες, Aristoteli ibidem appellantur (qualis erat ὁ ἀναίχυντος, & multo magis ὁ ἀπονομιμῶν, quos supra descripsit auctor) ægerrime vero laturos sint quicquam omnino sui ad alios pervenire: neque erga alios tantum, sed etiam erga seipsos ita sunt parci & restricti, metu videlicet minuendarum opum. Horum hominum sordes Græci plurimis nominibus, sicut innuit Aristoteles lib. i. *M. M.* cap. 25. notarunt: longe enim lateque superant Græci hac in re Latinos, qui vix habent proprium nomen quo istud vitium appellent. Seneca *De beneficiis* libro 11. cap. 34. *Parfimoniam*, inquit, *est scientia vitandi sumptus supercuiusmodi; aut ars re familiari moderate utendi: parvissimum tamen hominem vocamus pusilli animi & contracti: cum infinitum intersit inter modum & angustias. Hac alia sunt natura: sed efficit inopia sermonis, ut & hunc & illum parcum vocemus.* Voluit Seneca Græcam vocem μικρολόγῳ exprimere, cum dixit *hominem pusilli animi & contracti*; eleganter: sed tamen ita possum etiam eum appellare, qui μικροπρεπὴς illis dicitur. At homo parvus apud Græcos, præsertim comicos, non μικρολόγῳ solum dicitur, sed etiam γλίχρῳ, κίμειξ, κυμυκίμειξ, κυμυνοπείκης, sive ὁ σπεί ἀλα κὶ κύμνον· item καρδαμογλύφῳ, κεκορθόγῳ, θερίψ, τέρμῳ, ἰξός, κυκλογάλῳ, γλοιός, συμπεριπίθειπῳ, σκυφός & κυπός, πρυγέβῳ, πρυσιέβῳ, ῥυποκαύδαλῳ, vel ut alibi legitur, ῥυπομένδαλῳ nec non λιμός, λιμονίμειξ, σκατοεργίδης, σκαποείκης, μινίτι,

μικροῖς, & μισέμεν sunt & aliæ apud veteres grammaticos eorundem hominum appellationes, quæ mihi nunc in mentem non veniunt. Cæterum vocem μικρολογία Aristoteles ad disputationes philosophorum aliquando transfert, & pro ἀρεολογία, vel λεπτολογία (minutiloquium possis vertere ex Tertulliano) usurpat: ut in pulcherrimo loco qui sub finem primi *Metaphysicorum* habetur. Juvenalis μικρολογία dixit minimas sordes, *satyra* xiv. *vers.* 123.

Sunt quadam vitiorum elementa; his protinus illos

Imbuis, & cogis minimas ediscere sordes.

Apuleius *sordem infimam* pro eodem dixit lib. 1. *de Asino aureo* pag. 139. Cicero τ μικρολογον parcum & restrictum solet appellare: sicut & apud quosdam Græcos σφιγία hac notione positum invenias: Suetonius in *Nerone*, cap. 30. *sordidum* & *deparcum*: Plautus in *Persa*, A. II. S. III. v. 14. *triparcum*: in *Aulularia* A. II. S. IV. v. 35. *parce parcum*: quo loco extat elegantissimus amoenissimisque & γεφυρωτάτ character hominis tenacis & σμικρολογου.

Τὸ διαφору.] Significat τὸ διάφορον sumptum & impensam, atque adeo pecuniam: sic apud Aristotelem, non solum in definitione κικλήσκας quæ habetur in libello *de virtut.* & vit. sed etiam alibi sæpe: estque istud vocabulum hoc sensu Polybio, Dionysio Halicarnasæo, & aliis quibusdam familiare. Sic accipiendum illud *Ecclesiastici* capite VII. commate 20. Μὰ ἀλλὰ ξὺς φίλον διαφору κατὰ μὲν ἐν μὲν ἀδελφὸν γινώσκον ἐν χρυσίῳ ὀφείλεις. hoc est, *Ne commutes amicum ulla re five pecunia.* 'Ο γὰρ Cave quicquam tanti æstimes, ut id amici jactura velis redimere. Ita exponendum esse hunc locum clarum est: & evincit altera pars istius commatis, quæ eodem cum præcedenti pertinet: quod fere perpetuum est in hoc & Solomonis proverbiorum libro. Quare errant graviter qui aliter aut interpretantur aut legunt. Legunt enim doctissimi viri ἀδιαφору quos etiam vetus interpres refellit. In eodem scriptore sic legitur capite 27. commate 1. χείρην ἀδιαφору πολλοὶ ἡμαρτον, καὶ ὁ ζῆτῆς πληθύνει ἀποστρίψαι ὀφθαλμὸν αὐτοῦ. Propter pecuniam multi peccant, & qui discere laboras avertes oculos. Nos hic quoque eandem vocem censemus restituendam; & legimus, χείρην διαφору πολλοὶ ἡμαρτον perspicuo & optimo sensu: & confirmat hanc nostram emendationem posterior pars commatis. Ut ne dicam veteres sic legisse: qui tamen *inopiam* minus recte verterunt. At in omnibus quas vidi editionibus est ἀδιαφору. In libris Maccabæorum extat locis aliquam multis vox διάφορα numero multitudinis, prorsus pro χήματα: quod interpretes cum non observassent, mire se torserunt, & locos censuerunt emendandos, qui optime habebant. Exemplum unum aut alterum proferemus, libro secundo, capite primo, καὶ οἱ ἐχρείζοντο ὁ βασιλεὺς, πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδίδω hoc est, πολλὰ χρεώματα. Capite tertio, ὡς τὸ πλεονῶν τῶν διαφωρων ἀναξείθμυτον ἦν: τῶν διαφ. dixit pro τῶν χρεώματων. Neque recte hæc mutant quidam, magni meo judicio viri: hoc uno minores, quod se maximos credunt, & omnia sibi φιλοκατανοήτοις εἶναι licere in literis volunt.

Οἱ δὲ ἐν τῇ μὲν ἡμωζέλιον ἀπαυτεῖν μὲν τὴν οὐσίαν.] Fortasse ἐν τῇ οὐσίᾳ.

Est autem horum verborum, quæ esse integra præstare nolim, obscurus, & in abdito latens sensus. An igitur ita exponendum? Solet cum locatæ à se domus pensionem, (ἐνοίκιον Græci vocant) abinquilino exigit, ita rigidus esse & acerbus exactor, ut si de integra summa abhnt vel semiobolus, condonare id nolit, aut in proximum mensē differre ejus solutionem. An referendum potius ad convivia veterum? Solebant illi collatis symbolis, coire apud aliquem amicorum, & in ejus ædibus convivium agitare. Videtur ergo sordidus iste petere, ut aliquid sibi pro ædibus quas amicis commodat, solvatur. Sed cur dissimulem parum mihi de isto loco liquere? quem quidem, quoties lego, toties ad incitas redactum me sentio. Deditores hoc vulnus sanent; ego herbam lubens merito dabo. In membranis, quæ servantur in Palatina Bibliotheca illustrissimi principis, scriptum est, ἡ δὲ οὐκ ἔστι τῶν οἰκίας optime judicio meo. Nam vox ἡ δὲ totius sententiæ, nisi fallor, cardo est. Vult enim hominis μνηστῆρος notam esse, quod de menstrua pensione residuum obolum qui sibi debeatur tanti faciat, ut ejus exigendi gratia ad debitoris sui domum ipse veniat. Possūmus de usura hoc interpretari, quæ ex debita sorte proficiscatur. Nam certum est, scenus menstruum pendi solitum. Sed non ipsi creditores exigebant; verum servos flagitatores mittebant, quos propterea μνηστῆρας ἀπαιτητὰς vocat B. Basiliius. Quidam Græciæ populus hos vocavit olim ἡμπεριδόντας nam Hesychius ita scribit, ἡμπεριδόντας, ἐνοίκις προκατήρας. Possūmus & de mercede conductæ domus accipere: nam & hoc certum, τὰ ἐνοίκια menstrua die pendi solita: cujus rei testes sunt, ut alios taceam, epigrammatici poetæ Græcorum. Memini tamen legere in Græcorum commentariis, solitos Athenienses τὰς μισθὰς καὶ τὰ ἐνοίκια κατὰ πρυτανείας, ἢ κατὰ μύηα, τολεῖν.

[Ἀριθμῶν πέντε κύλικας ἕκαστος πίνων.] Martialis lib. xi. epig. 40. in Charidemum,

Et numeras nostros adstricta fronte trientes,

Tanquam de cella sis cadus iste tua.

Fuit olim apud Athenienses in epulis publicis ei rei quidam præfectus, ut quoties quisque, & quomodo biberet, observaret: eumque magistratum οἰνόπτεω vocabant, vel ἐρῶταμον. Athenæus libro decimo, cap. 6, 7. p. 425.

[Καὶ ἀπάρχεος ἰλάχου τῇ Ἀρτ.] Mos antiquissimus, deos placare primitiis victus. Varro Manio, *Quocirca oportet bonum civem legibus parere, & deos colere, in patellam dare μυχὸν κρίας.* Nota res cruditis.

[Ὅσα τις μικρὴ περιέρχεται λογίζεσθαι.] Λογίζεσθαι non est hic putare; sed imputare alicui, & expensum ferre. Loquitur enim Theophrastus de mandatario, vel negotiorum gestore, qui amici vel mandatoris nomine aliquid emerit. Ita denique accipiendum, ut cum ait Aristoteles in secundo *Oeconomicorum*, de Cleomene Alexandrino loquens, ἀποστειλάς τε πρὸς ἀνθρώπους π, αἰδόμενος, ὅτι εὐάντων τυτύχουσι, αὐτῷ ὅ μάλιστα ἐκτιμημμένα λογίζεσθαι. i. e. *Ablegato quodam ad emissionem quantari,*

piam, cum sensisset, eum nactum esse vilia & velle expensum ferre, &c. [Extat locus in editione, ex qua Philosophus citatur p. 600. D.] Divus Paulus etiam ἰλλογῆν hoc sensu solet usurpare, ut in *Epist. ad Philem.* com. 18. Τὸ τοῖς ἰλλογῆν. Hoc mihi imputato. & ad *Rom.* cap. v. com. 13. ἀμαρτία οὐ ἰλλογῆται μὴ εἶναι νόμον· peccatum non imputatur cum non est lex. Appianus ἀπολογίζεν.

Καὶ οἱ αὐτοὶ χεῖρας ἢ λοπάδας πατάσαντες.] Belle hæc conveniunt Atheniensibus: quos in rebus ita minutis & parvi pretii mire fuisse attentos & sollicitos, nequid sibi servorum fraude periret, Aristophanis fabulæ testantur. Nam in *Ranis Act. 1v. Sc. 1. vers. 82.* ait poeta, plerosque Atheniensium, statim ubi domum fuerint ingressi, nihil antiquius habere, quam ut servos suos magno cum clamore appellent, & ab ipsis sciscitentur, quid olla factum esset; quid capite menadis, quæ forte fuerat à mensa sublata; quid paropside anno superiore empta; quid pridiano alio; quis denique de oleis degustarit. Verba poetæ.

--νῦν τοῦ Ἀθη-
Ναίων ἀπὸς τις εἰσὶν
Κίκερα πρὸς τὰς οἰκίας,
Ζητεῖ τι πῶς εἴη ἡ χεῖρα;
Τίς τὴν κεφαλὴν ἀποδόσκει
Τίς μενίδει; τὸ πρυβλίον
Τὸ πρὸς πρὸν τίθεται μοι;
Πῶς τὸ σκίεον τὸ χεῖρον;
Τίς τ' ἰλάας παρτέταται;
—Et jam proin Atheniensium
Ut quilibet intrat in domum:
Proclamat ad servos suos,
Rogasque ubi est fidelia?
Quis devoravit hic caput
Mane? catinus proximo
Anno emtus interit? ubi
Est allium hesternum? cedo,
Oleam quis hanc degustavit?

Scholiastes & Suidas aiunt esse hæc μικροπρέπειας δείγματα, indicia angustii animi: μικροπρέπεια accipiunt ἀντι μικρολογίας. Sic & alii scriptores. Hierocles comment. ad *aur. carm. Pythag. vers. 35. pag. 201.* (148. Edit. Cantab.) Ἐκ τούτου ἀπειρομαχίας τὴν ἀποβλασκίνην δύο καὶ δαπάνην τὴν τοῦ πεδὶν χρησίου ἀναίρει· ἀντὶ τοῦ μὴ εἰς ὑπερβολὰς διαβῆναι, τὸ δὲ εἰς μικροπρέπειαν. A fastu qui ex decori ignorance proficiscitur, duo mala nascuntur, opum profusio atque parsimonia intempestiva: quorum alterum superbi quidem animi est, alterum angustii atque parvi. Ex quarto *Nicomacheiorum* cap. 5. discas quid sit μικροπρέπεια.

[Ἀποβλασκίς τριζέλευς.] Vide Julium Pollucem,

Καὶ τὰς κλωτῆς.] Capse erant ad condendas vestes. Clemens Alexandrinus *Pedag. lib. iii. cap. 7.* πῶς δὲ ἰδῶται τὰς κλωτῆς; quorsum autem vestium arcs? erant autem κλωτῆς lignæ, κίτται δὲ viminea.

ne. Ab illis arcis dictus vicus Athenarum, vicus *μεσοποταμῶν*, cuius meminit Plutarchus in libello *de genio Socratis* cap. 15. p. 580. D.

Καὶ ὡς αὖν ἴδωται.] Contrarium est quod de viro magno Pericle testantur historię: Eum quippe legimus, ut populum sibi conciliaret, suorum agrorum macerias sustulisse; quo possent omnes, quibuscunque esset libitum, fructus ex arboribus decerpere: quod & alios fecitasse, qui liberales & esse & haberi volebant, eadem historia testis. Vide Plutarchum in *Pericle* cap. 17. pag. 156. F. & *Cimone* cap. 21. p. 485.

Καὶ τὴν ὅρεν ἢ ὁποιοῦντι] Olim soliti veteres, servos sibi parare, & in villis habere, quorum munus erat custodia finium. De Gręcis constat vel ex idyllio Theocriti xxv1. quo Augiæ κληῖς describitur. Latini hos servos *saltuarios* appellabant. Glossarium vetus, *Saltarius*, ὁμοῦλαξ in mendo & Gręca vox & Latina cubat; lege, *Saltuarius*, ὁμοῦλαξ. Ulpianus lege x11. Dig. De instructo vel instrumento legato. *Saltuarium autem Labeo quidem putat eum demum contineri, qui fructuum servandorum gratia paratus sit: eum non, qui finium custodiendorum causa.* Saltuariorum, ut vides, duo genera: alii fines custodiebant; de quibus sensit Glossarii auctor superiore loco: alii, fructus. De his accipio quod in altero Glossario scribitur, *Κτηνοποῦλαξ, Saltuarius*. Porro termini moti, sive, ut erat in lege Pompilii, exarati (quod Gręcis est, τὰ ὅρια ἐργαζοῖν) quam grave crimen fuerit, & divina testantur jura & humana: quam frequens, vel hic locus sit indicio.

Ἐπιμελείαν ποιεῖται.] Oratores Gręci hoc solent dicere *ἐπιμελῆσαι*. Et erat Athenis gravissima eorum poena qui iudicatum non solvissent: scholiastes Aristophanis in *Nebulas* ait, in quadruplum solitos condemnari: aut si non haberent in ære, luisset in corpore, & à creditoribus suis in nervo & compedibus habitos. Hos Gręci *ἐγκυλοκαλῆς*, Latini *nexus* vocabant.

Καὶ τὸν τόκον.] Satiſ erat hanc notam referre inter ἀπορίας notas: gravius enim istud, quam ut *μεγέλης* censeretur qui id faciat. Imp̃p. Diocletianus & Maximianus lege xx. *Cod.* Ex quibus causis infamia irrogatur: *Improbum fœnus exercentibus & usuras usurarum illicite exigentibus infamia macula irroganda est.* Lucullus, ut refert Plutarchus in *ip̃so* cap. 41. p. 504. D. inter alias leges quibus improbitatem fœneratorum per Asiam grāssantium coercuit, hanc quoque tulit, ut qui usuras cum sorte conjunxisset, & sortes & usuras amitteret. Fere tamen hoc jure veteres usos legimus, ut usura quæ exacto anno non solveretur, sorti accederet, & deinceps fœnus pareret: anatocismum Gręci Latinique nuncupant.

Μικρὰ τὰ κρέα κόλως παρθεῖναι.] Plinius *Epistolarum* libro secundo, de sordido convivatore loquens, *Vilia*, inquit, *εἰς minuta ponebat convivis.*

Ὁ μὲν, μὴδὲν περιμῆναι εἰσλθεῖν.] Censet de alio Theophrastum loqui, quam de Euclione Plauti in *Aulul.* A. II. S. 113. v. 3. seqq. quem locum ut hic non ascribam, nihil suave meritum est.

Venit

Venio, ait ille, ad macellum: rogito pisces. Indicant

Caros: agninam caram, caram bubulam,

Vitulinam, cetum, porcinam, cara omnia:

Atque eo fuerunt cariora, as non erat.

Abeo illinc iratus, quoniam nihil est qui emam:

Deinde egomet mecum cogitare inter vias

Occupi; festo die si quid prodegeris,

Pro festo egere liceat, nisi peperceris.

Μήτι ἄλλας χρωνύειν.] Nimirum aceto: Sal & acetum olim, pauperiorum cibis, ut nōrunt jam & lippi & tonfores. Alexis χρωματίζειν, sic accepit in Πονηρᾷ apud Athenæum lib. iv. cap. 21. p. 170.

Τὸ πρῶτον ὁππολὺς εὐρύθμως δειμένον

Ὅζει, σπερχὴν χρωματίζου.

Tusum summa parte concinne madefactum

Aceto, defruto persundens.

Latini, intingere. Cato, Brassicam crudam si edas, in acetum insingito. Perlius; Satyra vi. v. 20. Tingit olus: & passim Cornelius Celsus. Recte igitur χρωνύειν convenit, si ad ἄλλας tantum referas; si ad ea quæ sequuntur, non item. Nam quis tam amens qui ellychnium saltem intingi & madefieri nolit? cymino quoque aut origano parum convenire videtur, quorum usus est in condimentis, ut docet Athenæus lib. 11. cap. 26. p. 68. nec multo melius sequentibus vocibus ἄλλας, σῆμακα, & θυλάματα. Quare puto subesse hic mendam, desiderarique verba aliquot. Lego, μήτι ἄλλας χρωνύειν---μήτι ἐλλύχιον. In lacuna desideratur tale quid, μήτι χρεῖν πνι, vel χρωγῆν. Fortasse tamen nihil deest: sed illud χρωνύειν, ex depravatione veræ lectionis est natum. Ita igitur legi potest, μήτι ἄλλας χρεῖν πνι, μήτι ἐλλύχιν. Hoc posterius, ut probabilius, sumus amplexi.

Μήτι ἐλλύχιον.] Etiam ellychnia ad curam hominum μικρολόγων pertinebant. Itaque in Nebulis Aristophanis lamentatur avarus ille Strepsiades, & puerum tantum non verberat, quod ellychnia lucernæ adhibuisset crassa nimis. Alius in Vespis filium objurgat quod stuppas non acu vel festuca, sed digito produxisset: καὶ ταῦτα, inquit, τῷ λαίῳ σπινθίζοντες. Juvenalis, cuius dispenso & tempero filium.

Μήτι θυλάματα.] Scribendum θυλάματα. Sunt quæ alio nomine ψαίστα dicuntur, hoc est, fruges ψαισμίναι, sive tractæ saxo, vel molitæ. Latinis mola, vel liba: vide Grammaticos. His solis antiquissimæ homines deos sibi conciliabant, ut ait Ovidius in Fastis; quare cum posterior ætas alia sumptuosiora sacrificia usurpare cœpisset, is honos antiquitati habitus, ut non solum adolendas victimarum partes farre conspergerent, (de quo ritu Poëtæ interpretes, Ovidius xv. Metamorph. & Dionysius Halicarn. libro vii. cap. 71. alique) sed etiam post omnia, extremo loco tandem θυλάματα tanquam offermentum Deo gratissimum offerrent. Notat hunc ritum Porphyrius, Περὶ ἀποχρῆς ἱερῶν, libro secundo §. 6. p. 54. τὸ δ' ἀλλασμίναι βίβη παρὰ τὸ περὶ μνηστῆρας, ἀπὸ τῆς ψαίδεως τῆς περὶ τοῦ πύρ τοῦ τοῦ. Ὅθεν ἐπὶ καὶ νῦν περὶ τῆς τῆς θυλάτων, τοῖς ψαίδεσσι θυλάματα χρωματίζου.

χερμυδα. Victu autem mola confuso supra priorem laudato, alimentis
ita contriti primitias in ignem Diis primum delibabant. Unde & hodie
ad finem libaminum, farina vino & oleo mixta utimur. Atque hoc
proprie ἑνδύων posterior ætas dixit, ut docet idem auctor lib. cit. §.
59. p. 97. quia post alia sacrificia fiebat. Sed & ἑνδύων verbum
est, quod significat δολύματα offerre. Porphyrius eodem libro §. 17.
p. 63. de pauperis Docimi oblatione loquens, ἐν τῷ δολύματι πλεονεξία
ἀλλήλων ὁλίγας δεύκας ἰδούλωτοτο ἐπεὶ ἑνὲν περιεστῆτα παύκας farina
pugillos extractos Deo sacrificaverat. Constat autem ex historia, pau-
periorum sacrificia non alia fere quam ista fuisse. Theophrastus
apud Stobæum, *Serm. XLH.* τὸν ὃ μὴ οὐκ ἔντα ἐν αἰσὶ, δύνει τὸ ἑνὲν ἐλ-
τὴν Διὸς τὴν ἀρετήν, τὴν ὃ δύστην ἔστι δολύματα. Ei, qui non ha-
bitat in urbe, pro iurejurando sacrificandum est in Foris Agoræi. i. e.
Forensis delubro, & paucioribus libis sacrificium peragitur. Divites
vero cum alia sacrificabant, tum etiam loco δολύματων thura, & a-
lia id genus libamina in bustum aræ jaciebant: in quo illud legitur
observatum, ut summis digitis vel thura vel fruges offerrent. Por-
phyrius, *lib. 11.* ἱκανὸν ἢ πλεονεξία, τὸ ἑρμηνεύει καχερίδης, δολύματα τὸ ἑνὲν
ἐν τῷ περὶ αὐτῶν τοῖς τοῖς δακτύλοις. Affererat Pythia, Hermionea pla-
cuisse, cum libum tribus digitis ἐπεὶ περὶ extractum sacrificasset. Hæro-
nymus, *epistola prima*, Non est tantum in eo servitus, si quis duobus
digitulis thura in bustum ara jaciatur, aut haustum patera peculo fun-
dat merum: propterea dicebat Lactantius de religione paganorum,
nihil in ea se videre aliud quam ritum ad solos digitos pertinentem: &
Seneca pater negat, eum cui præcisæ sint manus, posse adorare: non
solum ritum hunc respiciens, sed alios qui fuerat à veteribus in re
divina facienda observati: de quibus fortasse alias. Atque hæc, quæ
non ita vulgo nota videbantur, placuit paulo fusius exponere.

“Ὅτι τὸ μικρὸν πάντα πολλὰ ἐστὶν ἐν αὐτῷ.”] Præclare philosophus in
quinto *Polit. seu De republica*, cap. viii. si quis salvam velit Rem-
publicam, monet cavendum, ne quicquam omnino contra leges fiat:
& addit, summa in primis cautione opus esse, in eo quod parvum
videtur: nam id ni fiat, paulatim & latenter irreperere rerum omni-
um depravationem: ut necesse sit illam funditus tandem perire rem-
publicam. Sic perfundari domos locupletes parvis, sed frequentibus
sumptibus. Hoc enim decipi pleorumque mentem, dum sibi per-
suadent, nihil aut perpussillum eos sumptus esse nocituros, quorum
sit unusquisque parvus: contrarium tamen evenire; minutas enim
istas impensas magnum damnum tandem asserre, imo labem ac per-
niciem totius rei familiaris. Περιεργάζομαι, pergit ibi Aristoteles,
ἢ διὰ νοῦν ἢ ἀπὸ ἀνθρώπων, αἰσίων ὁ σφαιρικός λόγος. Εἰ ἄρα μὲν μικρὸν, καὶ πάλιν
αὐτοῦ δ' ἐστὶ μὲν ὅτι, ἐστὶ δ' ὅτι. Τὸ γὰρ ὅλον, καὶ τὸ πάντα, καὶ μικρὸν, σὺν ἅμα
καὶ ἐν μικρῷ. i. e. Decipitur ab iis rebus mens, tanquam falso quo-
dam syllogismo, Si unumquodque parvum est, ergo & omnia. Hoc au-
tem est ut sit verum, est ut non sit verum. Totum enim & omnia non
sunt parva, sed ex parvis componuntur. Par prudentia magni viri
Demosthenis, cujus hæc ex quarta *Philippica*, pulcherrime superiori
Aristo-

Aristotelis loco concinunt. Ἡ καὶ ἐμὴν βίωσιν καὶ ἡδονήν, ἀπορ-
 νει ἰδίῳ βίῳ, ὅτε καὶ ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς ἔσται ἡ ἀμειψίμων ποίη-
 ται αἰδέσθαι εὐδαιμονία, ἀλλ' ἐπὶ τῇ κοινῇ ἡ περὶ μέγαν ἀπαντᾷ. *Quem-*
admodum, inquit, in privata vita, sic etiam in Republica, deficiunt &
secordia quotidiana, non in singulis statim, us quidque est neglectum, a-
nimadvertitur, sed in summa rerum tandem apparet. Sed & gravif-
 simus auctor Plutarchus in vita Caesaris sub initium monet nullum
 ullius rei initium esse parvum existimandum, quod magnum statim
 sit redditura assiduitas, licentiam & impunitatem ex sui contemptu
 nata. Græce melius, οὐκ ἰδίῳ ἀρχὴν προέγμετο ἡμετέροις μικροῖς, καὶ
 ταῖς ποιεῖ μεγάλῳ τὸ ἀδελφείῳ, ἐν τῇ καταργηθῆναι τὸ μὴ καλῶδῆναι λα-
 βῆσαν. Sic ille locus Plutarchi legi & exponi debet; quomodo alias
 legatur vid. p. 709. edit. Francos. A. D. 1620. Hoc est quod Aristoteles
 tot locis appellat, τὰ μικρὰ μικροῖς. Huc apprime faciunt quæ scripsimus
 ad illa Satyrici verba è satyra quinta: *Cras hoc fiet, idem cras fiet*, &c.
 qui liber cum hodie in paucorum sit manibus, operæ pretium est non
 nulla huc transcribere. Hæc autem ibi notata. Inter multos ac graves
 errores qui late per hominum mentes grassantur, non minimus ille
 est, cum sæpe parva ducimus peccata & momenti nullius, quæ vel
 eo nomine maxima sunt, quia maximam perniciem secum trahunt.
 Sed erramus fore in hoc decepti illo σοφιστῇ λόγῳ, quem ait Philo-
 sophus, εἰ ἔκαστον μικρὸν καὶ πάντῃ· quod in plerisque rebus aliter longe
 evenire exitu tandem, qui stultorum est magister, comperimus.
 Hunc errorem, sicut Persius ostendit, juvenes errant, cum admoniti
 ut vitia corrigant, studiaque virtutis & literarum suscipiant, diem
 ex die ducunt. Nam quia dies unus vitæ vel modicæ pars multesi-
 ma est, ideo jacturam unius diei pro nihilo pendunt. Idem error
 etiam alia vitia fovet, dum singula peccata nostra contemnimus ut
 rem parvam, nec curamus emendare & dicimus ἰδίῳ πνεύματι, quid
 tui posita? quæ vox, juventuti familiaris, quam sit pernicioſa, vo-
 lim discant ex Johanne Chrysostomo *homilia xlii. in Epistolam ad*
Rom. περὶ σωφροσύνης, inquit, τὴν ἀρχὴν φυλαττέμεθα, καὶ τὰ μικρὰ φύζωμεν κα-
 νί. Τὰ γὰρ μεγάλα ἀπὸ τέτων πύττει. Ὁ γὰρ καὶ ἔκαστον ἀμάρτημα με-
 τὰ λόγον ΟΥΔΕΝ ΠΑΡΑ ΤΟΤΤΟ, καὶ τὰ μικρὰ πάντα ἀπολαύ. Ἰδὲ γὰρ
 τὰ καὶ ἐν εἰσαγωγῇ πῶς τὰς διὰ τὴν αἰσχροσύνην καὶ λυγρὰ πῶς τὰ πάλαι τὰ καὶ
 κατὰ κράτος, τὸ καὶ ἔκαστον λόγον ΟΥΔΕΝ ΠΑΡΑ ΤΟΤΤΟ. Οὕτως καὶ ἡ
 ἡ συνίσταται τὰ μέγιστα αἵρεται νοσήματα. ὅταν, τὰ μικρὰ καταργηθῶσι.
 Idem præceptum apud eundem facundissimum doctorem & alibi re-
 peritur, ut in *viii. super priore ad Corinthios*, & in *Matthæum*
sermone 50. ubi de iis loquens qui elegantioris formæ calceis delecta-
 bantur: τὸ πάντων, inquit, αἴτια. ἡ κακία. πῶς τὸ καὶ μικρὰ ταῦτα δι-
 καὶ ἡ τὰ ἀμάρτηματα, καὶ διὰ πῶς ἀμείβεται. *Sermone vero in eundem*
Evangelistam lxxxvii. divinitus plane idem argumentum tractatur.
 Pauca subjiciam ex interpretatione elegantissima Aniani interpretis
 vetustissimi: *Mirabile quiddam*, ait, atque inauditum dicere audeo:
 Solet mihi non nunquam, non tanto studio magna videri peccata
 esse evitanda, quanto parva & vilia: illa enim ut aversemur, ipsa
 peccati

peccati natura efficit; hæc autem hac ipsa re, quia parva sunt, defides reddunt: & dum contemnuntur, non potest ad expulsionem eorum animus generose insurgere: unde cito ex parvis maxima fiunt negligentia nostra. Gregorius Nazianzenus exponens locum ex Evangelio Matthæi, capite 19. τὸ κατὰ μίαν ὑφ' ἑαυτὸν καὶ κληθῆναι ἀντιπαίδων μὴ τὴν πρὸς τὸ παρὲν ἔχει βλάβην. εἰς τὸ καρφάλιον ὃ τῆς καίας ἀπαντᾷ. Quamobrem Plutarchus inter alias certi profectus in studio virtutis notas hanc ponit meritissime: si quis voces illas repudiaverit, *Quid tum postea?* & nunc quidem ita, alias vero melius: sed singulas actiones suas diligenter attendat, & sua omnia delicta quantumvis minuta iniquo animo ferat, sibi que succenseat; sed adscribam ipsa magni illius scriptoris verba, ἐν τοῖς πρὸς ἀριστὴν περὶ μεν οὐ μὴ πολλὰ συγχεῖν τῷ ΤΙ ΓΑΡ ΤΟ ΠΑΡΑ ΤΟΤΤΟ, καὶ ΝΤΝ ΜΕΝ ΟΤΤΩΣ, ΑΤΩΣ ΔΕ ΒΕΑΤΙΟΝ· διὰ προσέχων ἡ φράσις, καὶ εἰς τὸ μικρότερον ἢ καὶ αὐτὰ ποτὶ τὴν ἀμερτημέτων ἐκδύσει συγγνώμην ποιεῖν, δυσταχισταὶ καὶ δυσκαλαίον, διηλθὼν ὅτι ἐδὴ τὴν κενότατον κτηνὴν εἶναι καὶ ἐδ' ὅποσόν ἀξίον ῥυπαρίων, i. e. In rebus ad virtutem pertinentibus qui non multa concedit neque dicit, *Quid tum postea?* & modo sic, alias melius: sed sigulis intentus, nubi vel minimo peccato vitium sese insinuans venia locum dare videtur, agre fert & indignatur, manifestum facit, se purum aliquid sibi comparasse, quod inquinari nullo modo velit. Ita hunc locum interpretatus est Xylander, & extat, ut supra non obscure innuimus, in libello, *Quomodo quis suos in virtute profectus sentire possit*, cap. 34. Hæc cum digna sint ubique observari, ex commentario isto inventu admodum raro, huc adscribere est visum. Jam redeamus ad Theophrastum.

Ἐλάττω ἥν μικρόν τὰ μέγιστα φορεῖν.] Fortasse, ἥν μικρόν breviores quam ut femora penitus tegant. Sed & μικρὸν ferri potest. Sic dixit Sappho, ἀνδρὲς μεγάλα πολὺ μέλζων. Sic Synesius, ἥν ὀλίγων ἐλάττω, Sic Pausanias, ἀνδρὲς ἢ μέλζων μεγάλα. Sic Appianus, οἱ τὰ μεγάλῃ μελίζουσιν ἥν μελίζων ὑπερρεχόντες. Potest & μετρίων legi. Sic dixit Herodotus libro 11. ἀνδρὲς μικρόν μετρίων ἐλάττω ἀνδρῶν. Quemadmodum autem vestis brevis est sordium argumentum, sic vestis ad talos demissa, vitæ delicatæ & dissolutæ, ut apud Platonem in Alcibiade priore ἐλξίς ἡμετέων indicium ἀσεβείας· inde illa Plutarchi in Alcibiade c. 26. p. 198. E. ὑβρίσματα τε καὶ ἀπλότητες ἰδιότητων ἀλεργῶν ἡλομένων δι' ἀρετῆς, proterviam & molliem vestium purpurearum, quas per forum trahabat. Horatius Epod. 14. Cum bis ter ulnarum toga. Apud Dionem Calenus objicit Ciceroni, quod μέγας σφραγὶς τὴν ἰδιότητα σφραγὶς & Cicero ipse pro A. Cluentio cap. 40. de Oppianico, Facite, inquit, ut non solum mores ejus, & arrogantiam, sed etiam vultum atque amictum, atque illam usque ad talos dimissam purpuram recordemini. Seneca pater libro 11. Controv. XIV. Omnia à te vitia: quod unguento coma madet, tuum est: quod laxior usque in pedes tunica demittitur, tuum est. Propterea breves vestes homines graves & σεπτεῖς gestabant. Horatius, lib. 1. ep. 19. v. 13.

Exiguaque toga simul et textore Catonem.
& de Hercule ait Theocritus:

Εἰμυτι

ἤματα δ' ἐν ἀσκητῇ μέσας ὑπάρκοντο κήρυξ.

Καὶ ἐν χροῖ καίρηται] Aristophanes *Nebulis* Act. III. S. 1. v. 22.

--- ὅν ὑπὸ τῆς φειδωλίας

Ἀπκείρεται ὁδεῖς τῷ ποτι.

Ait poeta, homines tenaces præ sordibus nunquam caput totondisse. Videntur esse contraria, strictim ad cutem usque tonderi, & nunquam tonderi: sunt tamen ejusdem hominis, &, ut loquitur Aristoteles 11. *Top.* cap. 3. alibi τὸ αὐτὸ ἄνθρωπος. Nam qui ad vivum tonderi vult, id spectat, ut raro tonsoris opera indigeat: vitat, inquam, sumptus, non minus quam ille alter. Ex his intelligi potest, quæ ratio sit cur apud Aristophanem philosophi modo tanquam πομπῶντες irrideantur; modo, ut ἐν χροῖ καίρηται: utrumque enim extremæ parsimonix est, à quibus sordibus ut se ostenderent esse alienos, homines venusti & elegantes solebant, quod Theophrastus capite quinto dicebat, πλείους ἀπκείρειν.

Τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ὑπολυμένους.] Non semper veteres Græci calceati erant, ut hodie nos sumus; multus enim fuit τῆς ἀνυποδησίας usus. Spartanos quidem etiam lex Lycurgi coëgit esse discalceatos, ut refert Xenophon in eorum politia. Athenienses quoque paulo qui essent in ratione vitæ astrictiores aut severiores, non nisi necessario tempore, ad vitandum scilicet frigus, aut itinerum asperitates, calceis utebantur; vide Plutarchum in *Phocione* capite sexto; & ait idem auctor in vita Lycurgi oratoris pag. 842. C. cum τοῖς ἀνταρχαῖς tantum ἡμέρας calceos induisse. Oppianus etiam in venatoris institutione, jubet eum nudis pedibus ad venationem ire *Lib.* 1. *Κωνογυτ.* vers. 102.

--- γυμνοῖσι δὲ ποσὶν ὁδεῖν

Κείνους, τοῖσιν ἔχον μέλειται συδερμαῖα σπασθῆναι.

--- nudis vero pedibus incedant

Illi, quibus vestigia obscura ferarum sunt cura.

Clemens Alexandrinus *Padagogi* lib. 11. cap. 11. ἀνδρὲς δὲ εἰς μάλα συδερμαῖον, ἀνυποδησία: πολλὸν εἰ μὴ σκεπτόμενοι. Καὶ γὰρ πῶς ἄνθρωπος τὸ ὑποδησάμενος ὁδεῖ. id est, Sine calceis esse, viro admodum convenit, qui quidem non militaverit; parum enim à vinculo differt, cui pedes in calceis vincti. Nota est & Romani Catonis ἀνυποδησία, item Neronis; de quo ita Suetonius capite quinquagesimo primo, *ligato circum collum sudario prodiit in publicum sine cinctu & discalceatus*. Martialis vero *libro* xi. *epigr.* 89. Cottam quendam ridet quod excalceatus iret ad cœnam. Seneca quoque *epistola* 87. erubuisse se ait mulionem suum excalceatum non propter ætatem. Quod ait τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, Atticum est, ut admonent veteres magistri, pro, κατὰ τὴν μεσημβρίαν, vel, ut loquitur Diogenes Cynicus, ὑπὸ μίσην ἡμέραν errant enim qui aliter accipiunt. Theocritus dicere solet τὸ μεσημβριον vel τὸ μεσημεριον; & Lucianus *De gymnasiis*.

Τὸ ὑποδησὼν αὐτοῖς ἔξω περικλῶ γῆν.] Nempe xoviar vel potius κυμαλίζον. Hoc Livius *lib.* 14. cap. 25. dixit, cretam, sive album, in vestimen-

tum addere: Theophrastus in libro *De lapidibus*, γὰρ ἡμῶν πρὸς τοὺς τοῖς. Erat olim duplex cretæ usus in officina fullonum: alia sordes eluebantur; alia candorem nitoremque vesti parabant. Plinius, libro xxxv. cap. decimo septimo.

Ad C A P U T XI.

Περὶ βδελυρίας.

OΤ χαλσπὸν δὲ ἐστὶ τὴν βδελυρίαν διορίσας.] Negat Theophrastus difficile esse definire τὴν βδελυρίαν: nec sane multum difficile est, quid ille velit intelligere. Illud, puto, difficilius sit, vocem Larinam reperire, quæ Græcæ respondeat. Non enim satis mihi facit vox *obscœnitas*: quoniam animadvertimus, jocos ludosque qui hic recensentur, non omnes esse obscœnos, neque ea turpitudine infectos, quæ castas pudicasque aures solet offendere; ut erant illa quæ in Fescenninis versibus & Atellanis solebant usurpari. Multa inquam hic continentur inhonesta illa quidem, sed sine obscœnitate & αἰσχρότητι, turpia tamen nihilominus & μῖσος ἄξια: quod proprie sonat vox βδελυρίας. Ac notat scholiastes in *Nebulas* Aristophanis ad Act. I. Sc. v. vers. 8. βδελυρὲς Athenis fuisse vocitatos homines infames, ut sunt lenones & id genus; itemque τὸς ἀνελυδῆρες, hoc est, eos qui præ avaritia turpissimis sordibus delectarentur: quod pulchre facit ad multa quæ hic commemorantur. Nos duabus dictionibus vocem βδελυρία expresseramus, *obscœnitas* & *impuritas*; sed visa est postmodum vox *impuritas* vel sola non male auctoris mentem exprimere: ut quidem apud comicos frequenter solet usurpari.

Ἀνασχεμῖν.] Componens videlicet se vel simulans se componere ad καλλισυτίαν, vel ad mciendum; nam is olim χεῖντιόντων (honos fit auribus) & micturientium mos & gestus. Dionysius Halicarnasæus in *Excerptis de legat.* cap. iv. de Philonide Tarentino loquens, ἀνασχεμῖν τὴν ἀνελυδίαν, καὶ χεῖντιόντας αὐτὸν ὡς αἰχρίσαν ἐφθάλμῳ, τὴν δὲ λέγειν πρὸς τὴν ἀνελυδίαν κατὰ τὴν ἰσθμὸν ἰδῆναι τὴν προσεῖον τὴν κατὰ τὴν σὺβλατο ἀμικλῷ, & corpore ad obscœnissimum habitum composito, sordes nominatim indecoras sacro legati vestimento aspersit. Et in eadem historia alii. Galenus in exhortatione ad artes, οἱ ἀπὸ τῆς κλεῖων ὑδρῶν ῥοαὶ πρὸς τὴν, ἵππεδον μὲν ἔχουσιν ὑδρῶν, ἀνασχεμῖν περὶ τὴν. Et est in viris τὴν ἀνελυδίαν, quod in sequiore sexu *varicitus stare*, vel *residere*, apud Apuleium lib. i. de *Asino Aureo* pag. 102. At οἱ χεῖντιόντες incoxare se etiam dicuntur: unde est coxim χεῖν, quasi coxim. Vide Nonium.

Συρίπην ἐς ἡδύας θυρῶν οἱ λοιποί.] Exemplo sit Theophrastus quidam in Aristophanis *Vespis* sub fin. Sc. Iῶ χεῖναι &c.

Οἱ δ' ἀνελυδῆρες, πάλιν γὰρ θυρῶν μόνον

Οἱ τὸ δὲ διμύλλαντες, ὡς δὲ διζήσεις.

*Hic quisque plausit, sed Theophrastus tamen
Distorsit ora, ut ceteris praeferatior.*

nam διαμωλαίνειν à rictu oris facta vox, idem est ac σφειπέν quod significat sibiio sive pastorisia fistula, ut loquitur Cicero lib. 1. ad Atticum epist. xiiii. aliquem prosequi: Ad quem Tullii locum vide doctas observationes Mureti in Variis lib. 1. cap. 19. Dicitur & κλάζειν, pro eodem, ut in ea contra Midiam: vide Helychium, Harpocratonem, & Eustathium in Odyss. d. pag. 179. vers. 436. Inde est κλωσμοσφειπέν, vox elegantissima apud Philonem.

Ἀναύλας ἱρυγείν.] Simile est quod notat Cicero in Antonium l. i. cap. 25. Cui rictare turpe esset, is vomens, frustis esculentis, vinum redolentibus, gramine suum & totum tribunal implevit.

Καὶ κλάσαι.] Plautus Menachmis, A. II. S. iii. v. 32.

*Certo hac mulier aut insana est, aut ebria, Messenio,
Hominem qua ignotum compellet me tam familiariter.*

Ἐπιδόνα δὲ πρ.] Malim πρ.

Καὶ ὁφανέν ἐαυτὸν.] Scribe ἐαυτὸν. Vide supra.

Καὶ πάραλιν ἐπὶ ταῦτα.] Ridiculi causa, non serio. Atqui hoc infuisse rudere est, non false ridenti occasionem præbere.

Καὶ διγχεῖν περὶς περὶς κρεῖν.] In tonstrinis jam olim male feriatum hominum conciliabula celebrari solita: unde est κερκεῖ λαλῖν dictum περιμικρὸς à Polybio in tertia historia. Lysias in ea contra Panceleonem, ἡλθον ἐπὶ τὸ κρεῖν τὸ πάρα τὰς Ἑρμῆς, ἵνα οἱ ἀκαλῆς περὶ εὐνῆ. Idem alibi, ἐκαστὸν ὁρῶν εἰδέναι περὶ τῶν ὁ μὴ περὶς μωροπῶλιον οἱ δὲ περὶς κρεῖν. Damnat hunc morem sanctissimus vir Clemens Alexandrinus, l. iii. libro Pedagogi cap. xi. Μὴ τοίνυν, αἰε, μηδὲ οἱ ἀνδρὲς ἐπὶ τῷ κρεῖν καὶ κερκεῖν διατρεχόντες ἀδολογῶντων σωμαλευόμενοι. i. e. Neque igitur viri in tonstrinis & cauponis versantes, suavis blandisque verbis nugentur. Theophrastus vero noster, ut erat ingenio perturbano, tonstrinas appellabat abstemia convivia, sive αἰνα συμπόσια, διὰ τὴν λαλῖν τῷ περὶ κερκεῖν testis Plutarchus Sympos. v. probl. 5. Adjicit auctor ἢ μωροπῶλιον, quia ut tonstrinae, ita & myropolia otiosis hominibus referta solebant esse. Sic Demosthenes in Aristogitonem, εἰς περὶ τῶν περὶς πρὸς τῇ πόλει κρεῖν ἢ μωροπῶλιον & passim.

Καὶ οἰνοπῶλιν, κερκεῖν ἢ οἶνον.] Fraus pridem Miscere aquas vino apud Tertullianum ex propheta Isaiā. Hoc nomine male audiebant Athenæ. Alexis comicus in Æsopo, apud Athenæum l. x. c. 8. p. 431. facere qui id facerent excusat: negans sui compendii illos habere rationem, sed sanitatis eumentium; ut ne possint mero porato morbi causam contrahere. Locus suavissimus est, quem ideo placuit apponere:

Α. Καμῶν γὰρ τῶν ἐστὶν παρ' ἡμῶν ὁ πόλιν

Ἐν ταῖς ἀδύταις. Δεξιῶς δ' εὐρημένον.

Σ. Τὸ ποῖον; Α. ἐν ταῖς συμποσίαις ἢ πίνετε

Ἀκρετον· ἢ γὰρ ῥάδιον πᾶσι γὰρ

Ἐν ταῖς ἀμύξαις εὐδίας κερκεῖν

Ὅχι ἴτα πρὸς αἰσθησὶν τῶν δ' ἀνεμίων

Προνοήμενοι, τὴν τὰς καρπῶν ὑμῶν ἔχειν.

A. *Lepidum hoc apud nos, ô Solon,
Ingenioseque Athenis repertum.*

B. *Quale nam istud? A. in conviviis merum
Ne bibatur; etenim facile hoc non est: quoniam vendunt
In plaustris statim temperatum.*

*Non quia lucrum inde capient, sed quod empturis
Bene consultum esse velint, grave illis ne sit caput.*

Sed in venditione vini triplicem fere fraudem cauponum notant veteres; quod illud diluant, mangonizent, & falsa mensura vendant. Lucianus in *Hermotimo* sive de sectis tom. 11. p. 258. οἱ φιλόσοφοι ἀποθιδνὺν τὰ καὶ διματῶν, ὥστε οἱ καὶ πολλοὶ, καὶ ἀποθιδνὺν γὰρ οἱ πολλοὶ, καὶ κακὰ ματῶν. i. e. Philosophi in quaestu habent disciplinas venum propositas, quemadmodum caupones vinum, quas quidem commiscentes dolose & fraudulentè adulterant, & maligna mensura divendunt. A consuetâ fraude aquam vino miscientium manavit vox ὑδαρῶν, pro parum sincero, & fraudulentò: ut in Aeschyli *Agamemnone*, ὑδαρῶν οὐκ αἶνεν φιλόσοφον.

Kαὶ ἐν τῷ δὴν ἡνίκα. Corruptissimum locum, minima mutatione, sic emendandum censemus: καὶ ἐν τῷ δὴν ἡνίκα ἀνδρῶν πορεύοντες, καὶ ἐν τῷ δὴν ἡνίκα ὁ περὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ δ. Imperiti homines cum non possent legere illa καὶ ἐν, pepererunt nobis istud ἀπὸ τῶν, quod huc nulla ratione quâdrare potest. Jam supra diximus lucar Athenis pendì solitum ab iis qui locum in theatro habere vellent: cuius moris auctorem Grammatici faciunt Periclem, quem aiunt primum fecisse τὰς τῶν ἀνδρῶν. Propterea viritim accipiebant de ærario certam pecuniam, ut haberent etiam pauperes unde possent sumptum illum facere, & locum sibi ad spectandum emere, quod δὴν ἀγοράζον vocabant. Inde tam multa apud oratores Atticos, Demosthenem maxime, de pecunia theatro destinata. Hanc mercedem ei dabant qui hic vocatur θεατρῶν: apud Aristophanem θεατρῶν non sunt enim, ut prima fronte possint videri, hæc duæ voces inter se relatæ, sed de eodem, etsi diversâ ratione, dicuntur. Θεατρῶν sunt redemptores theatrorum, qui faciendâ & extruendâ subita theatra conducebant: constat enim veteres Athenienses spectasse ἀπὸ τοῦ ἐκτῶν. Idem mox in extructo theatro sedes sive foros spectaturientibus vendebant, unde dicti θεατρῶν, si δὴν ἀπομαρτυροῦν, inquit Pollux lib. vii. cap. 33. *Theatri venditores, qui spectacula elocant.* Demosthenes eum, à quo sedes erat emenda, architectum appellat, in ea pro Corona, & ejus interpres vetus persæpe, propter eam quam exposuimus rationem. Duobus autem obolis spectabant Athenienses. Demosthenes pro Corona, ἀλλ' ἐν τῷ δὴν ὁβολοῖν ἰδιώγων ἀνδρῶν ubi mire turbat Græcus interpres, non raro nimis quam impeditus dicam, an imperitus? Aristoph. *Vespis*, Sc. ἐν τῷ δὴν ὁβολοῖν. c. vers. 67.

Ἐγὼ δὲ περὶ τῶν πωτῶν ἰδιώγων

Περὶ ἰς Πάρον καὶ τὰ τῶν δὴν ὁβολοῖν ἰδιώγων.

At nusquam spectasse me ludos scio,

Nisi in Paro; idque obolis duobus constitis.

Scholi-

Scholiastes; *Ιερὸς διαρῳῆς, τὸς δύο ὀβολοὺς παρείχον.* Reperio tamen unam aliquando drachmam dari solitam. Hefychius, *Δραχμὴ χαλκὸς ὅστις διοφάντης τὸ θεωρητικὸν ἐκινετο δραχμὴ.* Vide primam *Olynthiacam*, & ibi Ulpianum. Porro videntur hi theatrorum redemptores sub finem spectaculorum facile quemvis vel gratis soliti esse admittere; id enim Theophrastus isto loco manifesto innuit.

Τὸ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐπὶ ὁδοῖν. Qui publice legati aliquo proficiscebantur, accipiebant ex ærario legativum. Marcellinus in Hermogenem, *Νόμος δὲ προσκυτῶ λαβόντα παρὰ τῷ ταμίᾳ τὴν ἐπὶ ὁδοῖν ἀρετὴν τῶν πειράωντος ἡμεῶν ἐξελθεῖν ὅτι τὸ πρὸς ἐλπίδι.* Legativi modus fuit, binæ in singulos legationis dies drachmæ: quod etsi parvum videatur ad nostra tempora si referas, illis tamen temporibus magnum fuit. Indiciq[ue] est Aristophanis iste locus *Acharnensibus*. A. 1. S. II. vers. 23.

Ἐπὶ μὲν ἡμῶς ὡς βασιλῆα δὲ μίαν,
Μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς δὲ ἡμέρας,
Ἐπ' Εὐθυμῆνους ἀρχόντου. Δι. οἱμοὶ τῶν δραχμῶν.

Misistis hinc nos ad regem ter maximum,

Duabus instructos drachmis stipendio diurno,

Euthymene archonte. DI. va duabus drachmis.

Romanorum veterum non diversa fuit frugalitas, qui Tiberio Gracchorem agenti publicam extra urbem, sumptum diurnum assignarunt novem obolorum; auctor Plutarchus. Hanc autem pecuniam, non tantum ἐπὶ ὁδοῖν, ut hic & apud Demosthenem, sed etiam πορείᾳ vocabant. Auctor Etymologici, *Πορεία, τὸ διδιδῆναι τοῖς προσκυτῶντις πρὸς τὴν πορεύειν ὡς πρὸς ἐλπίδι ὡς πορείᾳ.* Porro exemplum similis βδελυγίας in Pisone exagitat M. Tullius.

Τὸ ἀκόλῳθον ἐπιδείναι μ. πορείᾳ. Intelligit stragulam vestem & alia instrumenta viæ, quæ olim moris fuit iter facientibus secum deferre: cuius rei passim exempla sunt in veterum monumentis. Has sarcinas, quæ *σερματόδεσμος* Græcis vocantur, Seneca *sagma*, unus aliquis validus servus ἀναφόρῃ sine ærumnulis religatas gerebat: unus, inquam; plurium enim opera in eam rem uti mollis & delicati nimis habebatur: quare Æschines Demostheni vitio vertit, quod cum legatum sequerentur duo servi cum duabus sarcinis; *συνηκολύθουν ὅ, inquit, αὐτὸν ἀνθρώπου δύο σερματόδεσμος φέροντες* videbatur enim hominis esse nimis mollis & effœminati, tot rebus ad corporis cultum pertinentibus servos onerare. Atque hoc ipsum in Romanis notat Seneca primo *Naturalium questionum* extremo. Adeo, ait, omnia indiscreta sunt perversissimis artibus, ut quicquid mundus muliebris vocatur, sarcina viriles sint: minus dico; etiam militares: & Suetopius aliquot locis. Hunc servum vocat Theophrastus ἀκόλῳθον, & ita Xenophon in tertio *Commerciorum* extremo; & alii. Et sæpe ἀκόλῳθον erat, quia onustus herum suum sequebatur. Sciendum tamen, proprio ἀκόλῳθον dici pueros, qui viros nobiles & honoratos honoris causa sequebantur. Hefychius, *Ἀκόλῳθον, ὃ πᾶσι πρὸς πρῶτον ὅ, ὃ ἀπὸ τῶν πᾶσι.* Atque huiusmodi elegantes pueros plures habere, Athenis

invidiosum fuit; ac ne legibus quidem permiffum, ut testatur Ulpianus in eam Demosthenis contra Midiam. Melius hoc sane & ceteris Athenienses quam Romani: quorum licentia effrenata, in alendis ornandisque pædagogis; de quibus non repeto quæ sunt à doctis hominibus observata. Ea proprie scribit Tatianus, Romanos solere παῖδων ἀγέλας, ὡς περ ἵππων βοσκάσαι, συνελθόν. Similis querela Clementis lib. III. *Paedag.* cap. 4. de sui temporis hominibus, οὐκ ἔστιν οὐδὲν ὁμοιωτὶ ἀσκαίται παρ' αὐτοῖς. καὶ μετακινῶν ἀγέλας ἀγέλας, καὶ δούλους δρυμμάτων παρ' ἑν ἀμεινονταὶ τὸ κελύκος. i. e. Ab eis exercetur turba pœdagogorum, formosorumque adolescentum greges, tanquam pecorum, quibus emulgent pulchritudinem.

Μεῖζον φορτὴν ἢ δούλους εἶπεν.] Quoniam plures servos secum ducere ad sarcinas portandas, & magni sumptus res erat, & præterea invidia obnoxia, ut modo dicebamus; propterea sæpe eveniebat ut unus ille qui duceretur, pondere iniquo oneraretur; quod genus iniquitatis ita frequenter usurpabatur ab Atheniensibus, ætate Aristophanis, ut comici eorum temporum non aliud argumentum sæpius in suis fabulis tractarint. In omnibus enim illorum comœdiis erat semper miscellus aliquis servus, qui onere pressus clamaret Θλίβομαι, vel Πυλίζωμαι. Eam ob causam Aristophanes æquales suos comicos tanquam insubidos, ὀρεῖρος, & eadem semper chorda oberrantes castigat, cum in *Ranis*, tum in parabasi illa elegantissima, quæ est in *Pace*: & tamen idem ipse poëta Pasiam similiter querentem inducit in *Ranis*: vide initium ejus fabulæ.

Ἐλάττωται ὁπτιόδεια ἢ ἱερῶν.] Notabis ἐλάττω pro ἐλάττω. Aristoteles tertio *Picor.* Μάλιστα γὰρ τὸ σερὸν ὑπὸ τῷ αἰδῶσι πίπτει ἢ ὀπτιόδεια: τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν μᾶλλον ἢ γεγραμῖς γεγραμῖ ἢ σμυλῖ μᾶλλον & ἡς μάλιστα οὐτο μᾶλλον. Idem libro *De sensu & sensibili*, cap. IV. χεῖρῶν ἰσχυρὴ ἢ ἄλλων ζῴων τῷ αἰδῶσι ταῦτα, Pejorem seu hebesiorem alii animalibus habemus hunc sensum (odoratum): χεῖρῶν dixit pro χείρῶν. Quare nihil opus emendatione, quod quibusdam videbatur.

Σαπρὲν γὰρ τὸ ἔλαιον ἱερῶν.] Σαπρὲν oleum est, τὸ πωπυλακωμῖνον, vetustate corruptum, ac rancidum, & cujus odorem nequeas perferre, ut ait Horatius, *Lib. II. Sat. 2. vers. 59.* Græcis τὰ γὰρ proprie. Putre oleum dicere noluimus: qui præsertim didicissemus ab Aristotele τὰ λιπαρὰ magnam partem esse ἀσπῆρα. Atticis autem σαπρὲν & ῥαν, sive νεκρὸν, sæpe opponuntur: ubi ineptissime σαπρὲν putre reddideris, ut est a veteribus Græcis grammaticis observatum. Sic σαπρὲν οἶνον interpretantur grammatici veteres, ἢ πρὸς τῷ τίλει ὑλάδῳ & σαπρὲν λύχον vocabant lucernam qua non luceret. B. Chrysostomus *homilia IV.* in Epistolam ad Timotheum, διὰ τοῦτο καὶ σαπρὲν λύχον ἱσταίνουσιν, πρὸς τῷ ἰσχυρισμῶν θεοπραγίνῃ ἀεὶ λήγοντο. Denique, ut ibidem observatur, σαπρὲν appellant Græci quicquid eum præstare usum non potest, ad quem est comparatum. Verba Chrysostomi sunt, πῶν δὲ μὴ τῷ ἰδίῳ χρεῖαν πληροῖ σαπρὲν λήγοντο. i. e. omne quod proprium usum non explet corruptum dicimus.

Καὶ τὸ εὐερεσκόμενον χαλκῶν.] Χαλκῆς accipe pro quibusvis parvi pretii nummulis: quales Athenis fuere & χαλκοί, quos *aratōs obolos* Plautus dixit; & κόλλοι, & σίλαι, & κερατάλλοι, quorum omnium mentio in comœdiis. Tales apud Romanos lupini, & plumbei illi nummi, de quibus apud Plautum *Mosell.* Act. IV. Sc. 11. vers. 11. & Martialem *Lib.* x. *epig.* 74. Raro autem Athenienses æreos nummos cuderunt: vide Aristophanem *Concionantibus*, & ejus scholia; nec non Athenæum *libro* xv. *cap.* 3. *pag.* 669. ubi de Dionysio rhetore & poëta, cui cognomen χαλκῆς inditum διὰ τὸ συμβαλῆσαι Ἀθηναίοις χαλκῶ νομίσματι χρησιμῶς, quod æreo uti nummo Atheniensibus primus oratione suaserit.

Δενὸς ἀπαιτῆσαι τὸ μίρθ.] Ἀπαιτεῖν positum & hic, & paullo ante, pro *μπατεῖν* id enim proprie *μπατεῖν* est. Aristophanes, *Ἀπ' ἀν' εἶσω* τις φέρη, τέτων μπατεῖ τὸ μίρθ. Sic apud Demosthenem. Vel ἀπαιτεῖν accipe pro *vehementius petere*, & quasi flagitare; ab invito denique per vim quodammodo extorquere; tanquam debitum. Αἰτεῖν est *poscere quod gratia apponatur acceptum*: ἀπαιτεῖν *repetere quod sibi debetur*. Andocides orator, ταῦτα ὕμεις, εἰ μὴ βέλαδα, αἰτῶ· εἰ δὲ μὴ βέλαδα, ἀπαιτῶ.

Κοινὸν ἔῃ φήσας ἃ Ἑρμῶ.] Olim apud Græcos cum duobus simul ambulantiis alter in via aliquid invenerat, statim alter, Κοινὸς Ἑρμῆς, aiebat: partem rei inventæ his verbis sibi vindicans. Hefychius, Κοινὸς Ἑρμῆς, παρρημία ἐπὶ ἧς κοινῇ ἢ εὐερεσκόντων Romani non multo aliter. Seneca *epistola* centesima & vigesima, Quoties aliquid inveni, non expecto donec dicas, In commune: ipse mihi dico. Lucianus in *Votis*, Tom. 11. *pag.* 863. utriusque formulæ meminit; Κοινὸς Ἑρμῆς φησὶ καὶ, Ἐς μίσην κατατίθει φέρων ἃ πλεόν. i. e. *Communis Mercurius*, aiunt, & In medium allatas huc divitias istas depone. Notat hunc morem Leo Imperator, *Constitut.* 70. Συνοδίστη πολλοὶ καὶ εὐρήματα φέρουσιντες, εἰ καὶ μὴ κατ' ἴσον ἔχοντες ἐπ' αὐτὸ τὰς ἡδὴ ὁμιλίαν βολαίς, ὅμως διὰ τὴν ἐν τ' ὁδοιπορίας κοινωνίαν κοινῶς τὴν εὐρήματα κτήσιν πεπολλύουσι, i. e. *Itinerum comites cum saepe fortuito in rem quampiam incidunt, tametsi uno illo momento pariter non conspiciant, ejus tamen jus propter itineris communionem inter se communicant.* Affinis huic alia paroemia Græcorum, Σύνον ἐπ' Ἑρμῆ, de qua Hefychius, & Eustathius in *Odyssæam* H. *pag.* 275. ad versum 121. Notum est quid sit Ἑρμῆσιον. Plato *Charmide*, Ἑρμῆσιον ἔφη, ὃ Σύνεστις, γὰρ ὅς ἐστιν εἰν ἢ τ' ἀφ' ἧς ἀδίδειναι τὸ ναύσκαρον, εἰ ἀναγκασθῆναι, &c. In lucro, inquit, ponere debet puer hic capitis morbum, si futurum est, ut per occasionem sanandi capitis, etiam mens sanetur. Interpres novus etiam hic clara luce cæcutit. Sic etiam dicunt εὐρήματα ποιεῖναι π.

Τὴ δὲ τοιαῦτα φησὶ.] Lego, περὶ τὴ δὲ τοιαῦτα, φησὶ. vel τὰ τὴ δὲ τοιαῦτα καὶ φησὶ. hoc est; Ejusmodi homini cum hæc conveniunt quæ diximus, tum illa quæ sequuntur. Sic infra, capite φησὶ δεχέμενος.

Φειδωνία μᾶλλον ἢ πύδωνος ἐκκαυμένη μητρί.] Mirificam lectionem! An vero quisquam ita parum judicio valet, ut putet moribus ejus

qui hic describitur, hoc est, sordidissimi hominis & avaritia perditum, convenire, ut suis famulis diaria metiatur mensura, non dicam quæ pertusa sit, & perpluat; sed quæ fundo omnino careat? id enim ista lectio egregia præ se fert. Cur non eadem opera credat aliquis aquam se cribro haurire posse, aut Danaïdum πίδακι continere? Sed res ipsa loquitur, nihil inquinatius ista lectione, nihil infrunitius esse posse: quod non esse ab interpretibus animadversum, rem tam absurdam, tam ineptam, mirarer si quisquam esset qui non miraretur. Emendatio vero in promptu. Lege εἰσκακρυμένον vel εἰσκακρυμμένη, aut εἰσκακρυμένον nihil enim refert. Senius ex versione apparet: nititur hæc emendatio nostra certissimis & γραμματικωτάταις rationibus. Est autem defœda quæ istis verbis notatur avaritia. Non desunt hodieque qui simili artificio utantur, dum vel oleum, vel vinum, vel alia vendunt, quæ mensura aut stannea aut ferrea mensurari solent. Id genus mensurarum videtur Theophrastus φειδωνία μέτρα nuncupare: cum enim ex varia materia confici mensuræ soleant, non omnis profecto hujus fraudis est capax; sed illa demum quæ malleo tractari, flecti, subigique potis est. Talem igitur mensuram intelligit hoc loco Theophrastus, & Phidoniam appellat, cum vulgo Atheniensium, sine dubio. Quamquam ejus appellationis hodie rationem explicare non possumus. Nam etsi & Strabo noster & veteres grammatici φειδωνίων μέτρων mentionem faciunt; nihil tamen extare memini, quod hunc mihi locum satis explanet: nisi quis putet φειδωνίων μέτρων hic dici mensuram illam, sive ἱλαμενὸν ἀγγύον, quod Athenis vocabatur φείδων, auctore Polluce lib. x. cap. 46. mihi quidem id non placet. Hoc igitur mittamus; illud teneamus, sic esse, ut emendavi, legendum. Pherecrates Ἀίγυις apud Pollucem lib. x. cap. 22. λαβῆσα μὲν τὸ χοίνικον τὸ πωδάρκα εἰσέκρυσε. Prehendens quidem choenici fundum infixit: Non dubium ad eandem fraudem pertinere hunc Pherecratis locum. Juvenalis, Sat. xiv. vers. 125.

Servorum ventres modio castigat iniquo.

Similis Salviani querela libro tertio: *Servus*, inquit, *etiam si stipendia usitata præsentur, consuetudini hac magis quam sufficientia satisfaciunt: & ita implent canonem, quod non explent satietatem.* Εἰσκακρυμένη ἀγγύς, aut εἰσκακρυμένη, Ciceroni dicuntur *vasa collisa*: fit enim collisione ἡ εἰσκακρυσις. Sic vocat Hippocrates ἰατρολασμένον & ἱμπελασμένον ὄστρον, quod sit incussum, & ex collisione intro cesserit. Aliud est ἀποκρύειδον quod de vasis dicitur per collisionem fractis, aut quibus vel labrum vel ansa vel emblemata fuerit excussum. Aristophanes *Acharnensibus*, Act. II. Sc. 1v. vers. 53.

—ἀλλὰ μοι δὲς ἓν μόνον

Corylίσκιον, τὸ χεῖλ' ἀποκακρυμένον.

—Sed mihi da unum tantum

Coryliscium [poculum], cui abscissum labrum, Scholiastes exponit, ἀποκακρυμένον. Legimus in hac versu comici κοτυλίσκιον, non ut vulgo κυλίσκιον, secuti auaroritatem Athenæi & Eustathii. In Athenæi codicibus ἀποκακρυμένον male legitur hodie ex glossa,

glossa, pro ἀποκαρυσμένον. Locus est libro undecimo cap. 8. p. 479. *Σφιδρα ἀποφάν.*] Oppidò quam belle conveniunt hæc superioribus. Est enim σφιδρα ἀποφάν, hostorio cumulum diruere, & demere studiose, quod mensuræ superest. Sic accipit Hesychius in ἀπομακρυν. & apud Pollucem libro quarto cap. 23. τὰ ἐκτεταγμένα μέτρα, quibus non est dirutus radio cumulus. In vetere Glossario sic scriptum extat, Ψυκτὸς μέδιον Rasmus. Lego ψυκτὸς. est enim à ψείω. Dicitur & ἀπομακρύνει unde apud Lucianum in Πλοῖον choenix ἀπομακρυνμένη & apud Syracusanum poetam,

Οὐκ ἐλίσσω μὴ μοι κανιὰν ἀπομακρύνει

quem locum ne pluribus nunc exponam, non solum librorum, sed & otii inopia facit: raptim enim ista, & in itinere scribebamus. Inde ἀπομακρυν, sive ἀπομακρυν, radius: quod & ἀποψυκτον, & ῥοχανον dixerunt. Reperio & ἀποψυκτον in veteri Glossario inter interpretationes vocis *ruplus*, sive *replus*: de quo alias. Contrarium τὸ ἀποψυκτον est κορυάσσειν. Glossarium, κορυάσσειν μέδιον, *cumulatus*: doctè sane. Hesych. Κορυάσσειν, ὁτίμασσαν minus rectè ibi vulgo, κορυάσσειν. Idem grammaticus κορυάσσειν paullo ante exponit αὐξάνειν, *amplificare, cumulare*: quæ interpretatio convenit huic loco Pindari in *Pythionici* ode 8. βίον κορυάσσειν ὁδοδύλοισι μηχαναῖς, *honestis rationibus rectoque consilio facultates ad vitam necessarias amplificare*. Ubi Joannes Benedictus commentator addit τὸ κορυάσσειν usurpari metaph. pro κορυάσσειν καὶ μηχαναῖς αὐξάνειν. Opponitur etiam τὸ σφιδρα ἀποφάν verbum σαλεύειν, quod grato debitori quadrat, qui non eadem tantum, sed cumulatior etiam mensura quod accepit vult reddere. D. Lucas capite sexto, commate 38. μέτρον καλὸν, πιστοποιῶν, καὶ συσταλῶν, καὶ ὑπερκαταβάλλον, δώσεται εἰς τὸ κάλπον ὑμῶν. *Mensuram bonam, confertam, & concessam, atque exundantem dabunt in sinum vestrum*: cujus loci singularis mihi semper & admirabilis visa est elegantia. Observavimus etiam apud poetas affinem huic vocem, σαλεύειν, pro *implere aliquid largiter*: proprie tamen est *movere, concutere*, idem quod σαλίνειν. Leonidas poeta epigrammatarius in Anacreontem, Lib. 1v. *Anthol.* cap. 27.

Πρίστω Ἀνακρέοντα χεῖδαν συσταλγμένον οἶνον

Οἶο. --- En, inquit, *Anacreontem vino ita obrutum atque impletum, ut etiam redundet & diffuset*. Hesychius, Σαλεύειν, κατακλύσαι, κινῆσαι perperam enim in vulgatis codicibus, κατακλύσαι. Macedonius libro sexto *Græcorum epigrammatum* cap. 5.

Κισσοκάμα Βερμίσσιν σάπυρον συσταλγμένον οἶνον

Ἀμπικλάρης ἀνὴρ ἀνέκτο Λιωνόρεος.

Υποπρίστω φίλε ὁπλῶν ἀποδίδει.] Videntur hic voculæ quædam deesse, quas sine libris supplere non erat opis nostræ: ac ne officii quidem fortasse erat; divinationis enim res est, non eruditionis, aut ingenii. Capiat igitur, qui volet, per me quidem coronam, & incipiat hic ariolari: nos Oedipi non sumus. Fuit cum legebamus ὑπερκατὰ τὴν παρὰ φίλε τὴν λαῶν, ἀποδίδει. Ut hic notetur duplex βδελυγία istius: Altera, quod mutuo dans aliquid amico suo, pignus ab eo accipit: altera

altera, quod id ipsum pignus mox vendit, sicut facere solent difficiles & inhumani creditores, si debitum sua die non fuerit solutum. Næ qui hunc locum primi depravarunt, digni fuerunt, quibus pro hac noxia multæ prægnantes infligerentur plagæ cum hoc superdico, *Μὴ κακίηται τὸ ἄν. Μυόν.*

Ἐλπίηται τίττον δαχμῆς ἀποδιδόναι.] Apud Latinum comicum Dardalus leno in *Persa* A. IV. S. VI. initio sexaginta minas soluturus, duos nummos retinet: ut ille quidem ait, pro crumena; re autem vera, ea causa erat quam hic Theophrastus notat. Propterea ait Toxilus *vers.* 6.

Sine quaeso: quando leno' est, nihil mirum facit.

Καὶ ὁμοίως ἰστέν.] Quemadmodum apud Romanos fuere *dies curia*, ut Cicero 1. de *Oratore* cap. 7. vocat, hoc est, *curialium convivium*; ita etiam apud Athenienses: fuitque hoc *ρομῆας* unum genus, è quamplurimis quæ in ea Republica fuerunt. Vide Harpocrationem in voce *Ἐστῆρας*, & Demosthenis orationem contra Midiam, & ejus interpretes multis locis. Moris etiam fuit ut septima decimave die postquam aliquis infans erat natus, celebrarentur ejus nomipalia, & convivio exciperentur curiales: quo putet fortasse aliquis hæc pertinere, propter verba sequentia; verumtamen possit & ad priorem morem commode referri.

Ἦμῶν ἄν παρὶς δὲν ἀπογεγενηδῇ.] Jam protulimus ex Aristophanis *Ranis*, *Τίς τιλὺ χαρὰ λῶ ἀποδίδου τ' αὐτῶν*; item, *πῶ τὸ σκέπεται τὸ χῆνόν;* τίς τ' ἰλάει παρὶς γὰρ; vide ad superius caput. Plautus *Persa*, A. II. S. III, *vers.* 14. seqq.

Nam id demum lepidum est, triparcos homines vetulos, avidos, aridos,

Bene admordere, qui salinum servo obsignant cum sale.

Juvenalis vero elegantissimæ de sordido homine loquens, fatira decima quarta, *vers.* 126. seqq.

Ipse quoque esuriens, neque enim omnia sustinet unquam

Mucida carulei panis consumere frustra:

Hesternum solitus medio servare minutal

Septembris: nec non differre in tempora cœna

Alterius conchem, astivi cum parte lacerti

Signatam, vel dimidio putrique siluro.

Filaque sectivi numerata includere porri.

Lucianus in *Hermotimo* five de *sectis* Tom. II. p. 167. de quodam è cœna domum reverlo, *ἀειδὺς παρὰ λαβὴν τὰ κρέα, ὅπως τῷ παιδὶ ἔσται ἰσθὶν παρὰ δὲ δὲ, καὶ ὅπως μὴ δὲ ὅπως τῷ παιδὶ ἔσται ἰσθὶν παρὰ δὲ δὲ, i. e. Carnium porciunculas, quas puero à tergo assistenti in convivio asseruandas dederat, numeratus recepit, ne quem inopemitteret magnopere interminans.*

Lyfias *πεπραγίτας*. Hodie quoque multum illis mercatores utuntur; vocanturque vulgo Italico, ut opinor, vel Hispanico nomine *curfita- sores*. De iis accipiendus est iste locus; itemque hic Platonis in duodecimo *De legibus*, pag. 990. ubi de fidejussoribus disputans, Ἐγγυ- τὴς μὲν δὲ, inquit, καὶ ὁ πεπραγὼν ὁπῶν τῷ μὴ ἐσθίως πωλεῖν τε, ἢ καὶ μισθωσέ- αἰξίον. Ἐπιδικῶν δ' ἔστω, καὶ ὁ πεπραγὼν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀποδιδόν. Fide- jussor esto qui rem alienam vendit ejus qui non jure vendat, aut qui non sit futurus auctor idoneus. Tenetor ergo evictionem praestare, tam is qui rem alienam vendit, quam is cujus res est. Statuit philosophus, ut ὁ πεπραγῶν, qui aliquid emendi cuipiam auctor fuerit, habeatur pro fidejussore: adeo ut si res empta fuerit ab emptore evicta, (ut- pote quod venditor parum bona fide eam possideret) liceat emptori cum proxeneta & parario in judicio experiri, non secus ac cum eo cujus res esse tum dicebatur cum vāniret. Hæc mens Platonis. Ro- mæ quoque, ut Ulpianus docet, venditores aliquando fidejussorem interponebant: quem, ait ille, vulgo *auctorem secundum* vocabant. Glossarium, *Secundus auctor*, βεβαιωτής. Sic etiam per intercessorem æs alienum faciebant, ut indicat Seneca *epistola* cxix. & libro 11. *De beneficiis*: meminit & libro 111. Vide epistolam Alciphronis, quæ incipit Μίχα — &c. & apud IC, de proxeneticis libro 1. *Pandectarum*.

* Ἀνίστασθ' ἐξ ἀρχῆς διδάσκων.] Sic capite sequenti, εἴθ' ἡπαγγίλλασθ' ἀναστὰς. Sumtum à more qui in concione & curia servabatur; nam qui verba facturi erant, surgebant.

Καὶ θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας ἦσαν.] Lege ἀς θύοντας. hoc est *πρὸς θεῷ*. Jam ἀναλίσκων, non est simpliciter *sumptus facere*, ut putarunt interpretes: sed *comedere atque epulari*. Sic accipi illam vocem, vel ex uno A- thenæo notius esse potest, quam moneri quisquam debeat. Sic & *δαπανῶν* usurpat Xiphilinus de Vitellio, τὸ πλεῖστον τῶν ἡμέρας καὶ τῶν νυκ- τὸς ἡδαπάνει & *δαπάνη* pro cibo, recentioribus Græcis: Mauricius lib. xi. φέρει δι' ἑαυτοῦ καὶ δαπάνης ἡνδεῖαν. Idem in verbo *consumere* est apud Latinos.

Τόμον ἀπαυτίσειν.] Ne hic quidem τὸ ἀπαυτεῖν usitatam significatio- nem retinet, quæ est, *reposcere rem suam*: sed ἀπὸ ita accipi debet, ut in ἀπαλίσσειν apud Evangelistam, (Lucam cap. 6. *commate* 35. *δανείζετε μὴδὲν ἀπελπίζοντες*, *Mutuum date nihil inde sperantes*) utque in ἀπαδίειν & aliis accipi debere fusc docet Athenæus lib. xvi. cap. 16. pag. 649. ubi hæc inter alia leguntur; *χερσὶν καὶ ἀπαδίειν ἀντὶ τοῦ ἀπὸ πινῶν ἰδίειν*, *Utuntur verbo ἀπαδίειν eo sensu, ut de re quāpiam gustare significet*. Notum est autem convivium rem sacram solita olim comitari: aut si convivium celebrare nollent, è victima partes ad amicos mit- tebant. Theocritus *Bucoliastis*,

--- καὶ τὸ ὃ θύσας

Ταῖς Νύμφαις, Μέρωνι καλὸν κρέας αὐτίκα πύμνον.

Plautus *Milite*, Act. III. Sc. 1. vers. 116.

Sacrificant? dant inde partem majorem mihi quam sibi.

Καὶ

Καὶ παρὸν διαίτη συγκρίνει.] Intempestiva commemoratione justorum alterius partis: quorum commemorandorum non id est tempus, sed id potius, quando apud judicem res agitur. Ibi enim stricto juri, hic æquitati locus est. Peccatur igitur ab isto inscitia temporis. Hoc moneo, quia poterant hæc videri ad *σεμρίαν*, de qua capite sequenti, referenda.

Καὶ ὀρχήστῳ δ' ἄ.] Omnino ὀρχήστῳ legendum. Ut ait Cicero, pro L. Murana cap. 5. saltatio comes erat extrema convivii tempestivi: cum enim erant bene saturi, ac bene poti, tum ad saltandum animum appellebant. Supra nota erat *ἀπνοίας*, siccum, necdum vino plenum, saltare. Dion Chrysostomus in oratione ad Alexandrinos: *Τὸς μὲν ἄλλος ἀνθρώπος ἢ μέν τι πρὸς ὁδὸν ἵσταται καὶ ὀρχήσεται παρ' ἡμῶν καὶ πύλαισι τοῖς ὄντιν.* Ἡ γὰρ ὁδὸς μέν τι ἵσταται καὶ ὀρχήσεται. De saltandi studio antiquorum, Athenæus lib. 1. cap. 19. pag. 22. & lib. XIV. cap. 6. pag. 628. Lucianus in peculiari oratione περὶ ὀρχήσεως, quæ extat tom. IV. pag. 90. sequi. Macrobius, alii.

Ad CAPUT XIII.

Περὶ σεμρίας.

Ἀμείλιον σεμρία δέκεται ἀν' ἡ.] Parum videtur vitium istud à blanditiis, de qua dictum supra, differre: differt tamen. Blando enim homini, ut eum nobis definit Theophrastus, scopus est propositus delectare omnes, nemini molestus esse, in sermonibus quotidianis omnium offensionem vitare. Hoc si assequitur homo blandus, habet ille tota quod mente petebat, estque ejus voto abunde satis factum. At is quem *σεμρῶν* Theophrastus hic vocat, magis ad naturam adulatoris accedit: habet sane hoc cum illo commune, quod cum officiosus admodum videri cupiat, ineptam tamen ejus rationem init. sine etiam ac scopo parum sæpe distant: uterque enim alius gratiam cupit, non virtutis amore, sed quia sic suis rationibus conducere existimat. Omnino parvo intervallo separantur hæc tria, adulatio, blanditia, & *σεμρία* quæ est officium ab eo profectum, in quo non est affectio sed affectatio, ut cum Tertulliano dicam. Hanc possis cum Cicerone, ex orationis pro A. Cæcina cap. 5. *fiatum officium, & simulatam vel ineptam sedulitatem* dicere: Horatio simpliciter sedulitas, in illo, Lib. 11. ep. 1. vers. 260.

Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget.

possis & *ambitionem*, Latinissime. *Officium supervacuum* dicere cum interpretibus non placuit: nam τὸ σεῖ in hac voce non tam quod supervacaneum est & non necessarium notat, quam id quod abundans est nimis & affluens & exsuperans. Sicut in alia voce (*superesse* scilicet) recte explicat A. Gellius Lib. 1. cap. 22. *Curiosum officium* potius dixerim; ut loquitur Tertullianus; etsi in alia re.

Ἐμψυ-

[*Ἐμψυχισμὸς ἀνθρώπων, ὃς ἐν δυνάμει.*] Accidere multis solet ut rogati aliquid, cui præstando pares se non esse probe sciant, nihilominus tamen id in se recipiant, & operam suam prolixè polliceantur: sic miser in laqueos ipsi se induunt, unde mox extricare se salvo pudore cum cupiant, nequeant. Ejus rei duplex causa esse solet: vel quod pudet multos imbellicitatem virium suarum, & pauperiem suam denudare; vel quod itanati sunt, ut denegare quicquam rogati non suffineant, impediende illos pudore quodam subrustico, & plane inepto, quem *ἄσχετον* vocant Græci: de quo legat decori & honesti studiosi juvenis pulcherrimum Plutarchi commentarium: reperiet multa quæ ad *ἄσχετον* hunc pertineant. Hi sunt de quibus Seneca, lib. 11. de Benef. cap. 1. Multos, inquit, liberales facit frontis imbecillitas. Neque aliena hinc illa Charini apud Terentium querela, Andr. Act. IV. Sc. 1. vers. 5. seqq.

*id genus est, ait, hominum pessimum,
In denegando modo queis pudor est paululum:
Post ubi jam tempus est promissa perfici.
Tum concti necessario se aperiant, & timent,
Et tamen res cogit eos denegare.*

[*Ἐν τῷ τοῦ ἀνθρώπου ἰσχυρίῳ.*] Sensum, puto, expressimus: verba autem valde sunt depravata. Arbitror autem locum esse mutilum; ideoque non ἰς ἀσχετίους sed *περὶ ἀσχετίους* potius curandum. Ita igitur expleo, *ἔν τῷ τοῦ ἀνθρώπου ἰσχυρίῳ, ὅτι οἱ τὸν τῷ ἰσχυρίῳ.* Siquis malit referre ad eum cui nulla probatio satisfacit, neque acquiescit iis quæ omnes esse vera fatentur, ita erit legendum, *ἔν τῷ τοῦ ἀνθρώπου ἰσχυρίῳ.* Molesti autem esse solent qui in re clara hærent; & à Latiniis nodum in scirpo querere dicuntur. Lucilius,

Nodum in scirpo insane facere vulgus.

Terentius, Andr. Act. IV. Sc. 1v. vers. 40.

At mihi annus scrupulus etiam restat, qui me male habet. r. dignus es.

Cum sua religione odium: nodum in scirpo quaris.

Cicero orat. pro A. Cæcina cap. 5. Ebutium, cui personam hominis *ἄσχετον* imponit, appellat cognitorem viduarum, defensorem nimium litigiosum, concitum ad rixas.

[*Ἐν δυνάμει τῶν ἀνθρώπων.*] Non damno hanc lectionem, optime enim convenit homini inepte officioso. Tales autem multi passim reperiuntur, qui contendentes amicos rixantesque, suis acclamationibus *ἔν, ἔν, ἔν, ἔν,* accendant potius quam ut eos diremptum eant; quod erat veri amici officium. Sed nec *ἄσχετον*, quod aliquando in mentem mihi venerat, penitus damno: ut nimirum intelligamus, ineptum istum hominem, cum aliquos videt inter se certantes, sive id verbis fiat, sive armis (utroque enim modo verbum *ἄσχετον* accipi potest) temere se in eorum contentiones immiscere; quasi pacificaturus illos sit: cui tamen præstando auctor non sit futurus idoneus. *Ἀσχετον* ergo erit *certantes inter se dirimere*: quomodo accepit Plato in nono De legibus.

Μὴ δύνασθαι εὐρεῖν τὴν πορεύσασθαι.] Scribe οἶ vel ἴ. passim ita peccatur
Cum ait Theophrastus μὴ δύνασθαι εὐρεῖν, scite & venuste exprimit
ἀνοήτου ἄνθρωπου ἄστυν in bivio hærentis. Oppianus poeta do-
ctissimus Ἀλιευτικῶν libro tertio, versibus 501, 502. seqq.

— εἰ μὴ δὲ ἀνδρὶ

Καὶ νῦν, ὅς ἐστι γιγνώσκεις πολυτρίποισι κυρήσας
Ἐστὶν ἰσχυραίνων κερδὶν δὲ οἱ ἄλλοι λαμβάνουσιν,
Ἄλλοι δὲ ἐξ ἑτέρῳ ὁπλοῦντος εἰς ὅδον ἰλθεῖν.
Παπλινὶ δὲ ἑτέρῳ γόῳ δὲ οἱ ἦν τε κῆρυξ
Εἰλαίῳ, μέλα δ' ὁπλὸς μὴς ἀνέχετο βέλους.

— similis viro

Illi, qui trivii multum tritis, cum in ea incideris,

Stat meditabundus: Cor autem ipsi alias levam

Alias dextram cogitat in viam procedere.

*Spectat vero in utramque partem; animus autem ipsi velut flu-
ens*

Voluitur, & admodum sero unum appetit consilium.

Πῶς μὲν πᾶσι.] Non tulit rex Antigonus θεωρίαν istiusmodi,
ne in filio quidem: à quo cum esset aliquando interrogatus, *Quando
sumus castra moturi?* respondens ille, *Quid, inquit, vereris ne tuba
sonum unus omnium non audias?* Cæterum videntur duces Athenien-
sium scripto soliti significare, quid opus facto, suis centurionibus &
tribunis. Vide Suidam in πινυον.

Τὸ πατρὶ εἰπεῖν.] Non quò matrem deferre aut accusare apud pa-
trem velit; sed ut patrem admoneat tempus esse ut cubitum eat, ne
sit matri jam cubanti, imò jam dormire incipienti, longior expecta-
tio molesta. Δωμάτιον est καὶ τὸν, thalamus sive cubiculum, ubi erant
lecti cubiculares diversi à triclinariis. Plato 111. *De republica* pag.
612. de Jove loquens, libidine inflammato, καὶ ὅπως διαπραγμάτῃ ἰδὲν
ἔλθω ἤθεον, ἄστὶς μὴδ' εἰς τὸ δωμάτιον ἰδέσθαι ἠδὲν, ἀλλ' ἂντι βελόμβου χαλεπὴ
ἐγγύνη. Usque adeo visa Junone percussus esse, ut non in cubiculum
venire potuerit, sed ibidem humi congrui voluerit. Ex isto loco Pla-
tonis apparet quare dicatur uxor maritum expectare ἐν τῷ δωμάτιῳ
& quanta sit filii θεωρία ista curare, & matri fux pene dixerim le-
nocinari. Cæterum vocem θεωρίαν id significare quod diximus,
cum sit indubitati juris (Hesychius diserte alicubi explicat καὶ τὸν): ob-
servavimus tamen, doctissimos viros sæpe, hac illius notione non
observata, graviter peccare: vertere enim passim domus, aut nescio
quid aliud, contra auctoris sui mentem. Exempla reperies in Plu-
tarchi Catone, in ejusdem Cimone, item Alexandro, Cesare, Cato-
ne Uticensi, Demetrio, Antonio, & aliis locis apud eundem magnū
scriptorem: ubi fere semper offendunt interpretes; quòd in rudiorum
juvenum gratiam, non doctorum hominum contumeliam, dictū
sit.

Ὅπως μὴ δῶσθαι οἶνον τῇ καλαποζομένη.] Placet, quòd docti viri exco-
gitarunt, καλαποζομένην videamus tamen num minore mutatione
in integrum vulgata lectio queat restitui. Quid enim si ita scri-
bamus?

bamus? ὅπως μὴ τῷ δόσῳ εἶναι, καλλωπίζομαι, ἢ φθασ βέλ. Τῷ est alieni, nempe ægroto: quem planius illa mox designant, ἢ κακῶς ἔχοντα. At καλλωπίζομαι est, inepte se illi vendicans. Nam quia solus ex omnibus domesticis & amicis ægroti voluntati morem gerit, hoc iste suum in illum studium ostentat & venditat: homo præposterus, qui id sibi gratiæ apponi velit, quod iusta reprehensione dignum sit. Ita posse accipi verbum καλλωπίζω, docti non negabunt: sic apud Plutarchum in Antonio, ἐγκαλλωπίζω τοῖς αἰσχροῖς, ostentare tanquam pulchra quæ sint turpia. Omnino istam vocem mordicus retinendam censeo: vel propter effatum Coi senis, qui in lib. Περὶ ἡλικιᾶς vere & eleganter, ζῆτιται ὁ νοσίων, inquit, ἢ καλλωπισμῶν, ἀλλὰ τὸ συμμέλειν. Verum de hoc loco Theophrasti amplius cogitemus. Fortasse verum est, quod in margine unius è Palatinis codicibus erat adnotatum, καυμαζομένων id erit, febris ardente laboranti: tunc enim maxime æger vino abstinere finitur, quando ipsum febris illud genus habet, quod καῦμα vel καύσον medici appellant. At illud εὐπειρία quod statim sequitur non est hortari aut inducere, ut docti homines putant; sed quod Hippocrates μεταρίζειν dicere solet, hoc est, ægrotum in lecto jacentem attollere, & ita componere, ut possit commode bibere.

Καὶ γυναικὸς πλευματίας.] an ἡ ἰδία; an ἡ πλεονία ἢ φθία; utroque enim modo possis accipere. Quanta fuerit veterum πενηρία & ambitio in titulis cipporum, res ipsa indicat. Plato vero, ut huic ambitioni stulta, ut vocat Tertullianus; humana, ut Plinius; obviam iret, legem hanc inter cæteras ferebat, Ne cui liceret tumulo cujusquam longiorem quatuor versibus heroicis titulum inscribere; libro xii. De legibus.

Ὅτι ἢ πρότερον πολλὰς ὁμῶμον.] O hominem non solum πενηρὸν sed plane vacui capitis, & ut ait Pindarus, λευκῶν φρονέων! Vult hic iurjurando quod adigitur fidem astruere, & ait sæpius jurasse se: non poterat melius probare quanto haberet neglectui jurisjurandi religionem; quæ quidem in non jurando, aut quam rarissime jurando maxime sita est: vix est enim, ut qui sæpe juret, non interdum pejeret. Quare optimo sane consilio Theophrastus supra inter hominis perditum profligatque notas hanc cum primis numerabat, quod facile & leves ob causas juraret. Scite & eleganter Hierocles, Comment. in Aur. Carm. Pythag. vers. 2. pag. 37. Edit. London. A. 1654. (pag. 32. Edit. Cantab. A. 1709.) Σίβη, inquit, ἢ ὄρνον, τῇ μὴ περχειέως αὐτῇ καταχρῆσθαι, ἢ ἰδιωτὴς εὐνοκλῆν ἐν τῇ μὴ ἰδιωτῶν ὁμῶμον. Jusjurandum cole, temerario ejus abusu vitato, ut relicta jurandi consuetudine sancte jurare consuecas. Est enim verissimum quod Philo Judæus ait, De decem præceptis Legis, φῶς ἐν πολυορκίᾳ ψευδορκία, ἢ ἀπίστεια: & alibi idem, ἢ πίστις ἢ πολυορκία τακτικῶν ἀλλ' ἀπιστίας ὅτι παρὰ τοῖς εὖ φρονέουσιν. Exemplum hujus stultitiæ in his versibus lepidissimi Menandri,

Γλυκίεα τί κλαίεις; ὁμνέω σοὶ τὸν Δία

Καὶ τῷ Ἀθηνᾶν φίλτατῇ, ὁμῶμον

Καὶ πρότερον ἤδη πολλὰς.

Ad

Ad CAPUT XIV.

Περὶ ἀναμνηστίας.

Εἰς τὴν δὲ ἀναμνηστίαν.] Est hoc vitium τῆς διανοίας, neque ad mores proprie refertur: opponitur enim ei virtuti διανοικαῖ, quam Græci ἀγχινοίαν, Latini, puto, *solertiam* appellabant: quemadmodum autem stupiditatem definit Theophrastus *tarditatem mentis*, five *animi*; sic Platoni in *Charmide* p. 466. definitur ἀγχινοία, ὡς ὅτις τις τῆς ψυχῆς. *Solertia est acumen quoddam animi*. De eadem habes apud Aristotelem, & in vi. *Nicomacheor.* cap. 10. & in priore *Posteriorum*, & alibi: sed nolo prætermittere ejusdem definitionem, quæ est in libello Andronici, Ἀγχινοία, inquit, ὅτιν ἔστις ἐξ ὑπογίης τὸ κατὰ φύσιν ἐνδοκίμου. καὶ κατανοήσασθαι τὸ δυνάμει. i. e. *Solertia est habitus, quo ex tempore decorum invenimus, nec ab eo aberramus*: quæ prorsus huic loco est accommodata. Suetonius in *Claudio*, stuporem de quo noster, *μνηστίας* καὶ ἀναμνηστίας elegantissime vocavit, quando cap. 39. de eodem ita loquitur: *Inter cetera in eo mirati sunt homines ὅτι oblivionem ὅτι inconsiderantiam, vel, ut Grace dicam, μνηστίας καὶ ἀναμνηστίας*. Vulgo qui essent ejusmodi audiebant ἀσπληγχοί. Galenus libro iii. *De dogmat.* Hippocratis ὅτι Platonis, ὅτι δὲ eis ἀναμνηστίας παντὶ κατὰ φύσιν βελτιώσονται, ἀσπληγχοίς ἐννοεῖται. Idem scribit & alibi. In sacris litteris (*Eph.* 1v. com. 32. & *I. Petri* 1.11. com. 8.) & libris patrum ὁ ἀσπληγχοῦ idem est atque ἰλαήμων. Est vero singulare ἀναμνηστίας exemplum in eo qui asino vehens, cum plureis duceret, unum sibi furto periisse serio querebatur, illum nempe cui infidebat. Est in ore vulgi fabula: sed ut rem gestam narrat Galenus in libris *De usu partium*.

Καὶ ταῦτα εἰσπίνει μέλλων.] Dicitur εἰσπίνειν τὸν δίκην, is qui admittitur ad causam apud judicem dicendam, five conjiciendam, ut veteres loquebantur. Dicunt autem utroque modo: & ὁ κρίνων, five ὁ δίκην μέλλει εἰσπίνειν τὸν δίκην ἢ γερῶν. & ὁ δίκην μέλλει εἰσπίνειν, sic enim Orator cum in ea κατὰ μέδην. tum in Περὶ Φορμίωνος.

Καὶ ὅτι δίκην ἀνιστάμεθα.] Legebam olim ἀπὸ δίκης. & ad hujus loci illustrationem ita differebam. Si nihil aut deest, aut corruptum hic est, sensus erit hujusmodi. Solet iste stupidus ac stolidus, cum nocte tota se cibis supra modum oneraverit, posteaquam in theatrum venit, vino somnoque sepultus jacere; vix ut tandem evigilet, ut ferro domum suam revenire instituat; quo quidem in itinere sæpe accidat ut aberrans à foribus suis, & incautius ad vicini ædes accedens, à mutis custodibus, qui ad vestibulum excubias agunt, mordeatur. Optime autem concinit hoc ei quod modo dicebat, solitum τῆς ἀναμνηστίας in theatro dormientem solum relinqui. Θεάτρον est theatrum, aut alius locus in quo federi vulgo ad spectandum solet: δάκοι enim sunt *sedes* & *subsellia theatrorum*. Latini, ut notat Livius lib. 1. cap. 35. *fores* appellabant: itemque *spectacula*, cum ipse Livius, tum alii: melius

114 IS. CASAUB. AD THEOPHR. Cap. 14.

Græci θεωρεῖται vide Hesychium in ἰσορίον. Atticum autem est, locum ubi multæ sessiones & δάκαι sint appellare δάκον. Scholiastes Aristophanis in *Nebulas* ad Act. I. Sc. 1. Θάλαττα καλεῖται ὁ τόπος Ἀθηναίων, ὅπου πολλοὶ συνέρχονται καὶ συναίμαται. Sic alia loca vocabant Athenienses ab iis rebus quæ ibi multæ erant aut multum. Sic exempli causa ἰλιον vocabant, ubi venale prostabat oleum. Menander, ἀναμάρτω σι πρὸς τῷ ἰλιον. μύρον, myropolium: ut in Aristophanis *Equitibus*, τὰ μέγιστα τὰ ἐν τῷ μύρῳ καὶ δὴ μύρον παρὰ τὸ καλεῖσθαι, ubi calculis vel talis ludi solet: quilocus Ciceroni lib. 1. ad *Att.* ep. 13. *ludus talaris*; Augusto apud Suetonium cap. 71. *forum aleatorium* dicitur. Euripides, *Medea*, vers. 67, 68.

Ἦκουσά τε λίσσονται, εἰ δὲ κῶν κλέων,
Πισυνὲς περισσάδων, ἴνδρα δὲ παλαιάτοι
Θάσσον. ---

*Audivi quendam dicentem, cum non viderer audire,
Accedens ad locum ubi luditur tesseris, ubi natu grandes
Sedent.*

Scholiastes: Ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς τόποις ἀνόμεζον τὰς τῶν παρὰ τὸν καλὸν τὰς τῶν τῶν καλῶν, εἰς ὅσον καὶ μύρον, ἴνδρα ταῦτα συνήδων ὅτι Pollux quoque lib. x. cap. 5. notat dixisse poetas comicos εἰς τὸ ὄν, εἰς τὸ ὄν, εἰς τὸ ὄν, εἰς τὰς χύτρας εἰς τὰ σκάφη, in vinum, in obsonium, in oleum, in ollas, in allium, pro, in loca, ubi talia venduntur: & id genus alia. Ita debes accipere in hoc Alexidis loco in *Doricide* apud Athenæum, lib. 111. cap. 23. pag. 104.

Τοῖς ἰχθυόπωλεις ὅτι ἐμφερισμῶν,
Ὅς φασί, χαλκῶν Καλλιμέδοντος εἰκόνα
Στήσαι Παναθηναίων, ἐν τοῖς ἰχθύσι,
Ἐχουσι ὅπῳν ἔχουσιν ἐν τῇ δεξιᾷ.
*Piscium mercatoribus decretum est,
Ut aiunt, aneam Callimedonti statuam
Ponere diebus festis Panathenæorum, in foro piscatorio,
Qua dextra manu assam locustam habeat.*

falluntur enim ibi interpretes, dum non animadvertunt dictum esse ἐν τοῖς ἰχθύσι pro in foro piscatorio, qui locus Plutarcho in *Hyperide*, pag. 849. ἰχθυόπωλεις, subintell. ἀγορὰ, nominatur: sicut eidem in *Timoleonte* ἀγορὰ ὁ ἰχθυόπωλεις dicitur, quæ Attice ὄν. Sic etiam accipiendum apud Aristotelem, in nono de *historia animalium*, capite 43. ubi teredinem ait esse λίχρον ζῷον, & solitam advolare πρὸς τὰ μαγρίτζα καὶ τὰς ἰχθύας, hoc est, τὰ ἰχθυόπωλεις: sicut dixit Theophrastus capite 6. ἰσοδύειν τὰ μαγρίτζα, καὶ τὰ ἰχθυόπωλεις. Hæc igitur nosolim: cætera, opinor, rectè; nec mutamus: at, de loci hujus interpretatione, aliter nunc sentimus. Nam pro ὅτι δάκον ἀνιστάμεθα, quod nihil significat, scribendum est ὅτι δάκον vel ὅτι δάκων, inducta copula καὶ ante ὅτι, quæ sensum plane corrumpit: de eo namque loquitur Theophrastus, qui postquam diu multumque est helluatus, cogitur lecto noctu surgere ad alvum, honos sit auribus, exonerandam: quod concisa & honesta locutione dixit auctor ἀνίσταμαι ὅτι δάκων, surge

gere ad fellas; id est, surgere è lecto ut eat ad fellas. Certum est, veteres privatarum latrinarum usum hodiernum ignorasse. Qui paulo erant in re lautiore, lasanis & fervorum λασσανόρεον opera in eam rem utebantur, sicut poetæ Græci & Latini passim ostendunt. (Inter Latinos quidem vid. Horat. lib. 1. Sat. vi. vers. 109. & in eum locum comment. Torrentii.) Plebs vilis è cubiculo & domo tota ut plurimum egrediebatur, & vel proxima quæque loca inhonesta petebat, vel fellas publicas, in usum exstrui solitas, & aquis fere imponi: hæc loca Græcis appellantur θάλασσοι vel θάλασσοι, propter eandem causam, quam antea exposuimus: quare etiam καθιδέχεσθαι pro eodem usurpant. Epiphanius libro 11. de morte impii Arii; κατὰ τὰς νύκτας εἰσελθὼν ὁ Ἀρειὸς εἰς θάλασσαν πρὸς τὰς αὐτῶν χρεῖας παρεσκευασθῆναι, ἐλάλησεν. Ante Epiph. B. Athanasius, in epistola ad Serapionem; εἰσελθὼν εἰς θάλασσαν εἰς θάλασσαν καθιδέχεσθαι, αἰς διὰ χρεῖαν τὴν γαστρίαν. Theodorus libro primo de re eadem; εἰσελθὼν καθιδέχεσθαι, αἰς διὰ χρεῖαν τὴν γαστρίαν. pro eo quod idem libro 14. de harejibus, εἰς τὰ δημόσια εἰσελθὼν λατρεῖν. Inde θαλάσσειν pro ἀφιδέχεσθαι ire ad fellas, vel adsellare, aut adsellari, ut sæpe apud Vegetium, in libris De re veterinaria. Josephus Ἀλσίως libro 11. cap. 7. de Esseno- rum circa hoc naturæ opus pudicitia loquens; βόθρον ἐρύσσοντες ἑκάστην τῇ σκελίδι καὶ θαμνίσκῳ ἀσπιδόεντες, αἱ μὴ τὰς ἀνὰς ὑβρίζουσιν τῷ οὐδὲν, θαλάσσειν εἰς αὐτόν. id est, foveam uno pede altam dolabella fodientes & dimissa veste sese diligentissime contegentes, ne scilicet splendori divino injuriam faciant, ab onere ventris levantur. Hesychius explicat, θαλάσσειν, καθιδέχεσθαι εἰς τὰς χρεῖας nam χρεῖαι hic, quod eruditissimi viri non observarunt, sunt αἰσιν necessitates; ut in superioribus locis aliquoties vidimus. Artemidorus libro primo cap. 11. inter hominis actiones ponit τὸ καθιδέχεσθαι εἰς χρεῖας & θαλάσσειν, quæ duo idem significant: & fortasse alterum è glossmate irrepsit. Quin ipsas quoque fellas appellantur χρεῖαι. Glossæ veteres; χρεῖαι, ἐν αἷς ἀποπαύμεναι, latrina. Hebræi, נִסְתָּרָה הַבֵּית, οἶκον καθιδέχεσθαι. Latini fellas dicunt, unde sella familiaris, vel familiarica, apud Catonem & Varronem in villæ descriptione: quidam historici inferioris ætatis, sedem naturæ. Græci vero eadem loca dixerunt etiam τὰ ἀβάτα. Epiphanius adversus Ariomanitas, τὴν Ἀρειὴν παρελθὼν κατὰ τὰς νύκτας ἐπειχθὲν ὅτι τὸ παρεσκευασθῆναι, διήρχετο μετὰ τῶν ἀφιδέχων, καὶ ἵππων ἐν τοῖς ἀβάτοις καθιδέχοντο, εὐρέθη λακτίνας. Proprie ἀβάτα sunt loca inaccessa, vel propter sceditatem, ut hic; vel propter majestatem, ut in libro De nominibus divinis, qui Dionysii Areopagitæ esse dicitur, capite ultimo: ibi de natura Dei auctor differens, εἰδὲ ὄνομα, inquit, αὐτὸ ὄν. εἰδὲ λόγος, ἀλλ' ἐν ἀβάτοις ἔξαρται. καὶ μὴ δυνάμεθαι εὐρεῖν.] Notanda ista verba; quibus indicat se de eo intelligere, qui non solum quærat quod sit à se reconditum & certo loco positum, sed qui omnino nequeat reperire: quod sane stuporis alicujus esse indicium fatendum est. Nam alioquin scimus hoc multis usu venire, interdum etiam iis qui sint ἄτα οὐκ ὀρθοί ἐν νόμῳ. ut quod alicubi collocarint, statim invenire non possint. Quamquam quid hoc mirum, si etiam liberorum, aut amicorum, aut servorum nostrorum nomina, quando vocare illos volumus, in mentem nobis

non veniunt, sed in primoribus labris hærent? Imo ausim dicere vix quenquam esse, cui non aliquando usu venerit quod ille apud Plautum ait: *Istud, inquit, fieri solet,*

Quod in manu teneas atque oculo videas, id desideres.

Et sane aliud est *ἄγνισα*, aliud *ἀπεροξία*. Interdum, inquit Seneca, scimus aliquid; sed non attendimus. Idem, epistola LXXII. *Quibusdam evenit, ut quadam scire se nesciant, quemadmodum querimus sæpe eos quibuscum stamus.* Propterea dicebat Cyrus apud Xenophontem post medium Lib. VIII. καλὸν ἔστι ἐν οἰκίᾳ ἐπιπιδρυμὰ εὐδημοσύνην, i. e. praeclarum in familia esse institutum aptam collocationem. Non dissimile est illud de quo querit in Problematis Alexander, διὰ τί οἱ τοῖον πᾶσι ἀπ' ἄνθρωπων, καταλαβόντες αὐτὸν διακρίνομεν. Vide locum.

[*Ἦνα παρεγίνετο.*] Nempe ut funeri operam det, sicut mos erat olim venire ad amicorum defunctorum *πρόθιπον* unde est apud Iso- cratem, *παρεγινέσθαι τὸ κῆδος* apud Demosthenem, *παρίσταται τῇ προθίσει τὴν τιμιλευτικότητά.* Ea *πρόθιπος* trium fere dierum erat: et si lege Solonis unus illi dies tantum præfinitus. Postea sequebatur *ἐκρηγεῖ* efferebantur autem mortui ante solis ortum. Quod idem orator in oratione adversus Macartatum confirmat his verbis; *ἐκρίβην δ' ἀποδιδόντα τῇ ὑστερίᾳ ἢ ἀν' προθίοντα, πρὶν ἥλιον ἔξίχειν.* Cadaver autem postridie, quam proposuerint, ante solis exortum efferunt. Verum de his alias fortasse pluribus.

[*Δακρύουσι, εἰπὶν, Ἀγαθὴ τὴ χη.*] Contrarium oportuit; *Nollem factum, aut, Molestè fero.* Inepte igitur iste formulam usurpat, cujus usus in re læta potius, ut cum ducenda uxor, aut aliud quid suscipitur. Nam tum solebant dicere *Ἀγαθὴ τὴ χη*, hoc est, *Quod bene veritas, vel, Quod sit felix & faustum*, aut *Felix hoc*, vel denique, *Bonum factum.* Et apud Ciceronem ad Atticum libro VII. *Bene eveniat*, plane est *Ἀγαθὴ τὴ χη*, & quod dicit Persius Sat. IV. vers. 29. *hoc bene sit*: non *Ἔσται μὲν εὖ*, quod affert Bosius ex Aristotelis testamento; id enim aliam vim habet. Dicebant etiam *εὖ πάθωμεν*, cum aliquid facere instituebant; ut apud Lucianum, qui è portu solvunt. Moris etiam fuit veteribus, quicquid aggredierentur, Dei nomen invocare, & veluti bonæ scævæ gratiæ dicere inter initia *θεός, θεός.* Annotant Helychius & Eustathius ex veteribus Criticis ad Iliad. β. παρ. 195. ad v. 481. cujus verba, cum non cuivis sint obvia, merentur apponi. *Τὸ θεός, θεός*, inquit, κατὰ τὴν Περσικήν ταῖς ἀρχαῖς οἱ παλαιὸι ἐπὶ τῶν ἐπισημειώμενοι. *Ἀίλιος* δ' *Διονύσιος* φησιν, ὅτι καὶ ἐν ἱεροποιίαις καὶ ἄλλαις περιστάσεσιν, τὸ θεός, θεός, ἐπιλέγεται ἐν τῷ ἑτέρῳ ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται καὶ ὅτι παρὰ τὸς ἱερὰ ἀρχαῖοι, ἔλεγον θεός, θεός. Porro stuporis non dissimilis exempla habes in Suetonii Claudio, capite 39.

[*Μάρτυρες παραλαβόν.*] Tanquam videlicet flagitatum debitas pecunias iret: solebant enim illi testes secum adducere, ut si debitores inficias irent, aut calverent, ut est in XI. Tab. præsto esset quem posset antestari, & qui eum, unde petebatur, vocaret in jus, quod *κατατίθειν* dicebant Athenienses: vide *Nebulas* Aristophanis, Act. II. S. I. & Act. IV. Sc. II. Vel imitatur stulte eorum morem qui de-

bitas

bitas pecunias solvunt: nam illi solebant ambitiose multos bonæ suæ fidei testes adducere. Demosthenes eleganter in ea contra Phormionem, ἵστ' δὴ πῶς, inquit, πάντες, ὅτι δυνείζονται μὴ μὲτ' ὀλίγων μαρτύρων ὅταν δ' ἀποθίσθαι, πολλὰς παρέσταν' ἐμάρτυρες, ἵνα ἱππευαῖς δοκῶσιν ἵ) πρὸ τῶ συμβόλαιου. i. e. Nostis profecto omnes, mutuari solere istos coram paucis testibus; cum reddunt, multos adhibere testes, ut boni viri esse in præstandis pactis & conventis videantur.

καὶ προχάζειν.] Veteres & se & liberos suos cursu studiose exercebant: vocabant autem πρόζον, tam genus hoc exercitationis (cujus varias species habes apud Platonem *De legibus* lib. viii.) quam locum ipsum. Aristophanes,

Βαδίζε μοι τὸ μετρίκιον ἀπὸ πρόζων. Euripides *Medea* vers. 46.

Ἄλλ' οἶδ' παῖδες ἐν τέρζων παπαιμένοι

Σπίζον.

At pueri isti cessantes à loco ubi cursu certant

Veniunt.

Vocabant & δέξιμον· qua de voce plura alio loco ad lucem auctorum, faciente Deo.

καὶ εἰς κόπον ἐμείλμεν.] Delendum cenfeo τὸ καὶ, ante sic x. Intelligendum est: excedere istum in hac parte, neque modum servare. Est enim legitimus modus & omnis exercitationis finis, lassitudo: inquit Seneca, *epistola* lxxxiv. Clemens Alexandrinus lib. iii. *Padag.* cap. 10.

αἱ πόνος στίβον ἡγιάδης ἀρετῶν, ὅπως τὸ ἑστὶν μάλιστα ποιεῖν καὶ χαλκίζον, καὶ κοπιῶδες, καὶ νοσποῖόν. Quemadmodum est optimum labores cibos præcedere, ita supra modum laborare est pessimum, & laboriosum, & morborum causa. κόπον accipe, non lassitudinem, sed fatigationem, & incommoda quæ nimiam lassitudinem consequi solent, quæ à medicis explicantur. Hæc notare volui; nam alioquin laude dignum potius quàm reprehensione istius istud studium. Seneca *De divina providentia* cap. 11. Non vides quanto aliter patres, aliter matres indulgeant? Illi exercitari jubent liberos ad studia obeunda mature; feriatis quoque diebus non patiuntur esse otiosos; & sudorem illis, & interdum lacrymas excutiant. Cavendum sane in educandis pueris lassitudo corporis: quæ, ut ait idem alibi, consumit quicquid in nobis est mite placidumque, & acria concitat. Quin eadem juvenes reddit segniores: quam ob causam ait Varro, illos qui catulos educant, non pati eos defatigari.

καὶ ἐν ἀγρῷ.] Cur ista adjiciuntur? An legendum ἐν ἀγρῷ. Nam, quemadmodum ait Xenophon, τὰ ἑρδὰ πάντα μὲν ἔσται τὸ τῷ πλείστῃ ἐκείνῃ. Nihil pronuntio.

αὐτοῖς φαλῶ ἔσται.] Lego αὐτοῖς. Nam etiam in hoc est stultitiæ argumentum, quod ipse ollam curat. Sic refert Plutarchus *Apothege* lxxvi. pag. 182. E. & *Sympos.* lib. iv. quæst. 4. pag. 663. C. substantiatum fuisse Antagoram poetam à rege Antigono, quum rex illum vidisset γάργον ἔσται, καὶ αὐτὸν τῷ λουτρῷ σείοντα, congruam elixantem, & catinum manu agitantem.

Ἡδὺ γὰρ ἦν ἀσθενὲς νομίζεσθαι.] Conclamatus locus, nisi meliores libri proferantur: nam quæ ab interpretibus afferuntur ad curationem hujus desperantis ulceris, plane sunt omnia, quod ille ait apud Plautum *Poen. Aët. I. S. 1. vers. 9. gerra germana, atque adepol lire lire.*

Κατὰ τὰς ἰστέας πύλας.] Appellat ἰστέας πύλας portam sacram Athenarum, cujus meminit Plutarchus in *Sylla cap. 29. pag. 460.* ubi ἰστέαν πύλιν vocat. Verba sunt; Σύλλας τὸ μεταξὺ τῆς Πειραιέως πύλης καὶ τῆς ἰστέας κατασκευάσας, *Sylla quod muri est inter Piræicam & sacram diruens, &c.* sed usitatum est Græcis qui purius locuti sunt, ut portarum nomina numero multitudinis efferant, ut πύλαι Μεληριέσδε ejusdem urbis, & aliæ sexcentis locis apud veteres scriptores: idque Homérico ζῆλος & imitatione, si veterum Criticorum stamus sententia. Eustathius: Πληθυντικῶς τὰς πύλας, καὶ ἔχοντες ἰστέας ποιοῦσι πολλοὶ γράψαντες ἡδὺ πάλαιον, παροισμησάμενοι ὡς ἔδει ποτὶ πύλιν λέγειν ὁ ποιητής, ἀλλὰ πύλας. Latini aliter, ut notum est: quare non recte *Sacras portas* vulgo hic vertunt. An autem certa aliqua fuit porta Athenis per quam efferrentur mortui? & sane fuit, vocabantque πύλας Ἡείας. Hinc corrigendum hoc loco Theophrastum ait Meursius lib. 111. *Athen. Attic. cap. 12. pag. 181.* probatque esse legendum, pro τὰς ἰστέας, τὰς Ἡείας. Vid. ejusdem *Elenusin. cap. 27. pag. 82.* Olim enim mortuos in plethracis civitatibus sepelire in urbe fas non fuit. Romæ quidem diserte legibus XII. vetitum, quod ex Solonis axibus puto translatum. Fuit etiam Athenis in nomophylacio janua una quam χερσίνων θύραι vocabant, qua educebantur ad supplicium, qui capitis essent condemnati: vide Pollucem lib. VII. *cap. 9. & Græcos parcomiographos.* Testatur etiam Plutarchus, in aliis urbibus Græciæ portam quandam sceleratam fuisse, qua fontes. (nam extra pomœria, in res animadvertere moris erat) τινὲς δὲ θανάτου ducerentur: ipse πύλας ἀποφροσύνας vocat. Hinc est apud Plautum proverbium, *Extra portam ire*, in *Milite, A. II. S. IV. vers. 9.* Seneca pater, *Controversiarum* libro primo, in fine fere secundæ: *Dicendum est in puellam vehementer, non sordide nec obscenè. Sordide Basilus, qui dixit, Extra portam istam virginem.* Respondet illis Græcorum, ἰς Μακροίαν, & ἰς Κίχνας & ei quod est apud Tertullianum, *Malum foras.*

Πεὶς ἦτον εἰπεῖν, "Ὅσοι ἡμεῖς καὶ σοὶ γίνοντο.] Non est horum verborum sensus, quem putant interpretes: Non enim optat efferri è suis familiaribus, aut ejus quem alloquitur, mortuos: quod non esset stuporis nota, sed nescio cujus immanitatis. Enimvero peccatum idem hic quod supra in Ἀγαθῇ τύχῃ. Lingua enim tardam hominis mentem præcurrit. Cum igitur proverbialis esset locutio de iis, quorum copiam magnam indicare volebant, Tot esse quot sint in orco mortui: stupidus iste postquam audiit magnum esse mortuorum numerum, optat tantam sibi copiam, non mortuorum quidem, non: sed allus cujusvis rei bonæ, puta, nummorum, vel modiorum tritici, aut nescio cuius; imo ipse quoque, qui est ejus stupor, quid dicat aut optet, non satis scit. Apud Plautum in *Panulo Aët. I. Sc. 111. v. 21, seqq.* Agorastocles adolescens, infanorum more loqui incipiens, simile

simile quid ait, *Non hercle, inquit, meream quantum Acherunte est mortuorum. neque quantum aqua est in mari, neque nubes omnes quantum sunt.*

Ad CAPUT XV.

Περὶ αὐθαδείας.

H ³ αὐθαδείας.] Pertinet hoc quoque vitium ad τὰς ὁμιλίας, ut capite secundo annotavimus. Sunt enim quidam ita odiose sibi placentes, tantumque sibi tribuentes, &c, (quod fere conjunctum est) ita alios præ se despicientes, ut difficile sit admodum cum iis versari: fere enim omnibus contradicere solent, & suam mordicus in omni re sententiam tueri. Gravitatis scilicet nescio cuius opinionem & famam aucupantur; neque sciunt gravitatem morum eam demum probandam, quæ comitate & hilaritate frontis juncta, condita & temperata fuerit. Hoc genus homines Philosophus in *Nicomacheis* lib. 1v. cap. 12. *δυσκόλως* & *δυσχερδώς* semper vocat: ubi elegantissime incudi eos comparat, quæ cedere nescia malleum semper repercutit. Ait enim istos *περὶ πάντα ἀντιπαῖν, τὴν λυπεῖν ἰδ' ὅ, τὴν θρογγίζοντας*. Virtutem autem huic vitio oppositam in *Nicomacheis* loco citato quidem *φιλίας* semper vocat; novo quodam modo *φιλίας* usurpans, ut ipse explicat: intelligi autem voluit eo vocabulo, morum facilitatem, & gravitatem decenti conditam lenitate. Quam iccirco *φιλίας* five *amicitiam* appellat, quia sit optimum contractarum per virtutem amicitiarum coagulum. At in *Magnis* lib. 1. cap. 29. & *Eudemiis* lib. 111. cap. 7. *σιμύτητα* virtutem illam nuncupabat: sicut etiam facit Demosthenes in *Erotico*, ubi ait multos *ὅτι σιμύτητα αὐθαδείας* fuisse habitos. Paulo aliter Plutarchus, qui in *Dione* pag. 961. B. ait ipsum Dionysio minori fuisse invisum propter *σιμύτητα*, quam tyranni adulatores *ψαροφίαν* vocabant & *παρρησίαν*, quam isti *αὐθαδείας* nuncupabant. Aristoteli vero id verbi videtur postea displicuisse; non enim de nihilo est, quod in accuratissimo opere mutavit, & *φιλίας* dixit, voce præsertim ambigua, ut jam est ostensum. Sic etiam in iisdem libris 11. cap. 7. & 1v. cap. 12. maluit *δυσκόλως* & *δυσχερδώς* dicere quam *αὐθαδείας*, ut in *Magnis* & *Eudemiis*. In *Magnis* vero etiam notationem nominis adjecerat; *τὸνομα*, inquit, *ἵνα μὴ ἀπὸ τῆς τοῦ καὶ αὐτῶς, ἵ γὰρ αὐθαδέως, αὐτοδέως τις ὄν, ἀπὸ τῆς αὐτῆς αὐτὸς ἀρῶμαιν*. Nomen à suis moribus invenit, *αὐθαδέως* enim dicitur, quasi sibi ipsi placens. Latini hoc vitium, modo *superbiam*, modo *arrogantiam*, modo *protervitatem*, modo *perviciaciam*, five *pertinaciam*, sæpe *ferocitatem*, interdum *consumaciā* aut *truculentiam* nominant. Hominibus autem *αὐθαδέων* opponuntur homines *benigni* & *mansueti*, quos auctor ad Herennium *commodos* & *sui cognoscentes* vocat: quod plane contrarium est τῇ αὐθαδεία, cui Plato tribuit τὸ ἄγχιον ἢ ἀπλως (inde est ἀπλῶς in descriptione Theophrastea) in x11. De legibus: in 1x. autem De republica

republica, τὸ ὀριζόμεναι & τὸ λειπόμεναι: ubi ἀνδράδην etiam *δυσκολίαν* vocat, sicut de Aristotele ante annotavimus. Quam ob causam non defuere qui ἀνδράδην vertendo, *morositatem* dicerent. Idem Plato in *Politico* pulchre τὸ ἀνδράδην describit, ἀμαρτὴν appellans, &, qui nihil probet nisi quod sibi fuerit visum: quique nunquam quenquam in consilium aut advocet, aut admittat. Ac videtur Terentius eum locum Platonis in animo habuisse, cum faceret illa Mitionem dicere *Adelph.* Act. I. Sc. 11. vers. 18, 19.

Homine imperito nunquam quicquam iniustus:

Qui, nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

Euripides quoque *Medea* vers. 223, 224. similiter,

Οὐδ' ἄρ' οἶν, αἰτ. ἔνις, ὅς τις ἀνδράδης γὰρ,

Πικρὸς πολιταῖς ὄνι ἀμαρτίας ἔπα.

Neque laudo civem, qui contumax existens,

Molestus est civibus propter imperitiam ac insolentiam.

Non multum diversa est natura illius quem Græci ἰδιωτάμονα vel ἀνθρώπον dicunt. Cicero in *Verrem*, sui juris & sententia. Pro ἀνθρώπῳ diximus *duritas*; quomodo illam vocem Cicero usurpat *De senect.* cap. 18. & Græcis quoque ἀπνὴς exponitur σκληρὸς, *durus*; ἰντρακταβίλος. Glossæ; ἀπνὴς, *immanis*, *immitis*, *durus*; ἀπνέσται, *durissimus*.

Τοιούτῃς ἔστιν, οἷον ἰεσομένης.] *Superbum est*, ait Cicero IV. *Acad.* Quæst. cap. 29. *non respondere, si habeas quod liqueat.* Proprium sane est hominibus gravitatis opinionem inepte affectantibus, ut sint ἀπεροήγοι. De his Juvenalis *Sat.* 11. vers. 14.

Rarus sermo illis, & magna libido tacendi.

Περίγματο μὴ μοι πάρεχε.] Hoc passim in ore hominibus superbis & reliquos fastidientibus. Plautus *Truculento*, Act. V. Sc. una, vers. 4.

Quid hic vos agitis? RH. Ne me appella. ST. Nimum savis. RH. Sic sine.

Potin' es ut mihi molestus ne sis?

In *Mostellaria* Act. IV. Sc. 1. vers. 19. Phaniscus de insolentia confervorum conquerens, ubi, ait, *adversum ut eant, vocantur hero*, Non eo, *Molestus ne sis*: & iterum scena sequenti, & alibi. Quid quod in *Casina* Act. III. Sc. v. 1. vers. 6. seqq. formulam hanc ipsam Græculorum arrogantium usurpavit poëta ingeniosissimus? Ibi Stalino herus & Olympio servus, sed qui dominum suum nequissime δροπόμενον ludos faceret, ita loquuntur.

OL. *Ab odio es. ST. Mane vero, quanquam fastidis. OL. Hei, hei, fietet*

Tuus mihi sermo. ST. qua res. OL. hac res. ST. Etiamne astas? OL. Enimvero

Περίγματο μοι πάρεχε.

Ἀν' ἰεσομένην, τί εὐχίσκῃ.] Non potuit suas merces magis laudare. Sic Parmeno apud Terentium, *Eunuch.* Act. III. Sc. 11. vers. 21, 22, 23.

—quid tu ais Gnatho?

Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem Thraso?

Tacent: satis laudant.

ubi

ubi *τὸ habes*, est *εὐεργεσίας*, ut etiam Donatus explicat. Quid si ita accipias, interrogat, *quid invenias?* hoc est, jubet illum dicere, an quantum ipse pretium mercis suæ inveniat. Plane ita hodie; *que pensez vous que j'en trouve.*

Καὶ τοῖς τιμῶσι, καὶ τιμημένοις εἰς τοὺς ἱερῆς.] Apparet, subesse ulcus. Interpretes verò, quos quidem vidi, parum digne hinc se expediunt. Scilicet *τιμῶν stipem colligere est. οὐ τὸ διδόναι*! sed ad rem. Notat auctor in homine *αὐθάδης* contemptum divini numinis, & religionis omnis. Ita enim fere comparatum videas ut qui erga homines superbi sint, etiam erga Deum insolecant, eumque colere parum curent: *ὁ γὰρ*, inquit B. Chrysostomus, *κατὰ ἀνθρώπων ἐπισημαίους, αὐθάδης καὶ κατὰ θεῶν.* Vide sodes homiliam septimam, in posteriorem ad Timotheum: quod etiam Theophrastus in extremo capite alia nota indicat. Fuit autem olim divini cultus pars, deorum festis solennibus interesse, & ea concelebrare. Quare, qui religiosiores erant, ii non festa tantum urbis, in qua habitabant, religiose observabant; sed ad alia quoque aliarum urbium festa solennia cum muneribus accurrebant, ut etiam Platonis leges docent. Atque hoc, etsi sine magnis sumptibus fieri non poterat, non tamen ea res illos deterrebat: sed cum Plautino Pleuside in *Mil. Aët. III. Sc. 1. vers. 81.* sibi persuadebant, *Quod in divinis rebus sumas, sapienti lucro est.* Contra vero iste factum eorum ridet: & quod illi propterea boni aliquid à diis sperent, id quoque sceleratus scelerate ridet, & negat esse tanti: *Magno*, inquit, *vobis id bonum, si modo ullum unquam futurum est, constabit.* Sic autem lego, *καὶ τοῖς τὸ θεῖον τιμῶσι, καὶ π.* Aut me omnia fallunt, aut rem acu tetigimus; &, quod Græci aiunt, *ἀνὴρ κίχρη καὶ βατρεὺς τὸ δόξας.* Pietatis apud Græcos præcipua censebantur argumenta, si sacra patria diligenter colerent, & dona ad aliarum urbium deos mitterent. Vide Isocratem in *Areopagitica* pag. 344. ubi verbum *τιμῶσι* sic accipi debet, ut hoc loco.

Οὐκ ἐν γένει διδύμῳ.] Sententia, quam ex his verbis elicimus, par & similis est illi, quam hostis humani generis pronunciat *Jobi* capite primo, commate 9. hoc tantum interest, quod hic divini numinis in homines religiosos benignitas extenuatur; ibi sancti viri *Jobi* pietas in Deum: argumentum quidem geminum plane est.

Καὶ ἐκ ἔχον συγγενέων.] Seneca *De beneficiis*, libro VI. *Quid est iniquius homine, qui eum odit, à quo in turba calcatus, aut resperusus, aut quò nollet impulsus est?*

Θίλα ὃ ἔχον καλέσασθαι εἰσινεγκεῖν.] Adeon' interpretes alias res egisse, cum hunc pulcherrimum libellum verterent, ut vocem *ἔχον* semper de symbolis convivarum acciperent? Atqui, contra quam illi putant, nusquam ita Theophrastum hac voce in hoc *ἀποσπασματίῳ* esse usum affirmamus: ubi quoties dictio *ἔχον* occurrit, semper referri debet ad pulcherrimum & vere pium Græcorum morem pauperes amicos sublevandi. Fuit enim apud illos moribus receptum, ut cum adversam fortunam passus esset aliquis, amicorum atque fodalium facultati-

facultatibus sublevaretur: accipiebat enim ab iis pecuniae aliquam summam, ea lege, ut si Deus aliquando meliora daret, quantum illi erogatum esset, tantundem ipse restitueret. Hanc illi stipem collatitiam vocabant ἔχρον, & factum ipsum ἐχρίζον, respectu ut plurimum accipientis, vel ἔχρον συλλήν dantis vero, ἔχρον εἰσέρεον. Atque hoc fuit veluti medium quoddam genus inter id quod δάνισμα creditumque proprie dicitur, & stipem illam quotidianam, quæ mendicis hominibus & æruscatoribus sine ulla recuperandi spe erogabatur. Ἐλεημοσύνη Græci illam stipem, non ἔχρον vocarunt: etsi me non latet, abusive eos interdum vocabulum ἔχρον ita usurpare. Hujus moris apud Græcos scriptores passim fit mentio: apud Antiphontem gloriatur quidam se pecuniis suis non nisi honeste uti; λαμπρόν, inquit, περιουσίαν, πολλὰς δὲ ἐχρίζοντα, μεγάλας δὲ ὑπὸ πολλῶν ἑργίας ἀποτίνοντα & paulo ante ostendit idem conferri solitum eranium, si quis, sententia judicis, omnibus bonis suis fuisset evolutus: περιουσίαν δὲ αἶτ, καὶ λαμπρίαν, καὶ ἔχρον παρὰ τοῦ φίλου συλλήν, ὡς δὲ εἰς τὸ ἔχρον καὶ ἄλλον. Eundem morem tangit & Demosthenes in *Midianæ*, & ex ejusdem oratione in *Nicostratum* constat pro captivis amicis solitum dari ab amicis ἔχρον, ut esset unde se redimerent. Extant etiam pulcherrimi Philemonis antiqui poetæ versiculi apud Stobæum *sermone* xxx. ubi posteaquam varios casus recensuit quibus homines ad paupertatem redigi solent, subjicit:

Ἄλλ' ἱταῖροι καὶ φίλοι σοὶ καὶ σωτήρις νῦν Δία

Ἔχρον εἰσέρουσι. εὖχε μὴ λαβεῖν πείσῃ φίλον

Εἰ δὲ μὴ, γνώση σαυτὸν (fortasse melius, αὐτὸς) ἄλλο μὲν, πλὴν σου δὲν.

*Sed forte sodales & amici & familiares tibi per Jovem
Collationem conferens. Quin tu potius opta non periculum facere
de amicis:*

Sin minus, nosces ipsos nihil aliud esse quam umbram.

Pertinet ad hunc morem locus Aristotelis *Physica acroaseos* lib. 11. capite 5. ubi hoc ponit exemplum eorum quæ κατὰ τὴν χλὴν accidunt, ὅς, ἔνεκα τοῦ ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύρεον ἔλθον δὲ καμίζομεν τὸ ἔχρον, εἰ γὰρ. Torquent verba philosophi interpretes Latini, nec certam interpretationem, ac ne lectionem quidem veram vident: quam ex Philopono protulimus: illa verba, ἔλθον δὲ καμίζομεν τὸ ἔχρον, significant, venisset creditor ad debitorem suum, cum ille ab amicis eranium, hoc est, pecuniam erani nomine collectam, auferret. Eodem censeo referendum & Plauti locum in *Curculione*, ubi ait leno in magno fuisse se periculo ne argentum amitteret quod sibi argentarius debebat; eum enim inibi fuisse, ut cessione bonorum creditoribus suis satisfaceret: verum postea amicos juvisse ipsum, & dedisse unde solveret. Sic ille Act. V. Sc. III. vers. 5.

*Postquam nihil sit, clamore hominem posco: ille in jus me vocat
Pessime metui ne mihi hodie apud prætorem solveres:*

Verum amici consulerunt: solvis argentum domo.

Sic

Sic enim lego, non *compulerunt*. Porro autem videntur ea fini, & apud Athenienses, & in aliis Græcorum civitatibus, institutæ sodalitates, quæ communem arcam haberent, in quam quot mensibus certum quid à singulis penderetur, ut esset unde juvari possent qui ex illa sodalitate fortunam adversam aliquo modo essent experti. Harpocratio; *Ἐξουσιῆς μὲντοι καὶ τῶν ἑῶν ὁ πῶ ἕκαστος μετίζων, ὃ τῶν ἑῶν, ἢ ἑῶν μὲν τοῖς ἑῶν κατὰ δόξαν, εἰσφέρειν* ubi verba ista *ἢ καὶ ἑῶν* μὲν τοῖς ἑῶν κατὰ δόξαν referenda sunt ad eum, in quem collatus est *ἕκαστος*, non autem ad eum qui contulit. Non enim stipem hanc quot mensibus, sed quotiescunque res amicorum adversa postulabat, conferebant. Vid. Sam. Petiti *Comm. in Leg. Att.* pag. 429. Hos *ἑῶν τοῖς* Orator *ἑῶν τοῖς ἀλλοτρίοις* vocat, nisi malis referre ad *δημοσίους ἑῶν τοῖς* nam & in Rempublicam collatæ pecuniæ genus quoddam est *ἕκαστος*, cujus sæpe oratores meminere. Quemadmodum autem pensio *ἑῶν* fuit mensura, ita & singulis mensibus lites disceptabantur, si quæ forte inter sodales propter *ἑῶν* discordiæ essent obortæ. Harpocratio, *ἑῶν τοῖς*, inquit, appellantur *δικαὶ αἰ τὴν ἑμπορικὰν, ἢ αἰ ἑμπορικὰν*. Meminit & Pollux *lib. viii. cap. 6.* his verbis: *ἑμπορικὰν ἢ ἑμπορικὰν δικαὶ αἰ τὴν ἑμπορικὰν ἢ τὴν αἰ ἑμπορικὰν*. Nèque dubium, sicut erant *δικαὶ ἑμπορικὰν* Athenis, ita & *ἑμπορικὰν* fuisse *ῥῆμα*. Quare etiam apud Platonem in xi. *De legibus* de istiusmodi eranis accipienda lex hæc est, non, ut vulgo faciunt, de convivarum collectis. Verba Platonis pag. 953. sunt, *Ἐῶν τοῖς ὅτι αἰ, ἢ βουλόμενοι ἑῶν τοῖς, φίλον παρὰ φίλοις. Ἐάν δὲ τις διαφύξῃ γίγνεται αἰ αἰ ἑῶν τοῖς, ὅτι παρὰ φίλοις αἰ αἰ τῶν μὲν τοῖς ἑῶν τοῖς. Lex est perutilis: Statuit Plato, ut eranium ab amico exigere necessario tempore in sua Republica jus sit & fas, sed ita ne lites ea super re oriantur & iudicium sit exercendum: quod ideo non prætermittendum in suis legibus putavit ille, quia non omnibus civitatibus permixtæ sunt olim huiusmodi *ἑμπορικὰν*. Apud Romanos quoque in amicorum adversis conferri solitam pecuniam, non est dubium; velut ad reficiendam domum absumptam incendio. Martialis ad Tongilianum *lib. iii. epigr. li.**

Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis;

Abstulit hunc nimirum casus in urbe frequens:

Collatum est decies.

estque huiusmodi collationum etiam alibi mentio. Sed jus eranium, quale exposuimus, apud Romanos non observavimus, quin potius existimo vetitas istas sodalitates fuisse à Romanis in plerisque Græcorum civitatibus, postquam ad illos summa rerum pervenit: quare etiam Plinius Secundus epistola quadam Trajanum consulit super libello ad eranos pertinente, sibi ab Amisenorum civitate oblato. Trajanus vero respondens. Amisenis quidem permittit eranos habere: eo facilius, inquit, si tali collatione non ad turbas & illicitos cætus, sed ad sustinendam tenuiorum inopiam utantur. In cæteris vero civitatibus, quæ Romanorum jure essent obstrictæ, rem huiusmodi vult prohiberi. Addit Plato; Si qua ex ea collectione controversia inter amicos oriatur, nullam datum iri in sua Republica actionem

eo nomine, quod aliter Athenis ut dixi observatur; erat enim ibi locus τῆς ἱερνικαῖς δίκης. Sane quin tenerentur, qui huiusmodi collatione fuerant sublevati, reddere quod acceperant, reparatis opibus, non potest ambigi: id enim disertis verbis testatur Theophrastus capite Περὶ μνημοσύνης & apud Lucianum Demosthenes ait, se multis amicis τῆς ἱερνικῆς συνδιαλύσας hoc est, sodales multos pro sua virili parte iuvisse in reddendis pecuniis quas ab amicis acceperant. Ex his intelligi potest quid ἱερνικον cum hic tum alibi Theophrastus vocet. Latini, ut diximus, rem ignorarunt; neque propriam ullam vocem habent huic rei: nec temere factum quod & Plinius & Trajanus vocem Græcam retinuerunt. Collationem aut collectam vertere possis; etsi alio sensu Marcus Tullius hac dictione usus est. Plura de hac re ad Athenæum nobis observata *Animadvers.* in lib. III. caput 31. & lib. VIII. caput 10.

[Ὅτι ἀπόλοιτο ἐν τῷ τὸ ἀργύρεον.] Hæ sunt voces eorum qui beneficium dare nesciunt; quo alludens ait Sapiens auctor *Ecclesiastici* cap. 29. commate 13. Ἀπόλυσον ἀργύρεον διὰ φίλον propter amicum amittas pecuniam. Præclare & ad hunc locum appositissime Seneca *De beneficiis* libro IV. cap. 4. Sape beneficium manet nec debetur, si secuta est dantem pœnitentia: si miserum se dixit, quod dedisset: sicum daret, suspiravit, vultum obduxit, perdere se credidit, non donare. Hic est quem panem lapidosum Fabius Verrucosus appellabat, intelligens beneficium ab homine duro aspere datum. Vid. Sen. lib. II. *De beneficiis* cap. VII. Quanto melius qui dixit,

Extra fortunam est quicquid donatur amicis.

[Δὴν κτερίζου.] Omnino δὴνὸς scribendum, non δὴν.

[Οὐκ ἀν περιμένει.] Melius περιμένει imo vero mutato accentu & ὑπομένει & περιμένει scribendum est.

[Καὶ ἔτι ἔσαι, ἔτι ῥῆσιν εἰπὴν, ἔτι ὀρχήσασθαι ἀν ἰδεῖσθαι.] Scribendum hic quoque mutato accentu ἰδεῖσθαι est enim modus optandi, ut loquuntur γογγυστικῶν παιδῆς, non infinitivus. Hæc autem eo pertinent, quod, sicut diximus, istiusmodi homines graves severique, non comes videri volunt: cum revera non gravitas ea sit, sed simulatio, fastus ac typhus, &, ut eleganter Hierocles vocat, νόσος μισολογίας, in *Comment. ad aur. carm. Pyth.* vers. 21. pag. 141. (106. *Edit. Cantab.*) Μῆτι μισολογία, monet ibi præclare, νοσήσωμεν παντὶ διὰ τὴν ἡδὴ χειρὶν λόγων κτερίζουσι, μῆτι ἀδιχαρίτως πάντας ἰσθιζόμεθα διὰ τὴν ἡδὴ ἀμεινόναν ἀποδελχῶ. Nec sermonum odio penitus laboremus malos improbando, nec, bonorum studio, quoslibet sine discrimine amplectamur. Notum autem, veteres Græcos solitos usurpare in suis conviviis quæ hic commemorantur. Cantabant enim vel scolium aliquod vel odam aliquam, sive μέλας aut aliquem ex poeta quopiam locum. Sic etiam apud antiquissimos Romanos fuerunt carmina quædam in epulis à singulis convivis cantitata de clarorum virorum laudibus, ut in *Origines* scriptum reliquerat Cato. Saltatio sequebatur comes extrema convivii mensis remotis; non enim nisi bene poti, ut bis supra dictum est, saltabant. Interpretes, quid esset ῥῆσιν εἰπὴν, assecuti non sunt:

sunt: est autem, *locum ex aliquo poeta recitare oblectationis gratia* & διαγωγῆς χάριν. Id veteres facitabant alias quidem assa voce, quod est ἀσσην alias vero ad tibiam, vel aliud musicum organum; quod ᾄδαν Græci dicunt. & cantabant interdum quidem omnes confertim: interdum vero singuli per vices: quod eleganter vocat Clemens Alex. *Pedagog.* lib. 11. cap. 4. p. 165. ἐν μέρει ἀεὶ μὴ τὰς περιστάσεις τῆς ψῆδης. *Per cantici vices propinationem circumagere.* Exempla proferre non magis necesse est, quam meridie lucernam accendere. Tantum dicam peccari sæpe ab interpretibus in ista voce, ut cum apud Platonem in x. *De republica.* μακρὰν ῥῶσιν ἀποτίθεν ἐν τοῖς ὀδύρμοις, vertunt, *Contenta voce ejulari.* perperam: Plato enim de iis poetis loquitur, qui lamentationes prælongas & multorum versuum heroibus tribuunt in suis poematis; qualis illa apud Sophoclem verè μακρὰ ῥῶσις in *Trachiniis*. quales item multæ in tragicædiis, Euripidis præsertim, qui poeta reus jam pridem heret apud criticorum tribunal, διὰ τὸ μακρὰς ἐπὶ τῶν ῥῶσις ἔργων διηγῆσαι τὰς συμφορὰς: propterea etiam, ut videtur, τὰς τετραφθῆς per ludibrium τριφθῆς appellarunt. Malè etiam iidem interpretes in septimo *De legibus*, πᾶς ὅλας ῥῶσις, hoc est, *integros poetarum locos*, translulerunt, scita quadam dicta.

Δεὸς δὲ καὶ τοῖς θείοις μὴ ἐπιχιδναί. Græci ejusmodi homines proprio nomine ἀγροῖτους dixerunt. Hefychius, ἀγροῖπτος, ὁ ἀπὸ τοῦ ἀγροῖ.

Ad C A P U T XVI.

Περὶ δεισιδαιμονίας.

A Μίλει ὁ δεισιδαιμονία δόξιν εἶναι διὰ τὴν πρὸς τὸ δαιμόνιον. Alii sic definiunt, *δεισιδαιμονία ἐστὶ φόβος θεῶν καὶ δαιμόνων.* Sed Theophrastus voce δαιμόνιον & deos & dæmones complexus est, & quicquid divinitatis esse particeps male sana putavit antiquitas. *Δαίμων* accipe metum alium ab eo qui pios decet. Scite enim Varro apud Augustinum dicebat, *Deum à religioso vereri; à superstizioso timeri.* Seneca dilutius *Epistola* XLV11. *Deo satis est quod colitur, & amatur: Non potest amor cum timore misceri.* Melius idem alibi: *Religio deos colit; superstitio violat.* Vid. *epistolam* CXXIII. Latius veteres, ut annotant Grammatici, *metum*, pro *religione*, vel *superstitione* usurparunt. Vide Nonium. Maximus Tyrius *sermone* IV. p. 42. pietatem à superstitione sic distinguit: οἱ δὲ ἐστὶ καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεὸν ὀσμύξια, ὁ μὲν εὐσεβὴς φίλος θεῷ, ὁ δεισιδαίμων, κόλαξ θεῷ. i. e. Si aliquid hominibus cum Deo commune est, homo pius amicus Dei est, supersticiosus, adulator Dei.

Ἀπονεύειν τὰς χεῖρας καὶ ἀεὶ ῥιπνέμεν ἀπὸ τοῦ. Duplicem lavationem sive purificationem tangit: altera ad manus pertinet, altera ad totum corpus. Illa propriè χρίσις hæc ἀεὶ ῥιπνέσις appellatur: fiebatque δαμῶ, id est, *ranno felicitis olivæ*, ut ait Virgilius *Æn.* VI. v. 230.

Utriusque

Utriusque frequens apud Græcos mentio. Aqua vero lustralis, qua aspergebantur, sic fiebat. Erat ad fores templi aquiminale quoddam magnum, quales fere tinctorum cortinæ, (*labrum* Asconius nominat) in quod mergebant titionem ardentem ab ara sumptum, quando vitima adolebatur, eaque aqua omnes qui templum ingrediebantur, sese aspergebant ipsi, aut à sacrificulis aspergebantur. Euripides *Hercule furente*, v. 928, 929.

Μίλλον δὲ δαλὸν χερεὶ δεξιᾷ φέρει

Εἰς χίρινθ' ὡς βάψαν Ἀλκμήνης γόνυ.

Cum autem torrem manu dextera laturus esset

Filius Alcmena, ut intingeret in aquam lustralem.

Athenaus lib. ix. cap. 18. p. 409. quid sit χίρινθ, (vel, ut ipse apud Comicos & Tragicos legi ibidem ait, χίρινθ) explicans, ἔστι, inquit, ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαλλον δαλὸν ἐν τῷ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἢ τὴν θυίαν ἐπιτίλου. Χίρινθ est aqua, in qua titionem ex ara sumtum tingeant, & quam ad perficiendum sacrum adhibebant. Nec solum in templis erant ἀεὶραντήρια, sed etiam ad fori introitum, quorum sæpe meminere oratores Græci. Moris etiam fuit ut ad fores privatarum ædium tantisper dum illæ funestæ essent, & dum fieret ἡ περὶ θυῆς ejus qui obierat, vas magnum statueretur, aqua lustrali plenum, quæ esset domo non funesta allata, qua aqua sese quisque exiens aspergeret, qui exequias venerat: idque vas figlinum fuit, & ἀρόαντιον propriè nuncupabatur; auctor Pollux libro octavo cap. vii. Aristophani dicitur ὄσσεον· καὶ παρὰ τοῦ ὄσσεον περὶ τῆς θυῆς. Hesychio γάρ τε duobus locis. B. Chrysogonius homilia xi. ad Ephesios; ἰδὲς Ἐκκλησίαν ἀπὸ νεκρῶ λυόμενον. Non dissimilis ritus apud Romanos: Festus, *funni prosecuti redeuntes ignem supergrediebantur aqua aspersi*: quod purificationis genus vocabant suffusionem. Fuit & apud Judæos similitum lavationum & purificationum usus; quas auctor *Ecclesiastici* capite xxxiv. comm. 30. βαπτισμούς ἀπὸ νεκρῶ, ablutiones post contritionem mortuum, appellat.

Δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβών.] Non levis error est interpretum, qui ἀπὸ ἡρὸς δάφνης junxerunt, & sacram laurum hic sunt commenti: quod profecto ferri non potest. Dictum autem δάφνης λαβών, ut ἄρτου φαγεῖν, & alia passim apud Atticos. Nos locum planius expressimus, & ita vertimus, quasi esset scriptum δάφνης πτάλα· eam enim vocem supplendam esse censemus. Scimus namque veteres in purificationibus lauri foliis uti solitos. Clemens Alexandrinus in *Protreptico*; καθαρσίαν μεταλαμβάνει ποσειδών, ἢ δάφνης πτάλον, ἢ ταινίαν τιναν ἱερὰν ἢ πορφυρὰν ποσειδωμένην. Sic & Romani, ut ait Festus, omnibus suffusionibus laurum adhibebant. Moris præterea fuit Græcis baculum laurum præ manibus habere, tanquam ἀλεξίκακον φάρμακον, ut ait Suidas, quod crederent lauro inesse vim quandam malum averruncandi. Inde natum proverbium δαρύλιον φορῶ βακτηρίαν, cum quis negat se sibi ab alicujus insidiis metuere. Eodem etiam spectat, quod observare aliquando meminimus, solitos Græcos pro foribus laurum statuere: auctor Hesychius in voce Κάμωθα. Quod ait Theophrastus, laurum

laurum in os capi solitam à superstitionis, nescio an huic similis superstitio sit, quam apud Hieronymum in Marcellæ viduæ epitaphio annotavimus. Sic ille, *Nec mirum si in plateis & in foro rerum venalium fictus ariolus stultorum verberet nates, & oborto fuisse dentes mordentium quasiat.* Nam ariolorum consuetudo fuit (colligi potest ex Seneca *De vita beata*) laurum gestare cum per urbem incederent, quam fuisse videtur Hieronymus vocare; quia erat, credo, virga majuscula è lauro. Hefychius, Ἰλαυτίριον, ὃ φέρουσιν οἱ μάντιες σκυῖον ἀπὸ δάφνης. Sane poetæ dicuntur *laurum mordere*, Juvenali; & Cassandra δαφνηράχῃ à Lycophrone appellatur: quod quomodo Critici explicent, non est obscurum. Apud Æschylum in *Agamemnone* habitus vatis hic est, ut amictus veste vatium propria, quam poeta appellat χερσηρίαν, manu scipionem gestet, & coronam collo appendam: nam ait Cassandra se habere καὶ σκυῖον καὶ μαντιῖα παρὰ δέου σῖτον.

καὶ τὸν ὀδὸν ἀφελόμενον γαλῆν.] Fortasse παρεδράμῃ. Ambigunt docti sit ne γαλῆ *mustela domestica* an *felis*. Utrumque animal fuit olim inter ea quæ occurru suo auspiciū facerent, quod Græci vocabant αἰδῶν σὺμβολον. De mustela habes apud Plautum *fin Stichus* A. III. S. II. v. 7. de fele extat exemplum apud Terentium. Apud Athenienses autem γαλῆς transcursus dirimebat comitia, ut apparet ex Aristophanis *Concionantibus*, Sc. Εγὼ δ' ἵνα εἰς ἀγορὴν ἔλθω. v. 65. Artemidorus vero libro tertio, sive *Ἐνδία*, non parum differre docet, fueritne γαλῆ visa accedens, an abiens; item agens aliquid gratum, an contra; necnon, ageretne an pateretur. Et quod γαλῆ malum augurium faceret, inter alias hanc quoque causam affert, quia sit voci δίκην ἰσόφωρον quod ita est; nam si utriusque dictionis litteras ad calculum voces, redibit par summa XLII. id autem est quod Græci intelligunt, cum dicunt duo vocabula, aut duos versus, esse ἰσόφωρον. Sed quid verat ipsius Artemidori verba ascribere? Γαλῆ, inquit, γυναικὶ σημαίνει παντὲρ καὶ κακὸν καὶ καλόν, ἢ δίκην. Ἐστὶ γὰρ ἰσόφωρον δίκην καὶ γαλῆν. Ἀπὸ γὰρ ἡ αὐτῆς σύγκειται γογγυσμῶν. Καὶ θάνατον, ὅτι, γὰρ εἰ λάβῃ τὴν σάτυον. Καὶ ἰργασίας καὶ ἀφελείας· καλεῖται γὰρ πρὸς πτωχὸν καρδὴν, καὶ ἰλαρίαν. Τὴν δὲ διαφωρὰν ἔστι λαμβάνειν τῶν ἀπὸ τοῦ βλάπτειν περιττοῦν καὶ ἀποδοῦν περιττοῦν πρὸς, ἢ ἀνδρὶ· πάντως οὖν πᾶσι δρῶσαν. Ex his apparet γαλῆς conspectum non malum semper portendisse, sed aliquando etiam lucrum, aliquando gaudium ac lætitiā. Quid quod etiam purgandi vim quandam in hoc animali inesse crediderunt Athenienses? qui propterea quando in concionem conveniebant circumferri felem jubebant: eratque hoc purificationis & lustrationis certum genus. Aristophanes *Concionantibus*, Sc. II. v. 67. Ὁ περιερχόμενος, περιέρχου καὶ τὸν γαλῆν. *Hens lustrator, circumferre decet felem.* Erat & canis interven-tus, sive potius transcursus (Plutarchus *διουδερμῶν* vocat Περὶ φιλαδελφίας) inauspicatus: unde est apud Plautum *Casina*. A. V. S. IV. v. 4. *canina scena*.

Ἐστὶ δὲ καὶ τὸν τίς.] Qui videlicet omen luat, & quod mali portendebat felis transcursus, id ipse subeat.

v. 75. norunt pueri, *numero Deus impare gaudet*: per imparem vero ternarium intelligi indicant præcedentia. Quare etiam in illis *ἱερῶν*, *θεῶν*, & amuletis, quibus suos libros Marcellus & Alexander Trallianus, ipseque adeo Plinius refererunt, frequens is numerus. Rationem autem, cur numerus ternarius inter alios habeat prærogativam aliquam, reddit Arist. lib. 1. *de cælo* cap. 1. ex opinione Pythagoræcorum, qui aiunt, *ὅτι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα τοῖς τριῶν ἀεῖται*, omne & omnia tribus determinata esse, *ταὐτὰ γὰρ*, pergit, *καὶ μὲν καὶ ἀρχὴ τὸν δεῦδον ἔχει τὸν αὖ πάντως*. Finis enim & medium & principium numerum habent eum, qui ipseus omnis est. Eadem ratio placet etiam Plutarcho, quem vid. 111. *Sympos.* cap. 9. Porro videntur Græci ad hanc similemve aliam trium lapidum superstitionem alluisse illo proverbio,

Τρεῖς εἰσὶν ἱκανοὶ πρᾶκτὸν ἐκμεῖλαι λίθοι.

qua adagione usus Aristophanes: nec me fugit quomodo exponatur à veteribus; verum ego arbitror olim fuisse aliter conceptum proverbium: postea verò quæsitæ, ut sit, occasione joci, ita cœpisse efferræ hominibus urbanis. *Ἐκμεῖλαι* verbum esse huic rei accommodatissimum infra docemus. Notavimus & aliam in tribus lapidibus superstitionem veterum non minus ridendam. Columella libro *De arboribus*, capite 23. *Mala Punica ne rumpantur in arbore, remedium sunt lapides tres, sc. cum feres arborem, ad radicem ipsam colloca-veris*. Simile est quod de scilla idem auctor adjicit. Palladius lib. 1v. titulo x. *Qui in scrobe deponit, si tres lapillos in ipsa radice constituat, providebit ne poma findantur*. Ne illud quidem prætermittam *τὸ φιλο-μεθῶν χάρις*. Olim si duos fratres simul ambulantes lapis saxumve in via forte jacens divisisset, ita ut medius inter fratres lapis reperiretur, ominosum id & infaustum habebatur. Refert Plutarchus *Περὶ φιλαδελφίας*, cap. 36. p. 490.

Καὶ ἐὰν ἰδῇ σφῶν ἐν τῇ αἰνῇ, ἡρὸν ὀραῖναι ἰδρῶναι.] Mendosam perspicue lectionem docti viri sanant, *ὅψιν* *visum* aut *spectrum* legentes, non *σφῶν* & afferunt apposite sane locum Platonis è decimo *De legibus*. Mihi tamen placebat *ὅψιν* pro *σφῶν* restitui: cujus conjecturæ nondum me poenitet; atque adeo haud aliter à Theophrasto scriptum puto, qui cum paullo post *ὀφθαλμοῖς* meminisset, vix est ut hic *ὅψιν* mentionem fecerit. Non quod fugiat me *ὅψιν* & *ὀφθαλμοῖς* subtiliter à veteribus criticis distingui; sed illam distinctionem nemo sanus hic recipiet. Constat vero ex Ciceronis libro 1. *De divinatione* & multis aliis auctoribus, serpentem vidisse in ædibus aut in itinere, triste auspici-um fuisse. Solebant autem loca, in quibus monstra fuerant visa, religiosa fieri: ut in eo loco, qui fulmine tactus esset, observabant; quem locum Romani, ut notum est, *bidentals* quod bidentibus ibi fieret, appellabant. Notus est super hoc Artemidori locus: sed & Plutarchus in *Pyrrho*, cap. 62. p. 402. D. ait *τὰ κατὰ βροχὴν τοῖς κακῶν ἀνιμῶν μὲν καὶ χαλεκῶν, loca qua fulmine afflantur manere in-accessa*. Idem puto fuisse observatum in aliis locis ubi portenta visa fuissent. Hinc illa Platonis querela de superstitionis hominibus, mulieribus præsertim, quas ait levissimas ob causas, & pavores inanes, impelli

impelli solitas, ut aras & sacella diis statuerent: *ut jam, inquit Plauto, nullus locus iis vacet, non domus ulla, non vicus.* Porro serpentes fere per impluvium è tectis descendebant in ædes, & ibi soliti conspici. Plautus *Amphitruone*, A. v. S. 1. v. 56. *Devolant angues iubata deorsum in impluvium duo.* Terentius *Phormione* Act. IV. Sc. 1v. v. 27. *Anguis per impluvium decedit de tegulis.* Vide Alexandrinum Clementem, Theodoretum in *Θεωρ.* & Dionem. Eo igitur loco (non autem ubi videntur insomnia) ait auctor, sacella à sui temporis superstitionis hominibus solita excitari. Jure Romano id non erat licitum: Fuit enim lex vetus tribunitia, quæ vetaret injus plebis ædeis, terram, aram consecrare. Auctor Cicero *pro domo sua ad Pontifices*, cap. 49. & 50.

Τῶν λιπαρῶν λίθων ἢ ἐν ταῖς περὶ οὐρανὸν. Legimus *περὶ οὐρανὸν*, vel *περὶ οὐρανὸν*: ut de iis lapidibus intelligamus, qui in viis à viatoribus colitolebant: deus Sibylla.

Καὶ περὶ οὐρανὸν λίθων συγχύματα ταῦτα σίβηδα. Sed præstat legere *περὶ οὐρανὸν*. Nam aliud iunt ἱερῆαι, de quibus Sibylla sine dubio intelligit, ab unctis lapidibus, qui in proverbium abierunt. Dicebant enim de homine superstitionis. πάντα λίθων λιπαρὸν προσκυνεῖ. Clemens Alexandrinus libro 7. *Stromatum* p. 713. οἱ αὐτοὶ δ' ἵπποι πῶν ξύλον καὶ πάντα λίθων, τὸ δὲ λιγνύμενον, λιπαρὸν προσκυνεῖν. i. e. *li autem ipsi omne lignum & omnem lapidem pinguem, ut dicitur, adorantes.* Meminit & Apuleius initio *Floridorum*, cuius locum apponam, quia insignis est; multa enim similis superstitionis exempla velut uno fasce complectitur. Neque enim iustius religiosam moram viatori objecerit, aut ara floribus redimita, aut spelunca frondibus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, aut fagus pellibus coronata, vel etiam colliculus septimine consecratus, vel truncus dolamine effigatus, vel cespes libamine humigatus, vel lapis unguine delibutus. Sed & alii multi unctorum lapidum meminere, quod pridem Turnebus in *Adversariis* observavit, quem vide lib. 1. cap. 17. Quid quod etiam in sacra historia simile quid observavimus nos? Vide *Geneseos* cap. vigesimum octavum, *commate* 18. & cap. 35. *comm.* 14. Vid. etiam Elmenh. ad Arnobium lib. 1. p. 22.

Καὶ ἐν τοῖς μύθεοις ἀλλήτοις διαφύγει. Etiam mures olim auspiciū faciebant. Aufonius, *Technopagn.* live *Eidyll.* XII. v. 3.

Quadrupes oscinibus quis jungitur auspiciis? mus. Ad cuius locum quæ observavit Magni Scaligeri non minor filius, potest videri in *Lectionibus* ejusdem *Aufonianis*, lib. 1. cap. 25. Imprimis autem triste putabant, si quid mures arroflissent. Vide Ciceronem *De divinatione* libro secundo paulo ante medium. Plinius quoque libro octavo, capite 57. idem annotat: addens, eos, cum candidi provenire, lætum facere ostentum. Idem in *soricibus* observabatur; quorum occentu dirimi auspicia ibidem ait Plinius. Eleganter verò Augustinus *De doctrina Christiana*, libro 11. de superstitionis loquens: *Hinc sunt, ait, illa: cum vestis à soricibus roditur, plus timere suspicionem futuri mali, quam præsens damnum dolere.* Unde illud eleganter dictum est

Catonis

Catonis, qui cum esset consultus à quodam qui sibi à soricibus erosas caligas diceret: respondit, non esse illud monstrum, sed vere monstrum habendum fuisse, si sorices à caligis roderentur. Græci auctores simillimum Bionis [nec scio an ita legendum sit etiam apud Augustinum] dictum referunt. Clemens Alexand. lib. vii. Stromat. p. 712. Τί δὲ τὸ θαυμαστὸν εἰς ὁ μῦς, φησὶν ὁ Βίων, ὅτι θάλακρον διέτρωεν. οὐχ ἰσχυρὸν δὲ, πρὸς τὴν; ἄπο γὰρ ἦν θαυμαστὸν, εἰ, ὡς περ' Ἀριστοφάνης παίζων ἐν ἰχθυοῖσι, ὅτι μῦς ὁ θάλαξ κατέτρωεν. Quid mirum, inquit Bion, si mus calathum arroserit, cum non inveniret, quid comederet? hoc enim fuisset mirum, si, ut ludens argutabatur Arcefilaus, murem calathus comedisset. Vide etiam Theodoretum. Θάλαξ σάκος ἐστὶ σκώρτεον, ὅπου ἐστὶν ἄρτος, hoc est, panarium, explicat Aristophanis scholiastes in Concionant. ad Scenæ Ὀδῆον τὴν περὶ τοῦ αἵματος. εἰς. vers. 11. Ejusmodi saccum secum ferebant quando ibant πρὸς ἀγορὰν emptum, hoc est, farinam quæ in foro vendebatur, quod ἀγορὰ πωλῆς ἀγορὰ appellabatur. Aristophanes Concionantibus, sub finem scenæ Εἰς δὲ τὴν ἀγορὰν, &c.

Κάποιτ' ἰχθύων εἰς ἀγορὰν ἐπ' ἀγορῆς.

Ἐπειδ' ὑπὸ χροῦντος ἄρτι μὲν ὁ θάλακρον.

Deinde ivi in forum ad farinas.

Postea tenente jam me panarium.

Interpretēs, qui θάλακρον ἀγορῆς reticulum panis vertunt, incogitantiz magnæ se obligarunt ἐκ τοῦ αἵματος. Reticulum enim panis apud Horatium, lib. 1. Sat. 1. v. 47. & Juvenalem, est quod γύραδον Græci vocant. Hesychius, Γύραδον, σκῆθρον πλεκτὸν, ἐν ᾧ βάλλεται ὁ ἄρτος οἱ ἀγορῆς. Glossarium, Reticulum, γύραδον. Sed & ad alia his reticulis utebantur: unde est γύραδον φασματικὸν apud Athenæum libro primo, ex Aristophane: quem locum nimis ineptè docti viri hæcenus sunt interpretati. Aristophanes vero in Vespiis, Scena ἡ περὶ τοῦ αἵματος, εἰς. vers. 17. ἐπὶ ῥήματι τῶν σίχων κ'. θάλακρος ἀνέμισεν τὰς πρὸς τοῖς σκύλασι καὶ τοῖς μυροῖς περιττὰς ἀναξυρίδας. Persarum braccas & anaxyridas θάλακρος dixit, inquit ibi Scholiastes. Adeo autem familiare est muribus θάλακρος rodere, ut propterea θάλακροφάγος à poetis appellentur. Hesychius, θάλακροφάξ, μῦς, οἱ δὲ ἀκούσι.

Περὶ τὸ ἐξηντὶς. Hoc est, ad portentorum interpretem, & divinum: qualis olim Athenis Lampon ὁ μάντις, qui κατ' ἐξοχὴν dictus est ὁ ἐξηντὶς ut ait Scholiastes Aristoph. ad Act. 1. Sc. iv. Nebul. Multa de hoc apud eundem comicum, ut in Avibus Sc. Εὐλαλαῖ ἡ χάρις &c. & in fine Sc. ἑφημέριον, &c. & in historiis.

Ἐκδόναι τὸ στυγερὸν ἀπορῶσαι. Lege fidejubente me ἀπορῶσαι quod convenientissimum verbum est cerdoni, & veteramentariorum futuri: quem στυγερὸν minus proprie vocat ἀπὸ τοῦ στυγερῶν, vel πονηρῶν sic enim Athenis nominabantur. Jam ante diximus, saccum, de quo agitur, fuisse ex aluta aut corio: qualis erat follis aut pasceolus apud Romanos. Scholiastes Aristophanis in Plutium ad v. 41. Sc. 11. Act. 3. vocem σάκταν, vel, ut alii legebant, σάκκον, interpretatur ἐν σάκκῳ σάκκον, ὅτι παρ' ἀλλήλων

λίγιστον. Hefychius, θύλακα, ἀσπὶς δερμάτινος. Græci peram cynicorum solent ita vocare, ut Maximus Tyrius *Sermone* xxxvii. sub finem; ubi ea quæ Philosopho fortuna addit, instar histriionico: um amictuum ait esse, cum præstantia poematum maneat, sive princeps ea recitet, sive famulus. Ὁ Ἀγαμέμνων, pergit, τὸ σκυπτήριον φέρει, Τάληθ' ῥακία καὶ θύλακα· ἀκρόνται δὲ οἱ θυάμβοι οὐδὲν μᾶλλον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἢ τοῦ Τηλέφου. Agamemnon *scptum gerit, pannos laceros cum pera Telephus; neque magis tamen Agamemnonem quam Telephum spectatior audit.* Ea pera fuit coriacea, quod certum est. Ideo Tatianus ait, loquens de Cynicis, λίγοντες μὲν δι᾽ ἡδὺς μωδὸς, κατὰ δὲ τὴν Πρωτίαν σκυτοδίφει μὲν χρίζοντες διὰ τὴν στήθεα, ὑφάντου δὲ διὰ τὸ ἱμάτιον. Sane vulgata lectio inepta est, neque hujus fieri debet.

Ἄλλ' ἀποτεχπεῖς ἐκδύσαις.] Hoc verbum & *exeundi*, & *excutiendi* *procul à se* significationem habet: nec sunt audiendi, qui rescribunt ἐκδύσαις.

Καὶ πυκνὰ δὲ τὴν οἰκίαν καθαρεύειν.] Harum purgationum auctor & inventor apud Græcos Epimenides. Laertius in vita; Ἀγλαμὴ ἢ ἡ ἀργεῖα οἰκίας καὶ ἀγρῶς καθαίρειν. meminit Dioscorides, & alii.

Καὶ ἔτι θηβλυῶαι μνήματα.] Hesiodus, Εργ. καὶ ἡμ. vers. 748.

Μὲν ἔν' ἀκνήτοις καθαίρειν (ὃ γὰρ ἀμεινον)

Παῖδα δουδικοτάειν, ὅτ' ἀνὲρ ἀνλώορα ποιεῖ.

Neque super monumentis locato (non enim bonum est)

Puerum xii. annorum; quia virum inertem facit.

Nota sunt bustorum formidamina & monumentorum terriculamenta. Hoc Romani maxime in Diali flamine observabant; nam ille locum, in quō bustum esset, nunquam ingrediebatur. A. Gellius lib. x. cap. 15.

Οὐτ' ἐπὶ νεκρὸν ἐλθεῖν.] B. Chrysostomus *homilia* xiiii. in Epistolam ad Ephesios: Græci, inquit, διδίδασκεν τὰ ἔα ὄντα ἀμαρτήματα ἢ ῥύπον σώματος, κῆδον, λήχον, καὶ ἡμερῶν παρεστηρίους, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Præcipua autem hæc observatio in sacrorum ministris locum videtur habuisse. Sane apud Mosē Levit. xxi. commate 11. hac lege summus sacerdos alligatur: Ne ad cadavera venito: ne pro patre quidem suo aut matre se polluito. At apud Romanos Dialis flamen, cui tam multæ fuerant cæremoniæ impositæ, etsi mortuum attingere non poterat, funus tamen exsequi non erat illi religio: vide A. Gellium lib. x. cap. 15. Lycurgi lege, ut Plutarchus ait in *ipso* cap. 50. p. 56. B. omnis hujuscemodi circa mortuos superstitio fuit Lacedæmone sublata. Cæterum propter hanc causam, institutum olim fuit, ut indicia apponerentur foribus domus funestæ: ne, videlicet, infcius aliquis ingrederetur, & se imprudens pollueret. De vase aquæ lustralis jam diximus: eodem spectabant capilli de ipsius defuncti capite secti, qui foribus appendi soliti. Euripides *Alceste*, v. 98. seqq.

Πολὺν πάρονδεν δὲ ἔχ' ὄρεθ'

Πηγαῖον (ὡς νομίζεται)

Γε) χέριβ' ὅττι φθιτῶν πύλαις.

Χαίτα τ' ἔπρε ὅττι πρὸς οὐρα τομαῖ.

Οἱ, δὲ δὴ νεκρῶν πῖνδον τίτεις.

Non video ante fores

Fontanam (ut receptum est moribus)

Aquam cadaveri lavando destinatam pro defunctorum foribus,

Comaque nulla ad vestibulum secta est,

Qua profecto accidunt, ferique solent in luctu mortuorum.

Apud Romanos cupressus domus funestæ faciebat indicium: quod ex Plinii libro xvi. cap. 33. & Servio pridem doctis viris notum, notatumque. Hinc Virg. *Æn.* v. vers. 64. dicitur *atra*, eadem vi. *Æn.* vers. 216. & Ovidio iii. *Trist.* Eleg. xiiii. *feralis*, Horatio *Epod.* v. vers. 18. *funebribus*, & lib. 11. ode xiv. *invisæ*. Notat autem Servius idem ad 111. *Æn.* ab Atheniensibus tractum morem; nam apud Atticos, inquit, *funesta domus cupressi fronde velantur*.

Οὐτ' ἐπὶ λίχῃ.] Scribendum λίχῃ, ut modo ἐπὶ νεκρῷ. Hesychius, λίχῃ, ἐπ' οἷς τὲς νεκροὺς κοσμεῖσιν. Etiam Latini *lectos* vocant, in quibus mortui collocabantur & efferebantur. Erit autem figura ἢ διὰ συνῆν ἢ τ' ἐπὶ νεκρῷ ἰδῆν, ἢ τ' ἐπὶ λίχῃ, pro ἐπὶ τῷ ᾧ νεκρῷ λίχῃ & referendum ad νεκρῶνς solemnia. Sed est & alia lectio ἐπὶ λίχῃ quam potius retineo. Euripides *Iphigenia in Tauris* vers. 380. *λεχῇ*.

Τὰ τ' οὐδ' ἢ μίμφομαι σοφίσματα

"Ἦπερ, βροτῶν μὲν ὡς τις ἀΐσται φόνος,

"Ἢ καὶ λοχείας ἢ νεκρῷ θύῃ χεῖριν,

Βροτῶν ἀπειργαίει μυσταῖσιν οἷς ἡμεῖν.

Dea vero damno vasaframenta;

Qua, si quis quidem mortalium patrârit cadem,

Aut etiam partum aut cadaver attigeris manu,

Eum arcet ab ara ut impurum existimans.

vide Porphyrium lib. 11. περὶ ἀποχρῆς. Sic λίχῃ interpretor in superiore loco Johannis Chrysostomi, de cubili puerperæ: sic in *homilia* iii. ad Titum, ἢ ἀπὸ λίχης est puerpera, vel qua recens è puerperio surrexit: nam interpretes male aliter accipiunt. In *Novella Leonis* decima septima appellatur *ζωνὴ ἐπιλοχῇ* ubi eorum error corrigitur, qui mulierem nondum sacro lavacro lotam, post partum de vita periclitantem, nolebant baptizare ante diem xl. tanquam pollutam, & sacramento indignam: quæ erat crudelissima sententia.

Καὶ ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ.] Notum est, veteres cum triste aliquod infomnium viderant, ἀποτροπασμῷ χεῖριν sacra quædam facitasse. Aristophanes *Ranis*, Act. V. Sc. 11. vers. 85.

Ἀλλὰ μοι ἀμφίπολοι λίχῃν ἀΐσται,

Καλπίσιν τ' ἐν ποταμῶν δ' ὅσον ἔρχεται.

Θέρμῃ δ' ὕδωρ,

Ὡς αἰνέειν ὄνειρον ἀποκλύσω.

Ferte facem celeres famula mihi,

Situla aquam è liquido date flumine;

Calfacite undas,

Hæc ut somnia fontibus abluam.

Martialis libro xi. epigr. 50.

Amphora nunc petisur nigri cariosa Falerni,

Expiet ut somnos garrula saga tuos.

Sed in re non obscura non abutar neque meo neque lectoris otio.
Exempla passim apud tragicos.

Τῆς θύης, ἢ τῆς θυᾶς.] Græci vocant δαίμονας ἀποτρόπαιους: apud Romanos Jovi prodigiali siebant sacra. Plautus *Amphitryone*, A. II. S. 11. v. 107.

Sed, mulier, postquam experrecta es, prodigiali Jovi

Aut mola salsa hodie, aut thure comprecatam oportuit.

Creditum etiam est à veteribus expiari somnia, si illa Soli narrassent; Euripides,

Ἄ κεν δ' ἔκ' τοῦ φέροντα φέμεντα,

Δίῳ περὶ αἰθέρ, ἔτι δὲ τὸ δ' εἰς ἀλφειῶν.

Sophocles *Electra*, verſ. 431, 432.

Τοιῶτά γε παρῆν' ἔνιχ' ἡλίοφ

Δείκνυσι τῶν ἄρ. ἱκλυν ἔκ' ἡμῖν.

Sic namque cognovi ex quodam qui tum adfuit,

Ad orientis versa cum Phœbi jubar

Nocturna spectra exponeres.

Ad quæ Scholiastes, Τοῖς παλαιῖς, inquit, ἡθ' ἢν, ἀποτρόπαιον μὲν τὸ ἡλίοφ διηγεῖσθαι τὰ ὀνειράτα.

Περὶ τῆς Ὀρφεύου κατὰ μὲν πορεύει.] Orpheus in Græciam initiorum genus quoddam, vel teste Demosthene, inexit, quod Ὀρφεὺς παλαιὸς vocabant, & qui illa docerent *Orpheotelestas*. Ait autem κατὰ μὲν, quia sub exitum cujusque mensis videntur soliti initiari Athenienses. Habeo ejus rei auctorem scholiasten Aristophanis, qui testatur circa finem singulorum mensium fieri solitas τὰς μυστικὰς συμπάνας. Proclus in Hesiodi commentariis auctor est veteres operam simulatricibus dedisse die mensis xix. Persuasum autem erat Atheniensibus, eos qui mysteriis istis & Eleusiniis essent initiati, divinis in Orco fruituros honoribus. Laërtius in *Aristothene*, & alii.

Καὶ ὅτι ταῖς τελεταῖς ἀπαλύνων.] Imo ὅτι τὰς τελετὰς, ut postulat Hellenismi ratio: verum arbitror majus vulnus subesse, & desiderari aliquod vocabulum, aut etiam fortasse plura. Notum autem, in triuiis & compitis sacra Hecataz olim fieri solita: eodem etiam moris fuit τὰ καθάρματα & purgamenta urbium projicere. Eustathius, φασὶν ὅτι δὲν ἐσάλυν καὶ δύν ἡμῖν τῶν τῶν Διὶ μυστικῶν ἐν τοῖς καθάρματις φθίνοντ' ἡμακτωμένων μανός, ὅτι ἦγοντο τὰ πομπά, καὶ καθάρματα ἐκβάλλει εἰς τὰς τελετὰς ἰκλυντο. Ea purgamenta etiam ἱερὸν μυστικῶν appellata sunt: qua de voce & ritu hoc toto consule Harpocrationem. Atque hæc sacra cum peregrissent, non ante domum redibant, quam & vestem & corpus aqua, vel fluviali, vel fontana purificassent. Porphyrius lib. 11. §. 44. p. 87. Πάντες ἐν ταῖς ἡμετέροις οἱ θεοὶ, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ἀποτροπαῖς θυσίας τῶν θυμένων, καθάρσις τι χρῆται μὴ γὰρ οἱ τίς εἰς ἄστυ, μὴ εἰς οἶκον ἰδόν, μὴ πρὸς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ποταμῶν ἢ πηγῶν ἀποκαθάρσας. Omnes in hoc consenserunt Theologi, quod in sacri-

scitis quæ ad malum aliquod avertendum sunt, ea quæ immolantur non sunt comedenda, sed expiatoriis utendum sis. Nemo enim (aiunt) in urbem eat, nec in propriam domum, nisi prius ueste & corpore fluviis aut fonte mundatis.

Κατὰ κεφαλῆς λούειν.] Colligi hinc posse videtur in triviis fuisse καθαίρειν potest tamen etiam aliter accipi. Ritus lavandi capitis in purificationibus exprimit Persius Sat. 11. vers. 15.

Tiberino in gurgite mergis

Mane caput bis terque.

& Juvenalis Sat. VI. vers. 523.

Vorticibus timidum caput abluet.

Σκύλη ἢ σκύλας καλύσαι αὐτὸν ἀεκαθεύει.] Tangit duplicem veterum consuetudinem expiandi lustrandique se: altera erat, circumacta circa corpus scilla; altera, catulo similiter circa corpus ducto. Hoc enim significat ἀεκαθεύει. De scilla, quod expiandi vim crederetur habere, notum vel ex Plinio & medicorum libris. Artemidorus Epidor. Ἡ σκύλα καθαίρει τὸ ἴδιον νόμον. Lucianus Ἐπισκευήν τις, ἐκδοθήν τι μοι, καὶ ἀπὸ μαζῆς, καὶ ἀπὸ γυναικὸς δαδὶ καὶ σκύλη, καὶ ἀπὸ πλοῦτος. Dio Chrysostomus Oratione XLVIII. ἀλλὰ μοι δοκεῖ ἀεκαθεύωντες πλὴν πολλῶν καὶ σκύλη μαδὲ ὕδωρ, ἀλλὰ πολλὰ καθαροτέρῳ χρίματι λόγῳ καὶ πρᾶξιν. Plura Clemens Alexand. septimo Stromat. pag. 713. & Theocriti Scholiastes in Thalyssis. De catulo, res minus vulgo, ut videtur, nota: quare etiam ejus ritus ignoratione interpretes miris modis hunc locum depravarunt; in quo nihil erat prorsus mutandum. Nam verum est quod diximus, veteres catulo solitos lustrare se, eum circumferentes circa corpus: eamque lustrationem vocabant περισπασμὸν. Plutarchus in Κερκαλαίοις Romanorum institutorum LXVIII. pag. 280. B. Τῶν δὲ καὶ πάντες, οἷς ἴπῳ οἰοῦν, Ἑλλῶνες ἔχοντο καὶ ῥωστικαὶ γὰρ μὲν καὶ ἱνδοὶ σφαγὴ πρὸς τὸς καθαρούς καὶ περισπᾶντες τὸς ἀεκαθῆς δειμῆς, περισπασμὸν τὸ τοῦτον γένος τὸ καθαροῦ καλοῦντες. i. e. cane in piaculis fere omnes usi sunt Græci, usqueque in hunc usque diem eo pro piaculari hostia nonnulli; expiandosque catulis tangunt, quam februationem periscylacismum vocant. Idem repetit in Romulo. Fuerunt & alij tum scillæ, tum catulorum in februationibus usus, quos prudens omitto. Tirones moneo pertinere ad hunc ritum verba legis III. §. 3. D. Ad legem Corneliam de sicariis: quæ tamen alio referunt viri docti.

Αὐτὸν ἀεκαθεύει.] Significat hoc verbum applicare aliquid corpori, expiandi causa, idque in orbem ducere; quod & ἀεκαθεύει dicitur: Latinis circumferre. Virgilius, VI. Æn. vers. 226.

Idem ter socios pura circumtulit unda.

Ad quem locum Servius:

Circuntulit, purgavit. Antiquum verbum est.

Plautus, Pro larvato se circumferam: id est purgabo.

[Amphis. Act. II. Sc. 11. vers. 143. quin tu istanc jubet]

Pro cerrita circumferri.]

Nam lustratio à circumlatione dicta est vel tade vel sulphuris.

Juvenalis, Sat. 11. vers. 157.

Si quaarentur Sulphura cum tadis.

Recte exprimit Servius circumlationem illam, quæ in lustrationibus fieri soiebat: sed ejus ritus graphica extat descriptio apud Claudianum in *Panegyrico Honorii*, sexto ejus consulatu, vers. 324. seqq. quem locum juvat ascribere.

*Lustralem sic triste facem cui lumen odorum
Sulfure carueo, nigroque bitumine fumat,
Circ. m. membra rotat doctus purganda sacerdos,
Rore pio spargens, & dira fugantibus herbis,
Numina terrificumque Jovem, Triviamque precatus,
Trans caput aversus, manibus jaculatur in austrum
Secum rapturas cantata piacula tadas.*

Similiter & urbes & agri lustrabantur, hostiis in orbem circumlatis. Polybius libro quarto de Mantinensibus: *ὃ καὶ αὐτὸν ἐπορεύσαντο, ὃ ὁρῶντα ἀνελώντων τῇ πόλει καὶ ἀλλῶν, ὃ τὸ ἕλκερ πόντος*: ideo Latinis ea tæcra *ambarvalia* dicta. Atque hinc est, quod τὸ θεῖον fere in vocibus eo pertinentibus reperitur: ut in *ἡμεῖς θεῶν, θεοῦ θεῶν, θεῶν θεῶν*. *ἡμεῖς θεῶν* est Homerus *Odyss.* x. vers. 494. *ἡμεῖς θεῶν* dixit. Sic & *ἡμεῖς θεῶν* apud Aristotelem in sexto *Historiarum* cap. 11. de lustratione gallinarum, quæ *θεομαρτυρίαι* Plutarcho lib. vii. *Sympo.* problem. 11. nuncupatur. Sed & *ἀπομαρτυρία* eo sensu usurparunt: Demosthenes *Pro corona*, *καὶ αὐτὸν τὰς τελευτῶν, ὃ ἀπομαρτυρία τῶν πολλῶν ὃ τὸ πῶς πῶς*. i. e. purgans initiatos & abstergens luto *ac furibus*. Sic accipiendum & in illo Callimachi, ut puto, versiculo, in initio Athenæi. cap. 11.

Τεῖς δ' ἀπομαρτυρίαν δὲ διδασκὼν ἄμεινον.

Scilicet abstersis ter dii donant meliora.

quem locum non recte Erasmus, & alii, aliorum conati sunt trahere, cum ex hoc ritu sit explicandus. Hinc dictæ sunt mulierculæ, quarum hic Theophrastus meminit, *ἀπομαρτυρίαι*, ut est apud Pollucem lib. vii. cap. 33. vel *θεομαρτυρίαι*, ut vocat eas Plutarchus, *De superstitione*. Latinis *piatrices*, & *simulatrices*, vel potius *simpulatrices*; vide Festum. Talem fuisse ait Demosthenes Glaucotheam sive Empusam Aeschlinis matrem, in ea contra ipsum *De falsa legatione*.

Μαινόμενόν τι ἰδὼν ἢ ὀπίσσω.] Plautus *Captivæ*, Act. iii. Sc. 15. vers. 15.

Hegio, hic homo rabiosus habitus est in Alide.

Ne tu, quod istic fabuletur, aures immittas tuas.

Nam istic hastis inscriptus est domi matrem & patrem;

Et illic isti, qui sputatur, morbus interdum venit.

Proin' tu ab istoc procul recedas.

Suspicio etiam ob similem superstitionem factum, ut Akis rex Davidem insaniam simulantem procul à domo sua arceret: id enim videntur ultima verba ejus capitis suadere. Locus est primo *Samuelis*, cap. 21. Similis sententia in *Eumenidibus* Varronis, *Apaga in die rectum à domo nostra istam insanitatem*. Ad

Ad CAPUT XVII.

Περὶ μεμψιμοιίας.

Eπὶ ἡ μεμψιμοιία.] Injustitiæ species quædam est & illiberalitatis hoc vitium: quod fere in calamitosis pauperibusque, vel paupertatem simulantibus, & senibus reperitur. Nam ut felicitas superba, ita querula calamitas est, eorum maxime qui è magnis aut mediocribus opibus ad inopiam sunt redacti: recteque ille apud Terentium, *Adelph. Act. IV. Sc. III. v. 14.* sequ.

Omnes quibus res sunt minus secunda, magis sunt nescio quomodo

Suspiciosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis:

Propter suam impotentiam se semper credunt negligi.

& apud eundem poetam *Adelph. Act. IV. Sc. II. vers. 6.* querulus quidam senex, *Me credo, ait, huic esse natum rei, ferundis miseris:* Nihil autem interest facultatibus sit pauper aliquis, an animo, quæ sola demum paupertas vere misera est. Multa Seneca de hoc vitio variis locis: sed unum notare sufficiet. Sic ille *De tranquillitate animi cap. 7.* de amicorum delectu loquens. *Præcipue tamen vitentur tristes, & omnia deplorantes, quibus nulla non causa in querelas placet. Constat illi licet fides & benevolentia, tranquillitati tamen inimicus est comes perturbatus & omnia gemens.* μεμψιμοιίας autem querelam, non querimoniam, vertimus: nam etsi non fugeret nos bonos auctores promiscue his vocibus uti, movit tamen veterum grammaticorum auctoritas. Cornelius Fronto literator, *Querimonia certa rei est: Querela supervacua est. Ita prior gravitatis est, posterior levitatis.* Glossarii auctor, *Querela, μίμψις κατὰ.* Querimonia, μίμψις. Vox ὀδυμένη suspecta est, & sine damno sententiæ potest abesse. Extant apud Clementem Alex. *Padag. lib. I. cap. 9.* & μίμψις & μεμψιμοιίας definitiones, quas prætermitto, præsertim cum huc proprie non pertineant.

Ἀποστείλει & φίλῃ μερίδα.] Convivæ olim è convivio apophoreta referebant; de quo more supra diximus: absentibus vero μερίδς mittebantur. Plutarchus in *Agésilao*, ἵδουσιν εὐαγγέλια, & δέπνυται μερίδας τοῖς φίλοις ἀπὸ τοῦ πεδωμένου. *Oblatum nuncium sacrificavit, partesque sacrificii amicis misit.* Idem auctor in Arati vita scribit, Antigonum regem, cum Corinthi sacra faceret, Arato Sicyonem misisse μερίδας, *cap. 18. p. 1033.* Aristophanes *Acharnensibus Act. IV. Sc. VI. vers. 3.*

Ἐπιμύθε τις σοι νυμφίῳ ταυτὶ κρέα

Ἐκ τῆς γάμων.

Has carnes ad te mittis sponsus quispiam

E nuptiis.

Etiam Romanis mos fuit de mensa aliquid mittere amicis, imo vero etiam Judæis aliisque gentibus Orientis eundem morem in usum fuisse testantur literæ sacræ priorē *Samuelis*, capite primo, comm. 4, 5.

Nehemia

Nehemia capite 8. comm. 11. & alibi.

Οὐ δὲ π' οὐκ.] Quod vulgo fieri solet. Theognis, *vers.* 25.

ὕδρ' ἄρ' ὁ Ζεὺς

Οὐδ' ὕμν' πάντως ἀνδάνει, ἄτ' ἀνίσχον.

Jupiter

Neque pluens omnibus placet, neque abstinens.

At hic iniquior etiam erga Jovem: quippe cui cum sit opportuna pluvia, nihilominus tamen de Jove queritur, quod paullo serius, quam libitum ipsi fuisset, pluat.

Καὶ περιέρχεται ἀνδράποδον ἄξιον.] Querela usitata herorum, quod nimio servos emerint: quos propterea apud Plautum *Pseud.* Act. I. Sc. II. *vers.* 1. & Terentium *Eun.* Act. IV. Sc. IV. *vers.* 2. *male conciliatos* vocant, hoc est, *magno emptos*. At istum miserum vilitas ipsa offendit: in quem jure illud usurpaveris. "Οὐκ τὸ ὕδωρ ἢ ὁ ἀνίσχον." *τα πνίγει, τί δὲ ἔτι πνίγει;*

Καὶ πολλὰ δ.] Scribendum ἀπὸ πολλὰ δ.

Διὰ τοῦτο τ' παύει.] Potest legi & διὰ τοῦτο. Et sane majus fuerit argumentum rei villi pretio emptæ, si emptor à venditore rogatus esset ut eam emeret.

Καὶ πρὸς τὸ εὐχρηστικὸν.] Ait, εὐχρηστικὸν, respiciens cupiditatem qua flagrare solent patres filios habendi potius quam filias. Tale illud εὐχρηστικὸν apud Aristophanem *Thestophoriazuzis*, post medium Scenæ Εὐφρῆμ' ἔγω &c. Λέων, λέων σοὶ γέγονεν, αὐτ' εἴγωμα σὶν. *Leo, leo tibi natus est, ipsa effigies tua.*

Τὸς ἐπὶ τὰς τὸ ἡμῶν ἀποστ.] Terentius *Heautontimor.* Act. IV. Sc. 1. *vers.* 15.

CH. scio quid feceris:

Συμβουλίστι, (puellam scilicet,) *sc. sic factum est domina, ergo heri damno auctus est.*

Ἀλλ' οὐκ ἔστι.] q. d. quem tu beatum prædicas, verius miserum dixeris; sic querulus ille Horatianus Vultei Menas, *Lib. 1. ep. 7. vers.* 93.

— *pol me miserum patrone vocares,*

Si velles, inquis, verum mihi dicere nomen.

Καὶ νίκην νικῆσας.] Errant interpretes in hujus loci interpretatione: male enim referunt alio quam ad victoriam ejus qui causam obtinuit, & superior è judicio discessit: quare etiam νίκην νικῆσας scribendum, non νίκην. Familiare est Atticis ita loqui νίκην νικῆσας, vel ἡττῶν δίκην. Nam νίκην & ἡττῶν non esse solum πολλὰ sed cujuscunque ἀγωνίας vel unicus in *Lachete* Platonis locus poterat docere. Male etiam iidem interpretes orationem, cujus sit hic mentio, ad ὑπαγογὰς ἀγῶν, aut nescio quas viventium laudationes referunt: quæ plane sunt ægrorum hominum somnia. Quis nescit, veteres Atheniensium oratores solitos orationibus reis suam opem implorantibus scribere, quibus orationibus ipsi rei utebantur in judiciis; Tales sunt omnes ferme Isocratis, Lyfiz, & Demosthenis, quæ ad causas privatorum pertinent: quod nec Cicero prætermittit, & testatur Quintilianus non semel.

semel. Eundem morem fuisse Romæ vel cognomen indicio sit Lucio Aelio ex ea re partum: dictus est enim Strabo, quod orationes nobilissimo cuique scribere solebas, inquit Suetonius *De illust. Grammat.* cap. 3. Postremo *δίκαια* non sunt, laudes merito dicenda; sed contentia causarum & defensionis firmamenta: Terentius *Phorm.* Act. II. Sc. 1. vers. 50. & Cicero 1. *Offic. iussum* vocant.

Ἐπεὶ γὰρ τῷ γρ.] Quid censes facturum fuisse, si litteram perdidisset? Atqui etiam damnato reo, oratori constat eloquentiæ officium, si omni arte usus est.

Ἰαχέῃς δὲ.] Lego Ἰαχέῃς ἔγω. ut apud Terentium, *Adelph.* Act. V. Sc. III. vers. 56. *Hodie hilarem fac te, & omittite hanc tristitiam tuam.* Spectatur autem in vultu hilaritas, & opponitur proprie τῷ πένθει. Mox lege, ὅτι δὲ, non ὅτι. Sic in illo Theocriti,

Καίγω πῶς ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ τῷ τὸς μὴνὶ ἔτιονα.

Atque hoc tam pusillum mendum à doctissimo Furiano quam non esset animadversum, ut nihil hic videret, effect.

Ad CAPUT XVIII.

Περὶ ἀπιστίας.

Ἐστὶν ἀμείλιχ ἀπιστία.] Huic contrarium vitium est, quam Græci *ἰουδία* vocant, Latini *credulitatem*, quæ sæpe in fatuitatem vertit. In medio autem horum extremorum, virtus est quædam *ἀνάνευτος*, prudentiæ velut ἀνίσταται, per quam & fidem iis habemus qui merentur, & eorum contra fidem suspectam habemus, qui erga alios reperti sunt infideles. Semper enim infixum in animo nostro esse debet Ἐμπειρίαν illud, γὰρ τὸ πᾶσι καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. Itemque illud eisdem poetæ Ciceroni familiare ad Att. lib. 1. ep. 19. *Νέμεσος καὶ πειρασμός ἀνάνειον ἀρθεῖν ταῦτα τῷ ὁρίον.* hoc est, interprete Q. Cicerone *De partitione Consul.* cap. 10. *Nervi atque virtus sunt sapientia, NON TEMERE CREDERE.* Extat in hac sententiam præclara oratio Dionis Chrysostomi, quam velim legat iuventus. Spectat eodem *epistola xxv.* Plinii libro vi. lectu & ipsa dignissima; nec minus elegans senis Africæ effatum, *ἔργον καὶ ἡλικία.* vers. 270.

Καὶ πιστὸς δὲ ὁ ὅμῃς καὶ ἀπιστὸς ἀλλοτρίῳ ἀνδρὶ.

Credulitas pariter & diffidentia perditur homines.

Καὶ κατὰ τοῦτον ἀνέμῳ.] Habes amplum in hunc locum commentarium Plauti *Aululariam*: ubi mirificissime miserum senicem Euclionem illa auri aula inquietat. Itaque ait Staphyla Act. I. Sc. 1. vers. 31. eum decies die uno extrudere omnes ædibus; ut nimirum solus thesaurum effodiat & nummos numeret: sed ipsum poetam vide. Est enim ingeniosissimus in illius infelicis *ἀνδρὸς* describenda. Similia reperias apud Lucianum in *Alcyonæ.*

Εἰ σσημασται τὸ κυλιέχον.] Non damno hanc lectionem; etsi alibi hæc vox, quod meminerim, haud mihi lecta. Fortasse tamen κυλίχον scripserat auctor. Est autem κυλίχον vas quoddam instar magni marsupii, servandis vestibus, & aliis id genus rebus: sic dictum à pelle canina, ex qua vel confici vel integri solebat, ut riscus Latinorum. Meminere κυλίχου Xenophon & Pollux L.v. c. 3. & 4. item Lib. x. cap. 17. quo loco ea qua hic dicitur significatione vox est usurpata. Itemque Eustathius in Ὀδῶν. E. p. 223. ad vers. 267. Quid si etiam κυλιέχον scribamus? quam vocem pro κυλικαῖον legere alibi memini. Sed fortasse verius est, nihil esse mutandum, nam sic appellat, quas Julius Pollux lib. vii. cap. 19. καίλας. In eodem auctore κυμινέχον legas pro ραπαῖο vel ἰδισμαποδία. Vid. lib. x. cap. 23.

Καὶ εἰ ὁ μοχλός.] Euclio Plautinus Aul. Act. I. Sc. 11. vers. 25.
occlude sis Fores ambobus pessulis.

Εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλαίαν.] Puerilis sed frequens error, pro αὐλαίαν. Apud veteres θύρα αὐλαία, sive αὐλαίον, perpetuo est idem cum πυλῶν θύρῃ.

Μετὰ μέρτερον ἀπαιτεῖν.] Supra ad caput De stupiditate.

Καὶ τὸ μέποι ὃ ἐνδύει δένος.] Inepta lectio, & quem ex ea sensum interpretes eliciunt, ineptus est, aut nullus potius. Dubio procul legendum est, ut emendavimus, ἐνδύειν, quam vocem supra eodem sensu usurpavit capite De superstitione. Scribendum etiam, εἴχῃ τὰ βέλτετα ἔργα. non εἴχῃ ὡς τ. Est Atticismus translatus: εἴχῃ, pro εἰς ἐκείνην ὁ.

Μάλιστα μὴ μὴ δέναι.] Deesse aliquid, luce meridiana clarius. Nos ex conjectura locum supplebamus in hanc sententiam, εἰ ὃ μὴ, δένος ἀπαιτεῖν. Sed postea adducti sumus ut ferme crederemus, ita potius scripsisse Theophrastum, μάλιστα μὴ μὴ δέναι εἰ ὃ μὴ, & παῖδα καλεῖν ἀκολουθεῖν. Nam quia sequuntur illa verba εἴ & παῖδα ὃ ἀκολουθῶντα, puto hic idem esse mendum quod sexcentis locis observavimus, ut bis positæ ab auctore voces locis vicinis, semel à librariis omittenterentur. Similem ἀπείαν, aut turpiorem etiam notat in divitiis sui temporis Juvenalis satyra quinta vers. 39. seqq. ubi de illorum convivii loquitur:

— tibi non committitur aurum.

Vel si quando datur, custos affixus ibidem,

Qui numeret gemmas, unguetque observet acutos.

Quid si etiam sic legas, μάλιστα μὴ μὴ δέναι εἰ ὃ μὴ, σήσας (vel συμβήσας) δέναι. Nam profecto ita est, diligentiores & cautiore patresfamilias, vasa argentea si commodato alicui concedant, non illa tradunt prius quam illorum pondus accurate exploraverint.

Καὶ & παῖδα ὃ ἀκολουθεῖν.] Malim & ἀκολουθεῖν, hoc est, puerum ἀκολουθεῖν, pedisequum, vel famulum itineris comitem. Sic dictum ut ἀρμόζων pro ἀρμόστῃ, διγάζων pro διγαστῇ, aliaque apud Atticos: quæ & Latini sunt imitati.

Ὅπῃ μὴ βαδίζειν, ἀλλ' ἑμπεδῶν.] Plautus Cursulione, Act. I. Sc. 11. vers. 1. I 11

I tu pra virgo: non queo quod pone me est servare.

Idem *Pseudolo*, Act. 1. Sc. 11. vers. 37.

I puere pra: ne quisquam pertundat crumenam, cautio est.

Καὶ λίγισι πόνῳ.] Legimus ita hunc locum, καὶ λίγισι πόνῳ, εἰπὼν, Κα-
πῶν· ἡ γὰρ χρ. inserta voce εἰπὼν quæ manifesto desideratur. Πόνῳ
autem verbum esse, non nomen, censemus: estque eo verbo usus
iterum capite ultimo. significat *numerare*, & *rationem inire*. Solent
autem mercatores venditæ mercis summam conficere, quam in li-
brum rationum conferant, præsens si pecunia non numeretur. Quod
docti quidam viri emendant, καὶ λιπόντι τῷ ποσῷ, ne Græca quidem est
oratio, nedum eo digna qui divinitate sermonis nomen invenit: sal-
tem dicerent ἐλαττον. Sed ne sic quidem placet. Quod ait, ἡ χαλὰζω
πύμπη, accipi debet de servo flagitatore. Si legeretur Κατάζω, pro κατὰζω,
esset id, *Solve nunc*: quod Græci dicunt, ἀποδοῦν κατὰζω. Sed nihil
necessè mutare, præsertim sine veteribus libris: quorum equidem
hoc maxime loco optarim fieri mihi copiam. Non est autem dubium
notari hic diffidentiam mercatorum, quorum plerisque manus sunt
oculatæ, neque quicquam, nisi quod vident, credunt. Tale fuisse Græ-
corum maxime ingenium videtur; ut illi ægre suas merces cuiquam
absque præsentī pecunia crederent: unde est apud Plautum *Asin.* A.
I. Sc. 111. vers. 47. proverbium, *mercari Græca fide*. At summus
philosophus Plato, qui sciret quam multa incommoda pariat mer-
catorum facilitas suas res temere credentium (ab hoc enim fonte
infinītæ postea lites manare solent, ut alia taceam mala: adeo ἀπιστίαν
hanc non improbavit, ut etiam lege caverit, ne quis mercator suas
merces ante pretii numerationem cuiquam daret: aut si dederit quis,
& postea ad suum pervenire nequeat, sibi, inquit, imputet; neque
ullam actionem datum sibi iri eo nomine speret. Verba Platonis sunt
in *Octavo De legibus* pag. 919. Ἐν τούτοις ἀλλήπεδον νόμισμα τι χρη-
μάτων καὶ χρήματα νομίσματα· μὴ περιέμψον δόλον ἑτέρῳ τῷ ἀλλοτρίῳ. Ὁ
ὃ περιέμψῃ ὡς πεινῶν, ἔάν τι νομίσῃται, καὶ ἂν μὴ, στήγῃτω, ὡς ἐκ τῆς δίκης
ῥοῦς ἢ τοιούτων ὅτε συναλλάξῃων. Appellat Plato ἀλλοτρίῳ emptionem &
venditionem: est enim re vera permutatio quædam, ut etiam Ari-
stoteles & Jurisconsulti docent. Περιέμψω vero τῷ ἀλλοτρίῳ, est, cum
vel pecuniæ numeratio rei exhibitionem præcedit, vel contra. U-
trumque improbat Plato. Doctissimus Ficinus aliorum locum hunc
Platonis traxit, & de auctoribus secundis accepit, de quibus diximus
supra, capite Περι ἀρκεσίας. Quod etsi ineptum non est, minus ta-
men probo. Ita autem vertit ille locum: *Hic (in foro) numi com-
mutentur rebus, & res numis. Commutet autem unusquisque per se-
ipsum nemini committens. Quod si commiserit, sive receperit, sive non,
quiescat oportet: nullum enim commutationum talium iudicium est.*
Interpretatione hac, qui volet, utatur. At alii quidam interpretes
quid obsecro somniarunt, quum illum locum tractarent? Vide locum
lector: ridebis; imo indignaberis, & dices cum Juliano, ἀνέγνω, ἡ-
γήνηται, κατέγνω. Verbum περιέμψω sic esse accipiendum monemus etiam

in *Animadv. nostris* ad Athenæum: eo sensu & *περὶ δόξας* usurpabant. Unde est *περὶ δόξας*. Hermippus vetus comicus, ut ait Pollux *Lib. VII. cap. 33.* cum qui vinum de cupa sumperat, neque solverat, *περὶ δόξας* *πύρνα*, venustissimo joco.

Ὁ δὲ γὰρ *χολαζὸς πύρνα*.] Jam diximus de eo servo hæc debere intelligi, quem è re Græci *ἀναγινώσκω*, Latini *flagitatorum* dixerunt; ceu debitorum hero suo pecuniarum exactorem: cum vero qui publico debita exigebat, *διαγινώσκω* aliquando Græci dixerunt; auctor Hesychius.

AD C A P U T XIX.

Περὶ δυσχερείας.

Eν δὲ τῇ *δυσχερείᾳ*.] Subtiliter distinguit Theophrastus inter *δυσχερείας*, & *ἀνδρίας*, de qua sequenti capite: utraque voce notatur quorundam hominum in congressionibus & vitæ quotidianæ usu scævitas ac sinisteritas: quibus nihil pensi est, eo esse habitu, eo ornatu, iis moribus, eos denique sermones usurpare, qui sint jure merito iis quibuscum versantur, tradio, odio, & (quæ fuit veterum superstitio) tanquam mali ominis, execrationi. Ac videntur τῇ *δυσχερείᾳ* καὶ τὸ *ἀνδρὶ* differre potius τῇ *μὲν* καὶ τῇ *ἐν* quam genere; et si Theophrastus per diversa genera illa describit, non enim dicam definit. Ipse sane etiam τῇ *δυσχερείᾳ* hoc capite vocat *ἀνδρὶ* ut appareat quam parvo intervallo hæc duo vitia distent: quorum tamen longe gravius & tetrius est quod *δυσχερεία* appellatur. Existimavimus autem commodissime *δυσχερείαν* Latina voce *scævitas*, aut *spurcitas*, exprimi: nam qui *immunditiam* vertunt, parum omnino dixerunt, nec Græcæ dictionis vim sunt assecuti. Fuere quibus *intractabilitas* videretur nominanda, quam nos *scævitatē* diximus: sed quis Latinorum ita unquam usus illa voce? Proprie sane *δυσχερείς* dicitur, ut ipsum nomen indicat, & innuit eruditissimus A. Gellius *Lib. IV. cap. 15.* quod est intractabile, & molestum, atque odiosum. Sic dicuntur *δυσχερεῖς ἄλλα* *ulcera inopeterα & foetida*: ut cum ait Dio Chrysostomus de Philoſtete, neminem voluisse eum *πονηρὸν διὰ τὴν δυσχερείαν ἢ νόστον* & Plutarchus ait quosdam esse morbos *ἀπίμους καὶ μόνους*, quales nimirum sunt qui hic commemorantur: quales etiam fuerunt olim Læſpodiz & Damafiz Atheniensium, quos ut *συνεργήτους* ob scævitatē scævitatēq; Aristophanes & Eupolis traduxerunt, hic quidem in *ἀλυσί*, ille vero in *Αἰνί*, scena τὸ μὲν πόλις καὶ ἔθνος. Vide ibi Scholiasten. Sic & *δυσχερεῖαν* verbum accipitur, ut apud Plutarchum in *Artoxerxe* cap. 36. pag. 1023. B. τὴν Ἀπὸ τῶν ἑνὸς ἡγάγεον ὁ πατὴρ συνωστίζων, ὅτι *ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸν ἀνδρὶ τὸ πῶμα δυσχερεῖται ἐν τῷ τῷ μὲν ὅτι* *Atossam* (filiam) matrimonio sibi iunctam ita dilexit pater, ut cum *esses viriligo corpus ejus depasta, nihil quicquam fuerit ea re offensum.* Non solum autem scævitatē notat hæc vox, sed etiam, uti diximus, malum omen: fere enim apud Demosthenem & alios scriptores At-

ticos

ricos τὸ δολιχὸν infaustum aliquid ac βλαβερόν significat, ut explicatur ab Ulpiano. Sic apud Latinos, voces *faustus* & *spurius*.

Καὶ ἀλφόν.] Seneca, *sedam ex albo varietatem nominat, Naturalium* libro 111. cap. 25. Fuisse δολιχὸν morbum, etiam Plutarchi, quem modo attulimus, locus declarat.

Ταῦτα δὲ αὐτὸς συγγνὴν ἀρροστικὴν.] Appellat συγγνὴν quæ proprie συγγνὴς, ut apud Plutarchum in *Pericle*; & passim apud Galenum: qui non uno loco disputat contra sophistas (sic enim appellat) qui dicebant αὐτὸν δὲ συγγνὴν πατρὸς. Sic συγγνὴ σημεῖον Aristoteli, quæ Straboni συγγνὴς. Non sunt autem συγγνὴ ἀρροστικὴς ingeniis morbi, ut docti viri vertunt: sed *gentiles* & *aviti*. Nam etsi scio, συγγνὴς interdum accipi pro σύμφορῳ, ægre tamen concesserim, videri συγγνὴν & σύμφορον idem proprie sonare. Existimo enim proprie σύμφορον videri esse morbum qui αὐτὸ πατρὸς σπουδὴ, & σπουδὴν δὲ, ut loquitur Hippocrates secundo *Prorrhetico*: *genitivum morbum* Latine dixerim, sicut dixit Ovidius *genitivam imaginem*. Suetonius in *Augusto*, cap. 80. *genitivus notus*, hoc est, σύμφορος σημεῖον, non autem συγγνὴς. Συγγνὴς enim vel συγγνὴν est, quod à patre acceptum est, & ut hic Theophrastus explicat, cui pater aut avus ambove fuerint obnoxii. Nam certum est, morbos plerumque per successiones quasdam ut alia tradi: quin sæpe accidit, ut ex intervallo reddantur eadem notæ, iidem nævi morbique in nepotibus, qui in filiis defuisse videbantur. Plutarchus *De sera numinis vindicta* cap. 41. Ἀπεργασθῆναι, inquit, & μολομένη & φαλὴ πατέρων ἐν πατρὶν ἀποιδόσαν ἀναιδέως ἔσσαν ἐν υἱοῖς & θυγατέρεσσιν. Verruca, nævi, lentes parentum in filiis non visæ, aliquando in nepotibus denuo apparuerunt.

Ἐκκεῖν ἔχειν ἐν τοῖς ἀντακρίμοις.] Videtur hæc δολιχὴ frequens per illa tempora Athenis fuisse; ut merito Theophrastus hanc notam non prætermiserit. Nam etiam apud Aristophanem in *Equisitis* Act. II. Sc. 14. vers. 71. quo loco certant adulationis certamen Cleon & Agoracitus, factus ille impurus pyxidem unguenti pollicetur istiusmodi hominibus, quibus tibiarum ulcera sibi inungant.

Ἐγὼ δὲ, inquit, καλὶχριν τὴν σὺ καὶ φάρμακον ἀδωκεν,

Τὰ δὲ τοῖσιν ἀντακρίμοις ἐκείδεις ἀεὶ ἀδωκεν.

At ego do jam tibi pyxidem cum unguento,

Ut tibiarum ulcera circumungas.

alludit idem poëta etiam in *Pluto* Act. III. Sc. 111. vers. 14. ubi Chremylus inter molesta sedulitatis officia sibi blandientium, hoc ponit, Νύπτοι γὰρ & φάσι τ' ἀντακρίμα. Nam & lancinant me & crura mihi molliter tractant. Non intelligunt hunc locum interpretes, qui φάσιν hic putant esse frangere aut infringere; nam contra molliter tractare significat, & cum gratificandi studio. Hesychius φάσιν & τριβόν exponit: ideo addit, eos qui ista sibi facerent, hoc ipso velle declarare suam benevolentiam. Refero ad hunc morbum Atheniensium quod ait Lucretius libro sexto vers. 1116.

Attidae tentantur gressus, oculique in Achæis Finibus.

Hæc sunt quæ vocat Plinius tibiarum tetra ulcera, libro xxii. cap. 10.

alibi,

alibi, *sibiartum tadium*, quod respondet voci Theophrasti ἀσδία. Ita affectos appellat σπερμαίμους Dioscorides, 457.

Καὶ σπερμαίμους ἐν τοῖς δακτύλοις.] Sic vocat tubercula in manibus solita oriri, quæ cutem non sinunt esse planam, sed asperam efficiunt: unde etiam ἡ λίπεα nomen invenit apud Græcos. Hujus generis σπερμαίμους sunt ἀσπερρόδους, μυρμηκίαι, δαδελύες, χοιρίδες, & aliæ θυμώτων species. Fuisse enim ἀσδίας & δουρνύκτους, qui haberent istiusmodi tubercula, etiam Horatius indicat *Lib. 1. Sat. 111. vers. 73.*

*Qui ne tuberibus propriis offendat amicum,
Postulat, ignoscat verrucis illius.* —

Seneca *De vita beata* cap. 27. *Papulas observant alienas, ipsi ulceribus obfusi.* Possumus etiam paullo aliter σπερμαίμους ἐν τοῖς δακτύλοις explicare: ut sint læsiones digitorum ex offensione, hoc est, ἐν τῷ σπερμαίμῳ, ut cum pes ad lapidem asperum offendit, & lacatur cutis, ac fit vulnus: aut cum ex pressura sanguis coit & corrumpitur. Sæpe enim accidit ut quæ ab initio neglecta sunt, magnum malum tandem afferant, ac nonnunquam integri membri perniciem: ubi semel ἰσχύται prius vulnera mutarunt in κακώδη & ἀήκεστα, & quæ medici θνητάματα ἢ χηρύνοντα ἔλκεα ac πηλίκια vocant; Plinius *lib. XXI. cap. 24. ulcera desperantia.* Confirmat hanc interpretationem Pollux, qui *libro 11. cap. 14. num. 41.* notat digitorum πρήματα, hoc est, læsiones ex offensione, πρήματα appellari, ab Aristophane θηπρήματα. Et in libris medicorum πρὸς δαίμονα est ἔλκος ἐν τῷ σπερμαίμῳ. Idem fere πρόκαμμα de quo vide Eustathium ad *Iliad. 20.* sub finem.

Τὰς μαχέλας θηριώδεις ἢ δουτίας ἔχει.] Est figura ἢ διὰ δούιν. *Ferinas & hirsutas alas habere*, pro. *ferarum more hirsutas*. Non temere autem hæc dicit Theophrastus: invaluerat enim tunc temporis mos hic apud Athenienses, sane δουτίες & coedus. Multi igitur quo magis viri fortes viderentur, & ab omni mollitie alieni, studuerunt hirsuti esse sub axillis. Nam quum in concionem venerant, in suffragiis ferendis, partem illam denudabant, ut posset ab omnibus, postquam manum vel brachium sustulerant, conspici: laudi autem ducebant videri habentes illam partem fruticante pilo neglectam, & totum latus horridum. Apud Aristophanem in *Concionantibus* mulier quædam indicare volens omnia se fecisse per quæ latere in viro- rum coetu posset, & pro viro haberi, sic inquit, *Sc. 11. vers. 31.*

— πρῶτον μὲν γ' ἔχω τὰς μαχέλας

Αόχμους δουτίρας.

Primum quidem habeo axillas

Virgultis densiores.

Scholiasfes ibi, Ἐθελῶν inquit, τοῖς χας, ἵνα ὅταν χειροτονῶσι δαδῶσιν ἀνδρὶς τῷ. Quod autem in ferendis suffragiis, quod χειροτονεῖν à sublatione manuum vocabant, latus audarent, ex his apparet in eadem fabula, sub finem Scenæ 11.

Ἐκείνο δ' εἰ περιτρίψαμεν, ὅτε τριπλῶς

Τὰς χεῖρας αἶψα μνημονεύομεν. τίτι.

Πρ. Χαλεπὸν τὸ πρῶτον· ὁμοί· ὅμοι· ὅμοι· ὅμοι·

Ἐξαρμύσας δ' ἵππερ βραχίονα.

Illud autem non praemeditata sumus, quomodo

Manus elevare meminerimus tunc.

PR. Difficilis res: tamen manus exporrigenda

Extollentibus alterum brachium.

Ἀλλὰ ὅτι πολὺ ὅτι πλεονάζει.] Juvenalis grandes alas appellat Satyrā
XIV. vers. 192.

Sed caput intactum buxo, naresque pilosas

Adnotet, & grandes miretur Lalius alas.

Idem poeta Sat. 11. vers. 11.

Hispida membra quidem, & dura per brachia seta,

Promittunt atrocein animum.

Persius Sat. 111. vers. 77.

Hinc aliquis de gente hircosa centurionum.

Constat vero, apud Romanos sine ulla mollitiei suspitione alas velli solitas: sed postea eo deliciarum ventum est, ut volsellis, pice, retina, & pumice, brachia, crura, aliasque partes laevigarent: quam ad rem servorum ministerio utebantur, quos alipilos vel alipilarios vocarunt, Græci δερπανιστῆς.

Τετρίβοντας μάχνας, ἢ ἰδιομένους.] Facete dentes dixit ἰδιομένους. (Hippocrates & ἰδιομένους & βεβρωμένους) cum potius iis conveniat ut sint ἰδιώτες. Pari elegantia Symmachus, Ras, ait, quod solebat alere, nunc alitur. Plinius de sene quodam, libro octavo epistolarum, Quinetiam (scdum miserandumque dictu) dentes lavandos fricandosque praebebat: ubi scdum miserandumque, plane est ὀδοντῶν ἢ οὐκ ὄντων.

Καὶ τὰ τοιαῦτα.] Simile illi capite Πιερί βδελυγίας, τὰ δὲ τὰ τοιαῦτα ἢ φ. Hæc autem quæ sequuntur, etiam fœda sunt, & βδελυγίας μιστῶ, alia tamen fœditate laborant, quam præcedentia. Ideo videtur quodammodo à superioribus eā distinguere voluisse.

Θεὸν ἀρξάμενον περιστάσειν.] Nihil mutavimus, libris non addicentibus. Notat istum, cum sacra facit, lingua non favere; quod factum oportuit, ut innox dicemus. Non displiceat mihi si ἰδιώτην legatur: Clemens Alexandr. Pedagogi libro 11. cap. 1. pag. 147. περιστάσειν ἢ τὸ ἀδίστατον δ, πῶς ἰδιώτην αἶμα. Ἀπρῆς γὰρ ἢ ἀσημῶν ἢ φωνὴ μὴ, πλήρως ταῖς γνάθους συνοχευμένα. i. e. Est cavendum ne inter edendum loquaris. Eis enim vox indecora, & non satis expressa & significans, ut quæ plenis maxillis in angustum coërcetur.

Καὶ ἀπορίσκειν ἀπὸ τοῦ στόματος.] Quid emittit? sputum nempe, hoc est, τὸν στόλον· unde στελόχους istos Græci vocitarunt. Hesychius, στελόχους, τὸς περιεσπένοντας στόλον ὡς τὸ περιεσπένον. Extat & verbum στελλοῦν apud Hippocratem 111. de morbis. Ab hoc vitio nomen invenit olim Athenis Antimachus quidam Φαίης cognominatus; quia, inquit, comici scholiastes in Acharn. Act. IV. Sc. VII. περιεσπένοντες

τὰς συνομλῶντας διαλεγόμενοι. Juvenalis, Sat. VII. vers. 3.

Tunc immensa cavi spirant mendacia folles,

Conspuiturque finis.

Alludit B. Chrysostomus ad hanc sceditatem, cum dicit in Epistolam ad Romanos de nonnullis peccatoribus, πολλοὶ δὲ ἐν τῷ στόματι περιέχοντες ὁσίαν σάλιν περιέχουσιν i.e. multam in ore circumfluentem salivam circumferunt.

Ἄμα πῖν, περισυγγ.] Fortasse ἄμα τῷ πῖν, aut πῖν.

Ἐλαίῳ σαπρῷ ἐν βαλανίῳ χρῶδες.] Puta oleo lucernario, quo infimæ fortis quidam se inungebant. Horatius, Lib. I. Sat. VI. vers. 124.

— uigor olivo.

Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.

Juvenalis in quinta, vers. 86. seqq. — at hic, qui

Pallidus offertur misero tibi caulis, olebit

Laternam. Illud enim vestris datur alveolis, quod

Canna Micipsarum prora subvexit acuta:

Propter quod Roma cum Bocchare nemo lavatur.

Ungebantur pauperes & γλοιῶς, hoc est, olei strigmentis; ut indicat locus Teletis, quem supra protulimus.

Eis ἀρετὴν ἐξελθόν.] In hoc est ἡ δουλεία nam veteribus in foro honeste vestiri moris erat: domi quod satis esset. Aliud enim homini, aliud humanitati satis esse censebant, ut ait Varro. Inde est vestis alia domestica, sive οἰκονόμων alia forentis, sive, ἥ τις ἀρετὴν περιεργάζεσθαι, Ciceroni ac Suetonio Aug. cap. 73. & Plutarcho in Sylla. Qui igitur scæde vestiti in publicum prodirent, odio erant & irrisui, ut indicat Juvenalis satyra 111. De munditia in vestitu locus elegans Senecæ epistola xcii. Munda vestis electio appetenda est homini: natura enim homo mundum & elegans animal est. Itaque non est bonum per se munda vestis electio: quia non in re bonum est, sed in electione: qua actiones nostra honesta sunt, non ipsa qua aguntur. Quod de veste dixi, idem de corpore me existima dicere.

Eis ἱριδοσκοπεῖν τὸν μητρίος ἐξελθόντος. βλασφημεῖσθαι] Vertunt quum egreditur mater: sed ἐξελθόντος, dixit Theophrastus, non ἐξέρχουρας. De eo loquitur qui matri adlit sacra facienti ex præcepto auguris. Favere linguis olim in re sacra, vel maxima religionis pars erat. Favere autem linguis, duobus modis: vel silentes; vel, si loquerentur, male ominatis verbis parcentes. Itaque non solum in templis præcones faventiam imperabant, ut ex Plutarchi Theseo, Festo, & Tragicis notum: sed etiam cum indicerentur feriæ, populus per eisdem præcones monebatur, ut à litibus jurgiisque abstinerent, &, ut loquitur Accius in Oenomaio apud Nonium, augustiam adhiberent faventiam, & ore obscæna dicta segregarent: quod & ait M. Tullius, & diserte præcipit Plato in undecimo Legum, cui legi non multum dissimilem Solonis legem Plutarchus in ejus vita refert. Græci εὐφημεῖν hoc dicunt: cui opponitur βλασφημεῖν. Qua notione hic accipitur, & sæpe apud Platonem. Plautus in Casina Act. II. Sc. v. vers. 38. & Asin. Act. III. Sc. iii. vers. 154. benedicere dixit

dixit τὸ εὐφημεῖν vel εὐχεσθαι μετ' εὐφημίας. At τὸ βλασφημεῖν eidem in *Asinaria* Act. II. Sc. 1. vers. ultimo *obscenare* dicitur: in *Casina* Act. II. Sc. vi. vers. 58. *omen alicui vituperare*. Ulpianus Jurisconsultus τὸ βλασφημεῖν πνῆ elegantè dixit, *insanctas voces adversus aliquem jactare*. Tunc autem plurimum videntur existimata nocere verba male ominata, quando à cognatis pronuntiarentur. Plato septimo *Legum* pag. 887. Θυσίας γανομένης ἢ ἱερῶν κευδόντων κατὰ νόμον, εἰ τῶν πῖς, φάμεν, ἰδίᾳ παροχταῖς τοῖς βουμοῖς τε καὶ ἡγεῖς ὑδὲ ἢ ἀδελφοῖς βλασφημοῖ πάσων βλασφημίας, ἀρ' οἱ ἀν φάμεν ἀδυμίας καὶ χαλῶ ὄψαν καὶ μαρτείας πατρὶς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀν οἰκείοις ἐθίγγοντο ἐνθεῖς; *Sacrificiis factis & victimis ex lege perustis, si accedat privatim quisquam ad aram sacraque, filius aut frater, qui miserabilem prorsus & noxiam orationem fundat, nonne dicemus hunc patri & suis male ominatum fuisse?* Verit Ficinus. Propterea ait Theophrastus *μυθεῖς*. Porro quæ fuerint illa verba, quibus abstinendum esset in sacris, sciremus si pervenisset ad nos Suetonii liber, cujus hodie superest solum index, *De vocibus male ominatis*. Vide Artemidorum libro III. capite 38. Constat sane miram fuisse veterum hac in re superstitionem: erant enim pene infinita, quæ nominare religio esset. Ac quoniam venit mihi in mentem loci cujusdam Demosthenis, ubi est talis ὁσείας exemplum, quod doctissimus ejus interpretes non animadvertit, obiter eum proferam & illustrabo. In ea contra *Leptinem* de veterum præmiis loquens, τίς μὲν, inquit, ἢ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς εὐπορή καὶ χρημάτων, νῦν ἢ εὐπορήσῃ. αἱ γὰρ ὅτω λέγον, καὶ μὴ βλασφημεῖν. Eruditissimus Wolfius βλασφημεῖν vertit *conviciari*; non recte profecto: nam hoc voluit Demosthenes, religionem esse sibi, dicere Rempublicam ἀπορεῖν idque verbum à se respui propter ominis diritatem: ideo dicit εὐπορήσῃ, quia dicere ἀπορεῖ non audebat, εὐπορεῖ non poterat. Neque aliter scholiorum Græcorum auctor interpretatur; quem causâ non erat cur hic non sequeretur Wolfius. Terentius *Heaut.* Act. II. Sc. 1. vers. 16.

Unde dem, recte est: nam non habere me religio est dicere.

non ovum ovo magis simile. Sic βλασφημον εἶπεν apud eundem alibi. Similis item superstitio apud Æschylum in *Agamemnone*, ubi Clytæmnestra post acceptum per faces signum, quod parum fidei apud multos merebatur, videns nuntium à marito missum ad se accedere; Nunc, ait, de rei veritate constabit: nam is quem video advenientem tabellarius, aut læta nuntiabit, aut tristitia. Hoc illa quum vellet dicere, posterius tamen membrum omittit, & abominari se mali mentionem ait. Sic illa:

Ἀλλ' ἢ τὸ χαίρειν μέλλον ἐκβλέψῃ λέγων.

Τὸν ἀντίον ἢ τοῖς δ' ἀποστέρω λόγον.

Simile & illud est apud M. Tullium in epistola ad Cassium, libro XII. epist. 9. (lib. XVI. ep. 11. Sib. edit.) *nulsum interest te venire: exigua est enim spes Reip. nam nullam non licet dicere*. Ita enim hic locus accipiendus.

Σπουδὴν ἡμῶν τὸ πρῶτον.] Scribendum est ἐκβλέπειν sicut apud Plutarchum in *Crasso* cap. 36. pag. 555. A. in simillima re,

τὰ ἀσπλάχνα τῷ μάντιος αὐτοῦ προσδόντες. ἐξέλας τῆς χειρὸς. Id quod visum esse ait circumstantibus vere περὶστον & triste. Hæc sunt quæ Romani *caduca* auspicia vocabant. Festus, *Caduca auspicia dicunt, cum aliquid in templo excidit, veluti virga à manu.* Non hoc dicit Festus (quod putat summus Scaliger) tum demum caducum esse auspicium, si à manu flaminis commentaculum virga excidisset: sed quoties aliquid excidisset, puta spondeum, ut hoc loco Theophrasti; aut victima, vel τὰ ἀσπλάχνα, ut Crasso accidit: aut de capite sacrificantis vitta, quod de Sythace canit Silius Italicus. Simile est quod notat Cicero *De aruspicio responsis* cap. xi. ludos esse non rite factos, si puer patrimus & matrimus tensam aut lorum omitteret. Meminerat iterum Festus hujus superstitionis in voce *silere*, quantum ex iis, quæ supersunt, licet conjicere.

Ἀποπύσαι ἢ βυλόμεναι ὑπὸ τῶν τρ.] Nihil hoc foedius, nihil spurcius. verum præterea notandum est non *δολίρειν* tantum hic esse, sed etiam ut sunt concatenata vitia, fastum, & convivarum contemptum. Olim enim in conviviis aut aliis congressionibus procul spucare, si- gnum habebatur eminentiæ: Plautus *Persa* Act. II. Sc. v. vers. 7. dixit, *magnifice conscreare*; Quintilianus, *clare excreare*. Sotades apud Stobæum *sermone* XXI 1.

Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, οὐς θνητὸς ἄκυσον

Ἄν μακρὰ πύγης, φλογματίζῃ κατὰ πτερυγῶν

Ἄν εὐμεγέτης, ταῦτα περὶ σὺ προσάπτῃς ἔχειν.

Quamvis rex natus fueris, audi tamen ut mortalis:

Quid tum, procul expuis? multa abundas pituita:

Vestem fers elegantem? at hanc ovicula prius habuit.

Præclare vero Clemens Alexandrinus, de hoc ipso loquens 11. *Pada- gogi* cap. 7. pag. 174. ἀρεσυχίας ἢ ἀταξίας σύμβολον, τὸ προσδέναι τῷ ἵππῳ ἰδὲν, μὴ ἔχει ἀραιρεῖν. *Arrogantia & insolentia signum est, ipsi velle sonis aliquid addere, non autem detrabere.* Sic & plurimum tuffire potentiorum erat tantum. Petronius, *Secundum hanc formulam imperamus Eumolpo ut plurimum tussiat, ut sis solutioris stomachi, cibosque omnes palam damnet, loquatur aurum & argentum, fundosque mendaces.* Erant item argumenta potentiæ, cervices inflectere, & altum loqui, ut ex Plutarchi *Pyrrho* & *Demosthene* intelligitur.

Ad CAPUT XX.

Περὶ ἀνδρίας.

ΕΣΤΙΝ ἢ ἀνδρία.] Jam diximus ad caput superius. Parum autem differre *δολίρειαν* & *ἀνδρίαν*, etiam ex eo discimus, quod Plato & Demosthenes sæpe utramque vocem pro eodem usurpant, quod à nobis est observatum. Sed & apud alios scriptores has voces sæpe conjunctas leges: ut cum Isocrates, in *Aeginetica*, morbo Thra-
lochi

lochi tribuit *δολιχράς* & *ἀνδίας* simul: & cum exponunt veteres critici proverbium *ἄλλε δρούε* scribunt enim dici *ὅτι ἦν δολιχρὸς καὶ ἀνδρὶς ἰδιότῳν ὅσῳ καὶ ἡμιότιον π' εὐχότων*. Latissime sane vox *ἀνδία* patet, & quæ sæpe nihil aliud est quam ineptitudo quædam, aut *οἰρηκίτης*. Possis pro loco recte vertere *insulsitatem*, vel *tadium*, aut *odium*; quanquam Plautus & Terentius (*Andr. Act. V. Sc. iv. vers. 40.*) ipsum potius *ἀνδρὶς* *odium* appellare solent, ut ille *Mil. Act. III. Sc. iii. vers. 49. odium populi*; in *Bacch. Act. IV. Sc. viii. vers. 22. terra odium*: Hic *Andr. Act. V. Sc. iv. vers. 40. Dignus es cum tua religione, odium*. Plautus in *Milite Act. III. Sc. i. vers. 49. incommutatam* dixit *τὴν ἀνδρίαν* ut contra tam apud ipsum quam apud alios veteres, ipsumque adeo M. Tullium i. *ad Q. Fratr. 1.* & alibi, *commodus* est is qui opponitur *τῷ ἀνδρὶ* cuius hominis habes graphicam descriptionem in *Milite* Plautina, scen. *Cohibere intra lim.* quæ est *Act. III. prima*; illo loco (vers. 45.) *Es ego amoris, &c.* Notabis, vocem *ἀνδρὶς* & eum significare qui tædio est, & eum qui est fastidiosus. Nam ita quoque usurparunt. Aristoteles *Magnum* *Moralium* libro secundo, *Ὁ πλεῖστον πολὺς γὰρ ἡδονῆς καὶ ἀνδρὶς ἰπείσων*. *Divitiarum accessio* superbos, & fastidiosos morososque efficere solet. Par huic vox veterum Latinorum *tadulus*; vide Festum.

Καὶ ἀνὰ γὰρ μέλλοντας καλύειν.] Non displiceret *μέλλοντα*. Sensus erit: Solet retinere amicum qui jam navim solvebat, & ejus comites rogare, ut tantisper expectent donec aliquot cum illo suo amico spatia confecerit.

Μαστάμῳρον σπιτίζειν αὐτὸς.] Insigniter lapsi sunt interpretes non animadverso unius literulæ mendo. Legendum enim *μαστόμῳρον*, non *μαστόμῳρον*. Jam quod iidem *μαστόμῳρον* interpretantur *mammam sugere*, puerilis est in puerili error. *Σπιτίζειν* dicuntur nutrices suos alumnos, quando illis mansum ex ore suo cibum in os induunt; ipsi autem *πυκρι* *ψωμιζέειν*. Aristophanes *Equitibus Act. II. Sc. 11. v. 22,*

Κλ. *Επίσταται γὰρ αὐτὸν, οἷς ψωμιζέται.*

Αλ. *Καθώσπερ αἱ τίτται γὰρ σπιτίζει καὶ αὐτὸς,*

Μαστάμῳρον γὰρ, τῷ μὲν ὀλίγον ἐσθλὸς

αὐτὸς δ' ἐκείνην πρὸς ἄλλου κατὰ πᾶσα.

CL. *Quippe ego novi quibus inescetur ferculis.*

AG. *Nutricum more tu populum pascis male,*

Quia ubi pramanderis, in os paululum ipsi ingeris:

Tu vero triplo plus, quam alumnus, devoras.

Καὶ ὑποκορίζεις ποππίζων.] Signate loquitur: Est enim proprie *ὑποκορίζεις*, τὸ τοῖς παισὶ πρὸς ψυχῶν λήγειν πρὸς, cum infantibus nutricum more balbutire. Inde ad alia transfertur, quoties pro duriori voce mollior usurpatur & minime odiosa. Cicero *Attico lib. 19. ep. 10. Video insinistum bellum, junctum miserrima fuga, quam tu peregrinationem ὑποκορίζεις*. Accipitur & aliter. Sed hæc vulgo nota. *Ποππίζων* vox est *ὀνομαστικὴ* pulchre ad imitationem ejus qui voce blanditur, sive infanti, sive equo: ponitur & pro *manu* blandiente permulcere, sive *καταπνέειν*.

Καὶ ζῶμεν τὴν παρεκκλίμεν.] Scribendum est, καὶ ζῶμεν τὴν παρεκκλινέν, ἐπιπλύν ὅτι ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν αὐτῆς μελαντίον ἢ χολή. Est autem τὸ pro πνός. Intelligit jus nigrum, quod ἰδιωμα Λακωνικὸν à Grammaticis dicitur, quia plurimus ejus usus Lacedæmone: eratque hoc in eorum phiditiis cœnæ caput, ut ait etiam Cicero v. *Tusc. Quæst.* cap. 34. sed & aliz gentes Græciæ eo usæ: vide Athenæum.

Ἐνατίον τῶν οἰκίων.] Quod tempus alios sermones postulabat. Peccat igitur inscitia temporis: estque non solum ἀσθῆς, sed etiam ἀκαίριος.

Ὅτι ψυχρόν ὑδὼρ ὅτι παρ' αὐτοῦ λακκαῖον.] Etsi aliud est λακκαῖον, aliud ψυχρόν, sive ὑδρὸψύγιον, hoc est, *frigidarium*; tamen, ut vides, etiam λακκαῖοι à frigiditate commendabantur. Macho poeta apud Athenæum lib. xiiii. cap. 5. pag. 580.

Νὺ τίμω Ἀθηνᾶν καὶ θεοὺς, ψυχρόν γ' ἔσθι,

Γινάσθαι τ' ἔχεις καὶ λακκαῖον ὁμολογούμενος.

Per Minervam & omnes Deos, inquit, *gelidum*

Gnathana indubitato puteum habes.

Frigida delectatos fuisse veteres Græcos constat: an calida uterentur, quæ postea fuit in deliciis, quærit Pollux libro ix. cap. 6.

Διδῆαι τὴν παρεκκλίμεν αὐτῷ πνός τις.] Suos enim parasitos ostentabant: unde Diogenis jocus, qui mures hospitibus ostendens, *hi*, inquit, *sunt mei parasiti*. Itaque ait ille in auetione parasitica apud comicum, *Stich.* Act. I. Sc. 111. vers. 72.

— nemo meliores dabit:

Nullis meliores esse parasitos sinam.

Ἐπὶ τῷ ποτηρίῳ.] hoc est, *super cœnam*, vel *inter cœnam*. Plutarchus in *Alexandro* cap. 94. pag. 695. D. ἱπαινίσσαι καλεῖσθαι ὅτι τῷ ποτηρίῳ Μακεδόνας ὁ Καλλισθένης. Callisthenes laudare jussus inter pocula Macedones. Plato in *Convivio*, ὅτι τῇ κώλῳ λήγει. Vox ὅτι, vel παράλλαι, vel etiam fortasse tolli debet.

Ad CAPUT XXI.

Περὶ μικροφιλοπρέπειας.

Ἡ μικροφιλοπρέπεια.] Est hoc unum è vitiis illis quæ circa τιμὴν καὶ ἀπμείαν versantur: sunt enim non pauca, sed quæ fere nomine careant. Aristoteles lib. iv. *Nicom.* cap. 9. præcipua tantum explicat, χαυνότης & μικροψυχία. Istud autem vitium quod hoc capite describit Theophrastus, obiter tantum attingit in iv. *Nicomacheorum* cap. 7. quo loco ait eum, qui sit μεγαλόψυχος, τὴν παρὰ τῶν πυχόντων καὶ ὅτι μικροῖς πείμπαν ὀλιγορροφῶν τιμῆς, qui (*honores*) à quibusvis è vulgo exhibentur, eos prorsus contemnet. Nihil enim aliud est μικροφιλοπρέπεια, quam cupiditas honoris sive laudis, vel, ut dicam melius, lauda-

laudationis ὅτι μικρῆς, ob minuta quadam & parva. Atque hanc cupiditatem verissime Theophrastus illiberalem judicat. Neque vero unicum est istorum hominum genus, sed duplex: sunt enim quidam φιλότιμοι necessario μικροφιλότιμοι: eos dico, qui vellent quidem laudem posse mereri alia ratione; sed quia inopes sunt, & iis præfidiis destituuntur, quæ ad consequendos honores veros desiderantur, (fere enim ἀμφοτέρω, ut ait Pindarus, μέγαντα δαπάναι.) qua possunt ratione, tentant innotescere, & ut laudentur versenturque in hominum ore, efficere. Atqui satius erat, sua sorte contentum, abstinere ab omni tali cupiditate. Hæc est quam paupertatem ambitiosam vocat Juvenalis. Alterum genus est eorum qui simul duobus morbis gravissimis tenentur, ambitione & avaritia. Hos, ut honores affectent, impellit ambitio: ut non rectam viam insistant, sed sumptus maxime fugiant, facit avaritia. Μικροφιλοτίμων autem possis Latine dicere ambitionem gloria ineptam & sordidam: vel, ineptam & frivolum, sicut A. Gellius Lib. xv. cap. 30. ostentationem ineptam & frivolum dixit: & apud eundem, homo inepte gloriosus libro xiiii. non longe abest ἀπὸ τοῦ μικροφιλοτίμου.

Καὶ τὸ ὕδν ἀποκρίσαι ἀπαρχῶν εἰς Δελφούς.] Athenis fuit hic mos: Juvēnes comam alebant ad annos pubertatis, tum à parentibus ad tribules adducebantur, ut comam tonderent, quæ πολλὰς & σκολλύς dicebatur. Fere autem & Græci & Romani comam hanc primam alicui deo consecrabant: & cum illam alere se in ejus honorem dicebant, tum ubi tonderentur, illam in ejus Dei templo ponebant: cujus rei apud Pindarum, Aeschylum, Festum, aliosque sunt testimonia. Ac videntur vulgo Athenienses Herculi consecrare soliti aut alicui alii deo, cujus templum esset in urbe. Hesychius; Ἀθῶνῃσι οἱ μέλλοντες ἱερῶσιν, πρὶν ἀποκρίσθαι τὴν καλλὸν, εἰσφέρουσι Ἑρκελὶ μέτρον οἴνου, καὶ σπέντες τοῖς σωμασθῶσιν ἐπιδίδου πίνειν ἢ δὲ σπονδὴν ἐκκαλεῖτο οἰνιστήριον. Ita igitur vulgus; at qui supra vulgus existimari volebant, antiquo Atheniensium instituto, cujus meminit Plut. in *Theseo*, comam filiorum suorum Apollini Pythio consecrabant, & quum tempus advenerat, Delphos suos filios adducebant, ut ibi comam deponerent, quod auctor vult esse μικροφιλοτίμου indicium.

Ὅπως αὐτοὶ δὲ ἀκλῆστοι Αἰθίοψιν ἴσαν.] Olim τρυφῶντες, & beati homines, puerorum Aethiopum ministerio utebantur. Auctor ad Herennium lib. iv. cap. 50. describens ostentatorem ineptum, *Et dicit in aurem, aut ut domi lectuli sternantur, aut ab avunculo rogeiur Aethiops, qui ad balnea veniat, asturconi locus ante ostium suum detur, aut aliquod fragile falsæ choragium gloria comparetur.* Athenæus lib. iv. cap. ii. pag. 148. in descriptione corvixii Cleopatraz, πάντες ὑλαμπνηροῦς παῖδας Αἰθίοπας παρέστησαν omnibus Aethiopicos pueros, qui facibus prælucere, representavit. Juvenalis, Sat. v. vers. 52.

—tibi pocula cursor

Getulus dabit, aut nigri manus offea Mauri.

Similiter mulieribus fuerunt suæ ex Aethiopia ancillulæ, ut est apud

apud Terentium. Tibullus, *Libro 11. Eleg. 111. disticho 30.*

Illi sint comites fuscii quos India torret.

Solis & admotis inficit ignis equis.

Et in epistola Leontii ad Lamiam apud Alciphronem nominantur *δεξάπαιτες, δεξάπαιται, Ἰνδοί, Ἰνδοί.* Fuit etiam magnus usus Afrorum nomenclatorum, quod ex Luciano colligimus, *Πιστὶ τ' ὅτι μιᾶς συνόντων, Tom. 1. pag. 317.* ubi ait necesse esse eum, qui his utitur, *δοκῆν ὁχλοῦν. καὶ ὑπὸ δουροῦ κακῶς συρίζοντι καὶ ὀνομακλήτορα λιγυρὰ τέλειδ' καὶ μιᾶν τελεῖν τ' μνήμης τῷ ὀνόματι.* *Importunum videri, & janitori male Syriſſanti ac nomenclatori Libyco subijci, nominisque memoriam mercede redimere.*

Καὶ ἀποδοῦς μὲν ἀργ.] Scribe ἀποδιδῶς. *Καινὸν* autem intelligo nummum recens percussum & novum; tales enim nummi veteribus & usu tritis ac sordidis præferuntur. Tale illud in nono Apuleii, *demonstrat ei novitate nimia candentes aureos.* Hi sunt quos vocant nummos asperos, Seneca, Suetonius *Ner. cap. 44.* Persius *Sat. 111. vers. 70.* ut valde miratus sim nuper doctissimi viri sententiam, qui eam vocem ab origine Arabica repetit: verum de eo alias pluribus.

Ἀπανηρὺ τ' εἰσὶν περὶ ἀπαλῶτα.] Ita moris fuit apud Græcos, eam partem ædium (quæ ab ingredientibus prima conspicitur, aut à prætereuntibus, quando fores patent, quam εἰώτα vocabant) omnibus modis ornare: ideo Homerus *εἰώτα παμφανόοντα* dixit *Iliad. 9. vers. 435. & γ. vers. 261. Odyss. δ. vers. 42. & χ. vers. 121.* Hesych. *Εἰώτα, τὰ κατανηρὺ τῷ πυλῶνι φανόμῃα μέρη, ἃ καὶ διακρίσκειν ἔτι παλόντων.* Vide amplius Eustathium in *Iliados rhapsodiam 9. ad vers. cit. & in Odyſſea χ. pag. 776.* nec non Aelianum in *Epistolis.* De Romanorum atriis & tablinis non est obscurum: at Græci atriis non utebantur, si credimus Vitruvio: eum vide *libro vi. cap. 10.*

Ἀναβαλόμενοι δὲ δοιμίον.] Cum transvehantur equites Athenis, veste erant amicti purpurea & varia. Scholiastes Aristophanis, *ἐν πορφυρῇ καὶ ποικίλῃς ἱπόμενον.* Eam vestem ξύστῃα vocabant. Aristophanes *Nebulis, Act. I. Sc. 1. v. 69.*

Ὅταν σὺ, μέγας ὦν, ἀρμ' ἡλαυνῇς πρὸς πόλιν,

Ὡς τὸ Μαγαλὸν ξύστ' ἔχων.

Quando tu grandisculus fueris, age currum agas

Ad urbem, veste succinctus curnli uti Megacles.

Interpres, *ξύστῃα λέγεται τὸ κρινκτόν ἱμάτιον, ὃ οἱ πτόχοι φορεῖσι μέχρι νῦν πομπέοντες.* Romæ quoque equites trabeati erant in transvectione.

ΚΑΑΔΟΣ ΜΕΑΙΤΑΙΟΣ.] Mirus usus vocis *καλδδ*. Putet fortasse aliquis rescribendum non procul ab editæ lectionis vestigiis, *ΚΤΝΟΣ ΜΕΑΙΤΑΙΟΣ* vel *ΚΤΝΙΑΙΟΝ ΜΕΑΙΤΑΙΟΝ*, vel *ΚΑΑΘΙΝΟΣ*, ut in *epigr. Ad ei, lib. 1. Anthol. cap. 33.*

Τῇ θαιῇ καλδδίνῃ ὑπὸ σκυλάκων μεγίστῃ.

quasi dicas, *quasillaria*, quæ in calathio aut *ταλάμῳ* educaretur; & potest utroque loco nomen proprium videri. Puto tamen verius esse quod supra diximus ad *caput 8. καὶ λογοποιίας*, cum expone-

remus

remus illa ζωὸν παλαιὸν γαρτύνει· quæ ibi legantur. In poeta minus esset mirum: nam ob cognationem quæ est inter plantarum genus & ea quæ animalia proprie vocantur, non mirum, plantarum appellationes aut homines aut alia animalia transferri: quod in vocibus ἔρως, ὄζως, μάχως, δαίω, ἀρμυῖν, ὄρεξ, τῆχος, πασιμ apud poetâs licet observare. Sic apud Euripidem Helena dicitur Τρωάδῳ ἔρως, & apud eundem *Electra* v. 15. legas, Σῆλυ Ἥλεκτρος δαίω, *famineum Electra germen*. Pindarus *Olymp.* 11. Theriandrum vocat δαίω ἀρμυῖν θύμους Ἀδρυαδίδων. & *Olymp.* v1. Herculem στυμὸν δαίω Ἀλλεγιδῶν. Oppianus *dulcis* 1. Κωμητ. Λυσίου Ζανὸς γλυκερὸν δαίω Ἀρτωίν, *Ausonii Jovis dila germen Ansonino*. Nec soli poetæ his vocibus usi, verum & solutæ orationis scriptores, sed fere cum aliqua similitudinis exprimendæ nota. Gregorius, qui vitam B. Chrysostomi scripsit, ἐκ δὲ τούτων οἷά τις θεωρεῖται καὶ δαίω ἔρως Ἰωάννης βασιλεύσσης. Vide Isidori *Pelusiotez libro* 1v. *epistolam* cxli. ubi ῥίβω vocat parentes, ut καὶ δὲν sobolem, & *libro* 111. *Epistolam* ccccli. ubi de eo qui nunquam suscepit liberos ita loquitur; ἔ γαρ ἔνθιστο καὶ δαίω, οἷς συνεδοῦσι καὶ αἱ ὀρνιθίδες καὶ τὰ πύδνη. *Non produxit ramos, quibuscum & cura & mæiores efflorescunt.* Ὡσπερ γάρ, ait Artemidorus lib. 11. *Onirocrit.* τῶν δειδῶν τέκνα εἶσιν οἱ βλαστοί, ὥτε καὶ τῶν ἀνδρῶν τέκνα εἶσιν οἱ βλαστοί. *Non est enim ulla aut magis propinqua aut magis propria translatio, quam cum germen pro filio, filius pro germine usurpatur,* inquit Phil. Mornæus *De veritate religionis Christianæ*, cap. 28. Hinc fratres & sorores ἀμφιδωαίς & ἰτερωαίς illi ex utroque, hi ex alterutro tantum parente conjuncti. Vid. Eust. ad *Iliad.* x. p. 1389. Ab eadem origine soboles & propaga apud Romanos tribuuntur animalibus: est igitur καὶ δαίω Μαλιταίω, *surculus Melitenfis*, hoc est, *casellus* sive *soboles parva canum minimorum*, quos veteres *Melitas* vocabant: etsi parum constat ab utra Melita (duæ enim sunt eo nomine insulæ; altera in Africo mari, hodie sedes Equitum Malthensium; alterum in Ionio Siculo mari) adveherentur.

Ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖ.] Scribe vel sine ἐν, vel ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖ, sive ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖ. Erant duo Athenis templa Æsculapii: alterum in urbe; alterum in Piræo, vel Acharnis. notat Comici scholiastes.

Τῆτον ἐκταρίβειν σταρηνῶτα ἀλ.] Scribe, ἐκταρίβειν σταρηνῶτ' καὶ ἀλσίφωδι ῥε.

Συνδιοκράτης παρὰ τῶν πυρ.]. Scribe, πὲ παρὰ τῶν πυρ. Sic vocat ea quorum administratio ad curam & officium prytaneorum pertinebat. Inter alia unum hoc erat, quod oportuit eos *θεῖαν ἰσχυρὰ καὶνῇ*, ut est in ea *De falsa legatione*. Solebant autem prytaneis post rem divinam factam populo renunciare, litassent an non. Extat ejus moris illustrè exemplum in proœmiis Demosthenicis : quorum sexagesimum tertium est totum huic sacrorum renuntiationi accommodatum. Cum autem quater quoque prytaneatu (erat id spatium dierum xxxv. vel xxxvi. teste Harpocratiōne) populi concio celebraretur, fiebat, ut puto, quarta tantum concione hæc renunciatio: ait enim Pollux *lib. viiii. cap. 8. τὴν τετάρτην ἐκκλησίαν* fuisse de rebus

bus sacris & ad sacra pertinentibus. Videatur commentarius Samuelis Petiti in leges Atticas, lib. 111. tit. 1. pag. 197.

Καὶ παρὰ τοὺς ἑσπερίους λαμπερὸν ἰμάτιον.] Ut apud Romanos, sic etiam Athenienses, qui rem divinam facturi erant, veste candida erant amicti: id enim est λαμπερὸν ἰμάτιον non splendida vestis. Aeschines de Demosthene, στρατηγόσιν, καὶ λαμπρὸν ἰδόντα λαβὼν, ἱεσθότι. Alii scriptores ἱερὸν ἰδόντα vocant. Porphyrius Περὶ ἀποχῆς libro secundo, modo λαμπερὸν, modo λαμπρὸν ali- quando κεδραρὸν, ut Latini, pura vestimenta. Hanc ob causam solebant scurræ Attici, si quis in publicum prodire candidatus consue- set, eum appellare ὀλολυγμὸν, quasi tu dicas, perpetuo sacrificantem. Est enim ὀλολύζειν vox ad sacrorum caeremonias pertinens & clamo- rem mulierum sacrificantium indicans, (Vid. Animadvers. in lib. v. 11. Athen. cap. x. p. 514.) neque aliter à vetustissimis scriptoribus usur- patur, ut alibi annotavimus: idque certissimum est. Anaxandrides in Ulyssæ, apud Athenæum libro sexto cap. 9. p. 242.

Τῷ οὖν γὰρ ἀνδρὶ οὐκ εἰς χλαυδῆτι,
Οἷδ' ἀκερβῶς· ἀνὴρ γὰρ ἦ τις εὐστροφὴς,
Ἰερὸν γάμον κελεύει· ἵαν δὲ μικρὸν παντὶ λῶς
Ἀνδροπόον, Σταλσγμόν· λαμπερὸς τις ἐξ-
ελύκεν, Ὀλολυγμός τις ἐστίν.

Vos quidem invicem nunquam non subsannatis,
Hoc ego certo scio: Elegans & comptus si quis prodeat,
Sacras illum vocatis nuptias: Siquis omnino parvulus
Homuncio, Stillam: siquis splendidus
Progreditur, Clamor muliebris is est.

Protulimus hunc veteris poetæ locum, non tam ut auctorem no- strum illustraremus, quam ut ipsum poetam. Nam interpretis qui- dem postremorum verborum versio, qualis quidem loco citato a- pud Athenæum legitur, plane est, (quod sine docti viri contumelia dictum sit) inepta: longe vero ineptior ejusdem annotatio. Ri- si suaviter cum illa legerem. Enimvero pauci observarunt quid proprie sit ὀλολύζειν nec pauci ad eum scopulum offenderunt.

Εὐθύμοι οἱ σφ.] Demosthenes in eo cuius modo meminimus procemio, Εὐθύμοι τῷ Διὶ τῷ Σπῆρει, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τῇ Νίκῃ, καὶ γέγονε καλὰ καὶ σω- τέρεα ταῦτ' ἡμῖν τὰ ἱερά. Εὐθύμοι δὲ καὶ τῇ Παιδί, καὶ τῇ Μητρί τῶν Θεῶν, καὶ τῇ Ἀπόλλωνι καὶ ἐκκαλεσθῆναι καὶ ταῦτα. i. e. Jovi servatori sacri- ficavimus, & Minerva, & Victoria, eaque sacra & pulchra & saluta- ria nobis extiterunt. Sacrificavimus item Suadele, & Matri Deorum, & Apollini; quibus & ipsis litavimus: in quibus verbis mendum esse putat Samuel Petitus, lib. 111. De Leg. Att. tit. 1. p. 197. & pro τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Νίκῃ legendum censet τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Νίκῃ. Si- quidem intelligatur Minerva, quæ Νίκη appellabatur.

Καὶ οὐκ ἴδμεν τὰ ὀρχαδῆ. Lege δὲ χιτῶνα. Demosthenes in fine ejus procemii, Δίχιδες οὐκ ἴδμεν τῶν Θεῶν διδόντων τὰ ὀρχαδῆ. Quam nihil intellexerint toto isto loco priores interpretes, piget dicere.

AD CAPUT XXII.

Περὶ ἀνελευθερίας.

H δὲ ἀνελευθερία ἐστὶ σκωτία τις ἀπὸ φιλοπρέπειας δαπάνης ἔχουσα.] Nihil depravatus, nihil infrunitus ista lectione: quæ cum tam male conveniat τῇ ἀνελευθερίᾳ, cujus definitionem aut descriptionem saltem promittit, demiror doctissimos viros, & in philosophia apprimè versatos, mendum non suboluisse. Atqui illiberalitas neque σκωτία est simpliciter, hoc est, ut illi vertunt, *opulentia*; neque rectè δαπάνη ἔχειν dici potest: quare constat, tam in eo quod generis locum obtinet, quam in differentia vitium esse. At non sunt accuratæ Theophrasti definitiones in hoc libello, dicit aliquis: sane fateor τὸ ἀπερβέει illas non habere; falsas tamen esse & ineptas, hoc vero nego tibi atque pernego. Ut igitur ineptias vitemus, sic legamus, *Ἡ ἀνελευθερία ἐστὶ σκωτία τις ἀφ' ἐπιποθείας δαπάνης ἔχουσα*. Nemo recti iudicii qui sit (quod impune dixisse liceat) de veritate huius lectionis dubitabit. Jam ergo non est genus σκωτία, sed ἀφ' ἐπιποθείας σκωτία: neque differentia τὸ δαπάνη ἔχειν, sed τὸ φέρειν δαπάνη. Contra virtutis oppositæ ἐλευθερίᾳ proprium docent esse philosophi, τὸ περιττὸν εἶναι χρῆματι εἰς τὰ ἱκανὰ hoc est, *facilem esse ad faciendos sumptus liberales*. Est enim pecuniarum usus duplex; alius ad sumptus necessarios; alius ad sumptus liberales, ut est apud M. Tullium 11. Off. cap. 12. Ideo dicebat Plato in octavo *De republica* τὴν φιλοπρέπειαν εἶναι εὐλοῦσαν ἀνταγωνιστὴς δὲ τῆς νίκης, ἢ ἄλλης φιλοπρέπειας τῇ καλῶν causam nunc accipe, *χρήματα τε καὶ ἰδίαν εὐδελίαν ἐπὶ καὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνι ἀναλίσκειν*. Non alia aut interpretatione verba Theophrasti opus habent, aut confirmatione nostra emendatio.

Οἱ δὲ νικᾶσαι τραγῳδοῦς.] Scribe νικᾶσαι τραγῳδοῦς. Alibi hunc locum explicabimus, & de hoc more multa dicemus. Notum autem, tragediam Libero patri fuisse dicatam, ut Apollini comcediam. Videat studiosus lector, si lubet, quæ *De satyrica Græcorum poesi* scripsimus: ubi de veterum Tragicorum tetralogiis disserimus.

Καὶ ἐπιδοῦναι γαμῶν.] Difficilibus Reip. temporibus solebant Athenienses pro virili parte quisque publice pecunias erogare, ad sublevandam æriarii inopiam, quod ἐπιδοῦναι proprie dicebant: quasi dicat aliquis, *supra ordinaria munia aliquid amplius largiri*, erant enim ordinariæ & legibus constitutæ λειτουργίαι: cum igitur pecuniis opus erat, Prytanei populum convocabant; angustias Reip. exponebant; ad collationem quemque hortabantur. Tum surgebat unusquisque ordine suo & loco; ac si quidem vellet aliquid conferre, id profitebatur, & dicebat, *Ἐπιδοῦμι ἐγὼ τοσούτον* sin animus largiendi quicquam non esset, vel tacebant cum surrexerant, vel è concione clam se eripiebant, quod vel ex isto loco clarum est. Athenæus

libro

libro IV. cap. XIX. p. 168. de Phoco Phocionis filio, homine luxu perditio, loquens, Ἐπιδόσαν δὲ ποτὶ μενόντων, παρὰ τῶν καὶ αὐτὸς εἰς τῷ ἐκκλησίαν ἦν, Ἐπιδόσω καὶ γὰρ καὶ οἱ Ἀθῆναιος ὁμοθυμαδὸν ἀναβῆσαν, Εἰς ἀκολασίαν. Pecuniam aliquando cum in usum publicum Athenienses conferrent, in concionem & ipse prodii: ac se quoque erogare dixit; acclamantibus unanimi consensu Atheniensibus, ad luxuriosam nequitiam. Sentiebat Phocus se velle conferre aliquid; populus verniliter nimis accepit Ἐπιδόσω, ea notione, qua usurpatur pro crescere, & in aliqua re proficere. In orationibus Græcorum oratorum sexcentis locis fit ἐπιδόσαν istarum mentio.

Ex τῷ μέσῳ ἀπαλῶν.] Scribe ἀπαλῶν.

Τὴ μὲν ἰρείου πᾶσι τῶν ἱερῶν.] Fortasse legendum πᾶσι τῶν ἱερῶν καὶ ἰρείων. hoc est, exceptis iis partibus quæ ad sacrificios & sacrificas pertinebant. Veteres enim Deos precaturi, & viros & mulieres sacerdotes adhibebant. Plato Legum quinto, εἴτε ἱερῶν καὶ ἰρείων εὐχαῖς ποιοῦμένων ἐπὶ τοῖς πρώτοις θυμῶσι καὶ θυτίταις. Sed placet nunc, nihil esse mutandum: ut hæc sit sententia; hominem illiberalem de ea quam a ris deum admoverit victima tantum sibi perire finere, quantum sit necessario adolendum, aut aliter diis offerendum: coxam fere offerebant, aut intestina, aut aliud non magnæ rei, persæpe, ut ad Athenæum pluribus ostendimus in Animadv. ad lib. 3. cap. 34. & lib. 4. cap. 11. at cæteras carnes victimæ in proprios usus vertebant; aut vendentes illas, si familiam non haberent; aut si haberent, huiusmodi carnibus eam alentes. Vopiscus in Tacito Imperatore; hostias suas semper domum revocavit, iisdemque suos vesci iussit.

Τὰ κρία ἀποδιδόναι.] Quam inhumanum Athenis hoc existimaretur, non potest melius declarari quam Alexidis Ἱστορίας fabulæ quodam loco: quem eo libentius proferam, quod videam hodie in editis Athenæi codicibus, qui illum laudaverat, integros ferme duos versus desiderari. Nos igitur locum integrum ex veteribus codicibus apponemus. Sic Alexis apud Athen. lib. xv. cap. 3. pag. 671.

Οὐδ' ἐν Τριβαλλοῖς ταῦτά γ' ὄντι ἔνομα,

Οὐ γὰρ τὸ δύνειν τοῖς κακῶς κειμένοις

Διέξαι' ἰδίῳ τὸ δύνειν εἰς τῷ αἵματι,

Πᾶσι δὲ δύνειν ἅπαν ἔστιν αὐτοῖς ἰδίῳ.

Ne apud Triballos quidem hac permittis lex,

Ubi aiunt eum qui sacrum facit, vocatis ad id amicis

Ostendere quod velusque in crastinum ad coenandum satis sit,

Venalia deinde illa omnia exponere, qua videnda ante præbuit.

Τὰς δὲ διακονῆσας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοκύριος μισθολογεῖ.] Mos fuit parcorum hominum, cum nuptias celebrarent, opera & ministerio uti adiutorum atque adiutricum (sic vocat Plautus) οἰκοκύριον, hoc est, qui suo cibo ministrarent, ut idem poëta loquitur; vel, ut idem alibi, qui suo sumptu & cibo vescerentur. Crates Συμπερσώσεως fabula, apud Athen. lib. vi. cap. 12. pag. 248.

— ἀγῶν τὸ μὴ

Ζυνά-

Συνάγει γυναικας, μὴ δὲ διατίθειν ὄχλον
'ΑΜ' οἰκιστὺς τὰς γάμους πεποινηέναι.

—Urbanum non est

Congregare fœminas, aut incondita cœnam turba præbere:

Sed οἰκιστὺς nuptias celebrare.

Scio aliter posse exponi γάμους οἰκιστὺς sed quo minus sic recte accipiat, nihil vetat. Plautus *Casina* Act. III. Sc. 1. tangit morem illis verbis, 8, 9, 10.

—AL. quin adepol servos, ancillas, domo

Certum est omnes mittere ad te. ST. Eho, nimum scito scitus es.

Sed facito dum memineris versus quos cantat Colax: cibo

Cum suo quique facito uti veniant; quasi eant Sutrium.

Item alibi. Menander οἰκιστὺν sponsum appellavit in *Dactylo* apud Athen. lib. vi. cap. 12. pag. 247. qui parva aut nulla dote esset contentus: Οἰκιστὺν νυμφίον ἰδὼν δόμον πρὸς ἐξουμένω, Οἰκιστὺν sponsum invenimus dote nihil egentem. Plutarchus in *Crasso*, milites οἰκιστὺς, qui sine stipendiis alicui militarent.

Καὶ τριερχῶν] Cuius puto notum est ex oratoribus Græcis, quale genus λειτουργίας esset Athenis τὸ τριερχεῖν & veteres grammatici id ita diligenter explicant, ut videantur mihi (dicam libere) parum in hac lingua exercitati, qui hæc non intellexerunt. Vertimus autem, *irremi quam instruxit præfectus*, non autem *imperans*, quia omne imperium erat τῷ στρατῷ, non τῷ τριερχῇ, uti docent Atticæ historix, & ante omnes Demosthenes.

Τὰ τῷ κωλύοντι σχήματα ὑπὸ τῷ καταστρ.] De viatoriis cubilibus non repetam quæ supra diximus. Lego autem hic, ὑπὸ τῷ καταστρ. vel ὑπὸ. Lucianus in dialogo Mercurii & Charontis, qui inscribitur *Contemplantes*, Tom. 11. pag. 133. οὐ μὲν ἴσθαις ὅτι τῷ καταστραματῷ ἐκταδὺς, ὅμως ὕπο καρπῶς ἔχων, i. e. Tu quanquam robustus es humeris, in navigii dorso porrectus stertis. Nam super transtris dormiebant nautæ in navi, non sub transtris. Eustathius, ὅλον δ' ὡς οἱ ναυτικοὶ ὅτι τῷ ἰσθίοντι καταστραμάτων κοιμῶνται. Trierarcho vero suus erat locus ad navis puppim, ubi illi tabernaculum extrui solitum. Pollux L. 1. C. 9. τὰ δὲ τῷ πρύμνῳ περὶ ἄντα ξύλα δεσπόζοντα καλεῖται οὗσι περὶ οὐκὼν ἐνομεύεται, τὸ πρυμνὸν στρατῷ δὲ τριερχῇ. i. e. trabes circa puppim prominentes peritonea dicuntur; ubi & tabernaculum vocatur Imperatori aut Naclero exstructa habitatio. Ibi ergo trierarchi in suis stragulis quiescere moris habebant: at illiberalis iste & sordidus, promiscue cum reliquis, in transtris cubat, & gubernatoris utitur stragulis; quæ solent esse vilia, & ut plurimum segestria, aut tegetes: proinde parum è trierarchi dignitate. Persius, *Sat. v. vers. 146.*

Tu mare transilias? tibi torta cannabe fulso

Cœna sit in transtro? —

Propterea Donatus τὰς φορμὰς, hoc est, tegetes & storeas, five eromes, quibus pauperes loco stragulorum & tapetium utuntur, stramen nauticum vocat. Alciphron Epistola quadam, ἡ γὰρ ἀναρχία τῷ ἡδ' ἔχον τὰ ἀλικάδε, ὅτι τὴν τῶν πτωχῶν ξυμῶν ἢ ἰσχυρίων κατακλίσις, ἡ γὰρ οὗτος τὸ ἰσχυρῶν.

ἔρασαν κείνῃ ὡς οἱ λοιποὶ ὅτι ἦν κατασκευάτων, τῷ συνίδη ὅμαι νομίζον
 λίθυ τεκχύνειν. Levitatem eorum, qui nostram hanc interpretationem,
 odio nostri an veritatis, carpere sustinuerunt, satis superque con-
 futavimus in nostris ad superiorem Persii locum Commentariis. Enim-
 vero si tanta est reprehendendi libido, cur in me, cur in aliis ea po-
 tissimum arrodunt, quæ certissima sunt & verissima? miseret me il-
 lorum.

Ἐνδὸν μίνειν.] Utpote qui vestem forensem habeat unicam: quod
 illiberale est planeque sordidum. Inde Ciceronis jocus in Decianum
 quendam lepidissimus, in oratione pro L. Flacco cap. 29. Romam ad-
 venis: affers faciem novam, nomen vetus, purpuram Tyriam, in qua
 tibi invideo quod unis vestimentis tandiu lautus es.

Ἀλλὰ μὲν οὖν εἰς τὰς ἑξόδους.] Juvenalis *satira* sexta vers. 351. in
 Romanis mulieribus hanc notat illiberalitatem simul & ambitionem;

Ut spectet ludos, conducit Ogulnia vestem,

Conducit comites, sellam, cervical, amicas,

Nutricem, & flavam cui det mandata puellam.

Demosthenes Midiae exprobrat quod cum esset præfectus equitum,
 alieno equo in pompæ transvectione usus fuisset. Ἐξόδους accipe ut
 in illo, χαλαρὰ γυναικῶν ἑξόδος, initio *Lysistrata*. Raro olim matronæ
 pedem domo efferebant; nec in publicum, nisi stipatæ gregibus
 ancillarum, prodibant. Interdum ἑξόδος γυναικῶν dicitur de pro-
 fectione ad ducendam pompam: unde est apud Platonem, in fine
 sexti *De legibus*, muliebrius cujusdam supplicii genus, μὴ μετέχῃν ἦν
 ἑξόδων ἦν γυναικῶν καὶ πύδῃ, καὶ ἦν εἰς τὰς γάμους καὶ γάμους παίδων φεικτικῶν
 expertem muliebrium degere honorum, nec ad nuptias partusque puero-
 rum recipi. Lege Suidam in Αἰμυλία. Inde dictæ φιλέξοδος γυναικες,
 quæ non sunt οἰκονομὲν & casariæ.

Καὶ τὰς κλίνας ἐκκαρπύσαι.] Hesychius, qui τὸ κορεῖν etiam φεῖρειν expo-
 nit, videtur hoc voluisse docere, eam vocem à κόρις deductam, in-
 terdum accipi pro cimices occidere, vel cimicibus lectos purgare, quod
 cimicare Latinis dicitur, ut pulicare: Græci, φθειρίζειν. Atque hæc
 interpretatio locum hic habere potest. Parmenio poeta ἐκκαρίζεν dixit
 in lepidissimo disticho, quod extat lib. 1. *Anthol.* cap. vi. pag. 19.

Οἱ κόρις ἄχει κόρυ κορίσσαντι μὲν ἀλλ' ἐκκαρίζω

Ἄχει κόρυ καὶ τὸς κόρις ἐκκαρίζας.

Cimices ad satietatem saturati sunt mei; saturatus autem sum

Ipse quoque cimices perdendo.

Καθ' ἑξῆς πλεονεξίας καὶ τελευτῆς.] Non est in eo nota illiberalitatis
 quod vestem invertit, sed quod tritam & macularum plenam vestem
 gestat, quam postea in cœtu honoratorum virorum (ita accipi de-
 bet illud καθ' ἑξῆς) cogitur invertere, ut maculas ab oculis eorum
 submoveat quibus affidet: atque hoc saltem in isto laudandum; sicut
 contra in superioribus nota δουρῆας erat, gestantem obsoletam &
 κηλίδων μυστῶ vestem, versari in oculis hominum. Hinc ortum est
 apud Græcos proverbium, quod nos, ut puto, primi observavimus,
 τὰ καλὰ γένηται ἑξῶ. Pindarus *Pythionicarum* tertia,

— τὰ μὲν δὲ

Οὐ δυνάμει νῆποι κόσμῳ φέρειν,
'Αλλ' ἀγαθοὶ, τὰ καλὰ τρίψαντες ἔξω.

Res adversas, inquit, nesciunt moderate ferre stulti: at sciunt sapientes, quæ pulchra sunt foras & in publicum vertentes: hoc est, cuivis fortunæ se accommodantes, & decenter ea utentes; quæ sunt adversa dissimulantes. *Miserias enim*, ait Q. Curtius lib. v. cap. 5. n. 11. optime ferunt qui abscondunt. Alio sensu dicere solet Seneca, bonos non fulgere extrinsecus, sed bona eorum introrsus esse obversa: De divina providentia, & Epistola cxx. & alibi. Cæterum Pindaricum istud proverbium vernacula nostra lingua hodieque agnoscit. Aliud autem παρῆρθεον ἱματίον, aliud ἐκσπρίθειν: illud est ex parte invertere; hoc totam vestem quasi de integro reficere versis pannis, & novam illi faciem dare. Aristophanes, ἐν Νεφέλαις, Act. 1. Sc. 1. vers. 89.

Ἐκσπρίθειν οἷς τὰ χεῖρα τὸς αὐτοῦ τρέφεις.

Scholias, ἀπὸ μεταφορῆς ἢ ῥυπεμένων ἱματίων ἢ ἐκσπρινομένων. Ἐκσπρίθας ἢ ἱματίον, τὸ ἀλλάξαι τὸ πρὸς τὸ ἴσου μέρθ' ἔξω. Lucianus dixit ἀντισπρίθειν πρὸς τριβάνιον, in *Alectryone* Tom. 11. pag. 604. ἀπέρχεται, ait, κοσμίως μάλ' ἰσχυρομένθ', ἀντισπρίθας τὸ τριβάνιον, αἷς δὲ τὴν καθαρωτέραν γίνετο ἡ ἀναβολή. Abeo nitide admodum cultus, sic obverso palliolo, ut qua esset parte purissimum, ea videretur: quæ verba Theophrasti locum expli- cant. Vox τριβάν, alias lacernam, aut pallium significat: alias tritum usū & decotem vestem atque obsoletam: sic tamen ut aliud proprie sonet τριβάν, aliud ῥάκθ', ut notat Eustathius ad Od. ɛ. p. 559. quando ait, ἔστ' ῥάκθ' μὲν τὸ διήρως, τριβάν ἢ τὸ ἀποβιβλῆκός τὰς καρδίαν.

Ad CAPUT XXIII.

Περὶ ἀλαζονείας.

H ἀλαζονεία δὲξεν ἡ περὶ περσδονία πρὸν ἀγαθῶν καὶ ὄντων.] Obscurat hanc definitionem verbum περσδονία, in nova, ne dicam, inusitata significatione positum; accipitur enim non tam pro expectatione, ut vulgo solet, quam pro excitatione expectationis; quod Græci περσδονίαν παρῆρθεον, vel uno verbo ἱπαργίαν dicunt: Homerus *Iliad.* ɛ. vers. 832. & alibi τῶδ' Latini promittere, ut in illo Juvenalis, *Sat.* 11. vers. 11, 12.

— dura per brachia fesa

Promittunt atrocem animum;

vel spondere, ut cum ait idem de ostentatore, *Sat.* VII. vers. 134.

Spondet enim Tyrio sflataria purpura filo.

denique idem fere est περσδονία isto loco ac περσωνίης. Plato in *Θερίῳ*, ἀλαζονεία περσωνίη ἀγαθῶν ἢ ἀγαθῶν ἢ μὴ ἀπαρχόντων. Aristoteles adjicit hæc verba in *Nicomacheis* lib. IV. cap. 13. δὲξεν χεῖρ. Quæ particula necessario addenda ad Platonis & Theophrasti defini- tiones:

tiones: ut distinguamus ostentatorem qui mendacium suum refert ad inanem gloriam, ab eo qui lucrum aucupans se suaeque praeclamat: nam id quoque hominum genus frequens est, ut ad caput primum notare meminimus. Notant grammatici Graeci, proprium esse Atticis, ut non gloriosum tantum, sed quemvis mendacem ἀλαζήνη appellent.

Ἐν τῷ διαζύγματι ἰσηκούς.] Quid appellat διαζύγμα? non est dubium, publicum aliquem Athenarum locum intelligi, ubi conventus fieri solebant. Quare arbitror locum esse corruptum, & lego δαίγμα. Digma appellabatur locus in Piræo è re nomen habens. Ibi enim peregrini mercatores suarum mercium δαίγμα & specimen producebant, ἐν πύλῃ credo ἀεφύεσθαι, ut alicubi Plutarchus ait. Itaque peregrinis hominibus fere erat ille locus refertus. Auctor scholiorum Aristophanis in *Equitibus* Act. 11. Sc. IV. sub finem, δαίγμα πᾶσι ὅτι ἐν Παιεμνί, ἴδου πολλοὶ συνήρουν ξίνοι καὶ πολῖται, καὶ ἰλογοποῖον. Quae postrema verba ita hanc emendationem confirmant, ut nihil supra: propterea enim ait Theophrastus διαγίδει ξίνοι. In antiquis libris lineola superducta nomina locorum propria solebant notari & distingui; qui mos postea neglectus multas saepe tenebras attulit. Exemplo sit, (& sunt infinita exempla) locus ille Platonis in *Menexeno*, ubi interpretes, quod legissent ἐν τῇ σφαγῇ perperam pro Σφαγία, turpiter lapsi sunt: quamquam Ficinus melius pudori suo consuluit, omisiss his verbis quae non intelligebat; novi vero interpretes audacter juxta & imperite in hac clade verterunt. Intelligit Plato illos cccxi. Lacedaemonios, quorum cxx. Spartani erant, qui, expugnata tandem Sphaacteria insula, in potestatem Atheniensium venerunt, ut narrat Thucydides libro quarto. Sphaacteriam autem insulam etiam Sphagiam dici solitam certum est: vel adi Stephanum Περὶ πόλεων.

Ὡς πολλὰ χρήματα ἀντὶς ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ.] Scribe ἀντὶς. Pertinet hoc ad nauticum scœnus, quod à multis exercebatur Athenis. Nemo autem ignorat quam improbum & grave fuerit id scœnus, etiam legum concessu, vel Romanarum: vide Jurisconsultos. In orationibus Graecorum, maxime Demosthenis, plurima hujus usurae mentio: propter quam quod tantopere Demosthenem reprehendit Plutarchus, vereor ut ei sit satis æquus; damnat enim rem moribus legibusque receptam & probatam. Sed apparet ex variis Plutarchi locis, ipsum validissime scœnus nauticum abhorruisse: quod in *Catone Censorio* c. 43. p. 349. B. appellat καὶ μέγιστα διαβεβλημένον ἢ δανεισμῷ.

Περὶ τῇ ἔργασίᾳ τῇ δανειστικῇ.] Hoc quoque refero non ad scœnus ἔργον, sed ad nauticum: quam vocat Demosthenes τῷ κατὰ θαλάτταν ἔργασίᾳ.

Ὡς μὲν Εὐάνδρῳ ἰσορροπῶντι.] Docti viri jam ante nos emendarunt μὲν Ἀλεξάνδρῳ quae emendatio vera est & certa.

Τρίτον δὲ λήγοντα.] Adnotata est in quibusdam codicibus altera lectio τρίτον, pro τρίτον quae ferri potest. si referas ad tempus scriptae epistolae: alioquin sensus erit absurdus ob locorum intervalla. Antipater hic ille est, quem mors Demosthenis nobilitavit. Hunc ait Di-

odo-

odorus libro XIX. δοκεῖν γαρτὶναι φρονιμώτατοι ἦν ἐν δυναστείᾳ γαρτὶναι, *videri fuisse prudentissimum inter eos, qui imperio potiti fuerunt.*

Διδωμίνος αὐτῶν ἐξαγωγῆς ξύλων ἀτάλῃς] Quarundam mercium exportatio Atheniensium legibus prohibebatur. Ita lege erat vetitum ex agro Atheniensi ficus & oleum exportare. De ficibus lex erat talis; Ἀθήνησι μὴ ἐξάγειν ἄλλοσι πρὸ οὐκας, *Ficus Athenis alio ne importato: Cuius meminit Interpres Aristophanis in Plutum, & alibi. De oleo vero Solon (vid. Plutarchum) hanc tulerat, ἔλαιον μόνον ἐξάγειν Ἀθηναῖον, ἄλλα δὲ μὴ. Oleum solum Athenis exporta, ceteros proventus non item.* Quæ lex primo intuitu exportationem olei videtur permittere, sed si eo, quo debet, modo explicetur, sensum contrarium exprimit. Non enim cuivis, sed ei tantum, qui Panathenæa vicisset, licebat alio importare oleum, quod præmii vicem accepisset. Hoc expresse confirmat Scholiastes Pindari ad hæc verba γαῖα δὲ κρηδεῖσα περὶ κρηπὶς ἑλαίας &c. quando ait, Οὐκ ἔστιν ἐξαγωγή ἑλαίου ἐξ Ἀθηνῶν, εἰ μὴ τοῖς νικῶσι, τοῖς γὰρ ἀθληταῖς τοῖς τὰ Παναθηναῖα νικησύνῃσι διδοται ὑδρεῖα ἑλαίου πλήρη. Ita ergo erat, multa in agro Atheniensi provenientia exportare non licebat, quæ propterea ἀπόρρητα vocabant. In primis autem ἢ ἀπόρρητων fuere quæcunque ad navium fabricationem pertinebant, hoc est, πῦσσα ναυπηγήσιμα ὕλη, ut sunt abies, pinus, picea, cupressus, platanus, quæ alias ναυπηγήσιμα ξύλα, alias ξύλα absolute vocantur. Ratio erat, ut haberent ipsi, unde naves non tantum onerarias & frumentarias, sed etiam quas publice à Senatu edificari oportebat, texerent: Lege enim oportebat τὴν ἥν Παντακράσιον Βασιλεὺς, *Quingentorum Senatuum, quotannis ποιεῖν τεττάρεις κενῶς πονὺς τριρέμεις στρουere*, siquidem maximum apud Athenienses erat rei nauticæ studium: nec revera aliud quicquam fuit Græcorum sive Atheniensium sive Spartanorum imperium, nisi θαλάσσης ὑπερβασία. Hinc res navibus exstruendis idoneas exportare non licebat: non fuisse enim copiam magnam hujus materiæ in agro Atheniensi, docet etiam Demosthenes, aut quicumque alius est auctor orationis *De fœdere cum Alexandro*. Erant ἦν ἀπόρρητων & τὰ ἀσκήματα, hoc est, folliculi nautici, & λίνα, κρηρὲς, & πῆμα, inquit Aristophanis scholiastes ad illa in *Equitibus*; οὐμ' ἐξάγειν ταῖσι Πελοποννησίων τετάρτοις ζευγύμασι. Alia ratione dicebantur ἀπόρρητα, quæ Athenas importare non permittebantur; ut θρυαλλίδες, ex quibus fiebant ellychnia; has enim, sicut constat ex Aristophanis *Acharnensibus*, fuit cum non liceret Boeotias afferre venales in urbem: credo ob metum incendiorum; thryallidum namque stuppæ usus fuit ad ἀσκήματα & malleolos incendiariorum.

καὶ ἐν τῇ ἀποδία.] Plane non erat ferendum doctis viris istud verbum dicam, an verbi monstrum? Legendum aio, ἀποδία. Imperiti homines, & pistrino digni, ex αἰτω fecerunt στω. Hæc prima mendi indoles: inde fluit vox nequam & nihil, ἀποδία. At ἀποδία idem ac ἀποδοσία, nisi quod illud est ἰμπερικώπεια. Doctorum virorum emendatio ἐν ταῖς ἀποδία, ut Musis iratis genioque sinistro nata, refutatione non eget. Non erat autem insolens Atheniensibus malum, frumēti

menti inopia, ut historia docet, & oratores sæpe. Quomodo autem soliti essent ditiores in caritate annonæ pauperes sublevare, discēs ex Demosthene contra Phormionem.

Καὶ ποσὺν αὐτὰς καὶ ἑξακοσίαις, κατὰ μίαν.] Hoc est, sexcentos homines solet sigillatim nominare, quorum singulis aliquid erogari; atque hac ratione efficere, ut cum æra omnia in unum colligantur, ex ea supputatione summa nascatur decem talentorum. Imitatur iste ἀλλὰ καὶ eos qui rationum libros conficiunt, in quibus videas singula æra seorsum annotari. Aera appello, quos vulgo articulos dicimus, Gallice *les items*: quia solent in nostris rationum libris singuli articuli à voce *Item* incipere. Græci ἀπολογισμοὺς nominant, ut Plutarchus in *Politiciis preceptis*. At Romani æra appellabant. Cicero Hortensio apud Nonium, *Quid tu, inquam, soles cum rationem à dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam quæ ex his confecta sit non probare?* Apuleius De deo Socratis, *Igitur quotidiana eorum æra dispungas: invenies rationibus multa prodige profusa, & in semet nihil.* Nonius, *Æra, numeri nota.* Lucilius, libro xxix. *Hæc est ratio per-versa æra summa, & subducta improbe.* Locus est corruptissimus, quem ita restituendum puto. *Hæc est ratio: per-versa æra: summa subducta est improbe.* Cicero in Epistola x. ad Dolabellam libro nono *Ad familiares* (lib. x. epist. 33. edit. Sib.) *versiculos æra hæc appellare videtur: Profert alter (ut opinor) duobus versiculis expensum Nicia.* Sed ad Theophrastum redeamus; qui quidem gloriosorum hominum ingenium & mores mira elegantia exprimit. Non enim illis satis est ingummatim se laudare, & sua præclara facinora prædicare, nisi etiam longa eorum enumeratione obvios quosque obtundant. Talia illa in *Milite Plautina* Act. I. Sc. 1. vers. 42. seqq.

PY. *Ecquid meministi?* AR. *Memini: centum in Cilicia Et quinquaginta, centum Sycolatrônida, Triginta Sardi, sexaginta Macedones, Sunt homines tu quos occidisti uno die.*

PY. *Quanta isthac hominum summa est?* AR. *Septem millia.*

PY. *Tantum esse oportet: recte rationem tenes.*

Prorsus hic Plauti locus (etsi versantur hi duo gloriosi in diversa materia: Plautinus enim virtutem bellicam; hic noster divitias ostentat) prorsus, inquam, explicat quid sit hoc loco ποσού τας ἄρας καὶ ἑξακοσίαις, κατὰ μίαν, quæ verba quam fuerint doctis viris hætenus obscura, quid attinet dicere? Res clamat ipsa. Vide Martialis xxxvi. & lxxix. epigramma ad Afrum libro iv.

Καὶ περὶ τοῖς μέγαλιν ἐργαῖς τῶν οὐβούλων.] Bene hoc: servat enim solemne eorum qui mentiuntur: vide cap. περὶ λαγροποιίας. Auctor *Rhetoricorum ad Herennium* lib. iv. cap. 50. in descriptione illa ingeniosissima ostentatoris pecuniosi, non plane dissimilem gloriosorum istiusmodi morem notat: quem placet hic proferre, ut collatione Græci scriptoris, qui ipsum suavissime notat, locum illustrem. Ait ergo Latinus auctor, *Cum puerum respicit hunc unum quem ego novi (vos non arbitror novisse) alio nomine appellat, deinde alio atque alio.* Mox,

Mox, ut ignoti qui audiunt, unum putens eligi de multis. Alexis vero sic in Hippico, ubi affert elegantem descriptionem πτωχαλζόντος, iive gloriosi pauperis :

---οὐδὲ ὃ κἀγὼ πνέ πολίτην ἡμίτην
Πτωχαλζόντα, ὅς σε χαλμὸς ἔχων τὰ πάντα
Ἀργυροματ', ἐξὲ καλῶν τ' οἰκίτην
Ἔνα ὄντα καὶ μόνον, ὀνόμασι δὲ χαρμῶν
Ψαμμοκοπίοις καὶ Στρομβιχίδαι, μὴ δὲ χαλμασάντων ἀργυρομασίῳ
Ἡμῖν παρὰ τῆς, ἀλλὰ τῆς θρασύτης.
Novi ego civem quendam nostrum
Pauperem ac gloriosum, cujus omnia vasa
Argentea drachma tantum valerent,
Clamans tamen appellabat servolum,
Qui erat unicus, infinitis nominibus,
Hec tu puer Strombichide, ne hyberna vasa argentea
Nobis apponito, sed aserva.

Sic emendamus elegantissimum hunc locum apud Athenzum Lib. vi. cap. 3. pag. 230.

Καὶ ποῖσται δὴκα τέλματα.] Delendum τὸ καὶ, & mox καὶ τὸ τοῖς φῆσαι, non φῆσαι. Sic locus erit planus & perspicuus.

Καὶ τὰς τελευτὰς εἰπεῖν ὅτι ἡ πῆσι.] Κυριολεκτικῶς in voce πῆσι. Nam vulgo πῆσαι pro λογίζεσθαι, referre in rationes, vel in ratione ducere, usurpabant. Sic apud Demosthenem in prima Olynthiaca, & in illa celebri Crateis ephemeride, τίθῃ μαγείῃ μνῆς δὴκα, ἐκ τῶν δεσχυμῶν. Etiam apud Latinos ponere sic accipitur, ut apud Terentium non semel. Proprie convenit iis qui calculis rationes putant; unde est, ponere calculos, non semel apud Plinium in epistolis: & πῆσαι ἴσθαι, Græci. Basilii, εἰ μὴ πὶ δὴκα ἔχον καλόν, τὸτο εἰ ἴσθαι πῆσι.

Οὐδὲ τὰς λειτουργίας ὅσας λειτουργίας.] Ostendit his verbis se unum fuisse ex illis ciuic. viris, qui ut omnium ditissimi Reipublicæ pleræque omnia munia, ad quæ sumptibus opus esset, obibant. Vide Harporationem in ῥήλοις διακόσις, & Demosthenem, ejusque scholiasten. Cave vero ita hæc accipias, quasi instructio triremis, cujus impensæ modo meminit, non esset λειτουργίας genus; erat enim, & quidem omnium maximum. Ac fortasse legendum, εἰδὲ τὰς ἄλλας λειτουργίας. veruntamen similiter locutos sæpe maximos scriptores pridem doctissimi Jurisconsulti annotarunt.

Καὶ προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵππους ἀγαθὲς πωλεῖται.] Sensus perspicuus; verba varie possunt reformari: vel enim ita, καὶ πρ. δ' εἰς τ. ἵππους, & τὰς ἀγαθὲς πωλεῖται, aut etiam & τὰς ἵππους τὰς ἀγ. geminata eadem vox omissa est ut alibi: vel ita, καὶ πρ. ὡς τὰς ἵππους τὰς ἀγ. πωλεῖται, primum malo. Nam εἰς ἵππους προσελθὼν, est, ad forum ire ubi equi venduntur: sic alibi προσελθὼν πρὸς κέρμα, de quo Atticismo diximus supra; & ea propter ῥῶτας Hesychius exponit ῥῶταπώλη. Videndus Meursius Lect. Attic. lib. vi. cap. 24.

Προσποικιζέσθαι ἀντηπᾶν.] Juvenalis de caudico populo sese venditante, Sat. vii. vers. 132, 133.

*Perque forum juvenes longo premit affere Medos
Empturus pueros, argentum, myrrhina, villas:*

empturus, hoc est, περιουσιμῶς ἀντιπᾶν. Sed πωχολαζία empturien-
tem venustissimo epigrammate describit Martialis libri noni sexage-
simo, quod ita incipit;

In septis Mamurra diu multumque vagatus

Hic ubi Roma suas aurea vexat opes,

Inspexit molles pueros, oculisque comedit:

Non hos quos prima prostituere casa.

deinde post multa definit:

Undecima lassus cum jam discederet hora,

Asse duos calices emit, & ipse tulit.

Καὶ ὅτι τὰς κλῖνας ἰδόν.] Lego ὅτι τὰς σκηνάς. Mercatibus & pane-
gyribus solebant mercatores sub tentoriis suas merces venum expo-
sitas habere, ut docet scholiastes Theocriti: & Harpocraton, ἐν σκην-
αῖς, ait, ὅτι πρὸς τὰς πολλὰς τῶν ἀνθρώπων. cum vide in γήρᾳ. Meminit &
Plato in x. de legibus. Has ut puto Latini *umbras* vocabant, ut ex
fragmentis Festi licet intelligere: inde est apud Horatium *umbra* pro
officina, Lib. 1. Ep. VII. v. 50.

—*vacua tonforis in umbra.*

Locus autem Athenis ubi vestes vendebantur, ἱματιοπώλης & σωματοπώ-
λης ἀγορὰ nuncupabatur.

Οὐκ ἔχων χρυσὸν νῦν τῷ ἀκολουθεῖν.] Scribe ἢ ἔχοντι χρυσὸν ἐν τῇ ἀκαλου-
θεῖν. Mos autem hic veterum fuit, ut ex Laërtio, Plutarcho, Apu-
leio, aliisque apparet.

Ἐν μισθῷ οἰκίᾳ οἰκῶν.] Sic libri Palatini; & nos ita quoque olim
emendabamus vulgatam lectionem, ἐν μισθῷ τῷ οἰκίᾳ οἰκῶν. Dio Coc-
ceius, ἐν ἀλλοτρίᾳ οἰκίᾳ. Deinde scribe, ἢ ὅτι μίλλαις, non δὲ οἰκίᾳ.

Διότι μίλλαις πωλεῖν ἀντιπᾶν.] Ipsissimum hoc ἀλαζονείας genus no-
tatum apud Athenæum lib. XIII. capite 6. pag. 585. Θεῖς, inquit,
δοχεῖ τινὸς ἀντὶς ἀλαζονίᾳ παρὰ πολλῶν ποτήρια χρησαμένη, ἢ ἀλγιστῶς
δίλειν πάντα συγκόψαι, ἀλλὰ ὃ κατασκευάσαι, Ἀπολείς, ἔφη, ἔχου τὸ ἴδιον.

*Quidam, ait, qui Thaidem amabat, cum à multis pocula commodato
accepisset, diceretque velle se ea conflare & alia de novo conficere, Per-*
des, inquit illa, uniuscuiusque quod suum est: venuste & argute.

Atque hic scribendi finem faciemus: & simul cum vertente anno,
animi nostri mentem alio convertemus. Commodum enim cum hæc
scriberem dies agebatur anni hujus xc. novissimus, quæ me res ad-
monebat, ut duplicis voti reus DEO OPT. MAX. grates agerem gra-
vissimas: & quod annum hunc viventi valentique dederit exigere;
& quod hunc commentariolum in hacce rutuba absolvere: qua opera
si doctorum virorum studia promerui, juniorum etiam promovî,
bene habet; feci quod volui: fin autem, ὃ μὲν γένετο ἐδ' ἔσται, feci
quod potui.

A D

POSTREMA QUINQUE CAPITA

Ἡθικῶν χειρακτῆρων *Theophrasti*

NOTÆ.

Quinque hæc postrema capita nacti sumus è Serenissimi Principis Palatini bibliotheca, quæ Heidelbergæ visitur. Descripsit illa accurate manu sua, nobisque donavit, Marquardus Freherus Jurisconsultus, altæ eruditionis vir, Germaniæ suæ ocellus. Vere Theophrastea esse, nemo dubitaverit sanus, qui diligentius illa cum superioribus contenderit. Et res & verba eum scriptorem manifestissime, si attendimus, *χαρακτηρίζουσιν*. In plerisque omnibus scriptis libris ea desiderari, nullus miror. Jam olim, ut nunc quoque, philosophantium ingens crimen est, quod scriptorum summi hujus viri parum diligentes fuerint. Itaque ergo ex illa prope infinita copia librorum, quos infinito labore subtilissimus philosophus conscripserat, oppido pauci ad nos pervenerunt. Et hos tamen ipsos quotusquisque legit illorum sophorum, ad quos solos hodie rudem esse philosophiæ vulgus censet imperitum? Illud sæpe sum miratus, Joannem Stobæum qui ante tot sæcula vixit, quæ nunc primum publicamus, in suis codicibus non habuisse: inseruisset enim ea operi suo absque dubio, si ad manum fuissent, non minus quam illa 15. capita quæ in primis editionibus sola exstabant: Et item illa octo quæ ex Italicis bibliothecis primus in lucem protulit optime ut si quis alius deliteris meritis ὁ μεταφράτης Henricus Stephanus noster. Multum igitur debemus bibliothecæ Palatinæ Illustrissimi principis, in qua sola, quod sciam, hoc pulcherrimum fragmentum hodie reperias. Sed dolendum est, tam turpiter deformatum id ad nos pervenisse: nullum enim est caput ex his quinque non adeo mendis inquinatum, ut auctoris mentem assequi perquam difficile fuerit, & prope ἡ ἀδυναμία τοῦ Viri docti & acuti, ingenii vires, spero, hic periclitabuntur. Nos, sublatis mendis, quæ tuto corrigi poterant, in cæterorum versione quid secuti simus, raptim & breviter indicabimus. Οὐχ ἴδμεν γὰρ ἵσθαι, εἰδ' ἀμβολᾶς, ut ait vetus poeta.

AD CAPUT XXIV.

Περὶ ὑψηφίας.

Εἰ δὲ ὑψηφία.] Vitium, cuius hic est character, magnam habet adfinitatem cum duobus ante descriptis, αὐδαδία & ἀλαζονία. Superbus homo de se longe, quam par sit, magnificentius sentit: ostentator quoque sive ὁ ἀλαζων ea de se prædicat, quæ in ipso non sint. Hoc differunt, quod sine contumelia aliorum sua extollit ostentator, & se ipsum φρονιπατᾷ, ut cum D. Paulo *Ad Gal. vi. com. 3.* dicam: superbus contumeliosus est, omneisque præ uno se despicit. Vere enim Servius, *Ex fastidio*, ait, *venit omnis superbia*. Inde huic vitio nomen apud Græcos ὑψηφία, quod eminere se, & cæteris mortalibus superiorem esse persuasum habeat ὁ ὑψηφύτης. Latinis quoque simili de causâ nominata est *superbia*. Omnino superbiæ duo insunt mala: vana de sua præstantia opinio, & despectus aliorum. Prius illud proprie αὐδαδία est; posterius ὑψηφία, sive ὑψηφία. Sufficiens sibi est ὁ αὐδαδύτης contumeliosus in alios ὁ ὑψηφύτης. Ac vix est, ut in quo duorum istorum alterum insit, non & utrumque insit. Quare etiam apud scriptores hæc passim videas omnia conjungi, atque eidem tribui. Ingens profecto vitium superbia; Deo hominibusque exosum. De quo non dubitat B. Chrysostomus pronuntiare, Superbiæ par vitium aliud nullum esse: ἡδὲν, ait, ὑψηφίας ἐστὶν ἕτερον, initio Epistolæ ad Thessalonicenses. Servius eleganter; *Apud majores, inquit, superbia ingens facinus fuit: adeo ut Tarquinius pro multis sceleribus Superbi nomen acceperit.* Latinus Pacatus *Panegyrico ad Theodosium Augustum: Denique ipsum illum Tarquinium execratione postrema hoc damnaverunt maledicto, & hominem libidine præcitem, avaritia cacum, immanem crudelitate, furore vecordem, vocaverunt Superbum, & putaverunt sufficere convitium.* Propterea sanctissimus pater Joannes Chrysostomus superbiæ sive arrogantiam tanquam extremum omnium vitiorum ἀπάνοια solitus appellare. Proprie quid sit ἀπάνοια Græcis, satis declaratum nobis in superioribus: sed apud aureum illud divinæ eloquentiæ flumen, eo quem dixi sensu, sexcentis locis observavimus. Proferemus unum aut alterum exemplum fidei nostræ causâ. In epistolam ad Romanos probat solidis rationibus, nihil esse quod hominem ita stultum reddat & vecordem, uti facit ἀπάνοια, sive arrogantia. Ait *homilia xx. p. 2. p. 295.* Οἱ δὲ πρὸς μέγα φρονιπῶντες εἰς ἀπάνοιαν ἐκπίπτουσιν ὅτι ἐξ ἑαυτῶν. Οὐδὲν γὰρ ἕτως μωρόν ὡς ἀπάνοια ποιεῖ. i. e. *Qui in sapientia superbiunt, in extremam incidunt arrogantiam. Nihil enim adeo stultum facit, quemadmodum arrogantia.* Deinde ubi multis allatis exemplis hujus sententiæ veritatem demonstravit, de hoc vitio & voce ἀπάνοια hæc subijcit: ἡ γὰρ ἀπάνοια τὴν συμμετρίαν ἐκπίπτουσα, καὶ ἀπὸ τοῦ τοῦ γινώμενου (δι)

καὶ ἀπόνοια λέγεται καὶ μαρὰς καὶ ἀλαζόνες ἱρραζόμενοι μοχ, ἀρα ἡ ὑπερηφανία μαρὰ ἐλάττω. *Arrogantia, qua extra modestiam decidit, atque a mente fit (nam ideo ἀπόνοια dicitur) et stultos facit et superbos.* — *extrema stultitia est superbia.* Alibi idem ἀπόνοια & ὑπερηφανία ita distinguit, ut ex hac illam oriri dicat: quæ postea generet in animis ἡ ἀπονονομένων Dei pariter atque hominum contemptum, una cum omnibus vitiis. Homilia prima 11. *Ad Thessal.* "Ὁρα πῶς ἀρχὴ ἀμαρτίας ὑπερηφανία πῶς ὁ ἀρχὴ ὑπερηφανίας, τὸ μὴ εἰδέναι τὸ Κύριον. ὁ γὰρ εἰδὼς τὸ Θεόν, ὡς εἰδέναι καὶ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ποτεῖται ἐπαπινερόνησιν, ὡς ἐπαίρειται· ὁ δὲ ταῦτα μὴ εἰδὼς, ἐπαίρειται. Περὶ ἀπόνοιας γὰρ ἀλείφει ἡ ὑπερηφανία. Vide quomodo principium peccati sit superbia; quomodo vero principium superbia, non novisse Dominum. Qui enim novit Deum, sicut oportet, qui novit quod filius Dei minime altos spiritus gesserit, non attollitur; qui vero hac nescit, effertur. Ad arrogantiam enim superbia infligit. Facit radicem omnium peccatorum, Deum non nosse, & Dominum Jesum Christum ignorare. Hinc manare superbiam, quam appellat principium totius vitiositatis: ab hac manare ἀπόνοια de qua paullo ante dixerat, ἐξ ἀπονοίας ὑπερηφανία πάντων γίνεται, ἐκδομὴ χρημάτων, ἔσος ἀρχῆς, πῶς δὲ δόξαι πολλὰς. Ex arrogantia contemptus pauperum oritur, cupiditas opum, amor imperandi, desiderium multi honoris. Idem præfatione in priorem ad Corinthios pag. 4. ἐξ ἀπονοίας πάντα γίνονται τὸ κακόν, καὶ τὸ νομίζειν εἰδέναι τι πλεον, i. e. omnia mala nascuntur ex vercordia et arrogantia, et ex eo quod existimant se aliquid scire amplius. In priorem ad Timoth. homilia xvii. καὶ ἀρα ἐκ τοῦ εἰδέναι τὸ εἰς ἀπόνοια ἀπειδὴ συμβαίνει, ἀλλ' ἐκ τοῦ μὴ εἰδέναι. Aliquando idem Pater ἀπόνοια & ὑπερηφανία indifferenter usurpat: ut in homilia, Quomodo fratrum peccata sint reprehendenda: 'Απόνοια γὰρ ἐστὶν ἡ πρὸς πάντων ἡ κακία, καὶ ἵνα σωπόμεως μέδης τὴ νοσήματ' τῶ κακίαν, ἐκεῖνο ἀκυσον τὰ μὴ ἀλλὰ ἀμαρτήματα ὅσα τῶ ἡμετέροις εἴρεται φύσι· ἡ δὲ ὑπερηφανία δύναμις ἀπομάκρυνε κατὰ σωσιν, καὶ κατὰ τὸ ἀνιδναι τὸ γὰρ διδόντων καὶ ὄντα περὶ πρὸς διδόντων ποιοῖν. Superbia fons omnium malorum, et ut summam noscas morbi malignitatem, hoc audi: alia quidem peccata circa nostram naturam versantur, sed superbia potentiam corporis expertem detraxit, et deorsum projecit. Diabolum enim, qui antea diabolus non erat, talem fecit. Omitto similia huic loca ejusdem viri facundissimi, ubi ἀπόνοια illud significat quod diximus. Est & ἀπονοείδης familiare eidem verbum pro superbia efferrī adversus aliquem. Unicum affereamus locum. Actorum xx. comm. 19. explicans illa Pauli Apostoli verba, serviens Deo cum omni humilitate. Homilia xlv. pag. 384. ita scribit: ἵνα μὴ δόξῃ ἀπονοείδης, προκαταβάλλει θαμέλιον, τῶ ὑποψίαν ἀναερεῖν. Εἰ γὰρ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης γόρυνε, φησὶν, καὶ ἐξ ἀπονοίας λέγω τὸ λέγω. Εἶτα τὸ ἡμερον μετ' ὑμῶν, φησὶν, ἰγνόμενω, δαυάων τῇ κυρίᾳ, καίαντες τὴ κατὰ τὸ κατὰ τὸ δόξον αὐτὴς. Οὕτω πανταχὲ καίαντες καλόν, καίαν ποιείται τὰ κατὰ τὸ κατὰ, καὶ εἰδὲν αὐτὴ τίςτις ἐξαίρετον. Τί γὰρ φησὶν κατὰ τὸ Θεῷ ἀπονοοῖν εἶναι; καὶ μὴν πολλοὶ εἰσι οἱ ἀπονοῶντες κατ' αὐτὸν. Εἰ δὲ κατὰ τὸν μετὰ τὸν ἡμερον αὐτὸν ἀπονοοῖν. i. e. Ne videatur arrogans esse

esse, prius fundamentum jacet, suspicionem tollens. Si enim cum omni humilitate factus sum, inquit, non ex insipientia loquor, quae dico. Deinde mansuetudinem narrat: Vobiscum, inquit, fui, serviens Domino: socios operum ostendens illos. Ita ubique societas bona est. Communia igitur facit opera, & nihil suum ponit eximium. Quid enim, inquit, neglectone Deo arrogans esse potuit? etiam multi sunt, qui non laudantes Deum arrogantes sunt, is autem nihil prater discipulorum laudem sibi arrogat. Ita hunc & praecedentes nonnullos locos vertit Erasmus. Et ἀπονοῖν, pro reddere arrogantem apud unum Chrysostomum verbum mihi observatum: ut in Matthaeum homil. LXV. ἀλλὰ τοῦτο μὴ ἡ ἀρχή, ἵνα μὴ πάλιν αὐτοὺς ἀπονοῖν. Id est, hoc vero ille non dicit, ne ipsos è contrario reddat arrogantes. Perperam enim illa verba interpretes accipit. Homilia LXVI. ita scribitur, γὰρ ἡμεῖς τοίνυν ταπεινοί, ἵνα γινώμεθα ὡς ἡμεῖς καὶ γὰρ μὴ ὡς ἡμεῖς πολλοὺς ταπεινοὺς ἢ ἀπονοῖν. Hic quoque errat interpretes; sed legendum, ταπεινοὺς ἢ ἀπονοῖν. Id est, Simus humiles ut evadamus celsi: nam arrogantia quidem etiam atque etiam vehementer reddit humiles. Sunt & alii scriptores Graeci, etsi non sane multi, qui vocem ἀπόνομα eo sensu usurpent, quo Chrysostomum ostendimus, ut Lucianus alicubi, Procopius, & alii: inprimis autem Isidorus Pelusiota, magnus Chrysostomi admirator, apud quem eruditissimi interpretes hoc non videntur observasse: ita ille *epist. sexta lib. IV.* scribit ad Epimachum: ἀπόνομα ἵνα ἀποκαλέσῃ τῆς λόγου τὴν εἰσοδὸν, λυμαινόμεναι τὴν ὕλην τῆς ψυχῆς. Arrogantia si aditum pracluserit sane rationi, anima sanitatem ledit. Palladius, φάσκοντες ἵνα σοφοὶ ἡμετέραν διδασκαλίαν ἀπονοῖας δαίμονι προσερχόμενοι.

Οἷον τῆς ἀσιούδου ἀπὸ δαίμονος ἐπιτύχεις φησὶν ἐν τῇ περὶ πατιῶν. Hæc ut reperta sunt in MSS. codd. ab eruditissimo Frehero, sic & à nobis edita. Vitium patet suoapte indicio. Putamus atque adeo credimus, veram lectionem conjectura nos esse affecutos. Legimus autem, οἷον τῆς ἀσιούδου ἐπιτυγχάνειν αὐτῇ, ἀπὸ δαίμονος ἐπιτύχεις φάσκον ἐν τῇ περὶ πατιῶν. Sententiam exprimit clare interpretatio: neque potest aliud quicquam fingi huic loco aptius. Oscitans librarius vocem prætermisit, quam putabat esse otiosam propter sequens verbum ἐπιτύχεις.

Μιμνήσκεις φάσκον ἐν τῇ ὁδοῖς. Si cui mendi fuerit hic locus suspectus, ei per me licet in excogitanda meliore lectione esse ingenioso.

Θαλίσσαι. Scribe θαλίσσαι. Ut pendeat oratio ab οἷον. Vel certe θαλίσσαι. Simile est inter ἀνδραδείας notas, quam diximus esse superbix germanam, καὶ ἐν ὑπομνήματι, καὶ ἐν προμνήματι πολλὰ χερόν ἐδέναι.

Καὶ μεμνημένοι. Copulam pro disjunctiva posuit, ut passim optimi auctores, vel scribendum ἢ μνη.

Μὴ λαλεῖν τοῖς ἐπιτυχάνουσιν. Adhuc est quod supra tribuebatur τῇ ἀνδραδείᾳ his verbis: καὶ προσηγοριεύουσιν μὴ ἀνπροσηγορίαν.

Τὸ παιδί συντάξαι τὰς ψυχὰς διαδιδόν. More suo Theophrastus ipsum loquendi genus retinuit quo uti soliti homines superbi. Ψυχὰς διαδιδόν, proprie est sortes, quarum in judiciis erat Athenis usus, trajicere

per κλίθον, id erat urnæ operculum πλακτὸν, κλισιάδης, pluribus descriptum nobis in *Animadversionibus Athenaisicis*. Hesychius, κλίθον, ὃ τὰς ψήφους διαδίδον ἐν τοῖς ἀλγεωνοίσις. Ita scribendum ibi, non, ut editum est, κλισιοίσις. Hic vero ψήφους διαδίδον positum pro *calculis summatis rationes putare*. Elegans translatio, & superbi hominis moribus convenientissima. Adeo enim indignum se judicat, sedere ad calculos, ut ne famulum quidem suum eos tractare velit, nisi negligenter & raptim.

Καὶ τὸ κεφάλαιον ποιοῦσιν.] Puerum suum jubet imperiosus iste Manlius in rationes referre summam, quæ nascetur ex ipsius computo; alterius, qui cum rationes putat, nullam habet rationem: si quid forte ille, ut fere fit, quod opponat, habet. Sic ista verba debent accipi.

Ad CAPUT XXV.

Πεὶ δελίας.

AΜΕΛΕΝ ὃ ἡ δελία δέξεν τῇ ὑπερξίς τ' ἀρχῆς ἡμετέρας.] Planior est quæ habetur apud Andronicum definitio, δελία ἐστὶ ἀποχώρησις ἀπὸ φαινομένου κατὰ δυνάμιν διὰ φαντασίας δεινῆ. Similes huic apud alios reperias. At in Platonis *Θορύβου* locus, qui definitionem δελίας continet, & corruptus est, & male à doctis acceptus: Eum nos in transcurso emendabimus, & exponemus. *Ὅταν, φυγὴ πόνων ἀρχῆς. Δελία, ἀντιληπτικὸν ὄρμης, περὶ τὸ τῇ αἰτίᾳ.* Docti corrigunt, *Ὅταν, φυγὴ πόνων. Ἀρχὴ, περὶ τὸ τῇ αἰτίᾳ. Δελία, ἀντιληπτικὸν ὄρμης* quæ emendatio, si est à libris, tollo manum, & acquiesco. Sed quia omnes quos vidi codd. aliter legunt, minore mutatione, ita potius scribo, *Ὅταν, φυγὴ πόνων ἀρχῆς. Δελία, ἀντιληπτικὸν ὄρμης.* (fortasse deest vox ἔξαι, vel scribendum ὄρμην) περὶ τὸ διδόναι αἰτίᾳ. Id est, *Cunctatio, est fuga ab inchoando labore. Timiditas, est qua impetum faciendi aliquid reprimis, prima cur metuatius causata.* Addita definitioni ἄνε vox ἀρχῆς, non temere, neque sine causâ. est enim revera cunctatio, non tam laboris metus, quam inchoandi laboris fuga. Ideo aliis definitur *ὅτις μάλιστα ἐπιγλίας.* Vox ἀντιληπτικὸν ita accipienda in definitione δελίας, ut alibi apud Platonem ἀντιλαμβάνειν προ *reprimere & cohibere*. In Theophrastea descriptione ὑπερξίς est contrarium τ' ὑπομανίς quæ vox, in definitione fortitudinis, plerisque philosophorum posita loco generis.

Τὰς ἀνεκὰς φάσκαι ἡμετέρας τῇ] Herodotus *Urania* sive lib. VIII. quosdam commemorat in fugam conversos, quod putarent promontoria esse hostiles naves. *Ἐπεὶ ὃ ἀρχὴ ἴσαν Ζωστήρας πλεόντις βαρβαροῖς* *ἐκπίνοντο γὰρ ἀνεκὰ λεπτὰ τ' ὑπερξίς ταύτης, ἰδοῦσάν τι νῆας τῇ, καὶ ἱερύον ἐπὶ πολλόν.* i. e. *Cum prope ad Zosterem adventarent navigantes barbari,*

πινύμενα

minuta quadam continentis portenta promontoria suspicari navigia esse, perditu illinc aufugerunt. Versio est Vallæ ex recognitione Henr. Stephani.

Καὶ κλυδωνίη γινώμενη.] Semper enim ventores adversa tempestate timidi ac perterriti, causam procellæ soliti ascribere impietati alicujus eorum qui in navi. Exemplum nobile in Jona, & item alterum in Diagora, ac similibus. Propterea qui erant numinis reverentiores, haud temere cum notæ impietatis hominibus navigabant. Horatius, Lib. 111. ad. 2.

-----vetabo, qui Cereris sacrum

Vulgarit arcana, sub iisdem
Sic strabibus, fragilemque mecum
Solvat faselum. Sape Diespiter
Neglectus, incesso addidit integrum.

Tangit & Xenophon libro octavo Παιδείας.

Τὴ κωκυρτήν ἀνακόπουντ' αἰδούμενδ'.] Legendum πτωδύνειδ'. Et ἀνακόπη-
τ' interpretor, ἀνακόπην καλεῖοντ'. Navem ἀνακόπην puto dici gu-
bernatorem, cum prævisso scopulo, aut alio periculo, cursum navi-
gationis mutat. Inde oritur metus in animo timidi, & ex metu hæc
quaestio, Εἰ μασπορῇ; quasi dicat, Num periculum est aliquod, ne
vel scopulis illidatur navis, vel in breviam aut syrtes deferatur? Adhuc
est apud D. Paulum, Gal. v. com. 7. ἡκόπει ἢ τήχοντα. Et apud
Plutarchum in Alcibiade, ἀνακρίεν τὸ ζῆλον ἐπίστω.

Καὶ τί δὴ καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦν.] Veteres nihil fecisse aut aggressos esse
inauspicato, certum est: fuere autem modi ferme innumeri explo-
randa Deum voluntatis, ut notum omnibus. Eo referenda sunt hæc
verba.

Καὶ αὐτὸς διδόναι τῷ παιδί τὸν χιτῶνίσκον.] Vestem exuit etiam inte-
riorem, ut ad natandum sit paratior, si frangatur navis: χιτῶνίσκον
modo interiorem tunicam & ἡέσκαρον significat, modo parvum
χιτῶνα, ut sagum: interdum operis subtilitas, & τὸ εὐήρετον, & εὐήρετα
voce declaratur. Sed hæc alibi nobis explicantur.

Καὶ σάντας περὶ τοὺς ποταμούς.] Cum stetit utraque acies, parans se ad
pugnam, tum ille respectat de superiore loco, & hostem ubi sit qua-
rit, simulans eum se invenire non posse. Cæterum characterem
γεφυρικόπαιον hominis ad conspectum hostilium copiarum paventis ha-
bes apud eloquentissimum Synefium, epistola civ. cujus initium,
Τὴς αὐτῆς ἀν' ἰδῆς, &c. Loquitur autem ibi de Joanne quodam quem
Phrygem appellat, vel quia indidem oriundus, vel quia hoc nomine
ignavi etiam appellantur. De iis enim proverbium extat apud Suidam,
Φρύξ ἀνὸρ πλεῖστα ἀμείναν & δεικνύμενος, ἐπὶ δουλείῃ δρόμοις & καχερί-
στοι οἱ Φρύγες. Sed verba ipsa magni illius Cyrenes Episcopi digna sunt
quæ hic afferantur, cum liber iste non sit in cujusvis manibus:
Τοὺς αὐτοὺς, inquit, ἀν' ἰδῆς ἐν μὲν εἰρήνῃ θεοποιεῖς, ἐν δὲ πολέμῳ δειλούς, του-
τίστιν ἀπανταχὺ ποιεοῦς. Ἡμέτερος μὲν πῖνας ἔχῃς οἱ πολέμοι σφοδρῶς γίνονται
& βαλχεῖται συντηγμένους ἔχοντες ὁ εὐλαρχός, εἴτα θύσονται εἰς τὴν π-
δινύη

διὸν περιεμένοντα οὐδ' αὖτ' ἐπ' αὐτοῖσι, ἀλλὰ βέλτοτον ἀπὸ χειρὸς ἰα-
 ρῶ οἰκιστῶν, συνδιδέσθαι πάλιν εἰς ὑπερλίαν ὁ δὲ Φρύξ. Ἰωάννης τίς μὲν ἐν
 οὐδ' αὖτ' οὐκ οὐκ ἔστι πατὴρ ἡμῶν, φήμας δὲ ὑπὸ πύλαι, τὸν μὲν αἰς καταγὰς αἰα,
 αὖ διασπείνεται τὸ σπῆλ, τὸν δὲ αἰς τὸ ἄσθμα νοσῶν, ἵδν δὲ ἄλλα τὴ κακὸν ἐξ-
 αἰσιν ἔχει. Τοῖσιν τοῖς ἰσοῦσι λαγυνοῖς, ἀλλὰ μὲν ἡμεῖς φέμεται, πῦ μὲν σπ-
 ρῶς ἡ ποὶ γὰρ Ἰωάννης δίδουαι ἢ κρύπτειται i. e. *Eosdem homines videas*
pacis tempore audaces, in bello ignavos, hoc est ubique nequissimos.
Aliquos dies continuo hostium excursu nunciabatur, & Balagritas in-
structos tribunus eduxerat, post hac in apertum campum prodeuntes ope-
riebamur: Sed cum nusquam comparerent, ad vespertam domum u-
nusquisque rediimus, cum ita convenisset, ut iterum postridie adessemus:
Interem Phryx Joannes nusquam erat, non inquam, ut manifeste appa-
reret, sed ruitores spargebat, interdum fractum sibi crus, atque ideo
pracidi, interdum asthmaticum se esse, alias grande aliquod sibi malum
accidisse. Ejusmodi volitabant famigeratores, alius alimunde venire se
nuncians, ut ne certo constaret, quonam terrarum subisset ac delinisset
Joannes. Vertit Dionysius Petavius.

Καλεῖσθαι περιεμένοντα.] Malo καλεῖσθαι.

Προσφύμενον ἢ φίλον.] Scribendum, vel προσφύμενον ὑπὸ τῷ φ. vel
 προσφύμενον τ. φ. Est autem προσφύμενον, ad tentorium deferri. Si
 esset προσφύμενον, significaret ea vox, quem ex acie amici efferebant.
 πρὸς saepe idem valet in compositione, atque ἐκ.

Καὶ θεωρεῖν καλεῖσθαι.] Legendum θεωρεῖν.

Ὡς κινδυνεύσας αἰς σίσ.] Lego ἵνα σίσωκε τ. φ.

Καὶ εἰσάγειν πρὸς τὴν κατὰ.] Ita verte, *Atque eos (intelligit quoscun-*
que obvios de pugna redeuntes) ad jacentem introducit, inquisiturus
quinam sint illius tribules, quis populus, aut pagus. Notum quid
ἔμμε Atheniensibus. Puto jam nihil deesse, neque corruptum esse;
etsi fuit cum aliter censerem.

Ad C A P U T XXVI.

Περὶ ὀλιγαρχίας.

Δόξουν δὲ ἡ ὀλιγαρχία.] Quemadmodum Romæ duæ erant in Rep.
 secunda, altera optimatium, altera eorum qui populareis dici haberi-
 que volebant; sic etiam Athenis. Cornelius Nepos in *Phocione*.
 cap. 3. §. 1. cuius temporibus vivebat Theophrastus, *Erant, inquit, eo*
tempore Athenis dua factiones: quarum una populi causam agebat, al-
tera optimatium. Populareis scriptores Attici vocant τὸς δημοκρί-
optimateis, τὸς ὀλιγαρχικῆς. Horum mentio passim in historia Atti-
ca, & apud oratores Græcos. Isocrates in ea de pace, p. 440. ἐν
παυσίμακα δημοκρίτους μὲν νομίζοντες ἡ τὸς σκεπτόντας ὀλιγαρχικῆς δὲ τὸς
καλῶς κἀγαθῆς ἢ ἀνδράς. i. e. si deserimus calumniatores exisstimare
populares

populares, honestosque viros optimates. Intelligit igitur Theophrastus appellatione ὀλιγαρχίας, mores hominis, qui optimatum sectam sequitur: alioquin ὀλιγαρχικὸς Græcis dicitur homo imperandi cupidus, ut apud Philonem in libro De 10. præc. leg. εἰσι εἰσὶν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τὰς θύσας, οἱ τυραννίδος καὶ δυναστειῶν ὀπαδουμένους. Descriptio oligarchiæ ab auctore prodita, corrupta est. Legimus nos ita, ὀλιγαρχία τις ἰσχυρὰ κέρδους καὶ γλιχομένη, vel γλιχομένη, id est, *vehemens honorum cupiditas in eo qui nullo studio lucri teneatur*. Aliter ista constituere quiti non sumus.

Ὁ δὲ ὀλιγαρχὸς τοι.] Legendum, ὀλιγαρχικός.

Οἷος τῷ δήμῳ βυλομένη.] Et mutilus & corruptus est hic locus. Nos vertimus, quasi esset scriptum, οἷος τῷ δήμῳ βυλουμένη τις (δεῖ αἰρεῖσθαι) τῇ ἀρχῇ συνεισπρατομένης πομπῆς, παρελθὼν, ἀποφύγει ἑαυτόν.

Δεῖ αὐτὸς κέρμει.] Legi, Οὐ δεῖ αὐτὸς κέρμει.

Σοβῆν ἵς τοῖς τοῖς λόγους.] Legi σ. 7. τ. λόγους λέγων. Et accipio σοβῆν pro διὰ τῆς ἀρχῆς σοβῆν, quomodo loqui amant Græci.

Τὸν Θυσία πρῶτον φήσας.] Legi, πρῶτον αἰτῶν φ. Malum illud, cuius auctor primus dicitur fuisse Theseus, est ἰσομοιρία & æqualitas inter cives, quam primus ille Athenas invexit, & sanxit. Lege Plutarchum, & optimatem ista loqui memento: cui in ordinem cogi, & non

ἄλλαν ἀρετὴν καὶ ὑπεύροχον ἡμῶν ἄλλαν, instar mortis est.

Καὶ τοιαῦτα ἔτι.] Deest verbum λέγων.

Τὸς ὁμοιοτρόπους.] Scribendum τὸς ὁμοιοτρόπους.

Ad C A P U T XXVII.

Περὶ ὀψιμαθίας.

H δὲ ὀψιμαθία φ.] Appellat Theophrastus ὀψιμαθίαν, non quod propriè vox Græca sonat, *seram institutionem*, vel *eruditionem* (ut vertit A. Gellius loco post citato) sed vitium quoddam iis familiare qui serò sunt eruditi. Videmus enim naturaliter evenire, ut neque ii rectè utantur divitiis, qui magnis opibus non sunt innutriti: sed eas sero nacti, divites novitii, ut vocat M. Seneca *Lib. 11. controu. 9.* evaserunt: neque scientia, illi quibus sera contigit euditio. Hoc genus vitii vocant Græci ἀπειροκαλίαν vel ὀψιμαθίαν. Prior appellatio naturam vitii declarat; posterior, ejus causam & ortum. Est enim verissimum, quod Narsetes apud disertissimum scriptorem Agathiam, *lib. 11. cap. 7. p. 802.* ait, τὰς ἀθρόον καὶ πάλαι συμβαίνει εὐτυχίας πρὸς μεταχρόνους καὶ ἀπεικὸς πρὸς ἀπειροκαλίαν ἰκαλίναι, καὶ τῇ ἀσωσίᾳ καταπληθῆναι. h. e. *Qui temere & non alias quondam felicitatis participes sunt facti, non hos absurdum ad rerum imperitiam declinare, insolentiaque*

lentiaque perterreret. Nasci ait Agathias ἀπρηξίας ἐν τῷ ἀσυνήθους id est, ex insolentia, sive ex eo quod non sint assueti cultui meliori. Quare etiam Latini vitium sero institutorum, insolentiam aptissimo vocabulo nuncuparunt. Cicero Pæto, lib. ix. ep. xxii. (lib. viii. ep. xxii. edit. Sib.) ὁψιμαθῆς homines scis quam insolentes sint. Alibi apud eundem scriptorem insolentia idem est atque Agathiae τὸ ἀσύνθες. De lege agraria contra Rullum, loquens de novis Capuæ colonis, Hi, inquit, ex summa egestate in eandem rerum abundantiam traducti, non solum copia, sed etiam insolentia commovebuntur. Livius libro xxx. cap. 42. ex insolentia, quibus nova bona fortuna sit, impotentes laciis insanire. De hoc vitio A. Gellius libro xi. capite 7. Est adeo, inquit, id vitium plerumque sera eruditionis, quam Græci ὁψιμαθίας appellant, ut quod nunquam (vel antequam) didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando cœperis, magni facias quo in loco cumque, & quacunque in re dicere. quod elegantissimè Galenus libro 11. De differentia pulsuum appellat παρρηδίουδης ὁψιμαθῆς. idem auctor libro altero De agnitione pulsuum, non procul à fine, Herophilum reprehendens, ὅσα ἔχρω αὐτὸς ἐπὶ παίδας ὄντας ἐν τοῖς τῆς μουσικῆς διδασκαλίαις ἐμαθὴν, ταῦτ' ἐστὶ ὅλως οἷς τὰ τῆς ἱστορικῆς συγγραμμάτων εἴρηται, τὸ ὁψιμαθῆν παίδμα πύχοντι, ἐδὲ συνεπταὶ διωκόμενοι, καὶ ἱππῆας ἢ τέχνης. i. e. Qua prima ætate debebant in musices ludis addiscere, hac temere nec quidem integre inseruit libris medicina, quibus accidis quod sero discensibus solet, nam tacere, etiamsi ad aliam artem spectet, non valens. Vertit Hermannus Crusenius Campensis. Ab ea mente apud Lucianum in libro περὶ ὀρχήστους, Tom. iv. p. 116. dicitur φιλομητὰ ἀπρηξέας, καὶ ὁψιμαθῆς.

Ταῦτα ἄρ' οὖν παρὰ πάντων.] Legendum, ταῦτα ἄρ' οὖν παρὰ πάντων.

Ἄμα μελετᾶν ἀσπάζεσθαι.] Non displicet hæc lectio: nam qui equo insident, certos habent gestus quibus utuntur in salutandis obviis, quando illos tanto honore non dignantur, ut propterea descendant. Hos gestus soliti tirones rei equestris doceri à suis magistris. Potest tamen vera esse conjectura nostra, qui aliquando existimavimus scribendum καλπάζεσθαι. Notum est è Pausaniæ Eliac. lib. 1. inter αἰμίλλας equestres fuisse καλπῶν unde est καλπάζειν, sive καλπάζεσθαι.

Τὴν καρπῶν καταχινῶν.] Legendum καταχινῶν. Homerus, Iliad. Σ. vers. 24.

---χαρίεν δ' ἥχων πρὸς αὐτοὺς.

Καὶ ἄμα μελετᾶν ἀσπάζεσθαι παίζειν.] Scribe καὶ πρὸς ἀσπ. Genus exercitationis nobilium epheborum, & tironum: ut apud Romanos, exercere se ad palum.

Καὶ ἄμα μελετᾶν παρ' αὐτῶν.] Locus est vitii manifestus: vertimus quasi legissemus, καὶ ἄμα μ. παρ' αὐτῶν, καὶ διδάσκον αὐτὸν οἷς, &c. nec videtur sententia absurda quam expressimus. Possis etiam pro παρ' αὐτῶν scribere πρὸς τε, ab aliquo.

AD CAPUT XXVIII.

Περὶ κακολογίας.

Eπὶ ἡ κακολογία ἀγῶν τ' ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον ἐν λόγοις.] Habent hoc pleræque omnes isto libello comprehensæ descriptiones, ut vel subobscuræ sint, vel corruptæ, vel utrumque. Quid appellatur hic obsecro ἀγῶν τ' ψυχῆς; Putabam scribendum esse ἀγῶν τ' ψυχῆς hoc est, *institutio*, sive *inclinatio*, & *propensio animi*: sed mutato sententiam, & ἀγῶνα ἐν λόγοις interpretor ἀγωνολογίας: qua dictione Galenus utitur in libro *De sectis*, ad eos qui initiantur; ἀντι-κρεται ὅ, inquit, τὴν ἀπὸ τ' ἀδύλων ἀγωνολογίας τῇ φασίν. Sententia nihilominus eadem manet.

Ὁ δὲ τίς ἐστι] Ille quid est? hæc interrogatio de vitæ genere querit, ista autem τίς ἐστὶ; de natalibus.

Ἀπὸ τ' γένους αὐτοῦ.] Sententia postulat αὐτοῦ.

Ἐγέννητο δ' ἐν στρατιῷ Σωσίφρονης.] Hoc ait: patrem hujus servum initio fuisse, ac servili nomine Sotiam vocitari solitum: postea parta libertate aut manumissione, aut alia ratione, mutato nomine Sotistratum dici coepisse, eoque tempore sacramento dixisse, & inter milites esse versatum: fero tandem plenam libertatem esse consecutum, & in unam tribuum unumque τ' δήμῳ esse relatum. Legendum autem, ἔπειτα δ' εἰς τὴν δ' ἐν. non ἰσχυρῶς.

Ἡ μὲν τοι μήτηρ εὐγενής.] Id est, ejus mater, quæ vulgo habetur pro nobili.

Ἐν τῇ πατρὶδι.] Hoc iste ait, obscure significans Thressas mulieres Athenis non esse nobiles, sed vel conditione servas, vel genere vitæ meretrices. Certum est, peregrinarum mulierum Athenis, atque ubique fere locorum, olim suspectam fuisse pudicitiam: quamobrem in sacris literis sæpe *mulier peregrina* idem sonat ac *scortum*. Sic esse hæc accipienda declarant quæ sequuntur.

Καὶ τοῦτοις διεξιών.] Verborum ἀλλὰ καὶ εἰς εἰς interrupta, quæ potest integrari hoc modo: καὶ ἰπὶ τούτοις διεξιών φασίν, αὐ. vel πρὸ ἰπὶ τούτοις.

Ἐκ τ' ἰδὼν τὰς παρόντας ἀρπάξουσιν.] Isto loquendi genere significat eam, de qua loquitur, vilem fuisse copam, & publicæ libidinis victimam. Fere enim κακὰ κακὰ erant Ἀρεοδίστα, ut ait Philostratus in epistola ad γυναικὰ κακὰ. Harum mos fuit miris illecebris, & ut loquitur Apuleius, *tabernariis blanditiis* ad se prætereuntes allicere, quod venustissimè Theophrastus dixit ἀρπάξουσιν ἐκ τ' ἰδὼν τὰς παρόντας. Suetonius in Nerone, capite 27. Quoties Ostiam Tiberi deflueret, aut Baianum sinum præternavigaret, disposita per littora & ripas diversoria tabernacula parabantur, insignes gæneæ, & matronarum institoria, copas imitantium, atque hinc inde orantium ut appelleret. Narrat & Xiphilinus

Xiphilinus ex Dione, Abitum τὰ τῶν κτηνίδων ἱραζόμενον, cum alia turpia fecisse multa, tum τὰς παρόντας ἀβρα τὰ κακλασμένη τῇ φωνῇ ποροταίριουαδ. Ingeniosissimus poetarum Virgilius omnes istiusmodi mulierum blanditias venustissime expreslit eo carmine quod *Corra* inscribitur. Porro secundum vias solitas instrui popinas & diversoria publica, testis Varro, *De re rustica*, libro primo, cap. 11. & Suetonius *Vitellio*, capite 13.

Πάντων μμίσσηκε.] Lege πάντων μέλιστα μμίσσηκε. Τὲ Ποσειδῶνθ' ἡμέρα.] Verti, *Posideone mense*. Legi nempe τῇ τῷ Ποσειδῶνθ' ἡμέρᾳ vel ταῖς ἡμέραις. hoc perinde valet ac si diceret, cum jam maxime friget. Nam Posideon ultimus fuit mensis autumnalis in anno Attico, Decembri nostro & Januario ex parte respondens, vel teste Plutarcho. Quod ait τῇ ἡμέρᾳ in numero unitatis, puto intelligi Kalendas ejus mensis, Neptuno sacrum diem, lautis epulis & θυμολυσίαις solitum celebrari. Quare etiam librorum scripturam non cenfeo mutandam, quæ habet Ποσειδῶνθ', nam ita satis declaratur primus dies mensis Posideonis, vel quicumque alius ejus mensis dies fuit solemnibus Neptuni insignis.

Δενὸς ἀπὲρ τῷ ἀναστάντῳ εἰσέν.] Legi, ἀπὲρ τε ἀναστὰς κακῶς (vel κακῶ) εἰπὼν. Sic alibi accipitur τὸ ἀναστὰς ut capite ἀπὲρ ἀπαιρητίας, ---οἱ ἐπαγγέλλισθαι ἀναστὰς ἀ μὴ δυνήσονται. Ferri potest & altera lectio ἀναστάντῳ, quam ita exponemus, *Solet cum aliis sedens, de eo qui surrexisset* (vel verba facturus, vel discessurus) male loqui.

Καὶ ἀπὲρ τῶν τυτλιευτικῶν κακῶς λέγειν.] Hoc quidem non solum in bonos mores committere est; verum etiam in jus scriptum, & leges Atheniensium. Fuit enim lex Solonis τὴν κακῶς μὴ ἀγορεύειν, *Mortuo non maledicendum*, quam recitat Demosthenes in ea contra *Leptinem*. Atque hæc satis. Sequebantur in libris Palatinis tituli duo, sed tituli tantum, ita:

Περὶ φιλοπονηείας.

Περὶ αἰσχροκερδίας.

At in alio codice ejusdem Bibliothecæ, quæ ista quinque capita non habet, subjecta sunt characteri Ostentatoris verba cujusdam semidocti Græculi, Theophrastum hoc modo compellantis:

Ἄλλ' ἔστιν, ὃ Θέοφραστο, χαλκῶν καθαρούς τ' τοιούτων ἰδεῖν ἐν τῷ βίῳ, καὶ τ' ἐν τοῦτοις κακίαις ὅλως ἀφιστηκότας. εἰ μὴ γὰρ τὰ πάντα δοκοῖν τις ἴη κακός, τὴν γούνησι τῶν γούνην ὅπως τὸ ἀρίστον ἐξέσται. ἢ τοίνυν σοὶ ἀπειδομένους ἡμῶς τὰς ἀπάντων ὅψεις φυλάττειν δαίη ἢ κοινωνεῖν τας καὶ λόγων, καὶ πράξεων, τὴν ἐνέστυ μνημῶν μμῆσθαι. Ἄλλ' οὕτω μὲν κακίας ἐσμός, καὶ ἀρετῆς ἀλλοτρίωσι ἔπεται ἐκαίνοτε (forte ἐκαίνοτε, vel ἐκαίνοτε) ἢ μυσανθρωπίᾳ, καὶ τὸ τῷ Τίμωνθ' ἔγκλημα. πάντῃ τοι καὶ χαλκῶν ἐλπίσαι τὸ κρεῖττον, καὶ δεινὸς ἐκστέρων ὀλιγώτερος.

Θεῶς χάρις.

JACOBI DUPORTI
PRÆLECTIONES
IN
THEOPHRASTI
CHARACTERES.

ip
le
di
fo
to
n
v
q
fi
d
b
p
q
n
ci
a

el
in
in
o
s
ru
v
st
m
m
(
&
A
S
il

JACOBI DUPORTI

PRÆFATIO.

NON est mihi animus (Cl. Aud.) tam alieno hoc tempore longa aliqua & solenni præfatione vos compellare: quin potius sine apparatu & ambagibus verborum directe pensum aggredi, omisso omni procæmio, etiam & procæmio ipsius Auctoris, quem enarrandum suscepi. Quoniam vero turbulentissimis hisce temporibus abrupta adeo atque interrupta sunt studiorum nostrorum fila, minus accommodum ac tempestivum fore eum scriptorem duxi, qui continua & proluxa orationis serie, & constanti tenore procedit. Itaque deposito ad tempus Demosthene, is auctor mihi quærendus videbatur qui in capita aut sectiones & membra divisus, brevibus dictis atque sententiis opus suum detexeret: ut, si quando forte necesse, medio in cursu desistere & desinere queamus, sine ullo methodi sensusque dispendio. Hæc mihi cogitanti commodum in mentem manumque venerunt Theophrasti *Characteres*; Liber (siquid ego in Veterum scriptis & monumentis video) omni puncto dignus, utpote non magis utilis (& certe est utilissimus) quam jucundus, politus, & elegans. De cujus operis auctore, argumento, & titulo postquam pauca præmisero, aditum & ingressum faciam in primum Caput, seu primum Characterismum, qui inscribitur *ἡ εἰρωνεία*.

Auctor itaque hujus libri, vel potius libelli, sine dubio Theophrastus est, majoris magistri magnus ille discipulus, Aristotelem dico, cui & in schola successit. Patria fuit Eresius; est autem Eresus urbs in Lesbo insula, teste Stephano *ἡ πόλις*. Nomen ei primum Tyrtamus, postea ob divinam eloquentiam dictionisque & styli elegantiam Euphrastus, & demum Theophrastus ab Aristotele magistro est appellatus: uti referunt Strabo, Laertius, Stephanus Byzantinus, Suidas, Hesychius, & alii. Verba Suidæ sunt, *Θεόφραστος· πρῶτον ἐκαλεῖτο Τύρταμος· διὰ δὲ τὸ δίκας φερέειν, ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἐκαλεῖται Εὐφράστος, ἔπειτα Θεόφραστος*. "Ὅτι Πλάτων, διὰ τὸ ἐν τοῖς λόγοις πλάττειν, ὥστε μετασώμασθαι, πρῶτον καλεῖται Ἀριστοκλής. Non igitur Plato à *Latis humeris* nomen obtinuit (quod somniant vulgus Grammaticorum) sed à copia & ubertate, & (ut ita dicam) latitudine styli atque sermonis, Plato, qui prius Aristocles. Πλάτων in oratione docet nos Aristoteles in *Rhetorica*: Sed hoc non agimus; nec quicquam nobis nunc cum Platone divino illo philosopho, Homero illo philosophorum, uti olim est appellatus.

Redeo ad Theophrastum; de quo addit Suidas, μαθητὰς ὃ ἐχε πλείους ἢ δύο, *discipulos habuit plusquam duos*: quid mirum? locus procul dubio mutilus & cauda truncatus, & supplenda ex Diogene & aliis vox est, viz. *χλιδάας*. Hesychius Illustris post Diog. Laertium, *παι εἰς τῷ Θεοφράστῳ διατριβῇ ποιεῖν μαθητὰς πρὸς διχίλιους, discipulorum circa duo millia*. Ad grandem omnino ætatem pervenit; quippe qui ad nonagesimum & nonum annum jam vitam produxerat tunc temporis cum hoc opus inscripsit, ut ipse de se in *proœmio* testatur: quare vero simile est, eum annos centum supraque attigisse: & tamen (quod merito mirum videri potest) Lucianus, qui librum scripsit *Περὶ τῆ μακροβίου*, ubi & id ex professo agit, ut omnes longævus philosophos in unum veluti fasciculum colligat, nullam omnino Theophrasti nostri mentionem facit. Quid quod Cicero magnus Theophrasti nostri admirator in *Tusculan.* eum inducit querentem de vitæ humanæ brevitate, ac si noverca nobis esset natura, quæ cervis & cornicibus longius vitæ spatium quam hominibus indulserit. Sed hoc forte indignum tanto philosopho, & ad Caput *περὶ μακροβιολίας* merito esset referendum, nisi querelam hanc inexplibilis literarum ardor, & nimium philosophiæ studium extorsisset, quippe *βίῳ βραχὺς, τέχνῃ μακρόν*. Scripsit Theophrastus libros affatim multos; quorum plerique naufragio temporis absorpti, pauci ad nos salvi enatarunt. Titulos horum omnium & catalogum nobis exhibet Diog. Laertius, numero autem efficiunt 220; & ab aliis plures adjiciuntur. Adeo ut librorum numerum & egregiam in scribendo industriam si spectemus, Eresius certe noster non minus *χαλκέντερος*, aut *βελτιώδης*, aut Adamantius, aut *Σιωτακτιέρος*, quam vel ipse Didymus, aut Origenes, dici mereatur. Atque hæc de Auctore.

Argumentum operis totum est de moribus humanis, & ad Ethicorum seu Moralium philosophiam pertinens; nec tamen via philosophica hic procedit Theophrastus (uti præceptor ejus in suis *Moralibus*) sed media quadam inter philosophicam, & poeticam, ut recte observavit magnus Casaubonus. Nam & ad eundem scopum in hoc opere collineat, ad quem moralis philosophus, viz. vitæ morumque emendationem. Quid sit vitium descriptione, *ὡς ἐν τύπῳ*, proponit; at tum pergit *μυμητικῶς* poetarum more, in fictis personis naturam ejus ob oculos ponens, & ad vivum exprimens: quod Comici præsertim poetæ faciunt, dum mores & ingenia hominum in scena repræsentant. Reprehensum à Momo Prometheus legimus, quod cum hominem è luto finxit, fenestram in pectore non posuisset. Videtur mihi Theophrastus hoc in libro velle quodammodo defectum illum supplere, & fenestram quandam aperire, per quam mores animosque hominum intueri nobis liceat: adeo ut speculum vitæ humanæ non immerito nuncupetur hoc opus, non minus quam aut Historia aut Comedia. Authorem nostrum medicæ artis peritum fuisse nemo inficias iverit, qui libros ejus *de plantis* inspexerit. Nec vero corporis magis quam animi medicinam calluit; ut interni corporum morbi indicibus quibusdam & symptomaticis externis dignoscuntur, ita hic hominum vi-

tia, qui morbi animorum sunt, & intus latent, notis quibusdam & characteribus externis describuntur. Pessima quidem hic scatet coluvies & sentina vitiorum; nec quis (opinor) sustineret Camarinam hanc tam male olentem movere aut inspicere, nisi elegantissimus auctor ingenii sui flosculis & dictionis suavitate (*scelera ipsa nefastiis Sic descripta placent*) eam naribus nostris attemperasset. Placent etiam hominum deformium picturae, si Apellis manu & penicillo depingantur. Sed parum est placere, nisi etiam prosint hæ vitiorum imagines vivis coloribus expressæ ac delineatæ. Pueri Lacedæmonii ebriorum hominum conspectu à vitio illo plusquam beluino deterrebantur. Pari modo Characterista noster colores hos & lineamenta vitiorum nobis ob oculos ponit, ut eorum odium animis nostris ingeneret. Neque hoc solum; sed etiam contra mores & machinationes nequam hominum signis hisce & indiciis præmoniti sumus & præmuniti: & hoc modo vitia & odimus pariter & cavemus. Quemcunque enim Theophrastus in albo suo, vel potius in nigro conscripsit, cuicunque notam & characterem inussit — *hic niger est, hunc tu Romane caveto*. Quæret hic forte quispiam, cur Theophrastus vitiorum duntaxat, non item virtutum, nobis characterismos dedit? At is certe dedit, sed temporum injuria iterum nobis abstulit (proh dolor!) pretiosissimum illum thesaurum. (Desideratur tota illa pars de virtutibus, atque reliqua hæc de vitiis manca est & imperfecta) Quanquam si vitiorum solummodo characteres scripsisset, non utique deesset quod responderi poterat. 1. Quia pauciores sunt virtutes, quam vitia, &

— vix totidem numero, quot

Thebarum porta vel divitis ostia Nili:

at vitiorum plena sunt omnia, ut abundanti cautela & præmunitione adversus ea opus sit. 2. Quia virtutes in aperto sunt, ut non opus sit tot indiciis & characteribus ad eas discernendas. Maxima pars hominum prædicat quisque bonitatem suam, inquit Sapiens; at nævos suos & vitia, morbosque & ulcera animorum tegere plerique fatigunt & occulare; *Extra est quod splendet, quod sanum est pandimus omnes, Mens bona, fama, fides, hac clarè, & ut audiat hospes*. Atque hæcenus de argumento. Titulus seu inscriptio hujus libri est Ἡθικοὶ χαρακτῆρες, qui argumento operis apprime quadrat; χαρακτῆρ est nota impressa vel insculpta à τῷ-χαρακτῶ, sculpo, calo, imprimo, ab Heb. כרר vel כרר incidunt, exculpfit, exaravit. Erat enim hoc tanquam exemplar & speculum quoddam morum, ubi virtutum ac vitiorum expressæ notæ cernebantur. Igitur Ἡθικοὶ χαρακτῆρες sunt morum characteres, seu notæ, seu signa, seu imagines, εἰκόνες ἡθῶν (nam χαρακτῆρ & εἰκών hoc sensu idem sunt) vel εἰκονισμοί, ut Seneca alicubi, *descriptiones morum*, ut Cicero. Hinc in Rhetorum scholis χαρακτῆρες τῷ λόγῳ dicuntur *forma* seu *idea* seu *differentia orationis*, quibus, veluti notis & signis, dicendi genera inter se distinguuntur.

CAPUT I.

Περὶ Εἰρωνείας.

Dissimulatio, simulatio. Casaubon. Cavillatio. Quæri potest an rectè, & an satis prima vox exprimat Græcam vocem εἰρωνεία. "Cavillatio a cavendo, ὑποκαρτερῆς (Scal. ad Festum) propriumque est Leguliciorum & Jurisconsultorum; nam eorum proprium est cavere. Ut igitur Veteres diminuerunt nomen, Leguleios non Jurisperitos eos vocantes, sic & verbum professionis, cum cavilla e non cavere eos dicebant, propter tricas & morosas Juris præstigias. Tertullianus de Corona, —omnibus moris cavillandum, i.e. cavendum. Non ergo obscure, quare in vitium verterit hoc verbum, cum genus hoc hominum male semper audierit. Hæc Scaliger acutè & subtiliter proprio more Cavillatio (inquit doct. Vossius) proprie est Jurisconsultorum ejusmodi, qui cum cavere nesciant suis, aliud consingunt, quo se iis cavere simulent. Unde in Onom. veteri; Cavillo, σαρξίμας quia autem tales clientium suorum simplicitati illudunt, inde est quod etiam ad scœ amata & jocos extensa sit significatio, unde idem Onomasticon, Cavilla, scemna. Ex horum igitur sententiâ Cavilla. & cavillari, propriè dicitur de Jurisconsultis, qui dum moras & præstigias legum nectunt, interim simulatis cautionibus clientes suos ludificantur. Ego verò (pace tantorum virorum) existimaverim potius sumptum hoc vocabulum a Jurisconsultis, non ut respiciunt clientes in causâ gerenda, sed ut se mutuo respiciunt in altercando, dum ambages verborum & diverticula quærunt, dum ludunt in vocibus. & Sophistarum more captiosis quæstionibus, & ineptis cautionibus, & fictionibus juris adversarium irretire conantur; quod nos etiam in lingua vernacula propriè cavillari dicimus. At εἰρωνεία jam aliud est, ut ex Theophrasti descriptione patet. Nolle igitur εἰρωνείαν hîc cavillationem verti. Angustior sane hæc vox est, quàm ut Græci vocabuli vim & latitudinem assequatur. Nam, ut alia omittam, Cavillatio est tantum in dictis, at Ironia etiam in factis cernitur, ut videmus in Definitione. Neque certè video, cur non verteremus simulationem vel dissimulationem: etsi enim hæc duo distinguuntur strictè loquendo (juxta veterem illum versiculum, Quod non est, simulo; dissimuloque quod est) possunt etiam promiscuè usurpari. Non, inquam, video, cur hîc displiceat hæc vox Dissimulatio, vel Dissimulantia, ita enim & Ciceronem loquutum memini. Nec vero impedit, quod Dissimulatio aliquando honestam causam & excusationem habeat, cum Ironia, quam hîc describit Theophrastus, in vitio sit; ita enim & ipsa vox Græca Ironia aliquando in melius sumitur (est enim vox homonyma) at αἰς τὸ πᾶν

παλὸν usurpatur in pejus, ut & *simulatio* & *dissimulatio*. Sufficit enim si plerunque in vitio ponatur. Εἰρωνεία ambigua vox est, ut & Latina, *Dissimulatio*, μὴν λέξις, ut & res ipsa in medio posita. Εἰρωνεία igitur ethica seu moralis (nam de Ironia Rhetorica hic non agitur) alia licita est & honesta, alia turpis & in vitio posita. Qui ex modestia virtutes suas, dicta, vel facta celat atque dissimulat, uti olim Socrates, qui unicum hoc se scire profitebatur, viz. se nihil scire. "Cicero de Orat. *Socratem opinor in hac Ironia, dissimulantiâque, longe lepore & humanitate omnibus præstitisse*. Videmus hic à Cicerone modestum hoc Ironiz genus in laude haberi. Sed & alias fictione vel simulatione uti licet, modo bonum ob finem, & honestâ intentione fiat: talis est simulatio medicæ ægrotum. Sic apud Lucam Servator noster *περὶ τοῦτο πορρωτέρω πορεύσθαι, finxit aut simulabat se longius ire*. Alia res est mendacium, de quo non est hic agendi locus. Haftenus Ironia in meliorem partem. Sed & aliud simulationis genus est, quod in vitio & vituperio ponitur, cum quis non ex modestia, aut in bonum alterius, sed sui commodi causâ, larvam induit, vel in alterius damnum histriionem agit, quidvis simulat, atque dissimulat. Hæc illa est Ironia, quæ passim in S. paginâ *Hypocrisis* appellatur, & hujusmodi ἱρων, ὑποκριτής. Atque hoc illud vitium est quod damnat Oratorum princeps, de Offic. l. 3. *Omnes (inquit) aliud agentes, aliud simulant, perfidi, improbi, malitiosi sunt*. Et paucis interjectis, *Ex omni vita simulatio, dissimulatioque tollenda est, ita nec ut emas melius, nec ut vendas quicquam simulabit, neque dissimulabit vir bonus*. Et de Amic. *Omnium rerum simulatio est vitiosa, tollit enim judicium veri atque adulterat, tum amicitia repugnat maxime*. Et princeps Poëtarum, Ἐχθρὸς μὲν μοι κενὸς &c. Atque hic ille dissimulatio est, quem hoc capite vivis coloribus depingit noster Theophrastus.

Habuimus distinctionem hujus vocis ambiguae; videamus jam ejus etymologiam, & in vim & naturam vocabuli penitus inspiciamus. Et certè, si originem vocis spectemus, videtur hic fucus in lingua potius quam in manu esse, & dicta potiusquam facta respicere. Est enim εἶρων proprie *qui dicit*, ab εἶρω *dico*; qui dicit aliquid, & dicit tantum, νότος δὲ οἱ ἄλλοι μνησκῶ. Εἶρων γὰρ inde εἰρωνεύσθαι & εἰρωνεία. Etymol. εἰρωνεύσθαι, ψευδολογεῖν, χλευάζειν, ὑποκρίνεσθαι. παρὰ τὸ εἶρων, ἀντὶ, εἰρωνεύω, ὅθεν καὶ εἰρωνεία. τὸ δὲ εἶρων παρὰ τὸ εἶρω, τὸ λέγω, γίνεται ὁ ἀπατῶν, ὁ διὰ λόγων παρολογοῦμεν. ὁ ἄλλος μὲν φρονῶν, ἄλλος δὲ λέγων. Εἶρων igitur ab εἶρω *dico*, & participii formam habet, etsi non sit participium; quod certè peculiare est, nec memini me simile observasse exemplum; nomen sc. verbale coincidens cum participio præsens activi, putà πίνων, ἀντὶ, aut ejusmodi. Et fortasse hoc nomen compensat defectum participii, nec enim legitur participium εἶρων, κατὰ, ὅν. Nam verbum istud εἶρω, *dico*, valde mutilum est & defectivum, & nullo tempore usitatum, nisi tantum in Fut. I. εἶρω, *dicam*, quod & Ionicè resolutum transit in præsens εἶρω, unde εἰρηκα & εἰρημαι ne in præsenti quidem, forte ne coincidat cum εἶρω, νεῖστο. Præterea εἰρηκα non

est ab *ἴρω* baryt. sed ab *ἴρῳ* circumflexo. Adeoque si formam vocis respiciamus, ipsum hoc nomen *ἴρων*, ut sic personæ melius conveniat, hypocrita & simulator est; simulat enim se participium esse, cum non sit. Contrariam plane nominis rationem habent. si originem spectemus, *ὄνειρος* *somnium*, & *ἴρων* *simulator*. *Ὀνειρος* (juxta Gram.) *παρὰ τὸ ὄν εἶπεν*, quia verum dicit, seu prædicit id quod revera est, vel futurum est; quod tamen vel de somniis divinis & hyperphylicis sumendum est, vel certè per antiphrasin intelligendum, si de communibus somniis loquamur, juxta versiculum, *Somnia ne cures, quia fallunt*; & Hom. Od. T. 560. *Ὀνειροῖσι μάλιστα ἀρετῆς μὲν τίθενται*, *ἐδὲ πᾶντα πλείεσται ἀνδράποισι*. At sit Græcum hoc Etymon *ὄνειρος*, *somnii*, Grammaticorum *somnium*; *ἴρων* contrà non *τὸ ὄν εἶπεν*, sed *ὁ εἶπεν* absolute, *qui dicit*, & dicit tantum, qui aliud loquitur, aliud sentit; aliud in ore promptum habet, aliud in pectore clausum gerit.

Εἰρωνία ab *εἰρωνεύειν*, vel potius *εἰρωνεύσθαι*, habet accentum in penultima, per hanc regulam, quæ generalis est & nunquam fallit, *Nomina hyperaëssyllaba in uia. si veniant ab adjectivis in us, sunt proparoxytona, habentque accentum in antepenultima, ut ab ἀλάνης, ἀλάνης, στυγνῆς, εἰς, ἀσφαλῆς, εἰς*; at si à verbis in uō, sunt parox. & habent accentum in penultima, ut πολιτεύω, εἰς βασιλεύω, εἰς εἰρωνεύω, εἰς.

Haecenus Etymologia, seu vocis evolutio, quæ nominalis quædam definitio est (ut loquuntur Logici); sequitur jam definitio *εἰρωνίας* apud Theophrastum, quæ sic se habet. “*Εἰρωνία est περσποίνης ἐν τῷ χεῖρον περσίων ἢ λόγων*. hoc est, *simulatio seu fucus in factis & sermonibus ob malum aliquem finem*. Fictio in pejus; non omnis enim *περσποίνης* seu *simulatio* est vitiosa, ut non illa quæ exploratoria tantum est, & in bonum; qualis illæ, de qua supra diximus, Christi in Evangelio, qui *simulavit* se longius progredi, *περσποίνῃτο*, *pre se tulit*, uti mollius & honestius vertit Erasmus. Fuit illa *περσποίνης* non ἐν τῷ χεῖρον, sed ἐν τῷ βέλῃον, viz. ut magis augeret & accenderet desiderium discipulorum, qui eum retinere cupiebant. Nec quicquam facit hic locus ad mentalem reservationem aut æquivocationem Jesuiticam, quam tamen larvata illæ locustæ hinc extundere & stabilire conantur. Sed non libet nobis hanc Camarinam movere, imo non licet, ne fortè ultra crepidam. Non enim jam in Theologico pulvere versamur, sed in Ethico, imo in Grammatico. *Περσποίνης* ergo genus est ad *Εἰρωνίαν*, & *εἰρωνία* species est *fictionis περσποίνους*. *Ποίνης* *poësis* est *fictio*, vel *factio*; *περσποίνης* quasi *affictio*, cum præter illud quod facimus & intendimus, aliud tanquam assumptum affingimus, atque prætendimus. Non multum abijt sermo noster vernaculus, cum dicimus, *counterfeit*, hoc est, *contra factum* vel *fictum*, cum quis aliquid fingit, & præ se fert contrà quàm facit, hoc est, adfingit, *περσποίνῃται*, unde & altera illa phrasis similiter synonyma apud nos sumi videtur, *to make as if*, vel, *to make as though*, hoc est, *περσποινίσθαι*, ut in loco illo Evangelij prius laudato,

dato, *ὡς εἰπὼν*, he made as though, uti vulgo interpretamur; quæ loquendi formula mihi certè à Græcis videtur mutuata.

Differentia specifica, ut loquuntur in Scholis, seu formalis ratio τῆς εἰρωνείας in hoc consistit, quod sit simulatio ἐπὶ τὸ χεῖρον, in deterius, hoc est, ob malum aliquem finem, vel turpis lucris sc. vel odii, vel inanis gloriæ, vel vindictæ causâ, vel ejusmodi. Atque sic differt Ironia Theophrastea ab Aristotelicâ. Theophrasto, εἰρωνεία est *περὶ πρῶτον* Cic. ἐπὶ τὸ χεῖρον Aristoteli, ἐπὶ τὸ ἑλαπτόν. Nam apud illum εἰρωνεία, *simulatio*, est alterum extremum τῆς ἀλυσίας, sc. in defectu, ut *ἀλαζονεία*, hoc est, *Arrogantia*, ejusdem extremum in excessu. *Eth. Nicom. lib. 2. cap. 7.* Ἡ μάλιστα ἀλυσία λεγέσθαι, ἢ δὲ περὶ πρῶτον Cic. ἢ μὲν ἐπὶ τὸ μᾶλλον, ἀλαζονεία, καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν, ἀλαζών, ἢ δὲ ἐπὶ τὸ ἑλαπτόν, εἰρωνεία, καὶ εἰρων. Plenius autem, *lib. 4. cap. 7.* ubi ostentatores & dissimulatores, hoc est, ἀλαζόνες & εἰρωνες, inter se comparat, & dissimulantiam longè levius vitium facit, & vix vitium quidem. Οἱ δὲ εἰρωνες ἐπὶ τὸ ἑλαπτόν λέγοντες χαλεπίτεροι μὲν τὰ ἑδω φαίνονται, καὶ γὰρ κέρδους ἵνα καὶ διὰ τοῦτο λέγειν, ἀλλὰ φεύγοντες τὸ ὀγκρεῖν. *Dissimulant qui res suas verbis elevant & extenuant, poliores &c. sed ut fastum jactantiamque fugiant.* τὸ ὀγκρεῖν, id est, τὸ ὄγκον, *tumorem, turgidum & inflatum dicendi genus, grandiloquentiam.* Et paulò post, οἱ δὲ μετρίως χαλεπόμενοι τῇ εἰρωνείᾳ, καὶ περὶ τὰ μὴ λίαν ὑπεροδῶν καὶ φανερά εἰρωνεύμενοι, χαλεπίτεροι φαίνονται. *Qui moderate utuntur dissimulatione, eaque dissimulant quæ non admodum manifesta, nec in luce & in oculis hominum posita sunt; qui hæc præsertim præ modestia celant atque dissimulant,* χαρ. φαί. *Pet τὰ μὴ λίαν &c. intelligit bona interna, seu bona animi, quæ non tam obvia sunt, nec in sensum incurrunt, putâ doctrinam, artem, ingenium, quorum modesta dissimulatio aut virtus est, aut non procul à virtute.* Nam ut ars est celare artem, ita aliquando virtus est celare virtutem. At bona corporis aut fortune (ut vocant) qualia sunt robur, pulchritudo, divitiæ, &c. quia externa sunt, & cuius obvia, & in propatulo, λίαν ὑπεροδῶν καὶ φανερά, ridiculum fortè esset, ea tegere velle ac dissimulare; quique ea dissimulant, non tam χαλεπίτεροι φαίνονται.

Differunt ergo εἰρων Aristotelicus & Theophrasæus objecto & finē. 1. Objecto; quia εἰρων Aristotelicus versatur circa bona & laude digna; bona enim sua interna, & quæ in laude posita sunt, extenuat atque dissimulat. At εἰρων Theophrasæus ad omnia sua se extendit, omniaque dissimulat, tam bona quam mala, & hæc magis quàm illa. 2. Fine; εἰρων Aristotelicus nullum ob malum finem dissimulat, καὶ γὰρ κέρδους ἵνα καὶ διὰ τοῦτο λέγειν, ἀλλὰ φεύγοντες τὸ ὀγκρεῖν, non ex versutiâ ad lucrum captandum, nec ex malitia aliquâ, sed ex modestia quadam, vitans fastum & arrogantiam. At εἰρων Theophrasæus omnia ad malum finem refert, ejusque *περὶ πρῶτον* Cic. semper est ἐπὶ τὸ χεῖρον. Habuimus hæcenus descriptionem τῆς εἰρωνείας proximum est, ut εἰρωνæ suis coloribus depictum videamus.

Δόξεν δὲ ἢ.] Dux phrasēs excusatoriz, quas hic definitioni
 'Ὡς τύπῳ λαβείν.] præmittit Philosophus, ut alibi, *πρὸς τὴν ἀρετὴν*, &c. neque exactas & accuratas definitiones expectet lector, quæ in hac
 scientiâ non requiruntur. Τὸ γὰρ ἀκριβὲς ἔχει ὁμοίως ἐν ἀπαντί τοῖς ἀν-
 ῥωτοῖς ἐπιστημοῖς. Sufficit in nonnullis, & maxime in rebus ad vitam,
 & mores, & moralem scientiam spectantibus, *παχυλῶς* ἢ *τύπῳ*
τ' ἀλλοῖς ἐνδείκνυσθαι, ut sedulò monet & inculcat Theophrasti magister in
 initio *Ethicor.* & rationem assignat, quia sc. res morales ποικί-
 λων ἔχει διαφορὰν ἢ πλάνην, in tanta varietate incertitudineque ver-
 santur.

'Ὡς τύπῳ λαβείν.] Frequens loquendi formula est, *ὡς ἐν τύπῳ*,
 quâ utimur quoties rem aliquam breviter & summatim, rudi &
 crasso filo exprimere & leviter adumbrare profitemur. Hanc phra-
 sin hoc sensu passim invenies apud Auctores, & imprimis Phi-
 losophos, Platonem, Aristotelem, Theophrastum, & alios; quoties sc.
 lectores præmonitos velint, ne exactas definitiones, aut accuratas dis-
 quisitiones, aut τὸ λίαν ἀκριβὲς expectent. Sumitur autem hæc phrasıs
 ἀπὸ τῆς πλαστικῆς, ab arte statuaria, à sculptura, & cælatura. Est
 enim τύπῳ rudis impressio, seu rudis quædam & imperfecta imago,
 seu effigies, quæ ex primâ impressione effingitur. Nec multum
 differt a caractere. Hesych. *τύπῳ χαρακτήρ, εἰκὼν*. Fit enim cu-
 dendo aut percutiendo (a verbo *τύπτω*) unde typi typographo-
 rum; effigies, forma impressa, ut effigies quæ in cera ex sigillo re-
 linquitur. Hinc generaliter ad alia transfertur, ut τύπῳ τῆς ἡλίου, in
Evangel. vestigium seu impressio clavorum. Τύπῳ igitur idem est
 in sculptura, quod ὑπογραφή in pictura. Est autem ὑπογραφή, rudis
 quædam & crassa adumbratio, seu primæ manûs delineatio. Unde
 utrumque opponitur τῷ ὁρισμῷ apud Auctores. Ὅρισμός est per-
 fecta & exacta definitio, τύπῳ & ὑπογραφή rudis & crassa descriptio.

Versamur in descriptione Dissimulantis, quem Theophrastus his
 notis & characteribus ornat atque insignit, *Ὁ δὲ εἰρων, &c.* *Dissi-*
mulator ita comparatus est, ut ad inimicos accedens, &c. vel, hic ejus
 mos & consuetudo; hisce signis & indiciis eum dignoscēs. Infiniti-
 va quæ sequuntur, *viz. εἰλεῖν, ἱπαινεῖν*, fere reguntur a voce εἰς,
 de qua constructione vide postea; interim infinita hæc vertemus in
 indicativa, ob rotunditatem sermonis & syntaxeos facilitatem, *εἰ-
 λεῖν, &c.* Sic igitur vertimus; *Ad inimicos accedens fingit se cum iis*
amicè colloqui velle; odio jam omni & inimicitia renunciassè; præsen-
tes laudat, quos absentes clam vituperat & insectatur, simulatque iis
condolere, si quando in litis disceptatione victi sint, & causa cadant.
Ignoscit (vel potius ignoscere profitetur) ipsi maledicentibus, & ve-
nitiam dare eorum qua in ipsum dicta atque jactata sunt. Si qui ab
eo injuriâ affecti sunt, adeoque agrè ferunt, & indignantur se male
habitos, cum his placidè & amicè confabulatur. Qui cum, urgentibus
de causis, statim convenire cupiunt, eos iterum redire jubet. Nihil eo-
rum qua agit, palam præ se fert neque profitetur. Sed subinde ait se
delibera-

deliberaturum. Tum etiam simulat se modo advenisse, & multa vespera ex itinere rediisse, adeoque fessum & languidum, nec iis agendis jam idoneum. Pecuniam mutuò rogantibus, & stipem ab eo petentibus, ait se pecuniam non habere. Empturientibus autem dicit se nihil vendere, & contra cum nihil vendit, se vendere proficetur. Ita enim postrema hæc verba supplenda & exponenda sunt, uti postea dicturi sumus.

Τῶτ' οἷ'·] Alibi sine πρ, τῶτ' οἷ' alibi, τῶτ' πρ δ'· ad verbum, *talis qualis*. Solennis hæc Theophrasto formula, quoties mores & indolem cujusvis vitiosi hominis describit. Ita plerumque vitiosi characterismum incipit, postquam vitium ipsum rudi descriptione adumbravit. Lat. redditur, *talis, qui*, vel *talis, ut* (hoc vel illo modo faciat). Sed profecto plenior & elegantior est hæc Græca locutio, quam ut Latina illa versione satis apte & accommode exprimi possit. Interpretatio autem ad verbum, (*talis quis, qualis hoc vel illud facere, vel facit*) parum esset Latina. Τίς hic redundat, ut alias sæpe cum adjective conjunctum; præsertim post οἷ', τῶτ', τῶτ'·, &c. quod antea monuisse memini, ad illum versum Theocriti, imitatio 10. Idyllii,

Πρὸς τὴν δὲ λαί τὴν ἐν μέσῳ ἀμείβ'· ἰανῆ.

Plura ibi exempla hujus syntaxeos attuli, quæ nunc non libet repetere. Videtur in hac loquendi formula οἷ' elliptice regere infinitum, subintellige verbum εἶναι, πρῶτα, aut quid ejusmodi: τῶτ' οἷ' εἶναι, οἷ' εἶναι, &c. morem enim, & consuetudinem hæc phrasıs designat. Sic igitur non incommode vertere possumus; *Disimulator ita comparatus est, ut soleat (hoc vel illud facere) vel is est, vel ejusmodi homo est, qui hoc faciat, vel cui usitatum & solenne est, sic vel sic facere*. Οἷ' hic ἐπὶ τῶτ' post τῶτ'·, at alias sæpe οἷ' ἰλλεπικῶς sine τῶτ'·. Relativum hoc (ut vocant) qualitatis, viz. vocabulum οἷ' insignes elegantias & ellipses facit in Lingua Græca, quas hoc loco annotare operæ pretium fuerit, propter varium & multiplicem usum apud auctores.

Οἷ' igitur ἰλλεπικῶς positum pro τῶτ'· οἷ', triplici modo usurpatur. Vel enim ponitur ante substantivum, vel ante adjectivum, vel ante verbum. 1. Ante substantivum eleganter ponitur eo casu, quo antecedens omissum poni debebat. Ex. gr. Οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ οἷ' Σωκράτῃ ψεύδειν. *Non convenit tali viro mentiri, qualis est Socrates*; pro ἔστιν ἀνδρὶ τῶτ'· ψεύδειν. οἷ' ὁ Σωκράτης. Xenoph. χαρίζομαι οἷ' οὐδ' ἀνδρὶ, *gratificantem tali viro, qualis tu es*, pro τῶτ'· οἷ' οὐδ' ἀνδρὶ. Lucian. Τοχαρ. ἐστὶ μὲν, ὃ τίξαι, ἢ θαῦλον τὸ ἔργον ἀνδρὶ οἷ' οὐδ' πολὺ μίση μονομαχεῖσθαι, *hæc facile est cum tali viro congredi, qualis tu es*. 2. Ante adjectivum superlativum, & verti potest, *quam*, ut οἷ' ἀρίστου, *quam optimus*, (vide exempla alias) talis qualis solet esse optimus. 3. Ante verbum infinitum, idque vel sine πρ sequente, uti in hoc loco, & tum significat mores vel consuetudinem, & verti potest

διπλῶς

δυνός, ἀξίος, ἐπιπιδιδύ, Xenoph. ἡ γὰρ ὡς οἷον ἀπὸ πάντες καρδίαται. Non enim erat ita comparatus, ut ex quavis re lucrum faceret. Aristot. Ταῦτα μὲν οἷα ἀπείδι, Hac talia sunt, ut credi vix possint, fidem non mereantur. Vel denique ponitur sequente particula τὸ, οἷος π, & tum significat potentiam, & valet δυνατός, ut οἷος τί εἴμι πῶς, ἢ πῶς ποιεῖν, — ὃ ἐχ' οἷον τί ἔσται, quod fieri non potest: cujus syntaxeos innumera sunt exempla apud auctores.

Ἀλλοῖν, ἡ μυσίν.] Opponuntur, alloqui & odisse. Colloquium enim amicitiam nutrit, silentium vero dirimit & extinguit, juxta tritum illud veteris Poetæ, quod in *Ethicis* suis citat Philosophus *Lib. VII, Cap. 6.* Πολλὰς ἡ φιλίας ἀπεροσφραγία διίλυται. Hæc igitur tuta illa frequensque via, χαλεπώσαντιν, verbis amorem fingere; fel in corde, mel in ore. Ita Joabus abduxit Abnerum, ac si loqueretur cum eo (inquit Scriptura) *h. e.* dum fingeret se λαλεῖν, ἡ μυσίν, & percussit eum in quinta costa. Ita & Cainus primus ille, & pater, & princeps hypocritarum, sub colloquii specie odium suum dissimulavit, dum præ se ferret λαλεῖν, ἡ μυσίν. Egrediamur (inquit) in agros (confabulandi scilicet causa) sic Vulg. post LXX. Seniores; quo facto, fraterno jam maculavit sanguine dextram. Proci Penelopes

Ἐδὴ ἀγορεύοντες, καὶ ἡ ἑστὶ βυσσοδόμευον, verba byssina, verba butyrina (Pf.) βύσσος, hoc est, byssus in verbis, oleum natat in labris, at malum in βυσσός, in abyssu & profundo cordis. Ita enim differunt (ut obiter notem) βύσσος & βυσσός, βύσσος paroxyt. est byssus, seu linum byssinum; βυσσός oxyton. abyssus, seu profundum.

Ἐπίδωκ.] Struxit insidias, ita Casaubonus: mallem, adortus est, aut mala machinatus est. Id enim significat verbum ἐπιπιδιδύ cum dativo personæ, ut cum dativo rei est aggredi, ἐπιχειρεῖν, viz. grassari, adoriri, vulgo, To set upon a Man, vel to set upon a thing. Græcam vocem ἐπιπιδιδύ nos utrobique exprimimus. At hoc certè palam fit, & per vim apertam; tantum abest ut hæc vox per se dolum malum & occultas machinationes designet. Ἀδέξω ἐπιπιδιδύ est insidias struere; sed hæc significatio non est ex vi verbi sed adverbii. Xenoph. ἄπὸν τέτοις ἐπιπιδιδύται, minus his arma inferunt. Athen. lib. VIII. de morte Diog. Διογένης ὁ κίων οἷον πολὺ ποδα καταπαζών, ἐπιπιδιδύς αὐτῷ τὸ γαστέρι, ἀπιδύται. Diogenes Cynicus, postquam polyptum crudum devorasset, fluxa alvo, qua eum continuis doloribus urgebat, mortuus est. Ubi ἐπιπιδιδύ ἡ γαστήρ dicitur fluxa alvus, quæ hominem veluti persequitur & urget, & quiescere non finit. Sic apud Chrysostomum ignis infernalis gehennæ damnatis ἐπιπιδιδύ dicitur, ad Theod. lapsus, lib. 2. οἰμώζοντο μίαν, σφοδρότερον ἐπιπιδιδύς ἡμῶν τὸ φλογός, ejulabimus multum, flamma nos gravius urgente. Psal. 62. vers. 3. ὥς ποτὶ ἐπιπιδιδύ ἐπ' ἀνθρώπων; Vulg. Quousque irruiis in hominem? In Heb. est הוֹרֹתוֹ Jun. machinabimini arummas. Ut sit ab הוֹרֹת pravitates, arumma. Kimch. הוֹרֹתוֹ cogitabitis prava. Atque hæc significatio hujus verbi non omnino male quadrat huic loco Theophrasti, viz. prava moliri, mala machinari. Hom. καὶ ἐπ' ἀνδράσιν ἡμῶν, vel

Sed & fortasse alia est significatio hujus verbi, quæ melius huic loco conveniet, viz. ut ἐπιτίδω hic sit *reprehendere, convitiari, sugillare, insectari*. Et profecto hanc significationem postulare videtur antithesis. Nam τὸ ἐπιτίδω hic opponitur τῷ ἐπαίνῳ ἐπαίνῳ παρόντων, οἷς ἐπιδιο λάθω, coram laudat præsentibus, & in os, quos clam absentes sugillat, insectatur, & reprehendit. Hac notione legitur hoc verbum apud Isocratem: 'Επιτίδω τοῖς ἀλλοῖον ἀμαρτίαις, *alii aliorum peccata insectari*. Diog. Laert. in vita *Arcefilai*, μέλιτι ἢ ἐπιτίδω αὐτὸς παρὰ Ἰερωνύμου τῷ ἀσπαλ. *maxime autem sugillabant, dictis mordebant, vexabant, iduunt, ἐπίσκηπτον*, ut supra est in eodem loco. 'Επιτίδω, quovis modo hominem aggredi, impetum facere, seu irruere in hominem, sive manu, sive lingua. Et observatu dignum est, multa verba apud Græcos, quæ proprie, & ex primæva origine, externam vim & violentiam designant, ex communi usu ad linguæ morsum, ictum, atque impetum exprimendum eleganter accommodari; quæ sunt inter cætera, κατατίχειν, κροτάπειν, διασύρειν, ἐπιλαμβάνειν, ἐπιπλήτειν sic & *invahi, & insectari*, & similia apud Latinos. Ita & verbum illud in Hebr. וַיִּיזְנוּ 1. Sam. 25. de Nabale, *involavit in eos*, irruit, invehit in eos verbis duris & asperis, *hoc est, ἐπιδιο*. Vim vocis Hebræicæ non affecuti sunt Græci Interpretes, qui ἐξέκλιν reddiderunt, hoc est, *divertit ab iis*, avertit se; Vulg. *aversatus est eos*.

Λάθω.] *Clam, clanculum*, à verbo λάθω, mutato λ in α, & interposito ρ. Habet accentum in penultima, per hanc regulam; Omnia adverbia dissyllaba in α habent accentum in penultima, præter unum *παρὰ*, frequenter, ut *ἀλγος, κέρτα, μέλας, σάφα, δίχα, τριχά, σφόδρα*, etiam si fiat ab adjectivo oxytono σφοδρὸς, cum transit in adverbium retrahit accentum. Videtur esse Nominativus pluralis, ut ab αὐτὰ *δύο* & *τρία* σάφα, sic à σφοδρὸς σφόδρα, retracto accentu. Sic a λάθω vel forte ab Aor. 2. ἔλαθον λάθω, & sane nescio quomodo ρ in hoc adverbium λάθω clam irrepit.

Μαλακισθῆναι.] *Egrotum esse*, fingit se male habere, ex itineris tædio languescere, adeoque ἀναρρογῆναι, & rebus agendis imparem esse & inidoneum, cum interea tamen id ipsum agat quod se non agere simulat. Ita ut hæc verba referantur ad illud quod præcessit, μὴδὲν ὅν περὶ τῆς ὁμολογῆσαι. Vel possunt etiam absolute sumi, ita ut hæc aliam notam & novum characterem constituent; Περαισιχουδός, &c. *Simulat se nuper venisse, sero ex itinere rediisse, & à via languere*. Hæc omnia prætendit atque causatur, ὅτι τὸ χέειν, ob malum aliquem finem, quicumque is tandem fuerit. Neque enim id necesse est quærere, nec Theophrastus hoc agit, ut ostendat vanos fines, & metas, & scopos ad quos collimat hic hypocrita; quippe contentus hoc in genere monuisse, simulationem ejus semper in malum esse, περαιοῦσθαι ὅτι τὸ χέειν. Atque sic (opinor) sensus horum verborum fatis est conspicuus: quanquam si quid abditum, & involutum, & obscurum sit in hoc capite, id profecto aptius quadrabit huic argumento, εἰ τὸ χέειν, cujus est omnia tegere, & involvere, & dissimulare.

Verbum

Verbum *μαλακίζεσθαι*, apud optimos Græcæ linguæ auctores, ad animū potius quam ad corpus transtertur. Sunt enim *μαλακότης* & *σκληρότης* qualitates corporum, & non nisi metaphorice ad res incorporeas transferuntur. Sed in hoc verbo (ut & in aliis) metaphorica significatio in totum vicit & obtinuit, ita ut frequentius usurpetur hæc vox de mollitie, & ignavia, & languore animi, quam corporis. *Τηνυκιδίδης* lib. 111. Οὐκ ἴς τινα τῶ ζυμίσθων χάρειν *μαλακίζεσθαι*, non in sociorum gratiam ignave rem agere. Et lib. v. μήτε ὑμεῖς *μαλακιάσθητε*, ἵνα οὐκ ὄσων ὁ ἀγων ὅτι. Neque vos molliter & ignave rem geratis, videntes quantis de rebus certamen sit. Naz. Orat. 9. ἀποδύεσθαι περὶ δόμου, καὶ μὴ *μαλακίζεσθαι*. μὴ δὲ μίλλειν, μὴ δὲ περὶ δόμου καὶ χαιρὸν, alacriter se ad pugnam accingere (ἀποδύεσθαι, ad pugnam, seu certamen, se parare & accingere, metaphora sumpta ab athletis aliisque certatoribus Olympicis, qui vestes exuebant, & nudi inibant certamen, cum in arenam descenderent) & non inerte & languide rem gerere, nec cunctari, nec tempus perdere. Sed & aliquando, apud probatos etiam auctores, de morbo & languore corporis hoc verbum reperiemus. *Ælian. var. hist.* l. 111. cap. 19. ἰσχυρὸς γὰρ αὐτὸν *μαλακίζεσθαι*, suspicabatur eum agrotare, vel potius languescere, languide se habere. Significat enim proprie primum morbi insultum, cum quis jam incipit agrotare: *μαλακῶς ἔχειν* λέγουσι οἱ νοσῶντες ἐν ἀρχῇ νόσου (inquit Eustathius); unde notandum discrimen inter *μαλακῶς ζῆν*, & *μαλακῶς ἔχειν*. *Μαλακῶς ζῆν*, dicitur à moribus, i. e. *τροφεῖς* *μαλακῶς ἔχειν*, a morbo, i. e. *νοσθεῖς*. LXX. Interpretes pro *ἡλπί* (quod est agrotare) sæpe habent *μαλακίζεσθαι*, uti hic Theophrastus *μαλακιάσθαι* i. e. *μαλακῶς ἔχειν*, male & languide se habere. *Μαλακία* langour in N. F. generale est, unde nostrum *Malady*; alias apud τὸς ἔσθαι, de languore stomachi peculiari-ter usurpatur. *Gen. 42.* de Beniamino; μήποτε συμῆξαι αὐτῷ *μαλακία* ἐστὶν ὁδὸς, nequid ei mali aut infortunii contingat in via. In Hebr. est *ἰδὼν* perniciēs, unde forsan Græcum αἶσα, ποχα, *dammum*. *Περί τῶς δυνειζομένων καὶ ἐκινιζόντων, αἵ ἐπωλεῖ καὶ μὴ πωλῶν εἰς πωλῆν.*] Insignis hic locus est, sed omnino mutilus & vitiatus, adeoque ab Interpretibus male acceptus. Quid enim hoc est? Pecuniam mutuo rogantibus, aut stipem petentibus, respondet se nihil vendere. viz. hoc plane illud est, αἷμα ἀπώτερον, οἱ δ' ἀπώτερον σκῆμα. Quid enim si nihil venderet? Ideone amicis indigentibus subvenire non potuit? Imo eo magis, siquidem in lauta fortuna esset, & nondum ad id redactus, ut res suas vendere & distrahere cogeretur. Notum est Monstichon illud Martialis, Epigr. in quendam nepotem,

Omnia Castor emis, sic fiet ut omnia vendas,

hoc est, ut ad eam inopiam sis redactus, ut hæc omnia vendere cogare, quo necessaria tibi suppedites atque provideas. Gellius apud eundem Poetam amicis mutuum rogantibus uno verbo respondere solebat, viz. *Ædifico*, viz. idoneus prætextus. At quis unquam mutuum roganti respondit *Nihil vendo*, nisi forte mercator, aut potius propola, aut cocionator fuerit, cujus res, & vita, & spes in venditione

& usu-

& usura consistit? Deinde, si ἐξουίζαντες non sunt *erantum exigentes*. Sed, ut hunc locum intelligamus, ante omnia sciendum est, quid sit ἐξου. Nam Latini Interpretes, quibus Græcam vocem hic retinere placuit, & rem in obscuro, & nos in dubio relinquunt. Fuit igitur ἐξου mutuī genus gratuiti, apud Græcos frequentati. Ubi enim quis ære alieno premeretur, aut etiam alias in inopiam incidisset, nec haberet unde viveret, ad amicos erat paratum refugium, qui quod poterant, unusquisque ἀνδραγαθῶς pro sua virili conferebant, ut eum sublevarent; ea lege, ut, si Dii aliquando meliora darent, iterum rependeret quantum in eum fuerat collatum. Pia sane & laudabilis consuetudo hominum Ethnicorum, quam utinam Christiani sæpius imitarentur. Stipes hæc collatitia ἐξου dicebatur, hoc est, ex veriloquio vocis, erogatio, contributio, fusio, ἀπὸ τοῦ ἱσθῆναι, non amare, sed fundere. Quod frequentius est in compositione, ἐξέρχων, χαριστήριον, εὐεργεσίαν, egerere, effundere, infundere (forte ab ἐξ terra, ut sit proprie effundere in terra vel è terra.) Hinc ἐξου proprie fusio; fusio autem est contributio pecuniæ, εἰσφορά. Hinc & pecuniam refundere dicimus pro reddere & restituere. Unde vox illa in N. T. ἐξέχευον, egestio, vomitus, 2. Pet. 2. ult. Hæc autem amicorum contributio præcipue adhibita est ad æs alienum dissolvendum; nam si cui non superpetet, quo victum quæreret, eleemosyna potius locum habuit. Hujus erani multa mentio apud Græcos auctores. Noster in caractere τὸ μνημόριον. — ἐξου εἰσφέρειν ἐστὶν ἐξουίαν, stipem conferre, pecuniam collatitiam, dare. "Εξου igitur est as collatitium, stipis, stipes collatitia, vel (ut uno verbo exprimamus, quod forte erit difficile) contributio, collatio, vel collecta. Hesych. "Εξου, τὸ ἐν τῇ σωμαστροφίᾳ δίδων, nam qui hujusmodi pecuniam conferunt, dicuntur εἰσφέρειν, & σωμασφέρειν. Theophrastus in caractere illiberalis, φίλον ἐξουὶν συλλέγειν, περιδιδόναι, ἀποδομένους ἐν τῇ ὁδῷ, οὐκ ἐν πορευθῆναι. Aeschines adv. Ctesiph. ἐπειτ' ἀπέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ βουλευσάμενοι, ἀλλ' ὅσοι ἐν τῇ ἐξουίᾳ πεισθέντες νομιζόμενοι. *Disceditis è concionibus, non rebus deliberatis, sed tanquam è collectis* &c. Hinc gen. favor, aut gratia, aut beneficium, quod à pluribus in commune confertur, vel etiam refertur, quia ἐξου scilicet reddi & rependi solebat. Eleganter usus est hac voce Philosophus, *Polis*. VII. c. 14. "Αλλὰς τὸ ἐν μέλλων ἀνταμείβεσθαι τῷ τῷ ἐξου, ὅταν τύχῃ τῇ ἐκνεμέσθαι ἡλικίας. Loquitur ibi de potestate & imperio, quod scilicet plerunque in seniores ætate confertur, & merito, inquit. Natura enim alios adolescentes, alios senes facit, ex quibus illos parere, hos imperare fas est: nec juvenis indignatur subesse, aut parere seniori, præsertim cum ipse eandem hanc gratiam vicissim ab aliis recepturus sit, postquam ad illam ætatem pervenerit, ἀνταμείβεσθαι τῷ τῷ ἐξου, ubi pulcherrime alludit ad stipem illam collatitiam, qui fuit ἐξου proprie dictus. Debebat quippe ὁ ἐξουίαν ἀνταμείβεσθαι τῷ ἐξου, postquam ὁ ἐξουίαν in lautiorē fortuna esset. "Εξου igitur medium erat inter δάτυον & δίδων, mutuum & donum, seu

seu *elemosynam*. Non erat mutuum proprie dictum, quia nullum erat præstitutum restituendi tempus, nedum ut intra mensem solvere teneretur; ut quidam falso opinantur. Debuit certe amicis restituere quod ab iis acceperat ille erani collector, sed cum suo commodo, ubi id facile posset, & postquam in re esset lautiori, nullo ad hoc præstituto tempore. Neque tamen fuit proprie *δῶρον*, aut *elemosyna*: non solum *δῶρον*, sed & *elemosyna* ab uno datur, *ἐξου* à pluribus confertur. *Elemosyna* enim datur, & absolute datur, non repetenda; volat irrevocabile, irremcabile donum, vestigia nulla retrorsum; at *ἐξου* restituendus, postquam Deus meliora dederit. Fuit & hujusmodi collationis genus in usu apud Romanos, cum alicui contigisset infortunium, vel domus ruina dejectæ, aut incendio absumptæ, aut aliquid tale. Certabant omnes amici conferre, quo damnum illud sarcirent, adeo ut multis utile esset domum sic amisisse; plus enim ex liberalitate amicorum colligebant, quam quanti esset ædium jactura. Periissent, nisi periissent; unde illud Satyrici,

Suspectus tanquam ipse suas incenderit ades.

Et Martialis,

Collatum est decies; rogo, non potes ipse videri

Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

Tales sunt stipes illæ collatitæ, quæ apud nos hodieque in usu sunt, quæ diplomatis Regiis signantur, Brevia vulgo dicimus. Quæ & generali sensu *ἐξου* dici possunt, licet proprie loquendo non sint tales *ἐξου* seu *collecta*, quales apud Græcos vel Romanos obtinebant. Eorum enim erani ultro oblatis erant, & ab amicis tantum collati, nostri aliorum instigatione & motu impetrati, nec ab amicis solum, sed etiam ignotis & peregrinis quibuscunque, collecti atque corrafi. Unum tamen est, in quo collectæ seu collationes nostræ ad Romanorum propius quam Græcorum *ἐξου* accedunt, quia sine ulla retributionis lege aut conditione fiunt. Apud Græcos *ἐξου* seu *as collatum*, restituere tenebatur qui acceperat, si quando ipsi postea abundare contingeret. Probat hoc manifeste locus ille Theophrasti in postremis verbis characteris τὸ μνημοσύνης, — καὶ ἐξου εἰσπραττοῦ παρὰ τοῦ φίλου, καὶ φιλότητος πρὸς τὸν λαοῦς ὅτι (forte λαοῦς ἰδίῳ) καὶ πρὸς αἰσῶν, ὅτι δὲ τὸ ἀργυρεῖον ἀποδοῦναι ἐκείνῳ, καὶ χαρὸς τῶν καλῶν ὀφίλων ἐς ἀνθρώπων. Si ad sublevandam ipsius egestatem amici pecunias contulerint, & dicat deinde aliquis, nunc esto hilaris: Quo pacto esse possum (inquiet) cum & singulis sua sit pecunia reddenda; & hoc amplius, gratia cuique tanquam pro accepto beneficio habenda? Ut & ille apud Lucianum Demosth. Encom. οἷς τὰς ἐξου ἐκδοῦναι μὲν ἰ quos dandis contributionibus juri? sic vertit Latinus Interpres, vereor ut recte. Vult ibi Demosthenes se eos adjuvisse in dissolvendis debitis erani nomine, quem collegerant, contractis. *Εξου* συνδραμόν, confise & eleganter dictum, pro debita dissolvere erani nomine constata. Vertendum igitur esset: Quorum ego dissolvi debita, erani nomine, quem ab amicis collegerant, contracta. Tantæ molis est alicubi Græca Latinis exprimere; adeo Græcanicam volubilitatem Romana lingua sequitur non passibus æquis.

Con-

Contra apud Romanos, *ἔχων* nunquam fuisse restituendum, aperte etiam liquet ex illo epigrammate Martialis supra citato.

Collatum est decies, &c.

Si enim decies istud sestertium ab amicis collatum postea aliquando repetendum fuisset, quid inde lucri accessisset Tongiliano? Aliud vero est, in quo stipes nostræ collatitiæ cum Græcorum eranis affinitatem habent, quod tamen in abusu magis quam in usu consistit. Solent quippe nonnulli hodie apud nos (uti vulgo ferunt) certo pretio dato τῷ *ἐχρίζοντι*. redimere hæc diplomata, seu licentiam stipsis corrogandæ, & τὰς *ἐράνας* seu collectam in suum usum convertere; contra quem abusum cautum (ni fallor) & provisum est in diplomate. Pari modo apud Græcos erant hujusmodi *ἐξαίμυπολοι*, seu *erani redemptores*, qui hanc operam stipsis corrogandæ pro aliis fumebant. Aliquis (puta) opus habet centum aureis; existit qui velit amicos ejus sollicitare ad stipem conferendam, quandoquidem alter fortasse verecundia impeditur; si plus colligat, hoc ipsius lucro cedit. Hesych. *Ἐξαίμυποι* οἱ ἐξ *ἐχρίων* ἱμυποῦντες.

Difficilis locus est in Aristotele, qui multum torisit Interpretes, 2i *Phys.* cap. 5. ubi agit Philosophus de causis fortuitis, & exemplum affert his verbis: *ὅσον ἔνινα τῷ ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον ἢ ἄντι ἀν κομισθῆναι* τὸ *ἐχων*, εἰ ᾗδ' ἢ ἄλλε ᾗ ἢ τῷ *ἐνινα*, ἀλλὰ συνίστη ἰδῆναι. Vult dicere; qui in forum vel plateam, vel alium quemvis locum venit, puta ad emendas merces, vel alium ob finem, & forte incidat in amicum suum, qui pecuniam debitam erani nomine ei persolvit; venisset quidem ille pecunia recipienda causa, stipem illam collatitiam reportaturus, si novisset, εἰ ᾗδ'. Si novisset; quid? videlicet si novisset ita futurum ut debitori occurreret, sed non in hunc finem venit; hoc enim præter scopum intentionemque ei accidit, ut pecuniam suam reciperet. *Κομίζεσθαι* τὸ *ἐχων* dicitur, qui pecuniam erani nomine sibi debitam ab amico recipit. *Κομίζειν* est afferre, apportare; at *κομίζεισθαι*, referre, recipere, reportare.

Isocrat. *Plat.* *Ὁφείλατε ᾗ μόνους ᾗδ' Ἑλλήων ᾗτων* τὸ *ἐχων*, ἀναγκαῖον ἡμῶν γαλανμάνις ἱπαμῶναι. Debetis nobis hanc veluti stipem, potius mutuanam hanc gratiam, hoc beneficium, quod a nobis scilicet prius accepistis, hanc ἀντιδωρὰν nobis solis debetis, &c. Naz. *Orat.* 16. *Προσποντικὸν ἀνθερόπως ὄντας ἀνθερόπως* τὸ *ἐχων* τὸ *χρηστόν*. Homines cum ipsi sumus, hominibus benignitatis stipem prius conferre debemus. *Εἰσφέρειν* τὸ *ἐχων*, est stipem conferre, unde *προσφέρειν*. Demosth. *Orat.* adversus *Nicostratum* pag. 724. *συνάξαι* τὸ *ἐχων*, ἰσχυρὰν τὰς εἰς ἀπαλλοτρίωσιν τοῖς ἀποδώσω ὅ ἀν μοι χρεῖσταις. Stipem collatitiam ubi collegero, hospitibusque satisfacero, tibi reddam quicquid mihi mutuum dederis; ἀπαλλοτρίωσιν τὸ *χρηστέω*, est satisfacere creditori, quasi dicat, submovere, dimittere. Thucyd. lib. 2. in pulcherrima illa Periclis oratione funebri: *Ὅσων τῷ πᾶσι πόλιν γὰρ τὸ σπιτίους ἀριτῶς ἀξίοντες συνέλεγον, καὶ ἄλλων τῷ ἐχων ἀντὶ προσήκοντος*. Loquitur de iis qui pro patria pugnando fortiter occubuerunt. Non (inquit) *Rempub.* sua virtute fraudandam censuerunt, sed ipsi pulcherrimam collectam prodigo & profuso animo

animo dederunt, animas suas quasi stipem collatitiam in commune ærarium contulerunt, devoverunt se pro publico bono, & veluti in finem Reipub. sanguinem suum vitamque profuderunt.

Sed nolo plura exempla de hac voce ἔχοντες συναρξίζω, hoc est, ex auctoribus corrodere & corrogare. Ex his (opinor) quæ jam dicta sunt, satis liquet, quid sit ἔχοντες hoc sensu apud Græcos scriptores; dico hoc sensu, nam & in alio sensu sumitur pro cœna collatitia, qualis illa, quam nos vulgo dicimus *an ordinary*, ubi & unusquisque symbolam suam confert; nisi quod magis opipara esset, & certis quibusdam temporibus & personis celebrata, puta semel in mense aut pluries. Erant enim apud eos certæ hominum societates, seu collegia, seu sodalitia, ἑχοντες, qui coibant certis temporibus, ad epulas una celebrandas, ut in communē jucunde essent, & victitarent; cujus collegii ἑχοντες meminit Aristot. *Eth.* 8. Cæterum de hoc erano videndus Athenæus, & alii, quos omitto. Sed Homerum prætermittere non possum, qui omnium primus hujus ἔχοντες meminit *Odyss.* α.

Τίς δαῖς; τίς ὃμιλον ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δὲ σὺ χρεώ,

Εἰλαπίν' ἢ γάμου; ἵππεϊ καὶ ἔχοντες πάθῃ γ' ὄξιν.

Et iterum *Odyss.* λ.

Ἢ γάμου, ἢ ἔχοντες, καὶ εἰλαπίνῃ πεθαλμένη.

Ubi tria sunt genera epularum opipararum; convivium nuptiale, cœna collatitia, & aliud quodcunque convivium lautum & splendidum, hoc est εἰλαπίνη, παρὰ τὸ κατ' εἶλας πίνειν, (inquit Eustathius) quia bibunt ordine, secundum classes & turmas, κατ' εἶλας. Sed profecto hic ordo quavis ἀταξία pejor est. Magis mihi placet ratio hujus nominis, quam tradit Helychius. Εἰλαπίνη (inquit) πολυτελεῖς ἐσθλὰ, παρὰ τὸ συνελεῖσθαι εἰς αὐτῶν πεινῶντας. Quia ad eam congregantur esurientes; certe sobria hæc & honesta ratio est tum nominis, tum rei. Sed satis in Homero convivati sumus. Redeo jam ad Theophrastum, ejusque dissimulatorem, qui amicis stipem collatitiam rogantibus simulat se nummos non habere; is enim certe sensus esset horum verborum, si sana & integra ad nos pervenissent. Ita enim totus hic locus supplendus & corrigendus est, ex sententia viri doctissimi, cui ego lubens subscribo: Καὶ περὶ τὰς δανειζομένους καὶ ἔχοντες εἰπεῖν ὡς καὶ ἀργύριον εἶχοντες περὶ ὃ τὰς ἀντιπᾶντας ὡς ἐπὶ πωλεῖ, καὶ μὴ πωλῶν φησὶ πωλεῖν. Nunc plana & aperta sunt omnia; amicis tuam rogantibus pecuniam, aut stipem petentibus, respondet se pecuniam non habere; emesurientibus autem ait se nihil vendere, & contra cum non vendit, se vendere profitetur. Ἐχοντες hic corrupte scribi pro ἔχοντες facile probatur, tum ex analogia, tum ex usu vocis apud Atticos scriptores. Ἐχοντες enim non sunt stipem petentes, vel exigentes, vel colligentes; qui enim stipem colligunt, sunt potius ἔχοντες, qui autem stipem conferunt atque contribuunt, sunt οἱ ἔχοντες. Dico ἔχοντες est stipem conferre, pecuniam collatitiam dare, ἔχοντες δίδωμι, σισφίρειν. Ἐχοντες, stipem petere, colligere, vel accipere, ἔχοντες

λαβείν, συλλέγειν. Sic τίνι & τίσιν, κομίζειν & κομίζεσθαι, φέρειν & φέρεσθαι. *ἔχοντι*, qui stipem confert; *ἐχέμεν*, in quem confertur. Sic *δανείζω* creditor, qui mutuo dat; *δανείζομαι* debitor, qui mutuo petit & accipit. Ut in hoc ipso loco, *οἱ δανειζόμενοι* sunt qui mutuum rogant. Sic *ἐχέμεν*, qui erant dat; *ἐχέμεν*, qui petit, aut accipit. Demosth. *ἵνα οἷός τε ᾖ, τὰ τε ὀφειλόμενα εισπράξας, καὶ τὸς φίλους* (Bucyrus & Harpocr. *ἔχον αἰτίας*) *ἐχέσας*, τὰ πρὸς ἑμὲ διοικῆσαι. Ut possim, cum pecunias mihi debitas recepero, & amicis indigentibus stipem contulero, res vestras curare, publica negotia administrare. Diog. Laert. de Arcefilao, *συχνῶς τε ἐπὶ τῇ πόλει, καὶ σωμαίνειν*. Pessime Lat. Interpres, plurimis ea subministravit, quibus & convivium & cœnas faciebant, ac si *σωμαίνειν* hoc loco esset ab *ἐχέμεν*, altera illa, de qua diximus, significatione, viz. ut significat cœnam collatitiam; imo multis necessaria suppeditebat, eosque stipem collatitia adjuvabat. Antiphon Orat. 3. ubi iactat quidam sese pecunias suas ad omnia honesta & splendida impendisse, *πολλὰς μὲν καὶ μεγάλας εισφορὰς εισφέρειν, πολλὰ δὲ τετραεργεῖν, λαμπρὰς δὲ χορηγεῖν, πολλὰς δὲ ἐχέμεν*, i. e. multos pecunia collatitia adjuvantem; non autem multos convivio excipientem, ut perperam omnino vertit Interpres. Nam in illo convivio, quod *ἐχέμεν* dicebatur, omnes ex æquo symbolam suam pendebant, ita ut nullus munificentiae locus. Usus est hoc verbo per elegantem metaphoram Greg. Naz. Orat. *ὡς φιλοπῶχ.* Οἱ μὲν κείναι μὲν ἀλλήλων, κακῶς ὑπὸ τῷ νόσῳ σωμαίνουσιν, καὶ ἄλλοι δὲ ἄλλοι τὴν σωμαίνουσαν πρὸς τὸ ἐλπίον ἐχέμεν. Loquitur de pauperibus simul decumbentibus in Nosocomio. *Facient, inquit, simul, male à morbo consociati, atque alii aliud aliquid calamitatis genus ad misericordiam conferentes, seu contribuentes, ἐχέμεν*. In his locis *ἐχέμεν*, voce activa, est *ἐχέμεν* εισφέρειν, stipem conferre vel contribuere; at qui stipem collatitiam colligunt, aut recipiunt, *ἐχέμεν* συλλέγειν, dicuntur *ἐχέμεν*, voce passiva. Lucianus metaphoricè-- *ἀπάντων καταφρονεῖν, ἀπασι χρῶσθαι, παρὰ τὸν ἐχέμεν τὴν ἑαυτοῦ, voluptatem undique consciscere, & corrogare*. Laertius Eudox. *πρὸς τοὺς φίλους ἐχέμεν* sic Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ. Amicorum largitate suffultus, in Ægyptum profectus est, postquam ab amicis stipem collegerat; uti ad sensum non male vertit Interpres; *ἐχέμεν*, stipem conferre; *ἐχέμεν*, stipem colligere, seu corrogare. Et generaliter hanc regulam observare licet. Hujusmodi verba commercii, quæ viz. dationem, receptionem, impensum aut compensationem, aut erogationem quovis modo significant, si in utraque voce legantur, tam activa quam passiva, in forma activa significant impendere, dare, tradere, vel conferre; & in passiva, recipere, reportare vel referre. In hisce verbis, forma passiva, apud Scriptores Atticos, non adhibetur de re quæ datur, aut traditur, aut impenditur, sed de persona, in quam datur, aut confertur. Ex. gr. *δανείζω* est mutuo dare; *δανείζομαι*, mutuo accipere; *χρῆσαι*, commodare; *χρῆσθαι*, commodato accipere: sic *καρπῆν* & *καρπῆν* μισθῶσαι, locare; *μισθῶν*, locatum accipere; conducere. Sic *φέρειν* est ferre, asferre, tradere; *φέρειν*, referre, repor-

tare: πένν, & πέννεν, est pœnas dare, luere; πένδς, vel πέννδς, supplicium, pœnam sumere, ulcisci, punire: κομίζειν est ferre, portare; κομίζεις, recipere, reportare: αἶπειν est tollere, tradere; αἶψ' αἶψι κομίζαν ὡς τὰ χεῖρα καὶ δαίμων αἶπειδς, recipere, referre, reportare; unde καὶ δὲ ἀπὸ δαίμωνος λαβε apud Poëtam; Sic igitur dicitur & ἐξαυίζειν & ἐξαυίζεις, ἐξαυίζειν, stipem dare, conferre; ἐξαυίζεις, petere, accipere, aut colligere.

[Ἀκούεις τι, δέξαι μὴ περαιοῖσιναι.] Verba audio, & sensum intelligo, prout eum nobis exhibet Vir doctissimus Latinus Interpres. Cum quid audiverit, &c. Sed ingenue fateor, me non satis, intelligere, quomodo hæc interpretatio è Græco textu crui aut extundi possit. Quid enim hoc est? δέξαι μὴ περαιοῖσιναι; num περαιοῖσιναι est attendere, vel animum advertere? Et tamen vir longe doctissimus hujus libri interpres & commentator Casaubonus miratur cur hac lectione quisquam offendatur. "Est, inquit, δέξαι videri vult, & δέξαι μὴ περαιοῖσιναι, pro μὴ δέξαι περαιοῖσιναι. At hoc me nihil juvat; scio δέξαι μὴ eleganter poni pro μὴ δέξαι, at tum forte & potius quam μὴ, & δέξαι ἀκούειν, ut & δοκῶν ἀκούειν (quod affert ex Plutarcho) pro δοκῶν μὴ ἀκούειν, & & δοκῶν κλύειν, ex Euripide, pro δοκῶν & κλύειν. Hoc facile intelligerem, si περαιοῖσιναι esset ἀκούειν vel σιωπῆσαι, tum enim sensus in plano & proclivi esset; scil. audita re aliqua, videri vult se non audire, vel attendere, hoc est, simulat se non audire. Hoc aliquid est; at verba longe alium præ se ferunt, si modo sensum, ferunt, viz. videbitur, videri vult dissimulare, quod mirum est, nam qui dissimulat, non vult videri dissimulare. Id enim quam studiosissime cavet, ne videatur dissimulare, neque larvam ei detrahat, ejusque dissimulantiam prodat. Habeo vetus Theophrasti exemplar Basileense, ex editione Joach. Cam. in quo pro δέξαι legitur δειξαι, & περαιοῖσιναι in margine exponitur pro ἀντιποιεῖσθαι, ac si hic sensus sit: Si quid audiat (ὁ ὡς) quod ad se pertineat, ostendet, præ se feret, & finget se sibi non assumere, neque arrogare id quod dictum est, puta in ejus laudem, vel commodum. Περαοῖσιναι aliquando idem est quod ἀντιποιεῖσθαι, assumere. vindicare, ut περαιοῖσθαι τῷ νίκῳ, victoriam mihi vindico: ἀποποιεῖν τῷ δέξαι, gloriam sibi assumebant, Plutarchus in Casare. Herod. lib. 1. cap. 6. Κεῖται βέλτερον περαιοῖσθαι ἢ μὲν ἰδμεν, τὰς μὲν κατερίψατο Ἕλληνας ἐς πόρε ἀπαγωγῆν, τὰς δὲ φίλους ἀποποιεῖσθαι. Ita hic δέξαι, vel δειξαι (nam perinde est) μὴ περαιοῖσιναι, præ se feret non assumere sibi id quod dictum est, ac si ad se nihil pertinere. Si cui hæc non placeant, fruatur judicio suo. Locus certe mihi videtur male affectus, & medica manu indigere.

Thucyd. lib. 1. γνώμην δὲ ἐλάττωσι τοῖς δὲ τῷ νίκῳ περαιοῖσθαι. Hoc consilio victoriam utrique sibi vindicarunt (quod & hodie factum videmus) ubi Schol. περαιοῖσθαι ἰδιοποιεῖσθαι. Arrian. de Alex. l. 3. τῷ χεῖρον, τῷ μὲν βίη, τῷ δὲ ἐνδοξύνων ἦν καποικιστῶν περαιοῖσθαι, i. e. ἰδιοποιεῖσθαι, vel ἀντιποιεῖσθαι. partim vi, partim deditione, regionem occuparunt, in potestatem suam redegerunt. Æsch. cont. coron. Ἐν δὲ μὴ περαιοῖσθαι ὑμῶν ἀκούειν, μὴ δὲ ὑμῶν ἐνταῦθα ἰδίῳ ἀκούειν quod

quod si is dissimulet se vos audire. *Ælianus var. hist. lib. 9. cap. 4.* ὁ δὲ ἢ προσποιήσατο ἀπαῖδαι ἢ Πολυκεῖτω, at ille dissimulabat, &c.

Nec profecto δὲξί μὴ per hyperbaton, seu trajectionem, ponitur pro μὴ δὲξί. Hæc enim particula negativa non debet avelli a verbo προσποιήδαι nam ut προσποιήδαι est *simulare*, ita ἢ vel μὴ προσποιήδαι est *dissimulare*, ut ἢ φάναι, *negare*. *Thucyd. lib. 3.* Δὲ δὲ, ἢ εἰ ἡδίκησαν, μὴ προσποιήδαι. *Etsi injuria nos affecissent, dissimulandum id tamen esset.* *Demosth. Orat.* ἀλλ' ἢ ὅτι ἐν Χερρόν. Εἰ μὴ τοι βυλόμαθ' ἡμῖς μὴ προσποιήδαι πολέμῳ ἀπὸν ἡμῶν, ἀνοσιότητάς τ' πάντων ἐν εἶα, &c. Si nos dissimulare volumus eum in nos bellum gerere. Ut respondeat sequenti, deberet sic legi, δὲξί μὴ ἀκηκύναι ἰδὼν, φησὶ μὴ ἐπεκρίναι, vel προσποιήσται μὴ ἀκηκύναι, vel simpliciter, μὴ προσποιήσται, quod melius est & elegantius. *Audiens non audit, videns non videt*, proverbialis apud nos locutio est; quin & Chiliastes in adagiorum censu reposuit, *Audiens non audit.* *Hom. Il. φ. de Antilocho,*

--- ὅς ἐκ αἰὼνι ἐκκῶς

unde fluxit parcemia. *Demosth. Orat. 1. contra Aristog.* οἱ μὴ ὁρῶντες τὰ ἢ ἡτορμάκων ἔργα, ὥσπερ τὸ τ' παρομιᾶς, ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, ἢ ἀκύντας μὴ ἀκύνειν. *Æschylus Prom. vinct.*

Οἱ πόρτα μὴ βλέποντες ἔλπιον μέγιστον,

Κλύοντες ἢ ἡκούον.

Quamquam alio sensu hæc a Prometheo dicta sunt. Contrarium huic est quod legimus in *S. S.* ἰδὼν εἶδον, *videns vidi*, aut *videndo vidi*, ab eo dictum qui aperte videt, nec se videre dissimulat. Emphatica locutio est, & Hebraica vulgo creditur. Ita enim est in Hebr. רָאָה רָאָה sed falluntur qui purum putum esse Hebraismum censent, cum eadem omnino phrasis apud Atticos etiam Scriptores occurrat. *Lucianus* ὁ Ἀπικώτατος in *Dialogis*; ἰδὼν εἶδον, ἀλλὰ τὸ πρῶτον πρῶτον, ἢ αὐτὸν πῦρ ἢ ὕδωρ γίνεσθαι. Et hoc jam me revocat ad nostrum εἶδον, qui tanquam Proteus πῦρ ἢ ὕδωρ γίνεσθαι, & ex eodem ore calidum efflat & frigidum, cujus aliam hanc notam & characterem facit Theophrastus, ὁμολογήσας, μὴ μνησθῆναι. *paetus aliquid, negabit se meminisse.* Frequentius est hoc genus hominum, qui lucri gratia nihil pensi habent dissimulare atque mentiri, quos nisi syngrapha & cera obligatos & constrictos teneas, tanquam anguilla facile è manu elabentur, nec pactis stabunt.

Ὁμολογήσας.] *Paetus*; prius dixit, μνησθῆναι πρῶτον, ὁμολογήσας, ubi ὁμολογήσας est *fateri, enunciare, in publicum proferre*. Athic ὁμολογήσας est *convenire, spondere, assentiri, vel pacisci de re aliqua*, quæ significatio derivata est, & a priori dependens. Pactum enim aut spondio tum demum fieri dicitur, cum is qui paciscitur aut spondet animum & assensum suum palam profitetur atque enunciat, aut verbo aut scripto; συγχωρεῖν, συμφωνεῖν, σιωπῆσθαι, συμφέειν. *Thucyd. lib. 4.* ὁμολόγησαν ἐν τοῖς δῆμοις χαλκίαν τῇ ἐλευσίαν paciscebantur in concione inducias in annum fore. Et paulo post, ταῦτα ξυμῶντο Ἀθηναῖοι, ἢ ὁμολόγησαν, ἢ οἱ ξυμμάχοι Ἀθηναίους ἢ τοῖς ξυμμάχοις. *Schol.* ὁμολόγησαν, συμφωνήσαν, &c.

Ab ὁμολογεῖν *fateri* fit ὁμολόγησις, vel potius in compositione ἑξομολόγησις, *confessio*: ab ὁμολογῆν *pacisci* fit ὁμολογία, *pactum*, *compositio*, *conventio*, *stipulatio*, *conditio*. Unde ὁμολογία apud Græcos Jurisperitos idem quod χρεώγεσθαι, σωδῆναι, quæ & ἔγγεσθαι, & aliquando ὁμολογία ἔγγεσθαι, ut distinguatur ab ea quæ est ἄγγεσθαι, & verbo tantum fit, sine scripto & cera. J. Pollux lib. 8. συγγεσθὲν, σωμαλλαγμα, συμβέλαιον, γεμμετέον, σωδῆναι, ἔγγεσθαι, ὁμολογία ἔγγεσθαι. Ὁμολόγησις (seu ἑξομολόγησις) vox est Theologorum, ὁμολογία vox Jurisperitorum. Σύμβασις, σωδῆναι (pro quo sacri scriptores διαδῆναι) Hom. ῥήτορ, σωημοσύνη, σωδῆσις, ὄρκιον, σπονδή, δέξις. Quatuor enim hæc apud eum synonyma observavi, tribus continuis versibus, *Iliad.* β.

Πῦ δὲ σωδῆσαι τὴν ὅρμα βήσονται ἡμῶν,
Ἐν πυρὶ δὲ βυλαὶ τε γυνόσται, μῦθεα τ' ἀνδρῶν,
Σπονδαὶ τ' ἄκρητοι, καὶ δέξιαί, ἥς ἱππὶθ' ἔμψυ.

Sed hoc obiter. Juxta duplicem ergo significationem hujus verbi aliter hunc characterem efferre liceat, hoc modo, ὁμολογήσας ἢ ὁμολογήσας, i. e. *pactus non fatebitur*, i. e. negabit se pactum fuisse, ut sit antanaclasis non inelegans; quanquam ut modestior, ita & subtilior est hæc evasio, seu rimula, per quam elabi conatur biffons ille Janus, vel potius multiformis hic Proteus, seu polypus, seu chamæleon; non enim absolute se pactum negat, sed tantum negat se meminisse.

Σκέψασθαι φάσκει.] *Consideraturum se dicit*; σκέπτομαι est *delibero*, *considero*, sed σκέπτομαι, *fingo*, *prætexo*, *προσποιέομαι* σκέψας, *consideratio*; σκέψας, *prætextus*, *prætextus*, *velamen*. Facile igitur est σκέψας in σκέψας vertere, & considerationem prætextum facere & velamen hypocriseos atque dissimulationis. Et sane multi hodie apud nos hujusmodi Sceptici, & Academici sunt, Pyrrhonicus hujus sectæ Philosophi, qui quod sciunt se scire dissimulant, & quod certi sunt facere, de eo deliberare se dicunt, cum dissimulatore nostro, qui σκέψασθαι φάσκει, fingit se in dubio & in incerto esse, & amplius consideraturum de illa re quam certo novit, aut certo facere statuit; adeo illis

Scire suum nihil est, si se scire hoc sciat alter.

Δεινὸς τῷ ποῖναι τρέπω τὴν λόγῳ χρῆσθαι] Δεινὸς hic idem valet quod ποῖναι, πείνω. Libenter uti solet hac loquendi formula. Εὐπρόσθετος vel εὐχεπρόσθετος ὅτιναι εἰς τὸ πρὸν ἢ λόγῳ, *pronus vel proclivis est in hac verba*. Vox hæc latissimæ significationis est; insignes emphases & elegantias facit in Lingua Græca. Cum de personis dicitur est μέγας λίγος, & modo in bonum, modo in malum sumitur, ut & *gravis* Latine. Aliquando est σπουδῆς, αἰδῶς, *gravis*, *reverendus*, *venerandus*, ut apud Poetam, Αἰδῶς τί μοι ἔστι φίλος ἱππὶθ', δεινὸς τι. Aliquando est χαλεπὸς, δύσκολος, ἀσθενὴς, *gravis*, *rigidus*, *severus*, *asper*, ut apud eundem,

Δεινὸς ἀνὴρ κατὰ κεν καὶ ἐν αἰπῶναι αἰπῶναι.

Sed apud Atticos Scriptores emphatice admodum & eleganter ponitur

tur hoc adjectivum ante infinitum, ut hic apud Theophrastum, *δὲνός* *χρησάται*. Et in hac syntaxi, nihil modicum nihil mediocre sonat, sed temper eminentiam quandam designat, vel artis, vel naturæ, vel indolis, vel consuetudinis, denotatque vel facilitatem & aptitudinem naturalem, vel artis & ingenii solertiam & calliditatem. Hefych. (inter alias significationes) *ἰκανός*, *δυνατός*, *πανύργος*, idoneus, potens, vafer, callidus, solers. Sed *δενός* latius patet quam *πανύργος* omnis enim *πανύργος* est *δενός*, sed non contra: *πανύργος* enim semper in vitio ponitur, ut Lat. *vafer*, *versutus*; at *δενός* aliquando in laude, ut & Latine *solers*, *sagax*. Unde est quod Philosophus 6. *Ethic.* c. 12. inter hæc duo distinguat; *διὸ καὶ τὰς φρονίμους, δένους, καὶ ἡ πανύργους οὐ καλῶς εἶναι*. ideoque prudentes dicimus esse solertes, sed non vafros nec versutos. Sed nihil hic dicam *καὶ τὸ δένοντες*, prout a morali Philosopho, aut prout in Rhetoricæ scholis accipitur; tantum exempla quædam adducam tum de usu, tum de syntaxi hujus adjectivi *δενός* (quando sc. ponitur ante infinitum) ut videamus quam emphatice & eleganter Attica hæc phrasis ab auctoribus usurpetur. Noster Cap. *καὶ τὸ μεγαλόθυμος, δένους ὃ καὶ ὑπερημερίας περᾶται, καὶ τὸ καὶ πικρὸν*. Dilationis pretium, quod prestituto die debitores pecuniam non solverint, & usuram usura exigere solet. Ita enim non incommode, quoad sensum vertere licet, *δένους περᾶται*, solet exigere, hoc ei in usu & consuetudine est, hic ejus est mos. In celebri illo Epicharmi vericulo; *καὶ λέγει δένους, ἀλλὰ σὺν ἀδωκτοῖς*, dicendo non valet, sed tacere non potest. Aristot. lib. v. Polit cap. 8. *καὶ γὰρ πῶς δένοντες ἦσαν λέγειν*, nondum oratores extiterant; nondum dicendi peritia atque prudentia valebant; nam *δένοντες λέγειν* sunt *οἱ δυνάμει λέγειν*, ut statim sequitur apud Philosophum: In versu illo proverbiali, *ἀφὸς πλείονος τὰς μηχανὰς Αἰγυπτίων* hoc est, Egregii fraudum & machinarum artifices sunt Aegyptii, periti, docti dolos necitare, vel ingeniosi & prompti ad necitendos dolos. Latini enim potius gerundio vel gerundivo hic utuntur, nisi siquando Græcissare amant; quemadmodum Horatius, qui inter omnes Latinos maxime mihi videtur Hellenismo delectari. Frequens ille est hoc loquendi genere, quod à Græcis sine dubio mutuatus est:

*Callidum quicquid placuit jocosò
Condere furto.*

Hoc est, *δένους ἢν καὶ πῶς ὅτι οὐδ' ἀπέχεσθαι κλεψισμῶν*.

Ferre jugum pariter dolo.

Ludum insolentem ludere pertinax.

hoc est, *ὕβρις καὶ παύσαν ἀνίστασθαι δένους*. Cereus in vitium stecti—
δένους sic *κακίας ἀπαγαδάται*.

Solers nunc hominem ponere, nunc deum.

Solers, i. e. *δένους*. ponere i. e. *ποιῆν*, fingere, facere, alter Græcissimus. Sic enim Græci sæpe *πῶτα* pro *ποιῶν*, ponere dicunt pro facere.

Impiger hostium vexare turmas.

Segnesque nodum solvere gratia.

Et alibi sæpe. Sed redeamus ad Græcos. Æschylus *Prom. vincto*,

Δφνός γάρ εὐρεῖν καὶ ἀμεινάντων πόρον.

Solers & callidus ad inveniendum exitum, etiam rebus in arduis & impeditis. Demosth. *Orat. 1. contra Aristog.* ἡ καλοκαγαθία τοῦτον καὶ ἀναεὺς, καὶ βραδύ, καὶ δφνὸν ἐλαττωμένη. *Probitas tranquilla res est, & timida, & tarda, & damni patiens.* Δφνὸν ἐλαττωμένη, mirifice dictum, ac si diceret, *apta fraudari.* Sed frigidum hoc præ Græco. Et certe ea mihi videtur esse hujus phræcos elegantia, ut Latine exprimi non possit. Καλοκαγαθία δφνὸν ἐλαττωμένη vult dicere, *morum probitas ita comparata est, ut facile in damnum incidat.* Homines quippe probi & honesti, utpote simplices & ἀπερραῖστοι, & ab omni dolo malo, adeoque & à suspicionem alieni, facile falluntur, aliorum fraudi, & rapinæ, & damno, & injuriæ toti sunt expositi. Synes. *Epist. 1.* Αἱ εὐνοῖαι δεῖναι δακρύσαι τὰς ψυχὰς, *favor corrumpendis suffragiis efficacissimus est.* Petavio interp. Idem *Ep. 44.* Δφνὸν ἐξηλεγεῖται περρατοῖνον οἱ βροτωνισαί, *mirifici ad convincendam simulationem sunt tortores vel carnifices, hoc est, plurimum valent ad &c.* Xenoph. *Exp. Cyri lib. 7.* Ἀρσός δὲ τις Ἀεῖςος ὄνομα, φηγεῖν δφνός, *vorax admodum.* Ἀεῖςος a prandio φεγεῖν. Idem Synesius *Epist. 146.* δφνὸν ἡ εὐνοῖα κλέπτει τὴν ἀλήθειαν. *Solet veritatem imprimis occultare benevolentia.* Demosthenes *Olynth. 2.* Αἱ ὑπερξίαι δφνὰ συγκρύπτει καὶ συσκοῦσαι τὰ ὄνειδα, *Res secunda magnam vim habent ad occultanda & obumbranda opprobria.* Homerus, *Od. Σ. vers. 2.*

—μέγα δ' ἰσχυρὰ γαστέρα μέγαρα.

Δφνός à δφ timor; est enim proprie & ex primæva notione terribilis, gravis, horrendus; δφ, δεινός, δφνός, ut à κλέφ gloria, κλεινός, κλεινός, celebris. De hisce adjectivis in φ, præcedente α diphthongo, observentur duæ hæ Regulæ. 1. Omnia adjectiva in φ definitiva, præcedente α diphthongo, derivantur a substantivis in φ masculinis, vel neutris: exempli gratia, à πόφ ποφός à σκόφ σκοφός ab ἀλφ, ἀλφός, & per epenthesein τὴ α ἀλφός at ἱαφ, ἱαφός, sed à φός φατός, φαφός, sic à κλέφ, κλεινός κλφός à δφ, δεινός, δφνός. Excipiuntur quæ Poëtica sunt, & fiunt per epenthesein φ, ut προφ φανός, κφνός, pro φενός φεινός, pro ξφ, ξφφ & ab alio adjectivo, ut ἱεφφφός, ab ἱεφφός. 2. Omnia hujusmodi adjectiva in φφ sunt oxytona, ut ποφφινός, σκοφφινός, &c. κφφός, δφφός, &c.

Διχ' ἑκὺν ἕτερον γαρόναι. Ait se alium factum esse. Vir doctissimus duplicem horum verborum interpretationem affert; vel ut hic sensus sit, *cum ipsemet fuerit, qui id de quo quaritur dixerit, feceritve, non se tamen sed alium fuisse dicet, à quo id dictum factumve sit;* uti nos vulgo dicere solemus, *tu certe fallere, tu me pro alio sumis, ego non sum quem tu vis.* Sed non video quomodo verba Theophrasti hanc interpretationem admittant; deberent enim tum ita se habere juxta hanc sententiam, λέχ' ἑκὺν ἄλλ' ἕτερον γαρόναι. Altera verborum interpretatio est, ut referantur ad verbum ἐκπληροῦμαι, quod immediate præcedit, ut hic sensus sit; *Itane vero? inquit, certe miror, ob-* *supe/co:*

ſuſpecto: imo adeo præ ſtupore & ecſtaſi attonitum ſe ait, ut alius a ſe ipſo fiat, de ſtatu mentis dejectus, nec amplius ſui compos. Sed neſcio an hoc ſenſu hæc phraſis unquam occurrat apud Auctores. Mihi ſane optimum, & ſimpliciſſimum videtur, hæc verba abſolute ſumere, prout aperte ſonant, ſine reſpectu ad præcedentia, ita ut integram ſententiam & novum characterem efficiant, hoc modo. Et cum ſemper idem ſit, & ſui ſimilis nequam iſte nebulo, dicere tamen ſolet, & palam proſiteri, ſe jam alium factum eſſe. Quod fueram non ſum, frater. Ego non ſum ego. Quantum mutatus! Qui igitur intus μεταμορφώθη, qui ſententiam vel mentem & mores mutavit, iſ recte dicitur ἐπὶ τοῦ γαρονίμου. Ita omnino uſus eſt hac phraſi Demotheſtes contra Phorm. ἵππερς ἦδη ὤν, καὶ ἔτι ὁ αὐτός· iſ jam alius erat, & non idem qui prius.

Πλοκαὶ καὶ παλιμορίας.] Involucris ſimulationum, & recantatis dictis. Ita Latinus Interpres. Πλοκαὶ ſunt, quæ Cicero involucra, & integumenta, & alibi ſimulationum involucra appellat: multis ſimulationum involucris tegitur, & quaſi velis quibuſdam obtenditur, uniuſcujuſque natura. Πλάκω, νεῖθο, texo, metaphorice ſæpe hoc ſenſu, ut λόγος πλάκω, & δόλος πλάκω, quemadmodum & Latine, dolos neſtere, & ſermones neſtere. Sic Hippias aiebat Socratem σοφιστικῶς agentem πλάκω λόγους, i. e. ſermones implicare & texere. Dicitur de Sophiſtis dolos & fallacias neſtentibus. Hinc πλοκαὶ, techina, fallacia, captiuncula, verſutia, σοφισμῶνα ῥήματα, ερεοαὶ, quæ vox Latio donatur, ſtrophæ. Sunt autem ερεοαὶ οἱ συμπεπλεγμένοι καὶ δολοὶ λόγοι, inquit Comici Scholiaſtes. Ergo & πλοκαὶ ſunt συνεξεγμμένοι καὶ δολοὶ λόγοι, conſortii, & involuti, & implicati ſermones, quales μῦθοι κλέπτοι ab Homero dicuntur Od. v. ubi Minerva Ulyſſem ſic alloquitur.

--- ἐκ αὐτῶν ἑμῶν

Οὐδ' ἐν σὴ περ ἐὼν γαίῃ λάξην ἀπαίταν

Μῦθων τὸ κλοπίων---

Ne in tua quidem patria deſines dolos, & verſutias, ſubdoloſque ſermones neſtere. Ubi μῦθοι κλέπτοι ſunt πανῦργοι, ἀπατηλοὶ, δόλοιοι, καρδαλοὶ, nam κλέπειν eſt fallere. Euſtathius hoc in loco non legit κλοπίων, ſed πλοκίων, ab hoc nomine πλοκή, de quo agimus. Μῦθοι ἢ πλόκοι (inquit) οἱ πεπλεγμένοι καὶ ſκολιοὶ, δῆλον γὰρ ὅτι ſκολιῶται πᾶν τὸ πλακόμενον, καὶ ἐκ τῶν περτίων εὐδότητα. Τινὲς ἢ κλοπίων γράουσιν, ἀντὶ τοῦ δολίων. Sed & Heſych. non κλοπίων, ſed πλοκίων legit. Πλοκίων, inquit, πεπλεγμένων, ubi procul dubio reſpicit hunc locum Poetæ. Ariſtoph. in Acharn. vocat σκενδελιθεὶς ἱπῶν, laqueos verborum; & in Ranis, αἰνιδύδους ἱπῶν, volutabra verborum, i. e. ερεοὶς καὶ πλοκαὶ, inquit Schol. Julianus Cæſar, διαλεκτικὰς κηκλίδας, dialectica effugia, & ludificationes: diminutiv. à κηκλῶ motacilla; nam alioqui κηκλίδες ſunt fori, cancelli, & fores, valvæ bifores. Eunapius in Maximo, διαλεκτικὰς μηχανὰς καὶ πλοκαὶ, dialecticas captiones, nexus, & labyrinthos. Lucian. Bis accuſ. ἀγκύλος λόγος, καὶ λαβυρινθόεις ὁμοίαις, obliſquos ſermones, & labyrinthis ſimiles. Et ibidem, ἥδ' λόγων πλακτάνας, verborum

borum retia; & Naz. in carmine, *πλεμπάς σοφισμάτων*, *nexus & retia sophismatum*; & Orat. 24. τὰς αὐτῶν λόγων κλοπαίς, *fraudes & furta verborum*, forte *πλοκαίς*. Λόγων κλοπαί, & λόγων πλοκαί, ut differunt tantum transpositione, ita sensu & significatione eadem sunt. Et Orat. 10. διαλεκτικὰς σερμάς, ἢ καμψίας, *captiones logicas, & argutias*. Et Orat. 35. σερραλαίς δογμαῖς, *ortuosos dogmatum nexus*. Et Orat. 20. αὐτῶν λόγων ἀρκυς, *sermonum laqueos*. Hinc ἀντιδιαπλέω, *replico, reclamo, obtexo*; verbum de Rhetoribus & Sophistis disputantibus, & ἀνταγωνίζομαι, ut & *replico* Lat. Aesch. *contra Ctesiph.* Ἄλλ' ἀντιδιαπλέει με περὶ τοῦτο, εὐθέως λόγων. Πλοκαὶ etiam figura est apud Rhetores, species viz. quædam ἀνεκλάσις, cum vox repetita in eadem sententia nunc personam significat, nunc qualitatem; ut *μήτηρ ἡμῶν δούμνη* Ἰρῶ αἰρῶ πολλοὺς ναύοντες φίλοι ἢ εἰσὶν φίλοι. Talis erat mater, si modo mater erat. Vides consules, vides reliquos magistratus, si isti magistratus.

[Παλιλογία.] *Sermonis seu vocis repetitio, & ingeminatio, à πάλιν iterum & λόγῳ*. Unde *παλιλογία*, Figura apud Rhetores, eadem quæ Anadiplotis, reduplicatio, Hermogeni *ἑπαναστροφή*, repetitio scilicet vocis vel plurium vocum in fine præcedentis & principio sequentis sententiæ, ut in loco illo Virgilii:

Certent & cygnis ulula, sit Tityrus Orpheus,
Orpheus in sylvis, &c.

Et in illo Homeri *Iliad.* γ.

Τῷ δ' ἰὼν ἀντίῳ εἶμι, ἢ εἰ περὶ χεῖρας ἵσταν,
Εἰ περὶ χεῖρας ἵσταν, μήψῳ δ' αἰθῶνι σιδήρῳ.

Et iterum,

--Ζ τι παρδένῳ ἠδὲός τε,

Παρδένῳ ἠδὲός τ' ὀκρίζοντο ἀνδρόλοισι.

Sed *πάλιν* non tantum significat *iterum*, sed etiam *contra*, quod maxime apparet ex compositione, *ἑμπαλιν*, quod idem valet ac *ἐξ ἑναντίας*, ex *adverso*, *contra*, cum genitivo, apud Pind. *Pyth.* Od. 12. *ἑμπαλιν γνώμης*, *contra animi sententiam*, vel *præter sententiam*, ex *inopinato*; quod Homero est *ἀπὸ δόξης*, *præter opinionem*. Sic *πάλιν ἱρήν*, apud Poetam, non est *iterum dicere*, sed *contra dicere*. Il. ι.

Οὐπὲ τοι τ' μῦθον ὀνόασται, ὅατος Ἀχαιοί,

Οὐδὲ πάλιν ἱρήει--

Neque contradicet.

Hesych. Πάλιν ἱρήει *ἐναντιωθήσεται*, ἢ ἀντιρεῖ. Ubi perperam scribitur ac si unum esset vocabulum *παλινῖρηει* pro *πάλιν ἱρήει*. Il. δ.

--πάλιν δ' ὅ γε λάλειτο μῦθον.

sc. *sermonem revocavit, dictum recantavit, retractavit, dictum inditum voluit*, viz. contrarium dictum ei quod prius dixerat. Sic *recantare* apud Latinos, non est *iterum cantare*, sed, uti nos vulgo dicimus, *aliam vel contrariam cantilenam*; & *παλινψόδια* non est *iterata cantio*, sed *cantio priori contraria*. Sic hic *πάλιν* in hac compositione

positione non significat *iterum*, sed *contra*, & παλιμορίας sunt *contraditiones* vel *dicta* prioribus *contraria*, dicta *recantata*. Nescio an Græcam hanc vocem παλιμορίας uno Latino vocabulo satis commode exprimere queamus, nisi forte *recantationes*, aut *retractationes*, aut *palinodias* interpretari velimus. Hypocrita enim in sermonibus suis facile ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ, sibi que contradicit; non facile sibi constat, modo ait, modo negat, juxta illud, oportet mendacem esse memorantem. Puto hic παλιμορίας opponi τῇ ἀπλότητι, & esse id quod nos dicimus *doubling*, Græce διπλόω. h. e. *diffimulationem*, *fraudem*, *versusias*. Veritas simplex est, εἰσφύεια multis modis composita, multo fucio oblita, variis pennis & coloribus ornata. Notum illud Euripidis: Ἀλῆες ὁ λόγος τ' ἀληθείας ἔρου, κ' ἐποικίλων δὲ τὰ ἔνδοχ' ἐπιλυσιμώτερον. Pindar. Nemeanic. Od. 1. Παλίνλαστον ἦ οἱ ἀδάνατοι ἀγγέλων ῥῆσι θύσαν, Dii nunciorum vocem contrariam reddiderunt, veritati sc. hoc est, Dii ita curarunt, ut res aliter eveniret, quam à nunciis fuisset narrata. Schol. παλίνλαστον τ' ἀντιθέμενον. Ita nos vulgo loquimur, non invenies, non deprehendes me contrarium, mihimetipsum sc. aut veritati, ἢ ἂν ποτε φασέσῃς μὲ παλίνλαστον ὄντα.

Πάλιν, præsertim in compositione apud Homerum, non est *iterum*, sed *retro*: ex. gr. παλίντορα, à λῆω, colligo, non sunt *iterum collecta*, sed ea quæ postquam dispersa sunt & distributa retro revocamus, & recolligimus. Λαῖς δ' ἔκ ἐπείκου παλίντορα ταῦτ' ἐπαίρειν. Παλιμπητῆς non est *iterum volando*, sed *retro volando*; sic παλιμπλαγχθίντες, non est *iterum errantes*, sed *retro vagantes*. Et παλίντονα τόξα, non sunt *arcus iterum tensi*, sed *retro reflexi*, & *incurvati*, καμπύλα τόξα. Sic & extra compositionem, ἴππαι πάλιν, non est *iterum ire*, sed *redire*, *retroire*. Atque hoc est illud quod princeps Grammaticorum Hesych. generaliter nos monet, ex Aristarcho, viz. πάλιν plerumque apud Homerum non esse adverbium temporis, sed loci; πάλιν, ὡς ἐν τῷ τόπῳ Ἀείσαντες, τὸ πάλιν πάλιν τοπικῶς χρῆσθαι φησι τ' ποιητῶν, καὶ ἔχ' ὡς ὑμεῖς χρῆσθαι.

Φυλάτῃδης μῦλλον ἢ τὰς ἔχουσιν.] Vitare, cavere magis quam viperas; proverbialis locutio, qua summum rei alicujus aut personæ odium & detestationem exprimimus. Horat. Cane pejus est angue Vitabit. Plautus, Odisse aque atque angues. Idem Horat. in Od. Sanguine viperino Cantius vitat. Hinc παρομιᾷδης illud in Evangelio, Γεννῆματα ἔχοντων. Eccl. 21. 2. Ὡς ἀπὸ περὶ ὧν ὄφεις φέρον ἀπὸ τ' ἀμαρτίας, ἐν γὰρ περὶ ὧν, διέξεται σι. Fuge a peccato, tanquam a serpente, nam si prope accesseris, mordebit te. Sed infinita fere exempla sunt apud auctores tum sacros tum profanos, ubi homines nequam, pestilentes, & improbi, viperis & serpentibus comparantur. Unum tantummodo locum addemus ex Demosth. Orat. contra Aristogit. quem ille γένισον θορόν, & bipedum nequissimum, facit. Παρούσῃ δια τ' ἀγορῆς ὑπὸ τοῖς ὄφεις, ἢ σκορπίῳ, ἢ κῶς τὸ κίνεον, ἀπὸν δῶρον κακείων. Per forum incedis instar vipera, aut scorpionis, erecto aculeo, huc & illuc saltitans. Morsus viperinus periculosissimus est; unde ἔχεις, παρὰ τὸ ἔχειν καὶ πῶν.

τῶν τοῖς ὁδοῦσιν, inquit Etymol. Dum hunc Theophrasti locum, & viperinos hos dissimulatum mores cogitabam, nescio quomodo mihi in mentem venit ludere versu hoc senario,

Ἐποκρίταις τί συμβαλεῖν ἔχεις; ἔχεις.

Hypocritis quid comparare habes? viperas.

Ubi & Echo habemus & Homonymiam; utramque scilicet personæ, de qua agimus, maxime convenientem. Quid enim est Dissimulatio, ὁ ἔχων, ab ἔχω dico, nisi Echo, vox, & præterea nihil. Et quid ejus vita, & consuetudo, nisi continuata quædam homonymia, & æquivocatio? si has bestias admittis & amplecteris, colubros in sinu foves; si dissimulatores pro amicis habes, ἔχεις ἔχεις, habes viperas.

Ὅρις & ἔχει differunt, ut genus & species. Univerſum serpentum genus hominibus invisum, maxime autem viperarum, adeo ut etiam in lingua nostra in diverbium abierit, quoties hominem κακότεργον, subdolum & pestilentem, exprimere volumus, viperam esse dicimus. Tanta nobis ἀντιπάθεια est cum hoc genere animalium, ut & ab eorum conspectu abhorreamus. Homer.

Ὡς ὅτι τίς τι δεικνύοντα ἰδὼν παλίντροπος ἀπέστη.

Et alibi,

Τέρας δ' ἔρριψας ὅπως ἰδὼν αἶολον ὄριν

Δείκων, à δέκνομαι, & ὄρις ab ὀρῖμαι. Nescio tamen quo fato fit, quod quæ ambo à videndo nomen habeant, eorum nos ne visum quidem aut aspectum sustinere queamus. Et hic nolo vos celare Eustathii ἀντισμὸν atque facetiam. Quærit pro suo more acutus ille Criticus, qui in Homeri carminibus tam cernis acute, *Quam aut aquila aut serpens Epidaurius*; quærit, inquam, ille, cur Poeta versum illum de serpente voluit esse μένεν, hoc est, cauda mutilatum, & claudicantem ultimo pede, Τέρας ἔρε. cum potuit fecisse sanum & integrum, Τέρας ἔρε. ὄριν αἶολον ἰδὼν, cum dipthongo? & respondet ὑπερκειμένης. Ὅμοιος ἰλλωικὸν ἱμφαίνει πόρον, ἢ τὴν συστολὴν, ἢ τὴν εἰς τὸ ταχὺ φεύγειν ῥοπλῶν, τῇ συστολῇ τῷ μέτρῳ, ἢ τῇ πάχει τῷ ἔπος εἰς βραχέας τελευτῶντος συλλαβῆς. *Homerus Græcorum timorem, & contractionem cordis, & celeritatem fuga designat contractione metri, & celeritate versiculi in breves syllabas desinentis.* viz. hoc illud est quod dici solet, "Us cito transiret, corripuit fluvium; Usque cito fugerent, corripuere pedes, & suos sc. & versiculi. Si cui levia hæc & ludicra videantur, non dicam, Mallem cum Eustathio ludere, quam cum aliis serio agere. Sed memineritis, totum hoc caput ἀντιπαθείας theatrum esse in quo Histrion, seu Hypocrita. partes suas agit; & licet, & fas est, immo par & æquum est, aliquando in scena jocari. Sed jam exit theatrum Histrion noster seu dissimulatio: exit inquam, & fortasse non sine sibilo, nam certe exit una cum viperis & serpentibus. Monet quippe nos Theophrastus eum cavere & declinare, μέλλον ἢ τὸν ἔχεις, magis quam viperas aut serpentes.

CAPUT II.

Περὶ κολακείας.

EXit Histrion, intrat Parasitus in scenam, & recte in coenam. Post dissimulationem sequitur adulatio, altera illa pestis humanæ societatis; & recte sequitur, sunt enim valde affines sibi invicem & cognati ἔσονται & κολαξ non Bithus cum Bacchio melius, quam Dissimulator cum Adulatore. Videamus quomodo nebulonem hunc coloribus suis depingat Theophrastus.

Συμψεύσαντες ὃ τῷ κολακεύοντι.] *Utilem aut conducibilem adulanti.* Hoc illud est per quod distinguitur κολαξ ἀπὸ τοῦ ἀρίστου ἀριστοῦ tantum placendi studio, κολαξ ut rem faciat, & sui commodi causa, adblanditur, & modum in suavitate excedit. Est enim κολακεία excessus τῆς φιλίας, ideoque res pessima, quia corruptio optimæ. Ὁ μὲν ὡς δὲ ἰσθὺς ὦν, εἰλαῖ, καὶ ἡ μαστίτις φιλία· ὁ δ' ὑπερβολικὸν, εἰ μὴ ἐδνὸς ἴνικα, ἀριστος· εἰ δ' ἀφελείας τῇ αὐτῇ, κολαξ, inquit Philosophus 2. *Esth. ad Nicom.* c. 7. unde communiter derivatur κολαξ à Grammaticis, παρὰ τὸ κῶλον i. e. τερφῶν, quia τερφῶς ἴνικα, *victus gratia*, gulæ causa hominibus assentatur, unde & παρὰστῆς, qui proprie ψαυμοκόλαξ apud Athenæum lib. 6. κωλύεις, inquit, δ' ὁ κολαξ ἐπὶ τῷ αὐτῷ κῶλον γὰρ ἡ τερφή· ὅθεν καὶ ὁ βουκόλος, καὶ ὁ δύσκολος, ὅς ἐστι δύσπεπτος καὶ σκληρὸς κοιλία πῃ τῷ τερφῶν διχομήνῃ. Igitur juxta Athen. κοιλία *venter*, à κῶλον, *cibus*; cum potius σποδίζον illud ἀγλῆον, *venter sc. naturæ vasculum*, & cibi receptaculum, a cavitare nomen obtineat, *vix*. a κοῖλος *cavus*; & profecto κοιλία est *uterus*, potius quam *venter*, & foetum magis respicit quam cibum, τῶνον magis quam κῶλον.

Κῶλον pro τερφῇ omnino casca & obsoleta vox est, & vix reperitur apud Auctores. Tantum in compositione nonnulla deprehendimus ejus vestigia, ut in βουκόλος, *bubulcus*, ὁ τὰς βόας τρέφων, & in εὐκόλος, & δύσκολος, quæ voces proprie facilitatem circa victum notant aut morositatem. Atque hæc quidem communis etymologia est τοῦ κολακῆος. Magnopere tamen mihi placet alterum illud Etymon, quod invenio apud Athenæum, Eustathium, & Etymologum, ut κολαξ dicatur quasi κῶλαξ, παρὰ τὸ κολλᾶν vel προσκολλᾶν τοῖς ὁμιλίας, *quod assidue iis adhaereat quibuscumque versatur.* Est enim mera hominum appendix, nullus viscus tenacius adhæret; unde quidam κολακὴ λέμῳ dixit, κατ' ἀντίστοιχον, apud Eustath. quia ut lembus adhæret navi, sic adulator homini, à quo aliquid lucri expectat, κολλᾶται, atque adglutinatur. Αὐτολεμήνους καὶ τερψίνας vocat Plutarchus lib. de *Ad. & Am. discr.* ἀμὰ πλεσίαν τερψίνας ἐγκυκλιμένους, ὡς ἔτι πῦρ, καὶ σίδυρος, ἐδὲ χαλκὸς εἰρηγὶ μὴ φουστῇ ἐπὶ δύνειν, quos nec ferro nec igni arcere possis à divinitum mensis. Hinc nonnulli exponunt illud in *Psalm.* 35. *לֹא יִשְׁלַח יְהוָה מִן הַמֶּלֶךְ*
cum

cum hypocritis subsannatoribus subcineritii panis seu placentæ; hoc est, cum parasitis, qui victus gratia quosvis fugillant, atque subsannant, ut placeant τοῖς τρέφουσιν, & patronis suis gratificentur. Igitur sunt οἱ ψευδοκόλακας, qui quicquid venit in buccam dicunt propter buccellam, ut dominis placeant, & propter placentam placentia loquuntur. Sed monet nos horologium, & ad prandium invitat. Fuit quidam helluo & gulæ mancipium, nomine Aristus, cujus meminimus ex Xenophonte. Erat is δεινὸς φαγεῖν (inquit Musæ illa Attica) admodum vorax ἢ gulosus: hoc est, Ἄριστος ὡς ἀριστὸς φαγεῖν ἢ ἀρεῖον, adeoque vere φερόνυμῳ, nam δεινὸς φαγεῖν, & ἀρεῖος φαγεῖν idem sunt; ut ἀρεῖος λαλεῖν, apud veterem Comicum: & ἔξαπατάδης ἀρεῖος apud Thucyd. ut δεινὸν ἰλασθῆναι apud Demosthenem. Quorsum hæc? viz. hujusmodi Aristus est noster Parasitus, ὁ κόλαξ, qui si non à prandio, à cibo nomen obtinuit. Cibus habet in nomine, ut libenter in ore. Quamobrem nolo ταπεινὸν ἢ ἀρεῖον καὶ βέλτερον κόλακα, ἢ ἀρεῖον φαγεῖν, diutius à prandio detinere. Sed & aliud festum jam appropinquat, cui nos (relictis hisce nugis) totos vacare oportet. Et quanquam Auctoris nostri nomen nescio quid divinum sapit & sonat, instat tamen tempus illud in quo debemus ad altiora longe & diviniora attendere, quam Theophrastus est. Proximus dies Martis sacer est in albo Festorum, adeoque ἱερὰσμι, vel (ut dicam) ἀγαλμασίσιμος non est. Nec satis scio an iterum vos hoc termino hic conventurus sim. Erit tamen aliquando (ut spero) tempus cum iterum vos huc invitabit aut Theophrastus aut Demosthenes, si Deus vitam, & otium, & pacem (& ὁ si pacem!) dederit. At ὁ tu dulcissima rerum, ὁ alma mater Irene! & tu sancte pater Irenæ! ubi estis? viz.

Ἄδανόντων μετὰ φύλον ἴσαν περιπῆσο' ἀνθρώπους
Αἰδώς καὶ Νέμεσις καὶ Εἰρήνη τεθνηῖσα.

O si spiritus ille pacis, qui in linguis divisus apparuit, in unitis cordibus iterum appareret! O si columba illa sacrosancta quæ in genesi incubabat super aquas, & postea in mundi παλιγγενεσίᾳ descendit super Christum in aquis; ὁ si eadem illa columba cœlitus denuo devolare dignetur, & olivam pacis deferre ad nos tam misere jactatos, in hoc rerum diluvio, ἐν τούτῳ τῷ κλύδωνι, καὶ ζάλῃ, καὶ ταραχῇ καὶ κρηενῶσι. O si! sed vos me juvate Auditores, imo precibus juvate omnes, & bene valete.

Ἀποκρίνυσθαι εἰς σὺ οἱ ἄνθρωποι;] Nonne vides hominum ora atque oculos in te esse conversos, hoc est, homines te suspiciunt, atque admirantur? Id enim est ἀποκρίνῃ εἰς πινά, cum honore, & veneratione, & reverentia aliquem intueri, quod & Latini respicere & suspicere dicunt; unde virum eximium, & unum è multis honore dignum, spectabilem dicimus, & conspicuum, & suspiciendum, & spectatissimum, ἢ Græce ἀεικλιπτον. Contra ὑπειδὴν, & ἀπειδὴν, & ὑπερηφάνειαν dicitur pro contemnere & despiciere. Qui enim in nullo pretio nec æstimatione nobis habetur, supra & ultra eum oculos conjicimus, nec aspectu eum

eum dignum judicamus. Oculus non amoris solum fenestra, & sedes, & organum, sed honoris etiam & reverentiae. Quo & illud referri potest, quanquam etiam aliter sumitur, *Αἰδώς ἐν ὀφθαλμοῖς*. Oculi sunt in amore duces: Immo & oculi sunt in honore duces. *Ἐπὶ ψῶ* tamen Hom. contrariam habet significationem *viz. despicibilis, contemnendus, aspectabilis in malum*. Iliad. γ. de Paride,

Ἡ ἔτι τοι λῶσσω τ' ἔμεναι καὶ ἐπὶ ψῶν ἄλλον.

Περὶ βλεπῶν ὅτι κακῶς, Eustath. i. e. *ἰπποκρίδου*. Interpres Latinus, ut & alia fere infinita, inepte reddit, *spectabilem*, cum hæc vox semper in bonum sumatur. Nonnulli tamen hoc in loco non legunt *ἐπὶ ψῶν*, sed *ἐπὶ ψῶν* *ἐπὶ πόντου* autem semper in malum, unde *ὑποπῶς* & *ἐπὶ ψῶν*, & *ἐπὶ ψῶν* *ἰδὼν* apud Poetam.

Ἀποβλέπω, veneror, suspicio, admiror, colo. Demosth. *ἀποβλέπων*, ἰζήλου, ἰππῶν plerumque cum *πρὸς* vel *eis*. Xen. *Θιμωκλῆς* τοῦτον δὴ λῶσσε τῶν πολλῶν, ὥστε *πρὸς* ἐκείνους *ἀποβλέπει* τῶν πόλεων, ὅπου συνταίε ἀνδρὶς διειδέτω. Themistocles adeo reliquos cives excelluit, ut in eum Resp. oculos converteret, quoties bono viro opus haberet. Paulo aliter Auctor ad Hebræos de Mose, *ἀποβλέπων* εἰς μετὰ ποδοσίαν, respexit ad mercedem vel retributum. Chrysost. πάντες αὐτὸς πᾶσι, πάντες εἰς αὐτὸς ἀποβλέπουσιν.

Unde *ἀποβλέπω* idem quod *περίβλεπο*, *spectabilis, conspicuus, illustris, insignis*. Duo hæc vocabula, *ἀπόβλεπο*, & *ἀπόβλεπο*, etsi sono sunt finitima, sensu tamen & significatione plane sunt contraria: *ἀπόβλεπο*, *clarus, conspicuus, illustris, suspiciendus*; *ἀποβλεπο*, *vilis, abjectus, contemnendus*. Eodem modo usurpatur & simplex *βλέπειν* Philostr. in *Antilocho*; ubi ait Memnonem mortuo Hectori περιμύτατον καὶ ἀνδρείοτατον νομήδωκα, καὶ τῶν Τρώων ἵς αὐτὸν βλέπειν, strenuissimum fortissimumque habitum fuisse, Trojamque in eum oculos convertisse; hoc est, in eo spes suas collocasse.

Spectare est admirari; & admirari est spectare. Quæ enim spectabilia sunt, ea admiramur, & quæ admiranda sunt, ea libenter spectamus. Unde ut *βλέπειν*, & *ἀποβλέπειν*, & *διασάδω*, vel potius *διήσασθαι*, quæ proprie visum denotant, significant etiam *admirari*, ut Latine *susplicere*. Ita contra *θαυμάζειν*, quod proprie est *admirari*, significat etiam *spectare, insueri*. Hoc probo ex loco Homeri Il. γ. in initio;

Καὶ γὰρ ὁ θαυμάζων ἦτο πτόλεμόν τι μέγιστον

Ἰ. ψ. ἱπ. ἀπερτάτης κορυφῆς —

Etenim ille spectans sedebat, &c. Hesych. θαυμάζειν διασάδω, καὶ μετὰ τῶν. Et iterum θαυμάζειν διαρῶ, θαυμάζειν.

[*Ἐμπέσιντ' ὁ λόγος*.] *λόγος* dicitur *ἐμπέσιν*, ut Lat. *sermo incidere* inter mutua hominum colloquia, cum potius nos in sermonem incidimus, uti nos vulgo, *we fell into discourse*. Sed *ἐμπέσιν* *λόγος*, cum forte fortuna se nobis offert, sine studio & præmeditatione; & præter expectationem, inter confabulandum, oritur sermo de re aliqua; tum enim veluti ingerit, & intrudit se, & illabitur in hominum ora atque

atque aures etiam non invitatus. Sic *περσισμέν* dicitur sermo aut nuncium, quod nobis forte advenit & inexpectato auribus nostris affertur. Polybius subinde *Lib. 11. περσισμέν* ὃ τὸ γρηγορῶς εἰς τὴν Ρώμην, διαγινώσκεις, &c. Quum autem huius rei nuncium Romam esset perlatum. Et iterum *περσισμέν* δὲ διὰ τοῦ κατασκοπεῖν αὐτοῦ. Cum autem hoc ei per exploratores nuncium esset allatum. Et rursus *περσισμέν* ὃ τὸ συμβαίνειν τοῖς στρατοῖς. Et sic alibi. Sic Josephus, sive quisquis alius Auctor *Hist. Macchab. Lib. 11. Cap. 9. Ὅτι ὁ Ἀννόχης καὶ ἑξάπαντα περσίπτοι τὰ κατὰ τὸ Νικάνορα, ad eum nuncius perlatus est de Nicanore.*

Ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφαιρῶν κερυίδαν.] à vestimento floccum eximere. Insignis hæc nota est τῷ κόλακος, festucas, aut floccos, aut pilos de veste tollere. Imo tam frequens fuit hoc adulandi genus apud antiquos, ut etiam peculiaris vox apud eos esset, qua illud exprimerent, viz. *κερυίδαγμ*. Helych. *κερυίδαγμ* τὸ καλῶς καὶ πικρῶς τοῖς κερυίδας ἀπολίζειν τὸ ἱμάτιον. Sunt autem *κερυίδες* proprie τὰ γινώμενα (inquit idem Grammaticus) *flocci*, seu *tomenta*, quæ fullones ex lana avellunt, aut fila quæ textores à trama amputant; à *κερην*, *trama*, *subsemen*, diminut. *κερύς*. Atque hinc proverbium de adulatore, *ἀφαιρεῖν κερυίδας, floccos avellere*, de iis qui adulationis gratia quidvis facitiant, uti Suidas habet, *ἀφαιρεῖν κερυίδας, ὅτι τὸ πάντα ποιόντων ἵκεται κολακείας*. Plut. *vita Syllæ*, ubi loquitur de Valeria sorore Hortensii; αὐτὴ δὲ τὸ Σύλλαν ἐξόπτιν παρεμπορεύμενην, τὴν τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἀππρέσαστο, καὶ κερυίδα τὸ ἱματίου σάστισα παρῆλθεν ὅτι τὴν ἑαυτὴ χεῖρα. *Flocco ex toga ejus avulso*. Familiare autem hoc officii genus est adulatoribus, etiamque hodie apud nos in usu, ut pilos, floccos, aut pulvisculum curiose excutiant & abstergeant de vestibus ejus, cui adblandiri & supparafitari volunt. Eius Græci dicebant *κερυιδίζειν*.

Καὶ ἰδὲν πὲρ τοῦ τείχους, &c. κερυολογῆσαι.] *Siqua palea aut festuca in capillitium ejus vento fueris delata*. Τείχος hic fumo, non pro capillamento, sed pro capillitio. *Capillamentum* est coma adscititia, idem quod *φινάκη*, vulgo a *Periwig*: *capillitium* coma propria est, & non ficta neque fucata. At nihil opus est, ut Theophrastum hic loqui putemus de coma adscititia (quæ est *αἰδιδεῖν κόμην*, seu *περκόμην*, seu *φινάκη*, *coma falsa*, unde *φινάκιζο*, *decipio*, *fallo*, *fucum facio*) neque enim sensus loci hoc videtur requirere. Neque *τείχος* hoc proprie significat, imo nihil aliud est quam *coma*, *vilis*, *casaries*. Insignis locus est in Aristotele, quem prætermittere non possum, 2. *Oeconom.* de Condalo Carixæ regis præfecto, qui amplum tributum à Lyciis, quibus erat præfectus, hac machina extorsit. Τὰς Λυκίας ὁρῶν ἀγαπῶντας τὸ τείχος εἶρην, ἔπειτα γράμματα ἔκαιν παρὰ Βασιλέως, κόμης ἀποστείλει εἰς περκόμην προστετάχθαι ἐν αὐτοῖς ὑπὸ Μουσίου ἀποκείραι αὐτούς. Ἐφρον ἐν, εἰ βύλονται ὀπκιεφλαῖον τακτὸν δοῦναι, μεταπέμψας ἐκ τῶ Ἑλλάδος κόμην οἱ ὃ ἀσκήσιος ἰδοσαν ὃ ἔτῃ, καὶ σιωπῇ χρηματα πολλὰ ἀπὸ πολλῶ ὄχλου. Cum videret Lycios studio teneri alenda coma, literas esse dixit allatas à Rege, quibus coma ad capillamenta facienda

ei missi juberentur. Mandata igitur se habere à Mausolo, ut illi tonderentur. Si itaque certam pecunia summam virisim contribuere vellent, curaturum se, ex Gracia capillos esse afferendos. At illi libenter prae-buerunt quod postulabas, atque ita ille magnam pecunia vim hoc pacto collegit. Noluit nempe bonus hic praefectus tondere gregem suum, sed potius deglubere, ne tonderentur. Nonne Condalus iste Car meruit ὅτι κάρη κόνδυλον; Cæterum tria sunt in his verbis Philosophi praecipue observanda. 1. Τὸ τεύχεμα εἶναι ibi simpliciter est comam nutrire; Interpres vero reddit, capillis gestandis delectari, quod de propriis sumendum est. Nam si de capillis ascititiis & adulterinis intelligeretur, nihil opus erat tonsura. 2. Κόμας ἀποστέλλαι εἰς περκόμα, comas mittere ad περκόμα seu capillamenta facienda; aliud igitur est τεύχεμα, aliud προκόμων illa coma nativa, hæc appositicia. 3. Ἐπιμαρῶλαιον τακτὸν est rata pecuniae summa seu pensio, viritim & capitatim contribuenda, quam nos dicimus Poll-mony. Quæ vox eleganter admodum & festivo huc adhibita videtur à Philosopho: viz. id agebatur, ut mitterent suas κόμας εἰς προκόμα, ad facienda capillamenta; hoc ne fieret, conferebant capita, imo conferebant tributum secundum capita, pendebant ὅππασαλαιον ut redimerent περμαρῶλαιον, itaque tondebantur, ne tonderentur.

Καρρολογήσαι.] Festucas seu quisquilias legere; κάρφος festuca, palea, stipula, idem fere quod ἄχρον est, etiam ξηρόν ξυλίον, assula, vel tenuissima quævis particula ligni aridi, quisquilia. Hesych. καρρία, εὐλα λιπὴ, tenuis ligni apex. Suidas, aridum & leve fœnum, ὃ ξηρὸς καὶ κῆρος χόρτος; nam apud eum κάρφος in fœminino, & κάρφος in neutro, idem sunt. Exemplum affert ex Arriano, καὶ αἱ διατίθει τὴν κάρφω ὑμνησάμεναι. Athen. lib. 13. de Sophocle Poeta; εἶπετο γὰρ μιν ἀπὸ τῆς κύλικος κάρφος τῷ μικρῷ δακτύλῳ ἀφαιρῶντα, εἰ κάρφον τὸ κάρφος. Festucam in calice fluctuantem dum minimo digito tolleret, quasi sicut ab eo, an videret illam festucam. Comicus Poeta Lysistr. Ἐπὶ δὲ λαὸν σωφρονέως ἄσπερον κάρφον κάρφον. Λυπῶσα μὴδὲν ἐνθαδὲ, κινῶσα μὴδὲ κάρφον. Volo ego modestè instar virginis sedere, Nulli hic molesta, & ne festucam quidem movens. Ubi περιμικρῶς usurpatur κινῶσα μὴδὲ κάρφον, ne festucam movens, de summa quiete, de eo qui sine omni vel minimo motu aut strepitu tacitus & quietus sedet. Κάρφος ibi exponit Schol. ξύλον λεπτότατον, καὶ ξηρότατον, καὶ κρυότατον. Κάρφος à κάρφω, exsicco, arefacio. Hom. Il. 1.

Κάρφω μὲν χεῖρα καλὸν ὅτι γυμνήσῃ μάλασιν.

Et paulo post,

Κάρφος μὲν οἱ χεῖρα καλὸν &c.

arefecit, aridam & rugosam ejus cutim effecit; loquitur de Minerva quæ Ulysses in senem transformavit, ut sub alio vultu, & habitu, ignotus & larvatus inter suos versaretur. Hesych. κάρφαι ξηρῶναι, ρυττωσθαι, ἀρῆναι, γαργυροποιῆσαι, arefacere, corrugare, seu rugis obducere, deformare, senem facere. Eustath. ad locum; Κάρφαι δὲ ὅτι τὸ ξηρῶναι, καὶ συρτάσθαι, καὶ τὸ κάρφω, ἀφ' οὗ καὶ τὸ κάρφος κάρφεται ὃ χρεὶς ὁ πῦρ γάρφει.

Ἀκάρφω fit præterit. med. ἀκάρφω, unde καρπός, *fructus*, ut dicatur proprie de fructibus sole excoctis, & veluti arefactis, & ad maturitatem perductis. Herodotus τὰ κάρφωα vocat *surculos*, seu *ramulos*, seu *cremia* & *virgulia arborum*,—*Musa* 3. ubi agit de Cinnamomo in Arabia nascente. Ὅριδας ἢ λέγουσι μεγάλας φορτύναι τὰ κάρφωα, ἃ ἡμεῖς ἀπὸ Φοινίκων μαδόντες Κιννάμωμον καλεῖσθαι. τεθε, ἀπὸ Φοινίκων μαδόντες, nam κιννάμωμος, à Phœnicum lingua, est vox mere Orientalis, Heb. פִּיטָה unde & nos mutuamur.

Legitur hæc vox in Evangelio, *Matth.* 7. τί βλέπετε τὸ κάρφον τὸ ἐν ὀφθαλμῷ τῷ ἀδελφεῷ σὺ, &c. Unde καρφολογεῖν, *festucas legere*, eleganter dixit Basiliius, de iis quos eo in loco notat Servator, viz. qui festucam ex alienis oculis tollere satagunt, cum ipsi in suis trabem non sentiant; qui minima aliorum reprehendunt vitia, cum ipsi interim gravioribus scateant. Ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἔλασσι ἑρῶν. Galenus καρφολογεῖν, hoc est, *paleas aut festucas legere*, inter phreneticorum ponit symptomata. Et nos, ni fallor, certum melancholiæ genus hoc nomine indigitamus, *μαλαχολίαν τινὲν καρφολογικὴν, festucas legentem*.

Et certe καρφολογεῖν etiam hoc sensu, viz. *festucas legere ex oculo proximi, cum trabem habes in proprio*, hæc hypocrisis species quædam est spiritualis phreneseos.

Hic vero καρφολογῆσαι dicuntur hoc servum pecus, sordidum hoc & servile hominum genus, adulatores sc. qui officiosè nimis, & servilem in modum, floccos aut festucas in pilis aut vestibus regum suorum hærentes legunt, carpunt, & depexunt. De tribus ergo hominum generibus scite & eleganter proverbialiter usurpatur hoc verbum καρφολογεῖν, de hypocritis & momis, ut apud Basilium; de phreneticis & melancholicis, ut apud Galenum; & denique de sordidis & adulatoribus, ut hic apud Theophrastum.

Πολίων ἔχνης & πάγων μετὶ. Putavi aliquando legendum ἔχνης in prima persona, ac si id vellet adulator, se canum factum esse, ex quo Regem suum ac Dominum vidisset; etsi bidui tantummodo spatium intercesserit, præ nimio tamen affectu atque desiderio sæculum ei id tempus videbatur. Sed omnia quæ vidi exemplaria legunt in secunda persona ἔχνης. Et ego profecto non sum tantum dictator in libris, nec eam mihi assumo auctoritatem, ut quidvis pro libitu in auctorum verbis immutare audeam; quod tamen Criticorum nationi solenne ac tralatitium esse video. Retinendo igitur hanc lectionem, sensum hunc loci reddere possumus, ac si viz. ὁ κλέξῃ regi suo persuadere cuperet, eum præ ipsius desiderio canitiem contraxisse. Quasi diceret, *Et tu quidem, mi Domine, etsi optime annos & atatem fers, nescio tamen quo fato accidit, quod intra bidui spatium, ex quo me videris, canis respersus esse videaris. Tantus siquidem est tuus in me affectus, & usque adeo, pro singulari tua in me humanitate, tibi in deliciis sum, ut mei desiderium ne tantillum quidem temporis ferre possis. Adeo vel breve tempus, quo à te absuerim, longissimum putas, & ex quo me videris, Priami vel Nestoris annos te vixisse arbitraris.*

travis. Nempe miram quandam vim habet affectus, vel ad contrahenda tempora, vel prolonganda. Theocritus,

---Οἱ ὃ παλαιότες ἐν ἀμωπὴν γηράσκουσιν.

Amantes

Uno saepe die, vel in una nocte senescunt;

O nox quam longa es, qua facis una senes!

μὲν νύξ ἀπλῆτος ὅτι χεῖρ' ut alio sensu loquuntur tum Martialis, tum Lucianus in Epigram. Homerus,

Αἰψὰ γὰρ ἐν κενότῳ βριτοὶ καταγερῶσονται.

quod vel leviter sic licet παρῶδιν,

Αἰψὰ γὰρ ἐν φιλότῳ ἔρωτος καταγερῶσονται.

Videbantur illi pauci dies prae amoris magnitudine, inquit Scriptura de septennio illo, quo Jacob pro Rachele servitutem subivit. Septem anni videbantur pauci dies. Contra pauci dies, imo biduum, aliquando videntur septem anni prae amoris impatientia. Penelope Ulyssi apud Ovid.

Certe ego, qua fueram te discedente, puella,

Protinus ut redeas facta videbor anus.

Πολιά.] sc. τεῖχος. Adjectivum transiens in Substantivum, vel substantivi formam induit, vel potius elliptice usurpatur per defectum substantivi; atque ita fere semper apud Auctores πολιά pro canis capillus per se positum, & raro admodum πολιά τεῖχος. Quod imitantes Latini canos simpliciter dicunt, omittendo capillos. Cic. de Senect. — non cani, non ruga repente auctoritatem ferre possunt. Aristot. Probl. sect. 10. qu. 62. Διὰ τὴν ἀνδροπὴν μόν' ἢ ζῶν πολιάς ἐστι; Et respondet, quia cetera animalia aut fluxos, aut decidos pilos habent, aut brevis ævi sunt, ὃ ὃ ἀνδροπ' ἰδὲ βύδα ἐχ' τὴν τεῖχος, μακροβίον τὴν ὅτιν ὥστε ὑπὸ τῇ χεῖρὶ πολιάται. Epigr. Anthol. lib. 1. Αἱ πολιά σὺν τῇ γαργαλίῳ, αἱ γὰρ ἄτερ τῆς μάλλιν τῇ πολλῶν εἰσὶν ὄνειδος. Cui non absimile illud in Proverb. cap. 16. vers. 31. Στίβανος καυχῶντος γῆρας, ἐν ὃν δὲ δικαιωσῶνς εὐρίσκει. Corona dignitatis senilis, si modo in viis iustitiæ reperiatur.

Πολιά sc. Σεῖξ proprium epithetum, unde sufficit simpliciter apud Auctores dicere πολιά pro πολιά τεῖχος. Αἱ πολιάς ἀλλὰ ἐπὶ τῶν. Canities quidem aliis rebus attribuitur, ὅτι ὃ τεῖχων ἰδιόθεν, inquit Eustathius, ἀρκεῖ γὰρ ἀντὶ πολιάς τεῖχων πολιάς μόνον εἰπεῖν. Quædam epitheta tam propria & genuina sunt, & tam intime cohærent cum suis substantivis, ut etiam per se elliptice posita sua substantiva includant: inter hæc adjectiva est πολιάς & Lat. canis; unde πολιά absolute pro πολιά τεῖχος, & cani simpliciter pro cani capillis.

Præter nomen hoc τεῖχος sunt & alia plurima apud Græcos quæ per ellipsin subintelliguntur, in adjectivis sc. inclusa; quæ diligenter annotasse inter legendum non parum conducet ad hujus linguæ peritiam. Inter cætera hujus classis præcipua (quantum observavi) hæc sunt; ἑπ' ἔργον, χεῖρ. ἄκν, γῆ vel γῆρας, πλεονεχ. ὀδὸς, γαργαλί, μοῖρα, ψῶρ, χεῖρ, ἡμῖρα, πληγῆ, δεσφ, κρία, εἴν, ὄδωρ, ἐμῶν.

γλῶσσαι, μίρον, ἰδνόν, γόνον, & alia pauca his similia, de quibus singulis exempla afferre licet, sed non vacat, quia ad sequentia festino.

Ἐχῆς πρὸς τὰ ἔτη μίλαιναν τὴν τεύχεα.] Palpum hic obtrudit regi suo adulator, & per epanorthosin quandam se excusat, ne videatur sc. canitiem ei attribuendo, gravem & præmaturam senectutem objicere, ac si non bene ferret suam ætatem. *Quamquam tu*, inquit, *si quis alius, viridi & vegeta senectute es, & præ annis, vel respectu annorum, nigros habes capillos.* Commune hoc fere humani generis vitium est; senectutem ut adipiscantur, omnes optant, eandem accusant adepti, imo, *excusant atque dissimulant*, inquit Cicero. Et hoc maxime amant *οἱ φιλοκόλακας*, & qui titillari volunt, viz. dissimulare annos suos, & juniores dici & videri quam revera sunt. Sero canescere signum est viridis & vegetæ senectutis, qualis eorum est quos Græci αἰμογέροντας vocant. Ideoque senes molles & delicati canitiem suam occultare, & comas tingere solebant. *Ego mallet me minus diu esse senem, quam esse senem antequam essem*, inquit senex ille apud Ciceronem *de Senect.* Imo & plerique senes, etiam cum sunt, senes videri nolunt. Nix in vertice montium, hoc est, canities in capite, signum est hyemis, hoc est, senectutis. Alii serius, alii citius senescunt. Pindar. *Olymp.* Od. 4.

Φύονται ἢ καὶ νόσος ἐν ἀνδράσι πολὺται,
Θάμνα καὶ παρὰ τὴν ἡλικίαν ἐκκόπτα χρόνον.

Anacreon de sene vivido & vegeto:

Φιλῶ γέροντα τερπνόν,
Φιλῶ νέον χορυταίν,
Γέρον δ' ὅταν χορεύῃ,
Τεύχεας γέρον μὲν ὄντα.
Τὰς ἢ φρίνας νεάζει.

hoc est, interprete Henr. Stephano,

*Juvenis senisque festas
Video lubens choreas:
Senex at in choreis,
Senex quidem est capillis,
Juvenis sed usque mente.*

Clem. Alex. *Padag.* l. 2. Αἱ δὲ ἀφραίνουσι γυναῖκας, βαπτύουσι μὲν τὰς πολὺς, μωρίζουσι δὲ τὰς τεύχεας, πολιοῦπτοι δὲ τὸν γίνονται διὰ τὰ ἀσθενήματα, ἐνεχθῆναι δὲ ὄντα. Ita morbo pejus fit remedium.

Ad celandam capitis nivem medicamento utebantur & fuco. Aliquando tingeabant comam viridi cortice nucis, teste Tibullo, *lib.* 1.

*Tum studium forma est, coma tum mutatur, ut annos
Dissimulet, viridi cortice tincta nucis.*

Hoc autem faciebant, ut nigra fieret. Subindicat sequente versu;
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos.

Nigram enim comam maxime affectabant delicatuli & molles, tum viri

virum tum foeminae, unde mos tingendi comas, quem frequenter tangit inter alios Martialis; lib. 1.

Cana est barba tibi, nigra est coma; tingere barbam

Non potes, hac causa est; sed potes, Ole, comam.

Σὺ πολὺς πώγων, αἱ δὲ τρίχες εἰσι μέλαιναί,
 τὰς βλάπτειν δύνασαι, ἢ δὲ τὴν ὀκρίαν.

Tritum illud, *Cura facit canos* — sed & non minus *Cura facit nigros.*

Nam saepe capilli, qui natura cani sunt, cura & a-

Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.

Idem, lib. 111. Epigram. 43.

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis,

Tam subito corvus, qui modo cygnus eras.

Non omnes fallis; scit te Proserpina canum:

Personam capiti detrahabet illa tuo.

Quod ἀποχαραδισί sic ad verbum Græce transtuli,

Ψύδαι αἰζὺν βλάπτῃς, Λεντίνε, κόμησιν,
 Οὐτως αἰψὰ κόραξ, ὅς ποτε κύκνῳ ἴσῃς.

Οὐκ ἔλαθες πάντας· πολὺν σ' ἴδῃ Περσιφόρεα.

Πλωϊκῶ καφαλῇς ἢ κ' ἀφείλοιο τῆς.

Athen. ex Arist. lib. 15. διὰ τί οἱ μωροζόμενοι πολιοίτεροι; ἢ ὅτι τὸ μῶρον διὰ τὰ ἀσφύγια ξεκνικιάν ὄν, διὸ καὶ ἀνχυμερὴν ὁ δ' ἀνχμὸς πολιοίτερος ποιεῖ. Sic dum βλάπτει πολιοίτε, βλάπτει τρίχας. Unde junior illa amasia ἀνδρὸς μισσοπολίῳ, hominis semicani, in fabula, dum senior altera nigros ejus crines evellerebat, ipsa interim canos carpebat, ἢ μὲν περὶ ἑσπέρια ποιεῖ πολιοίτε αὐτῇ τρίχας ἀφαιρεῖτο, ἢ ἡ νεώτερά τις πολιοίτε αὐτῇ ἀπίασται. Ita miser ille homuncio ab utrisque calvus factus est.

Alii serius, alii citius canescunt. Referunt Plin. & Gell. in Albania nasci homines, qui in pueritia canescant, & plus cernant oculis per noctem quam inter diem; qui tamen non propterea Albani dicti sunt, ab albis crinibus, (uti censet Solinus) *album* enim pro *cano* Latini non dicunt.

Adulatoribus mos erat regi suo canos evellere. Testatur Com. in *Equit.* Ἐγὼ ἢ τὰς πολιοίτε σὺ ἄλλῳ νέον ποιήσω, *Ego canos tuos carpando juvenem te faciam.* Hoc est stylo Ciceron. *Peliam recoquere,* & Homero,

Ἦγεα ἀποξύσας θεῖναι νέον ἡθύνει.

Longe igitur differunt, imo contraria sunt sibi invicem hæc duo, πολιοίτε ἐκλείβει, & πώγων τήκει, *canos evellere, & barbam vellere;* hoc ὑπερβολικόν, illud καλακυστικόν hoc derisorium, illud adulatorum. Unde non minus eleganter proverbii loco usurpari posse mihi videtur πολιοίτε ἐκλείβειν, de adulatoribus, quam πώγων τήκειν, de injuriosis & illusoribus. Adulator hic noster regi suo canos vellit, si non manu, saltem lingua, & caput ei demulcet, & inungit oleo suæ blandiloquentiæ, quod tamen *comminuit caput* (inquit Πλάτης). Sed ille hoc modo μωρίζει τῷ τείχεα (quod olim delicatuli & mollicelli homines factitabant) ut hoc unguento delibutus recoquatur & repubeicat

rex ejus, aut saltem sibi repubescere videatur. Ideoque canos evel-
lit, & nigros ei capillos apponit. Tu, inquit, mi domine, si quis-
quam alius, ætatem tuam optime fers, nam ἔχεις πρὸς τὰ ἐν μάλιστα
τὴν τεῖχα. Ita, viz. si adulatori credamus, *Qui color albus erat,*
nunc est contrarius albo; Est subito corvus, qui modo cygnus erat. Nos
de homine φιλαύτῳ, & Suffeno, & sui nimium amante per prover-
bium dicere solemus, ejus anseres esse olores. Ecce autem Adulato-
ri nostro cygnus, sive olor, est corvus; capillis sc. nam aliqui sunt
omnia protinus alba, Omnia bene. Nempe affinitas quædam est
inter κόρακα & κόλακα, quemadmodum in his verbis ludit alicubi
παρανοήτως (ni male memini) facetus ille Comicus. Sed prodiit
forte κόλαξ noster è schola Anaxagoræ, qui nivem dixit esse atram.
At hoc adulatoribus solenne & familiare est, vocare album atrum, &
atrum album, *dicere malum bonum, & bonum malum, tenebras lucem,*
& lucem tenebras, amarum dulce, & dulce amarum, ut loquitur va-
tes ille grandiloquus, qui & Propheta Evangelicus, cap. 5. vers. 20.

Egregius est locus apud Lucianum, ubi laudatoris & adulatoris
discrimen ostendit. Dialogo qui inscribitur Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων, *Pro ima-*
ginibus. Verba ejus sunt, Ὁ μὲν οὐκ κόλαξ, ἀλλὰ τὸ χρεῖας ἵνα καὶ τῶν
ἐπαίνων, ἀληθείας ἢ ὀλίγον ποιέμεν· τὴν πρῆνοιαν, ἀπαντα ὑπερπαίνειν οἷς
δὲν, ὑπερβαύμεν· καὶ προσδίδει παρ' αὐτῶν τὰ πλείω· αἷς μὴ ἀν' ὁμῶσαι καὶ τὸ
Θερσίτῳ θυμωρότερον ἀσπερῆσαι τῷ Ἀρχαλλίῳ, καὶ τὸ Νέστωρ φάναι ὅτι
Ἰλίου σχετιυσάντων τὸ νεώτατον ἔη· δομώσαιτο δ' αὖν καὶ τὸ Κρόισον ὑὸν ὀξύκα-
ώτερον ἔη τῷ Μελάμποδι, καὶ τὸ Ἰφίαν ὀξύτερον διδορκεῖναι τῷ Λυγκίῳ, ὅτι
μὲνον κερδάναι πῶς ἐλπίσῃ ὅτι τῷ ψεύσματι. Joan. Benedicto interp.
Itaque assentator, usque proprii compendii causa laudans, nulla verita-
tis ratione habita omnia supra modum laudanda putat, multa mentiens,
deque suo addens: adeo ut Therситен Achille formosiores facere, &
Nestorem eorum qui ad Ilium militarunt natu minimum dicere non ve-
reatur: Quinetiam jurare ausit Cræsi filium auditis acumine Melam-
podem antecellere, Iphœa vero visu Lynceum, dummodo lucri aliquid ex
mendacio se capturum speret.

Πρὸς τὰ ἐν· *Præ annis, vel respectu annorum, vel si ad annos spectemus;*
ubi observandus usus hujus præpositionis, qui aliqui non tam obvi-
us neq; usitatus. Πρὸς igitur cum Accus. aliquando infervit comparationi.
Plat. Ep. quadam, Τὰ ἢ ἀλλασμικῶς ἀν' εἰν πρὸς τὰ τὰ μοι βλάδν. *Cætera,*
si cum his comparentur, damnum exiguum mihi videntur. Lucian. in
Dial. Τυφλὸς ὁ Λυγκεύς ἐκείνῳ αἷς πρὸς ἐαυτ. *Cæcus est Lynceus ille præ*
me, vel mecum comparatus. Idem, Μικρὸς πάντῳ ὁ τῷ βίῳ χεῖρῳ πρὸς
τὸ πάντα αἰῶνα. *Breve est vita nostra tempus, si cum æternitate com-
paretur.* Latinis præ. & aliquando ad more Græcorum. Cic. in Tusc.
Terra in medio mundi sita, ad universi cæli complexum, quasi puncti
instar obtinet. Idem usus est hujus præpositionis in lingua nostra ver-
nacula, ut, *I am nothing to him; ἡδὲν εἰμι πρὸς αὐτόν, nihil sum præ*
illo, hoc est, cum illo comparatus. In qua phrasi nos plane ἰκνωσόμεθα,
ut in pluribus aliis quas observavi. Lucian. Timone, ὡς ἡδὲν δεῖν ἐν
αἷς πρὸς Τίμωνι καὶ τὸ Τίμωνι πλεον.

Ἐπσημύναδς.] *Acclamare, applaudere, ὑμνεῖν, ὑμῶν, ὑμνοῦν*, de auditoribus dicimus, qui in Rhetoricæ scholis, aut theatris, aut in foro & judiciis, post declamationes aut recitationes, plausu & acclamatione utebantur post ὑμνίσσεις & ἀκροάσεις. Unde hujusmodi applausus ὑπσημύνασι communi voce dicebantur, qua usus est etiam Cicero, *Ep. ad Atticum*. Hæc σημεῖα ἢ ἱπταῖον, seu acclamationes dictæ sunt κενυαί, πύταγαι, κέρτοι & δῖρκοι, & juncta voce κροτοδῖρκοι apud Plut. ex Epicuro de *Auditione*: quanquam & δῖρκοι etiam de adversa acclamatione, vel potius si ita loqui liceat declamatione dicebatur, quando sc. auditores Rhetoris, vel Sophistæ, vel Oratoris, sermonem voce aut gestu improbabant. Id enim erat θορυβεῖν, reclamare, obstrepere, obmurmurare; de quo jam antea dixi ad Demosth. Ἐπσημύναδς, idem quod Homero ἱπυρήμεν,

Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἱπυρήμεσαν Ἀχαιοί.

Eurip. ὁππρὸθεν. Λιός δ' ἱπρὸδον, *Hecuba*. cumque imitatus Greg. Naz. *Carm. de vita sua*. Λιός δ' ἱπρὸδον οἷς ἰσχυράμην, *populus applausit iis qua dixi*, mea dicta plausu maximo excepit.

Ὀρῶς.] Usitata applaudendi formula, cui similis εἶ, & ὁπίμυ. Horat. *Clamabis enim pulchre, bene, recte*. Pers. *Euge tuum & belle*. Ita & decenter idem Satyricus, — *Quin tepidum hoc optes audire, decenter?* Græce καμῶς, ὀρῶς, σφῶς. Plut. Θείως, δαιμονίως. Οἱ ὃ ἱστορικὰ σφισαὶ τὸ θείως, & τὸ δαιμονίως, & τὸ μγάλως, ἐν ταῖς ὑμνίσσει περὸ δαιμόνιοι, & τὸ ματεῖως, & τὸ ἀνθρώπινως περὸ πολλοῦσι.

Admiror, stupeo, nihil est perfectius illis.

A Græcia migravit in Latium & res & vox *Sophôs*. Solennis siquidem acclamatio *Sophôs* etiam apud Romanos. Martial. *lib. 5.*

At tibi tergeminum mugiet ille Sophôs.

Et *lib. 6.*

Quid tam grande Sophôs clamat tibi turba togata?

Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

Εὐφημίας ἀντὶ τῆς, *emptos plausus*, vocat Chrysostomus. E rostris & theatris, & è Rhetorum scholis, irrepsit hæc consuetudo in Christianorum cœtus atque ecclesias. Solebant enim antiquitus plausus & acclamationes auditorum fieri etiam in templis Christianorum, idque non solum post, sed etiam inter homilias & dissertationes doctorum, non tantum in fine & epilogo orationum, sed etiam in exitu clausularum; quod multis Patrum testimoniis probare liceret, si hoc jam ageremus. Sed non immerito displicuit hæc consuetudo viris gravissimis, utpote theatralem pompam potius quam piam modestiam redolens, & Ethnicorum theatris quam Christianorum templis convenientior. *Non plausus, sed planctus*; Hieron. *Τί μοι ἢ κέρτων ὀφελῶ τέτων; ἢ ὃ ἢ ἰσχυῖον, & ἢ ἢ δῖρκοι*; Chrysostom.

Notandum discrimen inter plausus Ethnicorum & Christianorum. Acclamationes quæ edebantur in templis Christianorum erant plerunque voces inarticulatæ, & clamor tantum ἄσημω, sine ullius vocabuli expressione — *Vulgique secutum*

Ultima murmur erat

sonus quidam confusus & indistinctus, qualis hodieque apud nos obtinet. Et hoc proprie est *ἐπιρροαῖν*, *admurmurare*; aut *κροτῖν*, & *ἐκροτῖν*, *applaudere*, manuum complosione approbare. At vero plausus & acclamationes quæ fiebant apud Ethnicis in theatris, & declamationibus Rhetorum, & Sophistarum scholis, erant etiam articulatae, & plerunque per hæc aut hujusmodi adverbia expressæ; Latine, *Bene, praeclare, pulchre, belle, festivo, recte*: Græce, *καλῶς, σοφῶς, ὀρθῶς, εὖ, εὖγα, εὖχην, θίως, δαιμονίως, εὐφραδέως, εὐφροῦς, θαυμαστῶς, &c.* Ex Græcis hisce applaudendi adverbii, duo in Latium migrarunt, *σοφῶς* & *εὖγα*, *sophos* & *euge*; & hoc proprie est *ἐποικαινεῖν*. Sed articulata hæc acclamatio a scholis, & templis, & theatris jam dudum exulat; explosaque est hæc plaudendi ratio.

Sed & alia fortasse est acclamatio auditorum, alia adulatorum; quamquam immodica laudatio non procul abest ab adulatione. Egregie Plut. 1. *de Audit.* Ὁ μὲν δὲ ἐπικρίνων. ἀλλὰ κατὰ ῥῆμα ἢ συνακλῶν ἱερταῖ μιν ἢ κακῶς, hoc est, *qui inter audiendum, sine ullo discrimine aut judicio, cuius voci aut syllaba assurgit, & acclamat, eorum ἢ καλῶς, ἢ καὶ λόγος ἀπεισέχων ἰδοῖεν ἑῷ*, videtur aut *irrisor esse, aut adulator, aut rudis & imperitus rei oratoria*. Idem, non multo post, perstringit ineptos hujusmodi auditores, vel potius adulatores, qui modicis & usitatis & solennibus acclamandi formulis non contenti, novas & insolentes & hyperbolicas applaudendi voces in theatra induxerunt. Οἱ δὲ τὰς ξίνας (inquit pag. 45.) φωνὰς τοῖς ἀκροατοῖς νῦν ἰστούμενοι, ἵτοι ἢ θεῶς, ἢ θεοφρόνως, ἢ ἀπροσίτως ἐπαινοῦντες (ὡς ἔα ἢ τῷ καλῶς, ἢ τῷ σοφῶς, ἢ τῷ ἀληθῶς ἱερακοῦντο. οἷς οἱ καὶ Πλάτων ἢ Σακράτις ἢ Ὑπερίδης ἔχοντο σημεῖοις τῶν ἱπταίνων) εὐφραχόμενοι ἢ διαβέλλουσι τὰς λέγοντας, ὡς εὐφροῦντων πῶν καὶ περὶ τῶν δομῶν ἱπταίνων. Interp. Xylandro, *Et qui nunc in auditoria inusitatas introducunt voces, dum acclamant* Divinitus, Divino instinctu, Præclarior quam ut æquari ab ullo possit: (*quasi vero ea non sufficiant quibus Plato, Socrates, & Hyperides usi sunt laudum indiciiis, Recte, Sapienter, Vere*) *ii supra modum indecenter agunt dicente/que traducunt, quasi hi superbia impulsu nimias laudes affecerunt.*

Θεῶς, θεοφρόνως. Talis fuit illa Judæorum ἐποικαινία Herodi suo supparasitantium, & succinentium, *Vox dei & non hominis* — Non vox hominem sonat, o deus ecce! Qua acclamatione cum supra modum insolesceret & inflatus esset rex ille, statim percussus ab Angelo, & rosus a vermibus animam efflavit. Σκυλινέβρωτο ἰήντο.

Αἴψα σκυλίκαισι ἔλαρ ἢ κύμα τίτυκτο.

Nec immerito à vermibus in morte consumptus est, qui vermibus in vita se prædam dedit. Quid enim aliud sunt *κύλας* quam *σκώλακες*; Quid aliud sunt adultores principum, quam vermes aulæ & palatii, *the Vermin of the Court*, uti nos vulgo dicimus? Quid aliud sunt οἱ ψεύσαι, falsi isti laudatores, quam — *κατὰ θεῖα, γαστρίσι ἀραί*; Denique quid aliud sunt sycophantæ, adultores & parasiti omnes, quam

quam vermes & pediculi. Cynicus olim mures vocavit suos parasitos. Et vice versa parasitos recte dixeris mures atque vermes. Quamobrem rex ille Judæus, non minus in vita, quam in morte fuit σκωληκόεστος, & dum hæc meditarer, nescio quomodo se mihi obtulit hoc distichon,

*Sic miser Herodes parasitis undique cinctus,
Vivens & moriens vermicibus esca fuit.*

Laudator & adulator differunt tantum per metathesin literarum; & certe nimius & immodicus laudator nihil aliud est quam adulator. Et hoc perpetuum est symbolum atque κειμήριον τῷ κολακῇ, quod in laudando suo rege ac patrono modum excedat. Frigide laudare est vituperare, inquit ille; at calide, vel potius callide laudare, est adulari.

Σκώφαντι παρῶς ἐπαλάσαι.] Altera nota adulatoris priori non ab-similis, Si dominus & patronus ejus false aliquem deriserit, aut sugillaverit, amarulenter perstrinxerit, statim ὁ κολαεὶς in risum se effundit. Ita enim omnino hunc locum exponimus, ut adverbium παρῶς cohæreat cum participio σκώφαντι, non cum verbo ἐπαλάσαι, σκώφαντι παρῶς. Et hanc lectionem & interpunctionem video etiam placuisse magno Casaubono, quanquam Latina versio (quam vel de integro dedit, vel saltem recensuit idem Vir doctiss.) aliter sensum exhibet, conjungens sc. adverbium παρῶς cum ἐπαλάσαι. At certe παρῶς seu amarulencia longe melius convenit cum joco & scommate sugillantis, quam cum risu adblandientis. Nam adulator hic noster, ut ostendat quantum applaudit ingenio & salibus sui Regis, in risum immoderatum & cachinnum solvitur, imo se risu pene enectum indicat, adeo ut vestem in os inserat, quo effrenem ridendi impetum contineat. Hoc videlicet facere solent qui se risu pene enectos dicunt, ac si tantum-non γάλα ἔκδανον, quod de procis Penelopes dixit Princeps poetarum. Perpetuus hic adulatoris mos est, diviti suo amico jocanti applaudere, ridenti vel irridenti arridere.

Rides: majore cachinno

Concutitur.

Plut. eleganti libello de Adulatoris & Amici discrimine, Ὁ κολαεὶς (inquit pag. 54.) ἐν τοῖς φάλοις ἐπαίησι τὸ περισσόν. Ita est ingenium adulatoris, ut, si quid boni imitatur, domino suo palmam relinquat, at si quid mali, primas sibi assumat: ait igitur, ἀν ἐκείνῳ ἢ δύσκολῳ, αὐτὸν ἢ μαλαχρῶν ἀν ἐκείνῳ διιστοῦμαι, αὐτὸν διορίσσειν ἢ πρὶν ἐκείνου, μάλιστα δ' αὐτὸν. Ἀκαίερος (φροῖν) ἰγίλας, ἰγὰ δ' ἐξέθνησκον ὑπὸ τῷ γέλωτι. — Si ille se morosum dicat, se profitesur atra bile exagitari: si superstitiosum, se divinitus exagitari: si amare, se insanire: si intempestive risisse, se risu emortuum.

Insigne hujus adulationis exemplum habemus apud Athenæum, Lib. 6. pag. 249. de Chirifopho, qui unus fuit τῶν Διονυσιακῶν nam Dionysii adulatorum vulgo tam famosi erant, ut composita voce dicerentur Διονυσιακάλας. Μάλιστα δ' ἰγὰ τὰς κολακείους ἢ τὴν περισ-

σσομένην

ῥέπουσι οἱ πολλοὶ Διονυσιοκόλας. Verba sunt Athenæi. Atque hinc explicatur locus in Arist. *Rhet.* lib. III. cap. 2. Καὶ οἱ μὲν Διονυσιοκόλας, αὐτοὶ δ' αὐτὰς Τυχίτας καλεῖσι. hoc est, Et alii quidem Dionysii Tyranni assentatores vocant Διονυσιοκόλας, ipsi vero se (honestiori nomine) vocant Artifices. Ita enim mallet hæc verba interpretari, quam cum Theodoro Gulstono, viro gravissimo è familia Hippocratis, qui legit Διονυσιοκόλας, & vertit, *Bacchi assentatores*, & de Histrionibus hunc locum intelligit; quod est ἀπροσδιόνυσον, nam ille locus, ut opinor, nihil est ad Bacchum. Ferunt igitur hunc Χειρόσορον τῷ Διονυσίῳ κόλας, ἰδόντα Διονύσιον γαλῶντα μετὰ πῶν γινόμενον, συγκατάσαι (ἀπέχον δ' ἀπ' αὐτοῦ πλείω τέπον, ὥς μὴ συγκαταίη). Ἐπει δ' Διονύσιος ἠερότησιν αὐτὸν, διὰ τίνα αἰτίαν εἰ συγκαταίη ἢ λογιζομένην γὰρ Ἰγῶν (φῆσι) πεινῶν, διότι τὸ βῆδον γαλοῖον ὄσι. — Chirisorphum assentatorem Dionysii, cum procul ridentem Dionysium cum familiaribus videret, & tanto spatio diffusus esset, ut exaudire non posset, visisse tamen; Roganteque Dionysio, cur rideret, cum ea qua dicebantur minime audivisset; dixisse, Vobis credo esse risu digna qua dicta sunt.

Pictor ille apud Ælianum Homerum pinxit evomentem, reliquos autem Poetas ejus lambentes vomitum, & μὲν Ὅμηρον αὐτὸν ἱμοῦντα, τὰς δ' ἄλλας Ποιητὰς τὰ ἱμνισμὸν ἀρρομένους. Quod poetæ tantum in pictura, id (si Athenæo credimus) nequam hi mastigiz, foedissimi hi adulatores, οἱ Διονυσιοκόλας reapse fecerunt, non Homeri quidem, sed Dionysii sputum vomitumque lingentes, ἀπολείποντες & σιῶλον, ἐπὶ δ' ἱμνῶν αὐτῷ, μέλιτι δ' ἔλαρον ἢ γλυκύτην. Sed tædet me pigetque in foedissima hac adulatorum foeditate describenda tempus insumere; & vereor profecto, Auditores, ne Camarinam hanc ulterius movendo nauseam vobis creem. Sed similes habent labra lactucas, & si hoc dapis genus parasitorum palato arrideat, non mirum si quicquid dominis suis in buccam venerit, vel quicquid ab eorum ore profuxerit & effugerit ἔρα δ' ἰδόντων, nequam hisce vernulis aut sapiat aut sapere videatur. Unde κόλαξ hic noster apud Theophrastum regis ori avide inhiat, & cuius joco, aut scommati, aut vocalæ, aut syllabæ inde mananti applaudit, arridet, atque assentitur, atque hoc proprie est assentari. Assentator enim est (si vim vocis & etymon spectemus) qui assentit ubique & consentit omnibus. Qualis Gnætho ille Terentianus;

*Quicquid dicunt, laudo; id rursum si negant,
Laudo id quoque; negat quis? nego; ait? aio.*

Unde Crates (apud Stobæum) τὰς κόλας, lepide, conflatō vocabulo, appellavit συγκατανοστήρας, à verbo συγκατανοῦν, simul annuere vel assentiri, & φαγεῖν, viz. quod victus gratia (nam ad id primo respiciunt, viz. περὶ τ' ἀλφειῶν) vel inter epulas omnium dictis facile annuant, & assentiantur, veris an falsis, lepidis an frigidis, acutis an insulsis, nihil pensi habent. Atque hinc est quod nonnulli codices hoc in loco, pro πικρῆς, legunt ψυχρῆς, σκώληγι ψυχρῆς, quantumvis frigidum, & insulsum, & infacetum id scommata fuerit, hic tamen

men supra modum ei applaudit, ac si omnes Veneres, & gratiæ & elegantiae unius hominis infedissent labris; ita obstupescit & admiratur ingenium hominis unum jocosum, vel ineptum, proferentis, ac si nova Pallas prodiiisset e Jovis cerebro. Solent enim adulatōres joci & scommatibus regum suorum, frigidis licet & insulsis, applaudere & arridere. Nec omisit hunc characterem Plutarchus libro supra laudato, ubi de adulatoribus; ὅσοι, inquit, ἢ περὶ εἰν, ἢ λόγῳ, ἢ συνειδήσει, ἢ ὀνόματι, ἢ σκώφασιν, εὐχεσθὲς ἐπαίνουσι, καὶ συνπαροτρύνουσι. *Psychosia* est vitium orationis, *frigiditas*, h. e. *absurditas*, *insulsiitas*. Demosth.

pro Cor. Καὶ μὴ περὶ Διὸς καὶ θεῶν μεγαλύνων ψυχρότητα καὶ παρὰ τὴν ἀρετὴν. Nemo hoc quod dicturus sum ita accipiat, tanquam absurdum & frigidum. *ψυχρὸν* in oratione est *frigidum*, *ineptum*, *insulsum*, & *absurdum*, cui opponitur *facetum*, *plausibile*, *elegans*. Unde illud, quod in Ulyssis laudem cecinit Homerus, cum viz. effundere solere, ἔπειτα ὑπερδιδόνει ἰσχυρότα, uberem & profluentem ejus eloquentiæ torrentem designans, facete transferri potest, inquit Eustathius, ad frigidum & ineptum oratorem; τὸ ὑπερδιδόνει ἰσχυρότα τὸς λόγους, δυνάμει ποτὶ καὶ σκωπτικῶς ψυχρὸν ἐπαίνον εἰσφέρει. Ad hujusmodi orationem dici potest; *Frigida es & siccā es; non es, & es Chione*.

Ἰμάτιον ὄσαι σὺς τὸ σῶμα.] *Vestem in os ingerere*. Videtur esse proverbialis quædam locutio, de eo qui risum continere non potest, aut saltem simulat se continere non posse, ut assentator hic noster. Quamquam non memini me legisse alibi hanc phrasin, videor tamen mihi vidisse parasitos quosdam hoc gestu utentes, ut dum regum suorum joci & scommatibus plausum darent, tunicam aut pallium in os ingererent, manica aut lacinia vestis os suum occluderent, quasi ad reprimendam risus petulantiam, ne in immoderatos & indecoros cachinnos solvi viderentur. Ergo ἰμάτιον ὄσαι σὺς τὸ σῶμα proverbialiter dicitur de eo qui palam, & aperte, & effuse ridet, saltem id præ se fert, *ὅτι εἰ δυνάμει καὶ κατὰ κράτος ἔχω γέλωτα, quasi risum tenere non possit*. At in lingua nostra contra; in veste, aut in manica vestis ridere, aut in sinu ridere, de eo dicitur qui clam & occulte gaudium fovet, atque lætatur, *Qui sapit, in tacito gaudent ille sinu*. Sed nos etiam nunc hoc ἰμάτιον in os sumemus, dum interim videbimur paulisper cum Grammaticis, si non ridere, at certe ludere & nugari. Sed esto: forsan *ha nugaseria ducent*, & — *ridentem dicere verum* *Quid vetas?* — Tria igitur observo de hac dictione ἰμάτιον.

1. Quod diminutivum est ab ἔμμε, *tos*, ut à δῶμα, δαμάτιον, à σῶμα, σωματίον, sic ab ἔμμε, ἰμάτιον. Significat tamen absolute, nam (ut ante annotasse memini) plurima sunt nomina in *tos* habentia formam diminutivam, quæ tamen nullam significationem habent τῷ ὑποκοριστικῷ, ut ab ὄρεος, ὄρεον, ab οἴκου, οἶκον, à ποίμνι, ποιμνίον, &c. quæ idem omnino sunt cum primitivis, nec diminutive significant. Sic ἔμμε & ἰμάτιον prorsus idem sunt, & in significatione conveniunt; hoc tantum interest, quod ἰμάτιον apud πρὸς γέλωτος, ἔμμε apud poetas tantum in usu est. Homero sæpe;

---καὶ ὃ χροὶ εἴματα εἴται.

Et alibi,

Εἴματα τ' ἐξημοίκα, λοίχεα τε θριμὰ, καὶ ἰωνά.

2. Quamvis derivetur ab εἴμα, τϞ, cum diphthongo, scribitur tamen cum simplici ι, *εἴματιν*, abjecto ε. Unde notetur hæc regula; Multa nomina derivata à vocibus incipientibus ab ει diphthongo, in derivatione abjiciunt ε per aphæresin, habentque simplex ι, ut ab εἴρω, *nuncio*, ἱεὺς, mendicus ille Homericus; & ἱεὺς, arcus celestis; ab ἰῶν, ἱάλα. Sic in Medicis, a χεῖρ, χεῖρας & χεῖρες, unde & prima corripitur à poetis Latinis, Horatio & Martiale. Et hoc perpetuum est, in vocibus Latinis à Græcis factis & derivatis, ut in *Politia*, *Idololatria*, &c. Νεῖλον, Nilus.

3. Ut *εἴματιν* per simplex ι, præter analogiam, cum derivetur ab εἴμα cum diphthongo, ita & ipsum εἴμα assumit sibi ι, præter normam, cum sit ab ἰω induo cum simplici ι, quod in præterito pass. adsciscit ι, *εἴμαι*, unde *εἴμα*, in plur. *εἴματα*, idque ad differentiam τῷ ἡμάτι, *sagitta*, *jacula missilia*, ab ἰω mitto. Hoc observo contra Etymol. cujus hæc verba sunt, Εἴματα, inquit, τὸ εἰ διφθ. πρὸς ἀντιδιαστολῇ τῷ ἡμάτι, τὸ σηµαίνει τϞ τὰς ἡμέρας. At vero εἴματα habet ει diphthongum non ad differentiam τῷ ἡμάτι *dies*; siquidem hæc duo vocabula satis distinguuntur per spiritum, cum in altero sit lenis, in altero asper; sed ut distinguatur à voce ἡμάτι, *tela missilia*, ab ἰω mitto. Ἡμα est *jaculum*, & ἡμων *jaculator*, *jaculandi peritus*: utrumque habet Homerus, *Il.* penult.

--- Καὶ ρ' ἡμους ἀνδρὺς ἀνίσταν,

Et *jaculatores viri surrexerunt*. Et paulo post;

Ἡδ' ὅσον δυνάμει τὴ καὶ ἡμῶν ἱπποῦ δεινός.

Quantum viribus & jaculationibus excellas. Εἴματα igitur *vestimenta* ad differentiam τῷ ἡμάτι, *jacula missilia*.

Τὸς ἀπαντῶντας ὁπισθῆναι μὲν καλεῖσθαι. Huc spectat quod habet Athenæus, lib. 6. de quodam adulate quæ *παεργωνιστῶ* vocabant, propterea quod obvios cubito repellere solebat, ne Domino suo in via essent molesti. Hoc enim sonat *παεργωνίζειν*, *παεργωνίζειν*, cubito propulsare & *summovere* (quod in turba fieri solet) ab ἀγῶν, ἄνϞ, *cubitus*. Hinc corrigenda vox apud Hesychium, *παεργωνιστῶν*, ἀπερρίψας legendum omnino *παεργωνίζειν*, obvios quosque ἀποσπῶν, & διασπῶν. Odi *profanum vulgus*, & arceo; h. e. *παεργωνίζομαι*. Modestior paulo & humanior κόλαξ hic noster, qui τὸς ἀπαντῶντας non vi submovet, cubitoque propellit, sed monet tantum & jubet gradum sistere, & manere paulisper, donec Ille transierit.

Ἐπισθῆναι.] *Gradum sistere*, *restitare*, à *progrediendo desistere*, *cursum inhibere*. Atque hæc propria est hujus verbi significatio; aliquando est *adstare* vel *instare*, vel *præstare*, h. e. *præesse*, *præfici*, unde ὁπισθῆναι idem quod ἀπρὸς τῆς, & ὁπισθεν idem quod περὶ τῆς, nam valde πολύσημον hoc verbum est. Sed proprie est *restitare*, *progressum inhibere*, *gradum sistere*; unde ὁπισθεν Od. μ. Νηλεὺς ἀνδρῶν ἀλλὰν ὁπισθεν,

καθ' ὃν, *Objurgabam unum post alium, urgendo, instando, ἐπισηκίως*, Eustath. forte ἰχθυός, σιρρός, rigide, dure, aspere. Apollonius Rhod. *Argon.* 2. --- ἐκ ἱλλήων ὀψαδὸν ἐπάζοντες, i. e. ὀψαδικῶς καὶ ἀμετακινήτως, Schol. *firmiter, immobiliter, constanter*. Ἐπιστώαι, intransitive, ὀψήσαι transitive; nam hoc perpetuum discrimen est inter Aor. primum & secundum hujus verbi ἱσημι στώαι, stare; σῆσαι, statuere, collocare. Unde ὀψήσαι + νῦν vel τῷ διάνοιαν, mentem vel cogitationem alicui resistere, admovere, applicare, intendere, translativè à corpore ad animum. Quod & absolute dicitur ὀψήσαι, per ellipsin nominis νῦν, aut γνώμην, aut διάνοιαν. Aristoteles *de Mundo*, Οὐδὲ ποτε γὰρ τέτοις γνώσις ὀψήσονται, ἰθαύμαζον &c. Cum enim hisce rebus nunquam animum intenderint. Polybius, Δεῖ ὃ ὀψήσῃς λίαν ὀψήσαι καὶ τοιούτων. Iterum, ἀξίον ὃ ὀψήσαι πῶς. Clemens Alexandr. *Padagogi* libro 1. Ἐνταῦθα ὀψήσαι διακρίνει τῇ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. *Equum hic est ut animo perpendamus, & consideremus hanc appellationem, ὀψήσαι + νῦν* sc. Basil. Hom. οἷς τῷ ἀρχῇ καὶ τοῦ παρρησιαίου. in initio, Ὅπως ὃ εὐδοκίαν + λίαν ταύτης ὁ νῦν, παντὶ γνώμῃ, καὶ καὶ μὴ μὲν ὀψήσονται, cuius manifestum, qui vel paululum adverterit animum. Ἐπιστάω, ergo, gradum, vel cursum, vel pedem figere, sistere. Ἐπιστάω, mentem & animum sistere, vel defigere in re aliqua, h. e. attendere, vel intendere animum, animadvertere, considerare. Hinc ὀψήσαι, consideratio, attentio. Polyb. lib. 2. statim ab initio, ἀπὸ + παρρησιαίου, ἀλλὰ κατὰ ὀψήσαι διακρίνει, qua non obiter, sed cum attentione observanda sunt. Ubi videmus antithesin inter παρρησιαίου & κατὰ ὀψήσαι παρρησιαίου, obiter, negligenter, festinanter; κατὰ ὀψήσαι, attente, diligenter, ἐπιμελῶς, accurate. Philosophus, lib. 7. Pol. cap. 16. Quæ corporis affectio in parentibus requiratur, &c. ὀψήσαι μὴ καὶ κατὰ λυκτίον ἐν τοῖς καὶ παιδνομίαις, τύπη ὃ ἱκανὸν εἰπεῖν καὶ νῦν accuratius nobis dicendum erit, ubi hanc rem attentius considerabimus, in regulis & præceptis de puerorum educatione. Τύπη ὃ ἱκανὸν εἰπεῖν καὶ νῦν, nunc vero satis est leviter adumbrare: ubi etiam opponuntur hæc duo, ὀψήσαι λέγειν, & τύπη εἰπεῖν ὀψήσαι λέγειν, est attente & accurate de re aliqua dicere; contra ἐν τύπη εἰπεῖν, παρρησιαίου, crasso filo, & ruditer Minerva, vel leviter adumbrare.

Ἐως δὲ αὐτὸς παρήλθῃ.] Donec Ille transferat. Αὐτὸς est ὁ καλῶς νομίζων, Dominus, quem honoris causa non nominat Adulator. Nam ut hominem (uti vulgo dicimus) honoris causa nominamus; ita contra nonnunquam pronomen demonstrativum Ille aut Ipse, αὐτὸς vel ἐκεῖνος, absolute & honoris causa usurpatur, non citato proprio nomine. Tritum illud de Pythagora, Αὐτὸς ἕκαστος quod omnino improbat Marc. Tullius, *de Nat. Deorum*, lib. 1. Nec vero probare soleo id quod de Pythagoricis accepimus; quos ferunt, siquid affirmarent in disputando, cum ex iis quæreretur, Quare ita esset, respondere solitos, Ipse dixit; Ipse autem erat Pythagoras: tantum opinio præjudicata poterat, ut etiam sine ratione valeret auctoritas. Aristoph. *Neb.* οἷς, τίς γὰρ ἔστῃ; respondet alter, αὐτὸς τίς αὐτὸς; respondet alter,

Σακερίας. Ubi Schol. πῦρ τὸν διδασκαλόν, ὡς εἶπε πρῶτον τὸ ἴδιον. Ibid. paulo ante de eodem Socrate, Ἀλλ' εἰσιθ' ἵνα μὴ αἰνῶ ἡμῖν ὁδὸν ἄλλαν. *Intrate ne ille in nos incidat*: ubi αἰνῶ ἡμετέρας & per excellentiam, ut αὐτός. Schol. ibi, τὸ αἰνῶ, τὸ αὐτός, ἀντὶ ὀνομαστικῆς παραλαμβάνουσι. Hisce pronominiibus utuntur, pro nominibus: ut, τὸ αὐτός ἦτο, τυτσίην ὁ Πυθαγόρας. Eustathius ad illum locum Hom. *Iliad.* β. — εἴπερ ἂν αὐτῶν Μῦσαι αἰείδιεν, κῆρυξ Διὸς αἰγιόχοιο. Τὸ δ' αὐτῶν Μῦσαι καὶ ἐξοχλῶ ἱέρηται, καὶ γὰρ τοιούτων π' ὄντι ὃ π' σημαίνει ἢ αὐτοὶ ἀντινομία. ut de Agam. ἐν δ' αὐτοῖς ἰδύνατο νόστον χαλκόν. & de Menelao, ἐν δ' αὐτοῖς κίς: ubi observo quod in his exemplis quæ affert Eustath. pronomen αὐτός omnino absolute per se ponitur sine proprio nomine, cum tamen in illo poetæ loco, ad quem hæc exempla adducit, idem pronomen conjungitur cum proprio nomine, αὐταὶ Μῦσαι. Et sane utrovis modo usurpetur αἰνῶ vel αὐτός, sive per se, sive cum nomine conjunctum, honorem & excellentiam designat: αὐτός Ζεὺς, *Jupiter ipse*, αὐταὶ Μῦσαι, *ipsæ Musæ*. Sic αἰνῶς οὗτος ὄντι αἰνῶς ὁ Δημοδότης. *Hic est ille Demosthenes*. Hom. Τίπτε μ' αἰνῶ ἀνδρῶν μέγας Θιός. Plaut. in quadam Comœdia, *Quid tu hic agis?* resp. *Ego eo quo me Ipsa misit*; ipsa, *h. e.* hera mea: ad quem locum Vir doctissimus, *Ipsæ, Ipsæ, olim erant voces servorum, quas honoris causa propriorum nominum loco usurpabant, ut apud Græcos αὐτός & αἰνῶ*. Αὐτός igitur hoc loco est Dominus, Rex, Patronus, ὁ κατακυριεύων, ὁ πρυμάν, ὁ τρέφων. Tot enim nominibus insignitur apud veteres ille, quem ὁ κύλαξ colit & veneratur. Sic αὐτός & κύλαξ sunt relata, ut dominus & servus, patronus & libertus, magister & discipulus. Sic rex & parasitus αὐτός & κύλαξ. Et ὁ τρέφων, qui parasitos alit, dicebatur Rex: -- si sciret regibus uti est κατακυριεύειν, διακονεῖν τῷ πλοσίῳ, divitibus & amicis magnis supparasitari. Idem Horatius, *Coram rege suo de paupertate tacentes, Plus poscente ferent*: Coram rege suo, coram amico magno; ut alibi idem poeta modestiam suam & moderationem decantans, *Nec potentem amicum Largiora flagito*. Parasiti in Comœdiis ita suos dominos frequenter appellant.

Ἀπίς.] Πύρα. Ἡ ἀπὸ πῦρ est pyrus arbor, & pyrum, fructus arboris pyri, quod & ἄπρον interdum in neutro genere. Differunt ergo hæc tria. Ἀπὸ, Ἀπίς, & Ἀπρον. Ἀπίς adjectivum est, sc. γῆ, estque vel terra propr. nom. i. e. Peloponnesus, Ταλῶν ἐξ Ἀπίς γαίης, ex *Apia regione*. i. e. ex Peloponneso, (ita enim ea regio antiquitus dicebatur) vel appellatur terra longinqua, ἀλλοδαπή καὶ μακρὴν ἀπὸ χερσὶν, inquit Eustath. a præposit. ἀπὸ, ἀπία. Jam ὁ ἀπὸ πῦρ significat & arborem & fructum, τὸ ἄπρον, fructum solummodo. Ἀπὸ πῦρ proprie *pyrus culta, sativa, & hortensis*, ut ἀχρεὶς & ὄρχιν proprie *pyrus agrestis, aut silvestris*. Confunduntur tamen interdum, & sane ὄρχιν habemus apud Homerum in hortis Alcinoi, Ὀρχιν ἐν ὄρχιν &c. ubi tamen Eustath. ὄρχιν, inquit, ἢ ἀργεία ἀπὸ πῦρ. Sed & αἱ ἡμετέραι ἀπὸ πῦρ ἄνω λήγονται χρηστικῶς. Litera Pythagoræ in voce Pyrus etiam indicat eam esse Græcæ originis, adeoque ad provinciam nostram pertinere, Latini enim non agnoscunt hoc elementum; & certe conjiceret aliquis ex

ex literatura vocem hanc *pyrum* esse puram putam Græcam, sed *πυρ* Græce non significat *fructus* sed *fruges*, non arborem sed segetem, non *pyrum* sed *triticum*. Sed et si non sit vox mere Græca, derivatur à Græco, ut & omnia alia Latina vocabula in quibus hæc littera reperitur; *pyrus* igitur ut & *pyramis* à *πύρ, πυρ*, propter formam pyramidalem, atque ita differunt à malis quæ fere rotunda, *μαρμεριδῆν*.

Pyra & poma. & ejusmodi fruges autumnales, erant dona amatoria, ideoque & adulatoria: adulator enim ubique & in omnibus umbra est, & larva, & simius amatoris. Adulatio siquidem hujus rei optimæ est corruptio, vermis qui nascitur in hoc ligno vitæ, musca mortua in pretiosissimo hoc unguento amicitiae, mors in olla. Ζῆς χεῖρες, εἴ ποτε, Dum fervet olla, vivit amicitia parasiti, & non amplius. Et forte ab olla nomen obtinuit adulator, quasi adollator, quia ad ollas currit; aula enim pro olla dixerunt Vett. ut patet ex Plauti *Aulularia*; nisi potius ab α epitatico & δῶλ. *dulus*, adulator, quia tam servum pecus; videtur enim adulatio nihil aliud esse quam excessus in servitio; sed redeo ad munera nostra parasitica, poma & pyra. Malum consilium consultori, & malum munus ab adulatore pessimum. Et quia ludicra hæc sunt in manibus, ludere libet hoc epigrammate.

Ecce colax magnis pyra pomaque donat amicis.

Nullius tamen hic (credite) frugis homo est.

Primus adulator miseros hac arte fefellit

Mortales: malum est hamus & esca mali.

Frugibus autumnis brumalia fercula captat,

Lignaue larga pyris, imo Decembre pyra.

Quicquid id est, timeo parasitos dona ferentes,

Ne mala mala mihi, δῶκα ἢ ἄδωκα ferant.

Χρησός.] *bonus, utilis*, plerunque in bonam partem; aliquando vero in malam, per antiphr. vel ironiam. Aristoph. initio *Nubium*, ἀλλ' εἰς ὃ χρησὸς εἶπεν παῖδας ἐχέμεν τ' ἰουκτός *bonus iste puer, this sweet youth*, ironice. Demosth. pro *Corona*, Βεβαχὺ πρεσβυτέρων οἱ χρηστοὶ πρεσβυτέρων καὶ δούλων ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ἔλας μιλίας. *Boni isti legati; these pretty ambassadors.*

Χρησὲ πατρὸς νόστιμα.] *O vos boni patris progenies, pullities! O boni pueri, genuina proles! O matre pulchra filia pulchrior!* Etiam hic adulatorum mos est, regem suum coram & in os laudare, sed oblique, & velut aliud agentes, dum tertiam aliquam personam alloquitur. Ita hic κἀλαξ noster, dum liberos alloquitur, patri adulator. *Me αἶψα, & canem meum*, vulgo dicimus: Multo magis me, & mea νόστιμα. ideoque adulator in conspectu patris osculatur liberos, φιλεῖ τὸν πατέρα, ut ostendat quantum φιλεῖ τὸν πατέρα. At certe in hoc casu tantum interest inter φιλεῖν & φιλεῖν, quantum inter adulatorem & amicum, quorum discrimen fuscus nos docuit Plut. in eleganti illo libello, quem supra citavimus. x. π. ν. Huic plane contrarium est illud

παρὰ

παρομιμῶδες, καὶ νέμωθ' κινεῖ αἶ. Quod usurpatur per eandem metaphoram.

Νιόπεια est vox κολακευτική & ὑπεκκριτική, idiotismum sapiens; proprie dicitur de avium pullis, seu potius pullastris, seu pullulis: νιόπεια enim diminut. est à νεπεί. Καταχρηστικῶς hic ad hominum liberos & puerulos transfertur, ut πῶλοι, θρίμματα, & siqua sunt similia. Sed & nonnulli conjuges (ni fallor) hodie apud nos, dum inter se familiariter colloquuntur, solent hoc modo ὑπεκκριτικῶς, & νιόπεια se mutuo compellare. Lat. *Martis pullus, genuini Minervæ pulli*. Ut *pullus* de homine, sic *nidus* de domo; ut νιόπεια pro παῖδες, sic κελιά pro οἶκός. Hesiod. — βίβτε πλῆθεσι κελιά. Οὐκ αἰεὶ δέρε' ἰανίται, ποιεῖτε κελιά. Sic Jobi cap. 29. vers. 18. Dixi, in nidulo meo moriar: quod LXX Seniores nescio quomodo aut quare verterunt, Εἶπα ὃ, ἡ ἰλιμία μὲ γαργῶς ἄσπερ εἴλεχ' φοίνικός, *Ætas mea senescet tanquam truncus palme*, cum in Heb. sit וְיָנַח וְיָבֵשׁ rectius dicitur Symmacho & secundum Heb. *Ελεγον ὃ μετὰ τ' νεανίας με γαργῶσιν. Νιόπεια Attice pro νιόπεια dimin. à νεανός. Τὸ ὃ νεανός (inquit Eustath.) τὰ νεογνὰ θηλά, οἱ ἀπὸ τῆ νιόν θασιδίαι, ὃ ὅτι βλάπτει, ἢ παρὰ τὸ νιόν σὺνιδίαι, ἔτοι κινεῖται. Hom. νεανὸς πεπερεχέζῃ, de passerculis loquens, σπερδοῖο νεανόι, τίνα τένα; quod jam recens visum, sensum, & motum habeant, i. e. quod jam recens nati sint; avium enim pulli, quamprimum nati, visum accipiunt, exceptis forte hirundinum pullis, quos cæcos nasci, æque ac canum catulos, & non nisi aliquando post ortum visu præditos esse, auctor est Ælianus, *De animal. Lib. 3. cap. 25*. Porro ut νεανὸς parvus pullus παρὰ τὸ νιόν σὺνιδίαι, i. e. κινεῖται, quod noviter moveri incipiat; ita νεοὸς himulus juxta Gram. παρὰ τὸ νιόν οἱ βοεχίτηαι, vel παρὰ τὸ νιόν πορεύεται, quod jam recens moveri, & in pastum procedere incipiat. Νιόπεια habet accent. in antepen. per hanc regulam: Diminut. in ιοι, si excedunt numerum trium syllabarum, semper habent acc. in antepen. ut βοῖδιον, βιβλίδιον, παιδίον, πολίχαιον, ἀνθερόπιον, νιόπιον, & sexcenta hujusmodi. Quod si tantum trissyllaba sunt, variant; alia enim sunt proparoxyt. alia paroxytona: quædam sunt proparoxytona, habentque acc. in antepenult. sed hæc pauciora sunt, ut μέλιον, πίδιον à πίδι *compes*, τόπιον, ὄρκιον, ποίμνιον. At longe plura sunt parox. & habent acc. in penult. præsertim si prima syllaba sit longa, ut παιδίον, φορτίον, χωρίον, θυρίον, πιδίον *campus* à πίδον; βιβλίδιον, χρυσίον, &c. Excip. ea quæ contrahuntur ex hypertrissyl. ut βοῖδιον à βοῖδιον, γαργῶδιον, ζώδιον à ζώιδιον, hæc enim accentum habent in antepen. ac si etiamnum essent hypertrissyl. At νεανίον contractum ex νιόπαιον sequitur regulam, estq; penacutum, νιόπαιον νεανίον nam in hac voce α ante ο omittitur, ut in ὀρτὴ pro ὀρτῇ τὰ νεανία sunt pulli, ἢ νεανία *nidus*, ut τὰ νιόπεια & νεπεία. Utrumque vocabulum occurrit uno eodemque loco Ps. 84. καὶ γὰρ σπερδίον εἶδον ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ τρυφῶν νεανίαν ἐαυτῇ, ὃ θὸς τὰ νεανία ἐαυτῶς: ubi habemus & νεανία & νεανία, & pullos, & *nidum*. Et hic locus mihi in memoriam revocat alterum illum qui habetur inter leges Mosáicas *Deut. 22*. Ἐάν ὃ σιωμνίτης νεανίᾳ ὀρέϊαν πρὸ προσώπου σὲ εἰ τῇ ὀρέϊ, ἢ ἐπὶ πτερύγι.

Νιδρρ. ἢ ἐπὶ τῇ γῆς, νεοτὲς ἢ αἰεῖς, καὶ ἡ μήτηρ θάλαττα ἐπὶ τῇ νεοτῇ, ἢ ἐπὶ τῇ αἰῶνι, ἢ λήθῃ τῶν ματίων ματὶ τῇ τίκτων. Ἀποσολὴ ἀποσολαίς τῶν ματίων, τὰ δὲ παιδία λήθῃ σταντῇ. Quam legem verbis suis inseruit Phocylides, vel quisquis auctor est Ἰουδαῖος illius ποιήσας. Μὰ δὲ περὶ τῶν καλῶν ἄμα παύλας ἐλάδω. Ματίων δ' ἐκπελάτης, ἢ ἐχρεῖ παύλας πᾶσι νοσήσας. Locus sane Mosaiico illi plane parallelus; quemadmodum & alii sunt non pauci in eo poemate, sacrae paginae ad amussim conformes, pietatemque & religionem plusquam Gentilem spirantes: qui me aliquando induxerunt, ut credam auctorem illius poematii fuisse ex τῇ ἡματιῶν θείας ἀνάδῃ (ut loquitur Eustath.) nec inter Ethnicos numerandum. Antequam hos pullos dimittam, & hoc vocabulum νόηια missum faciam, unum adhuc aliud est quod notare velim ex hoc loco Theophr. & illo Deuter. simul comparatis. Hic νόηια sunt παιδία, illic παιδία sunt νόηια unde observare licet hæc vocab. νόηια & παιδία esse ἰσοδυναμῶντα & ἐν παρεκκλίσει poni: quod si vox παιδία brutorum etiam animalium foetum designet, nescio profecto an ullum nomen sit apud Græcos quod hominis solius foetum significet adæquate & exclusive, (ut loquuntur) ad alias animantes; quemadmodum hæc voces filii & liberi apud Lat. quæ ad humanam tantummodo prolem restringuntur. Sed facile patior cum usum vocis παιδίων (ubi de avium pullis dicitur) ab Hebraismo fluxisse, adeoque non esse purè Græcum, nam in illo loco est in Heb. □□ quod ut 70. Interp. παιδία, sic Vulgat. Lat. filios translulit. Jam vero id tritum est, nomen □ (quod est proprie filius in Lingua Heb.) ab hominibus non solum ad alias animantes, sed etiam ad inanimata transferri; esto igitur, sint παιδία proprie & pure, & Græce loquendo, at filii, liberi, pueruli; at νεοτὲς. h. ē pulli, αἰετὸς & κολαχρ. & non nisi ex Hebraismo. Sed tamen hoc generaliter affirmare & observare auisim. Non habent Græci, cum omni sua copia, quo infantem expriment: dico infantem proprie dictum, h. ē. foetum partumque humanum primæ teneræque ætatis; παιδίων est puer, παιδάριον puerulus. Sed nulla vox Græca est (quantum scio) quæ respondet Latinæ infans; quæ sc. de solius hominis foetu nuper nato, & non de alterius animantis prole, usurpatur; non νέμω, non τίκνω, hæc enim ambo simul conjunxit poeta loquens de pullis passeris, ἐμδὸς νεοτὲς, νέμω, τίκνω. hæc ergo generalia sunt, nec homini propria. At saltem vocab. βρέθρ. denotat infantem humano solum de sanguine cretum: Neque hoc; imo & de aliis animantibus dicitur: Hom. δὲ pullo equino βρέθρ. posuit, II. ψ.

--- τὸ δυνάμει ἵππον ἴδμεν

Ἐξήκ., ἀδμήτω, βρέθρ. ἡμῶν κούρας. Aelianus, non ignotus nec infimi subsellii auctor, loco supra citato pullos hirundinis fuisse dixit, --- βρεθρὸς δὲ ἐκλήθη καὶ τὰ ταύτης βρέθρ. αἰετὸς καὶ τὰ κούρας (Hujus sc. hirundinis) pulli, similiter atque caput casuli, iarde visum accipiunt. Βρέθρ. igitur cujusvis animalis foetus est tenellus, & nuper natus; atque hoc indicat ipsum Etymon vocis, dicitur enim βρέθρ. quasi βρέθρ. per metath. a βρέθρ. pasco; vel quasi

τρίβω a τρέω *nutrio*, ut sit quicumque foetus νογῶν, ἀπ' γονῶν, qui a parentibus pascitur, sive nutritur: nam ineptum & nimis certe detortum est illud Etymol. τρίβω (inquit) ὅτι βεγῶν ἐστὶν εἰς αὐτὸν πρὸς δῶν. ac si componeretur ex βεγῶν & αὐτῶν, & esset homo in lucem nuper editus. Sed vereor profecto ne pueriles plane, imo infantiles videantur hæ Grammaticorum nugæ.

Κρηπίδας.] *Crepidās, soleas, calceos.* Κρηπίς primā & secunda syllaba longa, at Lat. *crepida*, utraque brevi; unde annotare potestis, quod in vocabulis ex Græco derivatis Latini non semper sequuntur quantitatem Græcorum. Κρηπίς cum η, at Lat. *crepida*. penult. brevi, sic χλεῖν ex antepenultima longa, est enim diphthongus; at Latin. *chiragra* antepenultima brevi. Ipfi quidem Græci aliquando mutant η in ε. Sed hoc plerumque fit poet. metri gratia; sic pro ἐνεῖς dicunt ἐνεῖς, pro ἑλῶν, ἑλῶν, pro ἀσκαδῆς, ἀσκαδῆς. & ω in ο, ut ἀρῦρερος, φουζῶς pro ωρῶ, ζωῶς. Sed ad Latinos redeamus; a γῆρ Ἄολ. φῆρ, (unde Hom. φῆρτι ἰρσκάσῃς) cum η, Latini fecerunt *fera* cum ε brevi: a κῦρμαι *curo*, *cogito*, cum η, Lat. fecerunt suum *medeor*, h. e. *curo*, *sano*, & forte *meditor*, utrumque cum ε brevi: sic *telonium*, *prophetia*, vulgo penultima brevi, cum tamen in Græco sit τελωνίον & προφητία cum diphthongo utrobique in penult. Idem & in aliis observare licet; quæ nunc mihi in memoriam non occurrunt. Sic ergo a κρηπίς, ἰδῶς cum, η, fit Lat. *crepida* cum ε. Κρηπίς, ἰδῶς ἰδῶς, habet pen. longam & circumflexam in obliquis præter analogiam cum paucis quibusdam aliis nominibus ejusdem formæ. Observetur ergo hæc regula. Nomina in ε oxytona crescentia per δ formantia genit. in ἰδῶς habent ε breve & acuti tonum in obliquis; ut πατεῖς, ἰδῶς cum acuto, & ε brevi; αἰνῖς, ἀνῖς, ἰδῶς, in penult. sic ἰλπίς, ἰδῶς, ἰμπίς, ἰδῶς, νυκτεῖς, ἰδῶς, γεγεῖς ἰδῶς, βολῖς, ἰδῶς, πῦλῖς, ἰδῶς, πῦλλαις, ἰδῶς, ἀγχαῖς, ἰδῶς. Quinque tantum (quantum observavi) hæc reg. excipiuntur, quæ sc. penult. habent longam, & circumflexam; ea sunt πῦλλῖς, ἰδῶς, πῦλλῖς ἰδῶς, κρηπίς, ἰδῶς, φῆρῖς, ἰδῶς, & κρηπίς, ἰδῶς. Hinc Lat. *crepido* in altera significatione. Id enim κρηπίς etiam significat, sc. θεμέλιον, βῆδον, *fundamentum*: sed hoc secundario, & derivata significatione. Nam proprie κρηπίς est ὑπόδημα, *crepida*, *solea*, genus quoddam calceamenti. Et quia calceus in ima parte subsidit & subternitur toti corpori, quasi fundamentum, hinc fit, ut κρηπίς significet etiam βῆδον seu θεμέλιον *fundamentum*. Quemadmodum etiam ipsa vox βῆδον primario denotat *plantam pedis*, seu *salum*, aut *malleolum pedis*, a βάλω, qua sc. gradimur & incedimus: deinde secundario significat *basim* seu *fundamentum edifici*. Act. Apost. cap. 111. vers. 7. de claudo illo quem sanavit Petrus, ἐνιστάμενον αὐτῷ αἱ βῆδον αὐτοῦ τὰ σπυγὰ. *solidati sunt pedes ipsius ac malleoli*, Beza: *Consolidata sunt bases ejus ac planta*, Vulgata; quæ retinet Græcum vocabulum: igitur ὑπόδημα sunt *calcei*, quia in eis ὑποκαίμεθα *incedimus*; sic βῆδον, sunt *pedes*, *planta pedum*, quia eis βαίνομεν *incedimus*. Atque hæc (opinor) propria est & primigenia hujus vocis significatio, neque pedes dicuntur βῆδον tantum per metaph. ab Architectura ductam

ductam, quod vir magnus videtur sentire; *est enim sibia* (inquit) *quasi columna instar, cui subjicitur pes pro βάσει*. Ego potius contra dixerim basin per metaph. transferri à pede ad fundamentum, a fabrica & structura corporis humani ad architecturam seu structuram ædificii, nam natura non sequitur artem, sed contra ars sequitur & imitatur naturam.

Τὸν πόδα ᾄσαι ἢ ὑποδαμῶμεν τὴν ὑποδαμῶμεν. Κόλαξ hic Domino suo palpum obtrudit a capite ad calcem, *is πόδας ἐκ κεφαλῆς* primum caput ejus scabit atque demulcet, ἔχεις (inquit) περὶ τὸ ἴπιν μέλαινα & τείχεα. supra. Nunc vero pedis ejus mensuram optime callet, quod nos vulgo περιμυωδῶς usurpamus de eo, qui alicujus indolem atque naturam probe perspectam habet adeo uti ei morem gerere, & in omni re obsequi, & assentari possit, & officiosum se præbere. Novit ergo adulator longitudinem pedis, *He knows the length of his foot*, (uti nos loqui solemus) observat rythmum *h. e.* modulum & mensuram ejus, dum ait & πόδα ἔχει. *Ex pede Herculem*. Ex pede reliquum corporis filum tacite subinnuit ὁ κόλαξ, quam venustum sit, politum, & elegans.

Atque hic mihi in mentem venit lepidum illud apophthegma, quod habet Athen. Lib. viii. pag. 338. (jocus est de Dorione quodam claudo Musico. *a lame fidler*) verba ejus sunt, Δαρίωνος τὴν κρυμμένην, κωλόποδός ἐστιν, ἀπώλετο ἐν συμποσίᾳ τὴν χαλκὴν ποδὶς τὸ βλαυτίον. *Dorion tibicen, claudus cum esset, in convivio perdidit calcem claudi pedis, lost the shoe of his lame foot*, καὶ ὅς ἐστιν ἴπιν πλείον καταχρῆσθαι τῷ κλέιδαντι, ἢ ἀρῶσαι αὐτοῦ τὸ σκεῦός τινος, *nihil* (inquit) *aliud furi imprecabor, quam ut ejus pedi calceus conveniat, that the shoe, he has stolen, may fit his foot*. *h. e.* & πόδα μὴ ἢ ὑποδαμῶμεν τὴν ὑποδαμῶμεν.

Πορευομένη περὶ πᾶσι τῶν φίλων, περὶ δὲ μὴν ἔχει. Mos erat apud antiquos, ut quoties quis amicum aliquem inviseret, nuncio præmissio adventum suum significaret; quod & hodie apud magnates in usu est. Quin & olim servuli erant ad hoc munus deputati, quos Martialis *anteambulones*, nos *harbingers*.

Ἀμέλει. Utique, certe, omnino, prorsus. Etymol. Ἀμέλει, τοιμαρῶν, δαλαδῶν. πάντως ὁππῶς γὰρ ὅταν συγκρατῶσιν δαλαδῶν. Hæc ille, celata Etymologia, quam tamen ubique alias anxie venatur & investigat. Eo autem magis observandum mihi videtur hoc adverbium, quia non memini aliud hujus formæ & analogiæ in tota lingua Græca. Sunt quidem plura adverbia desinentia in α diphthongum; sed ea omnia habent tonum in ult. ut αἰεὶ, οἶνει, ἀσπερι (quæ composita sunt) ἐκεῖ, ἀσπερδὲ, ἀμαρτεῖ, πανδημεῖ, ἀδελφεῖ, ἀναιμεῖ, ἀκαρνεῖ, apud Thucyd. Solum hoc ἀμέλει baryt. est, habetque accent. in penultima. Etymon vocis quod spectat, videntur vulg. Lexicographi ita sumere hoc adverbium, ac si componeretur ex α intensivo & μέλει *cure est*, dum ita interpretantur; ἀμέλει, *sane, profecto, certe, sedulo, diligenter*: ac si æquivalens esset alteri illi adverbio καμνδῶ *accurate, magnopere, prorsus, diligenter*, ἀ καμνδῶ *cure*. Dicerem potius α in hoc

hoc adverbio ἀμίλει esse privativum; ut sit *omnino, sine dubio, sine cura, prorsus*. Videtur enim esse Imperativum quoddam adverbium, ut ἀγ, ἀγρεῖ, & similia, sc. a verbo ἀμάλω, ᾧ, *negligo, securus sum*, quo jubemus aliquem securum esse, & minime dubium de re quavis; ἀμίλει, *ita est, profecto, noli dubitare, bono animo es, securus esto de hac re*. Huic interpretamento astipulatur Schol. Aristoph. ad *Nubes*.

Αμίλει (inquit) Ἀπικὴ ἢ φρεῖσι ἀντὶ τοῦ, μὴ σὺ ἀδύμῃ. Et Suid. Ἀμίλει τοιγαροῦν, ἀντὶ τοῦ, μὴ σοι μάλιστα διὰ τοῦτο. Similis ratio Ἔσ est in altero illo adverbio huic synonymo, & apud Atticos scriptores usitato, viz. Ἀπυχῶς i. e. *vere, sedulo, plane*, ab ἔσ privat. & τέχῃ. De quo adverbio non abs re fuerit audire Schol. Comici, ad insignem illam sententiam Pluti, & nimio nimis veram; in cognomine Comædia.

Ἦνικ' αὖ δὲ μὲν πύρρ' ἀλυσθεῖς, καὶ γίνονται πλείστοι. Ἀπυχῶς ἀφ' ὧν τῆ μοχθηρίας. *Cum homines (inquit Plutus) mei facti fuerint compotes, diuiseque semel evaserint, Improbi plane & insigniter nequam fiunt*. Ubi Schol. Ἀπυχῶς, ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς, καὶ ἀπαξ, ὃ ὅτι ἐνὶ λόγῳ ἀλυσθεῖς. Τέχῃ γὰρ ὁ δόλος παρὰ τοῖς Ἀπικαῖς· τὸ γὰρ αἰνεῖ δόλον ἀλυσθεῖς. Et post pauca, ἀπυχῶς, ἀπλῶς, αἰνεῖ τέχνης, ἀπὸ μεταφορῆς ἧς ἀλλοτρίῃ, ἧς μὴ τέχῃ καὶ κινήτων, ἀλλὰ δυνάμει ἢ καὶ ἀπαξ, ἢ ἀδύλως. Est itaque ἀπυχῶς, *aperte, plane, prorsus, sine dolo, revera, omnino*. Utraque igitur sunt adverbia affirmantis, Ἀπυχῶς *sine dolo*, Ἀμίλει *sine cura*.

Τὰ ἐν γυναικείας ἀγορῆς διακονῆσαι.] Proprium est adulatoris circa minuta quævis & fordida officia diligenter versari, quæ verus & ingenuus amicus spernit, & dedignatur. Atque ita in his se gerit adulator, ea pompa & ostentatione utitur, tanque strenue & magnifice rem agit, ac si in his minutis salus sui Domini, & res & fortunæ Cæsaris verterentur.

Γυναικεία ἀγορὰ, forum erat apud Athenas, seu locus in foro, ubi vascula, & edulia, & alia ad rem culinariam spectantia vendebantur; qui alio nomine etiam κύκλῳ dicebatur. Meminit Jul. Pollux *Onom.*

L. x. C. 2. Ἦν καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ πύρρ' ἀλυσθεῖς τὸ μέγεθος ἀνθρώπων κύκλον, καὶ μὲν καὶ γυναικείας ἀγορῆς. Quod si κύκλῳ, & γυν. ἀγ. idem, tum certe in foro hoc muliebri non tantum vasa venibant, sed omnia fere esculenta & obsoniorum genera, & quæcunque ad mensam instruendam pertinent. Testatur Scholiastes Comici ad *Ιππιδίς*, -- ὃ ὃ κύκλῳ Ἀβελήσιν ὅτι καὶ ἀπὸ μάλιστα, ἐν τῇ κατωτέρῃ τῷ περὶ τοῦ ἀλυσθεῖς λέγει. Ἐνθα δὲ περὶ τοῦ ἀλυσθεῖς, καὶ τὰ ἄλλα ὅτι, καὶ τῶς ὅτι οἱ ἰχθύες. Forum piscarium, ἰχθυοπωλείον. Ubi observo μέγαλον in mascul. cum alias μάκαλον dici soleat, in neutro genere. Sed non multum refert cujus generis sit hoc nomen apud Græcos, cum vocabulum sit mere Latinum. Obsonari apud veteres vile & servile officium habebatur, unde & nos hodie obsonatores *mancipia* dicimus, hoc est, vernas. Sensus igitur hujus loci est, *Adulator ad omnia quævis fordida & servilia obsequia se actutum parat, & supra modum ac decorum in his minutis se officiosum præbet*. Dicebatur autem (opinor) forum hoc obsonationum forum muliebri, γυναικεία ἀγορὰ.

ἀπειρ. quia hæc obsonandi provincia ad sequiorem sexum proprie videtur pertinere, quia mulieres τὰς ἀγοαῖς μάλιστα ἡγεμύνουσιν, maxime in foro versari & volutari solent. Quod si ita sit, eo magis eluceat sordidum adulatoris ingenium, qui non solum servilia, sed & muliebria officia diligenter obire lucri causa non recusat. Horat. Sat. 1. nec non vernaliter ipsis Fungitur officiis, i. e. adulatoris in morem. Atque ita Nonius, vernaliter (inquit) valet adulatorie, a vernis. Atque hoc confirmat illud Etymon adulatoris, quod supra adduxi ab α intensivo & δῶλθ. Videtur enim adulatio nihil aliud esse quam sordida quædam servitus, vel potius excessus quidam in servitute. Adeo vile & servile, adeo venale & vernale est hoc servum pecus, hic officiosus homo. Certe, si usquam, hic illud obtinet, quod de nimium officiosis dici solet, *Odi nimium diligentes.*

Δυνατός.] Idem hic est quod alibi δυνατός, & τὸν τὸς τις οἶθ. quæ solennis verborum formula est in hisce characteribus; *solers, sagax, habilis, peritus*, ita a natura vel potius ab arte comparatus (nam & ars quædam est parasitica) δυνατός & ἀδύνατος significant & active & passive, *potens & impotens, possibilis & impossibilis*. Et quidem de re pass. plerumque, de persona active, ut passim ex auctoribus ostendere liceret. Sed notiora hæc sunt, quam ut exemplis indigeant.

Ἀπνυσί.] *Sine respiratione, unico spiritu*, i. e. *sedulo, prope, diligenter, festinanter*: Lucian. ἀπνυσί δύνει, uno spiritu currere. Et (quod pejus est) ἀπνυσί πίνει uno haustu, & sine respiratione bibere. Quod & ἀμυσί πίνει dicunt Græci & ἀμυσίζεν. Plutarchus *Quest. conviv.* lib. III. Cap. 5. Τὸς γὰρ ἄδρην ἢ ἀπνυσί πίνοντας, ὅτι ἀμυσίζεν ἀνθρώποις, οἱ παλαιὸν ἡμεῖς φασί τεταπὶ πίνειν μάλιστα, *Eos qui unu haustu & sine respiratione bibunt, quod ἀμυσίζεν nominatur, veteres aiunt minime in ebrietatem incidere.* Cujus rei rationem quærant οἱ ἀπὸ τῆς ταύτης ἀμυσί, philosophi, vel potius dipsosophistæ. Mos hic ita bibendi, ut & vox ipsa, a Græcis ad Romanos fluxit: Nam & Latini dicunt *amysin* vel *amysidem* bibere. Horat. Carm. lib. 1. *Bassum Threicia vincat amysside.* Ita ut ex Thracia barbarus iste bibendi mos primum manaverit. Dicitur autem ἀμυσί ab α & μυσιν claudere, quando quis bibit uno haustu, neque inter bibendum respirat, vel non ocluso ore, sed lato, apertisque & hiantibus labiis, χαυδὸν πίνειν. Hom. χαυδὸν ἔλεν, cui oppon. αἰσιν πίνειν. Terent. *forbillare paulatim.*

Ἀμυσί πίνειν & ἀπνυσί πίνειν idem sunt viz. χαυδὸν, ἀθεῖως, hianter, *avide, uno haustu*; sed ἀμυσί de potatione solummodo dicitur, atque hinc ἀμυσί, ἰδθ, poculi genus capax & amplum, unde largum haustum quis sumere queat, & toto se proluere auro. Ἀπνυσί etiam ad alia extenditur. Suidas, Ἀπνυσί ἀπνυσί, *Facile, sine labore*, ac si diceret, *sine anhelitu, aut respiratione, sine magno labore, sine sudore & pulvere, ἀνιδροπῇ, ἀκονίῃ* & certe frequens respiratio & creber anhelitus signum est summi laboris, & lassitudinis. Quod hominibus in cursu & exercitatione vehementi contingere solet, quibus sc. pulmo ob difficiem & frequentem respirationem obstruitur; illis enim totus attolitur thorax: unde Horatius ad Paridem, *sublimi fugies mollis anhelitu.*

At in hoc loco Theophrasti ἀπνυσὶ videtur contrariam plane significationem habere, viz. *molestē, laboriose, industrie, sedulo, propere* quasi uno spiritu, vel sine respiratione: nam respiratio denotat quietem, & ἀνάπνους idem est quod ἀνάπαυσις, *cessatio, quies, respiratio*; Ὀλίγη δὲ τ' ἀνάπνους πολέμοιο. Significationes autem hæ duæ ἀπνυσὶ sic mihi videntur reconciliari posse. Si *respirationem* absolute sumamus, viz. pro uno eodemque spiritu, tum ἀπνυσὶ erit *auscultans, examinans, μετὰ πόνη πολλῇ καὶ χρημῶτι, industrie, sedulo, laboriose*; quod si respiratio complexè sumatur pro repetita respiratione & frequentī anhelitu, tum ἀπνυσὶ erit ἀπονητὴ, *facile, sine magno labore, ἀπὸ χρημῶτι πολλῇ καὶ πόνη* sine crebro sc. & frequentī anhelitu. Ἀπνυσὶ habet accentum in ult. per hanc reg. Adverbia desinentia in *ι* sunt oxytona; ut ἀνοιστὶ, ἀναμωστὶ, ἀνιδροστὶ, ἀπονητὶ, ἀμογητὶ (quæ omnia synonyma sunt, *sine pulvere, sine sanguine, sine sudore, sine aestu, sine labore*) sic ἀεγροδιστὶ, ἀσκαρδαμωκτὶ, ἰκοντὶ, ἀκοντὶ, μεγαλωστὶ, διαμολιστὶ, ἡρπυροστὶ ἀνοικτὶ *immiter* ceter, Ἑλλωιστὶ, Αἰγυπῖιστὶ, Σικωδιστὶ, ἀμυστὶ, ποιστὶ, ἔρεσι. Sic ἐχθρὶ, τυφλῷ, ἑταροῖ, ὠδωδῷ, & similia, quæ Attica sunt, habentque *paragogicum*. Tria tantum ab hac reg. excip. eaque sunt adverbia temporis, ἔτι, ἄρτι, πῶποτε. etiam omnia in *σι*, locale, ut καὶδῃ, αὐτῇ, ἀλλοθι, ὑπερῷθι, &c. quæ omnia sunt barytona: & ἀχρὶ, & μέχρι, quæ tamen videntur esse præpositiones potius quam adverbia, plerumque enim habent casum sequentem. Excip. & ἔκπι, (cum comp. αἰκνπι) quod tamen non tam adverbium est, quam dativ. poet. adverbiascens cum genit. sequente; nunquam enim aliter occurrit, nisi tantum apud poet. idque cum gen. ut ———— Διὸς μεγάλου ἔκπι --- Ἑρμείου ἔκπι διακτόρη. Φῶς ῥ' αἰκνπι θεῶν -- &c. est autem ἔκπι, τῷ κυλῶ, vel κυλῶ, e contra, αἰκνπι θεῶν, *Diis invitis*.

[Ἐπαινοῦσι δ' οἶνον.] Mos convivarum est inter epulandum laudare vinum; aliquando etiam vituperare. Et certe nihil est in convivii quod tam variam soleat subire censuram, quam hoc Bacchi donum, hic sanguis uvæ. *Pro capiti Lectoris habent sua fata libelli*: Et, *Pro gustu potoris habet sua fata falernum*, *Nec facit ad stomachum quæque lagena tuum*. Morem hunc laudandi vini in convivii videtur respicere Pindarus *Olymp.* Od. 9.

Αἰὶν δ' παλαιὸν μὲν οἶνον, Ἀνδρὲ δ' ὕμνων νεώτερον.

Quin & huc alludere videtur Dominus noster in *Evangel.* de vino loquens, αἰὲς πῶν παλαιὸν, αἰὲς θέλει νέον λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρυσὸς καθαρός, *Luc.* 5. vers. ult. Sic δ' Ἀρχτείκλιον in convivio illo nuptiali, *Joh.* 2. inquit sponso, Σὺ πτέρυγες καὶ χαλὸν οἶνον ἔως ἄρτι. Nescio quam occultam vim vinum habet, ut potiores in ejus laudes erumpere faciat. Quanquam profecto ea optima vini laus est, quæ in bibendo consistit. Strenuus compotator vinum aut bonum invenit, aut facit; juxta illud Martialis, *Vinum tu facies bonum bibendo*. Quod si bonum sit, non opus habet ut ab aliis laudetur, satis enim pro seipso loquitur, seipsum commendat. Quod est apud Athen. ex vetere quodam Comico, Κοκῶζει εἶναι τοῖς ὀδυσσέεσι πῶν κοκῶζει i. e. ὁξύς ἐστιν, inquit

inquit Hesychius, *cuculi instar alse clamans*, prættereuntesque ad bibendum invitat, αὐτὸς γὰρ ἐπὶ λαμπρῇ ἀνδρῶν ὁδῷ. Et, αὐτὸς γὰρ ἐπὶ λαμπρῇ ἀνδρῶν ὁδῷ. unde vulgo dici solet, *Vino vendibili non opus est suspensa hedera*. i. e. Vera virtus non indiget præconio. Cum vero cæteri convivæ vinum laudare soleant (quia viz. incivile & inurbanum videtur quicquam improbare, quod in convivio gratis apponitur,) tum imprimis Gnathonum & parasitorum hic mos est vinum & dapes, & cupedias, & quævis obfonia (ὀφειλάδ' ὕμνους: περὶ αἰσχροῦ, Hom.) supra modum laudare, & ad cælum laudibus evahere: dico, ad cælum; memini enim apud Athen. lib. viii. illud Dorionis ἐπὶ φάρμακον καὶ παρὰ πρὸς, qui cum jussisset puerum inter vapulandum optimos pisces nominare, puer autem orphum & congrum & ejusmodi alios recensuisset, ἐχθρὸν οὐκ ἔστιν, ἐκάλειεν ἐνέμετα λήγην, ἢ δὲ αὖτ' ἵππῳ ἵππῳ, inquit, piscium nomina recensere, non Deorum. Fuit viz. Dorion iste insigniter piscium amans, unde cognomen illi ἐλκιδεύς, & de eo genere hominum, quibus (ut ait Apostolus) *venter deus est*, atque hinc pisces illos, qui palato suo maxime saperent, appellavit Deos: Aristoph. apud eundem Dipnosoph. vinum vocat *Lac Veneris*, Ἀπολλῶν γάλα. Ἡδὲ τὴν πίνον ὄντος, App. γάλα. Et Cyclops ille Homer. de vino Ulyssis, Ἀλλὰ πόσ' ἀνέχομαι καὶ νύκτας ἐν ἀπαρῶν. hoc viz. est inmensitas & οἶνον. Sed profecto laudare vinum non semper arguit vinosum, nec pro oraculo habendum est, aut tanquam ex tripode dictum, illud Horatii, cum sic cecinit *Laudibus arguitur vini vinosus Homerus*, & fortasse Baccho quam Apolline plenior fuit poeta ille, cum hunc fudit versiculum. Adulator hic noster, qui cum ab amico suo divite convivio excipitur, primus in vini laudes prorumpit, non tam ex vini amore hoc facit, quam ex placendi studio, ut patrono suo gratum faciat, eique adblandiatur. Idem Cyclops apud Eurip. in cognom. Traged. de eodem vino, Οἷός ἐ' ἐν ἀνδρῶν πνεύματι γὰρ αὐτὸς ἔχει; *Quomodo Deus gaudet in utre habitare?* entheus jam furore Bacchico, & ἐκδιαιδῶν & οἶνον, quaerit: nempe, *Nos facimus te, Bacche, Deum, sed in utre locamus.*

Μαλακῶς ἰδίου.] *Molliter comedis* h. e. parce & laute, & sobrie, & moderate: molliter edit, qui extremis digitis fercula delibat, h. e. μαλακῶς ἰδίου cui similis idiotismus est linguae nostrae *to feed hard*. h. e. pernice appetitu in mensam incumbere, properante gradu dentes agitare, ἢ πῶς οἱ τὸ φαγεῖν, & turbinis instar ingruere, & irruere, in cænam.

Ψῖγος.] *friget, alget*. Ψῖγος *frigus, horror, rigor*, ἀ ψείων, *horreo*, inquit Etymol. ψείων & per apheresin ἢ ψ. ψῖγος fortasse Lat. *frigus* hoc modo derivari possit a ψείων, præterit. med. ψείων, ψείων *frigus*; at Græce ψῖγος rectius ab Heb. נִצָּח quod *horrorem* vel *terrorem* significat. A subst. ψῖγος fit adjectivum comparat. ψῖγος, ut αἰσθῶς, αἰσθῶς est αὐτὸς ψῖγος ψεικτότερον. *terribilius, tristius, acerbius*, Hom. non semel, τίθι τοὶ καὶ ψῖγος ἔσται. — Οὐ μὲν γὰρ τὴν γυναικὸς ἀνδρὸς λυγρὸν ὁρμῶν τῆς ἀγαθῆς, ἢ δ' αὖτε κακῆς ἐψῖγος ἀλλο, inquit Hesiodus: *quod mutato genere carminis totidem fere verbis dixit Simonides apud*

Clem. Alex. Γαλακίος ἔδιν χρεῖμα ἀπὸρ λαίετον Ἐδλῆς ἄμνητον, ἔδιν ῥιγῶν κρυφῆς. In timore fit retractio sanguinis ad cor, unde in exterioribus membris pallor & frigus, nix & gelu. hinc *gelidus tremor* apud Lat. Poet. Εἷος φέρει καὶ οὐδ' αὖ φέρει κρυφὸν ἔταλρον. Timor itaque & frigus sunt cognata; & quidem *horror* apud Lat. utrumque significat. Jam ab hoc nomine ῥιγῶ duo verba derivantur, ῥιγῶ & ῥιγῶν, unum primæ circumflex. alterum tertiæ, quæ sic differunt, ῥιγῶ dicitur de *horrore animi*, i. e. metu; ῥιγῶν de *horrore corporis*, i. e. frigore. ῥιγῶν δ' ἰδὼν, — ῥιγῶν δ' ὁ γέρον, *exhorruit*, *obstupuit*, *expavit*; sic Hom. sæpe. At Od. ξ. ἐν ἱερῶν ῥιγῶσι μὲν, ποῦ πύται με τὰν φριγῶν fore, non suspicabar tantum frigus futurum. Reg. Verbum circumflexum, in diversis conjugationibus, diversas obtinet significationes. e. g. Δαλῶ, ἵσω, βλάπτω ποceo; λῶ, ὠσω, δέκνυμι ostendo. Κυκλῶ, ἔσω, ἱπ' αὐγῆς ἄγω, in *plaustrum veho*; λῶ, ὠσω, *circundo*. Διπλῶ, ἔσω, συστρεφω *circumago*; ῥῶ, ὠσω, τορῶ, *torno*, *insecuro*. Ζηλῶ, ἵσω, θονῶ *invideo*, unde ζηλώμωνι, θονορῶ, at λῶ, ὠσω, μιμῶμαι *imitor*. Sic ῥιγῶ, ἵσω, φρίσσω, φρεῖμαι, *horreo*, *expavesco*; at ῥιγῶ ὠσω, ῥύχωμαι, *rigeo*, *frigeo*.

Ἐπὶ καλῶν.] Tegi, *superindui*. Ἐπὶ καλῶν enim, inter alia significata, idem etiam valet nonnunquam quod ἀνακαλῶν & ἀποκαλῶν, *vestiri*, *amiciri*; unde ἀνακαλῶ *amictus*, *vestitus*; ἀποκαλῶν est *tegere*, *injicere* sc. *vestem* aut *indumentum*. Atque hinc exponere licet locum illum in Evang. D. Marci cap. 14. vers. ult. de Petro Apostolo, καὶ ἀποκαλῶν ἑκάλεσεν. De cujus verbi significatione illo in loco mirum quantum variant Interpretes: Vulg. & caput fletu: Beza, Et cum erupisset, flevit: Erasmus, prorupit in fletum. Alii, Cum hoc animadvertisset, flevit: quam Interpretationem & sensum omnibus aliis præfert Cl. Casaub. quia ἀποκαλῶ interdum est ἱστῶ, *componere*. Quia & nos etiam sequimur in accuratissima nostra versione Anglicana, a qua ego nec temere nec libenter dissentiam. Fateor tamen mihi vehementer placere expositionem illam Theophylacti, quam amplectitur Vir ille doctissimus, cujus Annotationes in N. F. propediem expectantur: ut ἀποκαλῶν sit ἀποκαλυφάμενον καὶ τὸ κεκαλῶ, ea significatione qua accipitur hoc verbum in hoc loco Theophrasti, ἀποκαλῶν ἑκάλεσεν, *capite aperto flebat*. Sic enim solenne fuit, & præcipue viris, quibus indecens fletus, ut capite obvoluto flerent. Tritū jam diu & in omnium ore est illud de Timanthe pictore, qui Agam. faciem in deffendo filio velo obduxit; quod quare extraordinario & singulari alicui pictoris artificio & commento tam ingenioso tribuerint, quasi sc. magnitudinem doloris exprimere non potuerit, certe nescio; nam hic ordinarius & communis lugentium habitus & mos fuit, caput obvolvere, quo decentius flerent, & liberius lachrymis & dolori indulgerent. Quin & apud Judæos etiam obtinuit iste mos obvelandi vultus in mœrore & luctu: quod magis confirmat hanc exp. de Petro. Siquidem de Davide hoc legimus, 2. Sam. 19. 4. Abfolonem suum lugente; καὶ ὁ βασιλεὺς ἔκρυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἔκρυψε φωνὴν μεγάλην, &c. *operuit Rex caput suum, & clamavit voce magna*. Isocrat.

Iococrates in Trapez. ἐπὶ τῷ ἑλδοῦν εἰς ἀποστολὴν, ἐκκαταλείψας τὰς
 capite operio flebat, τὴν κεφαλὴν ἰ. c. quod dicit Marcus - ἐκκαταλείψας τὰς
 ἑλδοῦν ergo est injecta capiti vestis, ut enim ἐκκαταλείψας abso-
 lute pro ἐκκατ. τὴν κεφαλὴν. ἢ ἐκκαταλείψας pro ἐκκαταλείψας τὴν ἑλδοῦν, in-
 jecta in caput lacinia pallii. Frequentes autem sunt hæ elliptica lo-
 cutiones tam Græcis quam Latinis. Longe aliter hoc verbum accipit
 Cl. Grotius in Annot. suis in libros Evangeliorum: consulatur locus. Si
 cui arrideat ejus interpretatio, per me licet, fruatur judicio suo.
 περὶ τῶν κλαίων, addidit flere, h. e. non solum recordatus est verba
 Domini, sed præterea etiam flevit. Ita certe ὅτι in Heb. sed nescio
 an ἐκκαταλείψας hoc sensu soleat adhiberi: nam LXX. interpretes semper
 pro ὅτι in hoc sensu habent περὶ τῶν κλαίων, nunquam ἐκκαταλείψας. Atque
 ita script. Novi Foederis, περὶ τῶν κλαίων, περὶ τῶν συλλεόν. Πέτρον - ἔκ.

περτωμένα.] *Proprie sunt cervicalia, pulvini qui capiti subster-
nuntur* : sed *καταχρηστικῶς* & improprie, qui etiam cubitis clunibusve.
Sed de hoc vocabulo, ut & de usu pulvillorum apud Antiquos, memi-
ni me plura observasse ad Theocritum; nec repetam quæ dixi. Tan-
tum observo quam scite & concinne in adulatorem quadret hic cha-
racter, viz. pulvillos domino suo substernit, curatque ut is quam molli-
ter sedeat. *Pulvillos alicui substernere vel consuere pulvillos pro-*
verbialis locutio est in Sacra Scriptura, pro adulari, & palpum obstru-
ere. Ezek. 13. 18. *Consumunt pulvillos sub omni cubito manus, &*
cervicalia sub capite. Quem locum omnes fere interpretes uno ore
expon. de concinatoribus parasiticis, qui placentia loqui amant, &
assentiri auditoribus, & oricillas palpare malunt, quam mordaci vero
aures vellere. *Οὐαὶ τοῖς συνιπταῖσις περτωμένοις ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα*
χευῆς. Consuere pulvillos, & cervicalia substernere, nihil aliud est,
quam oleum intillare auribus auditorum, & verbis blandis ac molli-
bus & adulatorii pacem, & otium, & quietem polliceri; ad hoc
quippe pulvillus ponitur, ut mollius quiescant : quisquis ergo male agen-
tibus adulator, pulvillum sub capite vel cubito jacentis ponit; ut qui
corripitur ex culpa debuerat, in ea fultus laudibus molliter quiescat.

Τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ ἑρῆκταντοῦ μύθῳ.] Etiam hoc succinet adulator, quamquam nigra vetusque casa est, (*Esse non alit hos parva culina canes*): Lucian. *ὡς οὗτος οἰκῶν*, ubi ostendit discrimen iusti laudatoris foedique adulatoris, *Ἠonestus* (inquit) *ἐν οἰκίᾳ ἵπταντ' ἑσθλὴν, καὶ ἀνεμὸν χρυστολαυσομένην, καὶ ἐπὶ ἑρῆκταντοῦ μύθῳ, εἶπος δὲ, Ζαρεῖς τὸ πῦρ γ' οὐ μὲν πῦρ ἐσθλὸν πῦρ*. Et certe Helenam laudari ob formam, καὶ ἡμῶς, ut nec Herculem ob vires, quis enim vituperat? adulator vero Nireum ex Therfite, Herculem ex Pygmaeo, & denique ex musca elephantum facit. Pergit itaque Lucian. *ὁ δὲ πάλιν εὖ πῦρ τὸ ἰσχυρὸν* (versum hunc Hom. quo Ulysses magnificenter illum Alcinoi palatium depinxit) *καὶ ἀπὸ τοῦ σκώτου καὶ οὐλοῦτος εἶπας, οὐ μόνον τὸ πῦρ καὶ τοῦ σκώτου λαβὼν ἐλπίσεναι, etiam de subulci tugurio hoc carmen usurparet, &c.*

Tui sive ei equalis.] *Picturam, & statuam, & Imaginem ei similem esse. Adulatori sunt omnis prostratus alba: Adeo omnia omnino ei laudare mos est quicumque tui domini sunt, in immensum laudibus*
effere.

Clem. Alex. Γαλακτός ἐδὲν χρεῖν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἑδῶκε ἀμνησιν, ἐδὲ ῥιγὰ κακῆς. In timore fit retractio sanguinis ad cor, unde in exterioribus membris pallor & frigus, nix & gelu. hinc *gelidus tremor* apud Lat. Poet. Εἶλα φέρεται καὶ φύλα φέρεται κρύσταλλοι ἰταίρη. Timor itaque & frigus sunt cognata; & quidem *horror* apud Lat. utrumque significat. Jam ab hoc nomine ῥιγῶ duo verba derivantur; ῥιγῶ & ῥιγῶ, unum primæ circumflex. alterum tertiæ, quæ sic differunt; ῥιγῶ dicitur de *horrore animi*, i. e. metu; ῥιγῶ de *horrore corporis*, i. e. frigore. ῥιγῶν ἡ ἰδὼν, — ῥιγῶν δ' ὁ γέγον, *exhorruit, obstruxit, expavit*; sic Hom. sæpe. At Od. ξ. ἐκ ἱερῶν ῥιγῶσιν, *non putavi me tam frigidum fore*, non suspicabar tantum frigus futurum. Reg. Verbum circumflexum, in diversis conjugationibus, diversas obtinet significaciones. e. g. Διὰ τὸν ἵππον, ἵππον, βλάπτω noceo; λῶν, ὡς, δέπνυμι ostendo. Κυκλῶ, ὡς, ἐκ αὐτοῦ ἀγῶ, in *plaustro veho*; λῶν, ὡς, περισφύλλω, *circundo*. Διὰ τὸν ἵππον, ἵππον, περισφύλλω, *circumago*; ῥῶν, ὡς, τορῶν, *torno, insculpo*. Ζηλῶ, ὡς, φθονῶ, *invideo*, unde ζηλῶντες, φθονοῦντες, at λῶν, ὡς, μιμῶμαι, *imitor*. Sic ῥιγῶ, ὡς, φοβῶμαι, *horreo, expavescō*; at ῥιγῶ ὡς, ψυχρῶμαι, *rigeo, frigeo*.

Ἐπελάσας.] *Tegi, superindui*. Ἐπελάσας enim, inter alia significata, idem etiam valet nonnunquam quod ἀναβάλλας & ἀνελύσας, *vestiri, amicti*; unde ἀναβάλλω *amictus, vestitus*; ἀνελύσας est *tegere, injicere* sc. *vestem aut indumentum*. Atque hinc exponere licet locum illum in *Evang. D. Marci cap. 14. vers. ult. de Petro Apostolo*, — καὶ ἀνελύσας ἑαυτὸν. De cujus verbi significatione illo in loco mirum quantum variant Interpretes: Vulg. & *capit flere*; Beza, *Et cum erupisset, fleuit*; Erasmus, *prorupit in fletum*. Alii, *Cum hoc animadvertisset, fleuit*: quam Interpretationem & sensum omnibus aliis præfert Cl. Casaub. quia ἀνελύσας interdum est *intra, cogitatio*. Quem & nos etiam sequimur in accuratissima nostra versione Anglicana. a qua ego nec temere nec libenter dissentirem. Fateor tamen mihi vehementer placere expositionem illam Theophylacti, quam amplectitur Vir ille doctissimus, cujus Annotationes in N. F. propediem expectantur: ut ἀνελύσας sit ἀνελύσας, ἵππον καὶ κεφαλῇ, ea significatione qua accipitur hoc verbum in hoc loco Theophrasti, ἀνελύσας ἑαυτὸν, *capite aperto flebat*. Sic enim solenne fuit, & præcipue viris, quibus indecens fletus, ut capite obvoluto flerent. Tritū jam diu & in omnium ore est illud de Timanthe pictore, qui Agam. faciem in deffendo filio velo obduxit; quod quare extraordinario & singulari alicui pictoris artificio & commento tam ingenioso tribuerint, quasi sc. magnitudinem doloris exprimere non potuerit, certe nescio; nam hic ordinarius & communis lugentium habitus & mos fuit, caput obvolvere, quo decentius flerent, & liberius lachrymis & dolori indulgerent. Quin & apud Judæos etiam obtinuit iste mos obvelandi vultus in mœrore & luctu: quod magis confirmat hanc exp. de Petro. Siquidem de Davide hoc legimus, 2. Sam. 19. 4. Absoloneum suum lugente; καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκρυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκράκεν ἡ μεγάλη, &c. *operuit Rex caput suum, & clamavit voce magna*. Hicrat.

Ilocrates in *Trapezjē*. ἐπὶ δὲ ἡλδορῶν οἱ ἀεὶ πάλιν, ἡμεῖς αὖτε ἡμεῖς, capite operio flebat, τὴν κεφαλὴν sc. quod dicit Marcus. ὁπότε αὖτε ἡμεῖς, ὁπότε αὖτε ergo est injecta capiti veste; ut enim ἡμεῖς αὖτε ἡμεῖς absolute pro ἡμεῖς. τὴν κεφαλὴν, sic ὁπότε αὖτε pro ὁπότε αὖτε τὴν ἰδέσθαι, injecta in caput lacinia pallii. Frequentes autem sunt hæ ellipticæ locutiones tam Græcis quam Latinis. Longe aliter hoc verbum accipit Cl. Grotius in Annot. suis in libros Evangeliorum: consulatur locus. Si cui arrideat ejus interpretatio, per me licet, fruatur judicio suo. Περσίδην κλαίειν, addidit flere, h. e. non solum recordatus est verba Domini, sed præterea etiam flevit. Ita certe ὅτι in Heb. sed nescio an ὁπότε αὖτε hoc sensu solet adhiberi: nam LXX. interpretes semper pro ὅτι in hoc sensu habent περσίδην, nunquam ὁπότε αὖτε. Atque ita script. Novi Foderis, περσίδην λέγειν, περσίδην συλλέγειν Πάτερ... &c.

Περσικαλῶνα.] Proprie sunt cervicalia, pulvini qui capiti substernuntur: sed κατὰ χρηστικὴν & improprie, qui etiam cubitis clunibusve. Sed de hoc vocabulo, ut & de usu pulvillorum apud Antiquos, memini me plura observasse ad Theocritum; nec repetam quæ dixi. Tantum observo quam scite & concinne in adulatorem quadret hic character, viz. pulvillos domino suo substernit, curatque ut is quam mollior sedeat. Pulvillos alicui substernere vel consuere pulvillos proverbialis locutio est in Sacra Scriptura, pro adulari, & palium obtundere. Ezek. 13. 18. Consuunt pulvillos sub omni cubito manus, & cervicalia sub capite. Quem locum omnes fere interpretes uno ore expon. de concionatoribus parasiticis, qui placentia loqui amant, & assentiri auditoribus, & oricillas palpare malunt, quam mordaci vero aures vellere. Οὐαὶ τοῖς συγκατατίτοις περσικαλῶνα ἡμῶν πάντα ἀνακλῶντες. Consuere pulvillos, & cervicalia substernere, nihil aliud est, quam oleum instillare auribus auditorum, & verbis blandis ac mollioribus & adulatoriis pacem, & otium, & quietem polliceri; ad hoc quippe pulvillus ponitur, ut mollius quiescant: quisquis ergo male agentibus adulatur, pulvillum sub capite vel cubito jacentis ponit; ut qui corripitur ex culpa debuerat, in ea fultus laudibus mollior quiescat.

Τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὁρμητικὸν ἔδειξεν.] Etiam hoc succinet adulator, quanquam nigra vetusque casa est, (Eisā non alit hos parva culina canes): Lucian. καὶ ὅς εἰκόνην, ubi ostendit discrimen justī laudatoris fœdique adulatoris, Honestus (inquit) encomiastes ἐν οἰκίᾳ ἱπποκρίτου, καὶ δεῖται κατὰ κλισίαν, καὶ ὁρμητικὸν ἔδειξεν, εἴποι δὲ, Ζητῶς τε τοῦδε γ' ὀλυμπίου ἱπποκρίτου αὐτοῦ. Et certe Helenam laudari ob formam, & ἵμνησι; ut nec Herculem ob vires, quis enim vituperat? adulator vero Nireum ex Therſite, Herculem ex Pygmaeo, & denique ex musca elephantum facit. Pergit itaque Lucian. ὅς ἡ καλὰ ἐστὶν ἡ τοῦ ἱπποκρίτου (versum hunc Hom. quo Ulysses magnificentissimum illud Alcinoi palatium depinxit) καὶ οὐκ ἐστὶν οὐδὲν καλὸν ἐστὶν, εἰ μόνον τὴν παρὰ τῷ οὐδὲν καλὸν ἵπποκρίτου, etiam de subulci tugurio hoc carmen usurparet, &c.

Τὴν εἰκόνα ἱμαίαν.] Picturam, & statuam, & Imaginem ei similem esse. Adulatori sunt omnia protinus alba: Adeo omnia omnino ei laudare mos est quæcunque sui domini sunt, in immensum laudibus effer-

efferre, & in cœlum usque evehere bona corporis, bona animi, bona fortunæ, nam omnia hæc adulator aut invenit aut facit. Nihil foedissimis suis unguibus, nihil pestilenti oris sui afflatu, nihil adulationis suæ veneno relinquit intactum, nihil denique illaudatum. Nec p̄los capitis nec ungues pedum prætermittit. Adeo per totum corpus serpit hæc gangræna, hæc pestis per omnia se diffundit. Non tantum nomen & famam, sermones & facetias, ingenium & sales, & liberos, laudat & admiratur hic κλέαξ, sed & vinum & dapes, & domum, & fundum, & denique ipsam picturam & imaginem regis sui & umbram deosculatur; ait siquidem τὴν εἰκόνα ὁμοίαν τῇ hæc vero picturæ virtus, & laus est, ut exemplari conveniat, eique quantum fieri potest exacte & ad amussim respondeat. Neque vero in hoc solummodo foeda hæc hominis adulatio consistit. Quod enim superstitioni nostri iconolatræ pro idolomania sua obtrudere solent, honorem sc. & cultum imaginis redundare in archetypum, ἢ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τὸ πρῶτον διαφέρει, id quodammodo locum hic habere potest; dum enim imaginem laudat ὁ κλέαξ, hoc ipso dominum suum, cujus ea est imago, multo magis laudat atque admiratur. Et profecto ut teste Scriptura avaritia, ita & adulatio genuina avaritiæ proles, idololatria quædam est. Adulator enim dominum suum pro Deo habet, non minus ac Deum colit ac veneratur. — ἵχνη δὲ μὴ ἐν θεῷ αἰσθ. Is, cujus ad quadram vivit, θεὸς αἷς πίμπη ἀντὶ. Adulatorum proin pro Diis habentur, πῶς τι λέλογχον ἴσα θεῶν. liceat enim καὶ συμ-εἰκῶς παρρησίῃ. Scite igitur & cordate Plutarchus in lib. *Quo pacto quis intelligat se profecisse*, monet ut tanquam pharmacum adversus venenum adulationis hoc carmen Hom. semper in promptu habeamus; ubi quis nos magnificentius quam pro merito laudat, ὁσπερ ἰὼ θεὸς εἰμὶ τί μ' ἀδυνατοῖσιν ἱστῶαίς; quod & illud etiam (uti mihi videtur) accommodari potest cum levicula mutatione primæ sc. particulae, ὅς γάρ ἐγώ θεός εἰμι, γίνε δὲ μοι ἵδαν ἔδαν σὸι. Hoc clypeo si retudisset ictum popularis auræ Rex ille σικελικὸς ἐρῶ, & repressisset applausum insanæ multitudinis,

Nec sibi divinos temere sumpsisset honores,

Communi fato, atque humana morte perisset,

Nec miser ante diem, nec tam cito vermis esca:

liceat enim aliquantulum ποιῆσαι. Sed nescio quo me abripuit foeda hæc Adulatoris nostri Iconolatria, imaginis cultus, & adoratio. Adulatoria quædam ars ipsa pictura est; cum enim pictores hominem suo penicillo adumbrant, & coloribus depingunt, fraudem plerunque faciunt & palpum ei obtrudunt, dum scilicet effigiem exemplari pulchriorem faciunt. Quamvis ergo pulchrior fuerit hæc imago archetypo, ait tamen ὁ κλέαξ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν τῇ. Hæc, inquit, domini mei tabella est, In qua tam similem videbis ipsum. Ut sit tam similis sibi nec ipse: Ipsum denique pone cum tabella, Aut utramque — &c. Mirum ni & illud adjiciat ex eodem Epigram. *Ars utinam mores animumque effingere posses, Pulchrior in servis nulla tabella foret;* Lucian. *pro imaginibus, in ἡ ἰαντὸς μόνον αἰσθ.*

ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ταῖς ἑσπερίαις καλεαμέναις τὴν εἰρηνηφόρον ἀλυσιν. Καί-
μου γάρ τοι ὅσοι καλεομένης μέλειται, οἱ δὲ πρὸς τὸ ἐμπαρονομαζέμενοι αὐτοῖς ἐκεί-
νων. Hi sunt illi Xenophontes pictorum, qui Κύριες vel potius Κυρίαι
suos depingunt, non quales sunt, sed esse debent. Sic pictor & adu-
lator mutuum sibi opem præstant. Pictor formosiorē longe quam
est hominē fingit, atque pingit; tum Adulator picturam homini
quam simillimā esse jurat atque contendit; uterque insigniter & e-
gregie mendax; unus fucum facit, alter palpum obtrudit; uterque
impune; imo uterque rem facit. Sic *pictoris* atque *poetæ*, imo
pictoris & *paratis* *Quilibet audendi semper fuit æqua potestas.*
Τὸ καλέλαιον.] In summa, summam in dicam; breviter, verbo ut omnia
complectar. Concisa & elliptica locutio apud Græcos: in quo dicendi ge-
nere verbum ὅτι raro exprimitur, sed plerumq; reticetur, quales sunt &
illæ phrasæ—τὸ λοιπόν, τὸ μύχρον, ταχέστερον ἢ σημειῶν ἄν, τίληθ' ἢ, &c.
Videtur esse vox traducta ἀπὸ τ' λογιζομαι, qua ex omnibus impensis
& computatis totalis summa colligitur: ea enim proprie est καλέλαιον,
summa totalis. Heb. 8. 1. Καλέλαιον ἢ διὰ τις λαμβάνεις, Vulg. capi-
tulum super ea qua dicuntur, inepte: nec enim Latina vox hoc sensu
usurpatur; rectius ergo Cl. Beza, *eorum qua dicimus, hæc summa est.*
Ifocr. Καλέλαιον ἢ τοῦ ἐμπαρονομίου. Nonnunquam plenius & ἐπιτελείων δι-
cunt, ὡς δ' ἐν καραλαίοις εἰπών, *ut summam dicam.* Demosth. τίς οὗδ'
καλέλαιον, *Summa autem hæc est; ut paucis omnia complectar.* Aristot.
dixit ἐν καραλαίοις. Polib. lib. 3, ὡς δ' ἐν καραλαίοις εἰπών *ut summam*
dicam, ut semel omnia comprehendam. Quare καλέλαιον habeat ac-
cent. in antepen. cum sit a καλὰ oxyt. videatur alibi? Notetur
etiam differentia inter substantiva in αἰος & ειός quoad accentum. Subst.
in αἰος retrahunt acc. h. e. sunt proparoxyt. neque circumflectunt pen.
etiā si deriverent ab oxytonis vel circumflexis, ut a τροπή τετραπίου,
ab ἔρμαις, ἔρμαιον, a καλὰ, καλέλαιον. Contra substantiva in ειός pro-
movent acc. h. e. circumflectunt penult. imo etiā si fiant a bary-
tonis, ut non solum ἀρχαίον ab ἀρχή, σάδιον ab σάβη &c. sed etiam
μηχανίον ἀ μηχανή, λυκάιον, προσωπίον, κτηλαίον, μουσίον ἀ μουσα, σημείον
ἀ σημά, χαμαιτυπίον prostibulum, λυγαναρ, ἀ χαμαιτύπη scortum,
πορείον ἀ πόρτα, βαλαντίον ἀ βάλανθ' glans; quia glandium putamina
succedere Veteribus mos erat, inquit Etymologus, cum e bal-
neis exirent; lepidum enim & tantum non ridiculum illud Etymon
est, quo βαλαντίον dicitur παρεῖ τὸ βάλλειν τιώ άνίας, quia in balneo
curæ & dolores abijciuntur; quasi lavacrum abluit curas, & anxie-
tatem pellat ex animo, essetque Νυμφίος τ' ἀρχαίον τι, καίεν θάλασαν
ἀπάντων. Quæ quidem non balnei, sed vini virtus est, si Anacr. cre-
dimus, "Οσαι πίνω τ' εἶπον, Εὐδυσσι αἱ μέγιστα. Hanc vim aqua si habet
ret in balneis, libentius accederem lyrae Pindarice notum illud canenti,
"Αελον μή μοι ἄδω. Hinc verbum καλέλαιον in summam constabere,
colligere, breviter & summam agere. Atque ita hoc verbum accipit
Vir Cl. Ludov. de Dieu ἡ μακρότης in loco Evangelii, ubi agitur de
servo ab agricolis contumeliose habito, Marc. 12. 4. Κραίνον λιδο-
βάλοινατος ιεροβαλοισας, ἢ δ' ὑψίστου ἀπικρυφίον. Quæ verba plerique in-
terprete-

terpretes sic exp. *atque illum jactis lapidibus in capite vulnerarunt, & remiserunt indigne habitum, seu contumeliose.* Et sic Vulg. *illum in capite vulnerarunt.* Quem & nos sequimur in Versione nostra. Hæc significatio verbi *καταλαύειν* quam nova & insolens sit, negarim non potest, nec dissimulat Cl. Casaubonus; qui, licet hanc interpretationem amplectatur, fatetur tamen hoc verbum in hoc significatione esse *ἥν ἀπαξ εἰρημίων.* Quamobrem, etsi Ego non is sum qui temere velim discedere à recepta versione, mihi tamen & ingeniosa & valde probabilis videtur conjectura doctiss. Ludov. de Dieu, qui ita hunc locum vertit, *& cum lapidassent eum breviter (vel summatim, compendiose) egerunt, & remiserunt inhonoratum, i. e. non diu disputarunt, sed omnibus scrupulis & difficultatibus in compendium contrahitis, breviter & summatim collegerunt, remittendum eum esse ignominiose: breviter, & dimiserunt i. e. breviter dimiserunt, phrasi Heb. usitatissima, καταλαύδεις ἀπέστειλας.* Eodem fere sensu usurpatum invenio verbum huic synon. ἀποκαρῶν apud Herodot. *Τερψίχ. πύδμῳ δ' ἡ πέρις ἦν ἀνέλεον, ἀπακαρῶν σφί' τὰς, Ubi id ex nuntiis audivit, ita eis ingenue respondit, Valla: imo potius, summatim hac ipsis resp. vel, vel summatim paucis complexus, ipsis ita resp. nec absimili prorsus modo dixit Hesiodus non procul ab initio Operum, εἰ δ' ἰδίαις, ἴσθ' ἐν τοι ἰσθ' λόγον ἐκαρῶσω, alium tibi sermonem summatim dicam, vel paucis complectar, καταλαύσω* quemadmodum Thucyd. *καταλαύοντες ἐκ πολλῶν i. e. summatim dicentes, in summatim contrahentes.* Schol. *καταλαύοντες καταλαύδεις, ἢ σωτὴρμυθίας λήγοντες ἐπιλείποντες & plenius Demosth. in fine secundæ Olynth. λίγω δὲ καταλαύω & adhuc plenius idem Demosth. in fine orat. ἀπὸ σωτῆρος, ἔστι δ', ἃ Ἀθηναῖοι, καταλαύον ἀπαύτων ἥν εἰρημίων.*

Πάντα λήγοντες χαρίζεσθαι ὑπολαμβάνειν] i. e. *πάντα πέρις χάριν λήγειν, ad favorem captandum loqui, placentia loqui, ad gratiam & benevolentiam omnes sermones dirigere & accommodare: quod facere solent tum Rhetores, & Demagogi, οἱ δημοκῶποι ἢ δημοκόλαις, in publicis concionibus; tum parasiti, atque adulescentes, in privatis colloquiis.* Hoc Græci uno vocabulo eleganter dicunt *χαρίζεσθαι* ἢ ἔτι μᾶλλον *Non est meum frustra adblandiri, & lingua tantum & verbo tenus gratificari.* Schol. *χαρίζεσθαι μίχρη γλώσσῃ χαρίζεσθαι ἢ ἐν ἔργῳ, & transpositis vocabulis in compositione γλωσσοχαρίτων, vel potius γλωσσοχαρίων* quo verbo usi sunt 70 Interpr. in quodam loco Solom. viz. *Prov. 28. 23. Ὁ ἐλέγχων ἀνθρώπου ἰδὲς, χάριτας μέλλει εἶναι τῷ γλωσσοχαρίτῳ. Qui reprehendit hominem, gratiam postea inveniet apud eum, magis quam ille qui lingua sua adblanditur.* Heb. *יִשְׁלַח לִשְׁנָיו* quam qui levigat & emollit linguam. Cujusmodi blandiloquentiam Græci *χρυσολογίαι* appellant. Usus est hoc vocab. S. Paulus ad Rom. cap. 16. *αἷς τῆς χρυσολογίας ἢ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας ἡς ἀκούω, Per blandiloquentiam & assentationem corda hominum simplicium seducunt.* *Χρυσολόγοι* igitur sunt adulatores, qui bona verba dant, & præterea nihil. Unde Pertinax Imperator dictus est *χρυσολόγος* (inquit Aurel. Victor) *quia blandus magis fuit, quam beneficus.* Quid quod hac ipsa voce

voce χρησὶν libenter utuntur οἱ χρησάμενοι. Ita enim supra κάλαξ noster, dum Regis sui liberos intuetur, exclamat, χρηστὸν πατέρα νύημι, cum ē mensa sumat aliquid, ταῦτά μοι εἰς χρησὶν ἴσιν inquit, quod revera est χρησάμεν, omnia bona dicere, & appellare. Περὶ χάριν λέγειν, & πρὸς χάριν κελύειν, & πρὸς χάριν δαμναροῦν. Demosth. initio tertiæ Olynth. ἰσχυρὸν γάρ, εἰς οὗ τῷ πρὸς χάριν δαμναροῦν εἴπης, εἰς πάντας περὶ ἀλλοτρίων χάριν παρὰ πάντα περὶ μὲν, b. e. H. Wolphio interprete, videtis enim, ex eo quod quidam ad gratiam conciones haberent, res nostras in omnem progressas esse calamitatem: Vel, ut alius Vir doctissimus, quondam huius loci genius, vertit, videtis præsentem Reip. statum nonnullorum assentationibus ad vestram voluntatem, non veritatem, loquentium in pessimum locum adductum. Quod de nostris quoque temporibus utinam non minus verum esset. Theocr. pro πρὸς χάριν, dixit ἐν χάριτι, Idyll. 5. — Τὸ δ' αὖ φίλος μὴτ' ἐμὲ Μόρπον' Ἐν χάριτι κελύει, μὴτ' ἐν τῷ γὰρ ἔσται οὐδ' οὐκ, Neque mihi in iudicio gratificeris, neque porro isti faveas. Ἐν χάριτι κελύει, i. e. πρὸς χάριν.

CAPUT III.

Περὶ Ἀδολοχίας.

Αδολοχία] πρὸς τὸ ἀδολοχῆσαι λέγειν. Ἄδω placeo, ἀρίσκω, ἄδω, Aor. 2. ἀδόν unde ἄδω, ut sic ἀδολοχῆσαι sit, mutato aspero spiritu in tenuem, qui placet sibi in confabulationibus, vel qui colloquiis & confabulationibus nimium quantum delectatur, quemadmodum solent homines otiosi & male feriat, & garruli senes, qui dies integros nugatoriis confabulationibus frangunt atque consumunt. Vel ab ἀδός, ἀδός, πλῆσιμον, satietas, fastidium, — ἀδός τὸ μὴ ἔχειν θυμὸν, apud Hom. Il. λ. unde ἀδόν, & ἀδόν, ubertim, assatim, copiose; ἀδός autem quasi ἀδός, quia satietas omnis ingrata & injucunda. Unde Schol. Aristoph. τὴν ἀδολοχίαν exponit τὸν πρὸς ἀδόν ὁμιλίαν, alludens forte ad Etymologiam. Ἀδόν (quæ altera vox est in hac compositione) varie expon. à Gram. Hesych. Ἀδόν, ὁμιλία, ἢ ἡ φλυαγία, ἢ ὁ δημόσιος τόπος, ἐν ᾧ διεσπασμένοι οἱ πτωχοί, ἢ διασπασμένοι ἀλλήλοις: est igitur & confabulatio, & locus confabulationis publicus, δημόσιος τόπος, ut in triviis & angiporis, ubi pauperes & mendici coire solent ad confabulandum: sive locus privatus, unde & cameram seu conclave quidam interpretantur. Secundum duplicem hanc notionem, duplicem ei Etymologiam tribuunt Grammatici: si pro colloquio, seu confabulatione sumitur, tum Ἀδόν fiet à præter. act. Ἀδόν, ἔω, χα, Ἀδόν, Ἀδόν si pro loco confabulandi seu cubiculo seu conclavi, ubi tute & secreto habentur colloquia, tum Ἀδόν erit a Ἀδόν leās. Ita circa has vocum tricas Ἀδόν λέγειν ἢ ἀδολοχῆσαι οἱ πρὸς γογγυστικῶν παίδες, cum hæc vox pura pura sit Heb. est enim Græcum Ἀδόν nihil aliud quam Heb. חדר conclave, cubiculum, quia sc. conclave locus est familiaribus & privatis colloquiis

quius maximè idoneus & accommodus: unde proverbii speciem habere videtur illud in Sacra pagina 2. Reg. 6. 12. *Elifens Propheta indicat Regi Israel omnia verba quacunque locutus fueris in conclavi tuo, h. e. arcana tua consilia & privata colloquia revelat.*

Hanc esse propriam & primævam hujus vocis significationem hinc colligere licet, quod apud antiquissimos scriptores ferè in hoc sensu usurpetur, sc. non pro *confabulatione ipsa*, sed pro *loco in quo habetur colloquium* seu *confabulatio*: Hesiod. 'Ελπίς δ' ἐν ἀγῶνι καὶ χαρμῶν ἀνδρῶν καμίζει "Ἡμεῖς ἐν λίχῃ, τῇ μὲν βίῳ ἀμύσσεια, ubi interpretantur ἡμεῖς ἐν λίχῃ, *sedentem in taberna*. Joh. Tzetzes ad eum locum, τὸ παλαιὸν τὰ χαλκῆα καὶ πάντα τὰ ἱρραστήρια τὰ πῦρ ἔχοντα ἀδουεῖν, ἃ καὶ λίχαι ἰσχυλῶν, ὅτι αἱ πάντες εἰσὶν ἡμεῖς ἐν αὐτοῖς, καὶ μέλιστα ἐν χαλκῶνι, λίχαι καὶ θλυεῖας λέγον συνίστανται θυμωμένοι. Homines certè otiosi & garruli ad focum astantes solent hoc modo θλυεῖν & ἀδολιχεῖν, & caminum etiam colloquiis excalfacere. Unde Suidas λίχῳ, apud Hesiod. in illo loco paulo supra, *caminum* interpretatur. Sed profecto latius significat hæc vox, est enim λίχη, quivis locus mutuis confabulationibus & colloquiis accommodus, & verti potest *conciliabulum*, *conventiculum*: ut apud historiæ Patrem *Musa* ult. Κατίζων ἐν ταῖς λίχαις ἧδ' ἡσέωνται, *In senum conventibus* seu *conventiculis sedens*: & iterum, καὶ λόγον, ὃν καὶ ἐν ταῖς λίχαις ἔλκων, *sermonem, quem & in conventiculis dicebat*; denique Hom. Od. τ. Ἔστιν τάλας, σὺ γὰρ περὶ φρίνας ἐκπαπτασμένος ἰσθί, Οὐδ' ἰδὲ λίχῃ ἔδωκεν χαλκῆον ἱεὺς δέμων ἰλθῶν, Οὐδ' οὐ καὶ ἐν λίχῳ, ἀλλ' ἐνθάδε ποικίλ' ἀγροῦσι, *Neque vis cubare fabri alicujus in adibus, Vel in taberna aliqua*. Eustath. ad locum; Ἡ καὶ λίχη δημῶν ἀθύρσις οἰκίῃ, ἔσθαι αἱ ἐν αὐτῇ συναγρόμενοι, ὡς λίχη τὸ αὐτὸ ἔχει, καὶ ἐλισχαινοῖ δέ, ὅ ἐστι ἀμύλων, τὰ δαῖντα διὰ τὴν αὐτοῖς. Μιμνῆται δὲ τίτῳ καὶ Ἡσίοδῳ ἐν τῇ, Πᾶρ δ' ἰδὲ χαλκῶνι δῶκεν καὶ ἰπ' ἀλκῆ λίχῳ, καὶ παρὰ τὸ λίχη λίχη, καὶ παρὰ τὸ ἐλισχαινοῖ, ἅψ' ἡ καὶ τὸ ἀδολιχεῖν καὶ ὁ ἀδολιχεῖν. Χαλκοὶ δῶκεν Hesiodo sunt τὰ χαλκῆα, καὶ πάντα ἱρραστήρια πῦρ ἔχοντα, ut Schol. Hes. & χαλκῆοι δέμωνι, apud Homerus idem sunt, viz. *araria*, ergasteria omnium βαναύσων qui igni operantur, seu officinæ ferrariæ, in quibus ignis quidam Vestalis & focus perennis & perpetuus est; quocirca mendici & pauperes (quibus res angusta domi focalibus emendis non sufficeret, & profecto nonnunquam inverso proverbio αἱ ἀνθρώποις ἀπονεύει) solebant (inquam) homines tenuis fortunæ hyberno tempore ad hæc χαλκῶνι confluere, ut sc. gratis se calefacerent, quod etiam hodieque licet observare; hujusmodi videmus enim pauperculos in officinis garrientes & confabulantes: quæ aliquando non minus sermonibus & colloquiis quam igne fervent. Quin & tonstrinx nostræ hac ratione χαλκῆα dici possunt: Nam certe tonsores ferro & igni artem suam exercent, & plerunque etiam his focus perennis; atque hinc communes λίχαι, & receptacula ἧδ' ἀδολιχῶν, & garrularum avium nidi atque caveæ, & denique rerum novarum officinæ τὰ καμῖα jam olim habita sunt, & etiamnum habentur. Hujusmodi omnia ἱρραστήρια, πῦρ ἔχοντα, καὶ ἀδουεῖν, ἢ ἀδύρματα, *quæ ignem habent, & sine foribus, vel aper-*

his foribus stant, λέχαι dici possunt; imo & sic olim dicebantur, ὡς Tzetz ad Hesiod. credimus, quanquam & Homerus, & Hesiod. inter χαλαῖοι & λέχαι locis citatis videntur distinguere. Etiam Eustath. ad Hom. & Proclus ad Hesiod. Erant autem (inquit ille) Athenis huiusmodi λέχαι 300 & 60. loci sc. ubi conveniebant pauperes, ut se gratis calefacerent: ejus verba sunt, καὶ γὰρ οἱ Ἀθῆναιος ἴσαν τοῦτοι τόποι, καὶ ἀποκρίνοντο λέχαι, ἐξήκοντα, καὶ τετρακίστοι, ac siccant ædificia quædam in hanc rem exstructa, & ideo tantum comparata, ut pauperes illuc convenirent in hyeme, & calefacerent sese: quod profecto mirum.

Ἀδελεία & ἀδελείη in triplici sensu ab auctoribus usurpatum observavi. In sensu Sacro seu Ecclesiastico, in sensu Rhetorico, & in sensu Ethico seu Morali. In duobus prioribus ἀδελεία aut laudatur, aut saltem excusatur, aut honesta est, aut licita; in postremo autem viz. in sensu Morali semper in vitio ponitur. Ἀδελείη igitur in Sacra Scriptura fere in bonum usurpatur, & respondet Heb. יָצַו quod significat meditari, contemplari, exercere; sic in Psalm. 119. σέπτις, καὶ οὐκ ἐντολαῖς σου ἀδελείῃ σου ἀδελείῃ σου ἐν τοῖς θαυμάσις σου ἀδελείῃ σου ἐν τοῖς θαυμάσις σου. ubi ἀδελείῃ est exerceri, vel meditari. Apud Rhetores ἀδελεία figura quædam est, eadem fere quæ Pleonasmus, cum vox aliqua in oratione περίσσεια seu redundat. Talem ἀδελείαν observat Eustath. in illo hemistichio Homeri—ὅν κ' αὖτε καὶ πάλιν λέγει. vox enim illa ὅν videtur superflua, cum καὶ πάλιν in duali per se numerum denotet, & duos duces seu Imperatores designet. Sic ὅν δ' ἔρ' & περὶ αὐτὸν ἴδον ἔδ' idem enim est ac si diceret, Περὶ αὐτὸν ἔδ' καὶ πάλιν ἔδ' καὶ πάλιν ἀδελείαν οἱ σφ' οἱ, ὅτι δὲ καὶ πάλιν τὸ ἀπὸ τοῦ καὶ λέγει περὶ αὐτὸν, ἐκπερὶ αὐτὸν ἐκπερὶ αὐτὸν, καὶ ἔτι δι' αὐτὸν ἔδ'. Excusatur autem hæc ἀδελεία, tum propter poeticam licentiam, tum propter περιφάνειαν & perspicuitatem; unde fit, ut vocabulum eo modo usurpatum non omnino otiosum videatur. Denique in sensu Ethico seu Morali ἀδελεία semper in sequiorem partem sumitur, & idem est quod φλυαρία, nugatio, γαργυλία, γλαυαλία, atque hoc linguae vitium est, quod hoc in capite describit & χαρακτηρίζει Theophrastus, ἀδελεία, ἀπεργαστολογία.

Ἀπεργαστολογία] Ἀπεργαστολογία, temerarius, inconsideratus, inconsultus, indeliberatus, tam de rebus, quam de personis. Ἀπεργ. sunt, qui quicquid in buccam venerit temere effutunt, οἷοι δ' ἂν γλῶσσαι περὶ τριγῶν & διατρίγων, qui non satis muniunt, neque custodiunt illud ἔργον τὸ ὅδ' ὁδόντων quibus γλῶσσαι θύρου ἐν ὀπίσθεν τῶν Ἀρμολύων. — Καὶ π' ἔργον περὶ αὐτὸν ἔργον τ' ἀρρίπτον ἀμύνειν. Aristoteles utroque modo, tam de re, quam de persona; de re, Ethic. 5. 8. ἀπεργαστοὶ καὶ ὅσοι ἀπεργάζονται, inconsulti, involuntaria sunt, quæ indeliberata. Notum quid sit apud eum περὶ αὐτὸν & βέλονται, quarum hæc intellectus, illa voluntatis actio est; utraque ad actum moralem requisita. De persona idem philosoph. Ethic. 7. 8. Intemperantes peiores sunt incontinentibus, ὡς ἐκείνοι καὶ γὰρ πᾶσι ἐπὶ τῶν καὶ ἐν ἀπεργάζονται, ἀσπίς ἔστιν. Ἀπεργάζονται non semper in vitio ponitur, quædam enim ἀπεργ. indelib. sunt, quia non cadunt sub

sub delib. ut finis moraliter sumptus, & quæ non sunt ἡμῖν in nostra potestate scilicet; non enim consultamus de fine: τὰλα non est βουλευτὴν, sed βουλευτῶν, finis appetitur absque prævia deliberatione; βούλοισι est appetitio finis, βουλευσι consultatio de mediis. At alia ἀπεβόλῃ indeliberata sunt privative, de quibus non deliberamus, qualia sunt dicta aut facta temeraria, & inconsulta, & inconsiderata, quæ pervertunt τὸ ἡμῶν, nec audiunt τὸ ἀποχρῆσθαι, & tale ἀπεβόλῃ est sermo τῷ ἀδελῷ hoc in loco; sic & omnia quæ sunt vel ἡμῶν, vel ἡμεῖς ἡμῶν, vel ἡμεῖς ἡμῶν, sunt ἀπεβόλῃ, quia non cadunt sub deliberationem. Hunc ἀδελῷ characterem non omisit princeps poetarum in suo Nestore, sene illo garrulo ac verboso, *Iliad.* α.

Ἦδη γάρ ποτ' ἔγωγε ἀπέειπον ἰὲ παρ' ὁμῶν
 Ἀνδρῶν ἀμείλιχον, ὃ ἔποτ' ἐμὲ οὔτ' ἀδελῶν
 Οὐ γάρ πω τοῖς ἰδὼν ἀνδράς, ἔδδ' ἰδῶμαι,
 Οἷον Πηλεΐδου τι δρῶντά τι ποιῶντα λαῶν.

ubi senex de antiquis loquens antiquum obtinet.

Ὅν μὲν γινώσκαι.] Horatius,

*Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu, Quid agis dulcissime verum?*

Ὡς πολὺ πονηρότεροι εἰσιν οἱ νῦν &c.] Garrulitas plerunque senile vitium est; itaque senis hunc characterem statuit Horatius, quod sit *Laudator temporis acti Se puero*. Videntur autem οἱ ἀδελῶν hoc μῦθος vitio laborare, & præteritam ætatem præsentī anteferre, quia sc. transacta tempora πολλὴν ἰσχυρίαν παρέχουσιν, uberem garruendi materiam & amplam sermonum segetem præbent: hinc enim haurire possunt non ad clepsydram modo, sed ad amphoram. *Aristot.* 2. *Rhet.* cap. 15. senile hoc ulcus τὸ φλυασιᾶς tangit, διατυλίσσιν (inquit) τὰ γινώσκοντα λέγοντες, & rationem subnectit, ἀγαμυνοσκόμοις γὰρ ἔδδοντες, *Res præteritas nunquam narrare intermittunt, latantur enim cum eas memoria repetunt.* Et senes quidem antiqua novis, & ante acta præsentibus anteponunt, tum ex morositate quadam seu ἀψυχία, tædioque rerum præsentium, tum ex voluptate quadam, quam ex rerum ante gestarum recordatione percipiunt. At in garrulo nostro ac locutuleio ista morum ac temporum comparatio, non tam ex animi morbo, quam linguæ pruritu quodam ac intemperie; oriri & profuere videtur. Frequens fere est & in omnium ore antiquitatis encomium, *Laudamus veteres, sed nostris utimur annis*, inquit ille: *Vive moribus antiquis, utere verbis præsentibus*, inquit alter. Quo jure, quavē injuria hoc fiat, quandocumque viz. vetus seculum cum præsentī contendimus, saltem quoad vitam ac mores, quod palmam plerunque deferimus antiquitati rerum, non est hujus loci disquirere; certe cauto pede hic procedendum monet sapientiss. mortalium *Eccl.* 7. 10. *Ne dicas, quid putas causa est quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt? stulta enim est hujuscemodi interrogatio.* Acutiss. poeta Martialis ad invidiam hoc refert. *L.* 5. elegantiss. illo Epigrammate;

Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,

Et sua quod rarus tempora lector amat?

Hi sunt invidia nimirum, Regule, mores,

Præferat antiquos semper ut illa novis.

Et nonnullis interjectis concludit hoc disticho,

Vos tamen ô nostri non festinate libelli,

Si post fama venit gloria, non propero.

Et alibi ineptum quendam declamatorem & hypercriticum sui ævi censorem hoc Epigr. perstringit:

Dixerat ô mores, ô tempora, Tullius olim,

Sacrilegum strueret cum Catilina nefas.

Et interposita post quædam false concludit,

Non nostri faciunt tibi quod tua tempora sordent,

Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

Nec tamen omnino a vero abludit hæc garruli nostri querela: *Loquacem dicere verum* *Quid vetas?* Πολλὰ τοι ἀδύλαχ' ἀνὴρ κατα-
χίειν εἶπ'. Duram fortasse provinciam suscipiet, (prout nunc sunt
tempora, οἷος τοῦ βροτοῦ σῖσι) si qui in hac fæce temporum, in ferrea
hæc ætate— & plane ferrea, præsentis sæculi causam contra antiquita-
tem defendat, & contra ἀδύλαχ' nostrum in arenam descendat. Com-
munis certe hæc opinio est, quæ jamdudum apud plerosque invaluit,
ὡς πολὺ πονηρότεροι σῖσι οἱ τοῦ ἔρ. mundum tam doctrina quam mori-
bus seipso indies pejorem evadere, omniaque in eo jam fluere &
retro sublapsa referri, & quotidie vergere in deterius;

Terra malos homines nunc educat atque pusillos;

Ætas parentum pejor avis tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem
vitiosorem: concinit Hom. *Odyss. B. 276, 7.* Παῖδες γὰρ τοὶ παῖδες
ἔρ. Quod tamen solide & acute fecisse video nostratem quendam
virum gravissimum, atque doctissimum, in libro quem inscripsit *A-*
pologiam providentia. Quanquam mihi profecto optima videtur se-
nescentis mundi defensio, quæ re & facto potius quam verbo &
scriptis instituitur, si unusquisque sc. pro virili sua nitatur vitæ mo-
rumque integritate hanc præsentis ævi calumniam diluere, & palmam
eripere antiquitati, & denique hanc garruli sententiam confu-
tare, ὡς πολὺ πονηρότεροι ἔρ.

[*Ἀρχαίων.*] Sed ne omnia veteribus tribuamus, & ne nimium sibi
applaudat antiquitas, οἱ ἀρχαῖοι veteres ex usu Gr. Ling. sunt etiam
simplices, stulti, inepti: Nazianz. *Epist. quadam,* ὥς ἀρχαῖός τις εἰμι καὶ
μῆται, ita simplex sum & stolidus. Plato in *Euthyd.* ὅτι ἔχων θλινα-
μῖς, καὶ ἀρχαϊότητος εἰς τὴν δόξιν, quia nugaris, & stultior es quam de-
cet. Aristoph. *Nub.* "Ὅτι παιδάριον εἶ καὶ φρονεῖς ἀρχαῖον, quia puer es
& sapis senum deliria. Schol. ἀρχ. μωρὰ, βλάδη, λῆρα. Ἀρχαῖος οἱ μωροὶ
καλοῦντο, ἀπὸ τοῦ ὅτι τὴν Κρόνῳ ἐκείνων ἀρχαίων καὶ ἀπεργαζόμενοι ἀνθρώπων.
Sumptum igitur hoc a moribus Antiquorum, qui rudes ac sinceri, ac
simplices fuere; minime ficti, nec simulati, ἀνυπόκριτοι καὶ ἀπεργαζο-
μενοι, ἀπλοὶ καὶ βλάδεις, sine fuco, sine fallacia. Atque hoc in laude po-
tius quam in vitio ponendum est. Quod si ita sit, haud sane video,

quomodo nos solari possit, aut causam nostram multum juvare, hæc hujus vocis homonymia. Sint *οἱ ἀρχαῖοι* veteres & simplices, modo sinceri: Simus nos callidi & versuti, & ingeniosi, modo nequam & improbi; non equidem nobis invidet antiquitas. Facile patiuntur *οἱ ἀρχαῖοι* hujus vocis abusum & catachresin. Non mirum si *ἀρχαῖος*, qui proprie *antiquus*, etiam eo deducatur, ut *stultum* & *delirum* significet; cum & *simplex*, qui proprie est *sincerus*, sit etiam *stolidus*; imo & vocabulum *ἀνάσσειν*, quod proprie *hominem bona indolis sive bene moratum* designat, eo tandem delapsum est, ut *simplicem*, & *ineptum*, *fatuumque* significet. Ita viz. & linguæ pariter & vitæ puritatem simplicitatemque amisimus. Ita bona vocabula degenerarunt, & ex fæce seculi vitium traxerunt, & voces una cum moribus sunt corruptæ. Veteres & vitæ & vocis simplicitatem nobis tradiderunt, nos utramque corrupimus.

Ὡς δὲ οἱ γράμμαται οἱ πνεῖς &c.] *Frumenta in foro vili venduntur, vili venit triticum*; id enim proprie *ὡς δὲ οἱ*, *quam vili venit triticum*: quæ quidem quæstio est apud nos magni ponderis, multum enim facit *πνεῖς* τὰ λήθη, & ad faciendam rem nobis conducit ὁ *πνεῖς*, & plur. *οἱ πνεῖς*. Ut annona ipsa communis omnium victus est, & qui omnium ore comeditur, ita pretium annonæ communis fere omnium sermo est, & qui omnium ore teritur; & nugaces & futiles præfertim homines, ἀδυνεῖστοι & ἀσυνελόγοι, hæc grana colligunt, ex annonæ pretio garriendi ansam arripiunt, ipsumque frumentum iis sermonis materia: obvium quemque obtundunt frivolis & ineptis quæstionibus, ut *quanti venit triticum*, & *Hora quosa est*? Hanc Davo ἀδολογίας tribuit Terent.

Quid turba est apud forum? quid illic hominum litigant?

Tum, *Annona cara est; quid dicam aliud nescio.*

Πνεῖς proprie *triticum*, κατὰ χροῖον. quodvis frumentum; coincidit omnino quoad literas & accentum cum genitivo *πνεῖς* a πῶρ ignis, sed distinguitur per quantitatem, quæ in penult. genit. *πνεῖς* ignis semper est brevis, in nominativo *πνεῖς triticum* semper longa. Aliud præterea est, quod de hac voce observo; quod cum *triticum* vox Lat. legatur tantum in singulari. (caret enim plurali juxta Gram.) contra *οἱ πνεῖς* libentius dicunt Græci in numero multitudinis, uti hoc in loco: Sic Hom. *πνεῖς τὰ ξεινὰ τὰ*. Et alibi *πυρὸς καὶ κειδῶς*. & certe poeta ille, norma Hellenismi, nunquam dicit *κειδῶ* vel *κειδῶν* pro *hordeo*, sed semper *κειδῶν* vel *κειδῶς* in numero plurali, quod parvo ematur. *Ἀξίων* hoc in loco est *εὐανον*, quod *vili venit* & *pretio dignum est*: atque ita semper hæc vox significat, cum absolute ponitur, & sine genitivo. Athenæus ex vetere Comico, *ἀξιώτερος Πωλῶν, ὡς οἷου, τὸς ἀρτους ἐκεῖ, minore pretio panes ibi vendunt*. Et Aristoph. *Ὁ πῶρ ἄφῳς εἶδον ἀξιώτερας, δυνωτότερας, nunquam vidi aphyas melius emptas, magis pretio dignas*. Hesych. *Ἀξίων. εὐανον*. Atque hæc, etsi non HomERICA sed ATTICA, videtur esse propria & primigenia hujus vocis significatio; saltem si originem ejus attendamus. *Ἀξίων* enim *παρὰ τὸ ἀγῶν* est autem *ἀγῶν* vox τὸ σπαρμῆκος, & idem valet quod *ἐλκων pendere*; *ἀγῶν*, *ἀξῶν*.

ἀξίον illud igitur est ἀξίον, quod ἀξίον h. e. κατέλαβεν τὸ ζυγόν lanceam in qua ponitur trahit ac deprimat: atque ea merx demum est ἀξίον h. e. ἴσωνται, quæ in lance posita, contra pretium appensa, ei præponderat, & plus valoris obtinet.

Πολλοὶ ἐπιδημοῦσι ξένους.] Etiam hinc garriendi ansam arripit ὁ ἀδολέχης. Nec mirum; solent enim homines extranei & peregrini in civitate aliqua commorantes omnium oculos & linguas ad se attrahere; & personæ & res novæ, & peregrinæ, πολλὰ ἰσχυρὰ παύχην εἰδέναι, viz. communis hic humanæ naturæ morbus est τὸ φιλόχαινον, & jam olim fuit: & imprimis propter hoc notati sunt Athenienses, ad quorum mores præcipue respicit Theophrast. in hoc libello. Hunc novitatis pruritus quo Athen. urbs laborabat, tangit ipsa Sacra Scrip. Act. Apost. cap. 17. vers. 21. Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένους οἷς ἑδὲν ἔπαυον ἀκρίβειαν ἢ λήγειν τι καὶ ἀκρίβειαν κενότατον. Ubi habemus etiam ἐπιδημοῦντας ξένους, uti hic apud Theophr. hoc est, extraneos, inquilinos, vel inquil. peregrinos; ita enim vertere mallet cum Cl. Beza, quam cum vetere Vulg. hospites advenas. Neq; enim verisimile quoscunque advenas, quicunque Athenas ventitabant, isto Athenienium vitio laborasse, sed eos tantum peregrinos, qui ibi conducto domicilio habitarent, in urbe morarentur: hi enim cum indigenis aliquandiu versantes, & cum iis commercium habentes, hanc φιλοχαινίαν scabiem (ut ita dicam pruriginem) ab iis traxerunt. Nec profecto hospes aut advena quicunque dicitur ἐπιδημοῦν in urbe aliqua, sed is tantum qui aliquandiu in ea habitat & commoratur. Hoc enim proprie est ἐπιδημοῦν. (cui contrarium ἀποδημοῦν per se proficisci, aut peregrinari.) in aliquo loco peregre agere, diversari alicubi, & tanquam peregrinum habitare, peregrinari in aliquo loco. Unde ξένος καὶ παρῑπτόμενος conjunguntur, Psalm. 39. Quanquam generaliter ἐπιδημοῦν etiam dicitur qui domi est, vel qui domum est reversus, post peregrinationem, qui inter populum suum est. Hom. Od. A. — ἴσας ἐπιδημόν τῃ Σὸν πατρίδ' dixerunt vel putarunt domiesse, vel domum rediisse tuum patrem; & ἐπιδημοῦν, popularis, communis, publicus, unde πόλεμος ἐπιδημοῦν pro πολέμῳ, apud eundem poetam, bellum populare, civile,

*Ὅς πολέμῳ ἰσχυρὰ ἐπιδημία ἐκρύβηται.

Τὴν θάλασσαν καὶ διονυσίαν πλοῦσιμον τῇ.] Ecce, ὁ ἀδολέχης διὰ περιφρασίν καὶ ὀργάνῳ, terra marique, sermocinandi materiam conquirat atque venatur. Διονύσια sunt Liberalia, seu Bacchanalia, festa scilicet quæ in honorem Bacchi celebrantur. Gemina autem Dionysia ab Atheniensibus agebantur; Una autumnalia, altera verna. Dionysia autumnalia in agris habebantur extra urbem, unde dicta erant διονύσια τὰ κατὰ ἀγρούς, & Dionysia minora; erant enim tantum παρεσκευασμένα quædam seu præparatio ad Bacchanalia verna, quæ majora & antiquiora fuere. Dicebantur porro autumnalia hæc Dionysia τὰ λωύσια, ἢ λωύς torcular, videntur enim habita fuisse hæc festa post vindemiam & collectas fruges, & uvas in torcularibus calcatas: tum enim vini primitias Lenxō Libero patri libabant, unde & carmen ἐκλῶσιον, quod accinebant ad torcular, dum uvas exprimerent. Op. pian. Cyneg. L. 1. Καὶ βότρυς ἡμετέριον θάλλειν ἐκλῶσιον χαιρὶς, Et botrus seu

seu *racemos vitium premens epilenia gaudet*, torcularium carmen canens, seu carmen ad torcular. Anacr. *Μῆλα τ' αἶν' κροτοῦντες Ἐπιλευίσσον ὕμνοις*. Atque hinc etiam mensis, in quo hæc festa agebantur, dictus est *Λωαίων*, quem alii Octob. alii Novemb. alii Decemb. alii denique Jan. esse volunt. Tanta ubique Grammaticorum pugna atque dissensio est circa nomina mensium Atticorum. Cum vero hæc Lenæa in autumnno celebrarentur, probabile videtur mensē *Λωαίων* non brumalem sed autumnalem fuisse; adeoque Octobri nostro respondisse. Sed Dionys. καὶ ἀγρὺς Posid. mense celebrari ait postea hoc ipso in cap. Theophrastus, ergo *Λωαίων* erat *Ποσιδ.* *h. e.* December, & certe *Λωαίων* esse mensē hybernū patet ex illo versu Hesiodi,

Μῶνα δ' Ἀλωαίων, καὶ ἡμέτα, βύδδρα πάντα.

Hæc igitur erant Dionysia autumn. seu Dionys. minora, τὰ καὶ ἀγρὺς. Alia sunt majora, quæ sub initium veris agebantur: quorum primus dies *πρωίη* dicebatur a relinendis doliis (a *πῖθ' & ὄρν'*): tum apertis doliis liberalius bibentes, Liberoque litantes, Genio indulgebant; atque hæc erant *Διονύσια* τὰ καὶ ἄγρ', quæ intra ipsam urbem, non in agris, habita; & simpliciter τὰ *Διονύσια*, ut priora τὰ *Λωαία*.

Alii triplicia Liberalia fuisse volunt; Dionysia Ruralia, τὰ καὶ ἀγρὺς, quæ Posideone (ut postea Theophr.) quæ & Dionysia simpliciter, & Dionysiaca majora, quæ Anthesteria, & denique Urbana, τὰ καὶ ἄγρ', quæ Elaphebolione celebrantur: Horum Dionysiorum prima & secunda annua erant, tertia trieterica. Hactenus igitur conciliari possunt hæc discrepantes sententiæ circa hæc Dionysia; quod *Διονύσια*, saltem annua, duplicia fuerunt, Minora in agris, quæ mense Posideone, & Majora in civitate, seu Dionysia καὶ ἑσπέρῳ, quæ Anthesterione agebantur: & certe Harpocrat. Suidas, Schol. Aristoph. itemque Schol. Thacyd. alique Gram. gemina tantum Liberalia seu Dionysia apud Athen. videntur agnoscere, majora & minora, vetera & nova, Anthesteria sc. & Lenæa, Urbana & Ruralia; qui & omnes mensē Lenæona & Posideona pro eodem sumunt. Locus est in Hesychio corruptus, qui contrarium sonat, nescio tamen an evincat, in voce *Διονύσια*. *Διονύσια ἢ εἰρητὴ Ἀθηνῶν, ἢ Διονύσια ἡμέτα. Τὰ καὶ καὶ ἀγρὺς, μνηστὴς Ποσιδωνίου. Τὰ δ' καὶ μνηστὴς Λωαίωνος τὰ δ' αἰσφ' Ἐλαφεβολίων* ubi videtur Hesych. facere triplicia Dionysia, trinis distinctis mensibus celebrata. Sed quia illud *καὶ* est vox nihili, nonnulli pro ea substituunt, *Λωαία* alii *ἀρχαία*, ac si per ea intelligerentur Dionysia majora & antiqua, quæ Anthesteria dicebantur, & Anthesterione mense, *h. e.* Februario fiebant: volunt itaque menses Lenæona & Anthesteriona eundem esse. Alii (quibus placet duplicia tantum fuisse Liberalia, inter quos Casaub. alique, quibus ego etiam accedo) legunt τὸ δ' *παλαι Λωαίων*, ut sensus sit, Dionysia ruralia agebantur mense Posideone, quem & olim Lenæonem idcirco vocabant, viz. Posid. & *Λωαίων* idem erant menses sub diversis nominibus. At quidni mihi etiam liceat conjecturam meam interponere? quid si ergo legamus pro τὰ δ' καὶ καὶ μνηστὴς, τὸ εἰρητὴ καλεῖσθαι *Λωαίων* ita ut καλεῖσθαι (quod forte scripsit Hesychius) vitio Librarium corruptum

ruptum fuerit in *κατὰ μέσους*. Dionysia καὶ ἀγῶν Posideone celebrantur mense; qui exinde *Λωπειών* dicitur a Baccho Lenzō, & *λωπὶς* torcular. Sed de hoc mense Lenzone, an Posideon fuerit, an Anthesterion, plura posthac.

Quandocunque *Διονύσια* absolute legimus apud Atticos scriptores, Dionysia majora, quæ & Dionysia verna, intelligere debemus, uti in hoc loco Theophrasti; hæc enim Bacchanalia sub initio veris celebrari solita. Ineunte autem vere etiam maria aperiri solent, quæ hyeme claudebantur. Hyberna navigatio quam intempestiva & periculosa sit, & experientia docet, & veteres passim testantur, unde durante & instante hyeme mare dicebatur clausum, ut exacta solutaque apertum. Hieron. in *vita Paula* ad Eustoch. *Tandemque exacta hyeme, aperto mari, redeuntibus ad Ecclesias suas Episcopis, & ipsa voto cunctis ac desiderio navigavit.* Hodie profecto nunquam clauduntur maria, fervent navigationes non minus hyeme quam æstate; adeo audaces nunc omnia perpeti mortales. Maria autem antiquitus clausa dicebantur a tertio Id. Novemb. usque ad sext. Id. Martiarum; testantur Plinius, Vegetius, alii. Dulciss. poeta Horat.

Trahuntque siccas machina carinas,

hoc est, exacta jam hyeme homines denuo se ad navigationem comparant, navesque siccæ, quæ mensibus hybernis in littore stabant, nunc sub veris adventum machinis in mare trahuntur. Vetat Hesiodus post Pleiadum seu Vergiliarum occasum (*i. e.* sub finem Octobris vel sub initium Novembris) navigare; *h. e.* post finem Autumnii; quod eo tempore mare maxime infidum, & turbulentum esse soleat,

Εὖτ' ἂν Πληϊάδες θῶνται ὄβελμον Ὀρίωνται

Φύγισσαι πίπασιν ἐς ἡγερέδῃς πόντον,

Δὲ τότε παντοίων ἀνέμων δύσσειν αἴται,

Καὶ τότε μακίπῃ νῆες ἔχουσιν ὄνοσι πόντον, &c.

Vergiliæ enim ortu suo ut æstatem incipientem indicant, ita occasu ineuntem hyemem testantur, adeoque totum annum (ut allucubi ait Theophr.) διχτομέσῃν διατελλεσθαι πρὸς δύο μέρη. Mense autem Maio oriuntur 44. circiter diebus post æquinoctium vernum, & occidunt totidem fere diebus post æquinoctium autumnale. Orientibus ergo Vergiliis mare aperiri olim incepit, occidentibus claudi.

[Ex] Præpositio hæc præter alia significata quandoque etiam tempus designat; ut apud Latinos Scriptores *a* vel *ex*; ut *μέχρι δούρας* ἕως δούρας, *a prima luce usque ad vesperam.* ἐκ πύλων, sub, *χερσὶν,* *ex longo tempore.* Sic ἕξ ἀπαιδὸν ὀνύχων, ἐκ νέων, *a pueritia.* Οὐ μὲν γὰρ διαφέρει, τὸ ἕως ἢ ἕως δούρας ἐκ νέων ἢ ἕως δούρας, ἀλλὰ παμπληρὺ, μέλλον ὃ τὸ πᾶν verba sunt Philosophi plane aurea *Ethic.* lib. 2. Idem princeps Philos. in loco huic Theophrasto non absimili *viz.* I. *de Gen. Animal.* ubi ostendit varias acceptiones hujus præpositionis ἕξ, cum deest aliquid, ἐκ πύλων γὰρ δὲ ἕξ ἢ γὰρ δὲ ὡς τὸ ἐκ μετὰ τὸ ἐκ, οὐκ ἐκ τῶν Παναθηναίων ἢ πλῆρες. Ex Panathenæicis *i. e.* post Panathenæica incipit navigatio; quod de minoribus Panathen. intelligendum est. Geminum enim

erat illud Minervæ festum, Panathenæica & minora & majora: minora quotannis, majora unaquaque pentaeteride, hoc est, quinto quoque anno agitata. Suidas ex Harpocrat. διὰ πέντε ἔτη ἄθλου τὰ μὲν καὶ ἕξον ἑνὶ αὐτῶν τὰ δὲ διὰ πεντατηρίδος, ἃ καὶ μὲν ἀθλῶν. Majora mense Hecatombæone, sive Junio agebantur; minora autem Thargelione, hoc est, Martio vel Aprili. Quando igitur ait Philosophus ἐν τῷ Παν. ὁ πλῆς non de quinquennialibus & majoribus, sed de annuis & minoribus sumendus est; tum enim mare aperiri, ac iterum navigari cæptum est; non Junio scilicet, sed vel Aprili, vel Martio, vel etiam sub finem Februarii. Joh. 6. 66. ἐν τῷ πολλοὶ ἀπῆλθον. Vulgaris ambigue ex hoc, Erasmus & Beza ex eo tempore, uti & nos vertimus, subaudito χρόνῳ. Syrus tamen & Arabs, propter hoc verbum, propter hoc scilicet quod dixerat, ac si præpositio ἐν non esset temporalis, sed causalis; certe ἐν pro διὰ i. e. propter, sæpe usurpatur a Græcis; neque tamen necesse est ut in hoc loco Evang. hanc significationem obtineat; neque sensus id postulat. Ex τῷ est ἐν τῷ χρόνῳ, ex illo, exinde, ex illo tempore: ut in alio loco ejusdem Evangelistæ Cap. 19. viz. ἐν τῷ ἐξήκτῳ ὁ Πιλάτος ἀπολύσῃ αὐτὸν, ex eo tempore quarebatur Pilatus eum dimittere. Horat. qui præ omnibus Latinis poetis maxime ἁλλοίῳ, Lib. 1. Sat. 4. —ex hoc ego sanus ab illis, —ex his præceptis paternis, Lambinus exponit: potius ex hoc i. e. ex hoc tempore, ἐν τῷ, more Græcorum.

Πλάττω.] a πλῆς, ὅς, οἱ, πλάττω, & ο mutato in ω ad corroborandam vocem, πλάττω. Ut à πρῶτῳ μω, ab ὀφῳ. μω, à πίνω, μω, sic φίδω, κάλλω, κώδω, ἀφίλω & similia: est enim hæc adjectivorum in μω una ex terminationibus Græcorum paragogicis, quibus adjectiva sua a substantivis formant & deducunt. Habet hæc vox accent. in antepenultima, πλάττω, ut πρῶτῳ μω a πρῶτῳ. Cum tamen πρῶτῳ ab eodem fonte dimanans, & idem fere significans, accutur in ultima. Notetur igitur hæc Regula: Cum adjectiva a substantivis derivata triplicem habent terminationem in ω impurum, viz. in ιω, υω & μω. Quæ terminantur in ιω & υω fere sunt oxyt. at quæ in μω omnia sunt barytona. Et quidem in ιω desinentia semper acuuntur omnia sine exceptione, ut μισῶς, ἀνδρῶπις, λυγρῶς &c. sic ea, quæ desinunt in αω, ut ῥιγιδανός, πιδανός, ἰπιδανός, ἐπιδανός, & pleraque etiam in υω ut πρῶτῳ, πρῶτῳ, χειμῶνις, & temporalia omnia; sed non materialia, nam ea fere sunt proparoxyt. ut λίθινω, ξύλινω, πάλινω, φῶγινω, χρυσάλλινω, ἀσπερίδινω, &c. Jam vero desinentia in μω omnia sunt barytona, & in antepenult. accentum habent; ut πρῶτῳ, ὄψιμος, κάλλιμος, κώδιμος, φίδιμος, πίνδιμος, ἀφίλιμος, πρῶτῳ sic ἰπιδανός apud Hom. ad quam vocem Eustath. hanc ipsam regulam tradit. Τὰ διὰ τῷ μω ἐστὶ δύο συλλαβῆς, πρῶτῳ. Sic κωδάλιμω, εἰδάλιμω, & πινυάλιμω, quæ tria HomERICA sunt & poetica, & fiunt per epenth. syllabæ ολ, ut à κώδω gloria κώδιμος, & κωδάλιμω, præsclarus, gloriosus; ab εἶδω forma, pro εἶδιμω εἰδάλιμω, à πίνω, prudenter, πίνυμω interposito & inter-

interjecto etiam in prima syllaba, *πρὸς δὲ πρὸς*, *prudens, sapiens*. Hoc adjectivum *πρὸς*, significat tam active quam passive: dicitur enim & *πρὸς πλοῖον*, mare sc. *navigabile, quod navigari potest*, & *πρὸς πλοῖον*, *navis qua navigare potest, vel qua apta est ad navigandum*. Thucyd. Lib. 1. utroque modo usurpavit, *Οἱ δὲ τοῖς πλοῖοις, καὶ οὕτως ἵσαν λοιπὰ μὲν τῶν Ἀθηναίων ναῦν, καὶ αὐτοὶ ἀντίπλοον*. Illi autem cum suis navibus qua ad navigationem adhuc erant apta, πλοῖοις μὲν, δυνάμει δὲ πλοῖον. ut exp. Schol. Et in eodem libro, non procul ab initio, passive, *Καταστῆναι δὲ τῷ Μίνω ναυπηγῆ, πλοῖον*, *per ἰγένετο παρ' ἀρχαίης*, ubi *πλοῖον* absolute & elliptice suo more posuit, subaud. sc. *τὰ πλοῖα*, vel *τὰ πλοῖα*, vel *τὰ τ' ἀρχαίης*. *ὣν Μίνω classē instruxisset, maria liberior uliro citroque navigare caperant*, *πλοῖον* ἰγένετο.

Ei ποίησεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ.] Si Jupiter aquam fecerit, h. e. si pluerit, ποίην ὕδωρ est *ὑὸν aquam facere, pluerē*: ὕδωρ enim ab ὕω pluo, assumendo δ, ut *πῖδαξ fons a πῖω*. Chorus senum Atticorum apud Aristoph. in *Vespis*, *Κ' ὡς ἴδω' ὅπως ἔχ' ἡμεῖς τὰ πλοῖα τὸ πλοῖον* "Ἵδω' ἀναγκάως ἔχει τ' ὅθ' οὖν ποίησαι, necesse est ut per 4 integros dies abunde pluatur, ubi eadem omnino phrasī occurrit; dicitur enim ibi *ὅθ' οὖν ποίησαι*, ut hic *Ζεὺς*. Fuerit igitur hic Atticæ plebis idiotismus, cum pluviam significare vellent. Videtur hæc phrasī primo aspectu Gorgiana & tumida, *διδομένης καὶ ὑπερβολῆς*, *τεχνικῆς*, imo *παρὰ τὸν ὅρον*: quales illæ sunt, quas notant Rhetorum filii, nimium tumore & fastum redolentes; imprimis Longinus *ὡς ὕψος*, Hermogenes *ὡς ἰδῶν*, & Lucianus in *Lexiphane*: ut cum Gorgias dixit, *Ἐρξεν ὁ Ζεὺς Περσῶν Ζεὺς, καὶ γῆρας ἡμεῖς τὰς* qualia nonnulla etiam in Platone Critici & inveniunt & reprehendunt. Sed profecto nihil tale in hac phrasī; nec cothurnata hæc, & tumida, & sublimis dictio *τὸ ἀδολέειν*, sed communis, & humilis, atque vulgaris. Sic enim Athenis vulgus loqui solebat cum pluviam vellent exprimere. Nec quicquam habet hæc Græca phrasī commune cum nostra vernacula, qua utimur de reddendo lotio, cum dicimus, aliquis *ὕδωρ ποιεῖ* nedum respicit Theophrastus ad portentosum illud & plus quam dithyrambicum Strepſiadis in comædia, qui cum pluviam dicere vellet, dixit se putare Jovem *διὰ κοσκίνου ὑρεῖν*, non minus ridicula quam audaci metaphora. *Ζεὺς ὕδωρ ποιεῖ*, Attice nihil aliud est quam *Ζεὺς ὕει*. Ζεὺς autē est *αἰὲρ*, trita jamdudum puerisque nota allegoria. Unde Jupiter & Juno *σύζυγος καὶ ἀνδρῆς*, *conjuges & cognati*. Ζεὺς & "Ἥρα: *Ἥρα* autem est *αἰὲρ* per metathesin. Horat. *Nivesque deducunt Jovem*, ubi videtur esse Hypallage quædam pro *Jupiter demittit nives*. Notum illud Ægyptiorum in Græcos dictæ apud Herod. in *Euterpe*, quod *vix* ad cœli Jovisque nutum & voluntatem viverent, unde nisi Jupiter plueret velit, fore ut miseri Græci strenue esurirent. Ei μὴ ἰδέσθαι οὐρανὸν οὐδὲν ὁ Θεός, ἀλλ' ἀνχμὸς διαχεῖσθαι, λιμὸς αἱ Ἑλλάνες αἰσθάνονται. h. e. ei μὴ ποίησεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ, λιμὸς τὸν πόσιν αἱ Ἑλλάνες: & certe nisi Deus det ὕδωρ, *περὶ μὲν καὶ ἄψυγον, πάντα ἀνχμὰ καὶ λιμὸς κατὰ χεῖρ*, squalent sub cœlo omnia, sterileſcit terra mater, nec sinum aperit, nec

fundit fructus suos, vel (si metricè mavultis)

Heu! frustra siccis mandant sua semina sulcis

Agricola, frustra squalentem vomere glebam

Proscindunt, primaque prementes ubera matris

Solicitant: avido non parent arva colono.

Jupiter est auctor & pater pluviae, ideoque Nilus *Jupiter Aegyptius* ab antiquis dictus, Αἰγυπτιῶς Ζεύς. Αἰγυπτιῶς Ζεὺς Νεῖλος, Parmeno apud Athen. qui Jovis vicem supplet, annuaq; sua inundatione pluviarum defectum in Aegypto compensat. Unde eleganter Philo Nilum appellat ἀντίμυμον ἔχοντα. & ex eo Heliodorus, h. e. *amulum cæli*, seu imaginem, seu vicarium. Philo L. 3. *de vita Moysis*, Θεοπλαστῶσι τὸ Νεῖλον Αἰγυπτιῶσι, ὡς ἀντίμυμον ἔχοντα γαργόλια, *Aegyptii Nilum pro Deo habent, tanquam cæli amulum*. Idem egregie Lib. 1. *de vita ejusdem*, τῷ πολλὰκις ὑπὸν ἡν γκαὶν ὁ γὰρ ἐν Αἰγυπτίῳ ποταμὸς καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ τὰς ἐπιβάσεις πλεμμενεῖν ὅταν ἀρδύῃ τὰς ἀρούρας, τὴν ἑπεὶ ἡ ὑπὲρ ὅσα κέτωδιν ὀρνίθων; Iterum Lib. de profug. Νεῖλος μόνον ἐκ ἀντίμυμον ἔχοντα δαίμων ἐπιδικυνυδὲς δοκῶν ὁ γὰρ καὶ μὲν τὰς ἄλλας χάρεις ἔχοντα, τὸ Αἰγυπτίῳ θέρους ἀμειζόσις ὁ Νεῖλος ὅταν ὁ μὲν γὰρ ἀνωδιν ὅτι γλυτὸν ὑπὸν ἀποστῇ, ὁ δὲ κέτωδιν ἄνω, τὸ παρὰ δόξωσιν, ὅταν ἀρδῇ τὰς ἀρούρας: sed nescio quo me abripuit æstus & inundatio hujus fluvii, vel potius torrens orationis Philonianæ. Pindarus eadem ratione & Nilum appellat *Saturnium* in *Pyth.* IV. Νεῖλοιο πρὸς σῖον τίμυμον Κερνίδα, ubi Schol. Κερνίδα τὸ Νεῖλον φησιν ἀναλογαί γὰρ τῷ Διὶ ὁμοῦς τὸ τῷ Νεῖλῳ ὕδωρ.

Ἄρχον εἰς νῆατα γαργήσῃ] *Agrum in annum sequentem colet*; id quod minime necesse erat ut cuiquam diceret: quid enim hoc novi est, aut quid mirum, aut quid mea hoc scire refert, si quis hoc anno rus suum exerceat spe messis futuræ anno proximo; hocce adeo novum, adeo mirum? imo mirum, si non. Et omnino nullum est ex hisce dictis atque sententiis τῷ ἀδελέῳ, quin merito ei occini ac regeri possit tritum illud, *quid tum postea*, aut *quid exinde*, *quid hoc ad me*, vel *quid hoc ad rem?* Hoc ad me pertinet, Ole, nihil. Sed fruatur sane hic garrulus sua φλυαρίᾳ, liceat modo & nobis aliquantulum cum Grammaticorum grege φλυαρεῖν. Eἰς νῆατα in annum sequentem. Νῆατα adverbium est temporis, nec unquam legitur nisi cum hac præpositione εἰς præced. εἰς νῆατα. Derivatur & compon. ex νῆα & ἔρ, quasi diceret in novum annum. Sic enim malle, quam cum Etymol. nescio quomodo ab ἔρ annus, ἔρσα, νῆσα, νῆατα, νῆατα. Huc spectat proverbialis ille senarius, qui habetur apud Suidam, aliosque Græcos parcmiographos, Αὐτὸ γαργῶς εἰς νῆατα πλεῖστον.

Agricola est dives, sed in annum sequentem.

Unde & illud culti Tibulli de cultura agri,

Spes alit agricolas; — Promissis dives; Quin &

Spe dives quilibet esse potest.

Huic contrarium est (si modo tempus recipit contrarietatem) & huic adverbio oppositum quodammodo est alterum illud, πέρυσι, h. e. *anno superiori* seu *anno præterito*; quod aliquando cum præpos. aliquando sine præpos. legitur: cum præpos. δὲν, bis in 2. Epist. ad Cor.

ἀπὸ

ἀπὸ πέρους, anno superiori. Medium quodammodo inter hæc duo est adverbium οἷτις, vel potius, τῷτις, hoc anno; potius (inquam) τῷτις, nec enim assentior Etymologo, qui τῷτις Atticum esse vult pro οἷτις. Atque ita vulg. Lexic. οἷτις hoc anno, pro quo Attice τῷτις. Sed primo exemplum desidero ubi οἷτις hoc sensu legatur; communiter enim dicitur τῷτις. Deinde οἷτις plur. est a οἷς sine α; vitanda ergo ἐνὶ μάλιστα nominis & adverbii: denique Etymon hujus adverbii ostendit τῷτις commune esse, & non ex Attica tantum dialecto, pro οἷτις, quid enim aliud est τῷτις quam τῷ ἴτει vel τῷ τῷ ἴτει, hoc anno? Πέρους unde dicatur, nemo quisquam ex Gramm. nos docet, quibus aliqui solenne est circa has vocum derivationes λαπολογῆν nec mihi in promptu est ejus probabile aliquod Etymon afferre, nisi quis ab altero adverbio velit deduci, viz. a πέρα trans, vel supra, πέρους superiore anno. Hæsi aliquantisper diutius in hisce tribus adverbiiis, (πέρους, anno superiore, τῷτις, hoc anno, νῆτα in annum sequentem) ut hisce dignoscere & demirari liceat felicitatem atque copiam hujus linguæ, cui suppetunt hæ singulæ voces ad exprimendas singulas has annorum differentias, præteritum, præsens, & futurum. Lingua certe nostra ad periphrasin hic cogitur; caret enim uno vocabulo, quo ullum ex hisce tribus designet; sic & Lat. opinor etiam & aliæ. Eis νῆτα, & sic semper cum hac præpositione νῆς. quin & alia adverbia temporalia præfixas habent præpos. sed libere; leguntur enim sæpissime per se, & sine præpositione, solum hoc adverbium νῆτα (quod scio) hanc præpositionem νῆς tanquam comitem individuum semper habet secum conjunctam. Generaliter igitur hæc Regula observetur: Adverbia temporis sæpe habent præpositiones sibi præfixas, & (quod amplius est) etiam sine mediante articulo; quod in aliis adverbiiis vix, aut ne vix, videre est. e. g. ἀπὸ πέρους superiori anno, eis νῆτα in annum sequentem, sic αὔριον in crastinum, ἀπὸ τῶτι, exinde, ab illo tempore quarebat, &c. sic ἐν τῶτι ex eo tempore; quod licet Critici quidam ὑπερχρίνιστον damnent tanquam Σολοικόνισ, & nominatim Lucianus, in *Soloeisistâ*, & Phrynichus, in *Vocibus Atticis*, ἐν τῶτι (inquit) κατὰ μὲν τῶτον ἵππης, ἀλλ' ἰξ ἐκείνου. Aristot. tamen, non minus puræ dictionis quam philos. exemplar, hoc modo locutus est 3. de *Hist. An.* ἀλλ' ἐν τῶτι ἀποθνήσκω, exinde moritur. Hæc igitur, ut & forte alia, cum præpos. ponuntur, sed divisim. Jam tria sunt (quæ observavi) adverbia temporis, quæ cum præpos. leguntur conjunctive, una voce; ea sunt ἐν, ἀπὸ, πάλαι. ut εἰς τὴν, ἰξ τὴν, quo & Hom. utitur, ἰξ τὴν πατρῶν, jam inde a majoribus: sic ἀπάρτι in N. F. i. e. ab hoc tempore, Vulg. a modo, parum Latine: sic ἐκ παλαι, πρὸ παλαι. His addi potest adverbium ἀπῶξ, quod & cum præpos. conjunctim legitur, ut εἰς ἀπῶξ, καὶ ἀπῶξ. Sic ab ἵππετα & ἵππεδα, μετ' ἵππετα, & μετ' ἵππεδα. Hæc jam omnia, sive divisim, sive conjunctim, cum præpositione leguntur, idque frequenter sine mediante articulo. Solum adverbium præsentis temporis sc. νῦν cum præpos. nunquam legitur, sine articulo intercedente: nec enim unquam dicitur ἀπὸ νῦν, sed ἀπὸ τῷ νῦν, nec ἐν νῦν, sed ἐν τῷ νῦν, subaud. se. χεῖν. Κατακρίνεται fortasse hæc

hæc & λαπότερα τῷ Νοῦ αlicui videbuntur; sed non alienum duxi in his adverbis temporis parum temporis infumere, ne unquam in posterum negotium faceffant.

Ὡς χαλεπὸν ἐστὶ τὸ ζῆν.] *Quod difficile est vivere. h. e.* difficiles sunt vivendi rationes, *'Tis a hard World;* hoc vulgo etiam apud nos observavi garrulis & otiosis hominibus frequenter in ore esse, qui cum nihil præterea habent quod dicant, hoc sæpius inculcant, ὡς χαλεπὸν &c. Quamquam profecto hodie nimio nimis vera est hæc querimonia, ita ut, citra omnem ἀδολχίας notam aut suspicionem, merito usurpari possit. τὸ ζῆν, vivere, pro vivendi ratione, ἀπορμὴ τὸ ζῆν. Et βίη utrumque significat, tum ζῶν, tum ἀπορμὴ, tum vitam, tum vita subsidia & adminicula: & certe nisi quis habeat τὰ περὶ τῆς βίης ὑποτάξεις, eaque,

Quæis humana sibi doleat natura negatis,

omnis βίη est ἀλίστη, nec est vita vitalis. *Non est vivere, sed valere vita, h. e.* bene & commode vivere, quæ ad bene vivendum requisita & necessaria sunt habere; hæc demum vita dicenda est, τὴν ἐστὶ τὸ ζῆν. His qui destituitur, cum lasciva illa vidua (licet alio sensu) ζῶν τῶν κατὰ, mortuus est dum vivit; sine his homo non est homo, sed umbra hominis, & cadaver ambulans. Quod si hoc tantum, vivere sit, viz. bene vivere, quam parum vivimus, imo quam pauci vivimus. *Diu fuit, sed parum vixit,* dictum de homine nescio quo. Suaviter & eleganter (ut omnia) Martialis *Epigr.* lib. 6. 70. describens hanc χαλεπότητα τὸ ζῆν.

*At nostri bene computentur anni,
Et quantum tetrica tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur,
Infantes sumus & senes videmur.
Ætatem Priamique Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque falliturque,
Non est vivere, sed valere, vita.*

Huic χαλεπότητα τὸ βίη seu vita difficultati contrarium est τὸ ζῶν, & βίη ζῶν, utrumque apud Hom. prius *Od. 9.*

Ἦσαν ὃ δμῶς μέλα μωροί, ἀλλὰ τὰ ποικίλα,
Οἷον τ' εὖ ζῶντι καὶ ἀφρονὶ χαλόντα.

Per qua vel ex quibus homines bene i. e. prospere vivunt, & locupletes vocantur. Atque hinc οἱ μὲν "Ὅμμερον βελτίαν" composita voce dixerunt. Οἱ μὲν "Ὅμμερον σφοδρὶ ἐν τῇ τε συνδίνοντι, βελτίαν πῶς βελτισμοῦται" inquit Eustathius. *Aristot. Eth. Cap. 8.* Σωφροῦς ὃ τῆς λήθης καὶ τῆς εὐπραγίας καὶ βελτισμοῦται καὶ βελτισμοῦται. χαλὸν γὰρ βελτίαν τῆς εὐπραγίας καὶ βελτισμοῦται sc. Beatitudo est βελτίαν quædam & εὐπραγία. Bene vivere, εὐπραγίαν, est βελτισμοῦται, beatum esse. Horat. *Celso gaudere & bene rem gerere Albinovano,* Κέλσῳ χαίρειν καὶ εὖ πραγίαν, est enim purus purus Hellenismus. Jam βίη ζῶν (quæ altera erat phrasis Hom.) videtur,

videtur esse quiddam amplius quam εὖ ζῆν tribuitur a poeta siquidem solummodo Diis Immortalibus *Il. 2.* Οὐδὲ γὰρ ζῶντες, quod omnino idem est quod Οὐδὲ μέλας, Dii facile viventes i. e. feliciter, ἀνίμω καὶ ἀμύχθως ζῶντες, sine labore, sine arumna viventes, Hesychius. Unde & iis, quos in Elysiis campis & insulis fortunatis degere somniabat, πρίντι βιοτῶν assignat idem poeta *Odyss. δ.*

Ἄλλ' εἰς ἡλδοτον πειθὼν &c.

Atque hinc est quod ἀπρόξιας τῷ βίῳ, h. e. *prosperum vita cursum* & constantem rei secundæ tenorem, & fortunæ indulgentiam nullis casibus nec difficultatibus interruptam Græci vocarunt βεσύντω. *Isochr. Evag.* Ὀλίγοις πόνοις πολλὰς βεσύντας κτῆμα. Paucis laboribus multas felicitates, vel multam prosperitatem parabat. *Naz. Orat. 3.* Ζῶν βίῳ ἀλίζων, τὸ περὶ ἡμέραν καὶ τὸ παρὲν αἰὶ βιοτῶντος, ἐν τῷ τῇ ἐπιβῶν βεσύνῃ μετρωτῶς τὸ ὕδασιμον, Brutorum more, in diem atque in presens semper vivunt, ac sola hujus vitæ prosperitate beatitudinem merentur. *Polyb. 6. de Atheniensi Rep.* Διωσαμένη γὰρ εἰσὶ τὰς μάλιστα καὶ εὐνοίας ἀφαιρέσει διὰ τὴν τῶν τοῦ δήμου καὶ τῶν τοῦ ἀρχαίου ἀρετῶν, καὶ ταῖς ἀπαιτείταις βεσύναις εἰκὴ πως καὶ ἀλόγως εἰσὶν ἐνθάδε. — *ἐν τ. α. β.* i. e. in rebus prosperis & tranquillis, cum nullum erat periculum; αἰστανς, infortunium, calamitas, periculum; ἀπορῖσθαι, expers infortunii seu periculi. Alioqui βεσύνῃ τῷ βίῳ apud Att. scriptores significat *vita frugalitatem & parsimoniam.* *Lucian. de Demonacte,* τῷ χήματι καὶ τῇ τῷ βίῳ βεσύνῃ & Σινωπία ζήλου ἰδοῦν, *Habitu & vita frugalitate Diogenem amulari videbatur:* convictus faciles, sine arte mensa, h. e. βεσύνῃ τῷ βίῳ.

[Δαμῖππος μυσήροισι μάλιστα δῆδα ἔγνω.] Damippus iste qui fuerit, minime nos docent Interpretes; nec fortasse id multum refert. Nulla certe ejus mentio apud auctores (quantum reperio) nec uspiam alibi ejus nomen occurrit. Ita licet maximam facem & lucernam præ se ferat, tamen nescio quomodo in tenebris & in obscuro est: & forte tantum dicis causa hoc nomen adhibetur à Theophr. pro ὁ δῖος, *Titius*, aut *Sempronius* apud Jurisconsultos. Per *Mysteria* hic, *Eleusinia* sive *Cereris sacra* intelligenda sunt; ea enim κατ' ἐξοχὴν dicebantur μυσήρια, unde *Arist. Rhet. lib. 2. c. 24.* τὰ μυσήρια πάντων τιμωτάτη τελετὴ, quæ noctu sc. peragebant. In sacris autem Eleusiniis faces accendi solitæ in memoriam *Cereris*, quæ accensa face amissam quærebat *Proserpinam*. Dicta hæc caremonia δαδύχια & λαμπροφωρία, de qua passim apud scriptores Atticos. Quamvis autem δῆδα ἔχειν general. dicatur quicunque facem tenet, aut gestat, aut alteri præfert (unde & metaph. δαδύχῃν est καὶ ἀντιπῶν, docere, viam sc. alteri commonstrare & præferre) proprie tamen & specialiter de eo dicebatur, qui in festis illis Eleusiniis *Daduchus* fuit. Unde nec quivis facem gestans δαδύχῃ dictus, sed qui in Eleusiniis hoc ministerium obibat, is enim δαδ. κατ' ἐξοχὴν qui etiam hoc munere per totam vitam fungebatur. *Eustath. ad Il. A.* Διτρεπὲς ὁ δῆδας ἔχων ἀπλῶς, καὶ ὁ ἐν τοῖς κατ' Ἐλευσίαν μυσήροισι δαδύχῃ. *Mulus Lampadum* sive *Lucernarum:* usus Græcorum sacrificiis, & certaminibus; unde

unde frequens mentio τὴ λαμπάδι, & λαμπάδωρος, λαμπάδωρος, δαδύχας &c. & ad λαμπάδωρος alluisse creditur Deus in Evang. cum dixit, *Sint lumbi vestri praeincti, & lucerna in manibus vestris.* Sed non possum jam hæc proseguere, nec in hoc stadio decurrere, etsi ὁ ἀδελφὸς mihi facem præfert. In genere, ne hæc temere confundamus, hæc tria inter se differre notandum, δῆδα vel λαμπάδα φορεῖν, δῆδα vel λαμπάδα ἔχειν, & δῆδα vel λαμπάδα γῆσαι. Λαμπάδα φορεῖν dicebatur, qui ἐν ἀγῶνι τὴ λαμπάδι, in lampadis certamine, accensa face currebat; & hæc fuit λαμπάδωρος δῆδα vel λαμπάδα ἔχειν dicebatur proprie ὁ δαδύχας in Eleusiniis, quod proprium & peculiare munus in mysteriis, ut diximus. Denique λαμπάδα vel δῆδα γῆσαι dicebatur, qui lampadem vel lucernam Cereri in his sacris honoris causa offerebat; ubi videtur æmulatio & concertatio quædam fuisse, quis maximam facem accenderet. Unde qui primas in hoc officio obtinuerat, & aliis præluxerat, is passim famigeratus, & in omnium ore habebatur, uti hic noster Damippus, qui μεγάλῳ δῆδα ἔσθαι. Neque tamen hic experimentum & specimen aut roboris aut virium corporis fuit (quod vir magnus videtur sentire) fuerit licet hic homo cum sua luce Polluce robustior, fuerit licet alter Castor ὁ ἱπποδάμοις vel ἀέμωνος iste. Cultus tantum hoc & religionis certamen, non virium nec roboris fuit. Qui enim μεγάλῳ δῆδα ἔσθαι, qui maximam facem Cereri consecrasset, is maxime honorasse hoc numen videbatur. Atque hic commode mihi in memoriam venit illud pessimi cujusdam nautæ, qui aliquando in magna tempestate Divæ Mariæ Lauretanz vocavit, se, modo ex illo periculo evaderet, lucernam ei adoliturum magnitudine malum suæ navis æquantem; cum vero salvus ad portum venisset, eam digitali cereo jussit esse contentam. Nam neficio quomodo hæc λαμπάδωρος, ut & alii etiam ritus superstitionis, ex Ethnicorum sacris in Christianorum templa irrepsit, & nos ex eorum face facem accendimus. Et certe perantiquum fuisse cereorum usum in re sacra, etiam apud Christianos, negari non potest. Quod si cui hoc obscurum sit, Patres hac in re lucem facient. Erat omnino apud Nazianz. (ne quis dubitet) ἐν τῷ ἀγῶνι θεῶν. Sed fortasse inanis hæc idolomania & cereorum usus in sacris, utpote Gentilem superstitionem redolens, viris piis & cordatis jam dudum merito displicuit. Fervet tamen adhuc in Ecclesia Romana: nempe populus ille, ut Athen. olim, δεισιδαιμονιστέος, & cereus in vitium superstitionis flecti, cereos adhuc retinet etiam in hac luce Evangelii; at quid hoc aliud est, quam in meridie, splendente sole, facem accendere, & inani hac lucernarum pompa verum pietatis lumen obfuscare? Apud nos hodie festum illud, quod Orient. Ecclesia Hypapanten vocat, à lucernis tum solitis accendi etiamnum vulgo appellationem retinet. Sed quicquid sit de nomine, res certe ipsa jam pridem extincta & explosa est.

Δῆδα.] Nomen hoc monosyll. δαῖς tria significat, convivium, facem seu lucernam, & pugnam. Et quia facem ergo pugnam, etenim proprie δαῖς pugna ardens, quam Hom. eleganter μέγχι καυσίπῳ appellat.

appellat. Facile autem discernitur hæc ambiguitas in obliquis: *δαῖς* enim *convivium* format gen. per τ, *δαῖτός* *δαῖς*, vel potius *δαῖς*, ita enim semper apud poetam per diresin, *δαῖδός*, per δ. — *δαῖδόν* *ἄνδρα* *λαμπρομύκων* — *αἰθιρῆας δαῖδας μετὰ χορὴν ἔχοντες*. Apud Atticos *πρὸς* semper legitur per crasin *δαῖς*, *δαῖδος*, uti hoc in loco. Denique *δαῖς pugna* in dat. tantum sing. idque per apocopen, *δαῖ* pro *δαῖδός*, *μυήσθαι ἐν δαῖ* *λυγρῇ*. Sed hæc fortasse satis plana sunt & perspicua, ut ad ea videnda non opus sit cum Damippo nostro *μυῖαλλον δῆδα* *ῆσαι*. At quid simile habent *δαῖς* & *δαῖς pralium* & *convivium*, nisi forte Thracum sit aut Centaurorum & Lapitharum, qui *natis in n- sum latiria scyphis* pugnabant? de quibus usurpari potest illud Hom. quod de rixosis sophistarum convivii lepide *παρὰ δὲ* nescio quis apud Athenæum, *Ἄλ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δῖπνον, ἵνα ξυνάσωμεν Ἄρηα*.

Πόσι εἰσι κίονες τῷ Ὀιδεῖ. Quot sint in Odeo columnæ. Celebrerrimum Athenis hoc ædificium fuit. Unde inter Athenarum *εὐκοσμί-ματα* *ἀξιόπιστα* à Strabone recensetur, lib. 9. *Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Ἀκροπόλις, καὶ οἱ κῆποι τοῦ φιλοσόφου, καὶ τὸ Ὀιδεῖον, καὶ ἡ ποικίλη σοὰ, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἡ ἐξ ἔχοντα πάντα ἔργα τεχνιτῶν μνήμης ἀξίον*. Extructum autem fuit à Pericle, qui & Poeciles aliorumque ejusmodi ædificiorum Urbis publicorum præcipuus auctor atque architectus, uti diximus antea ad Demosthenem. Suidas, *Ὀιδεῖον, Ἀθωνήσιον, ὡς περ δὲ κατ' ἐξ, ὃ ποικίλον, ὅς φασι, Περικλῆς*. In hoc Odeo Rhapsodi ac Citharistæ alii-que musici, ante extructum Theatrum, se in arte sua exercebant, unde & nomen obtinuit *ἀπὸ τ' ᾠδῆς* a cantione, Testatur Suid. verbis sequi. *Ποικίλον, ὅς φασι, Περικλῆς εἰς τὸ ἐπιδείκνυσθαι τὰς μουσικὰς διὰ τοῦτο καὶ καλεῖται Ὀιδεῖον ἀπὸ τ' ᾠδῆς*. & Hesych. *Ὀιδεῖον τέπερ ἐστὶ πρὶν τὸ θεῖαρον κατασκευασθῆναι, οἱ ῥα φασὶ καὶ οἱ κριταροὶ ἐκινεῖσθαι*. Solent autem istiusmodi ædificia publica hominibus otiosis & male feriatis amplam garriendi materiam suppeditare. Adeo nihil quicquam eorum, quæ in urbe visu aut memoratu digna sunt, intactum & indictum prætermittunt *οἱ ἀδολέχαι* porticus, theatra, balnea, æraria, templa, navalia, vias publicas, columnas, statuas, & quid non ad nauseam crepant & tinniunt? Ita loquax ille, crux Horatii, in hoc campo expatiabatur: ita enim de eo poeta, cujus patientiam misere torfit, expertus cecinit, *Cum quidlibet ille Garriret; vicos, urbem, laudaret*. Quod vero de columnis Odei hic quærit *ὁ ἀδολέχης*, in eo respicit structuram hujus theatri, vel theatrale ædificium; quod *vix* variis columnis instructum & ornatum. Plut. in *vita Periclis*, *Τὸ δὲ ᾠδεῖον τῷ μὲν ὅπως διατίθειτο πολὺν χρόνον καὶ πολὺν χρόνον, τῷ δ' ἐπὶ τῇ ἀρχαῖᾳ καὶ καλλιῇ, ἐν μὲν καὶ κορυφῇ πεποιημένον, εἰκόνα λήγουσαν καὶ μίμνησιν τ' βασιλείας, σκηνῆς*. Habuit itaque hoc Odeum sedilia intus columnasque plurimas, tectumque acclive, & in fastigium unum assurgens, ad instar regii cujusdam tabernaculi. Quin etiam variis statuis & imaginibus ornatum & insignitum fuit, non minus quam *ποικίλη σοὰ*, aliaque porticus & theatra. In ipso limine & introitu statuas fuisse regum Ægypt. narrat Pausan. in *Att.* *Τὸ θεῖαρον δὲ, ὃ καλεῖται ᾠδεῖον,*

ἀποδίδναι πρὸς τὸ ἱερὸν βασιλίων εἰς τὸν Ἀρχόντων. Quin & frumenta sibi vendi solita, & mensura pauperibus distribui. Suid. διαμετρῆσαι ἢ διμετρεῖν καὶ. Demosth. in Phorm. ἐπὶ δ' ἐν τῷ πρῶτῳ χειρῶν, ἐν δ' αὖ μὴν αἱ μὲν ἐν τῷ αὖτις αἰκύντας διαμετρῶντο ἀλφίτα ἐν τῷ Ὀδείο. Unde & forum ibi Archon habebat, & jus dicebat de re frumentaria; nec tamen omnes controversiæ ad rem frumentariam, itemque ad debita quæcunque ex causa alimenti, pertinentes, in Odeo disceptabantur: quod sentit vir doctissimus J. Pollux, τὰς ἃς ἐπὶ τῷ σίτῳ διακας ἐν ὁδίοις ἰδικάζον σίτῳ δ' ὅταν ὀρευόμεναι τερραί. Suid. in voce ὁδίων ἐστὶ ἢ ἐν αὐτῷ δικασθῆναι τὴν ἀρχὴν. Sed non quævis actio circa rem frumentariam dicebatur δίκη σίτου, nec apud Archontem in Odeo disceptabatur: ea enim solummodo actio proprie dicebatur δίκη σίτου, sive de alimentis actio, qua mulier à viro vel dimissa vel sua sponte discedens alimenta, id est, usuras pro dotis usu postulabat, cum sc. maritus dotem reddere noluit. Suidas, Σίτῳ, τερρὶ ἢ σίτῳ δίκην, ὅταν γυνὴ ἀπολείπῃ ποινισαμένη, ἢ ἢ ἑαυτὴν τὴν ἀνδρὸς ἀποπημμένη, καὶ ἀπολαμμένη τῶν περιχῶν, ἢ διαγνῶν χειρῶν, ἢ δίκην εἰσάγῃ τερρὶ αὐτὸν, ἢ ἀσπατῇ περιχῶν ἢ τερρῶν: primum περιχῶν, deinde (si vir dotem reddere recusaret) saltem τερρῶν, alimenta, hoc est, usuras ex dote repetebat: duæ igitur hæc actiones erant; una δίκη περιχῶν, qua dotem, altera δίκη σίτου, qua saltem usuras ex dote poscebat; nam σίτῳ hic proprie est τὸ κατὰ seu usus dotis non restitutæ. Hæc igitur σίτου δίκη, sive actio quam movebat mulier pro usu is ex dote, quibus se aleret, in Odeo disceptabatur: quod apte nos docet Demosth. Orat. contra Nearum pag. § 24. ubi insignis in hanc rem locus est; Ἐκδόμαι τὴν ἀνδρῶν, καὶ τὴν περιχῶν ἐκ ἀποδίδουσι λαχόντων ἢ τὴν Στεφάνῳ αὐτῷ δίκην σίτου εἰς Ὀδίων τὴν περιχῶν, κατὰ τὸ νόμον, ὅς κελεύει, ἐάν ἀποπέμπῃ τῶν γυναικῶν, ἀποδίδουσι τῶν περιχῶν, ἐάν ἢ μὴ. ἐπὶ ἐνία ὀβολοῖς τοκοφορεῖν, καὶ σίτου εἰς Ὀδίων τὴν δικασαμένη ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῶν κατὰ. hoc est, Dimittis mulierem, dote non reddita; cum vero Steph. ei diem dixisset apud Odeum de victu, seu usura dotis; ex lege qua jubet, si dimiserit uxorem, reddat dotem, sin minus novem obolos usuram pendat (i. e. 18 in 100 annuos) & curatori seu tutori mulieris (τῷ κατὰ) liceat pro ea actionem intendere de victu seu alimentis (h. e. usura dotis) ad Odeum. Et paullo post, ἢ λαχόντων αὐτῷ Στεφάνῳ εἰς Ὀδίων δίκην σίτου. Et cum Steph. ei litem de alimentis ad Odeum intenderet.

Triplici igitur usui inservit (præterquam quod urbi ornamento erat) hoc Odeum, nam primo Theatrum erat sive gymnasium, in quo musici imprimis artem suam exercebant, unde & nomen obtinuit ἀπὸ τῶν ὁδίων: deinde & forum erat frumentarium, in quo annona tempore caritatis pauperibus vendi ac distribui solita: & denique δικασθῆναι seu forum juridicum, in quo σίτου δίκη (ut jam diximus) apud Archontem agebatur. Quærit jam ὁ ἀδελφός, quot hujus Odei sint columnæ; ut siquis hodie quærat, quot sint columnæ in publico aliquo apud nos theatro, aut in novo Nostro v. g. Edificio, aut in Regio (ut vulgo dicunt) Excambio. Quod certe non tantum est, ut quis

quis vel id querere vel scire satagat; sed homini *ῥαυσταλίας* morbo laboranti, mediocriter esse loquaci, *Non Dii, non homines, non concessere columna.*

Quin & ad Herculeas nunquam venit illa columnas;

Semper plus ultra garrula lingua crepat.

Liceat enim paulisper ludere & cum *φλυαρὸν φλυαρεῖν*. *Κίον*, onus habet accent. in penult. & sic distinguitur a particip. *κίων, κίοντα, κίων*, quod acuitur in ultima. Et certe omnia nomina dissyllaba in *ιον* sunt penacuta, præter unum *κίων* nix: ut *πίον* pinguis, *πείον* ferra, *κίων* columna. *Κίων* (inquit Etymol.) *παρὰ τὸ κίων καὶ ἀνίστασθαι* sic ὕψος, quia in altum ascendit, atque procedit; *κίων* igitur quasi *κίων*. At quid si ab Hebræa voce; sane *קו* est erigere, firmare, stabilire, & *קו* vel *קו* est *basis* seu *columna*. Quantum ad genus, apud posteriores Atticos fere in masc. legitur, ut hic apud Theophr. & apud antiquos poetas etiam in fæmin. ut *χρυσὴς κίονας* apud Pind. & ὕψιλῳ *κίονα*, & *κίονα* *μακρῶν* apud Homerum.

Μὴ ἀφίστασθαι. Nunquam discedet. Si quis *Illius* lingua patientem accommodet aurem, ab ejus latere nunquam discedet. Talis erat lappa illa Horatiana, quæ nullo modo nec machina excuti nec averri potuit, *Misere, cupis inquit, abire; Jam dudum video: sed nil agis, usque tenebo, Persequar*—; & paulo post, *Nil habeo quod agam, & non sum piger, usque sequar te. Demitto auriculas* (inquit poeta) *ut iniqua mentis asellus, Cum gravius dorso subiit onus: & certe garrulus homuncio onus est Ætna gravius, Κατὰ τὸν ἀνθρώπου &c.* imo *Κατὰ τὸν ἀνθρώπου* καὶ αὐτὸς χαλαρώσας *ἄχθῃ*. Miser tamen Flaccus cogebatur esse asinus ad hanc lyram, vel potius ad hos *λίγες* gerrasque germanas; tum enim Incipit ille: *Si bene me novi, non Viscum pluris amicum, Non Varium facies.* Erant viz. Viscus & Varius duo amici Horatii non e multis, quorum & ipse alibi meminit *Lib. 2. Sat. ult.* Ait ergo iste Hor. carnifex, poeta si ipsum noverit, non pluris æstimaturum aut Viscum aut Varium, quos ambos intime amavit, & in deliciis habuit. Quid? Viscum & Varium? imo vero tu ipse, mi homo, plane Viscus es, qui tam tenaciter adhæres; & Varius, qui tam varia & multa narras.

Βουδερμῶν καὶ *μὴ ὅτι τὰ μυστήρια, Πυρριψιδῶν* ἢ *Ἀπυρίων, Πισιδῶν* ἢ *τὰ καὶ ἄγρως Διονύσια*] Ecce quo nos duxit, imo circumduxit indeffessus iste nugator, inopportunos iste nebulo, *ἀδυστομῶν* hic *ἀδυστομῶν*, hoc crepitaculum; Arabicus iste tibicen, cui major merces debetur ut taceat, quam ut canat. Nempe homo male feriatus non res serias sed ferias nobis narrat; — *ἀγροῖς αἰὲν ἱερὰ*. *Ignavis semper sunt feria* in ore manue. Omnia fere Atheniensium festa percurrit, & per totam fere Menologiam Atticam nos manu, imo lingua, ducit. Ut siquis inter nos serio & cum magna cura alteri diceret (id quod lippis & tonsoribus imo & pupis & puerulis notum est) quo die vel mense hoc vel illud Ecclesiæ vel Reip. festum agatur, puta τὰ *κατὰ δέληα* Decembri, τὰ *ὑπερῆνηα* Januario &c. Quod siquis forte quærat, quando futura est *ῥαυσταλίας*, ut liceat grave hoc & odiosum crepi-

crepitantis linguæ onus deponere, aut quando puerulus defessus erit loquendo, resp. poterit, anno Platónico, ad Græcas Calendas, seu Ἐλαφβολιδῶν & i. e. Febr. τετρακστῇ πρώτῃ. Quamquam vero insigniter hic pro suo more nugatur ὁ ἀδολέχης, liceret tamen nobis pugnam ex hoc stercore colligere, ex hoc nugarum sterquilinio multas Græcarum antiquitatum gemmas eruere, tam de Anno & Mensibus Atticis, quam de solennibus Atheniensium festis atque mysteriis. Sed profecto tam involuta & perplexa hæc res est de temporibus Atticis, tam *Iliacos inter muros pugnatur & extra*, tam ardens est pugna atque confictus inter *παῖδας ἢ χερσυχέων*, & imprimis inter duos illos Chronologiæ principes, Scaligerum & Petavium, de mensium Atticorum ordine & serie, cui-que ex Julianis respondeat, ut præstet omnino nihil quam pauca dicere. Non est meum Palæmonem hic agere, *nectantas componere lites, inter Peliden & inter Atriden*. Dico inter Peliden & Atriden; duo enim illi, quos nominavi, nescio quomodo dictaturam in hisce literis, & Agamemnonis instar & Achillis imperium & magistratum in Græcis (& forte non injuria) sibi vindicarunt, viz. *Ἀν' ἀριστεύειν, Πάντων μὲν καχτίειν ἔθλος, πάντας δ' ἀνείων*. Et certe controversiam hanc de mensibus & anno Attico pro merito tractare, non unius mensis, nec anni opus est; nedum ut intra semihorulæ spatium transigi aut profigari posset: breviter itaque ut ostendam quid in re dubia & obscura sentiam; nondum video, cur sententiæ Scaligeranæ non accedam; ita ut mensium Atticorum hic ordo constituatur, *Ἐξαπομυλαιῶν, Julius* (inde enim Athenienses, uti nostis, annum suum incipiebant) *Μεταγελνιδῶν Aug. Βονδερμῶν Sept. Πυανιψιδῶν Oct. Μαιμακτηριῶν Nov. Προσδιδῶν Dec. Γαμηλιῶν Jan. Αἰθινηριῶν Feb. Ἐλαφβολιδῶν Mart. Μενυχιῶν Apr. Θαργυλιῶν Maius, Συρίρηριῶν Junius*. In hac mensium Atticorum serie tota fere dividia & difficultas est circa duos illos *Πυανιψιδῶνα, & Μαιμακτηριῶνα*. Magnus ille emendator temporum Joseph. Scal. *Πυανιψιδῶνα Βονδερμῶνι* proximum esse contendit, adeoque Octob. Juliano resp. *Προσδιδῶνα* autem *Μαιμακτηριῶνι*, eo sc. ordine quo à nobis recensiti sunt, subjungit; Gaza contra, (quem sequitur Petav.) post *Βονδρ.* collocat *Μαιμακτ.* & deinde *Πυανιψιδῶνα* ac si *Μαιμακτηριῶν* esset Oct. hoc est, 4tus anni Attici mensis, & *Πυανιψιδῶν* 5tus i. e. November. Cujus contrarium, uti mihi videtur, verum est. Harpocraton, non contemnendæ auctoritatis Gramm. *Μαιμακτ.* ὁ πέμπτος μὲν παρ' Ἀθλουαίους. Quid quod hoc modo continuatos connexosque hos menses legimus apud Plut. *Μεταγελνιδῶνα, Βονδρ. & Πυανιψ.* ut facile intelligamus eos immediate alteri alterum successisse. Ait igitur ille in *Vita Demosth.* circa finem, eum post reditum in patriam non diu supervivisse, --- Οὐ μὲν (verba ejus sunt) ἐπὶ πολλῷ χρόνῳ ἀπὸ λαοῦ τ' πατερίδος κατελθὼν, ἀλλὰ ταχὺ ὅτ' Ἑλλήνων περχυμάτων σωτρίβιντων, *Μεταγελνιδῶν* (Aug.) μὲν ἔπειτα *Κεκτονῶνα* μέχρι σωίπιας. *Βονδερμ.* ὅ (Septemb.) *παρῆλθεν εἰς Μενυχίαν* ἢ *φρεσῶν*, *Πυανιδῶν* (Octob.) *ἀπὸ δὲ ἀπὸ θανάτου*, quæ verba certe jugulum causæ petunt, nec ulla machina eludi aut declinari possunt: plusquam enim

enim probabiliter ostendunt hosce tres menses continuo & non interrupto ordine fluxisse. Βοηδρομιών igitur & Πυκνιψιών erant Septembris & Octobris, eo ordine, quo & hic a Theophr. ponuntur; quamquam id non agitur hoc in loco, neque enim ordinem hic observat ὁ ἀσολόχης, ὁ ἀματροπῆς. καὶ ἀκετόμυθος, "Ὅς ῥ' ἔπειτα φησὶν ἔσθιν ἀλασμάτι πολλὰ τε ἔδει) Quin & Tzetzes ita hos menses continuat, Μισγά-Βοηδ. Πυκνιψ. Μαμακτ. Προφθ. h. e. Aug. Sept. Oct. Nov. Dec. Adde quod nuperus auctor *Archæologia Attica* hanc ipsam seriem mensium Atticorum ex vetere quodam manuscripto Bodleiano nobis proposuit, eodem modo quo a nobis supra collocati ac dispositi sunt. Cui ordini a venerandæ antiquitatis codice sic descripto mirum quae ille auctoritate fretus contradicere voluit γυμνὴ καρπῆ, Μαμακτήριον (inquit) collocandus est ante Pyanepsionem. Nec illud valet, quod Thesimophoria Pyanepsione mense fiebant; at in hyemem incidere testatur Aristoph. *Θεσμοφ.* Ergo quid? ergo Pyanepsion mensis erit hybernus. Certe; nam Pyaneps. h. e. Octob. hyemi, saltem ineunti, accensendus est, non minus quam præcipitanti autumnus; est enim hic mensis fibula utriusque, & veluti communis terminus (ut loquuntur in scholis) utramque hanc anni partem copulans & connectens: est enim post æquinoctium, & tum Vergiliæ occidunt & hyems incipit. Nec illud tam invincibile arg. est quod ex Aristot. assertur, *Hist. Anim.* 6. 29. de coitu cervorum, ἢ ὃ ὅχρῃ γίνεται μὴ Ἀρκυῶν πρὶν τὴν Βοηδρομίαν καὶ Μαμακτ. hinc colligunt Μαμακτή. Βοηδρομιῶν proximum esse. Sed hoc non sequitur; siquidem ὅχρῃ cervorum (nos rutiū dicimus) per duorum mensium spatium fervecat, toto mense Pyaneps. h. e. Oct. continuatur, & in Μαμακτ. etiam h. e. Nov. initiū extenditur. Mens ergo Aristotelis est coitum cervorum incipere mense Boedr. ac desinere Μαμακτ. ac per totum Pyaneps. qui inter eos menses medius est, continuari. Et de ordine quidem horum mensium Atticorum pauca hæc e multis dicenda habui; res enim volumen postulat. Hoc tantum addo: Menses Attici non tam exacte nec ad amissum Julianis nostris respondebant, ut unusquisque totus toti, & pars parti directe quadraret: nam aliquando unus idemque Atticus duos Julianos respicere, viz. partem unius & partem alterius, putandus est; e. g. Βοηδρομιῶν Septembris & Octobris partem detinebat, & etiam Pyanepsion partem Octobris & Novembris occupabat; unde Plut. Pyanepsiona σπόριμον μῶνα appellat *ensem sationis*, quia tum σπόρος *sementum* maxime fervebat: at vero σπέρμα tum Octobre tum Novembre fieri solebat; testis est Proclus ad Hesiodum, εἰ δ' ἄγερον τὸ σπέρμα φησὶ, τὸ καὶ ἐν δολοῖ καὶ ἐν ὃ ἡλίου εἰς τὸ καρπὶον ἐμβάλλει, Ὀκτωβρίῃ καὶ Νομβρίῃ; ergo πυκνιψιών, qui erat σπόριμον μῶν, *mensis sationis*, utriusque saltem ex parte respondebat: sed hæc hæcenus.

De nominibus mensium Græcorum hoc generaliter observandum est; omnes menses Atticos a propriis festis & sacris solemnioribus, quæ in iis fiebant, nomina sua obtinuisse. Non percurram jam omnia. Sed ea tantum quæ in hoc loco Theophrasti habemus. Ea sunt Βοηδρομιῶν, Πυκνιψιών, Προφθιών. Ut a Thargeliis Thargelion, a Scirro-

Scirrophoriis Scirrophorion, ab Anthestertiis Anthestertion. Βοηθημα
igitur i. e. Sept. dictus est βοηθία τα βοηθημα, crant autem Boedromia fe-
stum Athenis celebratum in memoriam illius victoriae, quam adversus
Eumolpum Neptuni filium reportavit Athen. Erechtheo rege, βοηθη-
μαςτον Ιωνου τον Ειδου, auxiliantes iis Ione Xanthi filio. Harpocrat.
Βοηθημα (vel potius, Βοηθημα) βοηθία τις Αθλωνων εστιν η ανωμωτη, η ανωμω-
τη Ιων ο Ειδου εβωθησεν σαρδης πολυμαρμυριοις Αθλωναισις τον Ευμολπον τον Πρωτοφ.
Ερηχθιδας βασιλευσιν του βοηθημα γαρ τα βοηθιν ανωμωζοντο, τα εστιν οτι αν-
χλω δεμαιν. Eadem fere Suidas, & Etymol. quorum iste haec addit,
απο τ' αν ερχεταμα του εως τ' οτι τα αν δεμαιν, ο τ' Απλων βοηθη-
μα του εκληθη, η η συσις, η ο μωλ, η τα βοηθημα ιταλεις βοηθία. Βοηθημα
idem est quod βοηθη, & eodem modo compositum. Ut enim βοηθη,
auxiliari proprie est προς βολεω θιν, ad clamorem alicujus currere
auxilii ferendi causa, ita & βοηθημα, προς τω βολεω δεμαιν, ubi vox
βοη (uti mihi videtur) non significat ανχλω seu pugnam, sed potius
αρχωλω seu clamorem: nisi quis utrumque velit conjungere, ita ut
βοηθημα fit cum clamore ad pugnam concurrere, h. e. alacriter ad
ferendas supplicias in pugna accurrere, vel cum clamore; quod de
Trojanis cecinit Hom. qui sc. ad praelium αλαργη τ' εονπη τ' ιταν ο-
ριζις ες. Βοηθημα absolute cum clamore currere, vel concurrere, vel
inter currendum vociferari citra ullam auxiliandi significationem. Ita
Appianus Εμωλ. 2. de percussoribus Caesaris, Οι η σπαγας τα ανωμω-
ταις λασις ανωρ ακινδως περπληξαμενος. η τα επον μετα τα ανωμωτ' η-
ρησις, εβωθημα βολεω η τυχον ανωμωτ, h. e. αν τα δεμαιν εβωσεν,
inter currendum vociferabantur, se regem & tyrannum interfacisse.

Πυανιῶν (qui mensis est Boedromioni proximus) videtur Pythagoræ cognatus esse : nam si Grammaticis credimus, a fabis nomen obtinuit ; Pyanepsion enim, a sacris suis festis quæ vocabant Πυανίαι, quæ septimo hujus mensis die celebrantur ; nomen huic festo a fabis tunc coqui solitis, *πυαὶ τὸ τὰς καυμάς ἵσαν*, quippe *πύμα* dicebant veteres pro *καύμα*. Pollux *lib. 6. cap. 19.* *Καυμοί, οἱ καὶ πύμας, ὅθ' ὦν καὶ τὰ Πυανίαι ἱερὰ.* Et Eustath. ad *Il. χ. καὶ πυανίαι λίγαδ', οἷον καυμάια, διὰ τὸ πύμας πρῶτον τὰς καυμάς λίγαδ'.* Celebrata autem hæc Πυανίαι in honorem Apollinis, & a Thefeo primum instituta sunt, postquam occiso Minotauro salvus in patriam rediisset ; de quo videndus Plut. in *Thefeo*, ubi de hujus festi origine, & cæremoniis Mitto jam *χύτεον ἀδείας καὶ ἄνους, καὶ κλάδιν ἰκλίας, ollam fabarum, & oleaginum ratum*, qui & *εἰρησίων* dicebatur, aliaque huc spectantia nugamenta, quæ plena manu nobis ingerunt natio Grammaticorum *ὅσαι πάντα λαπτολογουμένων* ; qui fabas has in Pyanepsii coctas, tanquam cramben bis, imo sæpius coctam, ad nauseam usque nobis reponunt. Quod si cujus palato hæc dapes ardeant, & sunt fortasse hic aliqui qui Pythagorici non sunt, nec fabis abstinent ; quod si qui Fabii aut Fabiani hic sint, (& certe non ignobilis erat illa Romæ familia, nam ut Ciceroni *cicer*, sic Fabio *fabia* nomen dedit) antequam hos *καυµες*, & *καυμάια*, seu *πυανίαι* relinquam, non gravabor

iis impertire, quod me docuit Eustath. viz. etymon ἡς κνέμων, quod fortasse τοῖς φιλοκνέμοις non ingratum fuerit: viz. κνέμοι (inquit ille) παρὰ τὸ κνέναι αἷμα, quia generant sanguinem; an vero bonum & salubrem, ipsi viderint.

Ποσειδῶν (qui Atheniensibus sextus, nobis ultimus mensis) ἀπὸ τῆς Ποσειδῶν. Erant autem Ποσειδῶνι Neptuno sacra. Hesych. Ποσειδῶν, ὅστις Ποσειδῶνι τελευτῶν, quæ & Ποσειδῶνι διδῶν. Athen. Lib. 13. Ἀεὶ σίππος ὃ κατὰ ἵππον σπασιδιμύριον αὐτῷ ἐν Λιβύῃ, τοῖς Ποσειδωνίοις. Sic templum Neptuni Ποσειδῶνι ἱερὸν, & Ποσειδωνίων dicitur, & Ποσειδῶν vel Ποσειδῶν, unde per dialysin & ectasin Ποσειδῶν apud Homerum,

Ἐνθα δὲ τί σφ' ἀγρὰ καλὸν Ποσειδῶνι ἀμύει.

Festum hoc Neptuno sacrum peragi solitum ipso primo hujus mensis die putat Casaub. ad ultimum Theophr. nostri Characterem: τῷ ψυχρῷ λειῶν ἀναγκάζει τὸ Ποσειδῶνι ἡμέρα. h. e. illo interprete, Posideone mense frigida lavare cogit, ac si esset τῇ τῷ Ποσειδῶνι ἡμέρα, vel τοῖς ἡμέραις, h. e. Decembris, cum jam maxime friget. “Quod vero ait τῇ ἡμέρα, numero unitatis, puto (inquit) intelligi calendæ ejus mensis, Neptuno sacrum diem, lautis epulis & δημοκρατίας solitum celebrari. Quamquam autem fortasse non tanti hæc res est, ut in Gentiliūm Deorum nominibus explicandis multum laboremus, tamen ut etiam hujus mensis nomen (quod in aliis duobus fecimus) altius ab origine deducamus, non alienum fore duxi, si & ipsius Ποσειδῶνι etymon alicunde eruere conemur: præsertim cum nullus alius mensium Atticorum a numine nomen obtineat, præter hunc unum Ποσειδῶνα. Ποσειδῶν igitur mensis, a Ποσειδῶν Neptunus. Ποσειδῶν autem (ut alia hujus vocis Etyma minus verisimilia, quæ legere est apud Plat. in Cratylō, omittam) optime mihi dici videtur παρὰ τὸ πότιν δοῦναι, ἢ πρὸνδον ποτῶν. Salsæ quidem aquas non bibimus; verum & fontana, & fluvialis, & puteana aqua Neptuno sive mari originem debet; ut ex Solomone & Homero discimus, Εξ ἐπερ πάντες ποταμοὶ, καὶ πάντα θάλασσα ἔχει. sive Oceanum, sive Hom. versum, fontem ingeniorum, intelligamus. Anacreon,

Μεῖς μὲν ὃ Ποσειδῶνι ἔσμεν,

Νεφέλαι δ' ὕδατι βαρύνονται,

Ἄγχοι ὃ χειμῶνις παταγέσι,

Mensis Posideon adest.

Nubesque aqua gravantur.

Horridæque tempestates perstrepunt:

ubi tamen vocem Ποσειδῶν non sumerem in recto casu pro nomine ipsius mensis, id enim semper est Ποσειδῶν, sed in gen. plurali pro nomine festi, quod Ποσειδῶν vel Ποσειδῶν cum diphth. & deinde poetice per dialysin & ectasin Ποσειδῶν, ut apud Hom. Ποσειδῶν pro Ποσειδῶν, ἱερὸν τῷ Ποσειδῶνι. Igitur Μεῖς h. e. μὲν Ποσειδῶνι in illo loco Anacreontis erit mensis Posidiorum seu Posidioniorum. December mensis sc. in quo hæc Neptuni sacra celebrantur. Hactenus de tribus hisce mensibus.

Festa, quæ in iis peragebantur, à Theophrasto hic nominata sunt τὰ μυστήρια, τὰ ἀπαύρια, & τὰ κατ' ἀγρὸς διορύσια. Τὰ μυστήρια hic sunt τὰ Ἐλευσίνια, & a decimo quinto Boedromionis mensis per novem dies durabant, & per modum excellentiæ ἀντιστοιμαστικῶς dicta sunt μυστήρια. Erant quippe hæc Cereris Eleusiniæ sacra, omnium apud Græcos festorum celeberrima. De Eleusiniarum celebritate insignis ille locus est in Aristidis *Panathen.* ἀλλὰ μὴ ἤ γὰρ μυστηρίων. τὰ μὴ αἰς ἀρχαῖα περὶ μυστηρίων, τὰ δ' αἰς ἀναρχαῖα, τὰ ὅς πλείστοις γινώμεθα πάσαις τοῖσι ταῖς ψήφοις περὶ τὰ Ἐλευσίνια. Hæc igitur τὰ μυστήρια καὶ ἐξοχλῶ, ut postea ostendam. Cæterum in his ipsis mysteriis, in his sacris, tam sacris, tam solennibus, tam turpes utique & ridiculi erant ritus ac cæremoniz, ut Clemens Alexand. Arnobius, alique Patres contra gentes, non sine indignatione meminerint. Nolo jam excutere universam hujus festi pompam, & solemnitatem & supellectilem. Nec dicam hic omnia quæ dicenda sunt, ne aut aliorum scrinia compilare, aut Iliadem post Homerum scribere videar; quandoquidem doctissimus & diligentissimus Meursius ὁ μακροῦς de hisce Eleusiniis, sive de Cereris Eleusiniæ sacro ac festo, librum nobis singularem dedit, qui super hac re consulendus. De origine tantum pauca adducam, quæ à viro illo clariss. notatis non incommode superaddi possent mihi videntur. Origo igitur horum sacrorum hæc fuit: Cum Ceres filiam suam Proserpinam quærens, in Eleusinem Atticæ pagum venisset, hospitioque accepta fuisset à Celeo ejus loci principe, ut eum pro humanitate sua remuneraret, frugum serendarum rationem ei ostendit, filiumque Triptoleum per orbem terrarum misit, alatis vectum draconibus, qui usum frumentorum hominibus indicaret. Hinc Athen. gloriabantur, fruges apud se inventas & primum fatas in pago Eleusinis, beneficio Cereris; atque inde in honorem Cereris Eleusinia sacra instituta. Hoc libentius observo de causâ & origine hujus sacri, quod à doctiss. Meursio penitus id omissum videam; ubi enim de prima Eleusin. institutione agit, nullam omnino de inventis frugibus mentionem facit. At certe ut Thesmophoria, ob inventas leges (νομός enim lex) ita Eleusinia ob repertas fruges instituta. Utraque erant sacra Cerealia, & in honorem Cereris; eadem enim Ceres & legum & frugum repertrix. Diversis mensibus hæc duo sacra celebrarunt Attici, sed conjunctis; Eleusinia mensē Boedrom. Thesmophoria sequente Pyanepensione: Thesmophoriis solæ mulieres, Eleus. viri soli initiabantur. Agriculturam, & repertas primum in Eleusine fruges, jam huic festo dedisse originem innuit Clem. Alex. *Protrept.* ubi hæc tria conjungit, raptum Proserpinæ, Cereris Eleus. templum, & Triptolemi agriculturam, τὸ κόρος ἢ ἀρπαγή, καὶ ἡ αὖ ἐν Ἐλευσίνι τιμῆς καὶ δίδουσι, Τριπτολέμου τὴ γεωργία. Etiam S. Aug. *de Civ. Dei* lib. vii. cap. 20. à frumenti inventione originem τῶν Ἐλευσινίων arcessit. In Cereris autem sacris prædicantur illa Eleusinia, quæ apud Athenienses nobilissima fuerunt. De quibus nihil iste interpretatur, nisi quod attinet ad frumentum quod Ceres invenit, & ad Proserpinam, quam, rapiente Orco, perdidit. De origine horum Cerealiū satis superque mihi

mihi dixisse videor: nomen quod attinet; dicta sunt Eleusinia ἀπὸ τ' Ἐλευσίνων ab Eleusine Atticæ regionis oppido, ubi Ceres hospitio excepta, adeoque fruges inventæ; & hæc mysteria primo instituta, & recepta, & ibidem postea ab Atheniensibus celebrata sunt: nam ut Thesmophoria, κατὰ πόλιν, in urbe, fiebant, ita Eleusinia ἐν Ἐλευσίνι, in Eleusinis pago. Haftenus Grammatici, qui de Eleusiniis agunt. Mihi cum Etymologo ulterius procedendum videtur, ut hujus vocis Etymon paulo altius petamus; nam nullus dubito quin ut Ἐλευσινία, à pago Eleusine, sic ipse pagus Ἐλευσίς, ἀπὸ τ' ἑλευσίνος, à Cereris illuc adventu, nomen habuerit. Ἐλευσίς (inquit auctor Etymolog.) διὰ τὴν ἀπὸ Δαμύκτιρος ἑλυσιν, (potius διὰ τὴν τ' Δαμύκτιρος ἑλυσιν, ob Cereris illuc adventum) ἐκεῖ γὰρ εὖρεται καὶ κερπὸν ἰλθῆσαι παρὰ τὸ ἑλῆσθαι, ἑλῆσαι. Cum ergo de Cerere Eleusinia ita loquuntur Gramm. εἰσαδύσαι δὲ γυναικί, ἥσαν εἰς Ἐλευσίναν, καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἀγίλας ἐκείθισι πίτραι, παρὰ τὸ κακλῆσαι ὄριον ἐλατῆρον (Apollodori verba sunt Biblioth. Lib. 1.) potuit perinde dici ἥσαν εἰς τὴν ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἐλευσίναν. Nam ut saxum in quo sedebat Dea flens & mærens, dicebatur inde ἀγίλας πίτρα, ut puteus juxta quem sedebat, κακλῆσαι ὄριον, ὅτι ἵδου πρῶτον Ἐλευσινίαν αἰ γυναικας χερσὶ ἴσησαν, καὶ ἴσαν εἰς τὴν Θεὸν, teste Pausania, quod illic primum Eleusinia mulieres chorum instituerint, & hymnum Dea cecinerint: Ita procul dubio locus ipse seu pagus, ad quem tot erroribus jactata pervenit, ἀπὸ τ' ἑλευσίνος ab ejus adventu, Ἐλευσίς vel Ἐλυσιν dici obtinuit, quocunque alio nomine prius appellaretur. Atque ita per prolepsin intelligendi sunt Eleusiniorum scriptores, quoties aiunt Cererem Eleusina venisse, ad eum viz. locum, aut urbem, aut regionem, quam ab ejus adventu Græci postea τὴν Ἐλευσίναν vocabant. Si cui levia hæc videbuntur, meminerit nos non de feriis jam, sed de feriis agere; & sint sane hæc ludicra, modo talia sint, sine quibus scriptores Atticarum antiquitatum vix aut ne vix possunt intelligi. Nondum desino: Gemina fuerunt Atheniensibus Eleusinia, Majora & Minora. Majora Cereri, (ut diximus) Minora Herculi, sacra habebantur. Majora, mense Boedromione; minora, Anthesterione acta: & omnino lapsus est memoria Vir magnus ad hunc locum Theophrasti, dum minora Mysteria Pyanepsioni ascripsit. Clare Plut. vita Demetrii, τὰ μικρὰ μυστήρια τῷ Ἀντισθεμένῳ ἰταλῆτι, τὰ δὲ μείζονα τῷ Βοηδρωμίῳ. Cum igitur & minora etiam fuerint mysteria, hinc factum quod nonnunquam sacra hæc Cerealia *majora mysteria*, τὰ μείζονα μυστήρια, dicuntur apud auctores, διαφόρως λέγειν, distinctionis gratia: plerumque vero Eleusinia simpliciter τὰ μυστήρια, absolute & κατ' ἑξοχὴν, uti hic apud Theophrastum, Ubicunque igitur apud Græcos legimus τὰ μυστήρια absolute & sine additione (uti hoc in loco) ibi τὰ μείζονα μυστήρια, *majora hæc mysteria*, Cereris viz. Eleusiniæ sacra intelligere debemus; Demosth. Olynth. 3. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντες τῷ οἰκιστῇ τῆς, ἐκτομῆσι, μεταχειρίσιν, βοηδρωμίῳ, τῆς τῷ μωῶς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια δίκην καὶ ἀπετέλεσεν. h. e. μετὰ τὰ ἑλευσινία. Max. Tyr. diff. 33. Τὰ δὲ Ἀθήναιον τί χρὴ λέγειν; πάντα μετὰ ἑρπῆος τὰ

τὰ Ἀθῆναι, πάντα θυμῶν καὶ διέλθον αὐτοῖς ὅσον τὰς ἡμέρας ἕως δι-
 νύστα, μετοπίσιν Μυστήρια. Heinsio interpr. *Omnia apud Atticos festorum
 plena, hilaritatis omnia; ut ipsa anni tempora divisisse inter se voluptates
 videantur. Vere Dionysia celebrantur, vergente autumno Mysteria, h. e.
 Eleusinia. Plut. Alexand.* Ἡ μὲν οὖν Σαλῶν ἔ Bondeμῶν ἔξῃσι, ἀπὸ
 τῶν τῶν μυστηρίων Ἀθῶν ἀρχῇ. Philostratus *de vita Apollonii lib. 4.*
 Eis ὃ ἡ Πιεγία ἰσχυρῶς παρὰ μυστηρίων ἔσιν. In Piræum appulsi
 circa tempus mysteriorum, h. e. mense Boedr. dum celebrarentur Eleu-
 sinia. Sed de hisce mysteriis plus satis: male sit huic ἀδελφῇ, qui
 hæc narrans mysteria, & ἔχοντες τὰ μυστήρια, garrulitate sua
 hoc negotium nobis creavit. Duo quæ sequuntur sacra, Apaturia &
 Dionysia rustica, paucis absolvam. Ἀπαύρια in honorem Bacchi
 instituta, æque ac Dionysia: quamobrem non erit omnino ἀπεροδίν-
 σον, si de his, sed breviter, agamus. Interim non solum videmus,
 cum Sancto Paulo, Athenarum civitatem κατελθὼν ἴσας, sed etiam
 cum eodem Apostolo merito dicere possumus ὅτι ὁ θεὸς ἐν κοίλῃ,
 eorum Deum esse ventrem, qui toties Cereri & Baccho rem sacram
 facerent; qui tot Cerealia, tot Dionysia celebrarent. Etymolog.
 Ἀπαύρια, ἵνα ὅτι παύριον τὸ Διόνυσον, τὸ Πυρρῶν μιν. Pyanepsione
 mense i. e. Octobri celebrari solita, præter Theophr. hoc in loco, testa-
 tur etiam Harpocratio; Ἀπαύρια, ἵνα ὅτι παρ' Ἀθῶναις, ὡς ἄνθρωποι
 Πυρρῶν. Helych. Κυρίως μὲν Πυρρῶν ἡμῶν, erat autem Cu-
 reotis tertius hujus festi dies. Solebant autem Athenienses in hisce Apa-
 turiis dum sacra facerent, filios suos in tribuleis referre, & in al-
 bum civism conscribere: quod quidem tertio die faciebant (qui inde
 κυρίως dictus est ἀ κῆρος) tum enim puerum quisque suum eo an-
 no natum parentes offerebant curiæ inscribendum, jurantes Atheni-
 ensem esse illum, Atheniensibus natum; ideoque Ἀπαύρια vocaban-
 tur, quia scilicet infantes, antequam his sacris initiarentur & in tri-
 bulem curiam nomina sua haberent relata, videbantur esse ἀπαύρι-
 patris expertes, ἵνα δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ἱερῇ τῶν γαμῶν ἐν τῇ ἐκκλῆσι
 ἐκείνῃ παῖδας τότε ἐνέχοντες εἰς τὰς φερίους, ὁμοιωτὶς οἱ πατέρες ἢ μὲν
 Ἀθῶναις ἐξ αὐτῶν Ἀθῶναις, ἵνα καὶ τὸ οἱ παῖδες, καὶ τὰ ἀπαύρια ἵνα
 πᾶσι πατέρες ἔχον. Adeo ubique fere, & in omnibus, Dei simius est
 Diabolus. Quis enim in ridiculis hisce Ethnicorum sacris ac cere-
 moniis, licet tam ineptis, umbram tamen quandam atque vestigium
 veræ religionis non deprehendit? quid enim aliud faciunt, qui, solemn-
 illo mysterio, sacro fonte pueros suos sistunt abluendos, quam τὰς γα-
 μῶν ἐν τῇ ἐκκλῆσι ἐκείνῃ (nam & olim statim erant fixique in anno
 baptismi dies) παῖδας ἐνέχοντες εἰς τὰς φερίους in tribules suos, h. e.
 in Ecclesiæ album reponunt eos, Christianos esse ex Christianis pa-
 lam testantes atque profitentes. Alii ἀπαύρια dici volunt ἀπὸ τῆς
 ἀπαύριος, à fraude & dolo, in memoriam (si Diis placet) illius victo-
 riæ, quam obtinuit olim Melanthus Athen. in quodam prælio adver-
 sus Xanthum ducem Boeotorum. In illo prælio Ἀθῶναις τῇ φερί-
 ῳ μὲν τῇ ἀπαύριος νικήσαντες, ἵνα ὅτι ἐν τῇ ἐκκλῆσι, ἵνα γὰρ δὲ κληῖς Ἀ-

παύση. Polyxeni verba sunt *Stratagem.* l. 1. Euge, credo equidem, & facile assentior, ἀπὸ τῆ ἀπάτης ἀ fraude, si non nomen, at certe originem, traxisse tum Ἀπαύση, tum reliqua omnia Ethnica festa, & facta stercoreorum numinum mysteria. Quid enim aliud sunt Apaturia, & Eleusinia, & Dionysia, totaque adeo colluvies & farrago & sentina Gentilium sacrorum, quam δολοὺς καὶ ἀπάτη, technæ & fraudes, & imposturæ Diaboli? Et certe pudet me pigetque in hoc luto hæ-
rere, aut diutius immorari in his Deorum sacris, imo portentosis Dæmonum præstigiis. Nempe hæc sunt illa *Festa infesta Deo, Di-
vinitusque sacerrima sacra.* τὰ κατ' ἀρχὰς Διονύσια, sunt Bacchanalia mi-
nora (quæ etiam prius attigimus) quibus opposita & contradistincta
sunt τὰ κατ' ἄλφ, quæ Dionysia majora, & simpliciter Dionysia,
prout supra dicta sunt a Theophrasto. Hæc autem minora Dionys.
Posideone agebantur, & alio nomine Ἀλῶνα, unde & mensis Ἀλῶναϊν.
Ergo Ποσειδών & Ἀλῶναϊν unus idemque mensis, sub diversis nomi-
nibus: etsi nomina sic differunt, ut Ποσειδών vox Athen. Ἀλῶναϊν vero
Ionum proprium sit vocabulum, ut ex Proclo Hesiodi Schol. ostendit
ille sæculi nostri Varro Rev. Usserius Armachanus in nupera disserta-
tione de *Maced. & Asian. anno civili.* Aliter sentit vir magnus;
vult enim τὰ Ἀλῶνα non fuisse Dionys. minora, sed majora, *b. e.* An-
theisteria, & mensem Lenzona non Posideona, sed Anthesteriona:
mihi vero (pace tanti viri dixerim) plane contrarium videtur, viz.
Lenzona non Anthesteriona fuisse sed Posideona, *b. e.* non Febr. sed
Decemb. nam primo Lenzona mediæ hyemis mensem fuisse aperte
constat ex Hesiodo. Versus Hesiodi notissimus est, Ἀλῶνα ἢ Ἀλῶναϊν,
καὶ ἡμέτε, βέδδον πάντα: ubi *Januar.* plerunque vertunt Interp. qui
partim Gamelioni Attico, partim Posideoni respondet, καὶ ἡ β. π. μα-
λὸς dies, *bobus nocentes omnes*, proprie *boves excoriantes*, ἀ βῦς & δῖον.
Βέδδον ἡμέτε sunt dies mediæ hyemis, qui scilicet extremo brumæ ri-
gore summaque frigoris acrimonia boum tergora lædunt, & veluti
excoriant: quod Decemb. magis quam Feb. convenit, siquidem in
hoc posteriori frigus paulatim remittere, & acrimonia hyemis sensim
solvi incipit. J. Pollux *Onom.* l. 8. Archontem Dionysia ordinare ait,
Regem vero sacrorum Lenzis præesse, ὅ ἢ ἀρχὸν διατίθει μὲν τὰ
Διονύσια & ποιεῖ, ὃ ἢ βασιλεὺς μυστηρίων ποιεῖσθαι μετὰ τοῦ ἐπιμελεσθῆναι καὶ
Ἀλῶναϊν, καὶ ἀγώνων τοῦ ἐπὶ λαμπρότητι. Igitur ex sententia Poll. alia sunt
Dionysia, alia Lenæa, scilicet majora, quæ simpliciter Διον. καὶ ἔξο-
χῶ, minora & ruralia: hæc autem minora, quæ & Lenæa, mense
Posideone agebantur. Ἀλῶναϊν ergo erit Ποσειδών. Astipulatur Schol.
Com. ad *Acharn.* ad ea verba, αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν, ὅτι Διῶναϊν τ' ἀγῶν
καὶ πῶ ξίνοι πάρεσιν, — Nos ipsimet sumus. & Libero ludus agitur; Ne-
que adsunt peregrini. Ubi Schol. ὅ τοῦ Διονυσίου ἀγῶν ἰταλιῶν δις
τὸ ἔτος τὸ μὲν πρῶτον ἔαρ καὶ αἴσι, — τὸ δεύτερον ἐν ἀργείῳ, ὃ ἐστὶ Λα-
ταῖον λεγόμενον, ὅτι ξίνοι ἐπαῖοντες Ἀθῆναι. χειμῶν γὰρ λοιπὸν καὶ ἐκκο
aperte dicit ὅτι Ἀλῶναϊν ἀγῶνα, seu τὰ Ἀλῶνα, fuisse ἐν ἀγῶνι, atque etiam
tempore hyberno; ergo τὰ Ἀλῶ. & τὰ κατ' ἀρχὰς Διονύσια idem sunt, &

Λλωαῖον mensis hybernus, adeque idem cum Posideone: denique, ne plures advocem, Steph. Byz. πάλι πάλιν Λλωαῖον (inquit) ἀγῶν Διονύσου ἐν ἀγῶσι. ἀπὸ τ' ἁλωῖ. Atque hæc sufficiant ad probandum τὰ Λλωαῖα & τὰ κατ' ἀγῶν Διον. eadem sacra, & Λλωαῖα & Ποσιδῶνα eundem omnino mentem apud Atticos fuisse. Hactenus patientiam nostram exercet ὁ ἀδελφεός, & vix tandem garriendi finem facit. Postquam finierit garrulus, incipit philosophus, iuxta proverbium, *Tum canent cygni, cum tacerint graculi*, τὸτ' ἔσονται κύκνοι, ὅταν πολλοὶ σιωπήσωσι, nam quæ sequuntur, ipsius Theophrasti verba sunt. Concludit enim hoc caput insigni epiphonemate, & salutari documento, quo prudenter nos monet, ut, si vitæ & salutis consulere velimus, garrulos huiusmodi homines, & tam linguæ prodigos, procul fugiamus, & diligenter manibus pedibusque vitemus, *canes pejores & angues*; ut supra dixit, de cavendo dissim. φυλ. μὲν. ἢ τὸς ἔχῃς.

[Παρασείσταναι—ἀπαλλάττειν.] Τὰς χεῖρας. Non immerito suspicatur Cl. Cataub. hanc sententiam in mendo cubare, & defectu unius vocis laborare: deesse enim aliquod verbum videtur, a quo accus. (τὸς τοιούτους) commode regi possit; nec enim participium παρῶν, nec infinit. ἀπαλλάττειν hunc accus. post se libenter admittet; nec puritas linguæ Græcæ hanc syntaxin feret. 'Απαλλάττειν semper absolute & intransitive ponitur sine casu sequente, & significat *discedere*. Polyb. ὁ δ' ἐπαμάρτυρέ μ' ὅτ' τὸς συνίσχυς, ἀπαλλάττειται, postquam propinquos in testimonium advocasset, discedit. Quod si casum aliquando post se habeat, is semper est genitiv. & plerumque cum præpos. ἀπὸ, sic in N. F. Act. 19. 12. καὶ ἀπαλλάττειν ἀπ' αὐτῶν τοὺς νόμους, *recedebant ab eis leges*; magis Attice diceretur ἀπαλλ. αὐτὸς τ' νόμους. Lucian. sine præpos. dixit ἀπαλλάττειν τ' χειρὶ καὶ, καὶ τ' ἡτοιμαῖς ἀφίσταίνεαι, *procul se subducere & amovere ab arte Rhetor. & pictura*. Ubi ἀπαλλ. & ἀφίς. synonyma sunt: quæ significatio propius convenit cum hoc loco Theophr. & si fuisset genit. τῶν τοιούτων ἀνδραγῶνων, satis apta fuisset constructio. At vero in illo loco Evang. Luc. 12. 58. Ὡς γὰρ ὑποτάγεις μὲν τῷ ἀντιδίκῳ σὺ ἐμὲ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὲς ἱρρασίαν ἀπαλλάττειν ἀπ' αὐτοῦ, verbum hoc ἀπαλλάττειν eleganter usurpatur; communiter ibi vertunt Interp. *da operam ut libereris ab illo*, mallet *ut dimittaris*: Utcunque enim viris doctis videatur esse Latinismus in illa phrasi, δὲς ἱρρασίαν, (quibus tamen ego assensum vix præbere possum) at certe hæc altera, ἀπαλλάττειν ἀπ' αὐτοῦ, non multum abhorret ab Atticismo; ἀπαλλ. enim hic non est simpliciter *liberari*, sed *dimitti*, prout debitores solent a creditoribus suis, postquam vel solum debitum, vel aliquo alio modo factum fuerit satis. Tum enim ex more loquendi Attico debitor dicebatur ἀπαλλάττειν suum creditorem, *dimittere & summovere a se*; & sic deberet esse ἀπαλλάττειν αὐτόν, *da operam summovere a te tuum creditorem*. Putaret quis creditorem recepto debito ἀπαλλ. suum debitorem, hoc est, *dimittere*, sed aliter loquuntur Græci; nam debitor dicitur ἀπαλλάττειν creditorem, *cum satisfacit, non contra; creditor non ἀπαλλάττειν, sed ἀπαλλ.*

ἀπαλλάττειν. Ita Demosth. sæpe Orat. contra Phorm. ἡ τὴν ἐπιπλοῖα δανείσαντας μὲν ἀπὸ λαξί, vix satisfacit creditoribus, qui ἐπιπλοῖα εἰ μὴ τὴν δανείσαντας (quid sint ἐπιπλοῖα χρέματα, vel ἐπιπλοῖα δανείσματα apud Athen. ostendere jam non vacat, ne nimis longum faciam). Ἀπαλλάττειν δὲ δανείσαντας, ex usu Attico, est satisfacere creditori, h. e. eum dimittere, summovere, ne amplius negotium nobis facessat. Idem Demosth. contra Apaturium; Τὸν μὲν τῶν πονηρῶν ἀπὸ λαξί τὴν χρεὴς Ἀπατῦρον. Hoc modo Apaturius creditoribus satisfacit. Ἀπαλλάττειν ergo est dimittere, summovere. Sed ἀπαλλάττειν in hoc loco Theophr. in forma passiva, hanc significationem obtinere non potest; ἀπαλλάττειν quidem absolute nonnunquam usurpatur pro ἀπαλλάττειν sed nunquam contra ἀπαλλάττειν pro ἀπαλλάττειν. Sed non ergo congrue dici potest τὴν τὴν τὴν ἀνδρῶν ἀπαλλάττειν. nec accusat. ille cum hoc verbo cohæret, sed nec cum participio illo παρεχόμενος hoc enim ab usu Attico verbi παρεχόμενος alienum est, ut Vir magnus annotavit. Nec enim dicunt Græci παρεχόμενος τὴν, pro ἀποστέλλειν, aut ἀποβάλλειν, aut ἀποδιαπομπάσαι, aut ἀπαγκονίζεσθαι, aut ἀποπύμπαι, aut ἀποκρίνειν, aut ἀποστέλλειν, respuere, amandare, excutere, repudiare. Ἀποστέλλειν quidem, vel potius ἀποστέλλειν hoc modo usurpatur: sic Naz. Orat. 10. πᾶσαι φιλονικίας ἀποστέλλειν, excussa omni ambitione. Herodian. Lib. 7. Cap. 1. Τινὰς δὲ ἐπὶ περὶ δίκης ἀποστέλλειν, μὴν δὲ βυλόμενος ἐν τῇ σελήνῃ, quosdam a se summovit, ablegavit. Idem Naz. Orat. 18. ἐπὶ δὲ γὰρ ἅπασαν περὶ βολῶν ἡ πῆχυν ἀνδρῶν τὴν ἡ γυναικὶς ἀποστέλλειν, cum ille impetus omnes assultusque magno animo strenu- oque propulsa. Clemens Alex. Strom. lib. 4. ὁ δὲ διὰ βολῶν ἀποστέλλειν τὴν πῆχυν ἡμῶν βυλόμενος, nos a fide abducere aut repellere volens; ubi in activa forma est ἀποστέλλειν, sed cum genit. rei; ἀποστέλλειν τὴν πῆχυν. At παρεχόμενος longe aliud est, viz. ἡλεπτικῶς παρεχόμενος dicitur, pro παρεχόμενος τὰς χεῖρας, manus demittere, unde εὐγύν παρεχόμενος. est demissis manibus currere, h. e. effuse & concitate fugere, (quod apud Hom. est περὶ περὶ δὲ εὐγύν) qui enim celeriter currunt, & in fugam se effundunt, solent manus demissas habere, & circum latera jactare: unde est quod demissis manibus fugere à Chiliaſte inter adagia recensetur. Comicus in Epidico, Fugias demissis manibus domum i. e. quam celerrime fugias: hinc Aristot. de incessu animalium cap. 3. Οἱ δὲ διὸς δὲ πόν δὲ πόν, παρεχόμενος τὰς χεῖρας, cursores velocius currunt, demissis manibus. Idem philosoph. 4. Nicom. cap. 3. Οὐδὲ μὲν τὴν ἀνδρῶν μεγαλοψυχῶν εὐγύν παρεχόμενος. non convenit magnanimo demissis manibus fugere. Videtur ergo Theophr. hanc locutionis formam a præceptore didicisse. Porro verba apud Atticos eleganter sic usurpari solita per ellipsin nominis jam antea (opinor) observavi, e. g. ἐπὶ σῆσαι, attendere, considerare, subaud. τὴν νῦν, vel τὴν διάνοιαν per eandem ellipsin Lat. attendere dicunt, pro attendere animum; sic ἡλεπτικῶς operire, obtegere, τὴν καρδίαν sc. & ἡλεπτικῶς simpliciter, subaud. ἡλεπτικῶς, de qua phrasi prius diximus; sic ἀναλαμνέμενος simpliciter dicunt, pro recolligere se, ad se redire, ἡλεπτικῶς sc. vel τὴν ἡλεπτικῶς μεταλλάττειν, τὴν

λαυτῶν, sc. ἄ βλον, *mori*. Eadem ellipsis videtur esse in illis verbis παραινέειν, παραινέσκειν, & παρῆταιεν, *delirare*, *hallucinari*, *insanire*; quæ verba ut denotant deliquium & defectum mentis, ita Gram. in iis volunt esse ellipsin & defectum vocis αἶν, vel ejusmodi; ita ut proprie significant *mentem a sua sede amotam & excessam*, unde *ῥίον ἐκπαραγῆσον stolidam & deliram mentem* vocat poeta: non ausim me opponere toti gregi Grammat. sed putavi aliquando in hisce verbis metaph. esse a musicis ductam, ut παραινέειν & παρῆταιεν per ellipsin sit proprie παραινέειν & παρῆταιεν τὰς χορδαίς, *fides seu chordas cithara aut alterius instrumenti musici perperam & imperite tangere, & movere, & pulsare*, κινεῖν, κινεῖν, παύειν, h. e. *ῥίον* & certe per eandem metaph. Græci dicunt ἀλαμυλλεῖν pro *peccare, delinquere*, quod proprie est *in chorda aberrare*, & contra musicæ leges peccare.

Διατρέφον.] *Grandi gradu fugere, aperiens seu distendens* sc. crura: διαίρειν, vel διαίρειν σῶμα, est *os distendere*, seu indecenter *aperire*. Qui cursu contendunt, ut gradum grandiant, crura vehementer aperiunt. Διατρέφον igitur ἰλαστικῶς pro διατρέφον τὰ σκέλη vel τὰ γόνα vel γούνατα ut παρῶσιοντα pro παρῶ. τὰς χεῖρας, sic apertis vel distentis cruribus currere, h. e. in fugam se effundere: cui contrarium est illud Hom. ἑλόν γόνυ γονὸς ἀμείβων, de Ajace recedente, Il. A.

Ἐκτροπαλιζόμενον.] ἑλόν γόνυ γονὸς ἀμείβων,

i. e. *ἐκ τρεῖς πόνους ἐν τὴν τὴν πόνον*, inquit Eustath. *non committens se pedibus*: est autem ἰλ. γ. γ. α. τὸ βραχὺ περὶ ποδίζων, ἢ μὴ μακρὰ βραχέων, κατὰ τὰς ἡ θροῦν διακρίσεις, ἢ ἀμασσομένη φούροντας. Contra διατρέφον φούρον est ἀμασσομένη φούρον, seu περὶ ποδίζων φούρον, *diductis cruribus, grandi gradu, concitato gressu fugere*, & quasi grallatoris passibus. Voluit certe Horat. διατρέφον φούρον, & projicere se in pedes, ut sic morbum illum & pestem linguæ effugeret, *misere discedere quarens, Ire modo ocyus*—. Triplex ergo ellipsis seu defectus est in insigni hac sententia; duo ellipses sunt ex elegantia auctoris, in illis particip. παρῶ. & διατ. pro παρῶ. τὰς χεῖρας & διατ. τὰ σκέλη. h. e. *demissis manibus & diductis seu distentis cruribus*; tertia ellipsis seu defectus vocis est ex incuria (ut videtur) scriptoris seu librarii, sc. verbi φούρον, cum quo accus. ille ποιῶντες commode coherere possit.

Ὅστις ἀπύρετος βέλος ἴη.] *Quisquis sine febre esse vult*. Garrulitas certe morbus est, γλωσσομαχία. Et quidem morbus est, non illius tantum qui loquitur, sed & auditori morbus est, vel morbo pejor. Ψυχῆς νοσήσας εἰς τὴν ἐλπίδα λόγος, inquit Trag. sed & ipse λόγος garruli, frivoli que sermones morbus sunt: ut quod de Sirio cane morbifero illo noxioque fidere cecinit Homerus, id ex mente Theophr. de garrula lingua dici possit, καὶ τὴν φέρει πολλοὶ πυρρὸν δουλῶν ἑρπεῖσι. Nec mirum est sermones αὐτὸν ἀδολέγειν in febrem conjicere audientes, cum ejus dicta nihil aliud sint quam febricitantis somnia. Nec quis miretur quod e tam frigido ore hæc ψυχρολογία πυρρὸν i. e. *febrem* producat; forte enim hoc facit per antiperistafin. Ad hanc garruli hominis

minis orationem dicere possumus *παρρησια* illud facetissimi poetæ Martialis, *Frigida es, & febris es; non es, & es pupis*. Parum profecto abfuit quin in febrem incidisset Flaccus, *Cum sudor ad imos Manaret talos*; Ita enim ait de se ipso æstuante sub ima carnificina, pendente in illa cruce, gemente sub illa Æthæ lingue loquacis, quam ita ad vivum describit, ut pene se ad mortem cruciatum affermet. Hac lingua *Siculi non inveniunt tyranni Majus tormentum*. Quid ergo Theophrastus, cujus vel ipsum nomen ex diametro opponitur τῷ ἀδολογῇ; viz.

I, fuge, si sapias, teque his, ais, eripe flammis,

Vivere si sanus & si sine febre velis.

Et ut medici monent de fugienda peste, ita de hac peste humani generis, *Mane, procul, longe, cede, recede, redi.*

Videtur autem hæc phrasis ex intimo idiotismo deprompta, cum enim vulgo dicere volumus aliquid nobis permolestum esse, id morbum aut mortem nobis esse dicimus. Horatius ergo, qui a garrulo suo tam misere cruciatus, & tantum non enectus fuit, cum a tertio illo homine, qui intervenerat, defereretur, a quo liberari & tolli de illa cruce speraverat, se jam *ὄντι ἔρπει ἀκούς & ἐν αἰεὶ novacula* stare dixit, tanquam victimam statim macandam;

— *fugit improbus, ac me Sub culiro linquit.*

Hinc lepide admodum idem Satyricus in eodem Garruli hominis characterismo (jam sæpius citato, quia & ejusdem argumenti est cum hoc capite Theophr. eique non parum lucis affert) fingit prædictum sibi olim puero fuisse ab anu quadam fatidica, id sibi in fatis esse, ut nullo alio morbo quam garruli cujusdam hominis loquacitate conficeretur.

Confice; namque instat fatum mihi triste, Sabella

Quod puero cecinis divina mota anus urna.

Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,

Nec læterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:

Garrulus hunc quando consumet cunque, loquaces,

Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit atas.

Postquam ergo sibi redditus, & defunctus fuisset hoc periculo, & ab hoc morbo evasisset, non alii quam Apollini medicinæ Deo *ζωζυγία & σωτηρία* persolvit; eique salutem suam acceptam refert hisce verbis, — *Sic me servavit Apollo,*

quo hemistichio elegantissimam illam Satyræ concludit. Nec minus eleganter Lacon, apud Theocritum *Idyllio* quodam, alterum patrem nimis garrulum & loquacem hoc modo increpat. *Εἴα λήϊον πλεῖστε, καὶ τὴν ἐς πόλιν ἀνδρὶ Ζῆντι δῶκε δὲ Πάριον, οἷς σωμάτων ἰατρὰ, καμάρ.* Hospitem in urbem iterum vivum dimittas, nec garrulitate tuæ eneces & conficias. Ejusdem nati est & illud Comici *Milite* glorioso, *Fam jam sat amabo est, sinite ut abeam, si possum, vivam a vobis*; ex quo loco Chiliastes adagium exculpit, *Sine vivens abeam*. "Non incommode (inquit) pr. verbij loco sermo iste inter verbosos homi-

" nec

"nes usurpatur, ut jubemus eos ζῶντας ἡμεῖς ἀποιται νῦνους nos di-
"mittere, nec loquacitate sua nos enecare. Atque hic mihi in men-
tem venit Epigramma quod extat in Anthol. de indefesso quodam &
importuno cantore, qui tota nocte canendo vicinos suos omnes in-
terfecit, uno excepto, qui surdus fuit.

Σιμῶλ' ὁ φάλτης τὲς γάιτονας ἔκτανε πάντας,

Νυκτὸς ὅλης φάλλων, πάλω ἐνὸς Ωριγάνου.

Καθὼν γὰρ φύσις αὐτὸν ἰδὴκετο· τοῦτοικιν αὐτῷ

Ζυλὼ ἀπ' ἀκοῆς δόνα φελοστοίρλω.

Et optimum profecto fuerit tali tempore vel surdos esse, vel surdos nos fingere, *h. e.* nec aures arrigere, nec animum advertere; quod Theophr. præceptor docere nos poterit. Ille enim (ut auctor est Laert.) περὶ τ' εἰπόντα ἀδολίχλω, ἵππειδ' ἡ πολλὰ αὐτῷ κατ' ὠτ' ἔλθουσι, Μήτι οὐ κατὰ λυ-
αῖρσιν; καὶ Δί', εἶπεν, εἰ γὰρ σοι περὶ τ' ἔχον, ἀνθον τὶβι σάτις ὀβλυσί; *mini-
me*, inquit, ego enim animum non attendi. Plut. libello de hoc ipso
argum. *viz.* πρὸς ἀδολ. -- τοῖς δ' ἀδολίχοις τὸ δὲ συμβαίνει χαλκωπάτων ὅτι δὲ-
μῦντις γὰρ ἀκροατῶν εἰ τυγχάνουσιν, ἀλλὰ πᾶς φεύγει περὶ τ' ὀπίσθω, *i. e.* πα-
ραστίας φεύγει καὶ διασπέρνεται ἀπ' αὐτῶν. In tali casu tota spes salutis in
pedibus est, πόδες δὲ καὶ τὴν τιμωρίαν, idem Plut. ex Archilochō. Hinc
scite Aristot. apud eundem ἐποχλέμεν' ὑπὸ ἀδολ. καὶ κοπόμεν' ἀπὸ
ποῖς πρὸ διηγέμεν, πολλοὺς αὐτῷ λέγοντες, Οὐ θαυμάζον, Ἀεζύπτις; Οὐ
τοῦτο, φησὶ, θαυμ. ἀλλ' εἰ τις πόδας ἔχον σὲ ὑπερβαίνει. Non profecto hoc est
mirum; sed hoc potius mirum, si quis pedes habens se sustineat, neque
fugiat. Scite ergo Agis Lacedæmonius apud Plut. qui Abderitarum
legato, postquam satis longam & verbosam habuisset orationem, in-
terroganti, quid civibus renuntiaret, respondit. "Ὅτι ὅσον σὺ χεῖρον λέγων
ἔχρηξας, τοσούτοι ἐγὼ σιωπῶν ἥκω" quasi sc. magnum quid & singulare,
& tantum non supra hominem, & vires humanas esset, tam diu to-
lerare hanc crucem τ' ἀδολιχίας, & tantam indulgere patientiam huic
flagello.

Ἀπύμωτος] Sine febre, febris expers. Πυρρὸς autem febris, ἀπύρ-
ρως, vel potius ἀ πυρίαν' habet acc. in ult. & præterea illud τὸς ad-
ventitium est, nec de radice thematis. De hac igitur nominum ter-
minatione hæc Reg. observentur. 1. Multa sunt nomina apud Græ-
cos quæ terminantur in *στος*, ita ut illa sit terminatio nuda & mere pa-
ragogica, nec illud τ thematicum aut radicale, sed extraneum & adventi-
tium: ut κοπιτός, πυρρὸς, ἀπύρρως, συρριτός, κέπιτος, νιριτός, παγί-
τός, ὑπὸς &c. 2. Omnia hæc nomina desinentia in *στος* fere derivantur
à verbis, etsi non sint verbalia, à tertia persona præter. pass. ut à σὺν
traho, συρριτός, (interposito φ) sordes, seu colluvies rerum, quæ pro-
no amne trahuntur; a κέπιω, idem quod σκέπιω fodio, ὑπερπον, κέπιλος
fossa: ab ἵπω ἵσσω dico, ἀπύρρως immensus, ineffabilis: a κόπιω tundo,
ἐκοπον, κοπιτός lucus, a tundo pectore: a πικτω pario, τίτωρα, τοικτός
partus: ab ἀφύω, αὖω, haurio repente, ἀφυσγός, idem quod συρριτός. Sic
a πυρίαν, πυρρὸς. Sic tria illa metecora, & σκαλιστός a σκίλλω. 3.
Nomina Substantiva in *στος* desinentia, sunt oxytona, ut σκαλιστός,

κοπι-

καπιτός, τοιατός, πυρτός, σαρπτός, φουγατός, κοπιτός, ημεγτός, cum *vindemia*; ita enim etiam legitur, nec solum cum *η*, quanquam hoc communius. Excip. unum *καπιτός* *fossa*. 4. Adjectiva in *της*, contra, nisi sint verbalia a tertia persona præteriti passivi, sunt gravitona, ut *άσπιτός*, *άπλιτός*, *άτρύγητός*, *άμειμμένος*, *άνητός*, *άπύρητός*, *άσπληνός*, *άπληγός*, *άειδείκτός*, *ήμεδός*, *άσύνδρος*, *άναρτός*, *άσπύρητός*, exc. *ίπαινός*, *laudabilis*, quod forte est ob discrimen ab *Εταινός*, proprio nomine in N. F. quod est proparoxyt. ut & *Αεταίνος*. 5. & ultimo; Adjectiva in *της* simplicia pure verbalia *h. e.* quæ fiunt a tertia persona præteriti pass. sunt oxytona. Et hoc quidem generale est ex communi reg. Omnia enim verbalia simplicia in *της* desinentia a tertia persona præter. pass. quacunque vocali præced. sunt oxytona, nisi forte quando in re rustica tempus & actio distinguuntur accentu, ut in *άσπός* & *άσπός*, *άματός* & *άματός*, & paucis similibus; alioquin omnia verbalia simplicia in *της* a tertia præter. pass. accuuntur in ult. sic igitur & Adjectiva in *της*, ut *αίματος*, *εύματος*, *αίματος* quæ tamen in compositione retrahunt accent. ex alia gen. reg. Compositio enim retrahit accentum, ut *άνητός*.

Εργον Difficile. Trita admodum & usitata hæc vox (si qua alia) Hellenismo est: ut prima fronte non videatur aliquid *εργον* *negotium* posse nobis faceffere. Sunt tamen nonnullæ ejus significationes non tam ubique obviæ, nec ab omnibus fortasse observatæ, in quibus tamen ab elegantioribus Græcis haud raro usurpatur. Varias has notiones breviter indigitare *πρίν* (opinor) & operæ pretium fuerit. Quinque autem hæc sunt, quantum observavi: & 1. *Εργον* est *γάρρια*, *agricultura*, unde & compositum volunt ab *εργ* & *γῆ* duobus vocab. synon. quæ *terram* significant; & certe hoc opus est *καὶ ἐξοχλῶ* *terram* colere, quippe primo opus mortalium fuit. Hinc *εργάτης* & *εργάτης* communiter *operarius*, sed proprie *colonus*, *agricola*. Atque hinc titulus operis Hesiodi, *Εργα καὶ ἡμέραι*, quod est de agricultura. Hesych. *Εργα* ποτὶ μὲν τὰ πρὸς τὴν θαλάσσιον, ποτὶ δὲ, τὰ πρὸς τὴν γάρριαν. Et iterum in voce *Εργον*, -ὁ ποιητής, ὅταν ψαλῶς λέγῃ, μνηστὴς σιωπῆς, καὶ κατὰ γάρριαν δολοῖ. *Homerus*, quando dicit *Εργα* (nullo alio vocabulo aliqujus artis adjuncto) intelligit *agriculturam*. Sic *μινύδει δὲ τὴν ἐργὴν* *ἀνθερόπων*, quod *Virgilius* *μινύει*, *Sternis sata lata, boumque labores*. Πολλὰ δ' ἔσ' αὐτῷ ἐργα κατὰ γῆν καὶ αἰχμῶν - Ἀγρὸς τ' ἰομένη καὶ ἐργὴν ἀνθερόπων unde *Eust.* *Εργα* (inquit) καὶ ἐξοχλῶ τὰ γάρρια καὶ ἐργάτης, καὶ ἐξοχλῶ, τὸ γάρρια καὶ ποτὶ δὲ. 2. *Εργον* est *πόλεμος*, vel *μάχη*, *εργον* *Αρκ* *ludum* vocat *Horat.* sed *sevum*; sævus autem ludus non est ludus. *Hom. Il. ε.*

Αἶμα ἄγα δὲ οὐκ ἔστιν, παρ' ἡμῶν ἔστιν, καὶ ἰδὲ *εργον*, vide opus i. e. *bellum*, *Eustath.* ὅτι πόλεμος τὸ *εργον*, αἶμα καὶ ἄλλαις & *Il. δ.* in fine,

*Εἰδοὶ καὶ ἐπὶ *εργον* ἀνὴρ ὀνόματι μεταδόν*

ubi *εργον* manifeste ponitur pro *μάχη* *pugna*, atque ita optime vertit interp. *Tunc vero pugnam nemo reprehendisset interveniens.* Atque ita alibi apud poetam. Sic etiam loquitur *Thucyd.* ipse, ὁ *Ἀπικατῶν*,

lib. 2. ὃ ἐν τῷ ἔργῳ κέρμεν ἔστιν ὅτι πλεονεκτήσει. i. e. ἐν τῷ μύχῳ. In praelio ordinem & silentium plurimi faciunt, ἐν τῷ ἔργῳ. ἢ τοι ἐν τῷ πολέμῳ, inquit Schol. Idem lib. 4. μετὰ δὲ πάλαιθεν τὸ ἔργον, cum vox intervientu praelium impedisset; ἀπλᾶς τὸ ἔργον i. e. ἀπολύτως τὸ ἔργον, ut expon. idem Marcellinus. Arrian. de Alexand. lib. 3. ὃ τὸ ἔργον ἐκείνῳ κέρμεν ἔχοντο. & αὐτῷ ἰβὶ pugna ἔσθαι. 3. ἔργον αὖ τὸ ἐπὶ δόλῳ, id quod conficitur, & consumitur ἢ ἑτεροῦ; quod Lat. forte pradam vertere possumus. Siceleganter, qui in bello conficitur, vel interficitur, dicitur ἔργον πολέμου πρᾶγμα belli, & qui a peste conficitur, vel absumitur, ἔργον λοιμῆς. Ita usus est hac voce Sulp. Pater Naz. Orat. 14. Οὐτὶς Δακιδ' Ἰαννίδην, ἔργον πολέμου γινώσκων. Non adeo David deservit Jonathane, in bello interemptum, ἔργον πολέμου γινώσκων. Synchus in Epist. ἔργον γινώσκων ἀκατακτά, ἀδύνατον, σycophανταρῶν & delatorum calumniis misere perdi & confici. Clem. Alexand. Strom. 5. πρὸς ἐκείνῳ ἔργον γινώσκων, cito fore ut igni conficiantur. Sic Martyres, qui vivi-comburio absumpti sunt, πρὸς ἔργον γινώσκων. Elegans Auctor Heliod. Æthiopie. l. 1. in initio. Οἱ δὲ πλείους βίβαν ἔργον ἔργον & πλείους γινώσκων. h. e. plurimi jaculis & sagittis confici: unde paulo post venuste admodum, γινώσκων ἔργον τῷ πολέμῳ πᾶσι; quod & tu quoque obiter ad belli cladem accessisti? ut præclare vertit interpretes. Sic ἔργον αὖ ἔργον dicitur, qui gladio interficitur. Confici & interfici idem sunt; utrumque ergo ἔργον est, & opus quod conficitur, & homo qui interficitur. 4. ἔργον est πᾶσι, ἔργον, est enim πᾶσι opus fœnoris, seu quod a fœnore producitur, illud quod ex pecunia conficitur & accrescit fœneratori, quæstus & commodum quod ex fœnerata pecunia percipitur. Unde ἔργον est fœnerari, & ἔργον etiam ἔργον, quemadmodum & in illo loco Evangel. hanc vocem sumit πᾶσι Sal-mathius, dicit ἔργον ἀπὸ τοῦ ἔργου, si integram sortem, totum debitum, solvere non potes, da saltem debitori usuras, ut ab eo libereris. Mos enim (inquit) fuit apud antiquos, ubi dies solutionis venisset, si debitor sortem dissolvere non posset, modo usuras denderet, inquietari de sorte non deberet, sed adhuc in alterum mensem expectari; monet ergo dominus illum debitorem, qui dissolvendo credito non erat, ut usuram saltem præsaret, atque ita extricaret se; ne si ad iudicem traheretur, iudex eum exactori traderet, a quo in carcerem conficeretur, ubi esset mansurus donec debitum ad assem, h. e. sortem cum usuris persolvisset. Hæc ille pro suo more, acutè atque erudite. Nos certe hæcenus dicit ἔργον da operam interpretabamur ex Latinismo; sed aliter jam a magno viro edocti sumus. ἔργον sane pro πᾶσι h. e. lucro e quæstu fœnebre legimus apud Demosth. non uno in loco, ut Orat. 1. contra Aphob. Ταῦτας τοὺς ἔργους πᾶσι πᾶσι μὲν ἀπὸ τοῦ ἔργου, ἔργον αὐτῶν ὅτι αὐτῶν. Has igitur 30 minas ex officina, earumque usuram octo jam annos habet; & iterum non multo post, πᾶσι μὲν μὲν αὐτῶν τὸ ἀρχαῖον, δὲ αὖ ἔργον τὸ ἔργον αὐτῶν — 40 minas ipsam sortem, usuras autem in decennium duo talenta: Iterum Orat. contra eundem Aphob. λαβὼν τὸν πᾶσι μὲν, ἔργον αὐτῶν, ἔργον τὸ ἔργον ἀποδίδωκε, neque ipsas, neque earum usuras reddidit. Et ultimo, ne pluri-

pluribus immorer; nam & alie forte sunt huius vocis acceptationes, minus usitatae & notatu dignae, sed hæc (ni fallor) insigniores sunt; Ἐργον est *difficile*, abstractum pro concreto. Sic Lat. *Hic labor*, *Hoc opus est*, τὸν ἔργον ἔστιν, h. e. *laboratum*, *operatum*, *difficile*, *opus*, *negotium*, *ministerium*, *ministerium*. Helych. Ἐργον *difficile*, *ministerium*. Atque ita in hoc loco Theophr. Et quoniam elegans hic est huius vocabuli usus & pure Atticus, nec tam ubique obuius, aliquot ejus exempla afferre non gravabor. Aristot. igitur 2. *Eth. Nicom.* cap. 9. Διὸ καὶ ἔργον ἡμῶν ἀσυνδύον ἐστὶν ἐν ἐργῷ γὰρ τὸ μὲν λαβεῖν ἔργον. Ideoque *difficile* & *operosum* est bonum virum ac virtute pradiatum esse: magni enim negotii est, in unaquaque re medium consequi. Xenoph. *K. Π.* lib. 3. Ἐργον μὲν τυττός ἀσπὴς ἵππου, ἔργον δὲ καὶ χαλινῶσαι, ἔργον δὲ ἄνταξαι, ἔργον δὲ ἐκθῶκεναι. *Difficile* erit noctu equos solvere, *difficile* & *frangere*, *difficile* etiam instruere, *difficile* & *loricare*; ubi vocem hanc quater habemus hoc in sensu per ἀναρᾶν repetitam. Lucian. in *Mortuor. Dialog.* Ἐλλώων κερταῖν ἔργον μὲν, Βιωτῶν καὶ Φωλίων, verba sunt Philippi de victoriis suis apud Inferos gloriantis, Græcos superare opus arduum & *difficile* erat. Plato in *Timæo*, καὶ μὲν ἐν ποικίλῃ καὶ πατρὶα τυττὸς οὐ τυττός ἐστιν τὰ ἔργον, καὶ οὐχ ὅτι οὐκ αἰσθάνεται ἀδύνατον λέγειν. h. e. (interprete Cic.) *Atqui illum quidem quasi parentem huius universitatis invenire difficile, & cum jam inveneris, indicare in vulgus, nefas: ubi videmus Cic. ἀδύνατον exponere nefas, ἀδύνατον.* Et certe, ἀδύνατον est ἀδύνατα Horatius,

Quicquid corrigere est nefas,

ἀδύνατον, impossibile, ἀδύνατον. Sed hæc obiter & ἐν περὶ ἄλλοις alio spectant, & de his fortasse alibi. Redeo ad ἔργον, ut hoc agam i. e. τὸ ἔργον. Aristot. iterum 2. *Polit.* cap. 5. Ἐργον γὰρ μὴ παντοπραΐας ἐστὶν τὴν ποιήσας, *Difficile* est istiusmodi hominibus novis rebus non studere, vel innovatores non esse. *Ælian. Var. Histor.* lib. x. cap. 12. in Archytæ apophthegm. Ἀρχύτας ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἔργον ἔστιν εὐρεῖν ἰχθυὸν ἀκραιφνὲς μὴ ἴχθυα, ἔτι καὶ ἀνθρώπων μὴ κακῶν ἀλλὰ καὶ ἀγαθῶν. *Quem* admodum piscem sine spinis invenire difficile est, sic & hominem qui non doctum spinosumque quiddam habeat admixtum. Vide Plutarchum in *Agésilao* p. 611. E.

Συνπραΐας.] Cum iis durare; mallet, iis acquiescere vel eos patienter ferre, vel eorum societatem tolerare: ἀπραΐας enim est ἀπαρᾶν, στήναι, contentum esse, acquiescere; at συναπραΐας in compositione non memini me uspiam alibi invenisse: forte συναπραΐας, vel συναπρίσας, sed nihil temere mutandum. Nec certe occurrit hæc vox apud Lexicographos: est igitur inter ea vocabula, quæ Grammat. vocant ἀπᾶξ λεγόμενα. Sed cum simplex ἀπραΐας frequens sit & usitatum, facile fuit, præfixa præpos. facere compositum; antiquis (inquam) facile hoc & integrum fuit, quanquam nobis fortasse hodie non licet esse sam disertis.

Μὴτε χρόλῳ, μὴτε ἀσυνῳ διακρίσκειν.] Neque otium, neque negotium distinguendis: prudentis est otii & negotii tempora discernere atque

que distinguere; utraque enim hæc, *χολῶ* & *σπουδῶ*, non minus quam lucem & tenebras, diem aut noctem, spatiis suis atque cancellis Deus & natura distinxerunt. Unde præclare ille apud Plut. *Δοτὶν τοῖς πασι τὴν ἀναπνοὴν ἥδ' οὐκ ὀνειδίζον πόνοι, καθυμνεύειν ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἀπαιτὴν & σπουδῶν διήρηται* & διὰ τούτο εἰ μόνον ἐργασίας ἀλλὰ & ὑπὸ εὐρίθην. Sed ὁ ἀδολέχης omnia confundit, sive *χολῶ*, sive *σπουδῶ*, sive otii, sive negotii tempus sit, illi perinde est; otiosus an occupatus fueris, nihil pensi habet. *Ἄνιν & τὸ φυλάσσειν Πάτνυχον ἐργασίαν*, inquit poeta: quod si garrulo huic aurem accommodes, poteris totas noctes infornes transigere.

*Et stanti legis, & legis sedenti,
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio; sonas ad aurem:
Piscinam peto; non licet natare:
Ad canam propero; tenes euntem:
Ad canam venio; fugas sedentem:
Lassus dormio; suscitās jacentem.*

Quemadmodum queritur Martialis de suo Ligurino. *Σχολῶ* est otium, unde & *ludus* Lat. *schola* dicitur; ludus quidem, sed literarius: at ludus literarius non est ludus, & feriæ Academicæ non sunt feriæ; & nos forte cum Scipione dicere possumus, nunquam minus otiamur, quam cum in Scholis sumus. Et nos igitur, si in Schola non studemus, *χολῶ* & *σπουδῶ* εἰ διαγινώσκωμεν. Sed vereor ne hoc ludere sit. A duobus hisce nominibus, fiunt duo adverbia, vel potius duo dativi adverbiascentes, *χολῶ* & *σπουδῶ*, quorum hoc posterius commune est & usitatum, etiam Homero, alterum non, illud sc. *χολῶ* quod, quia minus forte observatum & elegantem usum habet apud Atticos Scriptores, sicco pede non præteribimus. Illud igitur fit *χολαίως*, quod lente & tardo pede procedit, quod tarde & cunctanter & per otium fit, & denique quod fere fit, & tandem vix, aut ne vix fit; atque hinc *χολῶ* expon. *μόλις vix*, aut potius *εἰς μὴδὲν nullatenus*, multo minus, nullo modo, haudquaquam. Sumitur pro negandi particula & Max. Tyr. Diff. 11. *Σχολῶ γὰρ εἰ εἴη τίς ἄλλο ὃ ἔργον, εἰ μὴ ὁρῆς τις*, Amor igitur haudquaquam quid aliud fuerit, quam appetitus quidam: & eodem prorsus modo Diff. 17. *Σχολῶ γὰρ εἰ εἴη τίς τι καὶ ἄλλο, εἴπερ μὴ ἡ ἀρετή*, vix enim videtur ars aliud quid dici posse, si non virtus. Porphy. *περὶ ἀποχρῆς* lib. 1. *χολῶ ἀπὸ ἀγαπητικῶν ζήλων & κινῶν ἀποτρέμμεθα*. h. e. nequiquam igitur inique feret, se iusculo & carnibus privari. Plato in Phædone, *εἰ αὐταὶ ἥδ' οὐκ εἰς τὸ σῶμα αἰσθησὶν μὴ ἀεργεῖν εἰσὶν, μὴδὲ σαρκεῖς, χολῶ γὰρ αἱ ἄλλαι*, Si isti sensus corporei (auditus sc. & visus) exquisiti & explorati non sunt, multo minus sane alii fuerint, *χολῶ γὰρ αἱ ἄλλαι*. Philos. 7. Polit. cap. 3. in fine. *Σχολῶ γὰρ εἰ ὅστις ἔχει καλῶς, & πᾶς ὁ κόσμος*, (viz. si verum esset quod nonnulli dicerent) tum utique nec Deus, nec mundus, beatus dici posset. Andocides Orat. 1. *Ἐν ὑμῶν ὃ καλὸν & σπουδασμαὶ πάντες διπύ, ἡ χαλῶ γὰρ τις ἀνδρῶν*, Ego autem a vobis quaestione habita non servabor?

bor? omnino certe, aut non quisquam alius mortalium. *Alian. Var. Hist. lib. 9. c. 24. de Smindyfide Sybarita, χαλὶ γὰρ ἐπὶ τῷ χαμῶνι κρητὶς, ἢ σκάδῳ. Hand sane ille humi, vel in stragulo cubare potuisset.* Xenoph. K. Π. lib. 2. οἱ χαλὶ καλὸν ὑπάρχον σοι. *Si tibi mandanti lentus & cunctanter paruissem, vel vix, aut ne vix, tibi obtemperassem.* Synesius Epist. 142. ἦν, χαλὶ γὰρ δὲ τοῖς ἰδοῦσι ἀλὸν πεισθῆναι, dixit, se vix aut ne vix de aqua falsa hoc credere.

C A P U T I V.

Περὶ Ἀγροικίας.

De Rusticitate.

Aγροικία est Rusticitas, inurbanitas, incivilitas, negligentia, si ita loqui liceat: & quidni ad exprimendam rem inelegantem ineleganti voce utamur? Tritum jam olim apud Gram. discrimen inter Ἀγροικὸς, & Ἀγροικῶς. Ammonius de vocum differentiis, Ἀγροικῶς ἢ Ἀγροικῶς δι-αφέρειν περιφρασεύμενος μὲν ὅτι ἐν ἀγρῷ κρητὶς, περιφρασεύωντος δὲ, ὁ σκαῖος τὸς τεύπης: at vel contra Eustathius, ἀγροικῶς περιφρασὶς ὁ ἀπαιδευτῶς indoctus. Et Schol. Aristoph. ἀγροικῶς ἢ περιφραστὴς. ὁ ἀγροῖκος, agri-cola, rusticus; ἀγροικῶς qui rure habitat, ἀγροικῶς qui moribus scavis & inurbanis; ἀγροικῶς qui agrum suum colit, ἀγροικῶς qui animum suum non colit; homo rudis, & agrestis, & incultus, qui rudibus & imperitis & incultis est moribus. Discrimen ergo est inter Gramm. circa hoc discrimen, & profecto haud scio an ita stricte & superstitiose observetur hæc differentia apud Auctores. Quamobrem (nisi hoc forte ἀγροικῶν & incivile esset Criticos λεπτολογίᾳ μινυτῖς suis spoliare) dispungerem penitus hanc notam διακριτικῶν inter ἀγροικῶς & ἀγροικῶς, tum quia de ea non convenit inter Gram. tum quia non memini eam ab auctoribus ubique observatam; tum quia tam cognatæ & finitimæ sunt hæc significationes, ut non opus sit eas accentu distingui; tum quia Atticorum est ex proparox. facere properisp. ut pro ὁμοῖος dicunt ὁμοῖος, pro ἱππῖμος ἱππῖμος, quidni ergo pro ἀγροικῶς ἀγροῖκος; (ut differentia accentus sit ex dialecto, non ex significatione) tum denique quia cætera omnia composita in οἰκῶς sunt proparox. μέποιος, ἀποικῶς, σέλοιος, πέποιος, φερποιος, &c. Sic ergo ἀγροικῶς communiter, Attice ἀγροῖκος, proprie rusticus, qui rure habitat, atque inde deducta significatione, rudis, imperitus, inurbanus, inelegans; quia tales plerunque mores sunt hominum egregie rusticorum, rurique viventium. Sic rure loquuntur, & sic rure faciunt. At quicquid sit de voce, in re certe discrimen est. Aliud enim est ἀγροικῶς apud Magistrum, aliud apud Discipulum: aliud apud Aristotelem, aliud apud Theophrastum. Ἀγροικία ab Aristotele strictius sumitur, prout sermones tantum &

dicta respicit, estque extremum in defectu τὸ ἀντεπαλλὰς at vero hic a Theophr. latius accipitur ἢ ἀγροικία pro quavis rusticitate, atque inurbanitate, sive in dictis, sive in factis cernatur. Verba Philosophi apponere ἢ χείρην. 2. *Ethic. Nicomach.* Cap. 7. Περὶ δὲ τὸ ἐπὶ τοῦ μὲν ἐν παιδείᾳ. ὁ μὲν μάλιστα ἀντεπαλλὰς καὶ διάδοχος ἀντεπαλλὰς ἢ δ' ἐστὶ βολὴ, βωμολοχία καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν, βωμολόχος ὁ δ' ἰσχυρὸς, ἀγροικός τις καὶ ἢ ἐξ ἑστὶ ἀγροικία, qui ab hoc modo decedit & deficit, rusticus quidam & agrestis seu insulsus; & habitus, rusticitas, sive insulsitas, uti non male vertit interpretes. Εὐτραπλία est facetia seu urbanitas, virtus quæ modum in jocando servat. Iterum L. 4. C. 8. ubi plenius describit τὰς ἀγροικίας:--Οἱ δὲ μὴτ' αὐτοὶ ἀν εἰπόντες μὲν γαλοῖον, τοῖς τι λέγουσι διαχεραίνοντες, ἀγροῖοι καὶ σκληροὶ δοκῶσι εἶναι, qui nec ipsi quicquam false ac facite dicere queunt, & iis qui dicunt insensu sunt, agrestes & insulsi homines habendi sunt: ubi observ. quos prius ἀγροίκους vocavit, hic ἀγροῖους appellat: ἀγροῖοι ergo & ἀγροῖοι Aristot. iidem sunt, homines viz. agrestes, rustici, inciviles & inurbani, qui nec jocos ipsi facere (ut vulgo loquimur) nec libenter audire, nec candide interpretari volunt, *neither make nor take a jest*. Atque hinc apparet, quantum intersit inter ἀγρ. Aristotelicum atque Theophrasteum. Ἀγροικία igitur a Theophrasto sic definitur ut sit, vel potius videatur esse, διόξεν εἶναι (ira enim loquitur per totum hunc librum ἐνδοκτικῶς, ut Aristot. δοκῶν, φάνταται, ἴσως, μὴ ποτε &c.) ignorantia, incititia, imperitia, non speculativa sed practica, quæ transgreditur leges vitæ civilis, & conversationis humanæ, quæ nescit τὸ πρέπον, nec decorum servare, in voce, & gestu, & cultu, & habitu, & motu corporis. Cui contraria est κοσμιότης, κομψότης, διαπρέπεια, διαξία, διαχρηστικότητα. h. e. civilitas, elegantia, urbanitas, decor, venustas: quia sc. urbs Veneris & Venustatis magistra, gymnasium elegantiae, morumque & διαπρέπια officina: unde hominem politum, & cultum, & bene moratum, *civilem* dicimus; nam ea vox in meliorem partem sumitur, at *rusticitas* in deteriolem. Et forte omnia civilia bona sunt, præter bellum civile: quo nihil magis ἀγροῖοι καὶ ἀγροῖοι, horridum, & sævum, & agreste, & barbarum esse, utinam nos non doceret experientia!

[*Ἀχρήμων*.] Differentia specifica in hac definitione: non omnis ἀμαθία seu incititia est indecora, nam & quædam nescire decet. Sed & hoc Epitheto videtur mihi non tantum denotari forma rusticitatis seu formalitas quæ esse constituit, sed etiam materia, circa quam versatur. Cernitur enim præcipue ἢ ἀγροικία circa χῆμα τὸ σῶμα, circa habitum, & filum, & cultum, & gestum corporis: χῆμα est quod nos vulgo dicimus *fashion*, παρὰ γὰρ τὸ χῆμα τὸ κόσμησιν τῷ σώματι, inquit Apostolus. Unde ὁ ἀγροῖος, cui χῆμα hoc corporis neglectum, & incultum, & impolitum est; vulgo optime dici potest *an ill fashioned man*. homo male habilis, vel (ut ita loquar) male habituatus: quanquam habitus in respiciendo corpus strictius paulo sumitur. Sed de descriptione τὸ ἀγροῖον in abstracto hæcenus; sequuntur jam varii characteres τὸ ἀγροῖον in concreto.

Ἐπὶ λαβὴν ἔχει τὸ ῥύγχος] *prehenso ejus rostro*. ῥάμφος ἔστι ὀπίου, ῥύχθος ἔστι χοίρου, aiunt Gramm. — *rostrum avis* — *rostrum porci*; video tamen confundi hæc duo apud Auctores: & ῥύχθος quidem non solum de bestiis, uti hic de cane, sed etiam de avibus usurpatum invenio. Eustath. de ave Porphyryone (ex alio auctore) καλεῖται ὁ πορφυρίων διὰ τὸ εἶναι ῥύχθος ποινικαῦ, ob rubrum vel purpureum rostri colorem. Sic Aristoph. in *Avibus* de ave, καὶ δοῦναι ῥύχθος πορφύρον, & dare rostro nutrimentum; alibi vero idem Com. ῥάμφος proprie dixit de ave, τὸ ῥάμφος ἡμῶν οὐ γὰρ οἶον φαίνεται; verba sunt Euripidis ad upupam, *Rostrum tuum nobis ridiculum videtur*. Theocr. *Idyll. 6*. Σίγα δ' ὀφθαλμοῖν νιν καὶ τὰ κνώϊ καὶ γὰρ οὐκ ἔχον Αὐτῶς, ἐκινεῖτο πρὸς ἰχθὺν ῥύχθος ἰχθυόσας, ganniebat, ad femora rostrum admovens: ubi Scholiastes ait, τὸ ῥύχθος καταχρηστικῶς ἐπὶ τῶν κνώϊ καὶ λίγαται, κωμῶς γὰρ ἔστι ὀπίων ac si ῥύχθος proprie esset *rostrum avis*, cum id potius sit ῥάμφος rectius ergo quod ibi sequitur (ut sciamus ea scholia esse farraginem a pluribus congestam) Ἄλλως τις λίγαται ἔστι ἀνθρώπων, ῥύχθος ἔστι κνώϊν, ῥάμφος ἔστι ὀπίων, quod verum est. Quanquam & τις sive πῖν etiam de canibus legitur, ut apud Xenoph. Oppianum, & alios: unde *odora canum vis*, seu canes sagaces, ὄφεις vocantur a Sophocle, & Apollonio. Et nescio quomodo hæc omnia vocabula extremam oris hanc partem in animantibus significantia, a litera canina incipiunt, ut ῥύχθος, ῥάμφος, τις, ῥάιδων, vel potius in plur. ῥάιδωνες sic & *rostrum* apud Latinos. ῥύχθος igitur etiam de cane (uti hoc in loco) sed proprie & primario de *rostro porcino*. ῥάμφος ἔστι ὀπίου, ῥύχθος ἔστι χοίρου uti habet Schol. Aristoph. & ex eo Suidas. Julius Pollux, de avibus utrunque, ἔστι ἑστὸς ὀπίων ῥύχθος καὶ ῥάμφος. Atque hinc dici mihi posse videtur vox Lat. *runcus*, & *runcino*, & *runca*, & *runcina*: *runcare* est stirpitus seu radicatus herbas noxias vellere & extirpare; *runca* instrumentum quo hoc efficitur. Et sic porci, dum humum naso seu rostro effodiunt, & radices erunt, terram quodammodo runcant & runcinant, & rostrum (ῥύχθος) pro runca habent, atque etiam pro rostro, & rutro; nam & hæc voces non multum a rostro abludunt. Sed ad canem nostrum redeamus, quem hic rusticus rostro prehendit, Ἐπὶ λαβὴν ἔχει τὸ ῥύγχος. Atque hinc Lat. *riētus* & *ringi*, quod proprie canum est; nam *riētus* aliquando etiam pro labiis ipsis & naribus adeoque toto ore usurpatum est, quod in canibus aliisque bestiis ῥύχθος. At proprie *riētus* est *diductio oris in canibus*, nam ii proprie dicuntur *ringi*: Quanquam enim canis inter brutos & mutos animantes sit, adeoque sermonis usum non habeat, tamen præter latratum, qui ei proprius est, & differens, instar specificæ, etiam tribus aliis modis se, animique sui sensum, clare & notabiliter exprimit: quod idcirco moneo, ut sciamus & observemus Græca vocabula quibus designantur hi motus; cum fortasse in aliis linguis canina hæc eloquentia non tam feliciter, nec tam distincte exprimitur. Hæc sunt (1.) *σαρκάζειν*, vel *σαίρειν*, vel *σπινάειν*, (2.) *κνυζάν*, vel *κνυζάειν*, & (3) *σαίρειν*. Cum irati & irritati sunt ca-

nes, solent diducere os, & labra contrahere, & renudare dentes, & ritum facere; atque hoc proprie est σαίψις vel σσηφισαι τοῖς ὀδόντι. Lat. ringi. Quia autem canes, dum ossa corrodunt, carnibusque denudent, (quod proprie est σαυράζειν) solent hoc modo σάπεν & ritum facere inter rodendum; hinc σαυράζων, ρίσμιν διδούτω ὀστέσις/que dentibus irridere, σσηγέτως & amare irridere; & σαυραμοῖς, ἱρρίσω αμαρულέντα. Cum vero gaudium suum & allubescientiam exprimere volunt canes, solent molli & blanda voce admurmurare & adfremere, atque hoc proprie est κρυζᾶν vel κρυζᾶσθαι, ut Theocr. loco supra citato, ἐκρυζῶτο περὶ ἰχθύος βέλτερον ἔρχομαι, i. e. admurmurabat vel adblandiebatur: talis quiritatio seu admurmurato canina, κρυζήματος a Poeta dicitur, Odyss. π. 162.

~εχ ὑλοποιο, κινεσημὸς δ' ἐπιερσοι διὰ παρμυοῖο πόλεοντι,
 atque hoc Lat. vocant *gannire*. Denique *cauda adblandiri* est
 σπαινειν, quod Latini uno vocabulo exprimere non possunt. Οὐφφ μὲν
 ῥ' ὄγ' ἔστην, καὶ ἔατα καὶ ἔαλει ἀμφοῖν. Τηλόμερον ᾗ περισπαινον κύνας ὑλακίμωται.
 Ὡς δ' ὅταν ἀμφοῖν ἀνακτα κυνὸς δαίτην ἐνίστα Σαῖνον', αἰεὶ γάρ τι ἐστὶ
 μολιψίματα θυμῷ. Atque hinc σπαινειν ponitur pro καλακίμωται adblan-
 diri, adulari: proprie est *caudam movere*, a σῖω, σῶ, σῖω, *quatio*,
 σπαινω. Multa enim verba dissyll. in αῖω, fiunt a monosyll. circum-
 flexis; ut a φῶω, σῶω, φαίω, a βῶω, βῶω, βφαίω, a ῥῶω, ῥῶω, ῥαίω,
 to rain: a ζῶω, ζῶω, rado, φαίω, sic a σῖω, *quatio*, σῖω, σῶω, σπαινω.

ἔμμελ' ἔσθ' ὅτ' ὁ ῥύχας, *canem nostro prehendere, rustici characterem*
hic facit philosophus; & merito quidem; loquitur enim de cane cus-
tode, qui φυλάττει σῖντας, quales *πυλαεὶς* vocat Poeta, *janua custodes*
quia prae foribus excubant: tales sunt apud nos Canes Molossi (An-
glicani alii, ut aiunt, praestantiores) quos nemo paulo comptior, &
civilior, & humanior nostro prehenderit; tam grandes & agrestes & in-
civiles bestiae sunt. Igitur *Quis fœdare manum, nisi rusticus ore mo-*
lossi Sustineat? Similem fert Deus ad similem. Liceat enim & mihi
de cane ludere, ut illi cum cane. Hujusmodi itaque Cerberis, cani-
busque ædium custodibus tam familiariter uti, manumque ori admo-
vere, & rostro prehendere, rusticum forte hoc, & inurbanum; ali-
oqui cum aliis minoris fili, & melioris notæ, & indolis, familiariter
agendi veniam sibi indulgent viri etiam politi, & generosi, & elegan-
tes (quales sunt Melitæi, Hispanioli, & venatici) quorum juvenilis
aetas *tandem custode remoto Gaudet equis canibusque*. Imo & mulier-
culæ nobiles, mollicellæ illæ & delicatulae, catulas suas & catellas
istas suas in deliciis habent, imo in sinu foveant; nec tantum *ἐπ' ἀμ-*
έδον ὅτ' ὁ ῥύχας. sed (si placet) *ὑπαρῖλ' αὖσι*.

Merito tamen rusticus, qui rem suam curat, non voluptatem, et *περὶ τὰ ἀλλοτρία* tantum respicit, Cerberum suum, & molossū, magnum suum canem, magni facit, quippe cum fidelis servus sit, domum, & substantiam, & rem tuto custodiat. Apud nos certe tanto in pretio sunt hi *οἰκῶντες* seu *οἰκονόμοι*, ut si quis furto abstulerit, grande id crimen est, nescio an non capitale sit. Quoniam vero canes erant &

& dicebantur *Custodes*, idcirco contra antiquitus viri etiam *custodes*, & qui custodiæ præfecti erant, dicebantur *Canes*. Æschylus *Agamemn.* Γυναικα πσιω δ' ἐν δόμοις εὐρεῖ μοῦραν, Οἶαν περ ἐν ἱερῇ, δούκων κύνα, *Faminam fidelem* &c. δ. κ. i. c. φύλακα, ait Scholiaſtes. Sed nā nos ruſtici ſumus, qui hunc canem tam diu prehendi- mus & nondum dimittimus. Hoc igitur tantum addo: quemadmodum canem roſtro apprehendere, ex hoc loco παρειµωδῶς uſurpari poteſt de homine ruſtico, ita *canem auribus apprehendere* proverbium eſt apud Solomon. de homine imprudente, qui jurgiis alienis temere ſe immiſcet, *Prov.* xx. 17. ubi LXX. "Ὁσπερ ὁ κροτῶν κέραι κυνός, *ut qui* *prehendit caudam canis*; rectius Theodotion juxta Heb. αἰτων.

Ἀποδουμάζειν] *Recusare, rejicere, repudiare, reprobare*: proprie de argento reprobato; vox κυρίως & proprie hic uſurpata. Δόκιμος proprie de nummo qui probus, & probatus, qui eſt ἀγαθὸν κόμματος, currens pecunia, דָּוָק Hebræis, & contra. nummus ἀδόκιμος, & κίβδλος, qui πονηρὸν κόμματος, reprobus & adulterinus; unde ἀδόκιμος in N. F. metaphorice de homine reprobato & rejectaneo; opponitur probato & ſincero Dei ſervo, ſicut pecuniam probatam vocamus minime adulterinam, inquit Beza. Hinc δουμάζειν & ἀποδουμάζειν. Τὸ μὲν γὰρ χρυσοῦν ἐν τῇ πυρὶ δουμάζομεν, τὸ δὲ ὅλως ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγινώσκουµεν. Rhetor Atticus: *Scilicet ut fulvum* &c. Ἀδόκιμον νόμισμα, proprie *argentum reprobum* apud Philoſophum, & ἀδόκιμος νόμος, metaphorice, *mens reproba*, πονηρὸς, ἀπόβλητος. Hinc auri & argenti exploratores, ἀργυροβότοι, quorum opus eſt nummos probare, & falſos a veris diſtinguere, dicti ſunt δουμάσαι probatores, exploratores, examinatores; qui & nummularii, menſarii, & argentarii καριπται, ἀργυρομοῖοι. Julius Pollux, τεχνίτης ἀργυροβότου, ἀργυρομοῖος, δουμάτης, ἀναγνώστης τεχνίτης. Eorundem enim opus & negotium fuit pecuniam δουμάζειν, probare; unde δουμάσαι, & ἀργυρομοῖοι, & καριπται, & κολλυβισαί, & denique δάνειζεν, h. e. *ſœnerari*, ſeu *ſœnori collocare*; unde τοῖσαι, & δάνεισαι vocabantur: atque hinc Heſych. hæc omnia facit ſynonyma; τεχνίτης, κολλυβιστής, καριπτής, δάνειος. Quoniam vero omnia hæc tria ad menſam, vel potius ſuper menſam ſedentes faciebant, inde generaliter dicti ſunt menſarii, τεχνίται, h. e. ἀναγνώσται τῇ τεχνίτῃ, ut Pollux ſupra. Clemens Alex. Strom. l. 2. ὅτι γὰρ δουµον νόμισμα, καὶ ἄλλο κίβδλον, ὅπερ ἐστὶν, ἡλπιὸν ἀπὸ τῶν ιδιώταις, καὶ μὴ τῶν ἀργυρομοῖοις, οἱ ἴσασιν µαδόντες τὸ τι παρκακαρτέριον καὶ δουµον χειρίζειν καὶ διακρίνειν, eſt enim probus nummus, eſt & adulterinus, &c. Hujusmodi ἀδόκιμα ſeu κίβδλα νοµίσματα dicuntur etiam παρσίματα a falſo charactere, ſeu ſigno iis impreſſo: Etymol. Παρ. τὰ κίβδ. τῶν νομισμάτων λέγονται, τὰ παύλα καὶ ἀδόκιμα, παρὰ τὸ κακῶς σηµαίνειν, ὃ ὅτιν ἐν τρεχίδι παρκακαρτέριον, παρκακαρτέριον κίβδλον, ἀδόκιμα, παρσίματα, ὑπόχαλκα, λυσιτελῆ, πονηρὸν κόμματος. Hæc igitur omnia idem ſunt, & dicuntur de pecunia reproba & adulterina: illa tamen duo, ἀδόκιμον & λυσιτελῆ, generalia ſunt, & ad quemvis nummi defectum referuntur, etiam defectum ponderis, uti (opinor)

hoc in loco; at reliqua partim characterem, partim etiam ipsam materiam seu metallum, respiciunt. Rustici autem homines, quia ἄργυρον αἰμονικῆς imperiti sunt, fraudem in pecuniis suspectant, unde curiosè & importune nummos examinant, ne forte iis imponatur; adeo ut aliquando pecuniam rejiciant, etiam immerito, cum summa iis persolvenda fuerit; omnia tuta timentes: & omnino suspiciosum esse, signum est rustici.

Insignis locus est in Luciano *De conscrib. hist.* de curiosis, rigidis nimium, & severis auditoribus, qui singula verborum momenta, & apices exacte perpendunt, & morose examinant, quod ille vocat ἀργυρομειβικῶς ἐξετάζειν—ἀργυρομειβικῶς ἢ τοῦ λογιζομένου ἕκαστα ἐξετάζον-
τας, ὡς τὰ μὲν παροικιομεμβία θύδης ἀπορίσπειν, παροικιοχάδης ἢ τὰ δοκίμα
καὶ ἴνναμα, καὶ ἀκρεβῆ ἢ τύπον, mensuriorum more singula qua dicuntur
explorantes, &c.

Themistius *Orat. 1.* de Rhetoribus mercenariis, & Sophistis fordidis illis & avaris, qui mercedem a discipulis tam severe & rigide, imo crudeliter, reposcebant, ut non tantum ἀγροικοί sed ἀγροίκοι fuerint in exigendo præmio; μετασφίρων τὴν ἐκ τῆς ἡδονῆς καὶ ἰσχύος, καὶ παροικιομοί τι καὶ ἐκ τῆς. stateras (i. e. nummos) in hanc & illam partem sapiens vertens, & diligenter explorans, sintne adulterini & pondere defecti.

Λίαν μὲν λυπεῖν τῇ. &c.] Aut hæc mire elliptica sunt, aut injuria temporum aut incuria librariorum manca & mutilata. Cl. Casaub. supplet & substituit participium λίσων. pro λίαν λίσων μὲν λυπεῖν τῇ, καὶ ἵππερι (vel πρὸς ἵππερι) ἀλλήλοισι αἰτίην vel θίλειν. Nam & tale aliquid verbum deesse videtur ad sensus & sententiæ integritatem: nummum quem ab aliquo accepit, rejicere solet, dicens vilem eum esse, & reprobum, postulatque ut alius pro eo sibi detur, ut alius pro eo commutetur. Hæc quidem Lat. plana sunt & perspicua, sed Græca non item. Nolle tamen quicquam de meo addere, neque intertexere, si verba auctoris ullo modo commodam syntaxin, aut etiam ellipsin, admittere possent. Et videtur sane mihi non tam longe abhorre a genio styli Theophrasti, nec a concisa illa brevitate Atticæ dialecti, hic loquendi mos, si dicamus hæc aut hujusmodi vocabula per ellipsin hic subintelligi, & reticere: λίαν μὲν λυπεῖν τῇ (sc. φάσκων αὐτὸν λίσων) καὶ ἵππερι αἶμα ἀλλήλοισι (sc. αἰτίην αὐτὸν θίλειν). Quod si duriusculum hoc cuiquam videatur, abundet (per me licet) suo sensu. Videor tamen legisse non dissimiles Ellipses, apud Aristotelem, aliosque scriptores Atticos. Interim vero nescio cur vocem illam λυπεῖν asperum reddat Interpres: nisi forte non λυπεῖν sed λιπεῖν legisset. Λιπεῖς certe est scaber, asper; at λυπεῖς aliud est, neque hoc significat. Et miror virum doctiss. cum ita scribit; *Est autem ambigua vox λυπεῖς, quæ & asperum nummum, utpote recens percussum, significare potest* &c. Imo vero λυπεῖς hoc non significat; & forte tum in animo habuit vocabulum λιπεῖς, quod tamen de nummo aspero (opinor) vix aut ne vix usurpatur. Certe λυπεῖς semper in malam partem sumitur (uti hic a Theophr.) at
contra

contra *nummus asper* semper in bonam, est enim nummus recens, recens ex officina monetaria in publicum progressus, & nondum usu detritus. Hinc Satyr.

Quid asper Utile nummus habet;—

i.e. pondere integer, ac ne minimo quidem diminutus, neque detritus. Antiquis temporibus omnis pecunia, tam aurea quam argentea, appendebatur; contra quam apud nos hodie; nos enim nummos tantum aureos ponderamus, argenteos numeramus tantum. Atq; hinc fiebat, quod in recipiendo debito, aut pretio cujuscunque mercis, nummos asperos tam severe exigebant; quia sc. usu detriti atque lævigati minus ponderosi, nec ad justum pondus assurgebant. Inde etiam *aspratura*, *ἀσπράτῃ* & *ἀσπράτῃ* *ἀσπράτῃ*, pro arte nummaria, sive collybo in vet. glossario ponitur; *Aspratura*, *Κόλλυβος*. quia sc. nummularii pro nummis detritis, qui adeo amplius expendi non poterant, asperos reddebant, id quod intererat ex diminutione ponderis pro collybo accipientes; quod & aurifices nostri hodie, seu fabri aurarii facitare solent; in auro sc. non item in argento, quia in nummis argenteis apud nos ponderis ratio non habetur, quemadmodum apud veteres habebatur. Olim igitur detriti usu nummi in asperos mutabantur apud argentarios: sed quia ex usu & attritione ponderis erat dispendium atque detrimentum, supplendum id fuit argentario, qui integrum dabat & asperum. Nummi enim deleti & *ἀσπροι*, usuque detriti (uti apud nos aurei pondere defecti) recusabantur in communi commercio. Cum ergo pecuniam ex debito reciperent, nummos *ἐπὶ στήμῃ*, & integros, & asperos, quærebant; uti rusticus hic noster, qui *nummum asperum* (non *recusat*, uti vertit interpretes; sed) *sibi dari petit*. Contra nummum tenuem & vilem, & usu detritum, *ἀποδομιζέει*, utpote *λίαν λυπεῖν* quanquam immerito hoc fortasse, & sine causa, & ex nimia suspicione, atque imperitia rei nummarie. *Λυπεῖς* generalis vox est; quicquid in suo genere vile & mutilum, & rejiculum est, id Gr. *λυπεῖν* dicunt; quicquid vel nullius est ponderis, vel inferioris notæ; ne quis ad monetam proprie pertinere existimet. Hesychius, *Λυπεῖν ἐπὶ πάλῃ, μοχθηρὸν, ἀχρεῖα* respicit pro suo more doctiss. Gram. locum illum Poetæ, de Ithaca Ulyssis patria, *Odyss.* 1. ubi solummodo, nec usquam alibi, ea vox a poeta usurpatur;

Ἦτοι μὲν τρηχέα καὶ ἐκ ἐπιπλάτης ὄν,

Οὐδὲ λίαν λυπεῖν

Schol. qui sub Didymi nomine venit, *ἐπὶ πάλῃ* exponit. Lat. *Neque valde sterilis*; recte: hæc enim terræ vilitas, & vitium est. *Λυπεῖς* quasi *λυπηρὸς*, est autem *λυπηρὸς* *tristis, molestus, dolorosus*. Et sic *λυπεῖς* *vilis*, quasi *tristis*: ita nos vulgo, *sorry*; *λυπεῖς γὰρ, sorry ground*; *λυπεῖν ἀργύριον, sorry money*; & sic quoties rem nihili, & nullius pretii, rem infimæ notæ exprimere volumus; vel etiam personam, a *sorry fellow*; *λυπεῖς*, vel *λυπεῖς*. Possit etiam *λυπεῖς* simpliciter a *λύπη* derivari, assumendo lit. *p.* unde notetur hæc *Reg.* Adjectiva in *π* præced. *p.* fiunt a fut. verborum circumflex. at in *ρ* sine *p.*

præced. fiunt a nominibus: ex. gr. λυπηρὲς, a fut. λυπῶν δαπανηρὲς, a δαπανήσω μοχθηρὲς, a μοχθήσω πονηρὲς, a πονήσω ἀνθηρὲς, ab ἀνθήσω αἰνηρὲς ab ἀνίησω μαλατηρὲς, meditatīvus, a μαλατήσω. Sed αἰψηρὲς, & λαΐψηρὲς, ab αἰψα, quod peculiare est. At ἰχθυερὲς, ab ἰχθυῶ κωδερὲς, a κωδῶ ψυχερὲς, a ψύχῃ sic λυπηρὲς, a λύπη at σπηρὲς ab aoristo secundo ἰσάπλω. Ἀλιτρὲς, ἰατρὲς, & δαιτρὲς substantiva sunt, ideoque verbalia a tertia præt. pass. at φιτρὲς, truncus, stipes, caudex, a φῖτω (i. e. φῦν) planta, per syncopen, quasi φιτυρὲς.

Καὶ ὁ ἀετρεὶν ἰχρῶν, ἢ κόρινον, &c.] Etiam in hac sententia deesse videtur verbum ἀπαιτῆν, aut quid ejusmodi. De quatuor hisce organis seu instrumentis, sive (ut loquuntur) utensilibus, quæ rusticus, etiam noctu, tam importune repetit, libet pauca annotare. Ea sunt ἀετρεὶν, κόρινον, δρῆταιον, δύλακον. Ἀετρεὶν a tertia pers. præt. pass. ἦετα, ἀετρεὶν, ut Lat. aratrum ab aratum, assumendo ρ. Habet ο in penult. quia fit ab ἀερώω, cum ο in fut. quod manet in omnibus temporibus. Et quidem 4. fut. sunt per ο, cum alia omnia faciant fut. per ω. ea sunt βῶω βόσω, unde βόσκω, & inde Lat. pasco; ὀμῶω, ὦω, μῶω; ὀνόω, ὦω, reprehendo, vituperō; & denique ἀερώω, ὦω, aro; hoc enim verbum ut significat terram vertere, ita & ipsum solum mutavit, migravitque Latium. Sed generaliter de hac terminatione in τρεῖν hæc Regula observentur. 1. Nomina in τρεῖν desinentia sunt verbalia, fiuntque a tertia præt. pass. interpon ρ. ex. gr. a καλλιώνωμαι, ornor, purgor, κατέκλινωμαι, σπαι, πω, κέκλινωται, scopa qua ades purgantur; ita σημαντρεὶν, signum, sigillum; sic ἰσοπλεῖν, κροτήριον, λατρεὶν, διδάκτρευν, ακυήπλεον, σῶστρεν, λύτρεν, θρίπλεον a σισίματω, ἰσώπλω, κροτῶπλω, &c. ita enim mallet, quam cum nonnullis Gram. per syncop. hæc derivare ab aliis nominibus in πλεον, ut a σημαντῶμεν, λατῶμεν, θριπῶμεν, διδάκτῶμεν, &c. quorum enim hæc ambages? aut cur non recta via hæc in τρεῖν desinentia immediate deducamus a præt. pass. per epenth. τῷ ρ, quemadmodum Lat. rustum & aratum, a rutum & aratum, &c. nisi quis dicere velit etiam hæc Lat. a rustarium vel aratrum per syncopen derivari. Sit igitur hæc prima Reg. Nomina in τρεῖν immediate formantur a tertia præt. pass. assumendo ρ. sed & alia quædam nomina hujus terminationis, minus trita atque usitata, quomodo fiant, & quid significant, annotare nec injucundum fuerit, nec inutile. Sic igitur a κίβλωμαι, σπαι, πω, fit nomen βλήτρεν, h. e. cuneus seu pessulus, seu clavus ligneus ad res compaginandas. Hom. II. ο.

Νόμα ἢ ξυσὸν μίγα ναύμαχον ἐν παλάμῃσι,

Κελευτὴν βλήτρεϊσι,---

—Contum magnum navalem—

Compactum clavis ligneis.

Hinc ἀμφίβλητρεν, & interjecto σ ἀμφίβλητρεν ὀπίσσωτρεν, & gem. σ. ὀπίσσωτρεν. h. e. ferreus rota orbis, seu ambitus; sic dicta, quia rotam servat, ac munit, ne continua attritione consumatur: βῶω, βῶω, incedo, κίβλωμαι, σπαι, σπαι, unde βόωσι, βίβωται, βῶτρεν, & interposito κ βῶτρεν, βῶκτρεν, εἰα, baculus quo incedimus; ridiculum enim est quod

quod affert Etymol. βακτηρία ἀπὸ τοῦ βάσσειν τρεῖν, a *servandis gressibus* pari enim modo omnia nomina in τέλει, ut λυτέλει, θρηπύλει &c. fiunt a verbo τρεῖν. A δέχο excorio, διδάσκει, δέμα pellis, σαι, πη, sic δέτρον de qua voce mire variant interpretes. Extat apud poetam Od. λ. 578. de Tityi poena apud inferos,

Ἰὺπε δὲ μὴ ἐνδύσθαι σαρμῆμα ἥπαρ ἵλαιον,

Δέτρον ἰσο δύνοντες.—

quod interpretes vertunt, *Rostrum intromittentes*. Et sic multi e Gramm. & Lexicogr. ac si δέτρον sit ῥάμφο rostrum, vel durior illa rostri pars, qua aves escam discerpunt, & dilaniant; quod quidem valde probarem: & sic δέτρον ἰσο δύνειν erit *rostrum insus demittere* vel *immergere* in jecur, si verbum δύνειν hanc interpretationem admitteret: at profecto δύνειν nunquam hoc modo sc. transitive sumitur a Poeta, neque unquam δύνειν dixit pro *demittere*, vel *immittere*, vel *immergere*; sed vel pro *induere*, vel pro *subire*, vel *ingredi* intransitive. Δέτρον igitur erit quod vultures subeunt, & ingrediuntur, non solum illud quod rostris suis tidunt, & fodiant, & dilaniant. Eustath. ergo Hesych. Didym. alique primæ classis Grammat. exp. ἡ δέμα, tenuem illam membranam seu pelliculam hepati subiectam, de qua consulendi Anatomici: nobis sufficiat hujus vocis quasi anatomen dedisse, qui huic Grammaticæ, veluti Caucaso cuidam, cum Prometheo alligati sumus. Unum duntaxat aliud est nomen hujus terminationis, quod jam observabo, viz. ῥέπρον, quod est *marculus ille ferreus*, δύρεκς ἐπίσπασρον, atque etiam *fustis, clava*; est igitur & κορύν & κορυῖν a ῥέπω, *vergo, propendeo*, quasi ῥέπρον, quia janua marculo attracta ad nos vergit, & inclinatur. Reg. 2. Omnia hæc nomina in τρον definentia significant instrumenta: dico, hæc terminatio verbalis in τρον habet plerunque significationem instrumenti, e. g. ἄροτρον, ἰσοπύρον, ὑγίοντρον, σκῆπτρον, βάλανον, ἀλκίον, σίμαλον, ῥέπρον, λατῖον, ὑγίοντρον, λίκτρον, τίρετρον, &c. Excip. hujus terminationis, quæ habent significationem præmii; ea sunt λύτρον, *præmium*, seu *pretium redemptionis*, ἄποιον ῥέπρον, *præmium nutritionis*, unde plur. ῥέπρεα, apud Hom.

Οὐδ' ἰ ταλαῖσι θρίπρεα φίλοις ἀπείδουα,

i. e. τροφία, Lat. *nutritia*: non persolvit nutritia charis parentibus. Δίδακτρον est *merces qua datur praeceptori* & solvitur pro doctrina; Lat. *Minervae* dicunt;—δῶσω τὰ δίδακτρα τοῖς ἀλγῶ. apud Theocritum: denique σῶτρον, est *præmium conservationis*, merces quæ datur pro vita conservata; Hom. ζῶατρον vocat, velpotius in plur. ζῶατρεα—ἔτι μοι πρὸς ζῶατρον ἰσάλλεα. Κόμιστρον, *præmium quod portitori datur, carriage or portage*. μαίωτρον, *præmium obstetricandi*; Lucian. *Deor. dial.* Reg. 3. Omnia hæc nomina in τρον definentia sunt barytona, uno exc. λατῖον, & διαρμῆμος (uti apud Poetam semper) λατῖον, *lavacrum*; idque διαφορὰς χάριν, ut distinguatur a λῦτρον, est autem λῦτρον τὸ ἀπόλυμα, *sordes quæ abluuntur*; ita enim differunt λατῖον & λῦτρον λατῖον est *lavacrum illud quo quid abluuntur*; λῦτρον est *sordes quæ abluuntur*, τὸ ἀπόλυμα, illud quod abluuntur.

luitur. Alioqui cætera omnia hujus terminationis semper sunt barytona, habentque accentum vel in penult. si sint dissyll. vel in antepen. si hyperdiss. & (opinor) ratio est, ut sic discriminentur ab. acc. sing. mascul. in *της*, quæ semper sunt oxytona, ut *οἰκός, ἱατρός, δαιτερός, ἀλιτερός*, & siqua sunt similia. Sed nimium jamdiu in aratro hæsimus; quanquam non intempestivum forte hoc, cum de rustico agimus. Sed jam manum de tabula, imo de stiva.

Etiam Gr. vox *κόφινος* Latio donata, *cophinus, corbis*; & *καλάθος* *calathus*; ut & *φορμύς*, *formio*; etiam in lingua nostra obtinuit *κόφινος* pro *loculo* seu *sarcophago*. Erat autem *cophinus*, non quivis *calathus* seu *corbis*, sed certæ cujusdam mensuræ; ut minus recte facere mihi videantur vulg. Lex. cum has 2 significationes distinguunt; *κόφινος, cophinus*, (imo *cophinus* seu *corbis* certæ mensuræ) item *mensura genus*. Optime igitur Cl. Beza in illum locum *Evang.* ἔσεν ἀλειψάντων ἀλασμάτων δίδωκε κοφίνους πλείους: Erat (inquit) *Cophinus mensura genus*, utraque res metiens, viz. *aridas* & *liquidas*, f. Poll. teste; Judæis adeo familiaris, ut inde dignoscantur; unde illud juvenalis, *Delubra locantur Judæis, quorum cophinus fœnumque supellex*. Nonnus, in locum Joh. parallelum, penultimam hujus vocis produxit, *Συμμεγάν ἱπλοὺς δίδωκε κύκλα κοφίνων* eaque propter vapulat ab Aristarcho; quamvis forte, si candor accesserit, per poet. licentiam excusari possit. Sane pleraque substantiva trisyll. in *ος* & *ων* producuntur, ut *κόμηνος*, *κύμινος*, *σλίινος*, & ejusmodi; ideoque cum fiunt Lat. prouunt cum pen. longa, ut *caminus* &c. Excip. *κάρμινος*, *κόρινος*, *κόπινος*. Etymologus duas hujus vocis affert origines; *κόφινος* (inquit) vel *παρὰ τὸ κόπον ἀφέναι τοῖς βασιλεύσι*, vel *παρὰ τὸ κῆπον εἶναι*, vel quia laborem remittit, i. e. non affert *portantibus*, vel quia levis est. Sed hæc profecto levia sunt. Atque hæc de *cophino*.

Tertium instrumentum, quod tam severe, & importune, & intempestive repetit rusticus noster, est *δρέπανον* est autem *δρέπανον falx*, proprie *messoria*; aliquando & *bellica*, qui ensis est falcatus. Legitur autem hoc nomen tam infæm. quam in neutro, η, & ον. Ἡμῶν ὁ ξειλας δρέπανος ἐν χερσὶν ἔχοντες. A *δρέπω*, *δρέπανον*, ut ab *ἔχω* *ἔχοντες*, *ἀντα*, *manubrium*; a *πίπλω*, *πόπανον*, *libum*, *placenta cocta*; *ξύον*, *ξύονον*, *sculptile*; a *φρύζω* *cremo*, *torreo*, *φρύζονον*, *farmentum*, *lignum aridum*, *virgultum*, *cremium* ad res torrendas aptum. Sic ab *ἴδω* *placeo*, per *lystolen*, *ἴδω*, *ἰδανόν*, *jucundum*; at inde per syncopen *ἴδον*, *dos*, *munus sponsale*. Videntur nomina hujus analogiæ fieri a præt. medio, ut *κόπανον* a *κόκοπα*. Antequam falceim e manu deponam, non possum non huc apponere suavissimum illum locum *Isaïæ*, c. 11. v. 4. quod, utinam de nostris temporibus vaticinium esset; *Συγκόψουσιν τοὺς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἀροτρεα, καὶ τοὺς ζιβωῖας αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ ἐκλήψονται ἴδον* ἴδον *μαχαίρας*, καὶ ἐκλήψονται ἴδον *πολεμῶν*, *contundent gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces: ubi ζιβωῖαι sunt lanceæ, ἀροτρεα, λόγχα*. Hesych. expon. etiam *ferrea spicula*; *ζιβωῖαν* (inquit) *ὀλοσίθεον ἀκόντιον*.

καόντων, ἢ ἀσπίδων, ἢ λόγχων, ἢ μίχαιων. Atque utinam arma nostra omnia, & instrumenta bellica, in organa rustica & agricolatoria cuderentur (liceat enim & vocabulum hac lege cudere); utinam, inquam, in ἀροτρεῖα & κορίνους, in δρέπανα & θύλακας, in hanc rustici nostri suppellectilem, mutarentur. Neque jam omittam illud ubi δρῶπανυργός, h. e. faber falcarius sive ferrarius Aristoph. in *Pace* hoc modo sibi applaudit, atque gratulatur;

Οὐδὲς ἔμπροσθεν δρέπανον, ἔδδ' ἀλλόθεν,

Νυνὶ δ' ἐπὶ πύργῳ σταδραχμῶν ἐμπολῶ,

Nuper (inquit) nemo vel teruncio, vel nummo minuto, vel quadrante falcem emisset, (id enim est κἀνδύς, nummulus minutus, unde καλλυσιταί nummularii) Nunc vero 90 drachmis eas vendo: jam postquam redierit alma pax, fervet denuo agricultura, ligones jam & aratra, & falces, iterum in pretio sunt. Et quando tandem nostri ἀροτροποιοὶ, & δρῶπανυργοί, hanc cantilenam canent? Faxit Deus! Nos utcumque (quibus hoc unicum restat) solamur nosmet his & similibus auctorum sententiis, & vel umbram, vel ipsum nomen, vel somnium umbræ pacis avidè arripimus, & amplexamur.

Credimus? an qui amant, pacis sibi somnia fingunt?

Quam juvat hic usque morari. Unum igitur præterea locum adducere libet, eumque ex Theocrito *Idyll.* 16.

----- Ἀρχία δ' εἰς ὅπλ' ἀρχίαν

Διπλὴ διαστῆσαιτο, βοῶς δ' ἔτι μὴδ' ὄνομ' εἶν.

----- Telas vero in arma aranea

Tenues distendant, belli autem ne nomen quidem sit amplius.

Cui simile notum illud Nasonis, *Inquiet arma sitis: γένετο, γένετο.*

Θύλακος est proprie *saccus*, *pera* (quæ ambo Græca etiam sunt vocabula) *saccus frumentarius*, in quo annona mensuratur ac venditur; atque ita sumitur in illo proverbio, Τῇ χειρὶ δὲ σπείρειν, ἀλλὰ μὴ ὅλην τῇ θύλακῃ, manu sementem facere decet, non toto sacco. h. e. *Modus in omni reservandus*; in oratione præsertim, nec omnia temere effutienda, nec effundenda sunt. Possit etiam transferri ad modum in largitione tenendū. Ita dispensanda & moderanda est liberalitas, ut multis suppeditare possis: Apostolus certe eleemosynam sementi comparat, & Psaltes, *Dispersit, dedit.* Hoc jam interest inter veterum θύλακος & nostrum; nostri cannabacei, & ex viliori lino; eorum autem scortei seu pelliceci, σκύπνος seu δερμύπνος unde Hesych. Θύλακος, ἀσκαὶ δερμύπνοι. Θύλακος ergo vas erat coriaceum, non quodvis, nec in quemvis usum, sed σποδίζων, vasculum in quo annona, aut farina, aut denique panes ponebantur; mulieres cum in forum ibant τὰ ἄλφιστα emptum, ferebant suum θύλακον, unde θύλακος ἀλφίτων *saccus farinarius*, quod nonnulli *reticulum panis* vertunt, non rectè; hoc enim erat γύργαδον. Hesych. Γύργαδον, σκαῦς πλαντὺν, ἐν ᾧ βάλλουσι τὰ ἄρτοι αἱ ἀρτοκόποι: tales sunt corbes viminei, quibus pistores nostri utuntur, cum panes humeris suis portant in promptuarium, h. e. γύργαδον, quod *reticulum panis* vocat Horatius. Aliud jam est θύλακος, *saccus* viz. ut dixi *coriaceus*.

riacens. Noster in *Charact. superstitiosi*, Εὐν μὲς θύλακον ἀλάτῳ δια-
 φάγῃ, *si mus forte farina follem aut sacculum arroserit, vel potius per-*
roserit, id enim est διαφάγῃ. Nimirum magni hoc ominis instar erat.
 O rem portentosam & præsagii plenam! Quam superstitionem lepide
 irridet Clemens Alex. *Strom.* l. 7. Τί δὲ καὶ θαυμάσιον, εἰ ὁ μὲς τὸ θύλα-
 κὸν διτρυχάν, ὡς οὐρανὸν δὲ, πινύῃ; ὅπου γὰρ ὡς θαυμάσιον, εἰ τὸ μὲς τὸ θύλαξ κατὰ
 φάγῃ. *Quid mirum, si mus roserit sacculum? sane id mirum fuisset, si sac-*
culus devorasset murem. Ὁ θύλαξ, καὶ, & ὁ θύλακός, καὶ ut θύλαξ, καὶ, &
 θύλακος, καὶ ἀναδεχόμενος οὐκ ὅτι ὁ θύλακός τὸν ἀνθρώπου, quemadmodum loquitur
 Eustathius. Anaxarchus philos. corpus suum θύλακον dixit, h. e. *vascu-*
lum coriaceum; refert Diog. Laert. in ejus vita. Cum enim Nico-
 creontis tyranni iussu malleis seu pistillis ferreis in saxo concavo seu
 mortario contunderetur, Πίσας πίσας τὸ Ἀναξάρχου θύλακον, Ἀναξάρχου
 τὸ πλάκας. Philo Judæus, eandem historiam idemque dictum refe-
 rens, habet pro θύλακον, ἀσπὸν Πίσας τὸ Ἀναξ. ἀσπὸν, *Tunde Anax.*
utrem. Per eandem Metaph. σκαῦτός dixit Apostolus de corpore hu-
 mano; Τὸ ἐν τῷ σκαῦτῷ κατὰ δὲ ἐν ἀμαρτίᾳ καὶ τῇ κατὰ; neque enim uxor
 ibi intelligenda (ut censet vir doctiss.) sed corpus, vasculum testa-
 ceum, vasculum illud carnis & sanguinis, ὁ σκαῦτός σκαῦτός, ut alibi
 loquitur idem Apostolus. Ejusdem mentis & spiritus cum hoc dicto
 Anax. erat alterum illud non minus egregium cujusdam philosophi,
 qui cum esset interrogatus, Τί τὸ τὸ φιλοσοφίας ὄφελος; resp. Τὸ μὲς τὸ
 γὰρ δὲ διόντι ἀναχωρεῖν τῷ θύλακῳ καὶ ἀκριβέστερον. Id viz. *prodest philo-*
sophia, quod doceat homines libenter migrare ex hoc vasculo carnis, ex
terreno hoc carcere & ergastulo, non imperite, nec agre. Cui simile,
 sed apertius, illud alterum dictum, nescio cujus, qui perinde inter-
 rogatus, Τί οὐ περιγίγναι ἐν τῷ φιλοσοφίας; Τὸ τῷ θανάτῳ (inquit) καταφρονέ-
 σαι, *mortem contemnere*; & certe sapientis est, ut inquit ille, magis
 mortem contemnere, quam odisse vitam. Et hunc quidem con-
 temptum mortis pietas docet, veraque religio, quam Chrysost. pas-
 sim philosophiam appellat. Et merito; nam, quid aliud religio est,
 quam verus sapientiæ amor?

Ἀγρυπνίας] Ἀγρυπνία, *Inquies, insomnia, vigilia*; & ἀγρυπνία, *vigilo,*
 γρηγρία, ab ἀγρυπνίᾳ, *vigil, insomnia*; & postquam huc devenimus,
 nescio sane an operæ pretium fuerit disquirere, unde derivetur aut
 componatur ista vox ἀγρυπνίᾳ. Non enim ab ἀγρύῳ capio, & ὕπνῳ
 (ita enim in Epig. ἀγρύῳ ὕπνῳ, *capto somnum*) id enim plane con-
 trarium est vigiliæ, somnum capere: nec (opinor) ab ἀγρύῳ & ὕπνῳ,
 ut ἀγρύῳ, ἀγρύῳ, &c. nam *somnus agrestium levis virorum*, qui
 etiam contrarius est τῇ ἀγρυπνίᾳ. Ἀγρυπνίᾳ ergo dici voluit, quasi
 ἀγρύῳ, per epenth. literarum γ & ρ. Sic Etymologus. Poetæ fre-
 quenter dicunt ἀγρύῳ, Περὶ ὁμοιοκαταληξέως. ἀγρυπνίᾳ. Hom. semper ἀγρύῳ
 vocat, nunquam ἀγρυπνίᾳ, *noctem insomnia, vel hominem insomnia*:
 sed ut hæc 2 literæ, γ & ρ, εἰς τὴν παρεσδύνωσι, *hoc modo irrepanz, ingerant-*
que se per epenth. novum profecto hoc & insolens, &c, ni fallor, sine
exemplo. Quid si ergo ἀγρυπνίᾳ ab ἀγρύῳ & ὕπνῳ, ut ἀγρύῳ ean-
 dem significationem hic habeat, quam in παθίγῳ & similibus? po-
 dagra

dagra laborat, qui captus pedibus seu impeditus est, sic ἀγρυπνῶ erit, cui somnus impeditus seu præpeditus est, qui non capit somnum, sed captus est, hoc est, a somno impeditus. Si cui hoc minus arrideat, αἰχιστο, abeat, tanquam in somno dictum, & pro somnio habeatur: & forte in hac meridie, & in hac luce literarum, has nugas & quifquillas vocularum proponere, non minus mihi absurdum & absonum, quam Rustico media nocte aratrum repetere. — Ἀλλ' ἔπειτα εἰ τὸ πρῶτον ἀνέκεσθαι, ἢ ἐπιμαύσω dicam vobis aliud Gram. somnium de verbo γρυγυρίω, huic synonymo. Eustathius simpliciter ab ἡλίου, ἡρῶ. ἡρυγυρίω. Etymologus ab ἡρῶ, per epenthesin etiam harum 2. literarum γ & ρ, hoc modo, Γρυγυρῶ (inquit) παρὰ τὸ ἡλίου, ἔο' μίμῳν ἡρῶ, καὶ τριπλῆς αὖ εἰς ο, ἡρῶ, καὶ πλυσσασμῶς αὖ γ καὶ ρ, γρυγυρῶ, καὶ τριπλῆς αὖ εἰς η, γρυγυρῶ. Ecce, per

*Quot varios casus, per quos discrimina vocum,
Tendimus in nihilum.*

Mallē igitur sic, simplicius & brevius; ab ἡλίου fit præt. med. ἡρῶ, & per gem. Atticam ἡρῶ, & interposito ρ, ἡρῶ, atque inde ἡρυγυρίω, & sine η, γρυγυρίω nam hæc dicitur reg. Ex præteritis mediis sæpe fiunt præf. ut a κλέεσθαι, γὰρ ἀ πέλεια, γὰρ ἀ δέρεα, ερ, ριμαί, ἀ κατίερα, γω. Sic ab ἡρῶ, ἡρῶ, γρυγυρίω.

Πόσους ἴσταν αἱ διεσείας, καὶ τὸ τέλειχθ[ος]. *Quanti erant, aut quanti venibant, pelles & fassamenta.* Rustici sc. id curant: quanquam forte ἀγρυγυρία non est in quæstione, sed in quæstionis modo; quod quemvis obvium, etiam ignotum, de hoc interrogat. Διεσείας sunt & pelles, & vestes pelliceæ, qualibus rustici fere induuntur, atque ita hoc in loco vox sumitur. Lat. *Rhenones*, forte ἀπὸ ῥῆν ῥῥῶν ῥῥῶν sunt agni vel oves, unde πολύῥῥῳς & ὑῥῥῳς divites huius muti pecoris; ut *rhenones* proprie sunt πολλῶναι pelles ovina: sed *rhenō* vox est pro quavis διεσείας διεσείας pellis est, seu exuvium, cuiuscunque animalis, unde vestis fieri solet. Apud Aristoph. aliosque Atticos scriptores, διεσείας passim habemus pro veste coriacea, seu tunica e pellibus, qualis sc. Atheniensibus rusticis in usu fuit, qui propterea διεσείας aliquando dicti: sic Timon ille apud Lucianum, διασείας καὶ διεσείας, ligone armatus, & pellicea veste indutus, nobis prodit; qui & paulo ante, ὑποδιδίχθ[ος] (quod idem est) *rhenone* indutus. Διεσείας habet accent. in penult. per hanc Reg. Substantiva trisyll. in εω habent acc. in penult. in æternum, ut ἡμῖα, διεσείας, ἱμῖα, nomen fluvii, ἀπῖα calcei quoddam genus, ἰπῖα. Præcedente ο acuitur in ultima ἡρῶ forum, neque aliud nomen simplex trisyll. mihi occurrit huius formæ; composita sunt unum aut alterum a ρῶ, ut οὐρῶ, εἰσρῶ, περῶ, quæ etiam oxytona sunt. At quæ habent υ ante εω variantur; alia enim parox. sunt, ut πορῶ, κινῶ cithara, φιλῶ tilia arbor, σινῶ sagum pelliceum, idem fere quod διεσείας alia proparox. ut γίφῶ, ἄλῶ, κίρῶ. Molchopul. σινῶ & διεσείας idem facit; utrumque enim eodem modo interpretatur, γῆτα est autem γῆτα vox Græciæ corruptæ, pro eo quod nos dicimus, a γῶν; uti nos docet Cl. Meursius in *Glossario suo Græcobarbare*; toga est vestis non solum infra

gequa

genua, sed ad talos usque demissa. Nec tamen, opinor, ideo nomen apud nos obtinet, quod infra τὰ γούνα defluat, hoc est, *genua*.

Quemadmodum *διδίχα* rusticorum vestis, ita *ταρίχ* rusticorum & plebeiorum cibus; non mirum ergo si de salsamentorum pretio quærat ὁ ἀγροίκος. Salsamenta olim inter vilissimos cibos haberi solita, neque hodie certe inter lautiora fercula, dapes, aut cupedias, numerantur. Vilitas hujus cibi locum fecit quibusdam proverbii apud Græcos, quæ hic recensere non abs re fuerit. Igitur, ipsa vox *ταρίχ* *παρομιμακῶς* dicta invenitur, de homine nequam, & sordido, & improbo: Ita capio apud Athen. *Lib. 3.* ex vetere quodam poeta,

Οὐκ αἰχμῶμαι ἢ τὰριχὸν τυτονί

Πλωμένῃ ἅπαντι ὅσα σωείδ' αὐτοῦ κερδέ.

Non me pudebit tarichum hunc (i. e. virum istum vilem & nequam) *plectere malis omnibus, quorum sibi conscius est; πλωμέν* est *maledicere, probris onerare*; & in comp. *καταπλωμέν* & paulo post,

Οὐκ ἂν πάθῃς τὰριχόν ὄντιν ἀξιόν,

Tarichus iste, (vilis hic & nequam homuncio) *plecti vix potest prorsus dignus est*: parcemia sc. ducta a salsamentis, quæ plagis contunduntur, ut duritiem remittant; vulgo *Stockfish*: unde & nos proverbium sumimus, cum crebram contusionem & percussione designare volumus. Aliud adag. est *Ταρίχης ἀξιότατος*, *vilis salsamento*, quo usus est Aristoph. in *Vespis*:

Νυνὶ ἢ πολλὰ τὸ τὰριχὸς ὅτιν ἀξιότατα.

Hinc & illud, passim apud Græcos *parcomiographos*,

Ἀν μὴ παρὶ κρέας, τὰριχόν σιμῶν,

Si non adsit caro, debemus contenti esse salsamento: Quo monetur quisque ut sua sorte contentus vivat, & εἰρη τὰ παρὶντα. Hinc denique *ταρίχων πῶλαι*, seu *ταρίχων ποσει*, h. e. *salsamentarii*, inter homines abjectæ sortis infimæque plebis olim habebantur; unde celebre illud dictum Bionis apud Laert. Ἐμὲ ὁ πατὴρ μὲν λῶ ἀπὸ λαύθη, τὸ ἀγκῶνι ἀπομυσομένη. Pater meus libertus fuit, cubito se emungens: *διδῶκε* ἢ ἢ *ταρίχων ποσει* (ut subjungit Diog.) significabat autem eum fuisse *salsamentarium*: operose nimis & perperam (ut multa alia in optimo illo auctore.) vertit interpres, *succidiam* & *lardum vendere*. *Ταρίχ* utroque genere legitur masc. & neutro, ὁ *ταρίχ*, & τὸ *ταρίχ* qualia & alia sunt apud Gr. *διγὰρ*, genere *variantia*; ut ὁ σκότος & τὸ σκ. ὁ ἔλεος, & τὸ ἔλ. ὁ ἀφρονς, & τὸ ἀφ. ὁ ὄνειδος & τὸ ὄνειδος ὁ κύδος & τὸ κύδος, sed contraria significatione; sic ὁ τὰρ & τὸ τὰρ sic in fine hujus cap. τὰς *ταρίχας* in accus. plurali masculino. Ὁ ἀγὼν νεμυνίαι ἀγῆι.] Etiam rusticus se urbanum prodit, quod mirum est; hic ἀντιζήτηται, & ludit in vocabulis ἀγὼν ἀγῆι, est enim aliteratio seu allusio in voce: quærit an certamen seu ludus publicus novilunium adducat; per hypallagen, pro νεμυνία ἀγῆι ἢ ἀγὼνα, an novilunium adducat ludum: quæ loquendi forma, nescio sane an ad rustici citatem, an non potius ad elegantiam referenda sit; nec certe rusti-

rusticitatem ullam video in illo loco Aristoph. quem citat Vir
magnus — ἰσὼ δ' ἀπὸλλυμαι

Ὁρῶν ἄρα δὲ τὴν σελήνην τὰς εἰσέδας,

(non magis quam in illo Theocriti,

Οὐπω μὲν ἄρα ἔλαμ' ἔρχομαι εἰς αἰαντός.

Idyl. 16.

Nondum defessum est cœlum ducendo menses & annos.)

ego autem pereō videns Lunam adducentem τὰς εἰσέδας, i. e. tertiam
mensis decadem, postremam partem mensis; notum enim est Atticos
ensem suum divisisse in tres decades, ἱσαίη, μισήντος, θδινότος: po-
strema hæc pars seu decas, quia incipiebat ἀπὸ τ' εἰκοστῆς a vicesimo die,
dicebatur εἰσές: ipsa εἰκοστὴ etiam εἰσές dicebatur; μικρὸς sc. nam tota
illa decas a 20 ad 30, dicta est μεγάλη εἰσές, ut colligo ex Schol. in
Aristophanem: circa has εἰσέδας, h. e. circa finem mensis, usuræ
pro fœnore solvi solebant. Hinc misere cruciatur miser ille Strep-
tiades, quod jam appropinquant cerneret τὰς εἰσέδας, cum fœne-
ratores sc. cum in jus essent rapturi, ni usuras penderet. Νυμνία,
novilunium, contracte προνομνία, primus dies mensis, ut Rom. Ca-
lendæ, quæ & ἔνν η̄ νία, quasi dies vetus & nova; quanquam &
ipsa τετραχός, seu postremus dies mensis, etiam ἔνν η̄ νία a postero-
ribus Atticis dicta est, ut videre est apud Aristoph. in Nubibus.
Sic uterque erat ἔνν η̄ νία, & ultimus præcedentis mensis, & primus
sequentis, h. e. quasi communis terminus 2 mensium, principium
unius, & finis alterius.

Τὴ μὲν θδινότῃ μὲν, τὴ δ' ἱσαίῃ,

Hom. tam de trigesimo seu ultimo die mensis, quam de primo se-
quentis, exp. licet. Atque hinc fit, quod tam νυμνία, quam τετραχός,
dicebatur ἔνν η̄ νία q. d. *vetus & nova*, quia tum vetus Luna de-
finit, novaque incipit crescere & reparari. Ἐν in hac phrasi exp.
παλαιά, nec tamen (opinor) uspiam alibi legitur hæc vox extra hunc
usum, quando sc. ponitur pro certo quodam die; idque vel per se,
quod rarius, ut apud Hesiodum,

Πεζῶν ἔνν, τετράς τε, ἡ ἰσάδμῃ

ubi ἔνν exp. νυμνία, novilunium; vel conjuncta cum νία, quod fre-
quentius, viz. ἔνν η̄ νία, quod modo est τετραχός, modo νυμνία, sed
frequentius τετραχός. Igitur ἔνν η̄ νία est, ac si diceres Luna *vetus &*
nova, μὲν seu σελήνῃ παλαιά η̄ νία ut ἔνν sit adjectivum fœmin. cum
tamen ἔνν masc. non legitur in hac significatione: ὁ ἔνν substant.
est annus, atque inde Lat. *annus*. Hesych. ἔνν αἰαντός atque inde
ἔνν, apud Hom. αἰαντός, anniculus, seu *unius anni*: geminata liqui-
da, ἔνν ἔνν est αἰαντός, ὄρῃ, λυγρός: tot enim nominibus appella-
tur annus apud Græcos.

Calendæ, seu Novilunia, apud plerasque olim gentes festa haberi
solita & solemnia, tum apud Græcos, tum apud Romanos, tum
etiam apud Heb. ut Sacræ Literæ nos docent, *Clangite in Novilunio*
suba

tuba, inquit Psaltes; vulg. *Buccinate in neomenia tuba*; retinendo Græcam vocem, quam apud 70 seniores invenit. Heb. certe a capite mensis *h. e.* novilunio totum mensem denominarunt, וַיִּהְיֶה enim appellant, a rad. וַיִּהְיֶה *novari, renovari, novum esse*; quod tunc Luna renovetur, novumque lumen a sole hauriat, ac mutuetur. Ipsum autem Novi-Lunium seu νομιλίαν, *h. e.* calendas, seu primum diem mensis, vocarunt נֶחֱמַס quasi *operimentum, a נֶחֱמַס texit, operuit*: quod in conjunctione illa Luna tegatur a Sole, וְהָלַכְתָּ בֹּהַלְבֵּנָה inquit Aben Ezra; *quod tunc eo, viz. Sole, tegitur Luna*. Sed ad Græcos revertamur: quibus certe caput uniuscujusque mensis (*h. e.* νομιλία) sacra semper & solemnitas fuit, & hoc est ἀγῶν ἀγων. Antiquissimum fuisse apud Græcos hunc morem, novilunio festa celebrandi, ex Homero colligere licet; nam sub reditum Ulyssis in patriam, festum agitabant Ithacenses; rediit autem Ulysses circa novilunium, τῇ μὲν θήνοντι, *h. e.* Festum autem solenne tunc temporis Ithacæ fuisse, disertissima sunt Poetæ verba; *Odyss. v.*

Οὐ γὰρ δ' ἄν μνηστῆρας ἀπίσαντο μαζαροῖο

Ἀλλὰ μέλ' ἔρε νύοντα· ἵππεϊ δὲ πᾶσιν ἰορταῖ.)

Ubi Eustath. πᾶσιν. — ταῖς πάνδημοις, καὶ ἡ μόνῃ τοῖς ὑποφύλασι μνηστῆρσι νομιλία γὰρ ἡ ἡμέρα Ἀπόλλωνος ἱερὰ, ταῖς τῇ ἡλίου, ὅς αἶψα νομιλίαις συνδιδύων τιμωκῶντα τῇ συνλήνῃ. Neomenia igitur, (*i. e.* primus dies mensis) Ἀπολλίνι sacra, *h. e.* Soli, quia Sol causa est Novilunii, quippe circa id temporis cum Luna conjunctus. Noviluniis etiam apud Athenas servi vendebantur, & ἀρχαιρισταί fiebant, *h. e.* comitia habebantur bellicae duces creabantur. Testis est Suidas, Ἐν ταῖς νομιλίαις (inquit) οἱ δούλοι πωλῶντο, καὶ οἱ στρατοὶ ἐχειροτονουῖτο, παρ' Ἀθληταῖσι. Hesiod. de sacris & festis diebus, Πρῶτον ἦν, τότες τε, καὶ ἑξῆς μὲν ἡρὸν ἡμερῶν, ubi illud ἑξῆς ἡρὸν ἡμερῶν an aliquid faciat aut conducatur ad nostrum septimum, Sabbatum sc. Christianum, non est hic disquirendi locus: video tamen illud hemistichium adduci a multis Viris præstantibus & piis; quorum sententiæ nollem libenter refragari. Sed ordinem ibi ducit in catalogo dierum festorum ἡ ἦν, πρῶτον ἦν, vel ἦν (utroque enim modo leg.) *h. e.* ἡ πρώτη τῆς μηνός; ἡ καὶ νομιλία, inquit interpretes Moschop. & alii: addit Proclus, sic dici πρῶτὸ τὸ ἦν, ἡμερῶν, ut sit enallage quædam numeri cardinalis pro ordinali, ἦν ab ἦν, *i. e.* μία ἡμέρα pro πρώτῃ, unus dies mensis, id est, primus; qualem figuram esse volunt plerique Theol. in illo loco N. F. ἐν μὲν σαββάτων, pro πρώτῃ τῇ ἑξῆς μείδῃ.

Nullum est aliud, quod scio, compositum ex νῆος, in quo & hoc modo contrahuntur in ν, præter hoc unum νομ. νμ. reliqua omnia incipientia ab hac syllaba contracta, fiunt a νῆος νῆς, ut νηχῆς, νηπιῶν, *h. e.* porro & initio nominum solent contrahi in ν, non in ν, ut, pro θινδῶν, θινδῶν legitur.

Ἀποκαίραδι] Tondere, ita vertit Interpres, *i. e.* tonderi. Aoristus primus med. ex Grammaticorum sanctione, regulariter active semper significat, sed apud Atticos aliquando habet significationem reciprocam,

procam, aliquando passivam; Igitur ἀποκ. hic exp. potest vel reciproce, *tondere se*, quod forte rustico magis convenit, vel etiam passive, *tonderi*. Aristoph. in *Nubibus*, ὡς τ' οἰσθαλίης ἀπακτεγῶν ἰδὲ τις, *pro* parcimonia nemo se totondit vel potius nemo tondebatur. Hujusmodi verba non pauca observare licet apud Auctores, quæ in hoc tempore (aor. sc. medio) tum reciproce tum passive usurpantur. Sic ἱγκάλυψαδς est *operire se* vel *operiri*, operto capite esse. Isocr. Τετρας. — ἐπιπιδὶ ἡλδορῶν εἰς ἀπερὶπολιν, ἱγκάλυψαδς ἑλκων, *obtectus* flebat, sive, *capite operto flebat*. Sic ἀπαγχαδς, *suspendi* vel *suspendere se/se*, suspensio perire — ἀπαγχαδαι με ποιήσιν. Sic βαπτισαδς pro βαπτισαδς. I Cor. 10. πάντες εἰς τὸ Μωσὴν ἑκβαπτίσθησαν. omnes in Moysen baptizabantur vel baptizabant se, pro ἑκβαπτίσθησαν, inquit Beza, vel pro βαπτισμοῖς ἑχρήσαντο, inquit Camerarius; & cap. 11. ejusdem Epistola, οἱ δὲ αἰχρὸν τῇ γυναικὶ τὸ κατεχάδς idem verbum quod hic habemus; ut Lat. *tum prora avertit, & nox precipitat*. Sic λίσσαδς est *lavari* vel *lavare seipsum* sc. Ita nos vulgo dicimus, *to wash*, tam active quam passive; ἡ δὲ ἀσπιμῶν βαλνὺς ὑψίστης λίσσας, *lavabant se*, vel *lavabantur*; ἀσπιμῶν est *vas* aut *labrum* aut *solum balneatorium*, πύλινον παρὰ τὸ ἀσπιν μύδιον (juxta Gram.) a minuendis sordibus; ἀσπιν est *pumex*, ἰλύς, *cænum* vel *sordes*, πύλινον δὲ ἀσπιν καὶ δούπηδε καλῶνται. I Cor. 6. ἀλλ' ἀπλύνεσθε, *loti*, *abluti* estis. Sic παρὰ τῆς δς, *instruere*, *seipsum* sc. vel *aciem*; atque alia his similia, quæ usu & observatione dicenda sunt. Generaliter interim hoc notari velim aorist. 1. med. (præsertim apud elegantiores Atticos) hoc modo non raro usurpari, reciproce viz. & active & passive, quod de aliis temporibus mediæ vocis perinde observare non licet. Velleius Patere. *Postquam tempestas sedavit*. Varro de L. L. *reliqui mutant, pro mutantur*. Plautus, *Quid est hoc? rogat pallium, pro rogatur*; & alibi, *Dum ha corfile-scunt, turba atque ira leniunt, pro leniuntur*.

Εἰ βαλανεῖον ἔσται] Etiam hæc nota rustici, *Cantare in balneo*. Balnearum apud Antiquos ut insignis usus fuit, ita valde notabantur qui in iis indecore se gesserant. Unde qui clamorem, aut cantum, aut tumultum in balneo excitaverat, pro rudi & rustico homine habebatur. Hujusmodi homines Græci τεῖκαλλοι vocabant, si Etymologo credimus, τεῖκαλλοι, οἱ ἐν τοῖς βαλανεῖοις ἀνερῶς διατελεῖσθαι, qui in balneis perperam & contumaciter & indecore se gerunt. Quos ita nominatos censet cl. Casaub. ab immani quadam & inhumana gente Illyrica; & sane τεῖκαλλοι sunt Ἰλλυρικόν, apud Steph. Byzantinum; at Auctor Etymol. videtur compositum facere ex τεῖκαλλοι & βαλανεῖον τεῖκαλλοι, οἱ διατελεῖσθαι ἐν βαλανεῖοις. Etiam carmina & scripta recitare in balneis, absurdum & importunum. Unde Horat. *Sermon. Lib. 1. Sat. 4. intempestivos hos, & importunos, & molestos recitatores, sale suo Satyrico defricat, atque perspergit*;

— in medio qui

Scripta foro recitent, sunt multi; quique lavantes.
& Martialis lib. 5. in Ligurinum obstreperum quendam, & importunum, & perpetuum recitatorem;

*In thermas fugio, somas ad aurem:
Piscinam peto, non licet natare.*

Ufus balnearum est ad abluendas corporum sordes; & tamen, nescio quomodo, sordes & purgamenta humani generis, *πρόσφατα & καθαρίσματα*, colluvies & sentina perditissimorum hominum illuc confluere solebant: Et quidem famosa erant balnea ob 4 præsertim hominum genera non boni nominis, qui illa frequentabant; hi erant *οἱ πολυπρόσμιοντες*, *οἱ ἀσέλγες*, *οἱ λαμπρότατοι*, *οἱ παρσίτοι*. Et primo homines nullius frugis, otiosi & fungi, & nihil habentes quod agerent, illic tempus terebant, *οἱ πολυπρόσμιοντες*, *οἱ περίεργοι*, *curiosi*; unde *βαλανίς*, *balneator*, h. e. (opinor) balnearum frequentator, proverbialiter ponitur pro *homine περίεργῳ*, & *curioso*. Suidas, *βαλ. ὅτι τῷ πολυπρ. ἢ περίεργῳ*. Deinde inepti & garruli poetæ, vel potius poetastri, carmina sua ibi recitabant, uti colligere est ex illis locis Horatii & Martialis supra citatis. Tertio fures erant balnearii, qui frequenter lavantium vestes suppilabant, atque hi sunt proprie qui *λαμπρότατοι* dicebantur, quanquam postea latiore sensum & significationem ea vox obtinuit. Postremo etiam *οἱ διπνολόχοι*, *cenipeta*, cenarum aucupes, & conviviorum captatores, parasiti sc. ad balnea infidias suas struebant; atque ita *τελειόμας* exp. Hesych. *τὸς διπνολόχους ἐν τοῖς βαλανείοις διατείλοντας, ἃ ὅτι τὰ διπνα ἐνὶ τοῖς καλῶναις*. Rusticus certe noster nondum eo devenit, ut ulli ex hisce quatuor hominum classibus accenseri debeat: quanquam forte æque absurdus est rusticus, qui in balneo canit, ac poeta qui in balneo recitat; uterque *ἴδιος ἐν τῷ βαλανείῳ*. De etymologia & accentu hujus vocis *βαλανίον*, memini me dixisse antea, nec libet reponere cramben in hisce thermis recoctam. In Lat. *balneum* excidit posterius *α*, *βαλανίον*, *balneum*. Sic & in aliis Lat. quæ a Græcis oriuntur, ut a *παλάμην palma*, a *καταπύματι* *cupressus*, a *γάλας*, *glos*. Balnea loci erant non nimium honestæ famæ; unde sæpius cum tabernis & lupanaribus conjuncta apud Auct. reperiemus: notum illud ex Epigrammate. *Balnea, Vina, Venus; Οἶνον, ἢ τὰ Λύτρα. ἢ ἡ περὶ Κύπρον ἑσθὴ*. Sic Phæaces, illi *Epicuri de grege porci*, de scipis, *Αἰεὶ δ' ἡμῶν δαῖς τὴν φίλην, κίδαρις τε, χορὴν τε, Εἰμυρὰ τ' ἔξομοιστά, λοιπὰ τε θέρμα, ἢ εὐναί*. Quin & Romæ olim ad eandem horam patebant tabernæ, balnea, & lupanaria, viz. ad horam nonam, nec antè ut plurimum; unde *meretrix nonaria*, Persio Sat. 1. vers. 133.

Εἰς τὰ ἐπὶ σήματα ἥλας ἐκρέσαι] *Clavos calceis infigere*: quod etiam rustici hodieque apud nos faciunt; ne calceamenta nimio usu terantur, clavos terreat iis suffigunt, quos propterea *clavos rusticos* (ni fallor) vulgo appellant, *hobnailes*. Atque hujusmodi fortasse calcei erant, qui ideo *ἡλίπες* vel potius *ἡλίπες* dicebantur, ab *ἡλ* *clavus*, unde compos. *ἀνάλιπτος*, Dorice *ἀνάλιπτος*, i. e. *ἀνυπόδητος*, *dis-calceatus*. Theocritus, *Idyll. 4*.

*Εἰς ὅρῳ ὅκχ' ἔρπεις, μὴ ἀνάλιπτος, ἔρχο Βίπτι·
Ἐν γὰρ ἔρην βέβηκοι τὴν ἢ δαυάλας καυάνη.*

Per montem dum incedis, ne discalceatus eas; Schol. Ηλιϕ τὸ ὑποδήμα, παρὰ τὸ ἰλίσσιν + πόδα ἀνίστασθαι, οἷον ὁ μὲν ἰλίσσιν + πόδα. Quæ interpretatio nimium frigida & detorta mihi videtur, ἰλίστα πάντα ἢ ἰδὼν ὕψος: quale enim hoc etymon est? ἡλιϕ παρὰ τὸ ἰλίσσιν + πόδα, pedem volvere, vertere, versare; id enim est ἰλίσσιν: aut quomodo ille, qui sine calceis incedit, ἢ ἰλίσσιν + πόδα; imo eo magis versat & torquet pedem, si γυμνός sit, & nudo pede terram premat. Quare nullus dubito, quin ἡλιϕ sint huiusmodi calcei ferrati seu clavati (de quibus hic Theophr.) & deriventur ab ἡλϕ clavus, & ἀνίστασθαι sit, qui sine hisce calceis incedit: & certe nihil aptius neque convenientius esse potest illi loco Theocriti. Colloquuntur enim ibi duo rustici, duo pastores, quorum unus, dum per spinetum incederet, pedem suum cynosbato sive rubo canino vulneraverat; inquit igitur alter, *vide ne postea per hunc montem, spinis adeo sentibusque op-pletum, ambules sine calceis tuis ferro suffixis, & suppaclis, quibus sc. pedes tuos munias atque defendas contra spinarum aculeos; in monte enim rubi & tribuli nascuntur*: ac si dixisset, memineris posthac eis τὰ ὑποδήματα ἡλϕ ἐκρίσται. Huiusmodi calceamenta, *clavata* dicebantur, (inquit Festus) unde discimus tam apud Rom. quam apud Græcos in usu fuisse rustica hæc ὑποδήματα: nec rusticis solum, sed etiam militibus, nam & caligæ militares clavis erant suffixæ. Unde donativum quoddam a militibus exactum eo nomine & prætextu, quasi ad clavos militarium caligarum emendos, ideoque & *clavarium* dicebatur; meminit Tacitus, *Hist. l. 3. Seditiosa militum voces terrebant, clavarium (donativi nomen est) flagitantium*. Quod autem de fulmentis hisce assertit Vir Cl. alia opinor ea res est; nihil enim ad clavos ferreos calceorum, de quibus hic agimus. *Fulmentum*, & *fulmenta*, (nam in utroque genere extat apud veteres Rom.) est *quasi fulcimentum*, idem quod *fulcrum* seu sustentaculum; unde vetus illud proverbium apud Varonem, *Fulmenta lectum scandunt*, de re absurda atque præpostera; *fulmenta* sunt *fulcra lecti*, quæ Hom. ἱρμῶνας vocat, quasi ἱρμῶνα. h. e. ἱρμῶματα, *fulcra, sustentacula*. Hinc κατήματα calceorum *fulmenta* dicebantur. Plaut. *Trinum. Fulmentas jubeam suppingi foccis*; vel (ut alii rectius legunt) *fulmentas jubeam suppingi foccos*; ubi Pareus in Lex. *Fulmenta* (inquit) *sunt clavi calceis sive foccis suppaclis, tanquam fulcimenta*. Imo potius κατήματα, a κατήμα, ῥάπτω, *confuso, consarcino*: sunt autem κατήματα corii partes duriusculæ, quæ a veteramentariis & cerdonibus calceis munien-dis suffiguntur: παλαιὰ δέρματα, coria ex veteri calceamento, assu-menta calceorum, unde & pro veteribus calceamentis ponuntur: vulgo dicimus *clouted shoes*. Talia κατήματα erant illa Gibeonitarum in sacra pagina, quæ LXX. Interpr. vocant *σανδαλὶς παλαιὰ ἢ κα-ταπλεκταίμφοι*: novum sane vocabulum pro re antiqua; nec mi-nus noviter & mire versum a Lat. Interpr. *indicium vetustatis pittacii confusa erant*; quod equidem quod sit, non intelligo: *πῖττιον*, *pitta-cium*, est emplastrum, pannus cui imponitur medicamentum. Ful-mentæ igitur foccorum seu calceorum sunt κατήματα: sed nihil hæc

ad clavos ferreos, quibus rusticus noster calceamenta sua suffigit : sed & lignea illa suppedanea, quæ mulierculæ nostræ calceis suis subnectunt, fulmentæ dici possunt ; vulgo, *cloggs, pattins*. Solent rustici nostri hisce calceamentis armati, dum per pavementum firmum aut solum lapidosum incedunt, strepitum quendam & tinnitum pedibus facere ; ita enim necesse ex collisione duorum solidorum, ferri & lapidis, & nonnunquam scintillam ex silice excudunt. Atque hinc exp. insignis locus, in Theocr. *Idyl.* 7.

— Ως τὸ ποτὶ νεοτομήσιοι

Πῶς λίθῳ πταίοισα πόλ' ἀρβυλίδων ἀείδῃ.

Te pedibus eunte, unusquisque lapillus offendens, vel impingens in calceos strepit. Lapis &c. canit, ἀείδω quibus verbis inest βουκολικὴ ἀρ. λειξ, & rus merum : audacem metaphoram alicubi vocat Eustathius, Θείκεται θροῦνός τις ἴπῳ, τὸ Πῶς λίθῳ ἀείδω. Ubi certe ἀρβυλίδες (dimin. ab ἀρβύλα) sunt calceamenta rustica clavis ferreis suppacta, quæ inter eundum lapidibus illisa sonitum edunt. Quod & innuere videtur illud Euripidis in *Oreste*,

Σίγα. σίγα, λαπὶόν ἔχῃς ἀρβύλλης

τίσῃται, μὴ κλυτὰται, μὴδ' ἔσω κλύπος.

Vir tamen doctiss. in illo loco Theocr. intelligere maluit τὰς κρυπταί. Erant autem κρυπταί, & κρυπταί, proprie calceamenta lignea, Bœotorum pecularia, quibus oleas & uvas calcabant (a κρύω & πίζα) mundius forte, & honestius, quam hodie faciunt, qui nudis pedibus (ni fallor) calcant torcularia. Hesych. τὰ ξύλινα σπειρόδολα κρυπταί λέγονται, ἢ σπειρόμηχατα ξύλινα, μεθ' ὧν τὰς ἐλείας πλῆσσι. Hinc Bœoti, homines præ aliis agrestes & rustici, ab hisce calceamentis, peculiariter dicti sunt κρυπτοφόροι, testes Eustath. Jul. Pollux & alii. Ego tamen (pace tanti viri dixerim) intelligerem per ἀρβυλίδας in illo versu Theocr. calceos rusticorum ferratos, potius quam Bœotorum ligneos : ejusmodi enim soleæ clavis ferreis suppactæ inter eundum lapidibus allisæ tinnitum edunt : Et sic λ. π. π. α. α. eoque rusticus (dum non tantum ungues sed & clavos habet in calceis) non minus, quam equus suus, sonipes est ; ut equus *Stat sonipes* &c. sic rusticus *Is sonipes*, ὃν saxa ferox crepitantia calcit. Longe alius jam erat sonitus iste pedum, cujus meminit eloquentissimus Propheta Isaias, *cap.* 3. quem edebant sc. molles & delicatæ fœminæ inter Jud. eundo & parvulando gressum, & rinitum faciendo pedibus suis ; ita nos enim locum illum interpretamur, & rectius forsitan quam aut LXX. aut Vulg. aut Tremell. in Hebr. verbum est difficile *סוּדָּגָה* & ἀπαξ λεγόμενον.

Clavi isti calceorum ferrei seu laminæ ferreæ (nam aliquando etiam & laminæ ferreæ, seu hemicycli chalybei in solearum extremitate suffixi) videntur mihi non illepidè nec inconcinne dici posse *θῆσαντες* ἢ *σπείροντες*. Quid essent *θῆσαντες* apud Hom. dixi antea, *viz.* ferrei rotarum orbes seu ambitus, qui *θῆσαντες* h. e. *ligneam circumferentiam* armant & muniunt adversus injuriam soli, ab *ἔθῃ* & *σέλει*, quia *σέλει* τὰς *τεργαί*, ne continuo usu citius atterantur. Eundem

dem plane usum præstant οἱ ἥλοι ἧστ' ἵκανοι. quem τὰ ὄνια. ἧστ' τερχεῖν Utraque vicem armaturæ præbent, & munimenta adversus saxa, & salebras, reliquaque impedimenta, & offendicula viarum. Et hodie certe, οἱ ἥλοι sunt ὁπίσσω τεχ' neque enim ferrei illi orbes (opinor) in extremitate rotarum jam in usu sunt. Solent igitur οἱ ἀρματοποῖται, five *fabri plaustrarii*, clavis ferreis grandiusculis tanquam ὁπισσώτεροις extremas rotarum orbitas munire & (ut, nifallor, loquuntur) calcæare. *Ἡλθ' derivatur ab ἡμῖ misto, fut. ἥσω. quam analogiam & alia nomina hujus terminationis aliquammulta imitantur. Notetur ergo hæc Reg. Quam plurima nomina, etiam substantiva (nam de adjectivis res magis obvia & perspicua est, ut ab ἀπατάς, τήσω, ἀπατάλως; a ῥιγίσσω, ῥιγυλός;) in λθ' vel λη definentia præcedente η formantur a fut. e. g. a fut. ἥσω, στήλη, *columna, cippus erectus*; a χῶς *fundo*, quasi a χῶς, χυλὴ *ungula, pes diffusus*, θ' veluti *diffusus*; a βῆλα *hinc*, ἀφενδο, βυλός, *solum*; a βῆω, βῆω antiquo, λαθῶ, θῆσω, βυλὴ, *mamma*; a χῆν, χῶ, *capio*, (χωρῶ) χῆσω χυλός, *arca, cista*, quæ res in se capit & continet; a ζῆω *ferveo*, ζῆσω, ζυλθ'; a θύω *sacrifico*, θυῖω, θυήσω, θυυλὴ, *sacrificium*; ab ἔτω, *vulnere*, ἔτῃσω, ἔτῃλθ' Dorice ὠτῃλθ'. Æolice mut. η in εἰ ἔτῃλθ', *vulnus, cicatrix*. Porro de accentu hujus vocis ἥλος notetur hæc Reg. Dissyll. in λθ' definentia præcedente η, si sint propria nomina, semper sunt barytona, ut Βῆλθ', Μῆλθ', Σρῆλθ'. Sin vero appell. variant, & modo sunt oxytona, ut βυλός, χυλός, πυλός, modo baryt. ut δῆλθ', ζῆλθ', ἡλθ'.

Κομίσαις τὸς παρὶ χυς.] *Portare vel recipere*; verbum enim κομίσαις utrumque significat: major absurditas atque rusticitas in priori, sed posterior significatio magis propria & genuina huic verbo est; præsertim ubi sequitur genitivus personæ cum præpos. παρὰ uti hic παρ' Ἀρχῆν sic enim semper κομίζαις παρὶ τινος, est *referre, reportare, recipere ab aliquo*. De differentia hujusmodi verborum in forma act. & pass. φέρειν, & φέριδς, αἶρειν & αἶριδς, κομίζειν & κομίζιδς, dixi jamante. Utrumque act. significat, tam in forma act. quam pass. sed ad diversas personas referuntur; in voce act. ad personam dantis vel ferentis vel auferentis: in voce pass. ad personam reportantis vel recipien- is; e. g. φέρειν est *ferre, asferre alicui*; φέριδς est *referre, recipere ab aliquo*: αἶρειν est *tollere, auferre*; αἶριδς *referre, reportare, κῦδθ' αἶριδς*. Sic κομίζειν, est *ferre, portare ad aliquem*; κομίζιδς *referre, reportare, recipere ab aliquo*. Eadem ratio est verborum commodandi, mutuandi, fœnerandi, &c. qui fœnori dat, δανείζει, qui fœnori accipit, δανείζεται sic χρεῖν est *mutuo dare, utendum dare*, χρεῖδς est *mutuum accipere ad utendum*; atque inde uti unum rustici charact. a re falsamentaria ductum supra habemus, quod viz. de pretio harum mercium soleat esse sollicitus, & subinde quærrere a quocunque obvio, Πότε ἥσαν εἰ δειλότεροι, καὶ τὸ τέλειος; Ecce hic alterum indidem habemus. Nimum urbane cum rustico agit Philosophus, & ne non satis salte eum irrideat, iterum ei falsamenta objicit; quod viz. tam parum emunctæ naris sit, ut cubito emungere necesse ei sit, quippe qui garo inunctas manus, muriaque oblitus, & oppletas habeat, dum viles has, sordidas-

que merces emit, & recipit, domumque asportat ipse, quod nemo sane paulo civilior & honestior faceret. Quis enim servo potius hoc opus non remitteret, si servum haberet, quod hic de rustico nostro supponitur? alioquin obtinet id quod proverbio Arab. dici solet, *Servus est, qui servum non habet*; cui deest servus, *Ipse sibi servus, servilia munera praeat*: Ipse suum fert fœsamentum, nec rusticus inde vocatur. Notum illud quod refert Diogenes de cognomine Cynico. Cum vellet ille canis experiri frontem novi discipuli, an satis impudens esset, iussit eum saperdam per urbem ferre; est autem saperda Gr. *σαπίδης*, *piscis salus, salitus*, seu *τίμης* & *παριχμίδης* *ἰχθύος*. Nempe si hoc facere sustinisset ille juvenis, satis aptus fuisset scētæ caninæ, utpote satis duræ & perfrictæ frontis, & exploratæ impudentiæ, qui saperdam aut fœsamentum palam per urbem gestare non erubesceret. Fuerit iste Archias, cujus ex officina rusticus has merces petit, nobilis quidam fœsamentarius, *παριχμίδης*, *παριχμίδης*, quales & alii Athenis erant ea ætate, quos vetus Comœdia tangit, & suo sibi sale defricat; quorum mentio occurrit apud Dipnosophilam. *Σωάννου* autem est Archias iste Græco illi poetæ, cujus patrociniū suscepit Cicero in *Orat.* quæ inscribitur *pro Archia poeta*. Quem cur *Archiam* pronuntiarent nonnulli, penult. longa, rationem certe nullus video. Omnia enim trisyllaba Gr. in *αι* hujus formæ & analogiæ, cum habeant simplex, in penult. merito eam corripunt, ut Callias, Hippias, Ctesias, Chabrias, Gorgias, Lyfias, Tellias, &c. non autem Callias, &c. ita ergo & Archias non Archias, cum eadem sit ratio. Syllaba enim illa brevis est in Græco, etli accentus in ea penatur, ideoque in Latino brevis pronuntiatur, cum Latini in pronuntiatione Græcorum nom. non sequantur rationem accentus, sed quantitatem vocalis. Quid quod omnia etiam hypertrisyllaba habent penult. in *αι* brevem, atque ita perpetuo pronuntiantur, ut Pausanias, Amyntias, Agathias, Lyfianias, Hegesias, &c. Quin & hoc insuper obſervare est: Homerum, qui omnes fere priorum nominum formas in poematis suis usurpavit, & ea nomina vel ipse finxit, vel primus (saltem quod scimus) pedibus & metro includit, nusquam (opinor) reperiemus hujusmodi nomen proprium in toto suo opere adhibere, viz. trisyll. in *αι* cum simplici, in secunda, prima syll. longa; quia sc. pes amphimacer inutilis est versui heroico. Atque hoc obiter, (ut aliquid saltem expiscari liceat ex nomine hujus *ἰχθυοπώλης*, sive *παριχμώλης*) hoc igitur ὁδὸ πάρεργον, ἢ αὐτῆς ὁδὸ παρὲν, quemadmodum rusticus emit fœsamenta, h. e. dum forte fortuna per eam viam transiret, ubi Archias iste cetarius officinam haberet. & *παριχμὸς* suos venum exponeret: is enim sensus est horum verborum ἢ αὐτῆς ὁδὸ παρὲν, quanquam mire concisa sit locutio, adeoque valde elegans, & ex usu Attico. Quoniam autem hæ merces tam duræ, naribusque erant ingratae, ideo hæc *παριχμώλης*, h. e. cetariorum officina, a reliquarum rerum foro longius semota, ne transientes offenderent; igitur ad quandam urbis portam rejecta prostabant τὰ παριχμὸς ubi & alia erant *ῥαποπωλεία*, officinæ sc. & tabernæ sordidae.

fordidarum mercium, rerumque vilium, & parvi pretii. Recte hoc colligit Cl. Casaub. ex loco Comici in *Equitibus*, 'Εν ἀγορῇ Ἡλλατοπόλεις ἰπὸν, ἢ ἐπὶ ταῖς πύλαις; ΑΛ. ἐπὶ ταῖς πύλαισι, ἢ τὸ πᾶσι χῶρον ὄνιον. Ἀλλὰ πωλεῖν est *farcimina vendere*, & Ἀλλατοπόλης, *farciminum* seu *botulorum* seu *lucanicarum venditor*. ΑΛ. igitur & πᾶσι. eodem in foro viz. ἐπὶ ταῖς πύλαις, ad aliquam portam urbis, merces suas venum exponebant. "Επὶ ταῖς πύλαις, ad portam; nam ita puriores Græci loqui amant, in numero multitudinis, etiam de una porta, aliter quam Latini; αἱ πύλαι est *porta*; & sic Homerus semper, apud quem nunquam reperiemus πύλα, sed πύλαι semper in plurali; ἰδὲ ποτὶ πύλλαι λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ πύλας, verba sunt Eustathii. Noster infra in Cap. αἱ ἀναδιδόχαι τὰς ἱερὰς πύλας, per *sacram portam*, ubi una certa porta designatur. Etiam inter portas urbis Hierosolymitanæ legitur in Scriptura *porta piscium*, forte quia ibi forum erat piscarium; ut & *porta ovium*, quia ibi forum erat ovinum; forte, inquam, nolo enim hac de re audacter pronuntiare, quam inter doctores video esse controversam.

Sed ubi de porta agimus, opportune hunc Characterem claudimus; & jam dimittimus rusticum cum suo salsamento, ad prandium forte, quo & nos etiam vocat horologium, ubi ἀνὰ μὲν πᾶσι κρείας, τῆς τῆς χῶς σερπτόν.

Ad CAPUT VI.

Περὶ Ἀπονοίας.

Difficile est Græci istius vocabuli vim una voce Latine assequi: Ideoque multum sudant, & forte frustra laborant Interpretes, dum Latinam dictionem invenire satagunt, huic Græcæ parallelam, & ad amussim respondentem. Sed neutiquam hoc novum, neque mirum est; cum innumera alia sint vocabula apud Græcos, ad quorum vim, & vigorem, & genuinum (ut ita dicam) succum exprimendum, universa Roma non sufficit; quippe quæ ad Græcæ linguæ Copiam & Majestatem non assurgit, nec se se ruperit ipsa. Alii igitur ἀπόνοια *vecordiam* vertunt, sed hæc proprie est *ἀνοια*; alii *audaciam* vel *impudentiam*, sed hæc est ἀταιχιωπία. Et ἀπόνοια certe plus est quàm horum alterutrum, aut utrumque: est enim *colluvies quadam vitiorum, desperata malitia, perdita audacia*, uti hic Interpres non male; & ἀπονονημένος is homo dicitur qui ad ultimas nequitiae metas pervenit, qui excusso pudoris & pudicitiae fræno, ad quodvis audendum, ac patrandum, promptus & proclivis est; Audax omnia perpeti, insigniter improbus, seu desperate nequam, homo deploratae spei & profligatis moribus; *efficitis moribus*, Gellio; qualem (ni fallor) Comicus in *Vespis* ποταπόνορον vocat. "Ω ποταπόνορε, O pessime nequam, qui studio quodam & diligentia habitum nequitiae tibi conscivisti! Talis est ἀπονονημένος, qui hominem quodammodo exuit, & animi causa malus

est, ut Seneca alicubi. Lucianus in *Lucio*, sive *Asino*, τολμᾶ τολμημα γινῶσκον, καὶ ἄξιον ἀπονεινομένην νεανίσκου, ausa est nobile facinus, & vesano adolescente dignum. Et putavi aliquando τὴν ἀπόνοιαν habitum eundem fuisse ac illum quem Aristot. *Θηρότητα* appellat in *Moralibus*. Sed video Philosophum per *Θηρότητα* feritatis tantum & crudelitatis excessum designare, ut constat ex iis, quæ ille ibi adducit, exemplis τῆς *Θηρότης*. At ἀπόνοια latius pater; est enim (ut dixi) omnium vitiorum veluti confluges quædam, atque sentina; semperque habet audaciam, seu impudentiam, tanquam comitem individuam, secum conjunctam: ut ὁ ἀπονεινομένης proprie sit homo ex improbitate & impudentia conflatus & concretus, homo impudenter improbus; unde τολμᾶν & ἀπόνοιαν passim conjungi videmus apud auctores. *Ἀπονεινομένης* (inquit Budæus in Commentar.) *vecors & amens* verti potest, & deploratus, profigatusque. A Theophrasto autem in libello De moribus accipitur pro homine flagitiosissimo, & nequissimo, contaminatissimo; & ἀπόνοια hujuscemodi flagitiosa vita, & vecordia. Hæc ille. Et sane, quia aptius vocabulum non occurrit, vertamus (si placet) ἀπόνοιαν *vecordiam*, & ἀπονεινομένην, *vecordem*, i. e. hominem perditum, profigatum, & (ut Cicero alicubi loquitur) *desperatum*. Et videtur vox ἀπόνοια eodem modo fieri & formari, quo ἀπόγνωσις, *desperatio*; ut enim ἀπόγνωσις proprie est *dejectio*, seu *desturbatio*, seu recessio quædam ἀπὸ τῆς γνώσεως, seu γνώσεως, a recto & erecto animi statu, cum quis sc. animo cadit, & despondet, adeoque in desperationem vertitur; sic ἀπόνοια, cum quis ἀπὸ τοῦ νόου vel ex τῷ νόῳ πῖπῃ, excusso rationis frano sponte in præceps fertur, & sana mente exidit. Sed ἀπόνοια est ἀπόγνωσις, & quiddam amplius; supponit enim desperationem, eique aliquid superaddit, viz. audaciam in malo; quemadmodum in bello οἱ ἀπογνώσκοντες σωτηρίας, quibus una salus &c. fiunt ἀπονεινομένης. & quadam animi vecordia atque amentia temere & audacter se in pericula conjiciunt, eis ἀπόνοιαν καθήκουσαν, inquit Thucydides; S. Chrysostomus alicubi, eis ἀπόνοιαν ἀφῆρται πολλοί, καὶ eis ἀπόγνωσιν κατὰ πῖπτον τῶν ἐκ τούτων σωτηρίας, *Multi in vecordiam prolapsi sunt, & in desperationem deveniunt sua salutis*; ubi conjungi videmus ἀπόνοιαν, & ἀπόγνωσιν, tanquam status aut habitus non multum diversos. Alioquin apud Chrysostom. hæc vox peculiarem quandam significationem habet; ut viz. idem sit quod ἀλαζονεία. hoc est, *arrogantia, superbia*, Hom. 12 in Ep. ad Heb. ἵνα μὴ εἰς ἀπόνοιαν ἐκπίσωμεθ, h. c. *ne in superbiam atque elationem incidamus*; ita enim mox sequitur, πολλὰ γὰρ ὁ Θεὸς ἐποίησεν ἡμῶν τὴν ἀλαζονείαν ἡμῶν ἐκείψαι, ubi ἀπόνοιαν ipse interpretatur ἀλαζονείαν. Sic Homilia 2. in eandem Epistolam, Ἡ μὲν τοι ἀπόνοια ἑδάμῃ καλὸν πλῆν, εἰ δὲ μίγα φερῶν, ὅττι πνίξ- &c. ubi ἡ ἀπόνοια, & τὸ μίγα φερῶν, ἐν παρεκλήσει ponuntur. Sed hic usus vocabuli videtur proprius & peculiaris. *Ἀπονεινομένης* videtur esse, qui παρεδίδωται εἰς ἀδύναμιν, ut loquitur Apostolus. Auctor Etymologici magni hæc habet; *Ἀπόνοια σημαίνει δύο, τὴν ὑψηλότητα, καὶ τὴν δευσιτυπῆα καὶ γίνεταί παρὰ τὸ ἀποδῆν ἢ τὸ ἴσον*. Et paucis interjectis, ἀπονεινῶς, τὸ εἶναι ἀπόστασιν ἔχειν τὸ νόον.

ῥπομονὴν αἰχρῶν ἔργων ἢ λόγων.] Suspicitur Vir doctus pro ὑπομονῇ legendum ὑπεβολῇ, quia ἀπόνοια est excessus quidam malitiæ & turpitudinis: sed non necesse est receptam lectionem sollicitare. ῥπομονὴ est *tolerantia, perseverantia, patientia*; est igitur ἀπόν. *tolerantia turpium factorum*, sive *perseverantia in turpitudine*: & ἀπονουμ. qui quidvis facere aut dicere audet, praefractus, & qui obfirmatus est in nequitia, qui nihil omnino erubescit, qui res etiam turpissimas sustinet, & ὑποφέρει, in seipso sc. (atque hinc ὑπομονὴ *impudentia* exp. potest, quem enim pudet alicujus rei, eam non tolerat, neque sustinet) ῥπομονὴ ὑποφέρει etiam turpissima quæque dicta, factaque. ῥπομονὴ est *tolerare, sustinere*, admittere non tantum malum poenæ, quod laudi ducitur, & in virtute ponitur, sed etiam malum culpæ, quod in vitio & vituperio censetur: patienter ferre & sustinere malum poenæ, bonum est; at patienter ferre & sustinere malum culpæ, præsertim in seipso, id certe malum. ῥπομονὴν hoc sensu est *περσιδῶς, ἀνέχιδῶς, tolerare, admittere, sustinere, a quo animo ferre*; Xenophon, οἱ καλοὶ ποιεῖται ἢ ὑποφέρειν, i. e. ἢ *περσινται*, viri honesti talia non admittunt. Sic αἰχρῶν τι ὑποφέρειν, *turpe aliquid admittere*, Plato. Homo ille insigniter nequam, & desperatæ malitiæ, ὁ ἀπονοουμένης, quidvis facile admittet, nec erubescet.

Οἱ ὁμόσαι ταχὺ] Inter characteres perditī & profligati hominis agmen ducit ὁμόσαι ταχὺ, cito & temere jurare, & merito; est enim perjurium metropolis vitiorum. Solentque ἀπονουμ. juramenta sceleribus suis prætexere, quibus illud solenne, *Jura, perjura, secretum prodere noli*, & illud Euripidis,

Ἡ γλῶσσ' ὁμόμοχ', ἢ ὃ φιλῶ ἀνέμοι.

ob quem versiculum impius improbusque a nonnullis is poeta audit. Ταχὺ ὁμόσαι, propria & facilis via ad τὸ ὑποποιεῖν qui facile jurat, proclivis est in perjurium. Jure igitur meritoque summo, sapiens ille Pythag. proximam, post cultum Deorum, juramenti religionem in Aureis suis Carminibus nobis commendat;

Ἀθανάτους μὲν περὶ τὰ θεῖα, νόμον οἷς διέκειν,

τίμα' ἢ σέβει ὄραν. - - -

Est sane jusjurandum veluti fibula, & confinium utriusque tabulæ; nec enim pars tantum est cultus divini, sed etiam vinculum quoddam & retinaculum humanæ societatis; quod si dissolvatur, statim divina omnia humanaque jura pessum eunt, & proculcantur. Præclare, imo divine, Hierocles ad eum locum Pythag. cujus verba, quia plane aurea sunt, & digna quæ in Aurea Carmina pro commentario adhibeantur, tum quia ad rem nostram proprie admodum conducunt, bona vestra cum venia huc apponere non dubitabo. Duo ibi nos docet divinus ille Platonius, & genuinus Pythagoreus; unum, τὴν ἀναιδέαν i. e. intemeratam jurisjurandi fidem, & sanctimoniam, indissolubili nexu esse cum virtute conjunctam, τὴν δὲ ὑποποιεῖν, perjurium, omnium vitiorum comitem esse individuam: Alterum, τὸ ταχὺ ὁμόσαι, h. e. temerarium & frequentem usum juramenti recta

via

via ducere ad perjurium, his verbis [pag. 30. Edit. Cantabrig.]

Ἡ βιωτικὴ διοίκησις ταῖς πολιτικαῖς ἀρισταῖς διασώζεται. Μόνοι γὰρ οἱ τὰς ἀρισταῖς ταύταις κακτημένοι καὶ διοικαὶν ἐν τοῖς κατὰ τὸ βίον δυνάμεται· ἢ ἡ κακία μήτηρ ὁπορίας, τῇ ἀβυσσῷ οὐ ἔστιν ὅραον καταπαύεσθαι. Πῶς γὰρ ὁ φιλοχρηματίας, ἢ πρὸς ἀργυρίῳ λῆψιν ἢ ἀποδόσιν διοικεῖ ποτα γίγνεται; Πῶς ἢ ἀκόλαστος, ἢ δειλός, ἢ μῆτις ἐν τοῖς ὅροις; Καὶ ὅχι ὅτι γ' ἐν ἐξέτητι αὐτῶν οἰδεῖν πλέον τι ἔστιν, ἐν οἷς ὅστις ἦσαν, ἐπιδιδῶσι τὸ σῶμα τῷ ὅρῳ ἀποδύσται, θνήσκει καὶ ὁπίκεται τῷ δεινῷ ἀγαθῷ ἀνταλλαττόμενος. Hoc primum illud; deinde Alterum, verbis statim sequentibus; Μήτις γ' ἀρίστη οὐ τηρεῖν τὸ πρὸ αὐτῶν σῶμα, τὸ μὴ πυκνῶς, μὲν δὲ ὡς ἔτιχα, χρηστὴ τῷ ὅρῳ, μὲν δὲ ὅτι τοῖς παροχρησῆσι, μὲν δὲ εἰς ἀναπλήροσιν λόγου, μὲν δὲ εἰς πίσωσιν διαγρηματίῳ· ἀλλ' ὅς εἰσιν τι, τηρεῖν αὐτῷ τῷ χρεῖν ἐν τοῖς ἀναγκάσις τι ἅμα καὶ τῷ νόμῳ, καὶ τότε, ὅτι ἐθελμία ἄλλῃ τῷ τοιούτῳ σωτηρίᾳ παροφείνεται, εἰ μὴ διὰ μόνον ἐκ τῷ ὅρῳ ἀλκυνίας. Et post pauca; Τὸ δὲ Σίβη Ὅρκον, εἰ μόνον διοικαὶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ὅρκων, περιγυῖ. Οὕτω γὰρ ἐν τηρήσει μὲν τὸ ἀεὶ διοικαὶν, εἰ μὴ κατὰ χρησιμομάδῃ τοῖς ὅροις. Καὶ γὰρ ἐν τῇ συμμοχίᾳ οὐ ὁρατοῦν, βλάβος δὲ μεταπίπτει πρὸς εἰς ὁπορίαν. Φειδῶ δὲ τήκεται ἔπειτα. Ἡ γὰρ ἡ οὐ μάλιστα, ὅταν ἔμυσον, διοικήσῃ. Et paulo post; Σίβη τὸ ὅρκον, τῇ μὴ προχείρως αὐτῇ καταχρησθῆναι, ἢ ἐθελμῆς διοικαὶν ἐκ τῷ μὴ ἐθελμῆς ὁμνῶναι. Μίτος γὰρ εἰ μὴ κέρειν ὅτι τὸ διοικήσας ἢ διοίκησις. Hæc Hierocles, atque alia plura in hanc rem egregia. Celebre illud Cyri distichium, quod in Græcos detorsit; quippe nihil se timere dixit illos homines, τοῖσιν ὅτι χῶρ' ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀποδιδυγμένοι, εἰ τὸν συλλαγμένοι ἀλλήλους ὁμνῶντες ἐξαπατῶσι, quibus locus esset in media urbe constitutus, in quem collecti mutuis se juramenti fallerent; forum viz. intellexit, ubi in mutuis commerciis, atque contractibus, fraudes & imposturæ exerceri solent, etiam interpositis juramentis. Merito igitur ὁλοσώδους ὅρκους vocat Theognis, juramenta hominibus pernicioſa, exitioſa, Αἰδιδὼς γ' οἴκους, εὐχαιῶν τ' ὁλοσώδους ὅρκους. Nec minus merito execrandum & ad inferos amandandum impium illud & infame Lyſandri apophthegma, Τὸς μὲν παῖδας ἀσεργάλοισι δὲ ἐξαπατῶν, τὸς δὲ ἀνδρῶν ὅροις, Pueri taxillis, Viri juramentiſ ludendi, fallendique sunt. Apud Atheniensēs οἱ παρὰ ὁμνῶντες, qui proni & faciles erant ad jurandum, peculiari vocabulo Ἀρδιῆος dicebantur, a loco quodam Athenis, in quem conveniebant Judices ad jurandum. Hesych. τὸς βλάβος ὅτι τὸς ὅρκους ἰόντας, Ἀρδιῆος ἐκδλκν' τὸ πρὸ τοῦ Εἰλιανόν, ἐξ ὧν οὐ Παναθηναϊκῶν σταδίῳ, ἐν ᾧ τὸς ὅρκους ἵπποισιν· ubi male in excusis legitur οἴκους, pro ὅρκους. J. Pollux Onom. L. 8. ἔμυσον γ' ἐν Ἀρδιῆῳ διακνηζέω Ἀπόλλω πατρῶν, καὶ Δάμπτριν, καὶ Δία βασιλέα. Dicebatur autem hoc forum Ardetus ab heroe quodam, qui populum aliquando in partes euntem juramento de concordia conciliavit; ὠνόμαζται γ' ἀπὸ πνὸς ἥρωος, ὅς καταζέοντα τὸ δῆμον ἐπὶ ὁμοφίας ἔρκεσεν. Etymologus pro Ἀρδιῆῳ habet Ἀρδιῆῳ, Ἀρδιῆῳ τῷ πνὸς ὅστις Ἀθλῶν σιν, ἀπὸ Ἀρδιῆος πνὸς ἥρωος, ὅς καταζέοντας τὸς Ἀθλῶνους καταπαύειν ὅρκους ὁμοφείν· ἐν τῷ τῷ χῶρ' ἔμυσον οἱ διακνηζοῖ τὸ διακνηζοῖν ὅρκον καὶ ἀρδιῆος, τὸς ὁπόρκους. Ubi observo Hesych. ἀρδ. exp. τὸς βλάβος ὅτι τὸς ὅρκους

ῥηκεῖ ἰόντας, facile jurantes. Etymol. vero ἀρδ. τὸς ὀπέρκε, perjurors;
& certe δεῖξ' αὐτὰ μάλιστα, vix pili discrimen est, nam οἱ ῥαδίως ἰ. τ. ὁ.
i. i. e. οἱ ταχὺ ὁμοῦντες, cum nostro hoc ἀπονονημῶς, ταχὺ εἶναι ὀπέρκε,
qui facile jurant, facile sunt perjuri. Ὁμόςαι unum est ex
quatuor illis verbis tertiz circumflexorum, quæ retinent, in futuro,
cum cætera omnia illud mutant in α, ut ante annotavi. Ὁμός, αἶσω,
est ἰνός unio, in unitatem redigo, ab ὁμός, ἢ, ὄν, idem quod εἶς, μία, ἦρ
ὁμός, ὅσω, juro, forte quia juramentum solenne, & sanctum, & deli-
beratum, συνδυσμός ὅς τ' ἰνότης, ἢ ὁμονίας, ἢ ὁμοφροσύνης, glusten &
vinculum unionis atque concordia; ita enim Heros ille Arditus (de
quo supra) εὐπρόσδοτος τὸς Ἀδύλαίς κατήπερην ῥηκεῖς ὁμοῦν. Et
notum illud Apostoli, πῶς ἀνταγωγίας πῶς εἰς βασιλείαν ὁ ῥηκεῖ. At-
que hæc quidem de sacro, & solenni, & consulto, & deliberato ju-
ramento intelligenda sunt; & certe jusjurandum non ut cibus, sed
ut medicina, usurpandum est. Cum vero frequentem & temerarium
& præcipitem usum, seu abusum potius, sacrosancti hujus vinculi
pharmacique perpendo; cum audio quosdam ἀπονονημῶς quot ver-
ba tot fere juramenta fundentes, qui juramentis, veluti stellulis qui-
busdam & flosculis, periodos suas & sententias ornant atque distin-
guunt; cum animadverto juramenta quam crebro excidunt, &
παρρηξί πῖπτες, ἢ παύσαι ῥηκεῖ ὀδόντων, quam temere & nulla de causa
sæpe ῥηκεῖ in communi hominum colloquio, & ab omnium ore,
tanquam pilæ in sphæristerio, susque deque jactantur, sine ordine,
sine modo, sine mensura; cum hæc (inquam) considero, subit mihi
observare anomaliam & irregularitatem hujus verbi, quæ res tam
anomalas & inordinatas exprimit, atque designat. Atque hoc est
verbum istud ὁμνυμι vel ὁμός. Et certe non memini me observasse
verbum magis irregulare atque anomalum in tota lingua Gr. præter
unum ὁλλυμι, & certe magna est affinitas inter ὁλλυμι & ὁμνυμι, nam
διὰ τὸ ταχὺ ἢ πυκνῶς ὁμνύναι, ὁλλυμι οἱ πολλοί. Formatio hujus verbi
valde est anomala, & contra canones communes; ὁμός, fut. ὁμόσω,
sed unde ὁμῶμαι; illud fut. non potest aliunde fieri, nisi ab obsoleto
verbo ὁμνύμαι, ἔμαι, ut α τήμνυμαι, ἔμαι. Igitur non minus varia facie
cernitur hoc verbum, nec minus πολυειδές, aut redundans in themate,
quam ὁλλυμι. Quatuor sunt præsentia illius verbi, ὁλλυμι, ὁλλύω, ὁλλω,
unde ὁλλέω & ὁλλέμαι in fut. & denique ὁλλέω ὁλλέσω. Ita 4. etiam erunt præf.
hujus verbi ὁμνυμι ὁμνύμι, ἰμνύω, ὁμνύμαι, unde fut. ὁμῶμαι & denique
ὁμώω, ὁμώσω. Verbum redundans bene convenit rei superfluz & redun-
danti, qualis hæc est ταχὺ ὁμόσαι. Characterem hunc concludam hoc
disticho, *Juramenta cavet, quisquis perjuriam vitat,*

Perjurus facile, qui cito jurat, erit.

Κακῶς ἀκούσαι.] Male audire. Βισπλινόν ὅς τ' εὖ ποιούτω κακῶς ὀκούειν,
dixit olim magnus ille Theophrasti nostri condiscipulus. Insigne
ἀπεξικαλίας & patientiæ specimen edidit Antigonos ille, unus de A-
lexandri successoribus, referente Plut. Qui, cum milites ei maledicerent,
nescientes eum adeo in propinquo esse, ipseque audiret, Οἰμώζειτε
(εἶπεν) εἰ μὴ μακρότερον ἀποστάντες λοιδορῶσιντι ἡμᾶς. Male vobis erit, nisi
longius

longius hinc digressi mihi maledicatis: præclara vero vox, digna Rege, imo & tanto Alexandri successore. Igitur homini κακῶς ἀκούει δαυλάδης, male audire, aliorum probra & maledicta patienter ferre & æquo animo audire, μίσην τί ὄρε, & modo in laude, modo in vitio, & vituperio ponitur. Siquis integritatis suæ conscientia fretus maledicorum venenosos morsus, & latrantium convitia, æquis auribus accipiat, & ex animi celsitudine & generositate contemnat; præclarum sane hoc, imo regium, atque magnificum: sin vero quis tam perditus & profligatus animi sit, ut famæ suæ pudorem omnem, honestatis, bonæque existimationis curam deposuerit, ita ut hominum de se rumores atque sermones susque deque habeat, is demum extremas nequitiae lineas attigit, is homo est deplorati ingenii, & desperatae malitiae, & vere ἀπονενοημένος, qualem hic coloribus suis depingit philosophus. Et certe quo melior quis, & integrior vir est, eo majorem nominis & existimationis suæ rationem habet, eoque famæ suæ lacerationem iniquius patitur, dispendium eo ægrius fert. Οὐδὲ ὅρεν ἀνδρὲς πολιτικὴν περιεργὴν αὐτῶν ἀδελφεύοντα, ut inquit ille. Et præclare Menander,

Καλῶς ἀκούειν μᾶλλον, ἢ πλεονεῖν δόλῳ.

Bonum nomen pretiosissimum est unguentum, ἢ καὶ μῶμα ὁμοῦ ἢ καὶ, inquit Sapiens; suavis paronomasia de re suavi: & summopere curet vir probus, ne pretiosum hoc unguentum maledicentiae musca putrefiat. Scommatis & convitiis proscindi, h. e. λοιδορηθῆναι remotius, ἀπονενοημένος libenter fert, h. e. δαυλάτης, libenter, æquo animo potest; hoc enim valet hoc in loco δαυλάτης. Vir honestus & prudens ægre finit vapulare se hac ferula, & vix indulget patientiam flagello convitiantis linguæ; quamobrem scurras & rabulas vitat cane pejor & angue: quod si forte in has bestias aliquando incidat, statim pedibus confidit, & proripit se in fugam. Ita Aristippus apud Laërtium, λοιδορήμῳ ποτὶ ἀνιχόμεναι, τὸ δ' ἐπιδικανός ἐστίν, τί φεύγεις; ὅτι (φου) τὸ μὴ κακῶς λέγειν σὺ τὴν ἐξουσίαν ἔχεις, τὴν δὲ μὴ ἀκούειν, ἐξώ. quod Interpres sic vertit, quoniam maledicendi tu potestatem habes, audiendi ego non item. Inepte, ut alia multa; quid enim, annon ille habuit potestatem audiendi, τὴν ἐξουσίαν τὴν ἀκούειν; imo certe; sed & habuit potestatem non audiendi, potuit enim aufugere; quod & fecit. Sic igitur omnino vertendum esset; penes te est maledicere, & penes me non audire. Sed video me in infinitum progredi posse, si in hoc apophthegmatum & locorum communium campo expatiarer. Differunt κακῶς ἀκούειν simpliciter, & κακῶς ἀκούειν ὑπὲρ πᾶνος κακῶς ἀκούειν est male audire; h. e. malam de se famam audire; at κακῶς ἀκούειν ὑπὲρ πᾶνος, est præbere aures suas calumniatoribus alicujus. Dion Chrysostom. Orat. 1. de gloria; Veterum (inquit) nescio quis, vir patiens, & moderati animi, cum quidam ei subinde inculcasset maledicorum hominum de eo sermones, εἰ μὴ πάντῃ κακῶς ἀκούων ὑπὲρ ἑμῶν, καὶ γὰρ, φησὶν, ὑπὲρ σου κακῶς ἀκούσμεν in qua sententia Latine reddenda fœde lapsus est Interpres, dum ὑπὲρ σου exponit pro te: ὑπὲρ σου ibi est de te, & sensus acutissimi illius dicti hic est, nisi tu desinas obirectatores meos audire, & ego deprehentibus

trahentibus de te, five calumniatoribus tuis aures accommodabo: quo nihil aptius vibrari potuit in susurronem importunum, qui aliorum probra & contumelias libenter audit; voluit enim ostendere hoc dicto, in potestate hominis esse, an aliorum calumnias, necne, audire velit.

Λοιδόρησθαι] Λοιδόρεια, convitium, & λοιδόρῳ maledictus, scurra, convitiator: ut res ipsa nimis, ita vox satis frequens & usitata, ut supervacaneum videatur in ejus explicatione immorari. Sed tamen liceat mihi ab etymo hujus vocabuli generalem hanc observationem trahere atque deducere: Plurima vocabula apud Gr. (ne dicam omnia) contumeliam seu convitium significantia, a scindendo, aut percutiendo, aut vulnerando derivantur, quia sc. plures lingua quam gladius vulnerat, vel (ut alii ἀντακλαζτικῶς loqui amant) plures gladio oris, quam ore gladii periere: omittam igitur διαβάλλω & βιάλλω, & s voces synon. mihi occurrunt hujus significationis, simul & originis: ex sunt, λοιδόρειν, βλασφημῆν, ἱπποβολία, καρτομία & ἱππεία. De tribus prioribus sic Eustathius, ὡς αὖτε λοιδόρεια, λόγῳ ὡς δὲ πυλῆπυν. βλασφημία βολή τις ἐν φήμασι, ὅταν καὶ ἱπποβολία, τὸ ἵππον βιάλλειν. Καρτομία αὖτε διαβολὴ τίμνωσα τὸ κῆρ, cor scindens, proscindens, lacerans: denique ἱππεία convitium, ab ἵπῳ & ἄρως Mars, aut σίδῳ ferrum, unde ἀρειά convitium, mina, & in compos. ἱππεία, verbum, quasi ferrum, secans & vulnerans. Igitur βλασφημία & βλασφημία, non dicitur (ut vulgo putant) quasi ledens famam.

Ἀρχαῖός τις] Veterator callidus improbusque. Sic Lat. Interp. nescio an recte, certe operose nimis & circumducte. Similis fere dividia est inter Grammaticos circa voces ἀρχαῖος & ἀρχαῖος, ac circa ἀρχαῖος & ἀρχαῖος. Suidas, Ἀρχαῖος προπαρῶν. ὁ ἐν τῇ ἀρχῇ ἀναστρέφεται ἀνθρώπος (atque ita Hesych. in voce ἀρχαῖος) προπαρῶν. ὁ ἀρχαῖος, ἢ ἡμίεος ἐν τῇ ἀρχῇ τολᾷται. Ἀρχαῖος ergo juxta Suidam, est ὁ κατὰ τὸν, cocio, nundinator forensis, qui in foro versatur; at ἀρχαῖος, ἡμίεος, dies festus, seu juridicus, καίσιμος ἡμίεος atque ita Eustath. ἀρχαῖος ἀνὴρ, ἢ ὄχλος, ὅτι συνήμωτος λέγεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, sc. quasi vilis verna, aut forensis rabula. At vero longe aliter Ammonius De vocum differentiis; Ἀρχαῖος ἐν προπαρῶν ὁρίσας, σημαίνει τὸ πονεῖν, τὸ ἐν ἀρχῇ τινεσμένον ἢ ἐν προπαρῶν ὁρίσας, σημαίνει τὸ ἐν ἀρχῇ τινεσμένον ἀρχαῖος significat eum qui in foro colitur atque honoratur. τὸ ἐν ἀ. πινώμενον, pro quo Vir magnus legit τὸ ἀνέμενον, qui in foro aliquid emit, ut intelligantur cociones, five arilatores, qui in foro ab agricolis, & artificibus, exterisque mercatoribus merces præstabant, quas postmodum populo carius divenderent, atque hi proprie ἀρχαῖος quod verum est. Nec tamen, opinor, necesse ut inducatur aut immutetur vox πινώμενον, quæ passim recepta est in illo loco Ammonii, nam & hoc quoque verum est; ὁ ἐν ἀρχῇ πινώμενος etiam ἀρχαῖος dicitur; sic ἀρχαῖος Ζεὺς, Ἑρμῆς, alique Dii mercaturæ præfides. Clare Suidas, Ἀρχαῖος Ἑρμῆς, τετέστιν ὁ ἐν ἀρχῇ πινώμενος ut nihil opus sit pro πινώμενον apud Ammonium reponere τὸ ἀνέμενον. Criticonum sanctio (inquit Clariss. Casaub.) postulat ut hoc loco [Ammonii] scri-

scribamus ἀγοραίος τις, περπαρ. at vero omnia quae vidi exemplaria habent ἀγοραῖος, περπαρ. atque ita Eustath. ut supra, ἀγοραῖος ἀνὴρ δὴ σκώμματος λέγεται, ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς & Suidas, Ἀγοραῖος οὗτος, ὁ παρὰ τὴν αἰὶν συρρατῆς. Certe, si nunquam scriberetur περπαρ. ἀγοραῖος tunc esset, cum ponitur pro die juridico, ἀγοραῖος ἡμέρα, h. e. κρίσιμος ἡμέρα, ἐν ᾗ ἡ ἀγορὴ τελεῖται, inquit Suidas: atque ita (inquit Casaub.) omnino scribendum esset in *Actis*, cap. 19. ἀγοραῖος ἀγορῆς, & subaudiendum ἡμέρας, dies juridici aguntur. Et certe ea mihi videtur optima ejus loci interpretatio, ἀγοραῖος ἀγορῆς sc. ἡμέρας ἀγοραῖος enim communis est generis. Ἀγοραῖος ergo ἡμέρα, ut κρίσιμος ἡμέρα, quanquam alii aliter, & per ἀγοραῖος ibi intelligunt aut forensium causarum iudices & caudicos, vel res ipsas & causas quæ in foro aguntur, & disceptantur. Et tamen codices impressi constanter legunt in illo loco *Actorum*, ἀγοραῖος, cum circumflexo in penult. atque ita extat in Plantin. Stephan. omnibusque aliis (quæ unquam mihi videre contigit) etiam optimæ notæ exemplaribus; quamobrem, nisi forte Criticorum genti hoc molestum sit, putarem ego (quod dixi ante de ἀγοραῖος & ἀγοραῖος) dispungendum omnino & e medio tollendum hoc discrimen inter ἀγοραῖος & ἀγοραῖος donec quis certius hujus differentiae argumentum mihi ex auctoribus attulerit, quam ego hactenus observavi. Ἀγοραῖος ergo & ἀγοραῖος, per me licet, idem sint, quocumque in sensu vox sumatur; quanquam raro (opinor) ἀγοραῖος περπαρ. ὑπόνοος, plerumque ἀγοραῖος περπαρ. inveniemus. Ἀγοραῖος ad verbum est forensis, foraneus, quisquis in foro versatur, vel in foro rem habet: vel peculiariter & proprie ἀγοραῖος dicebantur οἱ κἀπλοῖς, cociones, arilatores, propola, πύλαρες, pusilli negotiatores, qui ab agricolis, & artificibus, & mercatoribus res emebant, ut eas populo carius divenderent; vulgo *hucksters*. Quoniam vero hi κἀπλοῖς sive cociones præ aliis ἀπαισύνες, ἢ ἀπαισύνες, sordidi & illiberales & minus honesti censentur, idcirco ἀγοραῖος in malo sensu ponitur in re morali, pro homine vili, & sordido, & illiberali, ut & Latinis vox *circumforaneus*, & *circulator*, & *circulatorius*: & ἀπονημῆς hic (opinor) dicitur ἀγοραῖος (non a fraude & impostura, quæ in foro exerceri solet, uti sentit Lat. Interp. qui ἀγ. vertit, veteratorem callidum improbumque, sed) a vilitate & sordibus, animique illiberalitate. Quam sordida semper habita fuerit cocionatura sive negotiatio hæc ἡ ἀγοραῖος, testatur Cicero in Off. Sordidi (inquit) etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus, quod statim vendant carius. Nihil enim proficiunt, nisi admodum mentiantur: nec vero quicquam est turpius vanitate. Hinc κἀπλοῖς semper in malo sensu, ut κἀπλοῖς τὴν μάχην apud Æschinem, & κἀπλοῖς λόγον in N. F. Ἀγοραῖος etiam vel ἀγοραῖος (nam perinde mihi est) exp. potest ἀπονημῆς, πείριμμος ἀγορᾶς: quemadmodum Æschines audit apud Demosth. Orat. πείριμμος σπ. h. e. vitiligator, tabula forensis, ἀγοραῖος, qui totos dies in foro conterit, πείριμμος ἀγορᾶς, quasi πείριμμος πείριμμος ἐν ἀγορᾷ, vel ἐν δίκῃς, ad hanc limam litigatoriam tritus, & exercitatus admodum, a common Barreter: (Arist.

(Aristot. ἡμίμαζα) unde ἀγοραῖος est idem ἀγορᾶς πεπραμμένος περὶ ἃς τοῦδε μαρτυρεῖται. Sed mallem acquiescere pejori interpret. ut ἀγοραῖος dicatur, non a foro juridico, seu litigatorio, sed a foro mercatorio, seu nundinatorio: atque hoc forum certe intelligunt Græci per τὴν ἀγορὴν, cum expon. ἀγοραῖος, ἃ ἐστὶν ἀγορᾶς τοῦδε μαρτυρεῖται. Et sic illi in *Evangel.* qui totum diem stabant in foro desides & otiosi, ὡς τῇ ἀγορᾷ ἀγορᾶι (ubi allusio est seu alliteratio vocum;) hi inquam dici (hoc sensu) possunt ἀγοραῖος, & ἀπειρημένος ἃ ἀγορᾶς, & ἀπειρημένος. Et certe vox ἀπειρημένος (quo elogio Æschinem ornat Demosth.) ex usu Attico synonyma prorsus dictio est huic voci ἀγοραῖος. Hoc aperte nos docet Eustathius; Οἱ Ἀπὸ τοῦ (inquit) ἀπειρημένος ἐκάλουν τοὺς ἀπὸ μακρότερον καὶ ἀγορᾶς διατρίβοντας, διὰ τὸ ἀναλίσκειν τὰ ἐν αὐτῇ ὀρεῖται, παρὶς, ἀπορίσσει, καὶ διὰ τῆς ἐξ αὐτῶν τῶν αὐτῶν ὃ ἐλάττανον κλῆσιν καὶ ἐκείνους λέγειν ἀξιῖοι. ut ἀγοραῖος igitur οἱ ἐστὶν ἀγορᾶς πεπραμμένοι, ita ἀπειρημένος, οἱ ἀπὸ ἀγορᾶς διατρίβοντας. quod idem est. Et inde etiam ἐκείνους λέγειν ἀξιῖοι, *homines viles & nullius frugis, nullius pretii*: etsi enim frugum grana colligunt, tamen ipsi homines nullius frugis, sed ἀπειρημένοι. Σπειρημένος ad verbum sonat *seminilegus*, quasi *seminator verborum* (uti vertit vetus Interpres in insigni illo loco *Actuum* de S. P.) sed perperam, tum enim deberet esse ἀπειρημένος, vel potius λογασμένος, & proprie de avibus quibusdam dicitur grana legentibus: & inde translata vox ad homines viles & contemptos & infimæ fortis ac conditionis, quales ii sunt qui in emporiis & foris versantes colligebant quæ ex fascibus excidebant, quemadmodum rationem hujus verbi supra assignavit Eustathius. Quoniam enim qui hoc faciebant, viles & nihili homines erant, hinc homines οἱ ἐκείνους λέγειν ἀξιῖοι, *infima contemptaque fortis & conditionis*, ἀπειρημένους dicebantur. Porro autem, quia hoc hominum genus debilerare multum & garrire inter se solent, præsertim cum in foro assidue versentur (tali viz. loco, quæ rerum novarum officina quædam est, novamque confabulandi materiam subinde præbet) hinc etiam factum est, ut hæc vox *blateronem, nugatorem* significet; atque ita nos non male vertimus in loco illo *Actuum Apostolicorum*.

'Αναστυμφίζω Sprunus, impudens, obscanus; *'Ανασύμις* vel potius *ἀνασύμις* est vestem indecore & inhoneste attollere: quasi *ἀνασύνειξ* τῷ ἰδιώτῃ, vel τῷ πελοπλῶνι, & aliquando simpliciter *ἀνασύνειξ*, fine casu frequenti. Plutarch. in Lacon. *Aphrophthegm.* πῶς ἡμὰς δὲκαπύουσαισι καὶ ἀνδράποδα ; ὁ δὲ συρ εἶποι ἐβόλοντα κρηαλιστάμηναι; *'ανασυνεμίη* ἢ ὀπί-
θελισσα αὐτοῖς τῷ κοιλίᾳ. Ubi aliqui pro *ἀνασ.* legunt *'ανασυνημίη*: inter quos Budapz. Diog. Laertius in *Diog.* εἰ μὴ *'ανασυνεμίη* διεί-
κει πόρον; ἀλλ' ἢ γυνή; ὅτι. Orpheus apud Clem. Alexand. de Baubone, *'Ως εἰς τοὺς πέντε μὲν ἀνοστοπετο* θες Dionysf. Halicarn. *'ανασυνεμίη* τῷ πελοπλῶνι, ἢ χλαματίσας ἐκτύπον θες αἵχμησι; ὀφθαλμοῖς. Ita usus est Noster infra Cap. περὶ βιβλ., de re obscena & non nominanda. Idem omnino est *'ανασυνημίη*; *'ανασυνεμίης* ergo dicitur qui veste indecore fublata in obscanum modum se comparat atque componit: nec videtur certe

certe Hefych. ullum discrimen agnoscere inter hæc duo; ita enim ille; *ἄνασσυρμῖν* (inquit) ἢ *συρμῖν* ἰμαῖον ἱπαῖρυστα, καὶ μὲρ γυμνῶτα, quæ *tegenda detegit, veste sursum retracta & collecta*. Ab obsceno hoc gestu quivis *ῥυπαεὺς, μυαεὺς, αἰχεὺς, ἀπειρέχων*. h. e. turpis, obscænus, spurcus, impudens, dicitur *ἄνασσυρμῖν* atque ita hoc in loco. Sic Synesius comcediam petulantem & lascivam & obscenam *ἄνασσυρμῖν* dixit *epist.* quadam, *κωμῳδία* ἐστὶ τὸ ἄδελφον *ἄνασσυρμῖν* καὶ πλάμμω. *scdram ac petulantem adversus fratrem comcediam*. S. Chrys. pro compos. *ἄνασσυρμῖν* hoc sensu habet simplex *συρμῖν*, Hom. 28. in Ep. ad Roman. *μὴ δὲ λῶμεν τὸ ἥδ' ἀγορεύον τὸ πῶν καὶ συρμῖν ἀνθρώπων* ubi videmus *ἀγορεύς* καὶ *συρμῖν* conjungi, uti hic apud Theoph. *αγ. & ἀγσ.* cæterum in illo loco Chrys. suspicari videtur Vir magnus legendum esse *ἄνασσυρμῖν* quia (inquit) *hoc verbum* (vult dicere, hoc participium) *non est apud Suidam, neque Hefychium, neque ullum credo Lexicographum;* citatque mox *ἀγσ. κωμ.* ex Luciano, & forte *μνημονικὸν ἀμείψιμα*, dum Lucian. ponit pro Synesio: & certe, quanquam non memini me alibi legisse *συρμῖν* in hac significatione extra compositionem, potest tamen etiam hanc significationem obtinere, ut in compos. *ἄνασσυρμῖν*, & *ἐπισσυρμῖν* nam & *ἐπισσυρμῖν* exp. *ῥυπαεὺς, sordidus, sordidus*. Insignis locus est in Diog. Laertio de Pittaco 7 sapientum uno: Alcæus poeta Pittacum hunc vocavit *φύσκινα καὶ γάργαρα*, ἐπὶ παχὺς ὡς ἀλλὰ μὴ καὶ *ζοφοδρῖδας*, οἱ ἀλυχον. Ἀγαστρὸν ἦ, οἱ ἐπισσυρμῖν καὶ *ῥυπαεὺς* quæ verba pessime accepta sunt a Latino Interprete: nam primo vocem *ἀλυχον* vertit, quod obtusam haberet oculorum aciem, ubi profecto ipse mire cæcutit atque hallucinatur, & seipsum obtusam habere aciem ostendit; ac si Pittacus dictus fuisset *ζοφοδρῖδας* ab hebetudine visus: *ζῶ* hic utique est; at quid hoc ad *δρῶ*, quæ altera vox est in ea compositione? Sensus igitur loci, & Laertii mens est, *Sapientem illum vocatum esse ζῶδ. οἱ ἄλ. i. e. quod in tenebris & sine lucerna cœnaret*: voluit viz. Alcæus hac appellatione sordes & illiberale vitæ genus ei objicere; qualis enim hæc *μικρολογία*, & quam sordida parcimonia, cœnare in tenebris, ut oleo parcas & lucernis! Aliter etiam hanc vocem sumi testatur Plut. *Conviv.* *Quæst.* l. 8. c. 6. ait enim ibi *οἱ βέλιδιον ἐπὶ τὸ δειπνῶν ἰλδύντας, κωλυσιδίνους καὶ ζοφοδρῖδας* per jocos fuisse appellatos; nam qui ad cœnam vocati sero veniunt, ipsi in causa & in culpa sunt, quod convivia multa de nocte habeantur. Sed ad *ῥυπαεὶαν* omnino, & sordes, referenda ea vox apud Diog. quo etiam spectant, quæ ibi sequuntur; *Ἀγαστρὸν ἦ, οἱ ἐπισσυρμῖν καὶ ῥυπαεὺς*. Interpr. vertit, οἱ ἐπισσ. quod obrectatoribus pateret, perperam omnino; tum enim esset *διασσυρμῖν* nam *διασύρειν* est *detrectare, seu obrectare, convitiari*; & *διασσ.* *convitiis impetitus, obrectatus*; at *ἐπισσυρμῖν* aliud est, viz. idem fere quod *ἄνασσυρμῖν*, viz. *μυαεὺς, ῥυπαεὺς, sordidus, obscænus*, qui tractim & languide, & remisse, adeoque inkomposite, & indecore, & dissolute se gerit; ut habitum corporis utraque vox respiciat, ex origine sua, tam *ἄνασσυρμῖν*, quam *ἐπισσυρμῖν*, uterque est *ῥυπαεὺς* atque ita ἐξηγήσας γάρειν ea vox adjicitur in illo Diog.

Diog. *ἄνο. καὶ ῥυπαρόν.* Hanc significationem præ se fert vocabulum *συρρατός* a simplici *σύρειν* *συρρατός* enim metaph. dicitur *plebs*, & *sax* & *colluvies hominum vilium*, & sordidorum hominum sentina, quasi sordes & purgamenta hominum, metaph. sumpta a sordibus seu purgamentis ædium, quæ rastro aut scopis tracta & corrasa sunt; vel a paleis & quisquiliis & reculis, quæ prono amne attrahuntur, quæ proprie vocantur *συρρατός* Homero *ἀφυσγυτός*.

[*Πασιποιοός.*] *Ad quidvis agendum & audendum promptus & paratus*, ad verbum, *omnia faciens; audax omnia perpeti*, uti loquitur Hor. *omnia perpeti*, i. e. *quidvis agere & suscipere* (inquit doct. Heinsius) ex Hellenismo: *παίχειν* enim Græce sæpe idem est quod *ποιεῖν*. *Ὅλως τί παίχεις; heus tu quid agis?* & alibi sæpe. Vox hæc *παιτοποιός* non invenitur apud communes Lexicographos, nec forte necesse est, nam Græca lingua vere est *παιτοποιός*, h. e. ex hoc verbo *ποιεῖν* potest quidlibet facere & componere, ut ante annotavi. Antiquis certe hoc liberum ac integrum fuit, dum vixit & vixit hæc lingua; nunc vero postquam mortua & defuncta est, nec nisi in veterum scriptis & monumentis spirat, nescio (inquam) an nobis hodie liceat esse tam disertis. Quod si hoc epithet. *παιτοποιός* stricte & proprie sumatur, melius certe conveniet τῷ Πιμύρασι, *παιτοποιός* καὶ *παιτοκράτης*, qui vere est *παιτοποιός*, rerum omnium factor, creator & conditor.

[*Ὁρχαῖος ἦσαν καὶ κόρδαξ.*] *Cordacem saltare sobrius.* Cordax erat genus quoddam Comicæ & lascivæ saltationis, εἰς ὃν ὁρχήσαντες δούμους καμώσας, Hefych. atque inde *κορδακίζεν*, & *κορδακισμός*. Lucian. in *Icaromen.* ἐπὶ Ἀπόλλων ἐκιδέσθαι, καὶ ὁ Σελλυός *κόρδαξ* ὁρχήσαςτο. Aristoph. in *Nub.* περὶ τοῦ αὐτοῦ γενοῦ μέδουσιν, τὸ *κόρδαξ* ἔπαυε, addidit ei animum ebriam, ad saltandum cordacem. Synes. de prov. ἰδία μὲν ἐκορδακιστο, privatim quidem concinne & lascive saltabat. Julianus ὁ παροχέτης in *Misopogone*, ὁ ὃ ἦν Σέβρον δῆμιον καὶ ἔχων μέδουσαν, εἰς *κορδακίζεν* ἀχρηστῶν, cum nequeat inebriari, neque cordacem saltare—. Demosth. *Olynth.* 2. de luxu & intemperantia Philippi regis, εἰ δὲ τις συνέσται ἢ δίκας ἢ ἄλλας, τὴν κατὰ ἡμῶν ἀκροάσαν τὴν βίαν καὶ μέθην, καὶ *κορδακισμὸς* εἰ δυνάμει φέρεται, παρὰ τοῦ καὶ εἰς εἰδένος ἢ μίσει τὸ τοῦτον. In quem locum Ulpianus, *Κορδακισμός* ὅταν εἰς ὃν ὁρχήσαντες αἰχρῶς καὶ ἀπειπῶς. Si quis Silenum *κόρδαξ* saltantem legere, & tantum non oculis spectare velit, adeat Nonnum in *Dionys.* Lib. 19. Lucianus de saltatione, Τρεῖς γὰρ τοῦ ἁνθρωπίνου ὁρχήσαντων, *κόρδαξ*, καὶ *σιμυρίς*, καὶ *ἱμμελίσας*. Tres hæc erant celeberrimæ saltationis species, Comica, Tragica, & Satyrica. Comica erat *κόρδαξ*, Tragica, *ἱμμελίσας*, Satyrica, *σιμυρίς*, de quibus consulendi Grammatici; mihi enim non vacat indulgere choreis, nec ad Grammat. tibiam saltare, qui breviter tantum hæc perstringo, & saltuatim ago. Hoc tantum addo; post tria illa decantatissima saltationum genera, quæ *κορυφαῖα* sunt, & veluti chorum ducunt in orchestra, nobilissimum erat saltandi genus pyrrhicum, ὁρχήσας ἰσοπλῆς vel *εἰσπλῆς*, saltatio bellica, vel *armata*, quam *pyrrhicam* vel *pyrrhiam* indigitabant, sive a Pyrrho Achillis filio, sive ab alio quocun-

que; non enim libet jam hæc ulterius disquirere, uti nec modum quo agebatur iste cordacismus. Sunt qui ad restim solitum saltari cordacem putent, quia pro καρδιαιζειν Aristoph. dixit κάρδακα ἰκύνειν, loco supra cit. sic Julianus *Misopog.* ἰδὲ ἔλκει τις εἶσω τ' σπλῆνός τ' κάρδακα. Interp. neque in scenam cordac admittitur, ad verbum est, neque trahit quis cordacem intra scenam. Synesius Ep. quadam, καὶ τις ἔπος ἰμβροδῆς — αἷς μὴ διαχρῶσθαι, τῷ καρδιαιζέειν καρδιαιζαίειν ἐς τῆς τῷ πνεύματι περιφορῆς; quæ verba Vir doct. D. Petavius sic vertit, *Ecquis adeo constans — qui non hilaritate gestiat, cum scelus illud videris in circumlacione poculi restim agentem ac subsultantem?* quod quomodo fieret, aut quinam restis aut funis usus fuerit (si modo ullus fuerit) in hoc cordacismo, fateor me juxta cum ignarissimis scire: & forte ebriosa hæc Comicorum orgia, & obscæna scenæ mysteria, theatricos hos mimicosque ritus, & lascivas saltantium gesticulationes, quales essent, & quo pacto fierent, ignorare non est quod nos valde pœniteat. Illud certe constat, temulentum, indecorum, & lascivum saltationis genus fuisse τ' κάρδακα unde μέθην & κάρδακα, μέθειν & καρδιαιζειν, plerumque conjungi videmus in locis illis auctorum supra citatis. Demosth. *Habet* (inquit) *Philippus circa se ganeones & parasitos, homines perditos, luxuque diffuentes, & τισὺς ἀνδραγῆνες, οἷος μισοδιδίτας ὀρχεῖσθαι*, h. e. καρδιαιζειν, istiusmodi homines, qui ebrii saltare solent. Notum illud, *Nemo saltat sobrius*, cordaca saltem. Contra vinum etiam senem saltare compellit, ut est in proverbio, οἶνον ἀνὴρ γέροντα & ἡ ἐκ ἐθέλοντα χορεύειν desumptum adagium ex illo loco Hom. *Odyss.* Ζ.

οἶνον γὰρ ἀνὴρ γε

Ἥλιος, ὅς τ' ἐφίκε πολυφρονίᾳ περ μέλ' αἰεῖσαι

καὶ δ' ἀπαλὸν γηράσαι, & τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε.

καὶ π' ἐπ' ὅτι προέειπεν, ὅτι τ' ἀρρήτων αἰετον.

Vinum facit sapientem cantare, & senem saltare: nec solum caput vibrat ac quatit (unde κραπίλη *crapula*, παρὰ τὸ κῆρα πάλιν,) non caput, inquam, solum, sed & pedes rotat atque circumagit Bacchi vis atque vertigo. Homerus alibicantum & choream, μορπῶν & ὀρχουδὸν, vocat ἀνδραγῆνες δαιτὸς, appendices vel ornamenta convivii; & loco prox. citato, αἰεῖσαι, γηράσαι, & ὀρχήσασθαι, cantare, ridere, & saltare, ait esse actus a vino elicitos & imperatos (ut Philosophi loquuntur); οἶνον γὰρ ἀνὴρ γε, ac si nemo nisi ebrius, & bene madidus, & vino saucius, hæc faceret. Eustathius tamen ad illos versus Poetæ prudenter observat, effectum vini, ebriique hominis opus, ibi ab Homero dici, non αἰεῖσαι simpliciter, sed μέλ' αἰεῖσαι, & sic μέλα γηράσαι, & μέλα ὀρχήσασθαι, nam illud μέλα, ἀπὸ τοῦ κοινῆς ubique repetendum est: non ergo horum usum absolute, sed immodicum, & indecorum, & intempestivum, (h. e. abusum) persfringit Poeta; non enim αἰεῖσαι, nec γηράσαι, nec ὀρχήσασθαι ἀπλῶς, sed μέλα, h. e. valde admodum, immo supra modum, indecore, & lascive saltare, h. e. ὀρχεῖσθαι τ' κάρδακα, hic demum fructus est, & effectus, & ἀποτέλεσμα τῆς

Πάντων μὲν κάρθ' ὄβι', καὶ ὕπνε, καὶ φιλότῃτ',
Μολπῆς τε γλυκιρῆς, καὶ ἀμύμοντ' ὀρχηθμοῖο.

Sunt tamen qui τὸν ὀρχηστὸν culpant, imo condemnant universim, quo jure, quave injuria, ipsi viderint: nos jam aliud agimus, quibus non vacat in orchestram, imo in palestram, hujus controversiæ descendere. Et sane sentiam me (dum αὐτὸς ὀρχήστους loquor) nimis longe delatum, & ὑπερὶ τὰ ἰσχυρομύθια παρῶν, & extra metas, extraque oleas saltasse. Redeo itaque intra cancellos, intra gyrum & circulum grammaticalem, intra quem, veluti lapis molaris in pistirino, coactus & compactus sum. Nomina desinentia in α formant genit. per κ. ut κάρδαξ, κῆρ αὐλαξ, λάρδαξ, κῆρ λάρδαξ, βῶλαξ, δῶραξ, σωύλαξ, οὐλαξ, βλάξ, κῆρ πλαξ, σμίλαξ, κῆρ ἔριμαξ, κῆρ κίραξ, κίλαξ, μύλαξ, ὀμαξ, εὐραξ, πάλλαξ ἑρ. Excip. jam tria quæ habent obliquos contra regulam; ἀρραξ, γῶρ, qui contra leges & regulas ex raptō vivit, & duo monosyll. ῥᾶξ ῥαῖος, ννα acinus, & τᾶξ τωῖς, gutta, quæ vox non compareret in Lexico, etsi apud elegantiss. poetam Apollonium inveniat̃ plus vice simplici: & unum quod per κτ. viz. ἀναξ ἀνακτος, rex, qui pro suo imperio & arbitrio format oblique, nec communi regulæ se astringit finit; sed forte politica nimis hæc anomalix causa. Si Criticam & Grammaticam vultis, assignabit Eustath. viz. ne si esset ἀνακ regulariter in genit. putaret quis esse compositum ex α priv. & ἀν κῶ remedium, ἀνακ, remediū expers vel immedicabilis; hoc sc. ἀκ κτ. ἑστὶ ἀνομήλιος. Sic solent Grammat. Ἀσκληpios agere, & læsis regulis pharmacum & medicamentum dare. Nescio certe quomodo irrepit sceleratum illud τ in illam vocem ἀναξ, ἀνακ κῶ, ut etiam in νῖξ νυκτός, & γῶλα (antiquum γάλαξ) γάλακ κῶ. Redeamus ab anomalia nominis ad anomaliam nostri ἀποπνευμῶν, cujus vecordia in hoc consistit, quod etiam νῖον ὀρχήστῳ τ κάρδαξ, saltat sobrius; id viz. ficcus & sobrius facere non erubescit, quod nemo nisi potus & ebrius facere sustineret; eaque perpetrat, quæ non sobrii, non sani esse hominis, non sanus jure Orestes: quod si tam lascive, & petulanter, & indecore se gerit, cum sit νῖον, quid demum faceret, cum μεθύων; vel qui sicca & sobria parte diei Silenum agit, & saltantes Satyros imitatur, ποῖος πε δῖλαια τὴ χὺ ἐν μίσθῳ ἀμείβῳ ἔσαι; ut illud Theocriti huc accommodemus. Sed sicca quædam ebrietas est, & μέθη metaphorica; Homines enim non tantum vite & vino, sed & vitiis aliquando, non tantum ἀκρατῶ, sed & ἀκρατῆς inebriantur, πολλοὶ μεθύουσιν τοῖς πάθεσιν ebrii sunt, ἑ non vino, (ut alicubi, sed alio sensu, loquitur propheta) & sic μεθύειν sæpissime sumitur metaphorice apud auctores; & profecto tota vita hujusmodi hominum, ἧδ' ἀποπνευμῶν, nihil aliud est quam continuata quædam παρορμία, & ut de ira (ni fallor) loquitur Plut. μέθη δεινῶν. Hinc παρορμίν, quod proprie est debacchari, b. e. ex immoderata vini potione ὕδασι καθε, & contumeliose, & petulanter

petulanter se gerere, inter pocula lascivire; etiam generaliter significat quamvis contumeliam, aut injuriam, aut petulantiam, quæ etiam a serio & sobrio committitur, & extra vini usum: Is etiam *κλει παρρώνης* vel *παπαρώνης*, qui sobrius accessit ad perdendam Rempublicam. Atque hinc corrigendus Interpres Aphthonii in *Progymn.* ubi dicitur *Ulysses αἰκεί βαλλόμενος, καὶ τὴν δεξαμενίδαν παρσύνει*. quod inepte admodum & ridicule sic vertit, *ab ancillis ebrius redditus*: quam interpretationem nemo sobrius admitteret, & qui sic vertit *ἐμπαρσύνει τὴν Ὀδυσσεύ, injuriam facit Ulyssi*, nam is certe nunquam ebrius factus est ab ancillis, nec eum unquam ebrium fuisse in Homero legimus; igitur *ἐν τῇ δεξαμενίδαν παρσύνει*, est, *ab ancillis contumeliose habitus, injuriam passus*, vel *convitiis exceptus*. Sed nolo ego diutius patientiæ vestræ *ἐμπαρσύνειν*, nec injurius esse.

Instant quippe jam prope Cinerary, trahuntque post se Quadragesimam, in qua lectionem intermittere, & justitium agere, vetus & receptus jam diu mos est, & ab Antecessoribus nostris jampridem ad nos deductus & derivatus: & per me sane hætenus obtinebit solenne illud, *τὰ ἀρχαῖα ἰδίῃ κερτίῳ*. Nolo ego durante jejunio frigiditas nostras & jejunas notiones vobis apponere, ne bis quodammodo eodem tempore vos jejunare cogam. Hic igitur penſa abrumpo, nec retexam ante initium sequentis termini, statim sc. post festum Paschatis: Faxit Deus Immortalis ut ante illud tempus sopiantur lites, confileſcant turbæ, deponantur arma, coalescant musæ, reflorescant Literæ, reddatur sibi Respub. & denique ex hoc pulvere, & squalore, & fordibus, & solitudine emergat denuo mater Academia, ut demum promptis animis, & amicis cordibus, junctisque studiis *ἰσχυροὶ πάντες ἐν ἑκάστῳ*, alacres, jucundi, hilares hic convenire queamus. Quod ut fiat, vos valete, Auditores, & orate.

Περὶ σὺν τῶν ἔχων ἐν κωμικῇ χερσὶ Casaub. legit *ἐν ἔχων* histriones personati, & cum larva in scenam prodibant, ut sic fronti suæ confunderent: unde siquando explodebantur, & displicebant in theatro, larvam deponere cogebantur, ad majorem ignominiam. Adjectiva in *εἶ* sunt proparoxytona, ut *ἀνδροπέει*, *λύκει*, *ἀρει*, aliaque innu-mera hujus terminationis. Substantiva in *εἶ* sunt properisp. ut *περὶ σὺν τῶν, κατὰ λείον, παιδοχέειν, πορείον, μουσίον*, &c.

Θαύμα *Θαύμ.* sunt *μαγανύματα*, *præstigia*, *artes circulatoria*, quales sunt *νευροσπαστῶν, ψιφιστικῶν, κλισίων*, qui spectatorum oculos fallere & ferire solent; *θαυμάσιοι*, nos, *jugglers*. Harum præstigiatarum atque officiarum *θαύμαζα* atque earum artifices apud Hesych. *θαύμαζα*, *ἔοι* *θαυμάσιοι* *ἐπιδεικνύει*. Hinc *θαύμαζα ἐπιδεικνύει* passim apud auctores. Disſeunt *θαυμάζοντες* & *θαυμαστοὶ*, prior in bonam, posterior in malam partem. Hujusmodi *θαύμαζοι*, *circul.* & *præstig.* omnium fere legum præscripto, tam Civilium quam Canon. & Municip. sordidi & infames habentur, & tanquam *εἰς χειρὸς αἰσχροῦ* *ἐν ἰσχυροῖς* notantur. adeo ut nemo paulo humanior, & cui *ex meliore* &c. inter hos circulatoriæ artis magistros nomen suum profiteatur: quam tamen professionem noster *ἀποτιμωρῶ* non abhorret, neque erubescit.

dem Etymologiam habent, & ab eodem fonte derivantur, *περί donum*, & *περίκλινς mendicus*, utrumque a *περίκλιν* vel *περίκλινος*, a *præveniendo*; donum prævenit vota indigentis, prius datur quam rogatur; mendicus prævenit animum largitoris, & prius rogat quam is paratus est dare; utrumque igitur ἀπό τοῦ περικλίνεσθαι.

Πανδοχεῖται, Πορροσκοῦσαι, Τελωνῆσαι] Inter αἰχρεῖς ἱργασίας, & πῆχας ἐπιπράξεις, hæc recensentur: quemadmodum & quæ statim sequuntur, κηρύπειν, μεταχειρῆναι, & κωλύειν, tanquam artes non nimium honestæ notantur; & de priori quidem illo ternione nihil mirum, siquidem πανδοχεῖς, πορροσκοῦς, & τελωνῆς, *caupo*, *leno*, & *publicanus*, veluti triumviri quidam nequitiae, passim male audire soliti apud script. antiquos. Τελωνῆται etiam in N. F. eodem sensu æstimantur cum Ethnicis, meretricibus, & peccatoribus. Merito autem conjunguntur πανδοχ. & πορρο. Olim non multo honestior locus habebatur πανδοχείον quam πορρεῖον sæpe junguntur, eodemque passu ambulant apud auctores πορρο. & πανδοχεῖς, lenones & caupones, *συνεῖα* & *καπηλεία*. Pollux l. 9. c. 5. πορρ. & καπ. lupanaria & cauponas, emporii partes facit, Πῶν meretrix & caupona, πόρνη & πανδοκία τῆς πανδοχείον *stabulum*, πόρνη *prostitutum*: etiam meretrix nescio quomodo olet tabernam vinariam, nam & aliquid meri in nomine habet meretrix. Notandū discrimen inter καπηλεία & πανδοχία: etsi enim aliquando confunduntur, stricte & proprie tamen sic differunt, ut καπ. sint proprie oenopolia, seu tabernæ vini, in quibus nihil nisi vinum venditur, πανδοχ. autem diversoria publica recipiendis viatoribus & hospitibus, in quibus omnia quæ ad victum pertinent, habentur promercalia; quæ καπηλεύματα, & καπηλώματα, & ξενοδοκία.

Πανδοκίῃται] Cum κ, at πανδοχεῖς, & πανδοχείον, utroque modo scribitur apud auctores, cum κ & χ, at πανδοκός, & πανδοκίειν, & πανδοκίῃται fere cum κ, vix unquam per χ. Regulariter esset cum χ, est enim ἀρχεμαι, sed πανδοκίς qui omnia capit, facile capit κ pro χ, sic ξενοδοκός & ξενοδοκίον. Ionice quidem dialecti hoc proprium, mutare asperas in tenues, adeoque χ in κ, (κοινῶς μὲν πανδοχεῖς λέγονται, Ἰωνικῶς δὲ καὶ Eust.) Sed in hac voce obtinuit hæc mutatio etiam in communi dialecto. A Lycophrone Ἀΐδης h. e. *Pluto*, vel *Infernum*, dicitur πανδοκίς quasi *omnium capax*, quia nullum sæva caput Proserpina fugit, Περσέως ἄδης πανδοκίς ἀγρεύσκει.

Πορροσκοῦσαι] proprie meretrices alere; & πορροσκοῦς proprie, qui meretrices alit, *leno*. Differebant autem πορροσκοῖς Veterum Græcorum a nostris: nostri lenones seu πορρο. (ut opinor, non enim satis calleo hæc libidinis mysteria, quæ longe præstat penitus ignorare) sunt tantum proxenetæ seu pararii illicitæ Veneris, qui meretricibus mercede conducendis operam locant: quod tamen genus professionis non solum turpe & infame, sed etiam flagitiosum, & illicitum, legibusque prohibitum. At vero πορρο. sive lenones, quales Theophr. temporibus in Græcia, alterius generis fuere. Homines enim tum emebantur, & vendebantur, ut aliæ merces; *hominum mercatores*, *συναγέμιμοι*, ἀνθρώπων πωλεί, Lat. *mangones*. Cum igitur vigeret hæc

rego-

negotiatio. fuere & qui puellas ære suo emerent, easque alerent, & merere eas sibi cogerent prostitutas; inde & *πορνίσκοι* dicebantur, qui non magis Gr. lege prohibiti, quam mercatores, aut fœneratores. *Τιλώνται* a nom. *τιλώνης* cum accentu in penult. at *πορνίσκος*. a nom. *πορνίσκος* cum acc. in ult. per hanc *reg.* Nomina compos. ex ipso themate verbi, *h. e.* ex præsente act. & alio nomine, si desinunt in *ης* sunt paroxyt. & habent acc. in penult. ut *ὀπωρητῶλης, μενοπωλῆς, ὄτ.* *τιλώνης, σιτώνης, ὄτ.* *βυροδύτης, σκυτοδύτης*, a præsente. *πώλω, ἀνέμαι, δέλω* at si desinunt in *ος*, sunt oxytona, habentq; acc. in ult. ut *σιτοποιός, ἀροποιός, λογοποιός, &c.* 600 ejusmodi a præsente. *ποιέω, ᾶ.* sic *πορνίσκος, χειρίσκος, ὄτ.* a præsenti *βέσκω*, unde lat. *rasco*; β enim facile mutatur in p, sic a *βαβαί παρὰ, a πύξυς βυκνί,* & similia.

Κηρύττειν, μαγειρεύειν, κωλύειν] Alter hic ternio est ὅς αἰχρῶν ἱργασίαν, a quarum exercitio non abhorret *ἀποιν*. Et de aleatoria quidem nota res; quanta enim infamia apud omnes fere gentes flagrant *οἱ κωλύται* h. e. *aleatores*, neminem unum latere arbitror: ut minus mirum sit, τὸ κωλύειν hic inter res & artes inhonestas a Theophr. numerari. Notum illud Horatii, *vetita legibus alea*. Aleatores & ebrii passim conjunguntur, unde Cic. *Phil.* 2. Antonio tanquam turpem & infamem rem objicit, domum ejus plenam ebriorum, aleatorumque fuisse. Et plerumque certe nepotes illi atque ganeones, qui vino indulgent, iidem etiam & alearum ludo dediti sunt, & contra. Philosophus loco supra citato, ubi agit περὶ τῶν αἰχρῶν ἱργασίας, aleatores furibus latronibusque aggregat atque annumerat, & eodem in censu reponit, ὁ μὲν τοι κωλύτης, ὃ ὁ λαποδύτης, ὃ ὁ ληστής, ὅς ἀνελαιδίον εἶπεν, αἰχρῶν ἱργασίας γάρ. Sed de Alea certe minus dubium est, eam αἰχρῶν ἱργασίας quæstibusque inhonestis accensendam esse: at de duabus illis reliquis professionibus, quas hic memorat Theophrastus, major est difficultas; quid enim, an etiam κηρύττειν, μαγειρεύειν, *praconem* aut *coquinum* agere, pro turpi & inhonesto ducendum? an & *praconia*, & coquinaria, inter *τίχνας αἰχρῶν* & *βίαις ἱπονεύσεις*; succurrite vos *pracones*, & coci, quotquot estis, omnes, periclitantur jam artes vestrae, & in summo discrimine versantur, siquidem hæc tria artificia, κηρ. υστρ. & κω. pari passu hic ambulant, & in eodem loco & numero habentur. De vobis etiam jacta est alea, eademque sors & conditio vos manet, quæ & aleatores. Vereor, o coci, ne vestra jam ars pariter & culina frigeat; & ne vos, o *pracones*, voces sitis, & præterea nihil. Et recte κῆρυξ a γῆρυς vox, inquit Eust. At quid sial Heb. *קריק* clamavit, ut illud & sit paragog. quod & in aliis fit? J. Polux l. 6. c. 31. ubi enumerat omnes βίαις live professiones ἱπονεύσεις, h. e. *inhonestas & probrosas*, etiam *praconia* inter eas recenset. Βίαις αἱ οἷς ἀν τις ὀνειδίζεται. Πορνίσκος, κλέπτης, ὀπωρητής, μενοπωλής, δεισιπνής, δεικαπλόγος, ἐλλομνιστής, κῆρυξ, ναύτης, παιδοκῆς, πορδμεύς, μαγευτής, ὑποβίτης, βυροδύτης, σκυτοδύτης. Satyricus. --Nec factum alii nec turpe putarunt Pracones fieri. Quanquam ὅς κηρύκας varia erant genera, nec omnes eodem loco & jure censendi; quos

omnes huc accersere, & quasi præconis voce citare, non vacat. Sane Homericæ κήρυκας honestissimo loco erant, unde Διὶ φίλοι, & Διὶ ἀγγελοί.

Χαίρει κήρυκας, Διὸς ἀγγελοί, ἡδὲ καὶ ἀνδρῶν.

Μαγειρεύειν] De laudibus artis coquinariæ multa Athenæus ex veteri comœdia Lib. 14. *Deipnosoph.* at in nova comœdia invenimus coquos passim nequiter notatos, suoque sibi sale defrictos atque perspersos; utcunque hæc professio minus honesta atque liberalis habita est apud antiquos; Cicero etiam coquinariam inter artes & professiones fordidas & illiberales numerat 1. *Offic.* "Opifices omnes in fordida arte versantur; nec vero quicquam ingenuum potest habere officina; minimeque artes hæc probandæ, quæ ministræ sunt voluptatum; cætarum, lanii, coqui, fartores, piscatores, ut ait Terentius. Adde his si placet unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium". In quo postremo includitur τὸ κωκυτῶν, *aleatoria*. Athenæi Lib. 9. ex vetere Comico cocus quidam de arte sua gloriatur hoc modo, Οὐδ' εἰς μαγειρεῖν ἀδικήσας ἀθροῖον διέφυγον, ἱεροπρατίης πως εἰσὶν ἡμῶν ἡ τέχνη.

Κήρυκας ἢ μαγείρεσι passim conjunguntur apud auctores; quid quod κήρυκας ἢ μαγείρεσι iidem aliquando fuerunt, coqui & præcones, teste Athenæo Lib. 14. Οἱ γὰρ Ἀθλοῦσι κήρυκας μαγείρεσιν ἢ βυτυπῶν ἐπέχειν τάζειν. Et paulo post, ἔδρουν δ' οἱ κήρυκας ἄχρη πολλὰ βυτυπῶντες ἢ σκαυδζῶντες, ἢ μυζουκῶντες, ἢ οἰνοχῶντες, κήρυκας δ' αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κρείττονος ἀνόμενον cum utramque artem, tum præconiam, tum coquinariam exercerent, κήρυκας tamen, potius quam μαγείρεσι, honestiori nomine vocabantur. Apud Hom. κήρυκας etiam dicuntur οἱ οἰνοχῶντες, & λοιπὸν χῆροι, famuli & ministri qui infundebant κρατὶ χεῖρες, h. e. aquam manibus infundebant ante cœnam, Τοῖσι δ' κήρυκας μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν. Apud Ægyptios & Lacedæmon. præconia & coquinaria (uti & tibicenatoria) hæreditariæ artes fuere, & a patre ad filium successionis jure descendebant. Testis Herodotus *Musa* 6. Οἱ κήρυκας αὐλῆαν, ἢ αὐλῆαι, ἢ μαγείρεσι, ἐκδέχονται τὰς πατρῴας τέχνας, ἢ αὐλητὴς τὴν αὐλητικὴν γένει, ἢ μαγείρεσι μαγειρίαν, ἢ κῆρυξ κήρυκος quod nescio an in honorem an ignominiam capi debeat harum artium ac professionum; nolebant forte eas latius, quam par erat, diffundi, nec plurimum sanguinem inquinari sordidis hisce artificiis.

Τὴν μητέρα μὴ τρέφειν] Matrem non alere, in senectute sc. si quo modo ad inopiam fuerit redacta. Inter leges Solonis ordinem ducit ἔάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονεάς, ἀπὸ τοῦ ἔσω. Parentes alere (uti nostis) Græci uno vocabulo eleganter dicunt ἀντιπαλαργεῖν a ciconiis, & γρεγορεῖν, & γρεγορεῖν, quasi dicas *senes vel senectutem alere & nutrire*: quia tum maxime parentes viribus defecti, & facultatibus destituti, adeoque ope & subsidio amicorum indigent. Demophilus Pythag. in *Sententiis*, Τίνα μὴ δανε τίμην ἀίδα, ἢ τὰ γρεγορεῖν τὸ σῶμα, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν θρεῖν ἀιδίῳ τρεφῇ. Dion. Halicarn. τῇ μητρὶ ἐποδιδναὶ χρεῖμας alii, θρεῖν αὐτὴν ἀποδιδναὶ τοῖς γονεῦσι. Hom. θρεῖν vel θρεῖν τοῖς παισὶν ἀποδιδναὶ, *nutritia, nutritionis premia parentibus persolvere*. Il. Δ. Οὐδὲ παισὶν θρεῖν φίλους ἀπιδωκε, μητρὶ δὲ οἱ αἰών. Simoisius

ab Ajace interfectus est, *neque persolvit* &c. *breve autem ei evum fuit*: neque tamen sensus poetæ est cum in ætatis flore interemptum fuisse, quod parentibus debitam gratiam non retulisset; neque αἰτιολογικῶς ea verba ponuntur, ac si ideo in juventute occidit Simoïsius, quia parentes non honoravit, quod non nemo opinatus est; sed (ut ita dicam) ἀπολισματικῶς ponuntur, & eventum solummodo respiciunt; debitum honorem parentibus non rependit, nec nutritionis præmia iis persolvit, non quod ex impietate hoc facere noluit, sed quia immatura morte præventus hoc præstare non potuit. Tam proprium autem & naturale hoc est, parentes in senectute alere & sustentare, ut *parentibus nutritionis præmia non persolvere*, nihil aliud sit apud Poetam quam periphrasis, & descriptio, mortis acerbæ atque immaturæ, ἡνίπινθ' περ' ὄρεα ταυρὶ τισιν οἰκίον ῥυθῖναι τὸ -- εἰδ' τ. D. p. 4. Quamquam & mors immatura, περ' ὄρεα ταυρῶν, in lege divina ponitur tanquam poena & consequens τ' ἐκ ἀποδοῦς, sive ingratitudinis erga parentes. Si enim οἱ γυεγκομωῦντες seu τερφῶντες τὴν γῆρας erunt μακρόβιοι ὅτι τῆς γῆρας tum certe ex regula contrariorum οἱ μὴ ἀποδιδόντες χάριτας τοῖς γονεῦσιν, erunt μυωιδάδοι, καὶ ὀλιγοχρόνιοι. De alimentis parentibus ministrandis egregie Philosophus *Eth.* l. 9. c. 2. Δίξτε δ' ἂν τερφῆς μὲν γονεῦσι δὴν μέλεις' ἱπαρκῆν, ὡς ὀφείλοιας, καὶ τοῖς αἰσῖς τῷ τῷ κρείλλιον ἢ αὐτοῖς οἷς ταῦτ' ἱπαρκῆν nec immerito, cum iis nemo quicquam pro merito rependere, neque redhostire possit, εἰδὲς γὰρ τὴν ἀξίαν πῶτ' ἂν ἀποδῶν, inquit idem; & præclare Hierocles in *Comment. ad Aurea Carmina* [p. 46. edit. Cantab.] Oportet (inquit) liberos πάντα πρὸς τὴν ἐκείνων [τῶν γονεῶν] χρεῖαν ἱποίμως παρέχεσθαι, γὰρ τὸν καὶ ἡδονῆς ὅτι τοῖς οἷς ἐκείνους πόνοις τὸ καὶ ἀναλώματα. Τὸ γὰρ ἀχρεΐως ταῦτα ποιεῖν, καὶ τ' ἀρετῆς διασώζει νόμον, καὶ τ' εὐσέως ἀποδίδωσιν ἔχονον. Merito igitur τὴν μαντικὰ μὴ τερφῆ, τ' ἰσάτης ποιηρίας καὶ ἀπονείας signum atque characterem hic facit Theophrastus.

De liberorum erga parentes senio confectos pietate, qua ipsis θριπῆρα seu θρίπτα ἀποδίδωσι, vel ἀπονέουσιν, ἀντιπαλαργίας καὶ γυεγκομωῆς, multa præclara tum exempla tum præcepta extant apud auctores. Egregie Demosth. *Philip.* 3. Δεῖ τοῖς γονεῦσι τ' ὀρεσμήνιον ἐξ ἀποτίεον ἔχειον, καὶ παρὰ τ' εὐσεύς, καὶ παρὰ τὸ νόμον, δικαίως εἶρεν, καὶ ἐκείνη ἐπαίλειν. Lesbos, δίκαιον ὅτι τὴν πατρίδα ὑμῶν, ὅτ' ἂν ἐτερέων, ἀντιγυεγκομωῆσαι. Eleganter describit hanc ἀντιπαλαργίαν Oppian. *Halieut.* 5. 84.

Ὡς ὅτι παῖς γονεῦσιν παλαιτέρων ἀμφοταπαΐζει,

Φροντίσι γυεγκομωῶσιν ἀπὸ θριπῆρα τίγων

Τὸν δ' ἥδη μελέσσει καὶ ὀμμεσιν ἀδελφόνισσα

Ἐνδύκως μετέπων περισπύσας, ἢν τι καλὸύθεις

Χεῖρ' ὀρίγων, καὶ πᾶν ἐν ἱρμάσιν αὐτὸς ἀμύτων.

Cum filius frugi fuerit, & bonis moribus excultus, satis ampla educationis suæ præmia parentibus persolvere dicebatur: bonus utique pater nulla alia τερφῆ neque θριπῆρα expectat præter liberorum virtutem. Si filius ad bonam frugem pervenerit, satis uberes fructus τ' εὐλογορίας se percepisse arbitratur: hinc illud Menandri apud Theophrastum in *Progeniast.*

Ἀδελφῶν

314 JAC. DUPORTI IN THEOPHR. Cap. 6.

Ἀνδρὲς πένησθε υἱοί, ἐπιθεσμεύμεσθε
 Οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων, ὁρῶν ἡχμῶν
 Τὸν πατέρα μικρ' ἔχοντα παιδιούδης γὰρ εὖ,
 Τὸν κερπὸν εὐδὺς ἀποδίδε χάριτ' ὅτι καλόν.

& Egregie Phalaris in *Epist.* quadam ad Lacritum, quem consolatur de morte filii; Νομίσας δὲ ἀξίας παρ' αὐτοῦ χάριτας ἀπειληθεῖναι γένεως καὶ ἀνατροφῆς, τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν μέλει τίλος αὐτὸν γενέσθαι, ταῦτ' αὐτῇ τὴν ἀμοιβῇ ἀντιδόν, τὸ πρῶτον καὶ ὑπαρχόντως τῷ ἐπ' αὐτῇ λύπῃ ἐπὶ αὐτῷ.
Quare sic tecum reputes dignas gratias pro genitura simul & educatione te ab ipso recepisse, quod usque ad finem vitæ bonus probusque permanferit, &c.

Merito autem matrem potius quam patrem hic nominat Theophrast. tum quia imbecillior est sexus, & majori subsidio indiget in senectute; tum quia majus φιλοστοργίας philtrum matribus instillasse videtur natura, καὶ μητέρας φιλοστοργίας πατρίbus, cujus rei assignat rationem Philos. ὁπποῦντι γὰρ ἡ γένεσις, καὶ μέλλον ἴσασιν ὅτι αὐτῶν, *matres plus amans liberos, tum quia laboriosior est partus, tum quia certius sciunt suos esse,* juxta illud Telemachi apud Hom.

Μήτηρ μὲν γὰρ ἐμὴ φησι τῷ ἡμίματι, αὐτὰρ ἔγχεα
 Οὐκ εἶδ', ἐ γὰρ πῶς τις ἰὼν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

Aliam rationem ardentioris matrum affectus in prolem affert Plut. viz. quod matres infantulos suo lacte nutrant (certe nutrire debent, hoc enim maxime & rationi & naturæ consonum) διὰ δὲ καὶ ἡ φύσις, ὅτι διὰ τὰς μητέρας δὲ γεννήματα, αὐτὰς τρέφουσιν καὶ τρέφουσιν hoc enim παῖς (inquit) ἰωυέσθαι καὶ τοῖς τέκνοις γένεσθαι δὲ καὶ φιλοστοργίας καὶ μετὰ δὲ ὡς ἀπαικῶς ἡ σωτηρία γὰρ ὅσων ὁπποῦντι ὅτι τ' φιλίας, *connutriri tanquam nervus & vinculum est amicitia.*

Ἀπαγωγὴ κλοπῆς. Ἀπαγωγὴ πρὸς πᾶν commune est & usitatum, sed ἀπαγωγὴ κλοπῆς cum genit. aut ejusmodi expresse genere causæ propter quam, vel criminis, sed non expresse loco, aut persona, ad quam quis abducitur, Attica syntaxis, & elegantioris Græciæ est: atque etiam absolute sine casu sequenti, quomodo & semel positum observavi etiam in N. F. Ἀπαγεῖν Atticis est *hominem alicujus criminis reum, captum & prehensum, ad judicem abducere*: cum gen. ut omnia fere verba forensia & judiciaria; ut ἀπαγεῖν κλοπῆς, φόρου, &c. Ἀπαγεῖν ad supplicium ducere, aut in carcerem, aut ad judicem. Demosth. *Orat. contra Aristocr.* καὶ τὸν ἐκ τ' ἐκκλησίας πάντες ἰωυέτω ὡς ἐκείνων ἀπαχθέντα i. e. ad supplicium ductum. Suidas, ἀπὸ ποτοῦ καὶ κακῶν πρὸς τὰς ἑνδεκά, ad undecim-viros. Ἀπαγωγὴ aliquando simpliciter est ad mortem duci atque interfici. Ita Latini duci simpliciter accipiunt; Quintilian. *Dum eum duci jussit Magistratus* i. e. ἀπαγωγῇ, ad supplicium sc. Curtius, *Nos jube duci, ut quod ex tua morte petieramus, ex nostra consequamur.* Aliquando plenius hoc dicunt, ἀπαγωγῇ ἐπὶ θανάτῳ in N. F. aliquoties, de Christo ad judicium abducto. Ἀπαγωγῇ Attice, absolute, est ad penam rapi, duci ad supplicium, viz. *Att.*

12. 19. ἐκέλευον ἀπαχθῆναι, *jussit eos duci*, ut recte & eleganter Verus Interpres; Beza tamen non male, qui *σπρωχέας ἔδειν* vertit, *jussit eos ad supplicium rapi*. Qui legitime convictus alicujus sceleris, corporali poena afficitur, triplex ei competit ἀπαγωγὴ. *1ma dicitur* est ad judicem, *2da* ad carcerem, *3ta* ad supplicium: & de unaquaque harum usitatum est Græcis verbum ἀπαγάγει. Jam abductio est ad judicem, quæ hic intelligitur; non enim ad carcerem, nam id postea sequitur; nec ad supplicium, tum quia sæpe solet ἀπαγάγει & mores habet hic homo furti reus abduci; at semel tantum quis abduci potest ad supplicium, saltem ultimum & capitale: tum quia non omne furtum apud Atticos capitale. Quædam certe furta Athenis morte plectebantur, ut nocturna. Item si quis e Lyceo, Academia, aut Cynosarge pallium aut ampullam esset furatus, vel aliud quid levissimum, οὐκ ἐπὶ τῇ ζῆμει quia sacra viz. erant illa gymnasia: quin & si quis ex portu aliquid surripuisset ὡς δίκην δεσχεύει aestimandum, capital id fuit; quia sc. opes & fortunæ Atticæ multum ex re nautica pendebant. Hæc omnia itaque furta, ut & τοιχωρύχων & βαλαροπομένων, effractorum & crumenifecarum, inter δημόσια ἀδικήματα censēbantur, eorumque erat δημόσια δίκη, actio ἢ accusatio publica, quæ cuilibet competeat. Aliorum furtum (qui dupli condemnabantur) ἰδία δίκη tantum fuit, h. e. *privata actio*; Atque hoc docet Demosth. Orat. contra Timocr. εἰ δὲ τις ἰδίαν δίκην κλοπῆς ἀλάσῃ, ἀπαράχων μὲν αὐτοῦ δικηδόνων ἀποτίσαι τὸ πῦνδον. Nam hoc insuper notandum est; apud Atticos capitalium omnium criminum, ut ea δημόσια appellata sunt, sic etiam δημόσια erant δίκαι, *publicæ prosecutiones ἢ accusationes*; aliorum vero criminum tantum ἰδία erant δίκαι, h. e. *actiones private*. Harpocr. Ἀπαγωγὴ εἰδὸς ὅτι δίκης, ἀνόμεται ὃ ἀπὸ τοῦ ἀπάγειν ἀπαγάγει ὃ ὅτι τῷ κενέριον ἀπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ περὶ τῶς ἰνδικῆς at certe ἀπαγ. non erat εἰδὸς δίκης, *genus actionis*, non nomen actionis neque δίκης, sed jus potius rapiendi aliquem in jus, sive ipsa abductio convicti rei ad judices: atque ita Ulp. ἀπαγὰ, ἀπὸ τῆς ἀπαγωγῆς χρὴ. ἀπαγωγὴ δὲ ὅταν ἢ τῷ κενέριον περὶ τῶς ἰνδικῆς παρὰ τοῦ δικῆ. Atque ita fortasse leg. apud Hesych. ubi tamen pro π. τ. ε. π. hodie legitur, π. τ. ε. δικαστηριῶ π. Idem tamen Ulp. videtur existim. τῷ ἀπαγωγῇ esse proprie actionem de furto, & sic distingui ἀπὸ τῆς ἐνδικῆς, quæ de aliis criminibus gravioribus; ἢ ἐνδικῆς μὲν δίκην ὅτι κενὰ τῷ ἀπὸ μὲν, ἢ ὃ ἀπαγωγὴ ὅτι τῷ κληπτικῶν. At vero ejusdem dabatur ἐνδικῆς & ἀπαγωγῆς ἐνδικῆς est *delatio*, ἀπαγωγῆς *abductio*. Sic igitur tantum differunt hæc; ἐνδ. est *absentis delatio*, ἀπαγ. *presentis in jus abductio*, cum aliquis criminis alicujus aperte reus & convictus ad carcerem vel ad judicem rapiebatur, atque ira distinguit Pollux L. 8. C. 6. ἢ ὃ ἀπαγ. ὅταν τις ὅν ὅταν ἐνδικῆς μὲν παρὸντα, ἐπ' αὐτοῦ κληπτικῶν ἀπαγ. Sex aut septem verba a Criticis observantur, quæ in actionibus partim privatis, partim judiciis publicis, usitata fuerunt apud Græcos, actoribus aut accusatoribus adversus reos competentia. Ea sunt περὶ ἀλλοῦ, διὰ αὐτοῦ, διὰ τῆς, γὰρ αὐτοῦ, ἀπὸ αὐτοῦ, ἐπὶ αὐτοῦ, ἐνδικῆς. διὰ τῆς dicitur, *qui actionem intendit civilem*; περὶ ἀλλοῦ, *qui criminalem*;

nalem; δικάζειν generale est, & de utraque dicitur; γράζειν est in crimen subscribere; atque hæc quidem satis nota sunt, & reliqua tria minus, viz. ἀπάγειν, ἐργαίδει, & ἐδιδάκνυσεν ἐργαίδει est magistratui reum indicare; si quis enim se nimis imbecillum viribus esse sentiret ad abducendum in jus, aut ad judicem, eum quem licebat ἀπάγειν, deum ubi is lateret magistratui monstrabat, ut inde in carcerem educeretur, atque hoc ἐργαίδει dicebatur. J. Pollux, ἐργαίδει δὲ ἔστιν, ὅπου τις δι' ἀδάνειαν ἀπάγειν ἢ παρὶν ἐπάγει, ἢ ἀρχοῦντα ἐπ' οἰκίας, ἢ πε λαδὼν ἀπακρύπτειται. Ex ἀπάγειν est id quod diximus, viz. reum convictum, vel in αὐτοφρόνι deprehensum, ad judicem abducere: Quod Lat. oborto collo trahere ad judicem. Quid ego dubito fugere hinc in malam crucem, priusquam oborto collo ad prætorem trahor? Ego hunc scelestum in jus rapiam; ἀπαίξω περὶ τὰς ἡνδικας nam οἱ ἡνδικας cognitionem habuere hujusmodi criminum, in quibus privato ἀπαγωγῇ compete- bat; at non nisi in criminibus capitalibus & judiciis publicis ἀπαγωγῇ in reos concessa fuit privatis: qualia erant quæ supra diximus; viz. furtum, plagium, λωποδυσία, grassatio; adde his parentum male tractationem, ἀσερχίας, h. e. infrequentem militiam, & ingressum in ea loca, in quæ condemnato ingredi ex lege nefas esset. Colligo hoc ex Demosth. Orat. supra citata contra Timocratem. Ἐάν τις ἀπαχθῇ, ἢ γυνὴν κακῶς ἡλικίας, ἢ ἀσερχίας, ἢ περιερμῆσιον αὐτοῦ ὑπὸ ἡμῶν ἐργαίδει, εἰσὶν ὅπῃ μὴ χρεὶν, διστάντων αὐτὸν οἱ ἡνδικαὶ οὐ εἰσαγγόντων αὐτὸν εἰς τὴν ἡλικίαν. Si contra hanc legem fecisse essent deprehensi, poterant prehendi a quolibet, & abduci ad viros rerum capitalium; περιερμῆσιον αὐτοῦ ὑπὸ ἡμῶν ἐργαίδει, cum ipsi prædictum esset ut abstineret locis quæ lex vetat: notus is Hellenismus est, περιερμῆσιον αὐτοῦ, cum prædictum ipsi esset, ut ἔξῃ αὐτοῦ, cum ipsi liceret. Maxime autem usitata fuit hæc ἀπαγωγῇ, in furibus præsertim nocturnis (unde hic homo noster trium literarum dicitur ἀπαγὰς κλοπῆς) nam in diurnis non permittebatur ἀπαγωγῇ, nisi furtum excederet 50 drachmas.

Τὸ δισμωτῆριον πλείω χρόνον οἰκᾷ ἢ τὴν αὐτὴν οἰκίαν.] Sapius in carcere est, quam in domo sua; diutius in carcere habitat, quam in suis adibus; vulgo dicimus a Goal bird. Talis colonus & inquilinus carceris fuit Aristogiton, de quo Dinarchus in Orations contra eundem Aristog. non procul ab initio, ἐν τῷ δισμωτῆρι πλείω χρόνον ἤλξω διατίττειται. Tales sunt quos Plautus ferritribaces ficta & ridicula voce appellat, comp. a ferro terendo, qui ut plurimum in carcere habitant, vinculisque ferreis compediti sunt.

Δισμωτῆριον non fit a δισμῶτις, sed a tertia persona præter. pass. διδίσμωται, a δισμώματι, ἕμαι. Omnia enim nomina hujus terminationis sunt verbalia a tertia præter. pass. at δισμῶτις non est verbale sed nominale, h. e. deriv. a nomine δισμῶς, per hanc reg. Omnia in τῆς verbalia sunt oxyt. si a verbis, si a nominibus, penacuta. De nominibus igitur masc. in οτῆς notentur hæc duæ reg. i. Omnia masc. in οτῆς penac. fiunt a nominibus, ut ἀγρότης, μοιῶτης, ἰδιώτης, δισμῶτης, σερχῶτης, &c. 2. Masc. in οτῆς fere habent ω in penult. ut σερχῶτης

α γκαπᾶ, ἰδιώτης, ἀσώματος, ab oxyt. at si deriventur a subst. penac. & impure definientibus, habent plerumque • in penult. ut, ἰσπότης, τοξότης.

Περὶ τῶν περιτῶν τῶν ὄχλων.] Eorum qui turbas hominum circumstant, Interpres, circa se sistunt, at certe ἵσταμαι vix act. significat: deberet esse περιτῶν. Intelligit Theophrastus esse hunc hominem circumforaneum, & ex rabulis illis forensibus, qui in turbam & confluentiam hominum libenter se ingerit atque immiscet: & sicubi videat τὸν πολλὸν in unum collectos & conglobatos (quod in foro fieri solet ab hominibus male feriat) iis se aggregat atque agglutinat, h. e. περιστάται τὸν ὄχλον cum e contra οἱ δίκαιοι καὶ οἱ καλοὶ, viri probi, & honesti, & politici, & elegantes, quibus civilitas & modestia cordi sunt, soleant περιτῶν τῶν ὄχλων, sensu plane contrario, h. e. turbas, & tumultus, & concursus hominum vitare cane pejus & angue; nam & id etiam significat verbum hoc περιτῶν sc. vitare, declinare; atque ita non semel in N.F. Περιτῶν.] Præteritum medium a ῥήνυμι ἵρρωγα, inde ῥωγᾶς, δῖ, asper, præruptus, unde nostrum rugged. Theocritus in *Heraclisco*,

Ριγᾶτω εὖ μέλα πᾶσαν ἐσθ' ποταμοῖο φέρεται

Ρωγᾶς εἰς πέτρας— the rugged rocks: quibus contrariæ sunt λιανᾶς πέτρας. Idem in *Διοσκ.*

Εὐρεὺν ἀννίδον κερταὶν ὑπὸ λιανᾶδι πέτρῃ,

quæ & λιανᾶ Hom. *Od.* κ.—λιανᾶ δ' ἀνὰ δ' ὄρημα πέτρα

λιανᾶς ἢ, & λιανᾶς λιανᾶς. quæ vox (uti mihi videtur) vel in ipso sono lævorem & planitiem præ se fert, ut illa altera ῥωγᾶς, δῖ, asperitatem & salebras. Atque hinc fortasse ῥωγᾶς περιτῶν vox fragosa, aspera, dura, ut sit translatio ab uno sensu ad alium, a sensu tactus ad sensum auditus. Aliud est fracta vox apud Lat. quæ est vox mollis & effæminata. Potest etiam ῥωγᾶς περιτῶν esse vox alta, & clamorosa, & nimium intensa; ita ut sensus sit, solet quinetiam iste improbus homuncio in conventibus & conciliabulis alte vociferari, & ad ravim usque clamare, ita ut clamando fere disrumpatur: quod tamen potius est διαρρηγῆναι, de quo verbo jam antea diximus. Aliter dicunt Græci ῥῖξαι φωνῶν, rumpere vocem, pro, erumpere in vocem, vel rumpere silentium. Aristoph. in *Nub.* ἐκρημύκεν ῥῖξαι καὶ φωνῶν ὁ παμφοσίλω. Herodot. *Lib.* 1. de Cræsi filio, ὁ ὃ παῖς ἔτῳ ὁ ἀρσενος, & εἰδὲ ἱππὸντα ἃ Πέρσιον, ὑπὸ δῖος τε καὶ κακῆ ἵρῖξαι φωνῶν. Demosth. *Philip.* ὅτι εἰ περὶ τῶν ἐπὶ τῶν μισθῶν ὅτις τοῦτο κακῆ περὶ τῶν ῥῖξαι φωνῶν, non audebat quisquam vocem rumpere, ῥῖξαι φωνῶν i. e. ῥῖξαι σιωπῶν ὅτις. Nazianz. *Orat.* 19. ὅτι μὴ κατὰ τὴν δυνάμειν τὸ μυστήριον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ ῥῖξαι φωνῶν: quod proprie est ῥῖξαι σιωπῶν. Oppian. *Venat.* l. 1.

Ἰππῶν εὖ ὁσμίτην ῥῖξιν τοῖς δόμοις σιωπῆς.

Sic loquuntur etiam Latini; Virgil. in *Aeneide* 2.

Composito rumpis vocem, & me destinat ara;

& 3. —rupisque hanc pectore vocem,

quod alibi proprie dixit rumpere silentium,

—Quid me alta silentia cogis Rumpere?

ὅτι ἀλλοι—ὁ ὅτιν ἃ περιτῶν. Videtur proverbii speciem præ se ferre,

ferre, pro eo quod est in aperto, propalam, & coram multis, in luce & conspectu hominum aliquid facere & præ se ferre. Atque hoc proprium est hominis ἀπονηνυμῆς, qui nullam famæ & existimationis suæ curam nec rationem habet, qui pudorem omnem cum pudicitia perdidit, ut nihil omnino erubescat; quin ea etiam facinorosa palam, & γυμνῇ καρδίᾳ, & ante omnium ora committat, quæ alii vix clanculum & in tenebris patrare audeant, οἷς ἐν μυσταῖς δόξα, h. e. palam & in omnium oculis, ἢ ἄλλως ἔτι. Hoc Hebræi παρρησιαστικῶς dicunt coram sole & super tectum domus; pro quo in N. F. dixit Evangelista, ὅτι ἦν δαμιάτων, Matt. 10. 27. Καρὺν αὐτοῦ ὅτι ἦν δαμιάτων, *predicare super tecta*; ubi p. f. t. est publice vel palam concionari. Jamdudum enim tecta plana erant & aperta, ut quicquid rerum gereretur, audiri & conspici a prætereuntibus possit. Hoc apud Mæceum est ἐν τριβύλλῃ, in triviis, h. e. palam & aperte, & opponuntur ἐν σιωπῇ & ἐν τριβύλλῃ. Huic simile est illud Demosth. (si modo is auctor sit *Orationum contra Aristog.* quod video a doctis dubitari) ubi dicitur impurus ille, & insigne ἀπονοίας exemplum, tantum non appensis sibi tintinnabulis ea patrare, h. e. palam & omnium oculis ea committere, quæ alii clanculum & in tenebris admittere solent, ἃ ἔτι ἄλλων ἦν ὑποχρότων ἕκαστος ἀπορητὶ ποιεῖ, τάλῃ δ' ἔτος μονὴν κώδωνας ἐξ ἀλάμφος διακρίψιδος. Igitur κώδωνας ἐξ ἀλάμφος per proverbium dici potest, qui palam quidpiam præ se fert, omniumque oculis videri & conspici gestit. Cui geminum adagiale illud in *Evang.* ubi quis dicitur σαλπίσσαι ἑμπερδῶν ἑαυτὸν, *tuba canere ante se*, h. e. palam edicere & proclamare: quod in dandis eleemosynis fieri vetat B. S. ne scilicet hoc faciamus περὶ τὸ διαδιδῶναι, tantum ut spectemur ab hominibus. h. e. ἢ ἄλλως ἢ ὅταν ᾖ πανηγυρίς non enim proprie & ad literam ea verba sumenda sunt, ἃ ἔτι σαλπύσσας εἰ-
 ζον ἐκείνῃ (inquit Chrysostom.) sed metaph. & proverbialiter; est enim totus ille locus metaphora a theatro & histrionibus ducta: unde addit, μὴ σαλπίσσας ἑμπερδῶν σε, οἷς ὑποκρίσας, *ne buccina canas*, h. e. *ne curato buccina canicoram te, sicut histriones ὑποκρίνται*. "dicitur enim
 "proprie ea vox de histrionibus personam aliquam sustinentibus in fabula, convenit cum eo quod dixerat paulo ante, *ut spectemini*,
 "tanquam in theatro sc. quod & ipsum tibicinibus perstrepebat. Ut
 "tota hæc actio plane histrionica videri posset, in qua simulate cuncta
 "agerentur: Beza in locum. Atqui ἔτι ἀπονοίας σαλπύσσους ὁρᾷ. ἔτι δὲ
 ut eleganter Basilius: & vereor profecto, ne hodie (ut dixit ille) Totus mundus exerceat histrioniam.

Δίκας τὰς μὲν φιλοῦν, τὰς δὲ δικάων.] Δίκη generalis vox est, complectens tam civilia quam criminalia, tam privata quam publica crimina atque judicia. Stricte tamen & proprie significat actionem tantum civilem & privatam, atque sic differt a γράφῃ, quæ proprie est subscriptio in crimen publicum, & γράφειν scripto vel libello aliquem accusare. Solebant enim scripto vel libello deferre nomen ejus qui accusabatur. crimen ipsum, & ex qua lege: quod Lat. a Græcis mutuantes dicunt, *scribere dicam*, vel *subscribere dicam*; ut *subscribam tibi dicam*, Plauto, h. e. γράφομαι σε. Φιλοῦν & δικάων verba sunt forensia

renſia & juridica, de quibus fuſe Budæus, in initio *Commentariorum*; *εὐζών* reus, *διώκων* actor, ſeu accuſator; *ὁ εὐζών*, *ὁ διώκων* quæ ſignificatio poſterior eſt, & Atticis tantum recepta: Nullum enim hujus ſignificationis veſtigium extat apud antiquiſſ. auctores. Hom. quidem proprie & ſimpliciter *εὐζών* *fugere* & *διώκων* *perſequi*, de fuga ſc. & perſecutione in bello; quemadmodum in illo verſiculo, de Hectore fugiente & inſequentē Achille, *Περίδωκε μὲν ἱδρὸς ἵππου, δίωκε δὲ μὲν μὲν ἀμύνων*. Et certe Homericis & Heroicis illis temporibus, non adeo litibus & controverſiis mundus fervebat, ut hæc verba ſignificatione hac forenſi in uſu eſſent. Nondum excaleſcerant forum vitilitigatores & rabulæ; ſuis quiſque rebus contenti, nec nova nomina rebus imponere, nec antiquis & receptis vocabulis novas ſignificationes aſſignare ſatagebant; Poſtea glifcente diſcordia, voces & vocum ſignificationes una cum moribus corruptæ & immutatae ſunt, & tum demum vocum colluvies pariter & ſentina hominum in forum irrepſit. Farraginem vocum forenſium contexuit doct. Budæus in *Commentariis*, quorum inſignis eſt uſus ad Gr. Rhetores intelligendos. Inter vocabula illa judicialia agmen ducunt hæc duo, quæ hic habemus, *εὐζών*, & *διώκων* *διώκων* eſt *κατηγόρη*, *accuſare*; *εὐζών*, *accuſari*; *ὁ διώκων*, *ὁ κατηγόρη*, *actor*, *accuſator*; *ὁ εὐζών*, *reus*, *ὁ κατηγόρη*, *qui accuſatur*: *εὐζών* hoc ſenſu cum acc. & gen. ut *εὐζών* *δίκῳ* *φόνου*, *ἢ* *δίκῳ* *κλοπῆς*, *accuſor cadis aut furti*, *actio furti mihi intenditur*; aliquando cum genitivo tantum, omiſſo accuſ. *δίκῳ*, ut *εὐζών* *φόνου*, vel *κλοπῆς*. &c. aliquando cum acc. tantum, uti hic *δίκας* *εὐζών*, *reus in foro agitur*. Nota diſcrimen inter *εὐζών* & *ἀπορεύων* *εὐζών* eſt *accuſari*, *ἀπορ.* *abſolvi*, etiam cum acc. *δίκῳ* *ἢ* *ῥαδίως* *εὐζών* *ἀν* *ἀπορεύων* *δίκῳ*, *reus facile judicio abſolvi poſſit*. *διώκων* cum acc. perſonæ & gen. rei, ut *διώκων* *σὺ* *φόνου*, vel *κλοπῆς*, *actionem furti tibi intendo*, vel *furti te accuſo*; aliquando cum duplici accuſ. altero perſonæ, altero rei, ut *διώκων* *σὺ* *τῷ* *δίκῳ*, vel *τῷ* *ῥαδίῳ* *ταύτῳ*, *hanc dicam tibi impingo*, *hanc litem tibi intendo*, vel *hujus criminis te reum perago*, &c.

Peſſimæ naturæ, & turbulentiffimi ingenii, ſignum eſt, eſſe *φιλό* *δίκων*, h. e. *rabulam forenſem*, litibus & controverſiis deditum; qualis Agoracritus ille apud Ariſtoph. qui & inde nomen obtinuit, a foro & judiciis vocatus *Agoracritus*; & *Æſchines* apud Demoſth. qui propterea *συρμολόγος*, & *ἀειπερὶ μὲν ἀρετῆς*, a ſummo oratore meruit appellari. Quin & tota gens Atticorum hoc nomine male audiverunt apud veteres, quemadmodum cernere eſt apud Ariſtoph. præſertim in illa comœdia, qua hunc litigandi pruritus & inſanum morbum *φιλολογίας* paſſim taxat atque perſtringit, quam *Σπύρας* *Vespas* appellat; nomine ad iras, & aculeos, & rixas forenſes designandas apprime accommodato. Non mirum itaque ſi perſiti & proſtigati hominis characterem inter alios hunc aſſignet Theophrastus, quod inſtar ſalamandræ ſemper in hoc igne vivat, quod forum perpetuo excaleſciat, & litigationibus cauſiſque juridicis perpetuo implicetur.

Ἐξόμνησθαι *Δίκῳ*, eſt *abjurare* & *detrectare jus*, h. e. abſentiam ſuam in foro interpolito juramento excuſare; in paſſ. voce ſemper

fere in hoc sensu, aliquando cum infinitivo sequente, sic ἐξέμυνθι χρεῖς
abjurare debitum, jurejurando inficiari. Demosth. *contra Eubulidem*,
 καὶ ταῦτα ἐκ αὐτοῦ ἐξομώσαιτο ὁ Εὐβουλίδης, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, μὴ ἐκ εἰδέναι,
non potest jurejurando inficiari quin hæc sciat; ubi duplex est partic. neg.
 præter negationem implicitam, quæ in verbo includitur; eadem syn-
 taxis aliorum verborum negandi & inficiandi, ut ἀπορῶναι, ἀρνεῖσθαι,
 ἀπαρνεῖσθαι & similia; sed sæpius cum accus. sic ἐξέμυνμαι τὴν ἀρ-
 χὴν, προσέειπεν, ἔφη. Æsch. ἀρρώστῳ δ' ἔχον τὴν νόσον προσέειπεν ἐκ ἐξομώ-
 σάμευ, ἀλλ' ὑποχέμεναι προσέειπεν, morbo laborans &c. Ἐπομύνειν est cum
 juramento affirmare, τὸ ἐνερκεν καταφάσκουσιν ἐπομύνειν contra, jure-
 jurando negare, τὸ ἐν ἀποφάσκουσιν ὅτι igitur in hoc compos. ἐπομύνεται
 habet vim affirm. unde sæpe miratus sum vim hujus præpos. in
 voce ὁμορκεῖν & ὁμορκεῖν pejerare, ubi hæc præpos. contrariam plane
 significationem habet: ὅτι enim hic est κατὰ, nam ὁμορκεῖν, κατὰ τὴν
 ἔρηκτα τὴν ποιεῖν, ἢ λέγειν quæ notio ὅτι valde insolens est, & nescio an
 aliud vocabulum reperiri possit, in quo hæc præpos. similem sensum
 obtineat: sed & in Lat. *perjurus* & *perjurium* præpositio *per* miram
 quandam & inusitatam vim habet.

Ἐχον ἔχον] Paronomasia; *habens capsulam aut urnam testaceam*.
 Ἐχον proprie est *erinaceus*, animal illud undique aculeatis spinis
 obductum, quod in orbem se colligit, ita-que se contra injuriam de-
 fendit. Et forte, ab orbiculari figura hujus animalis ita se conglo-
 bantis, ἔχον etiam dicitur vasculum quoddam rotundum, in quo
 reponebantur litium & causarum instrumenta, quæ a Gr. vocantur
 ἀσφαλισματά, & συγγραφαί, Lat. etiam *syngrapha*. Harpocration, ἔχον,
 ὅτι μὲν ἀγλῶν τὴν, εἰς ὃ τὰ γεγραμμένα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐπιτίθεντο. Ari-
 stoph. in *Vespis*, ἐν Συδάρφω καὶ ποτὶ κατήχε' ἔχον, *mulier echinum fre-*
git, nam & Latini Gr. vocem retinent. Schol. exponit, ἀγλῶν τὴν χαλ-
 κῶν, ἢ καὶ ἐκ κεράμων, εἰς ὃ κατετίθεντο οἱ διακρίματα τὰ γεγραμμένα ἥδη μαρτυρε-
 ῖν, ἃ πρὸς ἐμαρτύρησαν vasculum aeneum seu testaceum, in quo testium
 dicta, acta litis, aliaque scripta ad causam quæ in foro agebatur, perti-
 nentia. Lat. interpres ad hunc locum Comici suspicatur hoc genus
 vasis dictum ἔχων, ab ἐχέω, vel ἐκχέω effundo, quia res infusæ deinde
 effundebantur; hinc ἐκχέω, & postea pronuntiationis corruptela
 ἔχον, qua conjectura nihil magis futile, nec infrunitum. Capsulæ
 hujus forensis meminit etiam Demosth. non semel. Unicum tantum
 locum adducam, *Orat. contra Olympiodorum*; ἡξίοντα ἀποκαθῆσαι οἱς
 Ἀνδρακλείδῳ, παρ' ὃ καὶ αἱ σιωδάμεναι, καὶ κοινῇ ἐγχεσθαι μὲν τὰς
 σιωδάμεναι, πάλιν σημειώσθαι τὰ δ' ἀντιγροῦ ἐμὲλλεσθαι εἰς τὸ ἔχον, ὅπως αὐ-
 τοῖς ἐκείνῃ ἐποφίεσθαι ἢ *exempla descripta in echinum*, h. e. capsulam foren-
 sem, *conjicere, nequa esset suspicio*. Nisi me Grammar. moveret
 auctoritas, qui omnes fere uno ore echinum hunc aut æneum aut
 figlinum esse volunt, putarem fuisse pelliceum aut coriaceum; tales
 certe plerunque leguleis nostris, vulgo καταχρηστικῶς *buckram bags*.

Προσέειπεν] Idem fere quod κάλπτω, *sinus, gremium*, vel pars illa cor-
 poris πρὸς τὴν κόλπον. Suid. προσ. τὸ πρὸς τὴν κόλπον λαμβάνοντα ἢ καὶ ὅτι
 δούρα

δωροδοκία, i. e. dicitur etiam de eo, qui donis & muneribus corrumpitur; *δωροδοκία* enim sumitur tam active quam passive. Quemadmodum *παραλόγιος* Gr. est *δωροδοκός*, sic *munus in sinu* apud Heb. כחב חסו ponitur pro *δωροδοκία* ut in libro Proverb. non semel. *Munus e sinu improbus accipit ad pervertendas vias iudicii*, λαμβάνει δώρον ἐκ κόλπου ὁ ἀδικῶν, h. e. παραλόγιος ὁ δὲ, *δωροδοκός*. In sinu, h. e. in abdito: munus in sinu, est occulta & abdita muneris largitio, vel acceptio.

Ὀρμηδὸς] *σιχός*, ordo, series, catena; ab *είσθαι* nectō, forte ab *ὄρμη* monile per terminationem paragogicam, ὁ enim non solum in verbis est paragogicū, ut in *κίω κιάσω, ἀμύω ἀμύωδω, &c.* sed & aliquando in nominibus: vel forte *ὀρμηδὸς* quasi *ὄρμη* δίων, series seu catena currens, procurrens, in longum producta; ideoque habet accent. in ultima. Miram enim quandam reg. tradit Eustath. de nominibus hujus terminationis; Ταῖς εἰς δὲ παραλογίᾳ, ἔχοντα τὸ δῖον ἐκείμηνον, ἐξωίον. Ταῖς ἢ μὴ τοιαῦτα βαρύνοντα h. c. Nomina in δὲ desinentia, composita ex verbo δῖον, sunt oxytona; c. g. βονδὸς, ἀγανδὸς, σπυδὸς: nam βονδὸς παρὰ τὸ εἰς βολῶ δῖον, qui in pugna succurrit, vel qui ad alicujus clamorem vocatus accurrit, succurrit: ἀγανδὸς, ὁ ἄγαν δῖον, ut videtur juxta Eustath. qui admodum currit, h. e. prompte, diligenter, cui opponitur κακός, ignavus: σπυδὸς παρὰ τὸ μῆτις εἶσθαι δῖον, quia velociter & cum impetu currit, h. e. volat; vel, ut alii, παρὰ τὸ σπῖρδαι δῖον. Sic igitur *ὀρμηδὸς*, quasi *ὄρμη* δίων, series catenata in longum procurrens atque producta. Alia autem in δὲ, quorum composituram non in-greditur hoc verbum, sunt barytona, ut *Ζῆδὸς*, *μῦδὸς*, *ρεῖαδὸς*, *δαίμαδὸς*. *Ὀρμηδὸς* mentio extat apud principem poetam *Od.* postrema, statim ab initio, de vespertilionibus.

Ὡς δ' ὅτι νυκτερίδης μυχῷ ἀντροῦ διαστρίβει

Τελίχουσι ποτίοντα, ἵπτοι καὶ περ ἀποπτόντων

Ὀρμηδὲ ἐκ πίλνης, ἀνα τ' ἀκκάλων ἔχοντα,

quæ carmina sic vertunt, Sicut, &c.

Stridentes volant, postquam aliquis cadere fecit

E saxo, ubi concatenata sibi invicem hærebant;

alii sic,

Multitudine a petra, sibi que invicem coherent:

ubi verbum illud ἀποπτόντων pro ἀποπτόντων in Aor. secundo subjunct. valde est anomalon & irregulare. Triplex anomalia in eo observetur; 1. quod generale est in aor. secundo verbi πίπτω, quod aor. secund. habet charact. fut. 1. πίπτω αὐτὸς πίπτω, ποσὶμαι, ἵππων: quod peculiare est, & nescio an simile exemplum occurrat in ullo verbo Græco. Altera anom. est in quantitate syll. quod α. producit in prima ἀποπτόντων, sed huic simile habemus in ἀποπτόντων. 3. quod transitive significat juxta interpretes hoc in loco, ἀποπτόντων cadere fecit, quod insolens omnino est & inusitatum, & (opinor) ἀπαξ λεγόμενον, si modo ἀπαξ. Certe πίπτειν, & aor. secund. ποσὶν, cad re, & nunquam alibi aliter significat, sed neutraliter & intransitive semper: mallet itaque & hoc

in loco ita sumere, ut *ἐν τῇ αὐτῇ ἀποτίσει* sit; postquam aliquis eorum ceciderit, vespertilionum sc. tum reliqui hoc casu porterrisi stridentes avolant. *Τεῖξεναι ποτὶνται ἐν τῇ αὐτῇ &c.* *Ὁρμαβὴ* ex ordine, seu serie catenata, ceciderit de petra; ubi sc. ordinatim sedebant. Didym. Interpr. *ὁρμ. & ἰσχυρὰ πετρῶδες ὁμοσυνδύατος*, coacervatio seu concatenatio petrosa, hoc est, in petra aut saxo, ubi alii aliis coherentes sedent. Ego certe fateor hunc morem atque ordinem *ἢ ὑπὸ τοῖς πετρῶδους*, adeoque locum hunc Homeri de vespertilionibus, mihi plane vespertinum, h. e. obscurum videri: nunquam enim vidi vespertilioes hoc modo catervatim sedentes.

Ὁρμαβὴς γεγραμμένων.] Fasciculos libellorum forensium, ita Interpret: γεγραμμένα sunt instrumenta, syngrapha, schedula, tabella seu scripta legalia: γεγραμμένων proprie chirographum, συμβόλαιον obligatio quæ debitoris manu subscribitur, ejusdemque manu creditori traditur; γεγραμμένων ergo (si forte) latius patet quam γεγραμμένων. Quin potius γεγραμμένα & γεγραμμένα idem sunt, viz. tabulæ lignæ ceratæ, seu cera inductæ, quas stylo ferreo exarari mos olim fuit, in quibus authenticæ syngraphæ conscribi solebant. Atque sic differunt γεγραμμένα & γεγραμμένα ἀπὸ τῶν βιβλίων, quæ proprie sunt libelli chartacei seu papyracei: Pollux L. 10. C. 14. de supellectile libraria & instrumentis scriptoriis; *ἀπὸ αὐτῶν ἔχουσιν βιβλία, χάρτας, πελάς* (h. e. opinor pelles barbare pro membranas) *διεσθίρας, γεγραμμένα, γεγραμμένα, δέλτους, δελτία*. Inter γεγραμμένων & βιβλίων aperte distinguit Demosth. Orat. contra Dionysodorum, *ὁ λαὸν ἀργύριον ὀφειλὴν ἢ ὁμολογήσειν ἐν γεγραμμένῳ ἢ οὐκ ἔχοντι ἰσχυρῇ ἢ βιβλίου μικρῇ πάντοτε ὁμολογίᾳ καταλείπειν τὸ ποιῆσαι τὰ δίκαια*. Per γεγραμμένα intelligit tabulas syngrapharum, per βιβλίων chirographa; quia ut syngraphæ in tabulis ceratis pericribebantur, ita chirographa in chartaceis, quæ dicebantur βιβλίδια. Istiusmodi cerata tabula, h. e. γεγραμμένων, fuit, quam Homerus *πίνακα πικρῶν* appellat in Il. Z.

Γεγράφας ἐν πίνακι πικρῶν θυμοφθόρα πολλά.

Ex hisce jam γεγραμμένῳ, sive γεγραμμένῳ, sive tabulis, aliæ erant duplices, quæ duas tantum paginas habuerunt, quæ Grammaticis *διδυχα* & *διπύχα* aliæ triplices, quæ *τρίπυχα* aliæ etiam pluribus constantes paginis, quæ *πολύπυχα* vocabantur: γράμα, igitur in hoc loco tabula vel codices vel pugillares, potius quam libelli, ii enim sunt βιβλίδια, quæ differunt a γράμα. ut supra ex Demosthene.

Οὐκ ἀποδουκίζω] Non recusat, non veretur, non erubescit; de hoc verbo *δουκίζω*, & *ἀποδουκίζω*, dixi antea.

Πολὴν ἀρχαίαν σεσημαγμένην.] Ducem se rabulis forensibus præbere. Ita reddit doctissi. Interpret, sed vereor ut recte, aut ad mentem Theophrasti. *Ἀρχαίον*, hoc in loco, non sunt rabula forenses, sed pusilli negotiatores, institores, qui & *ῥαβδωτοὶ* Gr. appellati; Lat. *cociones*, *cocionatores*, & *arilatores*, vulgo *hucksters*. Vult Theophrastus perditum hunc & profligati ingenii hominem etiam hemerodanistam esse, & diarium foenus exercere: sensus igitur hujus loci est, *Non erubescit ὁ αἰών.*
simul

simul multis cocionibus ducatum prabere, ac pecuniam illis mox fœnori dare, drachmaque usuram dietim obolum cum dimidio stipulari: Turpissimum hoc fœnoris genus fuit, quod in dies singulos exigebant οἱ ἡμεροδανισταί, h. e. diarii fœneratores, qui proprie & ἐξολογιστῶν & τοκογλύφου dicebantur, *toculliones*, voce ex Græco detorta, qui sc. cocionibus præcipue, solebant in foro pecunias in diem fœnerari. Cum enim hi cociones sive arilatores a mercatoribus res emerent, ut carius eas populo divenderent, si forte occasio esset bene emendi, & nummi ipsis ad manum præsentēs non adessent, ne lucri faciendi opportunitatem amitterent, pecuniam ab his ἡμεροδανισταῖς sumebant, patētis in diem usuris. Hi hemerodanistæ apud Gr. (vix enim reperiebantur apud Rom.) homines qui diarias usuras captabant, infimarum sordium & contemptissimæ sortis fuerunt, minuti ac pusilli τοκογλύφοι, qui hunc quæstum habebant, ex quo in diem viverent; honestiores in mensem, honestissimi in annum pecuniam locabant. Cum igitur significare vult Philosophus istum quem ἀπορίας characterē insignit, esse hominem impenſe sordidum & proſtigatæ avaritiæ, ait cum multis simul cocionatoribus operam dare, ac pecuniam illis fœnerari, & diarium fœnus ab iis exigere, idque non leve aut exiguum, sed grave admodum & onerosum; siquidem pro unius drachmæ usura 3 semiobolos extorquet, τὸ δραχμῆς τόκον τρεῖς ἡμισόβλια παράσκει, h. e. quartam partem drachmæ, 6 enim oboli drachmam faciebant; quod immane profecto & prodigiosum fœnus; utpote quod quartam sortis partem in diem petit, & 4 diebus sortem exæquat. Nec mirum tam effroenem fuisse Atticam fœnerandi licentiam, cum nullis legibus coerceretur, imo approbaretur veteri Solonis lege; adeo licebat τῷ δανειστῇ τόκον παράσκειν, ὅποσον αὖ βέλλται, quemadmodum Lyfias alicubi Solonis legem exponit.

Στρατηγεῖν] Proprie de re bellica, exercitum ducere, in bello ducem agere; metaphorice hic & improprie, ducem se prabere in re nummularia & fœneratoria: ut enim milites ducem, ut sub eo stipendia mereantur, ita cocionatores hemerodanistam hunc sequuntur, ut pecuniam ab eo fœnori accipiant.

Hi mihi sunt comites, quos ipsa pecunia ducit.

Καταχρηστικῶς στρατηγεῖν dici potest, qui in quavis arte aut quovis negotio ducem se aliis principemque præbet, quemadmodum οἰκοδομεῖν etiam de nectare aut alio quocunque potu, οἰκοδομεῖν de quocunque ædificio, & similia non pauca quæ a Criticis observantur, quæ sc. usu loquendi ex specialibus facta sunt generalia.

ἡμισόβλιον.] ἡμισόβ. Semiobolus, dimidium oboli; Aspiratio Gr. sæpissime transit in / Lat. ut ἕξ sex; ἑδρῶ sedes; ἑπτὰ septem; ἑκτομῆς salio; ἑπὶ super; ὅλος sulcus; ὕλη sylva; ἑρπετὸ serpo; ἰδρὸς sudor; ἄσες sic ἡμι sem; ὅλος in compos. cum ἡμι mutat ο in ω, ἡμισόβλιον omnia alia nomina incip. ab ο, cum hac voce composita, retinent suum ο, ut ἡμιόνος mulus; ἡμιόβλιον sesquialter, sescuplus; ἡμιόβλιον qui dimidia ex parte via itineribus præest: sola hæc vox ὅλος mutat suum ο in ω, ἡμισόβλιον, quod etiam facit cum aliis vocibus tum numeralibus

bus tum præpos. composita, ut *δυσκόλον*, *τρισκόλον*, *τετρασκόλον*, *πεντασκόλον*. Mirum quantum nugentur Grammat. circa Etymon hujus vocis *έσκολός*. Nonnulli *έσκολός* dici volunt quasi *έσκαλός*, quod olim, ante nummi usum, *obelis*, i. e. *verubus ferreis* pro nummo uterentur sic igitur differ. *έσκαλός* & *έσκολός*. Et tamen *έσκαλός* in comp. mutat in *ο*, ut *πυμψέσκολον*. *Iliad. A.*---*έχον πυμψέσκολα χερσίν*. Eustath. *Τὸ μὲν ἀπλοῦς έσκαλός δια τὴν ο ὅτι παρὰ τὸ βέλθ.* τὸ δ' ἐξ αὐτοῦ συνίσταται δια τὴν ο, ἀπὸ τ' βολῆς *πυμψέσκολον* γὰρ σκῆυός τι μαχαίρου, ἐν τῷ ἀκροῦ ἐξ' *έσκαλός* est *νεῖμα*, *Μίσυλλον* τ' *έσκα* τ' *αλλα*, καὶ *είμψ'* *έσκαλοῖσιν* ἐπιθεῖται Sed profecto culinam olet hæc Etymol. & vix obolo digna est. Aliam hujus vocis originem tradit Jul. Pollux ex Aristotele, qui (inquit ille) *σμηκερὴν τι κραιντομεῖ, έρίλλας γὰρ αὐτὸς ὀνομάζει, λίγων, τὴν μὲν έρίλλαν δηλαδὴ τὸ αὔξειν, αὐτῶν δ' δια τὸ εἰς μέγεθος ἐκτείνεσθαι καλεῖσθαι* quasi oboli prius dicerentur non *έσκαλοι*, sed *έρίλλας*, quod virgæ ferreæ essent in longitudinem ductæ, ab incremento & extensione, Græcis enim *έρίλλειν* est *augere*, unde *έρίλλθ'* *lucrum*, *accessio*, *incrementum*. Alij *έσκαλον* simpliciter derivant παρὰ τὸ βολῆς, forte quod *βόλλας*, h. e. *καταβόλλας* solcant; *καταβόλλειν* est *solvere*, *pendere*; Eustath. de voce *πυσέσκολον* nam *πυσέσκολον* aliud est viz. gener. *ἀρρεσθῶν, ἐπιχρηστῶν, pignus* vel *res pignuerata qua creatori subijcitur*, καὶ *πυσέσκαλστα ἀσφαλείας χάριν securitatis ergo*; *πυσέ.* (inquit) significat τὸ ὑποκείμενον ὅτι τῷ έσκαλοῖ τὸ καὶ τὸτο μὲν τοι ἐκ ἀπὸ τ' βολῆς καὶ τὴν βόλλαν, ἀλλ' ἐκ τὴν έσκαλόν, ὅς καὶ αὐτὸς ἐκ τ' βολῆς καὶ τὴν βόλλαν γίνεται, ἀς καὶ ὁ έσκαλός. Sed frustra profecto Græci plurimarum vocum originationes in sua lingua quærun, cum sint prorsus alieni & peregrini soli. Inter alias voces, certe non paucae apud Gr. ad rem nummariam spectantes exoticæ sunt, & ab Oriente inductæ: cum enim Græci ab Orientalibus (Chaldæis viz. & Phœnicibus) nummum acceperint, non mirum nomina etiam ipsa, quibus præcipuæ nummorum species indigitantur, etiam ab Oriente fluxisse. Præcipuæ nummorum appellationes apud Gr. sunt *μνῆ*, *δραχμὴ*, *έσκαλός* quæ tria vocabula sunt ab Oriente deducta, nec in Græco solo nata. *Μνῆ*, *mina*, vox est pura puta Heb. *מנא* ita enim *minam* vocant Heb. in Scriptura non semel, a *מנא* Manah *numerauit*, particip. præsens *מנה* *Moneh*, unde forte nostrum *money*, a numerando, ut sit pecunia numerata. *Δραχμὴ* Græci sibi pro concessu sumunt, in peculium suum asserunt, & dictam volunt ἀπὸ τ' δραχόνος, quasi esset tantum nummorum, quantum quis τῇ δραχμῇ h. e. *manu* aut *pugillo* capere posset. Sed *δραχμὴ* ἀπὸ τὴν δραχμάδων somnium est Grammat. cum hoc nomen vel ex Chald. *דרחמן* sit vel ab Arab. *درهم*. Denique *έσκαλός* vel *έσκαλός*, vel *έσκαλός* (nam sic olim dicebatur) a voce Chald. & Syr. *phelus*, addito *ο*, in principio. *סל* autem nomen *libra* & *statera* apud Chaldæos, & *סל* *ponderare*, *trustinare*, quod in conjug. *Piel* legitur aliquoties in *Veteri Instrumento*. Hinc *folles*, apud Lat. recentiores, *nummus minutus*, idem quod *obolus*: meminit Suidas. *Φολίς ἀρσενικῶς φολίανος, ὁ έσκαλός*. *Moschopulus* *φει χιδών*, cum simplici *λ* & acc. in penult. ut distinguatur a *φολίς, ίδος, squama*: *φολίς* (inquit) ἢ *λίπτις*

ἰ λισπὲς τοῦ ἰχθύος, ἀπὸ δὲ φοιτιστοῦς χερσὶν ῥόλις ὃ παρῆξ. ὁ ἰσάλος. Ab eadem origine Arabes **Ḍḥā** de minuto nummo, qualis est *folles* Latino- rum, dixerunt, unde in Vers. Arab. N. F. **Ḍḥo** λισπὲς quæ pauper illa vidua in gazophylacium contulit, Arabs interpret reddidit **Ḍḥā** *duos folles*, h. e. **Ḍḥo** χαλκός, *duos nummos minutos*.

Περίημι] **Περίημι** *agere*, **περίημι** *exigere*, ex *pac̄to* *repetere*, *pacisci*, *stipula- ri*; εἰς **περίημι** frequentius, sed & simplici **περίημι** pro comp. εἰς **περίημι**, hoc in sensu, non raro utuntur scriptores Attici: ut non opus sit εἰς **περίημι** hic reponere, ac si locus in mendo cubaret. Aristoph. *Ranis*, ἐπὶ δὲ τ' ἀργύριον ἱππεύομαι, ἵδμεν σὺς ἐμὲ δέμου, postquam ar- gentum exigebam, &c. Aliquando cum duobus accus. ut Demosth. contra Lept. ἐκείνῳ **περίημι** τὸς παρ' αὐτοῦ οἶτον ἱστῶντας τῷ τετρα- σῶν, ab illis *exigit* &c. *Lyfias Orat. pro cade Eratosth.* κατέειπεν δὲ ἀν- κῆν ὡς ἀμολόγη, ἡντιόθεν ὃ ἐμὲ ἵκνται μὴ αὐτὸν ἀλῆναι, ἀλλ' ἀργύριον **περίημι**, orabat atque obsecrabat ne ipsum occiderem, sed pecuniam ab eo *exigerem*, pecunia contentus essem; h. e. *μοιχέμεν* Hom. adulterii pretium: Xen. τὸς ὃ ἵαυτο ἑπιδουμῆντας ἐν ἱππεύοιτο χρέματα, non *exigebat pecuniam* &c. Aliquando **περίημι** activum (in hac significatione) sed rarius, ut in Evang. Luc. 3. 13. dixit Joannes publicanis μὴδὲν πλέον ποιῆτε τὸ διατεταγμένον ὑμῖν **περίημι**, ubi perperam Vulgat. **περίημι** faciatis, imo nolite plus *exigere quam vobis convenit*; ita & Luc. 19. 23. σὺ τίκαρ ἐν ἱππεύοι αὐτὸ, ubi recte Vulg. cum usura *exegissem* illam. **Περίημι** *negotari*; **Περίημι** proprie de re pecuniaria, pecuniam *exigere*, rem *facere*, lu- crari, *lucrum facere*, & *exculpere e re aliqua*; hinc **περίημι**, *negotatio*, *mercatura*, & **περίημι**, ἡμπορία, *περίημι*, *mercator*, *negotiator*. Ita sumo apud Homerum;

Ἦ π **περίημι** πρῆξιν, ἢ **περίημι** ἀλλάγηθαι,

i. e. κατ' ἡμπορίας, *mercatura gratia*; & alibi,

Ἀρχὴ ναυταίαν, οἱ τὸ **περίημι** ἔχουσιν.

πρῆξιν, i. e. ἡμπορία, *περίημι*. Porph. de *visa Pythag.* in initio, ἐπιπῶν **πρῆξιν** εἰς Σάμον ἰλδόντα, Lat. cum *negotii causa* inde in Samum ve- nisset, mallem *mercatura causa*.

ἑρπύειν] *Peragrarare*, *oberrare*, *obambulare*, *obire*, *lustrare*, *circumire*, quod Hom. est ἐπιπυλῆδαι, -- ἐπιπυλῆδαι τὴν ἀνδρῶν. **ἑρπύειν**, ab ἑρπύειν *ac- cessus*, *aditus*, *invasio*; at ἑρπύειν *commensu* *instruere*, ab ἑρπύειν. **ἑρπύειν** *μαγειρεῖα* *obambulare coquinas vel popinas*, uti hic vertit Interpres, quod *ambulare per tabernas* & *popinas* dixit olim A- drianus Cæsar, cum esset in nostra Britannia. Cum enim Florus quidam Poeta sic in eum tulisset, Ego nolo Cæsar esse, *Ambulare per Britannos*, *Scythicas pati pruinas*: rescriptit Adrianus, Ego nolo Florus esse, *Ambulare per tabernas*, *Latitare per popinas*.

ἰχθυοπωλεία, **τερεχοπωλεία**] *Officina piscaria*, & *salsamentaria*, de qua- rum fordibus ac vilitate apud veteres Græcos dixi jam antea; nec libet certe nunc iterum has officinas ingredi; non tam jucunda nec grata naribus nostris sunt ista **τερεχοπωλεία**, ut nos admodum ad se

invitent aut alliciant; sed lubet tantum in transcurfu hæc ἰχθ. & πωλ. salutare; & ex his vocibus hanc *reg.* obiter observo; Pleraque hujusmodi neutra composita a πωλ. *vendo* duplicem habent terminationem, tam in εἶον circumflex. cum diphth. quam in ων cum simplici, ut ἰχθυοπωλίον, & εἶον οἰνοπωλίον, & εἶον μοτοπωλίον, & ων. Cum igitur Latin. hæc vocab. ex Gr. fiunt, eam formam sequuntur, quæ est per simplex & sine diphth. ideoque in pronuntiatione est penult. correpta, *œnopolium, monopolium, &c.* Latini plerunque sequuntur quantitatem Græcam, dico plerunque, non enim perpetuo: pronuntiamus Cæsaream non Cæsarëam, & tamen in Græc. est Καῖσαριον cum diphth. in penultima. Idem forte in aliis observare licet, nam usus hic multum obtinet atque dominatur: Mos tyrannus, *Quem* penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi.

Μαγειρίον non dicunt Att. sed ὀπαιρίον inquit Phrynichus in *Collect. dictionū Atticarum*, sed profecto Gram. ille ὑπεραπαιρίζει, & ὑπεραπαιρίζει. Ecce enim hic μαγειρία legimus in Theophr. quo tamen vix Athenæ ipsæ magis Atticæ.

Τὸς τόκους ἀπὸ τοῦ ἱμπολήματος εἰς τὴν γνάθον ἐκλήγαι.] Insignis hic locus est, & valde elegans, sed subobscurus, & qui intelligi vix potest, nisi ab eo qui in Archæologia Attica multum versatus fuerit; & certe plurima alia sunt in elegantissimo hoc libello, in quibus hæreere & cæcutire nobis est necesse, nisi priscos Græcorum mores & consuetudines calleamus. Vilium & sordidorum hominum mos Athenis fuit, ut nummulos suos, quos vel ex mercibus vendendis, velex usuris diariis colligerent, in os & buccam conderent: atque hoc est, quod hic dicit Theophr. εἰς γνάθον ἐκλήγαι in *maxillam colligere*; ἐκλήγαι est σμύγειν, uti supra. Morem hunc sæpiuscule tangit Aristoph. (archæologiae Atticæ magister optimus) in *Concionatrici*bus,

..... πωλὼν γὰρ βότρυς

Μετὼ ἀπὸ τῆς γνάθου χαλκῶν ἔχων,

— Cum uvæ venderem

Buccam areolis plenam habens discessi:

Nonnunquam gravis are domum mihi bucca redibat.

Idem in *Vespis*, v. 784.

Δραχμὴν μὲν ἔμειπρόν μοι λαβὼν,

Ἐλθὼν διακαματίζει μ' ἐν τοῖς ἰχθύσιν·

Καί ποτ' ἐπὶ θύκῃ τρεῖς λοπίδας μοι καστρίων

Καί γὰρ νύμφη· ὀβολὸς γὰρ φόμῳ λαβεῖν.

Ut drachmam, quam mecum dividendam acceperat, Sex obolis permutaruit in foro piscario; & deinde tradidit mihi in manum tres squamas mugilis piscis, Quas ego avide in os ingessi; putabam enim tot obolos me accepisse. [διακαματίζειν est nummos majores in minutos permutare; κέρμα nummus minutus, unde καματῆς nummularii in N. F. En τοῖς ἰχθύσιν i. e. in foro piscario, ita enim solebant Attici forum venalium nominibus appellare. Sic passim εἰς τέλειον, ad oleum, i. e. forum olearium; εἰς τῶλον (τὸ ὄλον) forum piscarium, εἰς τὰς ἰχθύδας, &c. ita hic ἐν τοῖς ἰχθύσιν—ἐν τῇ ἰχθυοπωλίδι ἀγορᾷ. Εν-
καψα

καφα est *deponere*, καπνισσιν est *edere*, *manducare*, unde καπνισσιν φάτνησιν
stabulum manducatorum. Καὶ τὰς μὲν κατέδουσιν ἐν ἱππίῳ καπνισσιν
καπνισσιν καπνισσιν, inde Lat. *capra*, & *corona*, & *caupo*, *caupona*, & *corona*,
etiam καπνισσιν, & καπνισσιν, nugantur enim pro suo more Grammat.
cum καπνισσιν dici volunt πωλεῖν τὸ καπνισσιν, καπνισσιν i. e. οἶνον, quia vi-
num corrumpunt, & cauponantur: ut σαυλῶν quasi σαυλῶν, πωλεῖν τὸ
καπνισσιν, καπνισσιν, καπνισσιν enim antiquitus *vinum*.] Sed hæc obiter; nunc
ad illum locum Aristophanis. Cæterum squamæ quorundam piscium
non abfimiles formæ & figuræ sunt argenteis nummulis, seu obolis,
& perinde fulgent in oculis, ut primo aspectu facile quis decipi pos-
sit, prout iste Philocleon. Scholiastes ad eum locum; Ἐνέχυρα, ἐνέχυρα
τῶν σφύων, νομίζων τῶν ἀργύρων πολλοὺς γὰρ ὄναι ἰδεῖν αὐτῶν τῶν σφύων οὐ-
λάττειν τὸ ἀργύρεον. Neque tamen hinc manare arbitror illud adagi-
um, Βῆς ὅπῃ γλῶσση, quod suspicari videtur Lat. Interpres, *Bos in*
lingua, ac si *pecuniam in ore habere*, & *bos est in lingua*, essent synonyma;
at aliud certe hoc est, & aliunde sumptum proverbium. Nequiter
tamen huc alludere videtur idem Comicus in *Pluto*, Ἐγὼ σοι τέτ' ἀπὸ
σφαγῆς πένυ ἔδωκα διαπερῆσαι, πρὶν πωδὶδ' εἶναι πάλιν, τὸ σφῆν ὁπλίσαι
κάρμῳ τῶν ἰσχυρῶν. Ego tibi hanc rem nullo negotio conficiam, prius-
quam civibus innotescat; Rhetorum scilicet & tabularum forensium
os pecunia obturabo, τὸ σφῆν ὁπλίσαι κάρμῳ i. e. nummis minutis,
quales ii sunt, quos plurimi cociones & toculliones diarii in os,
dum scil. ferveret negotiatio, ingerere solebant; κάρμῳ est κάρμῳ,
nummus minutus, τὸ λεπτόν, καὶ καὶ σφῆν ὁπλίσαι, quasi ramentum pe-
cuniarum. Ἀργυροφύλας certe ibi & δωροδοκῶν intelligit Aristoph. nec ta-
men dubito quin oblique tangat morem illum & consuetudinem τῶν
ἀγορευτῶν, qui nummulos suos, quos ex minutis mercibus in foro con-
ficerent, solebant in os & buccam condere, h. e. τὰς ὀβολὰς εἰς τὴν
γνάθον ἐμβάλλειν, vel ut Aristoph. τὸ σφῆν ὁπλίσαι κάρμῳ. Atque hæc
maxime faciebant (inquit cl. Casaub.) cum esset turba emporientium,
h. e. cum plurimum ferveret negotiatio, tum enim ut compendii fa-
cerent, & ne tempus ipsis aperienda claudendaque crumena peri-
ret, ut quidque accipiebant nummorum, id statim in os conjicie-
bant, adeoque os illis pro crumena fuit. Et sunt profecto hujus-
modi ἀγορευτοὶ multi, non tantum in foro mercatorio, sed etiam mul-
to magis in foro judicio; Rhetores, imo rabulæ triobolares, coci-
onatores legum, καπνισσιν τὰς νόμους, quibus os etiam est instar
crumene, vel potius una cum crumena os laxatur atque constri-
gitur; quibus non nisi aurea clavi aperitur & clauditur illa janua lin-
guæ, illud ἱερὸν ὁδόντων. Hi sunt illi vere donivori, donorum vor-
atores, εἰς τὴν γνάθον ἐμβάλλοντες, δωροδοκοὶ, καὶ δωροδοκῶν, καὶ δωροδοκῶν, qui
Demosthenico illo morbo, h. e. *argentangina* laborant; hi sunt qui
& χρυσόφθομοι & χρυσόφθομος dici possent, nisi quod minuti hi nummu-
li (quos fordidi isti homunciones ori indere solebant) non aurei es-
sent, sed vel argentei, vel ærei, κάρματα vel ὀβολοὶ, oboli vel quadrantes.
Eandem phrasin habet Athenæus ex vetere Comico, de hac ipsa re,
de quodam σφαγῆ, h. e. *ficum venditore*; Ὁ δ' ἱσχυρῶν τὸ κάρμῳ

εἰς τὴν γνάθον, Ἐγὼν ἀπέδωκε, οὐκὰ πωλεῖν ὀμνύων, Nummulus in buccam conditis Caprificos tradidit, jurans se ficos vendere: viz. hoc non erat οὐκὰν οὐκὼν (ut est in proverbio) ficum ficum appellare, sed caprificum ficum dicere; fuit utique iste nebulo οὐκὼν ἀνὴρ, nequam & nihili homuncio, qui pro fico fucum, imo fumum vendidit. Hujusmodi sunt οἱ κλέπται, viles & sordidi & pusilli negotiatores, qui ex mercibus lucrantur quantillum sit, non in oculos (ut vulgo dicimus) sed in os reponunt, & in buccam recondunt: hoc non est quicquid in buccam venerit, quod de iis dicitur, quibus vox semper natat in labris, & lingua in udo est, γλῶττα ἐν ὕγρῳ ὄν (ut loquitur Theophr. Cap. sequ.) temere quidvis ex ore proferre & profunderē; Sed vereor ne & ego quicquid in buccam venerit temere apud vos effutiam. Γνάθῳ accentum habet in prima syllaba per illam reg. quam supra attuli de nominibus hujus terminationis.

Γνάθον metaph. dixit Æschylus de faucibus aut prominentia saxi, in Prom. vincto; Ἀδριατικὴν νῆα σφλωὺς αὐθαδὴν γνάθον Στῆριον διαμπερὲς πεισάλειν ἱρρόμεβρος a Græcis metaph. attribui rebus inanimatis, dixi antea non semel.

Τόκος] Usuras, i. e. obolos ex usuris provenientes. Vir Clariss. pro τόκος legendum censet ὀβολός, vel χαλκός, quia scilicet sequitur ἀπὸ τοῦ ἐμπολήματος, h. e. ab emptione vel a mercimonio, vel ex emptis mercibus; τόκος autem (h. e. usura) non ex emptione, sed ex fœneratione proveniunt. Sed, pace tanti viri dixerim, mihi non videtur necesse receptam lectionem sollicitare, aut in corrigendo hoc loco laborare; ἐμπολήμα hic non significat mercimonium ipsius ἀπονομολόγη (de quo hic agit Theophr.) quasi ille ex mercibus vendendis lucrum captaret, nummulosque inde accrescentes in os conderet, sed ἐμπολήμα est negotiatio seu lucrum cocionatoris, unde sordidissimus hic hemerodanista usuras exculpit, nummulosque conficit, quos arreptos in buccam reponit. Τόκος sunt ὀβολοὶ qui usurarum nomine exigebantur. Suidas, ὀβολός, ὁ τόκος, εἶδος νομισματός. Hesychius, Ὀβολοὶ, νομίσματα, καὶ τόκοι, καὶ εἶδος νομισμάτων eodem nomine vocabant & usuram, & pecuniam quæ pro usura solvebatur. Arab. كَرْج est usura, Kerdon, vel Kerson, nam dad & tād sunt literæ affines & symbolicae; atque inde pecunia ab Asianis κίρσα appellata, teste Hesychio, Κίρσα, Ἀσικὸν νόμισμα. Non mirum igitur, si τόκος apud Theophr. ipsi sunt oboli, qui pro usura præstantur. Certe τόκος proprie est usura, nec ullum aliud vocabulum habent Græci, quo usuram expriment. Vox proprie γένεσι generationem significat, sive partum; quoniam enim nummus nummum parit, ut pater liberos, inde usura, τόκος, quasi partus pecuniarum: πλεονασμός gen. est, & respondet Hebræo vocabulo פֶּרֶן, ut τόκος τῷ פֶּרֶן: nam quod apud LXX. Interp. τόκος, id in Heb. fere semper est פֶּרֶן. Sed in duobus vel tribus locis in Græc. est τόκος, ubi in Heb. est פֶּרֶן h. e. fraus, dolus, e. g. Psalm. 55. 11. καὶ ἐξέλιπον τῷ πλεονασμῷ αὐτῆς τόκος καὶ δόλος, in textu Hebræo est דָּלוּס וְפֶרֶן dolus & fraus: quod suspicionem alicui facere posset τόκος ab Heb. פֶּרֶן derivari, nisi manifesta esset ejus vocis originatio apud Græcos, καὶ scilicet dici a partu pecunia.

Ἐμπολιμία] Ἐμπολίμια est τὸ ἀπὸ τῆς περιματίας κέρδιον, *lucrum*, *negotiatio*, *lucrum* quod ex emptis venditisque mercibus capitur: ab ἔμπολιῳ, vel potius λαῶ, *vendo*, *lucror*, *negotior*. Lucian. εἰδ' ὅσον ἔμπολιμαρῶν, *ne obolum quidem confecimus*, aut *lucrati sumus*: unde Ἐρμῆς ἔμπολαῖος, idem quod Κερδῆς, ἀγορᾶς, περιματίας, ἔμπολιός, *Mercurius mercatorius*, seu *mercatura praeses*, unde & Lat. *Mercurius a mercibus*. Apud Hom. Ἐμπολαῖος est ἔξωνείδης, *emere*, *Odyss. O.*

Οἱ δ' αἰσάτον ἀπαῖα παρ' ἡμῶν αὖθις μόνις
Ἐν γὰρ γλαφυρῇ, βίοντι πολὺ ἔμπολῶντο,

substantiam multam emebant vel acquirebant; perperam Vulg. Lex. leg. ἔμπολῶντο, ac si esset ab ἔμπολιμῶν at hoc verbum raro aut nunquam legitur in prima circumflexorum, sed semper in secunda; non ἔμπολιῳ, & εἰδῶ, sed ἄν & αἰδῶ. Non memini me legisse in ullo Gr. auctore in prima conjug. ἔμπολῶν apud Hesych. tamen Ἄπμπολῶντι περὶ σκαῖ, sed exemplum desidero: quod si etiam in prima conjug. hoc verbum admittamus, tum ἔμπολιῳ & ἔμπορῶ idem sunt, scilicet *lucror*, *negotior*, *mercior*. Quoniam idem sunt ἔμπορῶ & ἔμπολῶ, scilicet περιματίας *mercator*; in comp. ἔρατμπολῶ, *qui eranos*, *stipes* *collatitias*, *emit*: quales hodie sunt, si qui sunt, *Brevium emptores*. Hesychius, ἔρατμπολοι, οἱ ἐξ ἔρανων ἔμπολῶντες, *h. e. ementes ea qua ex eranis collecta sunt*. Et quoniam huc delapsi sumus, & in vocem ἔμπορῶ incidimus, hoc porro annotare forte non abs re fuerit, *viz.* vox ἔμπορῶ aliter ab Homero, aliter a posteris sumitur: Hom. vocem ἔμπ. non pro *mercatore*, ut post. Græci id nominis usurpant, sed pro *veſtore* simpliciter posuit, quem Gr. vocant ὀπῆδάτης, *qui pacta mercede aliena navi vehitur, aliquo trahendus*. Grammat. ἔμπορος παρ' Ὀμήρῳ, ὁ τῆς ἀλλοτρίας ναὸς ὀπῆδάτης. Sic *Odyss. β.* Telemachus, se navigaturum dicens, ut patrem investigaret, ait,

Εἴμι μὲν, εἰδ' ἄλιν ὁδὸν ἵστανται ἢν ἀγορεύω
Ἐμπορῶν δ' γὰρ νηὸς ἐπὶ ἑσπέρῳ, εἰδ' ἱερταῖον
Γίνομαι --

ubi certe ἔμπορῶ non est *mercator*, sed *veſtor* simpliciter. Sic *Od. Ω.*

--- ἢ ἔμπορῶ εἰλάλυθας

Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίῳ ---

Hesych. ἔμπορῶν περιματίας, ἢ ὁ ἐπ' ἀλλοτρίῳ ναὶ πλέων μισθῷ, ὁ ὀπῆδάτης, *prima notio ex usu illius temporis, secunda antiquior & Homericæ*. At Hesiodus ἔμπορῶν pro *mercatura* posuit, ergo & ἔμπορῶ tunc *mercator*, non *veſtor*; ut usurpabatur ea vox Homeri seculo,

Εὐτ' ἂν ἐπ' ἔμπορῶν τρεῖς ἀνιέρωντα θυμὸν,

Βύλῃαι δ' χρεὶα περρυγῶν, ἢ λιμὸν ἀνιρῶν.

Atque hoc argumento, inter alia, mihi plusquam verisimile fit, Homerum Hesiodo multo antiquiorem fuisse. Hesych. ἔμπολῶντο, ἀνιέρων, ὀπῆδῶν. Duplicem differentiam notat Eustath. inter Homericū hujus verbi

magis quam *αἰχευαρία*. Si perfricanda est frons, lucri causa est; ideoque hoc addit Theophr. in descriptione Impud. *αἰχρὲ ἵνα κέρδus*. Nihil certe pudorem adeo profligatis expellit, nihil tam impudentes homines facit, quam avaritia; cum omnium malorum radix & mater sit, *ρίζα πάντος κακῆ ἡ φιλαργυρία*, ut Stus Paulus; &c, ut Phocylides, *ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἀπίστου*, tum etiam impudentiæ; hinc impudentiam habet virtutem mendicus, cujus unum opus est stipem petere & lucrum captare, juxta illud Homeri,

Αἰδὼς ἐν ἀγαθῇ καχρησίμῳ ἀνδρὶ περιείη,
cui concinit Hesiodus,

Αἰδὼς ἐν ἀγαθῇ καχρησίμῳ ἀνδρὶ καμίζου.

& profecto actum est de mendico, si semel pudori & verecundiz litat; nisi frontem suam æream hac impudentiæ galea armet atque muniat, nihil illi esse futurum aliud super, quam graviter esurie operam dare. Quid quod *ἀναιδία*, quæ proprie est *impudentia*, significat, in Evangelica parabola de iniquo iudice, etiam *importunitatem flagitandi*, & *perstinaciam mendicitatis*, quia scilicet hæc illam requirit & (ut loquuntur in scholis) præsupponit; sed profecto res, quam facit mendicus, non est turpe lucrum, nec is proprie loquendo *αἰχευαρία* dici potest: quare ejus *ἀναιχωπία* minus ad hunc locum spectat: impudentia, de qua hic agit Theophr. non est impudentia mendici, sed latronis, aut nebulonis, qui modo rem faciat, quocunque modo rem, nihil pensi habet, nullam aut frontis, aut famæ, aut modestiæ, aut probitatis rationem habet. Atque hæc illa *ἀναιχωπία* est, cujus mater, & radix, & scopus est ἡ *αἰχευαρία*. *Κέρδus* igitur τὸ *ἀναιχωπία* scopus ac meta est, non minus quam *sophistæ*. Et certe impudentissimum hominum genus sunt avari, *Audax omnia perpeti* *Gens avara ruit per vestitum nefas*. *Quid non &c.* Turpis amor lucri? Isti robur & æs triplex circa pectus erit: qui æs habet in animo, statim æs habebit in fronte. *Αἰδὼς ἐν ὀφθαλμοῖς*, (ut est in proverbio) *Pudor in oculis*: non mirum ergo si *αἰχευαρία* pudorem expellat, cum (teste Scriptura) oculos effodiat. Hinc Achilles Hom. dum Agamemn. convitiatur, uno fere spiritu impudentiam simul & avaritiam ei exprobat, *ἀναιχωπίας & αἰχευαρίας*

ὦ μοι ἀναδιδίλω θηελύφης, καρδαλέθρου.

ubi notat Eustathius hæc duo vitia fere esse connexa, *δοκεῖ ὃ τοῖς παλαιοῖς φύσιν ὁ φιλοχρημολογία καὶ ἀναιδὴς εἶναι*.

Αἰχρὲ κέρδus] *Turpe lucrum* h. e. *injustum*: cum enim τὸ *αἰχρὸν* Gr. quatuor significet, τὸ *ἀδίκον*, τὸ *δυσλόν*, τὸ *ἀνοσμον*, τὸ *ἀμωρον*, ex his turpitudinis generibus, τὸ *αἰχρὸν* quod in lucro & quæstu locum habet, non potest aliud esse quam *ἀδίκον*. Hinc ergo compos. *αἰχευαρία*, *turpis lucri* (injusti lucri) *appetens*, qui est, ut Pollux definit, *λαμβάνων ἀπ' ὧν ὃ δέει, καὶ μὴ διδόναι οἷς αὐτοῦ* vel, ut alicubi Theophrast. *αἰχευαρία* ὅστις, ὁ μὴδὲν κέρδus παραινεῖται, καὶ ἀν' ὅδον διόπτει, *quæ nullum recusat quæstum, undecunque proveniat*; cui lucri bonus est odor, ut ille ait, *ex re qualibet*: qui παντὶ τεύχεσσι καὶ μηχανῇ rem facit, & lucrum confectatur.

Ὁν ἀποστρέφει, πρὸς τὸν ἀπαλῶν δυνεζέει] *Quem defraudas, ad eum accedere & ab eo mutuum petere non erubescit*; quæ certe intolerabilis est impudentia; τοῖς ὀφθαλμοῖς, qua fronte, aut quibus oculis, intueri eum possit, quem insigni affecit injuria, quem vel *βία* vel *ἀνία*, per vim aut fraudem, re sua spoliavit, nedum ut beneficium (pecuniam mutuam, aut aliud quodvis) ab eo petere audeat? Quem quis læsit ac defraudavit, ejus conspectum vix sustinet, nisi pudorem omnem cum pudicitia perdidit. Quod peccant medici, terra contegit; optant etiam si ὕβρις, ut quod ipsi. Merito igitur Achilles Hom. miratur si Agamemnon ipsum coram vel cominus intueri sustineat, quem scilicet tam insigni injuria affecerat. II. 1.

— Οὐδ' ἂν ἴμοις Τιτλαῖν, κωϊὸς περ ἰὼν, εἰς ἄν' ἰδύδῃ·
ubi præclare Eustathius, & ad rem nostram accomodate (uti cum hic citat cl. Casaub.) ἀναδίνας χερσὶν, τῷ τληῶνι & ἀδυνάτω ἀνελκίσαν ἀσχετὰ μάλιστα & ἀδυνάστῃ, extrema impudentia signum est, quando is qui injuriam alicui intulit, illum ipsum, quem injuria affecit, fixis & inconniventibus oculis (h. e. audacter, confidenter) intueri non dubitat. Nec solum conscientia illatz injuriæ, sed etiam ingratitudinis ob acceptum beneficium, pudorem incutere solet (nam profecto ingratitudo maxima est injuria :) Hinc fit ut eum vix alloqui aut intueri sustineamus, erga quem ingrati sumus. Itaque caprarius Comatas apud Theocritum ægre se ferre ait, quod Lacon, ingratus ille pastor, de quo ille tam bene meruerat, rectis oculis eum intueri audeat, *Idyl.* 5.

— Μὲν δ' ἄχθομαι, εἰ τὸ μ' πολμῆς

Ὅμματα τοῖς ὀφθαλμοῖς πομπλῆται, ὅν περ' ἰόντα

Παῖδ' ἴτ' ἰὼν ἰδύσκον ἰδ' ἂν χερσὶς ἐς τὴν πόρτην.

Θρίψαι & λυκιδίς, θρίψαι κωϊας, ὅς τε φέρωνται.

Ubi ὅμματα ὀρθὰ sunt, quos ἀνδραγαθὸς ὀφθαλμὸς (prominentes, extuberantes oculos) οἱ φυσιογνωμονῆες vocant; qui hoc certum impudentiæ signum statuunt. Ἀναισχυτον ὃ ἀνδρα ἄνω χερσὶν πομπλῆται ὀφθαλμοῖς ἀνιστάμενοι, λαμπροῖς, βλεφάρων ἀναπνευστήρια, Adamantius Sophista *Physiognom.* L. 2. Cum vero impudentiæ signum sit conspectum ejus hominis sustinere posse, quem injuria affeceris, tum id certe multo magis perficte frontis indicium est, ad illum audacter accedere, & beneficium ab eo petere, ἀρετῆς & ἀπερφεύσεως. Non immerito igitur Jephthe in *lib. Jud.* cum tribulibus suis expostulat, quod illius opem implorarent, quem e domo nuper expulerant; ac si viros modestos & ingenuos id parum deceret: ἔχ' ὅμοις ἱμοῖσιν αὐτὸς με, & ἐξέβλεπ' ἐπ' ἐμὴν τὸν πατέρα με, & ἐξέπνευσ' ἐπ' ἐμὴν; & διατὶ ἤλθων ἀρετῆς με καὶ ἰδὼν certe mendico, ut supra ex Homero.

Non bene conveniunt, uno nec in ore morantur,

Et rubor & macies.

pudor & paupertas: Qui teneræ & infirmæ frontis sunt, haud facile hoc modo emergunt, nec flagitando rem faciunt. Nemo paulo humanior a quoquam munus aut beneficium petit sine periculo pudoris,

ris, frontisque dispendio. Scite igitur Seneca, & sapienter, ut omnia, l. 2. de Benef. c. 1. Optimum est, antecedere desiderium cuiusque: proximum, sequi. Illud melius, occupare antequam rogemur: quia cum homini probo ad rogandum os concurrat, & suffundatur rubor, qui hoc tormentum remittit, multiplicas munus suum. Non tulit gratis, qui cum rogasset, accepit; — nulla res carius constas, quam qua precibus empti est. Et mox initio sequentis cap. Molestum verbum est, onerosum, & demisso vultu dicendum, Rogo. Quod si vix dicitur hoc verbum sine suffuso rubore læsaque verecundia, cuicumque demum dicitur, quanto minus, si inimico, si τῷ ἀδικούντι, homini de quo male meruimus, & quem recenti injuria provocavimus? Is tamen est noster ἀναιχωνῶς, adeoque αὐωδῶς, tam canini vultus, & æque frontis, ut ad eum & audacter accedere & ab eo pecuniam voce mutuari non dubitet, quem nuper emunxit, ac defraudavit.

Δανείζειν Mutuari, pecuniam mutuo accipere, vel mutuo rogare: atque ita hic; rogat enim hic tantum ὁ ἀναιχωνῶς, non accipit: nec enim facile illi mutuaretur pecuniam ὁ ἀδικούντις: non sic notus Ulysses. Et videor mihi audire misellum hunc hominem (quem ille ἀποτρύπτει) ita secum statuentem de impudentissimo illo nebulone, quemadmodum Achilles de Agamemnone,

Εκ γὰρ δὴ μ' ἀπάτησι καὶ ἤλπει, εἰδ' ἂν εἴτ' αὖτις
ἔξαρπάζῃ ἐπίσσειν, ἄλλος δὲ οἱ ἀλλὰ ἔκαλε
κρίπτω—

De hoc verbo Δανείζειν duo observo. Primum, quod hoc in loco αἰσῶς & proprie secundum primævam & genuinam notionem usurpatur. Siquidem Δανείζειν proprie est gratuito mutuari, & Δανείζειν gratuito mutuum accipere: dico significanter, gratuito & sine usuris, quod auget impudentiam; majus enim est (mutuum rogare) gratuitum, quam usurarium, nam quod ægrius & difficilius obtinetur, id majoris est confidentiæ petere ac emendicare: atque hæc primigenia est hujus verbi significatio; falsi enim sunt qui putant Δανείζειν esse fœnori dare; imo Δανείζειν nihil aliud est quam mutuum dare, & quidem sine usuris: quod proprie mutuum est; ita enim Veteres Lat. mutuum a fœnore distinxerunt. Plautus Aſen. Nam si mutuo non potero, certum est sumam fœnore: prius est Δανείζειν, posterius Δανείζειν ἐπὶ τόκῳ. Nam Δάνειον simpliciter est mutuum, quod sine usura datur: at mutuum usurarium vel fœnebre Δάνειον ἐπὶ τόκῳ dixerunt, cum adjectione. Auctor Vet. gloss. Δάνειον, mutuum, Δάνειον ἐπὶ τόκῳ, fœnus. Hinc apud veteres Græcos auctores Δανείζειν absolute & per se raro ponitur pro fœnari, sed hoc sensu sæpius addi solet ἐπὶ τόκῳ, Δανείζειν ἐπὶ τόκῳ, mutuum dare sub usuris. Aristot. Oeconom. Δανείσαι τῇ πόλει ἐπὶ τόκῳ, mutuum dare. Plato de leg. 5. μὴδὲ Δανείζειν ἐπὶ τόκῳ, αἷς ἔστιν μὴ ἀποδίδται τὸ παρόντων τῇ δανισαμένῳ, μὴτε τίνοι, μὴτε κεφάλαιον cum liceat omnino debitori, nec usuras, nec sortem reddere. Demosth. Olynth. Ὅσοι οἱ Δανείζόμενοι βελτίους ἐπὶ τοῖς μεγάλαις τέχναις, μὴδὲ ἀποτρέποντες χεῖρον, ὕστερον καὶ τῷ ἀρχαίῳ ἀπέσχησαν. Appian. Bell. Civil. c. 1. τίμησιν πλεονέχουσιν

παλαιᾷ περιγραφῇ μὴ δανείζειν ὅτι τέλει. Ita Theophrastus noster supra in Cap. πρὶ ἀπορίας. — δανίζειν, ἣ τ' ὁραχμῆς τέλει τρία ἡμισέβια τ' ἡμίεα περιέχει. Ubi vox τέλει proxime sequens ostendit de fœneratione intelligi verbum illud δανείζειν; alioquin absolute per se positum gratuitam mutuacionem plerunque apud veteres auctores designat: Hesych. δανείζει, μεταδίδωμι τοῖς ἐθέλοις, κτλ. Aristot. 9. Ethic. 7. Οἱ δανίσαντες ὁπμιλόντων τ' ἢ ἰουλοῦντων σωτηρίας. Ubi οἱ δαν. sunt simpliciter creditores, ii qui mutuum dederunt; at fœneratores sunt οἱ τοκισαὶ apud eundem Philof. L. 4. C. 1. ejusdem operis ad Nicom. Sic δανισμός apud eundem non est fœneratio (hæc enim est τοκισμός) sed mutuum gratuitum, & sine usuris, 5. Eth. c. 2. ubi inter ἰκύνεα συναλλαγμάτων, (voluntarios contractus) recenset πρῶτον, ἀνλῶ, δανισμὸν, ἰσχυλῶ, χρῆσιν, παρακαταθήκην, μίσθωσιν ubi videtur distinguere δανισμὸν & χρῆσιν δανισμός est mutuasio, χρῆσις commodatio; χρῆσις generalior vox est, & differt ἀπὸ τ' δανισμοῦ, ut genus a specie: δανίζειν α δάνειον μισθῶν, atque hoc α δάνειον ut α τέλει τέλει, sic α δάνος δάνειον est autem δάνειον vox antiqua pro dono; Salmasius ex Euphorione vetere poeta,

— Τὸ ῥᾶ οἱ δάνειον ἄπασιν ἔκτωρ

quod est δάνειον. Quod per antiphrasin Grammat. dictum volunt, quasi τὸ μὴ δάνειον, aut δάνειον ἄδανειον, quia non donatur ab eo qui id non sit recepturus, sed datur reddituro, quod est mutuum. Obtinuit apud auctores Gr. ut cum diphth. scriberetur hoc verbum δανίζειν, quamquam, si analogiam spectemus, omnino cum simplici scribi deberet, α δάνειον, ἰζω, ut α σκέλειον, ἰζω, vel etiam α δάνω, ἰζω, ut α γαμῶ, ἰζω, πολυμῶ, ἰζω, & similia; atque ita certe apud veteres poetas. Aristoph.

— δανίσον μοι τοῖς ὁραχμῆς. Lucilius in Epigram.
Φυστάριον, δανίσας, τοκίσας τέλει, ὑδρονότησας.

Verbum itaque primitivum est δάνω (α δάνειον) atque inde ἰζω, unde & Lat. antiquum dano pro do, quo etiam usus Plautus, in Pseud. Cui servitutem Dii danunt lenoniam. Festus, Danunt, dant, δανῶσι. Hesych. δανῶν, δανίζειν. Χρῆσις autē differt ἀπὸ τοῦ δανισμοῦ, ut genus a specie. Χρῆσις est quæcunque commodatio, sive sit earum rerum quæ usu consumuntur, sive non; at δανισμός est χρῆσις earum tantum rerum, quibus uti quis non potest, nisi easdem etiam absumat: quanquam sæpe etiam confunduntur hæc duo, apud auctores, χρῆσαι & δανίσαι, ut & χρῆσις & δανεισμός. Utraque est mutuasio, proprie gratuita, χρῆσις & δανισμός & δανίζειν proprie gratuito mutuari, seu mutuo dare; & δανίζειν μισθῶν mutuū accipere gratuitum, & sine fœnore. Sic δανίζειν κομῶν postea in hoc Cap. mutuari hordea. δανίζειν verbum igitur proprie de mutuo gratuito, de mutuo dando citra usuras, uti in hoc loco Theophr. nec aliter certe sumi debet in illo loco Evang. Luc. 6. ἢ ἐὰν δανίσῃτε παρ' ὧν ἰληθῇτε ἀπολαβεῖν, ποῖα ὑμῖν χρεῖε ἔσθι; ἢ ἀμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανίζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. quæ verba de mutuo gratuito, & non usurario, intelligi necesse est, quia οἱ δανίζοντες ibi ἀπολαμβάνουσιν τὰ ἴσα, at in mutuo scenebri non recipitur tantum τὸ ἴσον, sed τὸ πλεον. Atque hæc propria est & nativa hujus vocis significatio, atque ita apud antiquiss. scriptores usurpatur. Quoniam

vero

vero processu temporis, gliscente avaritiæ morbo, propter *ἐκλογὴν* *ἐκλογὴν* hominum factum est, ut pauci reperirentur, qui gratuito pecuniam suam & sine usuris commodarent; unde mutuatio fœnebris magis frequens ac celebris facta, rara contra altera illa gratuita, & paucorum hominum; hinc absolute *δανίζω* Gr. & *δανίζω*, (item *mutuum dare* & *mutuari* Lat.) usurpari coeptum est pro *fœnerari* & *fœnori accipere*. Hinc Lat. Comici *danista* dicunt pro *fœneratore*. Festus, *danista*, *fœnerator*. Pollux, *ὁ δανιστής*, *δανιστής* ὁ τῆς δανίστης, inde & *ἡμετέραν δανίστην*, *fœnerator* qui *diarium fœnus exercet*; Plutarch. libellum inscripsit, *ὅτι τὸ μὴ δανίζεσθαι* de non accipiendo pecuniam fœnori, sive sub usuris. *δανίζω* est *mutuo dare*, *δανίζω*, *mutuo accipere*; ita enim differunt vox act. & pass. in huiusmodi verbis commercii, ut jam ante annotavi. In voce pass. vel etiam media, transitus fit, non in rem, sed personam. Ita differunt *χρῆσαι* & *χρῆσθαι*; *χρῆσαι* est *utendum dare*, *χρῆσθαι* *utendum accipere*. *φέρειν* est *ferre*, *φέρειν*, *referre*, *reportare*; sic *αἰμνῶναι*, *αἰμνῶναι*. Sic *μυθεῖσθαι* est *locare*, *μυθεῖσθαι*, *conducere*. Ita differunt *ἑγγυῖν* & *ἐγγυῖν*, *ἐγγυῖν*, & *ἐγγυῖν*, & similia; sic *πιδναι*, & *πιδναι*; *διναι* & *διναι*, *ὑποπιδναι* & *ὑποπιδναι*. *τίθω* μὴ ἢ νόμον ὁ νομοθέτης, *τίθω* ἢ νόμον οἱ *δυναστεύοντες*, ἢ οἱ *αἰσχύνομενοι*, *legislator* qui *legem fert*, eam *τίθω*, *populus* cui *fertur*, & qui *accipit*, *τίθω*. Sic *διναι* *ὑποπιδναι* sive *ἐγγυῖν* dicitur *debitor*, qui rem suam oppignerat, at *διναι* dicitur *creditor*, cui res opposita est & oppignerata. Pollux, *ὑποπιδναι* *διναι*, ὁ *δανιστής* *ὑποπιδναι* *διναι*, ὁ *δανιστής* *χρῆμα*.

Χρῆμα ὑποπιδναι *ἀλλοτρίαν πρῶτα*] Veteres nullum animal in proprios usus mactabant, quin ejus aliquam partem Diis consecrarent adolendam: hinc *ἱεῖον*, quod proprie est *sacrificium*, significat etiam *quodvis animal quod in cibum mactatur*: *ἱεῖα* sunt *ἀπὸ τῶν τε θηρίων τε*, pecudes qua mactantur in usum & in esum hominis; animantes, quarum vescimur carnibus. Hinc ille canon in prima synodo Apostol. quo jubentur novi Christiani *ἀπὸ τῶν τε θηρίων τε ἀνιδωδέντων*, h. e. abstinere carnibus hostiarum, qua idolis sive Diis gentilium mactata fuissent: quippe (ut dixi) raro admodum solebant veteres ad vescendum adhibere carnes ex majoribus animalibus, nisi Deo alicui immolatis: unde *ἱεῖα* passim apud auctores dicuntur omnia animalia quibus vescabantur, ut oves, boves, sues & similia. Hinc *ἄδυνά* *ἱεῖα* *καταδίδωμι*, proverb. de homine impio improboque, qui animalia sc. mactaret, nec eorum partem aliquam numini consecraret, nec offerret; neque certe aliter sumi videtur hæc vox apud Homerum, in loco illo insigni *Iliad.* *χ.*

— *ἔπειτα δ' ἔχ' ἱεῖον, ἐδὲ βοῖον,*

Ἀργείοισιν, ἃ τὸ πρῶτον ἀέθλια γίνεσθαι ἀνέχεον,

Ἀλλὰ πρὶν ψυχῆς θύει "Ἑκτορ" ἱπποδάμοιο,

quandoquidem non pecudem neque bovis pellem Captabant; Hesych. tamen *ἱεῖον* ibi exponit *καίδιον*, h. e. pellem ovinam, quia sc. sequitur *βοῖον*, pellem bovinam. Sic apud Xenoph. Polyb. aliosque historicos *ἱεῖα* passim sunt animantes, quarum vescimur carnibus: non autem sacrificia, quæa diuodum sæpe per incogitantiam vertunt Interpretes,

tes. Diog. Cynicus apud Diog. Laert. morem hunc epulandi in sacrificiis vellicans reprehendit, absurdum quippe esse & incongruum. Τὸ δὲ μὴ πρὸς τοῖς θεοῖς ἰσθ' ὁρίσας, ἐν αὐτοῖς δὲ θυσιῇ κατὰ τὴν ὁρίσας διατελεῖν, ut homines pro sanitate Diis sacra facerent, & in ipsis sacrificiis contra sanitatem epularentur: & Porphyrius inter alia, quæ adducit adversus κρωφάνας, etiam hoc habet, non recte sequi nec inferri ἐκ τῆς ζωοποιίας τῶν ζωοφάγων, nec si animantes in Deorum victimas hostiasque jugulentur, ideo necesse esse ut etiam in hominum esum epulasque maculentur, καὶ ἀποχρῆς lib. 2. ἡ, εἰ δαίμονιν ἢ θεοῖς, ἢ ποτὶ δυνάμει, θύσαι ἢ ἡμῶν περὶ ἑαυτῶν (διὰ πῶς αἰτίας, εἴτε γνωστέας, εἴτε ἀγνώστες ἀθεοφρονεῖς) διὰ τῆς τοῦ θύσαντος ἐξ ἀνάγκης διὰ τὴν ζωὴν sed (ut diximus) hæc duo semper erant conjuncta, sacrificia & convivia, θυσιῇ καὶ δεῖπνῳ, eademque animalia in utrumque usum maculata. Atque hoc argumento non male utuntur graviss. Theologi, ut probent esum carniū in usu fuisse ante diluvium, etiamsi non occurrat expressa mentio concessæ homini κρωφάνας, nisi post cataclysmum; sed & antea permixtum fuisse humano generi vesci carnibus animalium, exinde licet colligere, quia etiam primi homines sacrificia obtulere ex Dei instituto; fuit autem hoc usitatum in sacrificiis, ut qui Deo sacrificant ex altari vivant, imo etiam convivium instituant, ad carniū sacrificiū partem comedendam.

Ἄλλοι πῖοντες] Theophr. hunc hominem sale perspergit, quod ipse carnes; Postquam sale asperferit. Πῖοντες est particip. aor. 1. coincidens tam literatura quam accentu cum accusat. plur. form. ab adjectivo πῖος quemadmodum & πῖοντες particip. præf. coincidit cum adjectivo comparativi gradus πῖοντες a πῖος pro πῖοντες ut βεβῖοντες (a βεβῖος pro βεβῖοντες) coincidit cum particip. βεβῖοντες a βῖ. fervens, ebullio. Unum hoc est ex verbis in πῖον quæ formant fut. per πῖον. Nam omnia verba quartæ conjug. quæ habent πῖον character. formant fut. per ξ, ut πῖον πῖξω, παῖον, ὀρίον, φείον-ξω, νύον-ξω, &c. pauca tantum excip. Ea sunt ἰρίον remigo, σῶ, βεβῖον ebullio σῶ & sic πῖον aspergo, conspergo, πῖον. His addunt nonnulli Grammat. ἰνῶον, unde ἰνῶον aor. primus apud Hesychium, poet. gem. σ, pro ἰνῶον, quod exp. καταχέαι, καταπλάσαι, perfundere, oblinere: νῶον complano, condenseo, stipio, adaequo; cum tamen apud Homer. sit ἰνῶξ per ξ, ab hoc verbo, Od. φ.

Ἄλλοι δὲ γάλα ἰνῶξον,---

i. e. ὀρίων Hesych. stipavit, condensavit. Et denique λῦον video, de cuius tamen fut. dubitat Eustath. nam fut. λῦον est a λῦον, lapido, lapidibus obruo; quis igitur scit annon λῦον (video) faciat λῦξω, inquit ille. Λῦον μὴ λῦον, πῖ λῖον, δι' ἵν' ἵν' γὰρ λῖον σ, νόμος μῖλοντος λῦον δ, τὸ βλίπω, ἐκ θυσιῶν περὶ ἑαυτῶν σ, καὶ πρὸς διαβολῶν ἐκείνῳ, καὶ αἰς ἐκείνῳ. εἰ δὲ τὸ μῖλον τέτα ἢ λῦον ὅτι τὸ λῦξω, τίς οἶδ' ἢ; Grammat. certant, & adhuc sub iudice lis est, quanquam vestig. fut. huius verbi per simplex σ, compareat in verbali composito λῦοντες, (ἀόρατος invisibilis) quod non potest servare analogiam, neque regulariter deduci a fut. λῦξω, sed a λῦον ita & simplex verbale νῶον a νῶον, i. e. καταπλάσαι, densatus

densatus, confispatus, non potest originem suam accerfere, neque agnoscere a futuro *νέω*, sed a *πάω*. Ἄλλ' vel ἄλλοι *πάω*ν, *sale* vel *salibus* *conspargere*, est quod uno verbo Græci dicunt *παράσπειν*, *condire*, *sale condire*: Proprie igitur hoc verbo utitur hic Theophr. & (ut loquuntur Grammat.) *παρασπείω*. Nam hoc verbum *πάω*ν absolute, & per se positum, significat *sale condire*; Eustath. *πάω*ν, τὸ ἐπιπίπτειν ἄλας πρὸς τὰς χεῖρας generaliter *aspergere*, & specialiter *salem aspergere*. Homer. in *Il.* l. v. 214.

Πάω δ' ἄλλος δέω.

Theocritus in *Pharmaceut.*

Πάω ἄλα, ὃ λέγα πάσι, τὰ ἀλφιδῶν ὅσα πάω,

ut Hom. *πάω*ν ἄλλος, ita enim lego cum cl. Heinsio, non *πάω* ἄμω, ut vulgo. Lucian. *πέπυστα* ἢ ἄλλ' ὅτι τὸ πῦρ, ἂν pro *ας*, Ἀπικατί-
ερος. A *πάω*ν sic *πάσων*, & *ἐπίπασων* sunt autem *ἐπίπασα*, τὰ ἀλφιδῶν, *mole* seu *farina* qua *insperguntur*, *cibis* *puta* aut *sacrificiis*. Πάσων autem est ἔντ' ἀλφιδῶν *μαμυλῶν*, *pulmentum farina mixtum*, subactum, & maceratum, unde forte nostrum *paste*, h. e. *massa farinae*, aqua aut vino aut melle macerata. Denique (ut de hoc verbo absolvam) *πάω*ν in sua latitudine triplicem significationem obtinet: est enim vel vox *ἐκτριχῆ*, ut ἡπτα φέρματα *πάω*ν vel vox *μετατριχῆ*, ut Πάω δ' ἄλλος δέω vel vox *ποικιληκῆ* aut *ὕφανη*, ut ἐν τῷ θρόνῳ *ποικίλα* *πάω*ν, vario *flores colore intexebat*, *inspergebat*: *πάω*ν postremo hoc sensu est *ποικίλειν*, ab Hebr. פספס *Pasas* vel פס Pas, *defecit*, *imminutum fuit*, quasi in *frusta dispersum*, *dissectum*, *minutum dispersum*, unde פס *frustum*, *particula*; & *multicolorem* illam Josephi, & *variegatam tunicam*, *tunicam frustorum*, פספס תונת i. e. *versicolorem*, variis particulis diversorum colorum *confutam* aut *contextam*, LXX. *χρῖστα* *ποικίλων* vocant, quia *πάω*ν est *ποικίλειν*.

Ἄλλ' *πάω*ς] *Salibus conspersis*. Cum 3 igitur casibus junctum reperimus hoc verbum, cum de *salis aspergine* usurpatur: cum genit. ut apud Homer. *πάω* δ' ἄλλος δέω cum accusat. ut apud Theocrit. Πάω ἄλα *insperge salem*: & cum dativo, ut hic apud Theophrast. ἄλλοι *πάω*ς. Respergi *salibus* *folere* *carnes* ad earum *conservationem* nemo non intelligit, qui vel *micam salis* habet in corpore; atque hinc ἄλλος δέω, *sal divinus*, a Poeta dicitur, διὸν ὅτι πολὺ *παρεμύειν* *ποιεῖ* τὰ ἀλίπασα, Eustath. quia *res conservat*, & *durabiles facit*, & a corruptione & putredine vindicat: quanquam & alias rationes illius epitheti assignant Grammatici, de quo videndus porro Plutarch. in *Symposiac.* Ab ἄλλος fit Lat. *sal*, vel per metath. vel per prosthesis ὦ σ. namque derivatum a Gr. aspirato in initio, sæpe transit in *s l* at. ut antea monui non semel. ἄλλος mare & ἄλλος *sal* iter differunt, quia ἄλλος mare *fœmin.* est, ἄλλος *sal* mascul. deinde ἄλλος mare in singul. tantum, at ἄλλος *sal* in plurali sæpius, ut ἄλλος. & hoc in loco ἄλλος. In hoc conveniunt, quod neutrum fere legitur, nisi forte raro, in recto singul. ἄλλος, sed tantum in obliquis, ut ἄλλος, ἀλλ'. ὅς, pro ἄλλος, dicitur ἄλλος ἄλλος, neutrum pro *sale*. Sed ἄλλος ἄλλος, tanquam *δρῦός*.

Ἀκόλυντον] *Servum, affectum, pedissequum*, quem Latini a *pedibus* vocant;

vocant; ἀκόλυδοι ἢ συνδίπλων, Xenophon. Veteres quoties ad convivium irent, ἀκόλυδοι suos habebant, quibus inter cœnandum apophoreta tradere solebant, quæ domum suam asportarent. Etiam comites convivarum ἀκόλυδοι dicebantur, quos (ni fallor) Horat. *umbras* appellat (*locus est & pluribus umbris*) quia ad cœnam ibant a convivatore non vocati, sed a vocatis ducti, eos viz. sequentes, ut umbra corpus: de his agit Plutarch. *Conviv.* Qu. Lib. 7. quos & σκιάς ait Græcis nominari. Unde & canes eos alicubi opinor vocat Martialis, canis enim ὅς ζῶν φιλακόλυδον, inquit Eustathius.

Lucian. in *Hermotimo*, de guloso quodam philosopho, μόνον ἀεὶ δμῶ παραλῶν τὰ κρέα, ὅποσα τῶ παιδί κατόπι ἑωπὶ παραδίδωκε, καὶ σιμνιμῶθ' ἐπιμαλῶς τὸ ἄπ' ἐμεῖν καθεύδει, acceptis numeratisque carnibus quas a tergo stanti puero asservandas tradiderat. Ob hunc morem reservandi cibi, tradendique τοῖς ἀκόλυδοις, nigro carbone notati erant *gluttones*, gulosi proceres. Ἀκόλυδοι proprie sunt pueri, qui viros nobiles & honoratos honoris causa sequuntur, ab α & κλύδθ, quasi ἀμα κλ. ut ἀλοχθ, &c. Οἱ ἀκόλυδοι etiam gen. *servi* sunt aut *famuli*, quemadmodum *followers* nos vulgo dicimus. Aristoteles, τοῖς γὰρ ἀπὸ τοῖς ἀνδρῶν χρεῖσιν καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶν, ὅσπερ ἀκόλυδοις, διὰ τῶν ἀδελφῶν. *Inopes uxore & liberis, perinde ac ministris & famulis, utuntur necessario, quia servos aliunde non habent.* Sed hic vox ἀκόλυδθ pressiori & strictiori sensu usurpatur, pro eo quem nos dicimus *a lackey or page*, quæ pōsterior dictio (ut hoc obiter notem) videtur a Gr. πᾶς derivari, mutando i vocalem in j conson. *page*, quemadmodum sæpe hanc literam legunt & pronuntiant in lingua Gallica. Martialis incivilem hanc & impudentem γαστριμαργίαν non semel nequiter tangit & sugillat: bina saltem epigrammata ad hanc rem spectantia nec possum mihi temperare quin huc adducam, tam lepida sunt & elegancia;

Omnia cum retro pueris obsonia tradas,

Cur non mensa tibi ponitur a pedibus.

quia scilicet ἀκόλυδοι a tergo stabant, & a pedibus h. e. *pedissequi* vocabantur. Idem in Cæcilianum, lib. 2.

Quicquid ponitur hinc & inde verris:

Mammas suminis, imbricemque porci,

Communemque duobus attagenam,

Mullum dimidium, lupumque totum,

Muræque latus, femurque pulli,

Stillantemque alica sua palumbum.

Hæc cum condita sunt madente mappa,

Traduntur puero domum ferenda:

Nos accumbimus otiosa turba,

Ullus si pudor est, repone cœnam;

Cras te, Cæciliane, non vocavi.

nirifice & eleganter.

Migravit in Latium vox ἀκόλυδος, nec vox solum, sed & res & ordo. Nam *Acoluthos* ordinem quandam sacrum, unum scilicet ex septem

septem esse volunt οἱ Παπομενῆτες. Acolythorum autem officiū esse aiunt cereos ferre; sequi debent, non præire. Ita viz. fieri solet; sint ordines in Ecclesia Romana, tamen nullus est ordo.

Εὐαχὺ τίμη.] Ἐδῶς δαιμόνιος ξείνων, — Homerus Odyss. 2. 443.

Κριωπώλης] Lanius, *carnium venditor, carnavius*. Composita ex κρέας, caro, habent ω in secunda syllaba; quia fiunt a genitivo contracto, κρέατος, ατος, ως. Sic κριωτομία, *carnium distributio*; κριωφάτης, *carnivorus*; κριωπώλης *carnium venditor*; & tamen composita a κέρας, cornu, & ἦρεκε *senectus*, quæ nomina sunt ejusdem γένους contractorum faciunt per ο, ut κερειλάσης, κερειδίον, κερεισσοτον, κερεισοκάλιν, -- κερεισίν, -- κερεισίν, &c.

Εἴ τι χρήσιμον αὐτῷ γίγνηται] Valde mihi aridet Cl. Casauboni conjectura, qui pro χρήσιμον legit χρήσιμος, ita enim sensus & syntaxis loci omnino postulare videntur; si quo modo illi utilis fuerit; ut si accusativi casus sit, non recti; pro πρὸς κατὰ τι, si qua in re bonam illi operam navaverit: aut si unquam de illo bene meruerit; quæ frequens est rogandi & obsecrandi formula. Homerus Iliad. A.

Ζεῦ πάτερ. εἴ ποτε δὴ σὺ μὲν ἄθανάτοις ὄνῃσιν

ἢ ἴππει, ἢ ἔρῳ, τὸ δὲ μοι κρήλων ἰέλδωρ.

Aristot. 2. Polit. Χρήσιμος μὲν γὰρ εἶναι ὅσων. Et paulo ante χρήσιμος δ' ὅσος τῆς θεοσύνητος πρὸς εἶναι. Nam eodem modo dicunt Græci χρήσιμος εἶναι, & χρίσις. πρὸς εἶναι, ad nullam rem utilis.

Ἐσηκὼς πρὸς τῷ σταθμῷ] Libra vel bilanci assistens; stans ad trutinam. Σταθμός est λίξις πολύσημος putavi aliquando σταθμὸν hic positum fuisse pro taberna aut officina *carnaria*, quam κριωπωλείον Græci dicunt; non autem pro *statera* aut *trutina*, quia statim sequitur vox synonyma ζυγός in eadem sententia: & omnino infrequens est minimeque auctoribus usitatum in eadem periodo duo synonymia pro eadem re adhibere. Sed profecto σταθμός nunquam (quod scio) ponitur pro taberna aut officina mercatoria, in qua merces venales proficiant, sed vel pro diversorio aut stabulo, vel caupona, vel etiam pro casa pastoritia, seu tugurio rustico, pro οἴκῳ ἀγροτικῷ, ut apud Homerum sæpe: unde σταθμός ποιμήνιος, *stabulum vel tugurium pastorale, casa pastoritia*. Iliad. B.

Ἦν τε μυῖδων ἀδινδων ἴθνη πολλὰ,

Αἱ τε κατὰ σταθμὸν ποιμήνιον ἠλδοκυσιν

Ὡρὴ ἐν εἰχελνῇ, ὅτε τὸ γλάρος ἀγρίος δούψ.

Et alibi Iliad. Π.

----- Ὡς ὅτε μῦμα

Σταθμὸς ἐν εἰχελνῇ ἀγροτικῇ κατὰ πύλας.

Ubi iterum habemus eandem parabolam & similitudinem a muscarum gente desumptam. Ita enim grandis ille vates, & sublimis ille aquila poetarum, non semel ad muscas descendit, & a rebus etiam infimæ minimæque naturæ comparationes adducit. Sed σταθμός hoc in loco aliud est viz. πλάστιγξ, *bilanx, libra*, seu totum illud instrumentum

tum quo res appendimus & ponderamus; idem quod ζυγός, πρυτάνη, πάλαιον nam hæc quatuor ζυγός, σαθμός, πρυτάνη, πάλαιον, συνωνυμῶσι ἀλλήλοις, ut loquuntur Grammatici; quanquam ζυγός hoc in loco strictius sumi videtur, viz. synecdochice pro altera lance in qua res pensiles imponuntur.

Ὅς-εἰς εἰς ζυγὸν ἑμβάλλειν] *Os in lancem injicere*: & cui bono? certe carne opus est, si satur esse velis: sed hoc nimirum est μῆλον ἑίδως, os inter carnes. Et merito iste canis ossa quærit, ὁ ἀναίχων, ὁ κωῶς, κωῶτης, κυνὸς ἑμμετ' ἔχων viz. totus est hic homo æs & os, mala mens, malus animus, dura frons, duralingua, æs in fronte, os in manu: ac, si carnem non possit, saltem os aliquid per vim aut fraudem, aut impudentiam, a macellario extorquebit: igitur tanquam mantissam, & ἐπεὶ περὶ δόλους μίρει, præter debitum cibi pondus, ne nihil lucretur, saltem ὅς-εἰς εἰς τὸν ζυγὸν ἑμβάλλει quod videtur proverbialiter dici posse πρὸς δουλίας πρὸς, de duro, & fordido, & avaro emptore; saltem osciculum plus æquo obtinebit. Longe alia ratione, impudens quidam nebulo lanionem mercibus suis aliquando emunxit & fraudavit, eumque inter emendum παρακρίσαντο fabulam, prout accipi, vobis impertire non gravabor: Impudens quidam & ahenæ frontis homuncio (qualem hic describit Theophrastus) dum iter faceret, forte in lanionem incidit mercatum cuntem cum suis carnibus; rogat quanti bovinas venderet; duo drachma pondo, respondit ille; tum nebulo, esto, inquit, da mihi tot pondo carniū, & habebis pretium, quod petis, in numerata pecunia. Tum ille carnes una cum ossibus (uti fieri solet) in lancem imponere, & appendere: at vero (inquit ὁ ἀναίχων) ego non pro ossibus, sed pro carnibus tantum, pactus sum, simulque omnia ossa denudare & abjicere, donec macellarius perdita hominis fraude & impudentia pactum redimere cogeretur. Hoc non erat ὅς-εἰς εἰς ζυγὸν ἑμβάλλειν, sed ὅς-εἰς εἰς τὸν ζυγὸν ἑμβάλλειν, utrobique tamen per ἀναίχωντιαν & impudentiam.

Εὖ ἔχῃ Bene habet. Plene & ἐπιλόγως alioquin in hujusmodi disjunctiva oratione hæc phrasis, seu formula, εὖ ἔχῃ, eleganter sæpe reticetur ἑλληνικῶς quod ἀναπαύομενοι Gr. vocant, & est ἡμεῖς ἡμεῖς λογίας, cum præteritum ἀπόδοις sive membrum illud quod priori respondeat. Talem λόγον ἀναπαύομενοι habemus in Evang. Luca c. 13. v. 9. Καὶ μὴ ποιῆσαι καρπὸν, subaud. καλῶς, vel εὖ ἔχῃ (ita enim nos sensum supplemus in versione nostra vernacula) sin minus, εἰ ὅ μὴ, εἰς τὸ μέλλον ἐκεί-φεις αὐτῶν. Simile illud Aristoph. in Pluto. Καὶ μὴ ἀπορῆναι μόνον Ἀγαθῶν ἀπάντων ἔσθαι αἰτίας ἡμῶν ὑμῶν, subaudi, ego vice-ro-vel-bene est, εἰ ὅ μὴ, ποιεῖται ὅ-ς. Homerus Iliad. A. 135.

Ἄν' εἰ μὴ δώτα π γέρε μωάδουμοι Ἀχαιοί,
Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως αἰνέξιν ἴσται.

deest, bene erit, ita ego acquiescam: sequitur enim Εἰ δέ κα μὴ δώτασι, Claudicat syntaxis, inquit Eustathius, χωλεῖται ἡ σύνταξις. καὶ μὴ ἴσται ἐκ-πρὸς αὐτῆς ἀπέρπται. Thucydides, Καὶ εἰ μὴ συμβῇ ἡ πῖσις, Siquidem succedet copulatus, bene erit, ita scilicet res fuerit confecta. Sophocles, Εἰ μὴ τις εἴν ἔξειται εἰ ὅ μὴ, λίγα. Siquis exierit, bene est; sin minus,

in dic. Thucydides iterum, lib. 4. Ἦν μὲν ἀνταπλεῖν ἰδίῳσι σπρίον ἐν τῷ ὑπερχωρίῳ· εἰ δὲ μὴ ἔχοι. Xenophon K. Π. lib. 8. in oratione illa quam Cyrus habuit ad filios paulo ante mortem, Εἰ μὲν ἔν ἐγὼ ὕμνεῖς ἱερῶς διδάσκω οἷς χρὴ περὶ ἀνάγκης εἶναι, bene est; εἰ ὅ μὴ, ἔχοι. alibi tamen, viz. lib. 7. ejusdem operis, idem Xenophon ἐπιτάξας posuit, in hujusmodi sententia, εἰ ἔχῃ· quanquam doctissimus vir Hen. Stephanus in illum locum suspicatur verba, εἰ ἔχῃ, ex Scholio in textum irrepsisse.

Χολίμιον] Intestinum; est diminutiv. a χολίξ, quasi dicas intestinulum. Sunt autem αἱ χολίαι, τὰ ἔντερα, idem quod χολάδες. Aristoph. in Pace,

Ὅσον ῥήσοις ζωμὸν ἡμεῶν τεταῖν,

Ὅσας ὃ κατὰ χολίαις ἰσθμὸς κ' κρέα·

ubi Schol. χολίαις exponit τὰ ἔβον παρὰ ἔντερα, crassa boum intestina Ammonius inter χολάδες & χολίαις sic distinguit, ut χολάδες sint τὰ ἔντερα, intestina, & χολίαις, αἱ τῶν βοῶν κοιλίαι, boum ventres. Χολίξ ergo erit omasum, echinus, atque ita χολίμιον hoc in loco vulgo reddere licet a tripe. Plerique tamen Grammatici hæc duo nomina confundunt, ita ut idem prorsus significant αἱ χολίαις, & αἱ χολάδες, viz. τὰ σπλάγχνα, ἔντερα, intestina. Homerus Iliad. Φ.

Γαστέρα γάρ μιν τῷ σπινθὶ παρ' ὀμφαλὸν, ἐν δ' ἄρα πᾶσαι

Χωτὸ χαμαὶ χολάδες.

Sancivit enim in ventre juxta umbilicum, effusa autem humi sunt omnia ejus intestina. Dicuntur autem intestina χολάδες, παρὰ τῷ χολίῳ, inquit Eustathius, quia flava bilis in illa confluit, ἐπὶ εἰς αὐτὰ συρρεῖ ξανθὴ χολή· vel παρὰ τῷ κοιλίῳ a cavitare, οἷοι κοιλάδες· vel παρὰ τὸ κόλον a cibo, αἷς τ' τροφῆς δοχεῖα, quia ciborum sunt receptacula. Hesychius, χολάδες τὰ ἔντερα, παρὰ τὸ καχάδης, quasi χαλάδες, quia intenduntur & remittuntur sive laxantur, pro copia cibi, aut inopia.

Θίαν ἀγορεύου] Spectaculum emere, h. e. locum aut sedem in theatro, soluto pretio, quod lucar vel lucare Latine dicere licet, a nemoribus & lucis, in quibus sacra & solemnia Diis fiebant; Græce θεωρεῖα χρήματα de quibus ad Demosthenem. Gratis in theatro ludos spectare non licebat, uti nec apud nos, cum ludi erant: nunc enim non nisi sævus ludus est in hoc belli theatro. Sed Athenis (inquam) lucar pendii solitum ab iis, qui locum in theatro habere vellent. Hunc morem τὸ ἀγορεύειν τῷ θίαν sive emendi loci in spectaculis primus introduxit Pericles, quem aiunt primum fecisse τὴν τῶν ἀνθρώπων. Atque utinam soli loci in theatro essent τῶν ἀνθρώπων, nec ulli alii loci nec in Ecclesia nec in Republ. unquam essent promercales neque vendibiles! Pauperes, & quibus res erat angusta domi, ne iis nimis angustum esset etiam theatrum, certam pecuniam de ærario viritum sumebant, ut haberent unde possent summam illam facere, & locum sibi ad spectandum sumere, quod θίαν ἀγορεύειν vocabant. Hinc tam multa legimus apud Demosth. de pecuniis theatricis; de quibus non alienandis, neque intervertendis, tanquam pro aris & focis, contendebant plebs Atheniensis; spectandi pretium pendebatur redemptoribus theatri, qui Græcis Θεωρονοίαι, & θεωροπώλαι dicebantur: ii enim

extructo theatro sedes, five locos, spectatoribus vendebant, unde dicti διατροπῶλαι, οἱ διὰ ἀπομεινῶντες, inquit J. Pollux. Merces autem hæc, seu pretium spectaculi, erant 2 oboli. Aristoph. in *Vespis*, 1184.

Ἐγὼ δὲ τιθεμένης πόπον ἔδωκεν,
Πᾶσι ἐς Πάρον καὶ ταῦτα δὴ ὅλον φέρων.

Schol. ἰκεῖν διαρῶντες τὰς δύο ὁλοὺς παρέχον. In festis & feriis Græcorum (quo tempore solemnia & spectacula exhiberi solita) magna hominum turba & frequentia (uti fit) ex vicinis populis Athenas confluere solebat: Atque hæc omnis peregrinorum confluges apud amicos, quibuscum jus hospitii esset, ex more divertebat. Cives igitur, & incolæ, hospitibus suis hac in re providebant, iisque locos in theatro parabant. Sensus igitur hujus loci est, *Solet iste ἀναιχωνίς, cum pro hospitibus suis δῖον ἀρετῆς, etiam sibi & domesticis suis providere, ex aliena viz. pecunia.* Siquidem ex illo pretio quod ejus hospites pro lucrari solvunt redemptoribus theatri, ipse & pueri, & pedagogus, gratis fruuntur spectaculo: atque hoc est quod ait Theophrastus, μὴ δὲς τὸ μίση. Ita vel hospites ejus plus quam par est pro spectaculo pendunt, vel Theatropola minus accipit: utrinque immodentissimus hic homuncio & rem pariter & fraudem facit.

Χαλκίαι] Erant vasa balnearia, ænea, vasa sc. magna, & vasti oris, in quibus aqua balneorum cal fieri solebat: aliquando per simplex, χαλκίον & sic apud Pollucem, ubi agit de supellectile balnearia (ex vetere Comico) "Ὅς πε πύλον ἥκας ἔχων, καὶ χαλκίον, ἢ τι ἄλλ' ἁπλοῦς. Atque ita in N. F. τὰ χαλκία pro aramentis, seu vasis aneis, — βαπτιστὸς ποτηρίων, καὶ ξισῶν, καὶ χαλκίον, Lotiones poculorum, & sextariorum, & aramentorum. Vitruvius in balneorum fabrica 3 ænea super hypocaustum vult componi; unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium. Corrupta Græcia hujusmodi vas κεκήμενον appellat, a Lat. cucuma: Martialis, Cucumam fecit Otacilius. Arrian. *Epictet.* L. 3. C. 22. p. 317. Δεῖ ἀπὸν κεκήμενον ἔχειν, ὅπως τὸ θερμὸν ποιῇ τῇ παιδίᾳ, ἢ αὐτὸ λῆσθαι εἰς σκεῦος. Interpr. Fornace illi opus est; potius, cucuma, h. e. æneo seu vase balneario, in quo caldum pueri faciet, ut lavet in cymbio, εἰς σκεῦος, pro ἡ σκεῦος & κεκήμενον videntur idem esse, ita ut posterior vox priorem explicet, & addatur ἐξηγήσας χάριν.

Βάψας ἀρύτρην, βεβῆκε τὴν βαλάνειαν, αὐτὸς αὐτὴν καταχέει] Vas in aquam immergit, intingit, ipseque sibi infundit; balneatoris aut medatini hoc opus fuit, lavantem in balneo aqua perfundere; quod viz. paulo honestius, & cui mica esset modestiæ, facere erubesceret. Ut οἱ βαλάνεις, balneatores, in balneis, sic οἱ βαλάνεις vel lenones, οἱ πορνοδιδάκοντες, aquarii, qui domo in lenonia hoc ministerium sustinebant; unde βαλάνεις, Lat. balliones, dicti lenones παρὰ τὸ βάλλειν ὕδωρ, ab aqua jacienda & effundenda; aquarioli, qui meretrices lavantes aqua perfunderent, quos Græci etiam πωλύτας & παεχότας vocant, dicti & baccariones, a bacarione seu bacrione, quod vasis erat genus, Lat. trulla, quam ἀρύτρην hic appellat Theophrastus; Gloss. Baccario, πορνοδιδάκων. Vae hoc aquam in balneis hauriebant mediastini.

ni, quam super lavantes jactarent & funderent, ad eos perfundendos, & eluendos; atque hinc *baccariones* aquarioli dicti, qui hujusmodi munus obibant in domo lenonia, & lavantibus meretriculis ministrabant in aqua effundenda. Et videtur omnino βλάμνις & --είον dici ab hoc ministerio injiciendi & infundendi aquam lavantibus, ἀπὸ τοῦ βάλλειν seu περσεύειν τὸ ὕδωρ nam περσεύειν ὕδωρ in balneis, idem quod περσαντλέειν, quod opus faciebant balneatores. Ἀρύτμιν ergo *trulla*, *haustrium*, *baccario*. Pollux, de instrumentis balneatoriis, hæc recenset, ἀσάμινδον, πύλον, κρινόν, ἀρύτμιν, ἀρύκαλλον· ἀρύκαλλος, παρὰ τὸ ἀρύειν ἢ βάλλειν τὸ ὕδωρ.

Βάψας ἀρύτμιν] Elliptice & compendiose dictum pro βάψας ἀρύσαντες τὸ ὕδωρ, vel β. α. ἢ ἀρύσαντες τὸ ὕδωρ, καταρχάδης. Sed non minus crebræ quam elegantes sunt apud Atticos auctores hujusmodi Ellipses & βραχυλογία. Et videtur Theophrastus a præceptore suo Stagira compendiosum hunc loquendi morem didicisse: passim enim in Aristotele observare est istiusmodi concisas & ellipticas locutiones, de quibus alias fortasse commodior erit dicendi locus.

Ἀρύτμιν] Ἀγίλημα, Lat. *haustrium*; vas ad aquam hauriendam. Job. 4. Οὐτ' ἀγίλημα ἔχεις, ἢ φρέαρ ὅτι βάδθ'· nescio si sententia, quomodo sponte sua numeros veniebat ad aptos. Nonnus κείδον ἰλυσθεῖς ibi vocat τὸ ἀγίλημα, & totum illum locum sic eleganter παρερρέχει,

---Σὺ γὰρ προχρεῖσθ' ἰκάλῃ

Οὐ κείδον ἰλυσθεῖς φέρες, ἢ χοῖνον αἰείρες

Ὅσος βυθὸς χαλάσειας, ὑποβρυχίων ἀπὸ κόλπων,

Χερσὶν ἀμοιβάζουσιν ἄγων μεταπάσσειν ὕδωρ,

Καὶ φρέαρ ὅτι βάδισον---

Herodotus, ni fallor, καλέειν appellat hujusmodi instrumentū a κέλειν, κέλον lignum, quia ex ligno fiebat. Gr. vocem ἀρύτμιν etiam Lat. retinuerunt, dicunt enim *arytenam* hujusmodi vas, quo aquam & vinum, aut juscum haurimus; generale enim hoc nomen est. Festus de Verb. sign. *Arytenam sive arytenam vas ab hauriendo sic appellabant*. Ita viz. Lat. qui tot vocabula ex Græcis fontibus hauriunt, etiam vas ipsum, quo haurimus, indidem mutuuntur: communiter ἀρύτ. *trullam* vocant, quæ & ipsa vox Gr. est, Græcamque habet originem; est enim vel a Gr. περσεύειν, vel quasi τρύλλω. *Trulla* enim *troulla*, *inversum* pro *torulla* (inquit Scalig.) *dimin. a τρυῶν* est autem τρυῶν τὸ κινεῖν τὸ χύειν, quæ & *trua*, vulgo *ladle*; unde & *truare* τὸ κινεῖν apud veteres. Ἀρύτμιν igitur Gr. generalis vox est, & significat omne instrumentum, cujus usus est ad hauriendum aliquid ex aliquo vase, vel in balneis, vel in culina, vel in mensa; Lat. *trulla*. Plautus,

Lances detergam omnes, omnesque trullas hauriam.

Martial.

Clinicus Herodes trullam subduxerat agro:

Deprensus dixit, Stulte, quid ergo bibis?

Ἀρύτμιν ab ἀρύτω *haurio*: 4 aut 5 sunt vocabula synonyma hujus significationis, omnia ab hoc verbo derivata, ἀρύκαλλος, ἀρύτμιν, ἀρύ-

σχ⁹, ἀρυσάτη, ἀρύματα, omnia ab ἀρύτω *haurio*, quod alterum est verborum in τω, hujus formæ & analogiæ: duo enim tantum sunt hujusmodi verba, viz. Attica facta a verbis in υω, ἀρύω ἀρύτω, & ἀρύω ἀρύτω. Peculiare est hujus nominis ἀρύματα, ut a verbo derivetur. De nominibus ergo hujus terminationis hæc Regula observetur. Nomina fœmin. in αινα hyperdissyllaba ab aliis nominibus derivantur, viz. vel a nominibus in ων, eaque plura; ut a λίσων, λίσαινα, & δρεσκων-αίνα, & λίσκων-αίνα, & δρεσπων-αίνα: vel a nominibus in @, eaque pauciora; ut a λύκ@-αίνα, & Θιδε-Θίαινα, & γνέδ@-αίνα, (notatur τρεΐαινα & τρεΐς); unicum jam excipitur, quod a verbo deducitur, ab ἀρύτω-ματα.

Αὐτὸς αὐτῷ καταχέει Sibi ipse infundere aquam, sc. παρρημολίς u. furpari potest, cum αὐτοδιακονίαν exprimere volumus. Et certe Græci parcmiographi proverbium habent huic non dissimile. Ἐμαυτῷ βαλανύσω, Ipse mihi balneator ero. Zenob. Ἐμαυτῷ βαλανύσω, παρρημολίαι οἰοῖ. Ἐμαυτῷ διακονῶ λήγεται ἢ, ὅταν ὁ βαλανύς νοθραύεται, καὶ αὐτῷ πρὸ λαμβάνῃ τῷ ἀρύματα, καὶ διακονῇ. Utitur hoc adagio Aristoph. in Pace.

Ἀλλ' εἰ ταῦτα δοκῶ, καὶ γὰρ μὲν τῷ βαλανύσω.

Hinc in Sacra Lingua aquam manibus infundere, pro famuli characterē usurpatur. Ita enim describitur Elizeus in *Hist. Regum*, filius Saphat, qui fundebat aquam super manus Elia. h. e. qui ministrabat Eliæ, ei que famulus fuit: est enim proverbialis quædam locutio, qua una actio servilis, eaque maxime usitata, pro toto ministerio synecdochice ponitur: Ministerium Eliæ describitur a quadam parte per synecdochen. Nec enim tantum abluebat heri sui manus, verum alia quoque officia illi impendebat: Martyr in locum.

Καταχέει Inter alia significat etiam λοιδορεῖν, κακολογεῖν, maledicere, convitiari, quasi perfundere aliquem convitiis; quod & πλῴειν, & καταπλῴειν, eodem modo Græci dixerunt. Hesych. καταχέει κακολογῶν. Ut ergo supra Theophr. hominem istum ἀνείχωντον, hoc monstrum impudentiæ, multo sale peripersit, quod ipse sale respergere soleat; ita hic eundem καταπλῴει & καταχέει, quod soleat ipse αὐτὸς αὐτῷ καταχέει, ipse se aqua perfundere, ad vitandos sumptus balnearios; impudenter id quidem, & nequiter, & insolenter. Cæterum ab hoc verbo καταχέει dicitur καταχέλλον, instrumentum supellec. balneat. idem opinor quod ἀρύματα, vas quo aquam infundunt, vel perfundunt lavantes. Meminit J. Pollux & Hesychius qui exp. βαλανυπέκον σκεπῖν.

Οὐ θέμις σοὶ χάρις.] No thanks to you; ita enim nos in lingua nostra vernacula Græcam hanc phrasin, quemadmodum & multas alias totidem fere verbis retinemus. Tota ἀναισχυντία impudentissimi hujus nebulonis huc tendit, viz. πρὸς τὰ λήματα, ut rem faciat, & lucrum quæstumque comparet: est enim αἰχρὸ ἵνεκα κέρδους, ut supra in definitione. Ut igitur supra in spectaculis, ita hic in balneis, eadem fronte se gerit. Gratis spectavit ludos in theatro, nulla soluta stipe neque mercede pro lucrari; atque ita hic gratis lavat, nullo soluto pretio balneatori; utque ibi theatri redemptorem, ita hic balneatorem sua mercede emungit atque defraudat. Quod ut aliquo saltem præ-

prætextu faciat, ipse sibi aquam solet infundere αὐτὸς αὐτῷ καταχέουσι. aquarioli seu balneatoris officium sibi ipse præstat; & discedens dicit τῷ βαλανί, ἡ δούλα σὺ χέεις. Et quid tandem is solvet, qui grates non persolveret? quanquam certe non admodum grandi pretio ei constitisset lavatio, etsi debitam mercedem balneatori pependisset; nisi forte Athenis cariores tum essent thermæ, quam Romæ. Romæ enim non nisi unum quadrantem pro balneatico solvebant, homines saltem plebei; itaque ibi ἡ δούλωτο pro uno æreo nummulo æream suam frontem lavasset. Docet hoc nos M. Cicero, *Orat. pro Calio*, de Clodia, *Nisi forte mulier potens quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneatori*; & Horatius in Sat.

—Dum tu quadrante lavatum Rex ibis.

Pretium quod pro lavatione in balneo pendeatur Balneaticum dixere Romani recentiores. Gloss. L. Gr. Balneaticum: Βαλανεϊάδ. ut & Martiaticum, quod milites accipiebant stipendium; & synodaticum, quod ad synodum convenientibus viatici nomine præbatur.

CAPUT X.

Περὶ Μικρολογίας.

Mικρολογία] Indecora tenacitas five sordida parsimonia; & est species τῆ ἀναιδουσίας, five avaritiæ; multiplex enim hoc vitium est, & in varia genera partitum; uti videre est apud Philof. 4. *Ethic. ad Nicom.* Μικρολόγος (si primam originem & vim vocis spectemus) est proprie qui μικρὴν περιματῶ λόγον ποιεῖται, qui parva rei rationem habet; nec enim facile ostendi potest, quid aliud λόγος in hac compositione significet: qui rem parvam in pretio habet, & magni æstimat; vel, qui sordide rationes inquit, & de rebus minimis computum & calculum ponit. Μικρολογία igitur illa species avaritiæ est, quæ non tam in accipiendo modum excedit, quam in dando deficit; μικρολογία sunt, qui non τῇ λήσει ὑπερβαλλουσιν, sed τῇ δόσει ἐλλείπουσι, qui non aliena appetunt, sed suis tantum servandis student, quibus tanquam sacris parcent. Hi sunt quos Græci vocant κίμβικας, πειδωλές, γλιχρὲς, ἀνίπες & σκνιπές, κυμπεύς & ῥυπαρὲς, καρδιαμολύφες, ῥυποκονδύλεις, πρυσίδες, quæ omnia vocabula sigillatim evolvere jam non vacat; unicum tantum excerpam, viz. ῥυποκόνδυλος ῥυπος. (inquit Chiliastes) a Gr. dicitur homo sordidus & impendio parcus; ducto cognomine ab iis, quibus sordes in unguitibus resident, nec tantillum sumptus facere volunt, ut tonsori dent nummulum qui eos repurget. Ρυπος proprie sunt sordes, quæ in summis manuum & digitorum unguitibus colliguntur; κόνδυλος est articulus, five nodus digitorum: extremas igitur sordes hæc vox significat, adeoque hominem perparcum & impense sordidum, qui ne gry quidem i. e. ne ipsas quidem unguitum & digitorum sordes libenter περιέειδῃ aut perdere sustineat; qui (ut inquit

inquit Hom.) εἰδ' ἄλλα δίδω, & (ut Theocritus) εἰδὲ καὶ ἰὸν ἀποτρίψας πρὸ
 δίδω valde enim profusi & liberales sunt Græci erga hos avaros, &
 mire luxuriant in eorum sordibus exprimendis. Philolophus 4. Eth. 3, ubi
 agit de hac metropoli vitiorum (quemadmodum eam vocavit Diog.)
 viz. avaritia, 3 aut 4 horum nominum congefist; φειδωλός, γλιχρός,
 κίμειος, πάντες τῇ δόσει ἠλείπυσαν & paulo post, τῶν δ' οὐκ ὁ κίμειος,
 οὐκ ὡς οὐκ οὐκ. Latini etiam imitantur copiam Gr. dum dicunt *ava-*
ros, deparcos, tenaces, sordidos, strictos, aridos, &c. in exprimendo
 hoc vitio etiam lingua nostra Græcam sequitur, sed longo intervallo:
 dicimus enim hominem *μικρολόγον* & *κυμαπερίσω*, *mip-cheese, pinch-penny,*
clutch-fist, &c. Obscura sane hæc vox est *ρυπαρόδουλος*, nec tonsori-
 bus nota, nec (ut opinor) ad tonsores quicquam pertinet: nec
 enim mihi placet omnino ista hujus vocis ratio quam affert Erasmus,
 hominem viz. impense sordidum, & præparcum, *ρυπαρόν*. sic dici a
 parcendis *sumptibus tonsoriis*, quia viz. *nec tonsori nummulum dabit ad*
repurgandas unguium sordes: neque enim tonsoris id munus est pur-
 gare digitos, aut ungues secare, sed crines; certe *ρυπαρόν* dicitur ab-
 solute & simpliciter *homo sordidus*, a sordibus sc. quæ manibus ad-
 hærescunt, nullo respectu habito ad tonsorem aut ejus mercedem. Lu-
 cian. *Dialogo* cui tit. *ἑρμ. Τραγ.* deambulabam (*inquit*) in Ceramicō,
 ἐποῶν ἄμα τῷ Μνησίδῳ τῷ μικρολόγῳ, ὃς ἐκκαίδυκα δαΐς ἱστῶν, ἀλατρώοντα
 μένον κατ' ἰδοῖς, γέροντα κακῶν ἡδὴ καὶ κορυζῶντα, 16 Diis epulum præbens,
 unicū gallū immolavit, eumq; vetulū. Siracides 14. 3. Ἄνδρες μικρο-
 λόγοι καὶ καλὸς ὁ πλεῖτος, Viro sordido & tenaci divitiā non sunt bona.

Φειδωλός] Tenacitas, parsimonia, parcendi studium; & semper in
 malum sumitur; a φειδωλός, *parcus, tenax*; quæ vox etiam plerun-
 que in vitium, aliquando tamen est *sobrius, modestus, temperans*. Sic
 γλαῦστας φειδωλὸν dixit Hesiod. *linguam temperantem*;

Γλαῦστας τὸν θησαυρὸν ἐν ἀνδράσι πρὸς ἀρετῇ

Φειδωλός, πλεῖστη ὅς τις κατὰ μέτρον ἔσσης.

Sed cum de persona dicitur φειδωλός, semper in pejorem partem su-
 mitur, & significat τὸν μικρολόγον. Atque sic differunt φειδωλός &
 φειδωλός, (ut λητὴ quartæ contract.) φειδωλός semper in malum sonat,
 denotatque *sordes & parsimoniam*: at φειδωλός plerumque in meliorem par-
 tem sumitur. Sic in illo celebri hemistichio Hesiodi.

Δενδρ' ἐν πυθμῶνι φειδωλός,

Sera in fundo *parsimonia*; ubi honesta & laudabilis parsimonia aut li-
 cita intelligitur, quæ etsi in summo acervo, vel in medio vasis pro-
 fuerit, at certe in imo & fundo sera est & inutilis. Φειδωλός apud Hom.
Odyss. E. 92. est ἱλαρός, *misericordia, temperantia, abstinentia*;

Κτήματα παρδύπυσαν ὑπερβῆσαν, εἰδ' ὅτι φειδωλός,

Opes consumunt immodice, nec sibi temperant, nec ulla est temperantia;
 nec abstinentia. Alibi idem poetarum princeps pro φειδωλός habet
 εἰδωλός, -μυδ' ἔπ' ἰδ' ἔρον Ἐσω φειδωλός. Tria igitur hæc nomina conjugata
 sunt, & synonyma, φειδωλός, & -λίαν a φειδωλός, *parcus, tenax, avarus,*
 vel

vel potius contra, adjectivum *φειδωλός* a substant. *φειδῶ*, addendo *λῶ*, quæ frequens est terminatio paragoga adjectivorum apud Græc. De hoc igitur nomine *φειδωλός* (quantum ad ejus derivationem & accentum) hæc 2 Reg. observentur. 1. Adjectiva omnia hyperdissyllaba in *λῶ* desinentia (ubi illud *λ* non est de radice thematis) fiunt a futuro primo activo, mutando *σω* in *λῶ*, habentque *υ* in penultima ut a *ρίγιω-ήσω* *ρίγιλός*, *horrendus*, *κατωργήλός* a *σωπάω-ήσω* *σωπιλός*, *laciurnus*; ab *ἀπατάω-ήσω* *ἀπατιλός*, *fallax*. Sic *ὕψιλός* quasi ab *ὕψιω-ήσω*, etsi non leg. hoc verbum nisi in tertia circumflexorū. Duo tantum hujus formæ observavi, quæ verbalia sunt a tertia præter. pass. *νίξιλός*, *exoletus*, *ευανιδός*, ab *ἔξιμι* *exeo*, *evanesco*, tertia præter. pass. *ἔξιπαι*, unde *ἔξιπαιλός*, & *ἔξιπιλός*, Etymol. *παρὰ τὸ ἔξιπαι τὸ δῆλον* & *αἰχμητῆλός*, *rudicus*, *verecundus*, a tertia præter. *ἔχωνται*, ab *αἰχμαῖος*. Duo alia sunt in *λῶ* terminatione desinentia, quæ habent *ω* ante *λῶ*, ea sunt *ἀμάρτυλός*, pro *ἀμάρτυλός*, ab *ἀμάρτυ-ήσω*, & *φειδωλός* a *φειδῶ*, quod solum a nomine derivari videtur, cum cætera omnia adjectiva hujus terminationis fiant a verbis. Porro de accentu sit hæc altera Regula: Omnia hujusmodi adjectiva in *λῶ* sunt oxytona, ut *σωπιλός*, *ἀπατιλός*, *ὕψιλός*, *ἀμάρτυλός*, *φειδωλός*. hæc imitantur *Πακτωλός* & *Αἰτωλός*. in quibus tamen *α* est de radice & substantia thematis.

Διαφέρει] *Διαφέρειν* idem aliquando est quod *συμφέρειν*, *prodesse*, *interesse* (ut *interesse* Lat. est & *differre*, & *prodesse*) *διαφέρει μοι τῆτα* vel *πατο*, hoc mea interest, hoc ad rem meam spectat, hoc mihi utile est & conducibile. Ita hoc verbo usus est Justin. Martyr *Paranetico*, loquens de libris *Judæorū*, *ἐκ αὐτοῖς, ἀλλὰ ἡμῖν ἢ ἐκ τῶν διαφέρει διδασκαλία*, non *iii*, sed nobis eorum doctrina prodest, *conducit*: τὸ ἢ παρ' *Iudaïois* ἐπὶ τῷ νῦν τὰς τῆ ἡμετέρας διανοίας διαφεύσας σιζιδὸς βίβλους, θείας προνοίας ἔργον ὡς τὸ διαφέρει ἡμῶν γέγονε. Hinc τὸ *διαφέρειν*, idem quod τὸ *συμφέρειν*, τὸ *λειτουργικόν*, id quod cuique expedit, & *conducit*, id quod cuiusque interest. Inde τίκοι ἐκ τῷ διαφερίνῳ, vel ἐκ τῷ διαφέρειν, *usura* pro eo quod interest; quod & nos vocamus *interest*. Aristot. *Πλεονεξία* περὶ τὸ συμβόλαιον, *παρὰ τὸ ἀξίαν αἰρεῖσθαι τὸ διαφέρειν*. *πλεονεξία* est circa contractus, plus quam par aut justum est, pro eo quod sua interesse putat, accipiens. Idem *Oeconom.* 2. Τὸ τὰρ αὐτῷ τὸ διαφέρειν εἶναι τὸ αὐτῷ εἶναι τὸ ἱμπεριον, καὶ μὴ ἐκεῖ. Ipsius enim interesse, *emporium* istuc potius esse, quam illo loco. *Julianus* *Epist.* 10. Τὸ διαφέρειν κατανοοῦνται, πόσος μὲν ὁ μὲν ἱπταῖνος ἔχωνται τότε, *Quantum intersit considerare*. *Thucyd.* *Lib.* 1. *Δηλόντις μὲν ἢ ἔπαρ ἐκ ὅλης διαφορῆς, μέλιται ἢ λιμῶν τὸ ἔργον*, &c. *demonstrantes cum alia non pauca, qua suæ Reipub. vehementer interesse dicebant, tum vero præcipue quod a portibus arcerentur; διαφορὰ igitur commoda, emolumenta.* Jam quia uniuscujusque commodum, sive id quod cuiusque interest, pecunia æstimat (*ματρί*) γὰρ πάντα νομισματι, inquit *Philos.*) hinc τὸ διαφέρειν apud Aristot. aliosque Atticos scriptores etiam pro pecunia sumitur. *Athen.* *Lib.* 3. *Διαφέρειν τι ἵσταται δίδναι τοῖς πίνουσιν*, certam pecuniam bibentibus dari constituerunt. *Aristot.* *lib. de virtut.* in *deῖν. τ' ἐλευθερίῳ* & τὸ βουδνηκὸν ἐπὶ ἐκ τῆς διαφορῆς, ἢ τὸ μὴ λαβεῖν &c.

δαν μὴ δι' ἑῶν alium juvare pecunia. Dionys. Halicarn. lib. 4. τὸ ἰσὺν διαφρονεῖν ὁ πωλῶν καὶ πλεονέκτημα, eandem pecuniam pauperissimus ac dives conferebat. Sic passim in libris Hist. Maccab. διαφρονεῖν legimus pro pecuniis, ut lib. 2. cap. 4. περὶ τῶν γὰρ ἵν' ἔστι διαφρονεῖν περὶ, ad hunc enim pertinebat pecuniarum exactio; & cap. 3. ὅτι τὸ πλεονέκτημα καὶ διαφρονεῖν ἀναξίον ἐστι, i. e. καὶ χρημῶν, & sic alibi. Quoniam vero sumptus & impensæ in pecunia fiunt, hinc τὸ διαφρονεῖν pro sumptu etiam & pretio & impensa sumitur. Sic apud Aristot. lib. De Virtut. μὴ κατὰ καὶ πλεονέκτημα διαφρονεῖν, sumptum in tempore non facere: atque ita hic περὶ τὴν τῶν διαφρονεῖν, est nimia parsimonia in sumptu faciundo; id quippe solum agit, id solum curat ὁ μικρολόγος, ut parcat sumptui. Epictetus Enchir. cap. 32. διὲς οὐδ' τὸ διαφρονεῖν, εἰ σοι λυσιτελεῖ, ὅσον πωλείται; da igitur pretium, si tibi utile est, quanti constas; ubi pro τὸ διαφρονεῖν nonnulli legunt τὸ διαφρονεῖν, quod fere in idem recidit.

[Τὰς καὶ.] *Supra modum*: καὶς non tantum ἀμύλῃ τῷ χρόνῳ, temporis articulum & opportunitatem, designat, sed etiam ad alias circumstantias, loci puta & modi, extenditur; ita Hesych. in Gloss. καὶς etiam ad locum extendit, καὶς (inquit) χρόνος, ἢ τόπος. ac generaliter καὶς est commoditas, seu convenientia, rei, loci, modi, aut temporis. Unde ἐν καὶς γινώσκειν τι, esse alicui commodum, χρημῶν εἶναι τι. Philippus Macedo apud Plutarch. in Apophtheg. opportunum quendam locum castris suis nactus, cum audiret non esse ibi pro jumentis suis pabulum, Οἶος, εἶπεν, ἡμῖν ὁ βίος ὅτιν, εἰ καὶ περὶ τῶν καὶ δὴν καὶς ὁρεῖται ζῆν; Τὰς καὶς hoc in loco non est simpliciter ἀκαίρος, intempestive, sed ὡς ἐν δόξῃ, vel παρὰ τὸ δύνανται, supra modum, vel ultra quam decet & fas est: quod Homero est ὡς αἶσαν, cui contrarium est καὶ αἶσαν, & κατὰ κόσμον.

Ἐκτορ, ἵππεϊ μὲν καὶ αἶσαν ἐκείνας, ἢ ὡς αἶσαν.

[Ἐν τῇ μὲν ἡμιόβωλον ἀπαιτεῖν ὅτι τῷ οἰκίᾳ] Mire se torquet hoc in loco Vir doctiss. qui se ad incitas toties redactum fatetur, quoties eum exponendum suscepit. Tandem huc delabatur ut de menstrua domus pensione intelligat, ac si ἐν τῇ μὲν ἀπαιτεῖν ἡμιόβωλον ὅτι τῷ οἰκίᾳ, esset, singulis mensibus semiobolum exigere pro adibus vel pro pensione adium; ac si intelligendus hic locus esset de pretio conductæ domus, quod Gr. τρηάριον & ἐνοίκιον vocant. At certe tum deberet esse, ὅτι τῇ οἰκίᾳ ob domum; non ὅτι τῷ οἰκίᾳ ad domum. Deinde, quæ ædes tam parva mercede conducì queant, ut inensem semiobolo, h. e. drachma, 6 obolis, in annum inquilino habitari possint? Nec certe ita accipit Vir Cl. ac si semiobolus integram summam efficeret menstruæ pensionis, sed particulam tantum ejus residuam; & sensus erit, solet ὁ μικρολόγος iste, cum locatæ a se domus pensionem ab inquilino exigit, ita rigidus esse & acerbus exactor, ut si de integra summa absit vel semiobolus, condonare id nolit, aut in proximum mensem differre ejus solutionem: solebant olim apud Gr. τὰ ἐνοίκια, h. e. mercedes five pensiones conductarum adium, singulis mensibus pendi. Erant ἐνοίκια menstrua, μηνιαία, non ἡξαμηνιαία, semestria, ut apud nos. Quod autem Vir summus hic notat, solitos Athenienses

ταῖς μηνῶν καὶ τὰ ἐπίμια κατὰ πρυτανείας, ἢ κατὰ μῶνα, ταῖσιν, id quidem verum erat quandiu spatium πρυτανείων non concurrebat cum spatio mensium. Cum enim 10 tantum fuere πρυτανείαι, numerus cuiusque πρυτανείας aut 36 dierum fuit, aut 35. Postquam vero 12 factæ sunt, additis 2 ad priores 10, tum æquati sunt mensium dies cum diebus πρυτανείων, idemque spatium fuit mensis & πρυτανείας: nam unaquæque Tribus mensis πρυτανείαν habuit. J. Pollux, καὶ ὅτι δέκα μὲν ἴσαν, πλείους ἐνέστη οὐλῆ αἱ ἡμέραι: ἐπεὶ δὲ δέκα ἐγένοντο, ἐνέστη οὐλὴ μῶνος πρυτανείας ἑκάστη. Cum igitur idem esset spatium πρυτανείας & mensis (singulæ enim Tribus singulis mensibus πρυτανείας tenebant) tum τὰς μηνῶν καὶ τὰ ἐπίμια & κατὰ πρυτανείας, & κατὰ μῶνα, ἐτίλυν. Et ut mercedes rerum locatarum, ædiūque pensiones, quot mensibus præstari moris fuit, sic etiam & usuræ, quæ mercedis instar habent pro pecunia locata, menstruæ quoque pendi solebant, etiamsi in annum credita fuisset pecunia. Idque moris introductum, quum multi tamdiu mercede rerum suarum carere non poterant; quibus inde victus erat parandus. Usuræ Atticæ ut plurimum fuere menstruæ: Nec aliter certe accipiendus hic locus Theophrasti, quam de scœnore menstruο, sive usura in mensem solvenda. Hujus interpretationis inter alias meminit vir summus; etsi multum vacillat in hoc loco explicando. Possumus (inquit) de usura hoc interpretari, nam certum est, scœnus menstruum pendi solitum. Et hoc verum; iste micrologus pecuniam scœnori dederat pauxillulam, cui usuræ nomine competeret semiobolus, singulis mensibus ex more solvendus. Hanc ille tantulam pro usura summulam non dubitabat ventitans ipse domum debitoris sui poscere, & ad diem exigere; quæ nota est summæ μικρολογίας, & infimarum sordium. Nec opus est addi participium ἐλθών, ἀπ. ἐλθών ἐπὶ τῷ οἰκίᾳ: nam ἀπ. ἐπὶ τῷ οἰκίᾳ per se hoc satis significat, & subintell. ἐλθών ejusmodi Ellipses frequentes sunt apud Græcos Scriptores. Fuere autem Athenis multi hujusmodi minuti toculliones, quales proprie μικρολόγοι & ὀβολοπάται dicebantur; qui parvulas summas inopibus scœnerabantur, & obolos vel in diem, vel in mensem, pro usura exigebant. Talis utique est μικρολόγος, qui semiobolum suum pro usura debitum quot mensibus exigere solet, idque ἐπὶ τῷ οἰκίᾳ ædes creditoris sui frequentat, eumque importune & moleste interpellat, donec ultimum quadrantem persolveret. Λεβμήν πόντος κῶλικας &c.] Pauperis est numerare, etiam sordidi, cum alios ad cœnam invitat. Timet enim suis doliis, cadis suis & culullis, ne exhauriantur & exiccentur: Ne si forte pluribus poculis se mutuo provocent convivæ proluantque. Videtur ὁ μικρός a numerando & computando dici, qui res etiam minimas in numero & pretio habet; ideoque ex omnibus scientiis Arithmeticæ inprimis est studiosus; adeo omnia sua exacte numerat, computatque: numerat pecunias, numerat menses, dies, usuras, obolos; numerat panes, qui comeduntur, numerat calices, qui ebibuntur, cum ex ejus dolio est quod hauritur, & de ejus vino quod bibitur, alioquin ἢ φερτίς Ἰστροκεῖδης. Eiusdem enim stomachi & palati est cum Diogene apud Laert. qui

cum

cum esset interrogatus, quodnam vinum maxime placeret, aut quod vinum libentius biberet, respondit, τὸν ἀλλότριον. Nihil omnino hic locus ad Veterum symposiarchas, nec ad Atheniensium οἰνόπαις οἰνόπαις vocabant bibendiarbitros, quos Plato μνάμονας appellat, quasi monitores, quod legis admonerent. Erat autem οἰνόπαις qui vini inspector, magistratus quidam huic rei præfectus in conviviis publicis, ut quoties quisque, & quomodo biberet, observaret: de quo more & ritu bibendi apud Græcos aliosque fusc Athenæus *Dipnos*, 10. 11. qui consulendus; nec enim nunc hoc agimus: Illa enim cura & inspectio τῶν οἰνοπῶν, qua compotorum calices in numero habebant, & qua providebant ὅπως ἐπ' ἴσιν πίνωσιν οἱ σιωόντες, ad ordinem, & decorum, & temperantiam, & frugalitatem spectabat; non ad sordes & parsimoniam, quemadmodum sordida hæc arithmetica τῷ μικρολόγῳ. Solebant autem numerare calices non οἰνόπαις solum, sed οἰνοπόται, & οἰνόφλυγες, vini gurgites & helluones, dum æqualibus poculis se mutuo provocabant in conviviis. Ab hoc bibendi more (barbaro plane & plusquam belluino) nostra ætas (proh dolor) non prorsus abhorret, nec aliena est. Inordinatum hunc bibendi ordinem, τὰξιν ἐν ἀταξίᾳ καὶ διάσπῳ ἐν ἀτάσσει περιγίγνεται vocat M. Basilii *Homil.* κατὰ μεθούστων. Quin & ipse Horatius (alioqui vates non nimis siccus & sobrius) alicubi has computandi leges, & morem quo ad æquales calices bibitur, tanquam insanas damnat, *Serm.* lib. 2. Sat. 6. Solebant etiam οἱ ἱερταὶ calices numerare, dum tot cyathos biberent, quot essent literæ in nomine suæ amasiæ. Notum hoc ex Martiale, apud quem extat insigne Epigramma, lib. 1. ep. 72.

*Navia sex cyathis, septem Fustina bibatur,
Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.
Omnis ab infuso numeretur amica Falerno,
Et quia nulla venit, tu mihi, somne, veni.*

Aliquando eundem morem observabant cum Mæcenatum, & regum, & magnorum amicorum salutem propinarent. Unde alibi idem *Epigram.* l. 11. Ep. 37.

*Quincunces, & sex cyathos, bessemque bibamus,
Caius ut fiat Julius, & Proculus:*

& alibi,

Sex jubeo cyathos fundere, Caesar eris;

si diphthongus in voce *Caesar* resolvatur, 6 erunt literæ. Sed hic mos τῷ ἀεὶ μεμνῆναι κῶλικας, quo utebantur Veneris aut Bacchi affectu & ministri, ἀπερσοδόνους est, & nihil ad Bacchum, nec ad rem nostram: hæc enumeratio poculorum nihil ad τὸν μικρολόγον, qui nullius salutem propinat, nisi suæ crumenæ. Quadruplex igitur est numeratio cyathorum inter bibendum: prima insana & ebria, quæ propria est οἰνοποτῶν; secunda frugalis & sobria, quæ erat veterum οἰνοπῶν, de quibus jam diximus; qui monitores & moderatores erant compotorum: tertia amatoria, seu adulatoria, quæ ἱερτῶν καὶ πολέμων; quarta denique avara & sordida, qualis esse solet τῶν μικρολόγων.

Κύλι-

Κύλικας.] Κύλιξ, ἢ. Lat. *calix*, hic, mutato genere, & u in a. Sic a καψάλη, *capsa*, *capsula*; a κύων κυνίς, *canis*; a μωδία, *madco*; a γένος *genus*.

Σουσιτών] *Cum aliis victum sumens*; ita ad verbum vox sonat, sed σουσιτήν hoc in loco est *alios convivio excipere, aliis epulum prabere suis sumptibus*: nisi enim de ejus sumptibus hæc convivatio esset, & de ejus dolio haurirent, quorsum illi attineret numerare cyathos? Σουσίπα peculiariter apud Athen. erant collegia sive sodalitia τῶν ἱερῶν, qui coibant ad epulas una celebrandas, ut in commune jucundum essent. Hæ societates & collegia ἱεροὶ & σουσίπα dicebantur, & ejusmodi communis convivatio aut compotatio σουσιτία & sodales ipsos, qui singul congregabantur in illis conviviiis & compotationibus, vocabant (inquit Pollux) ξυμπότας, ὁμοσίτας, σουσίτας, συνσυσιτας, ἀσούίτας, εὐλαπταστές, ἱεροσίτας. Horum σουσιτίων, quæ apud veteres Græcos agitari solebant, meminit non semel Philosophus in *Polis*. sub diversis nominibus: communiter enim dicta sunt σουσίπα, a Spartanis φιδίπα, a Cretensibus ἀνδρεία, quasi *virorum catulus*. lib. 2. c. 10. Σουσίπα παρ' ἀμφοτέρους ὅδε, ὃ τὸ γὰρ ἀρχαῖον ἐκάλεον οἱ Λάκωνες ἢ φιδίπα, ἀλλὰ ἀνδρεία, καὶ ὡς περ οἱ Κρήτιοι. Et cap. 7. τὰ σουσίπα, τὰ καλὸν φιδίπα, ubi prior appellatio est communis Græciæ, secunda Spartanis peculiaris. Φιδίπα autem dicta, vel quasi φιλίπα, mutato λ in δ, quod amoris & charitatis conservandæ ergo instituerentur, quemadmodum & Ἀγάπαι veterum Christianorum; vel φιδίπα a parsimonia & frugalitate quæ in iis cernebatur (i pro e) frugalitas enim Lacedæmon. veluti propria & patria virtus fuit. Hoc insuper, observo de hoc verbo σουσιτήν, & ejus contrario (ut videtur) μονοσιτήν ut videtur, inquam, nam μονοσιτήν videtur esse contrarium τῶν σουσιτήν, sed non est; licet enim σουσιτήν sit *convivari, simul cum aliis cibum sumere*, tamen μονοσιτήν non est *cibum capere solitarie & sine aliis*, sed *semel de die cibum sumere*, quemadmodum nos heri, qui dies erat jejunii publici & solennis; atque ita semper Hippocrates, apud quem δὲς στίχου ἢ ἡμέρας, & μονοσιτήν, non semel opponuntur: alibi apud eundem τὸ μονοσιτήν opponitur τῶν ἀρεσῶν *prandere*; nam quia fere prandio potius quam cœna abstinebant, qui semel in die comedebant, ideo magnus ille senex, medicorum princeps, miro usus verborum compendio, ἀρεσῶν ponit pro *bis de die vesci*. De dixta lib. 2. Ἀρεστον τάναντα διαπρηνισται τῇ μονοσιτίῃ. Et libro De vet. med. τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἰδίῃ διαφέρει πότιον ἀν' ὅλην διούσων, εἴτε μονοσιτήν, εἴτε ἀρεσῶν. Sic igitur differunt μονοσιτῶν & μονόσιτῶν μονοσ. est *qui solus comedit*; at μονόσιτῶν (saltem apud veteres scriptores) *qui semel de die comedit*, cui contrarius ὁ ἀρεσῶν.

Ἀπάρχεω τῇ Ἀρτίμωδι.] *Diana libamenta offerre*, Interpres; i. e. primitias libare. Solebant veteres tum in sacrificiis tum in conviviiis partem cœnæ Diis suis libare, & velut primitias de mensa consecrare, tam de liquidis quam de aridis, quod ἀρίδιαι & λείβειν dicebant, h. e. *libare*. Nam a Græco λείβειν fit Lat. *libare*. Hanc Ethnicorum religionem ostendit versus ille apud Homerum toties repetitus,

Αὐτὰρ

Αὐτὰρ ἐπεὶ ἀπέσταντ' ἔπον δ' ὅσον ἥδιλα θυμῷ.

primum *ἱερίαν*, deinde *ἔπον*. Ἀπαρχὰς generaliter est *primis* cuiusvis rei Diis offerre, at σίνειν & λείπειν de liquidis tantum; nam proprie σινεῖν & λείπειν apud Græcos nihil aliud erat quam vini, aut siceræ, aquæ, lactis, olei, aut alterius alicujus liquoris ex vase effusio, vel in aram seu victimam, vel etiam in terram, adhibitis quibusdam cæremoniis atque precibus, in honorem numinis: nec aliud erat τῶν apud Heb. (si liceat componere sacra profanis.) Habuere enim & Judæi religiosas suas libationes, quas, ut alios eorum ritus atque cæremonias, Ethnici κακοζυγίᾳ quadam imitati sunt. Sed loquitur hic Theophrastus, non de libationibus quæ de liquido fiebant, quæ σινεῖν & λείπειν, sed de primitiis coenæ, quæ etiam de aridis fiebant, & hæ sunt ἀπαρχαί atque hoc dicitur ἀπαρχὰς, viz. *primis ciborum de mensa tollere, & Diis consecrare*, ut loquitur Athenæus l. 4. Καὶ περὶ τοῦ θινῶδός ἐστι δὲ ποιεῖν ἡμῶς διδάσκει πάλιν Ὀμηρὸς, ἀπαρχὰς ἧς βεβρυγμένοι ἵμιν τοῖς θεοῖς. Hinc Varro apud Nonium, Oportet bonum civem legibus parere, & Deos colere, in patellam dare μύκρον κρίας. Atque hæc sunt, quas libatas dapes dixit Horatius,

Ante larem proprium vescor, vernaque procaces

Pasco libatis dapibus—

i. e. ex quibus particulam Diis penatibus libavi, ut recte explicat Turnebus. Plutarchus libro de fort. Rom. pag. 323. Οἱ ἢ ἔσαν, ἀλλὰ παρδίνον τῶν Ὀκροσίων, ἀπαρχὰς καὶ λείπειν ἐνδοτὶ λαμβάνουσιν ἀπὸ τῆ βασιλικῆς τραπέζης, ὅπῃ τῶν ἱερῶν καμίζην, *primis & libationes a regia mensa accipere, & ad Larem seu deos penates offerre*; ubi ἀπαρχὰς sunt ἀπαρχαί. Homerus simpliciter ἀρχὰς appellat,

Ἡ γὰρ καὶ ἀρχὰς δῶκε θεοῖς εὐεργετήσιν.

Ἀπαρχὰς τῇ Ἀρτίμυδι absolute, sine genitivo sequente: alioquin hoc verbum sæpius regit genitivum rei ex qua primitiæ vel libamenta offeruntur, idque ex vi præpos. ἀπὸ. Maximus Tyr. Diff. 14. Videntur (inquit) mihi primi omnium agricola ἧς ἐκ γῆς καρπῶν τοῖς δαδύον θεοῖς ἀπαρχὰς, terra frugum suarum primitias Diis a quibus accipiunt obtulisse: Julianus Epistola 49. ἀπαρχὰς τοῖς θεοῖς ἧς καρπῶν, frugum primitias Diis offerre. Herodotus, Ὁ δῶκεν ἧς καρπῶν καὶ ἧς σφαγῶν ἀπαρχὰς ἐπὶ πᾶσι, qui sacrificium obtulit, libamenta carniunt & extorum projicit. Plutarchus in Theseo, ἀπαρχὰς τῆς θεῆς τῆς κόρης, de coma primitias dat Deo. Theocritus Idyll. 7.

—Ἡ γὰρ ἱταῖος

Ἀνὴρ ἐν πύλῳ δαμάτρε δαῖτα παλαιῶν,

Ὀλβω ἀπαρχόμενος.

Dorice pro ὄλβω ἀπαρχόμενος, opum primitias offerentes. Homerus cum accusativo hoc verbum junxit, Iliad. T.

Κάπρε ἀπὸ τείχας ἀρχόμενος,

Et Odyss. Γ.

Χίρις δ' ἔλοχ' ἅπας τὸ κατήρατο, πολλὰ δ' Ἀθήνη

Εὐχάτ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τείχας ἐν πυρὶ βάλλων,

Aquam molasque libavit; ubi κατήρατο & ἀπαρχόμενος fere idem sunt.

Χίτρε

Χύτρεν ἢ λοπάδα κατέκασκε] Si ollam aut patinam fregerit. Λοπάς-άδης, patina, catinus: 'Ο πῦρ μὲν αἰτῶν, ὁ δὲ λοπάς' αἰτῶμεν. Ignem petens, & patinam mutans; ita enim differunt αἰτῶν & αἰτῶνδς (ut hoc obiter moneam); αἰτῶν est rogare stipem aut eleemosynam, αἰτῶνδς est rogare mutuum aut commodato: αἰτῶν qui sibi proprium dari vult, αἰτῶνδς qui commodari tantum rem sibi cupit. Sic λοπάς' αἰτῶμεν est patinam mutans. Λοπάς est τρυβλίον, πίναξ. Diog. Laertius de cognomine Cynico, Θανυζῆν ἴπῳ, εἰ χύτρεν μὲν καὶ λοπάδα ἀνέμῳ σκαπόμεν' ἀνθεσπον δὲ, μόνῃ τῇ ὄλῃ ἀραιῶν. Mirari se dixit, quod cum ollam & patinam emimus, eam circumspicimus; hominem vero ementes, solo vultu aspiciendo contenti sumus. Interpres ibi χύτρεν καὶ λοπάδα vertit ollam ac operculum, at vero λοπάς non est operculum olla vel patina, sed ipsa patina aut patella. Sed profecto dignum patella operculum hæc verba, in quibus ille Diog. interpres a vero elegantissimi illius auctoris sensu & scopo aberravit. Athen. lib. 4. Μὲν περὶ θαλάσσης λοπάς' αὐτῶν εἰς τσίτον ἀμύμα βόλης. Dictum Cratetis, Ne lenticula pratuleris patinam, ne ad seditionem nos impellas. Erasmus adagium sic explicat: Allusit ad morem plebis, qua solita sui excitare seditiones, si conspiciat optimates sibi praponi. Nam lopade apponuntur cibi lautiores; lens legumum est vilissimum & plebeium. Hinc nonnulli, quibus animus est in his patinis λαπιολογίῳ, distinguunt inter λοπάδα & τρυβλίον, ac si λοπάς patina melioris notæ atque materiæ, in qua dapes lautiores apponi solitæ, τρυβλίον vero vas fictile, in quo viliores cibi appositi: Atque hoc discrimen probant Dipnosophistæ ex historia Philox. παρὰ καυμάτων ἑλάν, καὶ μετὰ μικρὸν περὶ τοῦ χυλίου λοπάδης ἑλάν, παταίξας τὸ τρυβλίον (in quo erant olivæ) ἴπῳ, Μάστιξ δ' ἑλάν-; est autem hoc hemistichium Homeri, quod ad rem suam festive detorsit Philox. ludens in ambiguo, nam ἑλάν hic posuit pro accusativo ab ἑλάν olivæ, at a jud Poetam ἑλάν est infinitivus pro ἑλάν ab ἑλάν ἑλάντω, & dicitur de auriga equos in curru agitante, μάστιξ καὶ &c. verum in illo loco Ath'næi pisciculi, qui summe in deliciis erant, καὶ λοπάδι, olivæ autem quæ inter viliores cibos, καὶ τρυβλίῳ apponebantur: hoc ergo vilius, illa pretiosior, & melioris metalli, seu materiæ. Atque huc facit, quod τῶν λοπάδων derivat Eustathius παρὰ τὸ λίσσιν, quod est delibrare, decorticare, ut sit proprie λοπάς discus, seu patina in tenuem substantiam deducta & delibrata, quasi decorticata & circumrasa; a præterito medio λίσσω, λοπάς, ὡς καὶ λαπὴν καὶ τερχεῖα, ob tunitatem; nam & λαπὴν tenue dicitur quasi λαπίδων, decorticatum, delibratum & politum; unde & λαπίς squama piscium, ab eodem verbo, propter tunitatem, & λοπάς insegmentum seu tunica capa; unde & λαπὴν & λαπὴν (καὶ ἑταῶν) vestis, tunica, proprie tenuis & subtilis, λαπὴν ὁρμα κατὰ τὸν περὶ τῶν λοπὸν (aiunt Grammatici) unde λαπὸν-τις, ὁ ἱματωκλήτης. Cui etymologiæ originem & anam dedisse videtur Rex poetarum hisce versibus Odyss. T. 233. de tunica loquens,

Τὸν δὲ χλῶν, ἐρόσσε παρὰ χερσὶ σπυλαίνωται,

Οἷόν τε περὶ τῶν λοπὸν κατὰ ἑχάλοισι.

Sed de hac voce hæctenus; & jam manum de tabula, immo manum

de patina. Unum tantum & aliud addo compositum ex hoc vocabulo, observatu non indignum; primum est verbum illud plusquam sesquipedale apud Aristoph. quod ab hac voce incipit, *λοπαδο-τιμωρο-σιλαρο-γαλαρο-μενιο-λεϊλανο-δραμ-υποειμμεστο-σιλαρο-πασομελιτο-κεταμωρο-μφο-κωχλη-επικοσυρο-περιετορ-αλεκτρον-οπιτο-καβαλλιο-κωγλο-παλον-λαζω-σιεαιδαφν-τεκωτο-πιδύζων*. Alterum est *λοπαδοθυσητις*, quasi *patinatum insufflator* i. e. *helluo* *ὁ λοπάδο*. Scommate autem sic dictus *δοκοντις* ille *ὁ λοπάδο* Dorion apud Athenæum *Lib. 8.* Καὶ τ' οὐδὲ δουρίων ἴσθον ὅδ' παρ' ἡμῖν *λοπαδοθυσητις*, qui cibis tam avidè inhiat, & os suum tam prope admovet patinis, ut in eas sufflare soleat. Unicum adhuc adjicio ab hac voce compositum, *λοπαδορπαγίδης*, quasi dicas *patinarum raptor*, vel ciborum ex patinis surreptor, vel avidus arreptor: hoc epitheto ornantur gulosi philosophi vel potius sophistæ, vel potius Dipnosophistæ apud Athen. *Lib. 4.* ubi extat in eos epigramma, cujus hoc primum distichon est,

Ορυσσασσασίδαι, ῥινελεαττηξίγινετοι,

Σακκογανοτερόφοι, καὶ λοπαδορπαγίδαι.

Κατάξαι] Particip. Aor. 1. act. a κατάρω, γνυμ, *frango*. Ἄγω *duco* & ἄγω *frango* coincidunt in præsentī & in futuro, ἄξω. Sed de aoristo hoc discrimen observare licet. Aor. 1. ἤξα, ἄξον, ἄξαμι, semper est ab ἄνωμ vel ἄγω *frango*, & aor. 2. ἦρον & ἦραρον semper est ab ἄγω *duco*. Licet ἄγω *duco* legatur in fut. ἄξω, tamen vix unquam reperimus aor. primum ἤξα, ἄξον, in illa significatione. Sed semper in hac altera significatione *frangendi*, uti hoc in loco κατάξαι. Certe in Homero ἄξω, & ἄξας, &c. semper in hac *frangendi* notione; nec aliter occurrit.

Συνὸ δουρατα ἄξαι.

Ἄξαι ὁπλίσματα δόου μείλιον -

Ἄλωλον ἄρμα Ἄξαι ὅτι περὶ τῶ ῥυμφο-

Ἄξον δὴ ἰχθ. Διομίδης -

Atque ita semper in hoc tempore, nec unquam in altera illa significatione *ducendi*. Contra ἦρον & ἦραρον in aoristo 2. semper ab ἄγω *duco*, nec unquam ab ἄγω *frango*. Sed in hac significatione pro ἦρον dicitur ἦραρον per resolut. longæ vocalis, & frequentius in pass. ἰάρω, ut etiam in præter. medio, pro ἦρα, ἦρας unde verbum ἰάω ἰάω, revocando præter. med. ad præsens, fit novum; cujus compositum legitur in Evang. *Matth. c. 12.* Κάλανον συνιτημιμῶρον ἢ κατὰξί.

Τείχαλον] Ita constanter legunt omnia (quæ vidi) exemplaria. & agnoscit Cl. Casaub. tum in Lat. versione hujus loci, tum in Commentario, ubi pro hujus vocis explicatione ad Pollucem nos remittit. Et tamen apud Poll. nulla mentio τείχαλον, sed tantum διχάλον, *lib. 9.* ubi agit de re nummaria & variis nummorum generibus: Ο ῥήτοις ὀβολῶς ὀκτώ χαλκὸς εἶχε, καὶ οἱ ῥήτι δὲ χαλκοὶ πεντατημόριον ἔτοι δ' αὖτε εἶν καὶ διχάλον, ὅτι ἦν τῷ ὀβολῷ τέταρτον οἱ δ' πένταρες χαλκοὶ ἡμιστόλιον οἱ δ' ἑξ χαλκοὶ τετατημόριον, ὅτι τὰ τετρα μίρη ὅτι τῷ ὀβολῷ. h. e. oboli 8 *chalcos*, sive *areos nummos continebat*, unde 2 *chalcis* seu *areis* n. *miti dicebantur* πεντατημόριον, quam primam oboli partem faciebant;

ciebant; 4 autem arei nummi dicti sunt hemiobolus, sive semiobolus, 6 autem arei nummi dicebantur τριτημόριον ut hoc sensu apud Atticos contractum sit pro τεταρτημόριον. quæ sunt 3 quartæ, τρία τεταρτημόρια, τριτημόρια, ut supra ex Etymol. Mirum autem videri possit, quod cum τεταρτημόριον per aphæres. τεταρτημόριον, sit quarta pars oboli, τριταρον τὸ ὄβολος, cur non pereandem rationem τριτημόριον sit τρίτον, τὸ ὄβολος. Nam certe in aliis rebus τριτημόριον Atticis scriptoribus proprie est tertia pars cujuscunque rei; ut apud Thucyd. τριτημόριον ἢ μάλιστα ἰππικόν, *tertia pars maxime equites*. At in partibus oboli hoc peculiare habet hæc vox τριτημόριον, quod non sit tertia pars, sed tertia quartæ, ita enim expresse Jul. Pollux οἱ ἢ τρεῖς χαλκοὶ τριτημόριον, ὅτι τὰ τρία ὅμι μέρη τὸ ὄβολος. Et forte hoc, quia obolus, cum constaret ex octo areis, non poterat dividi in tres partes æquales; unde nullum erat nomen quo tertia ejus pars designaretur: τριτημόριον igitur non pro τρίτον μέρος *tertia pars* (ut communiter de aliis rebus) sed contracte pro τεταρτημόριον, quæ sunt tres partes τρία τεταρτημόρια, h. e. τρεῖς χαλκοὶ 6 arei; ergo τεταρτημόριον (servata loquendi analogia) vocarunt *quartam oboli partem*, h. e. δίχαλκον, 2 areos, quales octoni in obolo. Δίχαλκον quid sit videmus, viz. 2 arei, quarta pars oboli; etiam πεντήχαλκον legimus apud eundem Grammaticum pro πέντε χαλκοῖς 4 areis, πηλὶχ. ἡμισόβλιον ἢ εἰς χαλκοῖς, *unus areus supra semiobolus*; at τριχαλκον certe non inveniimus apud Pollucem, etsi non minus anxie & sedulo quaeramus, quam μικρολόγος iste, qui in quaerendo hoc nummulo omnem movet lapidem, omnes fellas dimovet, omnem angulum rimatur; cum igitur nusquam alibi compareat, nec reperiatur hoc τριχαλκον apud ullum alium auctorem, nec Grammat. nec Lexicograph. parum abest quin suspecta mihi hæc vox videatur, aliaque in ejus locum substituenda. Quid ergo si pro τριχαλκον scripserit Theophrastus τριχαῖον; est autem τριχαῖον (α θεῖξ τευχὲς & ἀπὸ νεστό) inter mundum muliebrem, viz. textum subtile, sericum vel bombycinum, quod mulierum criminibus obducebatur. Ovidio *crinale*, Martiali *capillare*, vulgo (ni fallor) vocant *a caul*. Hesych. τριχαῖον, βομβύχου ὕφασμα ὡς ἂν τριχῶν κεφαλῆς ἀπὸ δέμν. Firmat hanc suspicionem atque conjecturam, quod hoc in loco uxor dicitur amisisse hoc quicquid rei sit, γυναῖκος ἀποβάσεως unde verisimile sit de supellectile sequioris sexus & de mundo muliebri id fuisse, γυναικὸς ἀποβάσεως τριχαῖον vel si hoc minus placet, quia ornamentum hoc erat magni pretii, (videtur autem velle Theophrastus hanc rem amissam vilem fuisse & minutam, talem enim diligenter perquirere, majoris est μικρολογίας) pro τριχαλκον legerim τριχαῖον; est autem τριχαῖον τὸ κλινίσιον *pectunculus*, qui etiam ad κόσμοι γυναικῶν spectat. Suidas τριχαῖον, κλινίον forte *a frangendis* vel *a ducendis crinibus*. Utrum vero τριχαῖον, an τριχαλκον hic legatur pro tribus areis, an τριχαλκον α θεῖξ τευχὲς, pili fortasse non interest. Potuit & mulier trichalcum perdere, quemadmodum & illa, quæ drachmam perdidit in Evangelio, quam etiam diligenter quaesivit, usque dum invenit; & quidem sine suspitione + μικρολογίας.

Quamobrem si quis receptam & communem lectionem retinendam pertinaciter censeat, equidem non repugno; ut enim διχαλον apud Pollucem pro duobus areis, & πνίχθαλον pro quinque areis, & δισίχαλον apud Plutarchum pro 10 areis h. e. denario, ita forte hic τριχαλον apud Theophrastum pro tribus areis, etsi nusquam alibi apud Auctores hæc vox reperiatur.

Κισαλὸς] Arcas, capsas, loculos, cistas. Κισαλὸς est κίσπη, χαλὸς, λάμπει, ἀνίμπει, σφῆς, hæc enim omnia synonyma sunt, inquit Eustathius ad Od. E. apud quem perperam ibi legitur σφῆς pro σφῆς, etiam in Edit. Romana. Grammatici κισαλὸς proprie esse volunt arculas seu capsas in quibus conduntur vestes. Suidas inter κισαλὸν & κίσην (κίσσω) sic distinguit, ut κίσπη sit arca cibaria, κισαλὸς arca vestiaria; nos tamen contra arcam vestiariam cistam dicimus, vulgo a chest: Etymologus tamen κισαλὸν derivat παρὰ τὸ καίει καὶ τὴν βίαν, i. e. τερνῶν, quasi esset *repositorium cibi*, *cista panaria* vel *penaria*. Sed nugatur pro suo more Grammat. iste, dum Etymologias undecunque venatur & corrogat: κισαλὸς omnino a κίσσα vel κίσσῳ. Suidas, κίσσῳ, τὸ κισαλὸν κίσσῳ autem & κίσση forte ab Heb. נָכַן *excavavit*, vas concavum, unde & נָכַן *Cab* mensuræ genus. Est autem κίσσα apud Ætolos *pera* vel *sacculus*, unde κισαλὸς *arca*, qua aliquid includitur, & κισαλὸν poculi genus apud Athenæum. Hoc tantum addo, (Heb. תָּרָן) arcam foederis, a Bibliorum Interpretibus aliisque sacris script. κισαλὸν passim appellari, qua voce utuntur etiam LXX. de arca Nox, & non nunquam οἱ ἱεῖς, cum de arca Deucalionis, h. e. Noachi, verba faciunt: quanquam arca illa diluvialis proprie λάμπει, quæ resp. Heb. תֵּבָה *Teba*. Sed aliquando etiam κισαλὸς & κισαλὸν, ea arca diluvii. Lucian. in *Tim.* loquens de cataclysmo Deucalioneo, "Εἰ τι κισαλὸν, περισκεῖλαι τῇ λυκαρῇ, ζώοντι τι τῷ ἀνθρώπῳ σωτηρίας διαφυλάττειν, εἰς ὅλην γὰρ κηλὶα μίζοντο" ubi κισαλὸν est *cymba*, a *bote*: neque tamen existimo vocem hanc nostram vernac. a Gr. illa κισαλὸν derivari; quomodo enim hæc navis careret prora, h. e. prima syllaba κί; viz. hoc erit τῆς ἀποκόπῃς ἀπὸ κέρυμβα, ut inquit ille: est igitur hæc mera & fortuita linguarum συνίμμισις κισαλὸς, a *bote*.

Διφᾶν] Ζητῶν, ψηλαφᾶν, ἱρυῶν, *querere*, *scrutari*, *investigare*. Hesiodus *Ergon* Lib. 1.

Μηδὲ γυνὴ σὶ νόον πυρρόλῳ ἱερατεῖα,
Αἰμῶλε κατίλαστα, τίλῳ διφᾶσα καλῶν,

tuum inquirens iugurium, tuum perscrutans & examinans nidum. Homerus *Iliad.* II.

Πολλὰς δὲ κορίσειεν ἀνὴρ ὅθι τίθηται διφᾶν,
Νηὸς ἀποθροίσκων, εἰ καὶ δισσέμεφαλῳ εἴη,

Multos satiaverit hic homo ostrea querens in mari; τίθηται διφᾶν, diving for oysters; nam ab hoc verbo διφᾶν videtur fieri verbum nostrum, το δίβε, h. e. urinari. Callimachus apud Etymolog. Μηδ' ἀπ' ἡμῶ διφᾶν μίγα ψοφίσαν ἀειδὴν. Hoc vero verbum apud poetas solos occurrat, nec memini in prosa alibi legisse, præterquam hic apud Theophrastum; & habeo veterem Theophrasti codicem in quo pro διφᾶν hoc in

in loco legitur *διόρως*, hoc modo, οἱ μεταφέροντες. καὶ *διόρως* καὶ τὰ καλύμματα. & *sellas* & *stragula*.

Λυσιπλεῖν] *Prodesse, e re esse, in commodum cedere*: Λυσιπλεῖν καλεῖται hic usurpatur. Illud enim proprie dicitur τὸ λυσιπλεῖν & -λεῖν, quod solvit impensam, *quiss the cost*; ea merx est λυσιπλεῖς quæ est pretio digna; quod & ἀξίον simpliciter Gr. vocant, scilicet pretio; quod bene emptum est & valet pecuniam, ut vulgo dicimus. Λυσιπλεῖν igitur proprie aliquid dicitur, cum fructus æquat aut etiam superat sumptum, & commodum pensat impensam, aut ubi compendium majus est impendio; τίλῃ enim inter alia (cum sit vox valde πολυσημία) est etiam δαπάνη, *sumptus, impensa*, & τὴν sumptum facere; unde πολυπλεῖς *sumptuosus*, & ἀτιλῆς, *vilis, nullius pretii*; λυεῖν autem *luere, solvere*, unde & *lucrum a luendo* (inquit Varro) *si amplius quam quantum ex eo luerit est refectionum*. Contra *damnum* (inquit idem doctiss. Rom.) *a demptione, cum minus refectionum quam quanti constat*. Ut *lucrum a luendo*, sic λυσιπλεῖς, πρὸς τὸ λυεῖν τὸ τίλῃ τίλῃ *impensa*; Thucydides lib. 4. κακῶς ἡμᾶς αὐτὸς ποιόντων τίλισσι τοῖς εὐκλείοις. Schol. τίλισσι ἢ δαπάναις, ὅθεν καὶ ἀτιλῆς καὶ πολυπλεῖς. Demosth. Philip. 3. Χερρόνησον ἢ τοῖς αὐτῷ τίλισσι διορύξαι, *pollicitus est se peninsulam suis sumptibus perfossurum*: λυσιπλεῖς ergo quod est operæ pretium, *worth the while*. Plato de Rep. 2. Λυσιπλεῖ τὸ ἀδικεῖν, καὶ λαθραῖα, *expedit homini (vel operæ pretium est) injuriosum esse, si lateat*. Demosthenes Olynth. 2. ὅτι τὸ λυσιπλεῖν αὐτοῖς ἔκαστος χωρεῖσι, *singuli ad suum commodum tendunt*: cui geminum fere illud Prophetæ in sacra pagina, ἔκαστος κατὰ τὸ ἐαυτοῦ πλεονέκτημα. Strabo Geograph. l. 3. παρὰ μὲν μὲν τὴν πρὸς τὸν ὄρμον μὲν, ἐκ ὧν καὶ λυσιπλεῖν ἀποκαθαίρειν, *Nascitur (inquit) in quadam Hispania parte plumbum, cui aliquid argenti admixtum, non tantum tamen ut expediat, vel opera pretium sit, reburgare*. Sophocles διαλειλυμένος: φρονεῖν αἰετὶ δαιμόν, ἵνα μὴ τίλη λύει φρονεῖν, h. e. ἵνα τὸ φρονεῖν ἢ λυσιπλεῖν, inquit Triclinius; qui & aliam hujus vocis rationem affert: εἶρη (inquit) ἐκ μεταφορῆς ἢ φρόνις ὑποκαταμύων, ἢ ἐκ τῆς ἢ φρόνις ὁρίοις λυσιπλεῖν. Certe τὸ τίλῃ est etiam *vestigal, tributum*, & si quis tributum solvat & relaxet, & a tributo pendendo hominem liberet, is valde ei prodest & commodus est; sed prior significatio τῷ τίλῃ huic verbo aptior mihi videtur, & accommodatior, ut illud dicatur λυσιπλεῖς quod solvit sumptum, & pensat impensam. Xenophon Memorab. lib. 5. τὸ γὰρ τὰς μὲν δαπάναις χωρεῖν ἡλεῖς ἐκ τῆς οἰκίας, τὰ δὲ ἔργα μὴ τὴν αὐτῆς λυσιπλεῖν πρὸς τὴν δαπάνην, &c. Cum enim sumptus integri ex re familiari procedunt, opera vero non perficiuntur ut sumptui respondeat utilitas, λυσιπλεῖν πρὸς τὴν δαπάνην, *so as to quit the cost*, ita ut æquivalens sumptui fructus sit, & emolumentum: qua voce usus etiam Auctor ad Heb. 13. 17. qui, ut citra cujusquam præjudicium libere dicam, quod sentio, videtur mihi paulo floridior & elegantior Paulo in dictione & stylo. Cui contrarium ἀλυσιπλεῖς quod non expedit, neque opera pretium est. Xenophon libro περὶ οἰκονομίας καὶ ὅταν γὰρ πολὺς οἶκος τὸ καὶ οἶκος γόνυ, ἀξίον ὅτιαν τῆς κερμάτων, ἀλυσιπλεῖς αἱ γυναικαὶ γυναικαὶ. Cuius

multum frumentum & vinum fuerit, & vili veniens fruges, agricultura inutiles sunt,—non solvunt impensam: unde Plinius lib. 18. Domino aliquas messes colligere non expedit, si computetur impendium opera, ἀμυλὲς πινὰς συλλέγειν ἢ λυσίλει vel ἀλυσίλει ἔστιν, εἰ τις λογίζετο τὰ ἀναλώματα ἢ τὰς πόδας. Aristotel. 8. Eth. cap. ult. in fine, Εὐ πάχει γὰρ οἱ πολλοὶ βέλονται, τὸ ὃ ποιεῖν φεύγουσιν, αἷς ἀλυσίλει, bene facere recusant, tanquam rem incommodam, nec opera pretium. Sed plura exempla de hac voce congerere forte ἢ λυσίλει, nec temporis, nec operæ pretium fuerit.

Οὐτὶ συκοτραχῆσαι. Ne ficum quidem de suo horto cuiquam permittis. In hoc dicto proverbialis quædam venustas inesse videtur. Ne ficum quidem, de homine tenaci & parco, quo pumex non est magis aridus, qui ne gry quidem de suo alteri impertiet. Et certe non pauca sunt adagia apud Græcos ab hoc fructus genere desumpta; Eorum nonnulla adduxi ad illud Theopriti Σύνις ἀνδρὶς neminem finit de horti sui fructibus gustare; multi ferunt arbores, quæ prosint alteri seculo, at arbores micrologi nostri ne præsentī quidem seculo profunt, adeo inutilis hæc bestia est & nullius frugis. Non extat hoc verbum apud Lexicogr. nec apud quenquam alium (quod scio) auctorem. Invenio tamen apud Eustath. συκοτραχίδω παρρημολῶν distum de hujusmodi homine, qualem hic coloribus suis depingit Theophrastus. Locus Eustathii ad *Odyss.* 9. ubi postquam alia quædam nomina τῷ μικρολόγῳ posuisset, qualia sunt κίμβιξ, λιμοκίμβιξ, κυμνοκίμβιξ, ῥυποκύνδυλον, hæc addit, ἢ συκοτραχίδος περὶ Ἰηπότατι ἢ Ἀρχελόχῳ διὰ τὸ ἄτελός φασι τῷ βερόμενῳ homo præparcus & fardus dicitur συκοτραχίδος, quasi *ficarius, ficivorus, ficium vorator*, propter vilitatem sui illius cibi; ut igitur avarus & parcus proverbiali icommate συκοτραχίδος, ita etiam παρρημολῶν de eodem non inconcinne nec invenuste dici potest, cum tam γλιχρὸν & aridum, & tenacem esse constet, uti nemini hominum hortum ingresso permittat ἔτι συκοτραχῆσαι.

Οὐτὶ ἰλιάει ἢ φόνιξι. Nec vel olivam, aut palmulam: apud Gr. prærunque arbores, & arborum fructus, nominibus distinguuntur: vel conjugatis, ut συκὴ & σύκον, μωλή & μῶλον, ῥος & ῥοῖον, ῥος & ῥοῖον, ῥος. Sed hæc 2 vocabula arborū cum fructu confunduntur, nam ἰλιάει est & ἰλιάει, de qua prius, arbor & fructus, quia ἰλιάει, quod deberet esse fructus, aliud est, viz. *oleum*: igitur ἰλιάει λέγεται, τὸ τι φυτόν ἢ ὁ καρπὸς, inquit Eustathius. Observant Gram. tamen ἰλιάει, sine α, apud Atticos esse *fructum oleæ* solummodo, non autem ipsam *arborem*; unde parodia illa hemistichii Homericī

Μαίριξεν δ' ἰλιάει-----

Φόνιξ autem & arbor est & fructus, Lat. *palmā*, vulgo *a date*. Est & nomen hoc avis illius μονήρης, & solitariae, quæ & Lat. *phœnix*; *rara avis in terris*—, si unquam in terris fuerit. Ex hac ambiguitate vocis, homonymia arboris & avis, profluxit insignis ille lapsus Ter-tulliani,

tulliani, qui illud Psalmitæ, *δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσκει*, ex Gr. transtulit *Justus ut phoenix florebit*, resurrectionem viz. respiciens; cum in Heb. sit *דור דור*, *Justus ut palma florebit*. Sic alius nescio quis apud Plut. vertit *ἐνυάλαι φοῖνιξ*, *cerebrum phœnicis*, cum debuisset vertere *medullam palma arboris*. Jam apud Hom. *φοῖνιξ* aliud est, & 4 modis usurpatur; est enim vel nomen gentile, *Phœnix*, homo sc. de Phœnicia; vel nomen proprium *Phœnix*, senex ille Achillis nutritius; vel appellativum pro *purpura*, vel *puniceo colore*,

Ὡς δ' ὅτε τις τ' ἐλίσσεται γαυδὸν φοῖνιξ μύλων.

vel denique adjectivum & epitheton, *purpureus*, *rufus*, *πυρρὸς καὶ αἵμα-
καρπὸς*, de equo,

Ὅς τὸ μὲν ἄλλο πόσι φοῖνιξ λῶ,

rufus, badius, vulgo (ni fallor) a *bright bay*: est autem *φοῖνιξ* hoc sensu (inquit Eustath.) *ὁμόχρους φοῖνιξ τῇ ὁπώρα*, *ejusdem coloris cum fructu palma arboris*. Tot igitur modis variatur *φοῖνιξ* a principe poetarum. At Phœnicem avem Homerus certe non novit, nec forte quisquam alius. Sed tempus jam ut exeamus ex horto, ne suspicio de nobis sit τῇ *μικρολόγῳ*, adeoque pro *ἰπποκαλιπταίῳ*, fructuumque furibus, habeamur.

Τὰς ὁρὰς δ' ὁδοῦ καὶ ὁδοῦ ὁδοῦ *δοκίμῳ*] Doctiss. Casaubonus de agrorum limitibus & terminis hunc locum intelligit; ac si sollicitus sit iste *μικρολόγῳ* de ruris & fundi sui limitibus, ne quis eos loco moveret, ideoque quotidie lapides suos terminales visitare & inspectare soleat. Homines sc. ad rem attentos hæc cura tangit, nec immerito. Solebant certe veteres, uti & nos hodie, agrorum suorum fines erectis cippis, vel fixis lapidibus, distinguere & determinare. Hi limites *ὄρι* dicebantur, & *ὄρια* *λίθοι*, & res ipsa *ὄριστα*, *ὄρισμα*, quam vocem Logici ab agrorum finibus in fundum suum transtulerunt, unumque ex terminis suis fecerunt. Ita siquidem *desinitionem* appellant, quam Cicero *finitionem* vocat, propius ad Græcum. Quam antiquus fuerit iste mos τῇ *ὄριστα* docet nos Homerus, qui hujusmodi limitum, lapidumque terminalium, meminit *plus vice simplici*; *Iliad. Φ. 403.*

---λίθον εἶλετο χεὶρ παχύνει

Καίμην ἐν παδίῳ, μέλαινα, τρυχὴν τε, μέλαν τε.

Τὸν δ' ἄνδρες πρότεροι δέσας ἑμμελὲς ἔργον ἀρέουσιν.

ἔργον Ionice & poet. pro *ὄρι*, ut pro *ὄρι* *ἔργον* nam in hisce vocibus cum interpositione vocalis sit etiam mutatio spiritus; quod & in aliis observare est. Cum spiritu mutatur etiam & genus apud poet. (tam facile est auctoribus refingere fines & limites vocabulorum, & Grammat. terminos movere) hinc τὰ *ἔργα*, *limites*, & *δοκίμῳ* *ἔργον*, & conjunctim *δοκίμῳ*, *terminus qui disci jactu comprehenditur*, tantum spatii quantum quis discum projicere potest; vulgo dicimus, a *coits cast.* Hom. de Menelao, & Antilocho cursu certantibus,

---- αἰτὸρ τὰ πρότε καὶ ἐς δοκίμῳ λείπει.

Hesychius, *δοκίμῳ* ὅστις ἐν τῇ λάβῃ δοκίμῳ & τῷ δισκῷ ἔστιν ὅτι τὸ βάλαν.

δοκίμων. Solebant veteres vel lapide in terra defosso, ut etiamnum sit, vel erecta columna aut titulo fundos suos limitare, ut constaret quousque fundus eorum porrigeretur, nec ab alio invadi aut occupari posset. Hic lapis & limes dividens agrum ab agro vocabatur *terminus*; hinc *Terminus* apud Ethnicos Deus in cujus tutela credebant esse fines agrorum, cujus festa dicebantur *Terminalia*. Porro terminos agrorum refigere, & lapides limitares loco movere, grande olim piaculum & crimen *majoris abolla* censebatur; hoc qui faciebant, *παρορυσταί* dicebantur; qui sc. terminos vicinorum per vim deicerent, & amoverent, occupandorum finium causa: unde in 2 libro *Anthologia* Epig. titulus est *παιορυσταί*. Expresse vetitum hoc lege divina, *Deut. 19. 14. Non transferes terminos proximi tui, quos fixerunt priores, τὴν ῥ' ἀνδρὸς πρότερον δίνας ἡμῶναι ὅταν ἀνδρὸς*. Et *Prov. 22. 28. Μὴ μετακρίῃς ὁρμὴν αἰώνιον, ἃ ἔδωκε οἱ πατὴρ σου*. Et *Hof. 5. 10. iniquitas Judæorum hoc caractere insignitur ac describitur. Facti sunt principes Juda sicut removentes, aut transferentes terminum, seu limitem agrorum*. Quam frequens hoc crimen fuerit transferendi terminos, pateret vel ex hoc uno loco Theophrasti, saltem si hic locus de agrorum terminis & limitibus accipiendus sit. Mihi enim aliter videtur exponi posse, & quidem (ni fallor) melius & ad Theophrasti mentem accommodatius. Atticorum fuit, ut, quoties fundos aut prædia sibi pro pecunia credita haberent obstricta & oppignerrata, titulos iis imponerent, sive columellas cum inscriptione quæ illud ipsum indicaret. *Ὅρμης* Attici vocabant cippos hujusmodi lapideos vel titulos, qui prædiis oppigneratis erant impositi, & ὅρμης ἱερῶναι χωρίων, hos cippos prædiis affigere. Julius Pollux *lib. 3. cap. 9. Ὅρμης ἱερῶναι χωρίων λίθον ἢ ὄρεον, ἢ στήλην τῆς ἀλλοῦται ἀπὸ τῶν ὑποχρησίων τοῦ χωρίου*. Vocabant autem ὅρμης hujusmodi columellas, quia similes cippis seu lapidibus terminalibus, quibus fines possessionum solebant signari, & inter vicinos distingui. Helych. ὅρμης στήλη ἢ κατασκευασμένη ἐκ τοῦ χωρίου ἢ αἰκίᾳ. Hinc χωρίον ὁρμησθένον apud Pollucem ager hujusmodi lapideis cippis & columellis notatus & inscriptus, *h. e.* ager creditori oppigneratus, vulgo *mortgaged*. Prædium ita insignitum literis, quæ oppigneratum creditori declararent, ὁρμησθένον vocabatur, quasi stigmatibus inustum, more servorum, qui vultus inscriptos gerebant. Contra quæ libera erant ab hujusmodi signis & stigmatibus, utpote non obstricta, nec creditori oppignerata, ἀστικτὰ vocabantur. Harpocraton, Ἄστικτον, ὅπως οἱ Ἀπικτοὶ ἐκάλουν τὸ ἐλευθέρον χωρίον, καὶ μὴ ὑποκαίμενον χρέος, & rursus, Ἄστικτον χωρίον, τὸ μὴ ὑποκαίμενον δανείσθῃ, ὅταν γὰρ ὑποκαίμεται, εἰς αὐτὸ δανείσθαι αὐτὸ τῆτο δολιγῶν διὰ γοχαμύμηνον ἐπὶ πάντων τοῦ χωρίου. Nam ἔργα illi literati erant, & μωρονεχὲς φωνῆς ἀφέντες clamabant esse oppigneratos agros illos & fundos, quibus cippi illi sive columellæ infigebantur. Demosth. *Orat. contra Tymoth. Δάνεισμός ποιεῖται ἰδίᾳ παρ' ἐκείνου αὐτῶν τὰς ἐπὶ τὰς μὲν, καὶ ὑποπίνον αὐτοῖς τὴν ὕλην, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποστρεῖ, καὶ τὰς ὅρμης ἀνίσταται*. i. e. *refixit & revulsit cippos & lapides pigneratitios*. Idem in eadem, ἢ μὴ γὰρ ὕλην ὑποχρεῖται ὡς ἀπαστα, καὶ ἔργα αὐτῆς ἴσηται, καὶ ἀλλοὶ ἐκείνην, *universa*

universa enim substantia creditoribus obstricta & obligata erat, & cippi pradiis statuti sunt. Ubi ὅποι sunt lapides pignoratitii, vel hypothecarii, qui, in modum terminalium lapidum, in obligatis prædiis desigi constituitur solebant. Atque de huiusmodi ὅποι omnino intelligendus hic videtur Theophrastus; ita ut sensus sit, *Homo iste sordidus & impense parvus, pra tenacitate alius semper dissidens, quotidie inspicit ὅποι pradiorum titulo hypotheca sibi obstrictorum, nunquis eos refixerit atque evellerit.* Quia enim evellebantur saepe ὅποι hypothecarii ab iis ipsis qui eos imponi ex pacto passi fuerant, cum creditorem fraudare vellent, ideo ille ad rem attentus suam, & sibi consulens, quotidie pergebat ad fundos oppigneratos; ut videret an salvi & immoti manerent. Eoque magis in hanc elegantissimi huius loci sententiam inclino, ob id quod statim sequitur in proximo Μικροδότης charactere, ejusdem quippe est prædia sibi obstricta & oppignerata habere, & moræ pretium, & usuram usurae, a debitore exigere.

[Τῆρημας περὶ αὐτοῦ, ὃ τὸν τόνον.] Τῆρημας eleganter a Gr. dicitur *lentus debitor*, & qui ad diem præstitutum non solvit, nos vulgo, *beyond his day*; ὃ ἐκ τῆς φωνῆς κατὰ περὶ τῆς αἰτίας, qui & idcirco ἐκπερὶσσεύεται. Lucian. Ὁ δ' ἐπαυδατο, λέγων τῶν τῆρημας ἢ τῶν ἐκπερὶσσεύοντων τὸ ὄνομα cum genitivo enim plerumque construitur hoc adjectivum; sed aliquando simpliciter τῶν τῆρημας sine casu sequente, præcipue cum de aliis quam debitoribus dicitur. Notetur igitur hoc discrimen: vocabulum τῶν τῆρημας absolute & per se positum semper significat *lentum nomen*, debitorem sc. qui ad diem non solvit; at cum genitivo sequenti ad alios transfertur, & sic general. τῶν τῆρημας vocantur, quicumque debitum & præstitutum alicui rei tempus transcendunt. Sic puella exoleta, & τῶν τῆρημας, qua florem ætatis & iustum nubendi tempus excessit, dicitur τῶν τῆρημας ἢ τῶν τῆρημας τῶν παιδίας, qui idoneam disciplinis capeffendis ætatem excessit; τῶν τῆρημας τὸ πολὺν, vel τῶν τῆρημας, quemadmodum eodem sensu ἐκπερὶσσεύεται τὸ ἀγῶνι dicitur quidam apud Lucianum. Philostrat. in Ep. Μὰ δὲ σκαυτὸν νόμῳ τῶν τῆρημας τῶν τῆρημας ποιεῖται ἀποδοῦναι, ne putes te ætatem excessisse, qua audiendi sunt poetae. Alioquin τῶν τῆρημας per se absolute vox forensis est; debitor qui præstitutum solutionis tempus excessit, vel qui iudicatum non præstat intra diem præstitutum. Demosth. contra Midiam, λέγων ὅτι τῶν τῆρημας ὃ ἔχον, ἰδίως ἐλάμυν πᾶσι τοῖς ἡμέτεροις, cum ad diem præscriptum non solviſſes, eumque cepiſſes & in potestate mea haberem, nulli tamen de illius rebus manum admovi. Hinc τῶν τῆρημας εἰσπράττειν πᾶσι apud eundem Demosth. aliosque Atticos Scriptores, de rigido & severo creditore, qui tarda nomina acerbè compellat, & moræ pretium exigit; quod hic τῶν τῆρημας περὶ αὐτοῦ dicit noster; (de verbo περὶ αὐτοῦ & εἰσπράττειν in hoc sensu supra) huic contrarium est ἀναβιβάζειν τὸν τῶν τῆρημας, cum de jure decedit, & de rigore legis remittit, & præstitutum diem debitori differt & prorogat. Demosth. ἀποποιεῖται μὲν δὲ μοι ταῦτα τὸ Θεοφάνης, ὃ ἀναβιβάζειν τὸν τῶν τῆρημας.

Τόνον τόνος] *Usuram usura*; & sic in infinitum, *sic ἀποποιεῖν*, certe crescit; Gr.

Gr. ἀνατοκισμόν vocant, *use upon use*; nisi ad diem ei solvatur usura, poenam pro mora exigit, & usuram usuræ, *h. e.* ad diem non solutam usuram sorti adjicit. Usura non soluta interdum ad sortem addi solebat (quod opinor hodieque fit) & usuræ ejus tum, ut & sortis, exigebatur, quæ erat usura usuræ. Videmus hic apud Theophrast. magnanimum hunc fœneratorem non nisi *μικρολογίας* & *ψευδολίας* accessu & accusari; at certe videtur gravius hoc crimen esse, quam ut *μικρολόγῃ* tantum censeretur, qui id faciat. *Satius erat* (inquit Cl. Casaub.) *hunc characterem inter ἀπονοίας notas referre*; & mirum profecto videri potest, improbos hos & perditos fœneratores, quique gravissimum fœnoris genus exercerent, & usuras usurarum postulerent, non pejus audire apud Theophrast. nec nigriore carbone notari, quam ut *μικρολόγοι* dicantur, & sordidi, avari, parcique. Sed Athenis mirum quantum laxabatur fibula fœneratoribus, nec enim ullis legibus coercerantur; unde longe major usurarum licentia Græcis quam Romanis. Theophrasti ætate & frequens & licita erat usura usuræ; adeoque qui eam exercebant, minus infames minusque invidi habebantur, quippe quod solitam & ordinariam viam fœnoris insisterent, nec alio nomine quam *μικρολογίας* titulo notabantur. Sed aliter Romæ res se habebat, ubi improbitas fœnoris, & licentia, legum repagulis coerceretur. Lucullus (referente Plutarcho) de hac ipsa re legem tulit, ut qui usuras cum sorte conjunxisset, & sortem & usuras amitteret. 'Ο ὅ τινα κεφαλὰς συνέχας, ἐστὶν τοῦ πέντης, inquit ille in *vita Luculli*: unde postea in legibus Imperatoriis sancitum legitimus *Improbum fœnus exercentibus*, & *usuras usurarum illicite exigentibus*, *infamia macula irroganda est*. Apud Græcos major erat fœnerandi licentia; unde is qui usuras cum sorte conjunxit, & *τίνα τίκει*, *h. e.* *usuram usura*, exercuit, non nisi *μικρολόγῃ* hic audit apud Theophr. *sordide parcus* & *αἰσχυρὸς*. *Τίκει τίκει*, est partus super partum, fœnus super fœnus, & veluti superfœtatio fœnoris; & certe Varro Lat. *fœnus a fœtu*, ut Gr. *τίκειν* a *partu pecunia*. Ita *viz.* fœneratione nummus superfœtat, *ἀπικνίσματα*, instar leporis, quem solum ex omnibus animantibus *ἀπικνίσκω* ait Pater historiarum, *lib. 3.* 'Ο λαγὼς ἀπικνίσματα μὲν πάντων τῶν θηρίων & forte eadem est ratio fœcunditatis pecuniæ, quam ille assignat fœcunditatis leporinæ, *ὅτι ἐπὶ πάντες ἀπικνίσται*, quia pecuniam, ut leporem, omnes venantur.

Μίττω ἄλλας χερσίνους] *Nec salem commodare*; verbum *χερσίνους* mihi usitatum in hac significatione; communiter enim *χερσίνους*, & *χερσίνους*, est *tingere, colorare*, a *χρῶς*, & *χρῶς*, & *χρῶμα* color: ideoque Vir doctissimus hoc in loco *χερσίνους* pro *intingere* accipit, ac si vetaret *μικρολόγῃ* salem aceto intingere; aut *χρῶν*, pro *χερσίνους*, legendum putat. Prius quod spectat, tam subtilis hæc expositio, tantumque salis & aceti in se habet, equidem quid sit non intelligo; quale enim hoc parcimonix specimen est, salem aceto non intingere, aut quis *ἄλλας* hoc modo *χερσίνους*; scio salem & acetum pauperioribus in cibum fuisse, ut ad illud Theocr. locum annotavi, *ἐπὶ δ' ἔγωγε ἄλλας ἔγωγε*. Sed seorsim (opinor) non conjunctim sumebantur sal & acetum.

tum. Igitur forte pro *χρηστέον* legendum est *χρησ* h. e. *commodare*, atque hanc lectionem exhibet Lat. versio, & hic omnino sensus verborum est. Nolunt enim homines avari, & sordidi, & præparci quicquam alteri commodare; & ne salem quidem, qui inter res vilissimas minimique pretii olim habebatur, ut antea ostendisse memini tum ex Hom. tum ex Theocr. unde *ἀλάτῃ* dicta sunt *ἀδελφάδα*, *vilis verna*, *mancipia*, quasi sale empta: quia enim sal vilis erat apud Græcos, idcirco vili empta omnia *ἀλάτῃ* appellarunt. Hæc igitur locutio, *μὲν δ' αὖτε χρῆν*, videtur adagionis speciem præ se ferre, de homine tenaci & parco, qui ne gry quidem, ne rem quantumvis minimi pretii cuiquam mutuo dederit; de eo dici potest. Ne salem quidem commodabit, cui simile illud Simichidæ—*οὐδ' ἀλα δίλε*. Sed & verbum *χρηστέον* hoc sensu Gr. esse, adeoque hoc in loco retinendum, contendit vir infinitæ lectionis Cl. Salmas. lib. *De modo usurarium*; "Nec opus est (*inquit*) ut *χρη* pro *χρηστέον* hic substituatur. "Nam etiam *χρηστέον*, vel *χρηστέοναι*, idem est quod *χρη*, viz. *utendum* dare; ut in lege Rhodia de nautico fœnore, *ὅς ἢ χρεῖται* τὰ *χρήματα* *ἐμπυμπίτω* *ἀνδρῶν*, ὅς *αὖ* *ἐν* *χρηστέοναι*, i. e. qui pecunias dedit *μισμας*, fœnore sc. nautico, hominem etiam mittat, qui *ἐν* *super commodatur* vel *mutuo datur*, *ἐν* *χρηστέοναι* & postea in eadem lege, *χρήματα* *χρηστέον* *ἢ* *ἀποστέλει*, pecuniam mutuat dare. Quin & apud Nostrum supra in Cap. *τῶν ἀποστέλει*, ex codice vetustissimo ita rescribendum autumat, *τὸν περὶ τὸν χρηστέον αἰ τοῖς φιλοσφίσι*, illud commodare philosophis; ubi nostra omnia exemplaria habent, *χρηστέον αἰ τοῖς φιλοσφίσι*.

Ἐλϋχνιον] *Ellychnium*, est stupa vel linum lucernæ aut lampadis, lucernæ filum aut funiculus ille papyraceus vel stupeus, vel canabaceus, qui stans in oleo peruritur. Græci alio nomine *θρυαλλίδα*, & *μίζαν*, appellant; vulgo *wiek*. Etiam ellychniorum cura ad homines parcos & *μικρολόγους* pertinebat, ut apud Aristoph. aliosque videre est. Unde avarus ille senex in *Vespis* filium objurgat, quod lychnorum stupa non acu aut festuca, sed digito produxisset, *Κάρω* *χρῆμα* *σὺ* *νῦν* *λαβὼν*, *ἢ* *λύχνος* *περὶ* *ὅσον* nam qui stupas lychni produciæ dicitur *περὶ* *ὅσον* *λύχνος*, & *περὶ* *ὅσον*. Pollux, *τὸ* *ἢ* *περὶ* *ὅσον* *τὸν* *λύχνον*, *περὶ* *ὅσον* *λῆγον*. Virgil. sive quisquis auctor fuit *Moreti*, de lucerna loquens,

Et producit acu stupas humore carentes.

Κύμινον] Lat. *cuminum*, itidem per *u* vocalem, quod speciale est & observandum; nam alioquin *u* Græcum transit non in *u* sed *y* Lat., ut in *δάκρυον* *lachryma*, & similibus. Vilissimum hoc granum, minimique pretii est, cui tamen *ἢ* *μικρολόγους* incubat, & parcit, tanquam tritico optimæ notæ. Ex Hebræa stirpe & radice hoc quicquid grani sive olusculi oriundum est, *κύμινον* a *קמון*, quod & inter vilissima olera recensetur in *Evangelio*, ubi agitur de hypocrisi Phariseorum, qui in decimandis oleribus adeo ad amussim erant exacti, omittentes interim *τὰ* *βαρύτερα* *τῶ* *νόμου*. Merito autem *ἢ* *μικρολόγους* de cumino sollicitus, & inter alias reculas, quarum parcos, tenax, & frugalis est isto

iste *ῥιπικόνδρα*, merito cumini meminit Theophrast. cum a minuto hoc olere denominetur avarus proverbiali scommate *cumini sector* *κυματοπείσης*, & *κυματίμειξ* qui & *καρδαμογλύφον*. Aristoph. duo illa composita simul composuit in *Vespiis*, loquens de sene quodam avaro, quem pro suo more nequiter appellat *κυματοπείσοκαρδαμογλύφον*, est autem quasi dicas *cumini-sector-&-nasurtii-scalptor*.

Ορίανον] Non profiteor nomen meum inter Botanicos: Quare si quis meliora offerat de origano, herbam ei porrigere sum paratus. Non possum tamen hanc herbam intactam præterire; tam multa occurrunt, tum de re, tum de voce, observanda. Atque id primum notatu non indignum, quod omnium generum, Græcis *ὀρίανον*, est hic origanos, quod de paucis omnino substantivis dicere licet: legitur enim ὀρίαν & ὀρίαν & ὀρίαν. Latinis in neutro tantum dicitur *origanum*. Græci alio nomine *κορίλλω* appellant, unde & Lat. *cunilam*; vulgo *wild marjoram*. Dicitur autem *ὀρίανον* vel *ar*, ab ὄρος mons & ἄνθος gaudium, quod τῶς ὄρος ἄνθων, quod montibus gaudeat. Habet autem simplex, in 2^a syll. contra regulam; Hæc enim regula est juxta Gram. Composita a dat. sing. nominis, primæ in *as* contractorum, si posterior vox in compositis, incipiat a vocale vel simplice conson. retinent diphth. *as* illius dativi a quo fiunt, e.g. ὀρίανον, ἰγυρίανον, διπυρίανον, quod si vox posterior incipiat a duabus consonantibus, tum *as* abjicitur e diphth. & manet simplex, ut ὀρίανον, ὀρίανον excip. jam ὀρίανον cum simplici *as*, etiamsi simplex consona sequatur. Et de voce hætenus. Rem ipsam quod spectat, ejus *δριμύτης* & acrimonia proverbio locum fecit; *ὀρίανον βλέπειν* apud Aristoph. teste Suida: Meminit Erasmus; *Origanum tueri*, i. e. torvo & acri vultu, & parallelum facit *adagionibus* illis, *Καρδαμων βλέπειν*, *Σίνπι βλέπειν*, & similibus. Unicum aliud adjicio de hac herba, viz. vim ejus medicinalem. Siquidem testudines, ubi serpentes comedunt, origanum pro antidoto sumunt. Narrat Antigonus Carystius in *Hist. Mirab.* c. 40. *Τὴν δὲ χολώνην, ὅταν ὄρας φάγη, ἐπαδίδειν ὀρίανον*. Habet ex Aristot. *de Hist. Anim.* lib. 9. cap. 6. *Ἡ χολώνη, ὅταν ἔχῃ φάγη, ἐπαδίδει τὸν ὀρίανον*. Idem alicubi testatur Plut. *Ἡ χολώνη, φάγουσα τὴν σίπυρα τὴν ἔχουσαν, ὀρίανον ἐπαδίδει*. Ergo *comesa vipera comedunt origanum testudines in remedium, ut innoxius iis hic cibis sit*. Etiam ciconiæ a serpentibus vulneratæ origano se sanant. Philof. ubi supra, *Οἱ δὲ πελαργοὶ, καὶ ὅλοι τῶν ὀρίανων, ὅταν ἰκνωθῇ τὸ μετρημένον, ἐπαδίδειν τὸν ὀρίανον* intelligit enim ciconias sæpe vulnerari a serpentibus quos venantur.

Θυλῆματα] *Θυλαί* sunt *θυαίαι*, & *ἀπαρχαὶ* τῶν *θυῶν*, *sacrificia*, atque etiam *primitie sacrorum*, seu *libamenta*. Homer.

-----ὁ δὲ ἐν πρῶτῳ βέλῃς *θυλάς*.

Atque hinc forte *θυλῆματα*, quasi a verbo *θυλίω*. Sed legend. potius *θυλῆματα* sine *η* in secunda syllaba. Hefychio sunt *θυλῆματα*, *βιβρῆματα* μέλιτι ἀλειπτά, *farra melle imbuta*, & *macerata*. Suidas, *θυλῆματα*, *πίμματα*, *ἀπαρχαὶ* - ἀλειπτά δὲ ἑμορῶν ὄντων καὶ ἑαίρων, i.e. *θυαίαι ἀναφλεγνῆς*. Aristoph.

Aristoph. in *Pace*, 'Εγὼ δ' ἐπὶ ἀνδράχῃ εἶμι καὶ θυλάμωτα. *Ego ad exta & liba pergo*; Schol. θυλάμωτα, τὰ τοῖς θεοῖς ἐνθυλάμωτα ἀδρῆται ἐπιβάλλοντες ὃ οἶνον καὶ ἡλαίον, *farra seu farina qua Diis offerebantur, vino & oleo oblita & madefacta, liba, adrēta*, vel sub. *τίμωτα* vel *τίπωντα*, seu *placentia melle aut vino & oleo subacta & macerata*; quæ alio nomine *ψαίται* dicebantur. Eustath. *ψαίται*, πλακύντες ἐξ ἀδρῆτων οἶνον καὶ ἡλαίον ἀδρῆται, ἡλαίον ἀδρῆται. Suidas, *ψαίται*, ἀδρῆτα ἡλαίον καὶ οἶνον ἀδρῆται, ἀπὸ ἐπιθυμῶν τοῖς θεοῖς, *farina oleo & vino subacta, quas adolebant Diis*. Atque simplex iste & rudis adolendi & sacrificandi mos apud veteres tantum in usu fuit, ante inventam *ζωδοσίαν*, & sacrificia magis sumptuosa, quemadmodum fuse docet Porphyrius *lib. de ἀποχρῆσι ἱερῶν*. Quamquam vero *ψαίται* & *θυλάμωτα* fuerint nonnunquam hoc modo melle aut oleo & vino macerata, antiquitus tamen τὰ ψ. & θ. dicebantur simpliciter fruges *ἐλασιμόφια*, sive *fracta saxo*, sive *molita*; farra sc. seu molæ, seu farinæ, quas sine huiusmodi mixtione & maceratione Diis immolabant, & adolebant: qui mos inter pauperes etiam postea duravit; nam ita expon. a Gram. *ψαίται* simpliciter, ἀδρῆτα τῆς μύλης κατεψαγμένα vel κατεψαίσιμωτα, *fruges seu farina mola fracta & comminuta*: atque ita (opinor) vox *θυλάμωτα* hic sumenda est; non pro *libis* & *placensis* pretiosis melle & oleo & vino confectis & subactis, sed pro *farra*, aut *farina*, quam Diis adolere, & sacrificiis inspergere solebant. Lat. *molae* appellant. Postquam enim abolito prisco illo & simplici adolendi more, qui farre & molis fiebat, sumptuosior & pretiosior sacrificandi mos & ritus introductus fuit, is tamen honor antiquitati mansit, ut in memoriam simplicis illius cultus, non solum adolendas victimarum partes farre conspergerent, sed etiam peractis reliquis sacrificii partibus tandem molas *h. e. θυλάμωτα* tanquam oblationem Deo gratissimam facerent. Porph. π. α. *Lib. 2.*

Τὸ δ' ἐλασιμόφω βίον παρὰ τὸ πρόδιον μακαροδότην, ἀπὸρῆαντί τι τοῖς ψαίδεσις προφῆς προφῶν εἰς τὸν τοῖς θεοῖς ὄδον ἐπὶ καὶ τοῦ περὶ τῆς τέλει τοῦ θυλάου τοῖς ψαίδεσις θυλάμωσι χρησίμωτα quæ verba, ut & alia fere omnia in pulcherrimo illo opere, pessime accepit Lat. Interpres; elegantiss. locus sic verti debet, *Cum vero vita molita* (terræ sc. frugibus post glandem inventis & introductis, hic enim qui dicitur est βίος ἐλασιμόφω *vita molita*; quia tum paulatim uti cœperunt frumentis & frugibus, commolitis & conjunctis, quæ dicebatur ἡμῶν τῶν, ut prior illa ex glandibus ὄγαν τῶν) apud antiquos beata haberi cœpisset, tum primum comminuti farris primitias in ignem conjectas Diis immolabant, (in memoriam sc. illius beneficii βίον ἐλασιμόφω, & acceptarum frugum) unde & etiamnum in fine sacrificiorum (hoc enim est, περὶ τῆς τέλει τοῦ θυλάου, non ad sacrificii mysterium, ut inepte vertit Interpres, sed in fine sacrificiorum) farinas comminutas adhibemus; atque hoc postea ἐκδοῦν dixerunt, quia post alia sacrificia fiebat. Θύειν (unde θυῖαι, θυλάι, & θυλάμωτα) apud veteres Græcos non erat sacrificare, sed θυμᾶν, fuffitum aut incensum facere, adolere, fuffire, suffumigare; ὃ γὰρ ἡμῶν τοῦ θυῖν λόγος, ἔρδειν ἔλεγον οἱ παλαιοί, inquit

Porphy-

Porphyrius: certe *θύν* Homerus nunquam posuit pro *mastrare animantes in sacrificium*, sed pro *adolere*, & *suffire*, *suffimentum offerre*. Eustath. *Θύν* ἀντὶ τοῦ θυμῶν αὐτοῦ παρ' Ὀμήρου καί τινι, ἰδόντων δὲ οὐκ ἔστιν ἰστέον ὅθεν καὶ *θύν* τὸ θυμίζεσθαι unde Lat. *thus*: notant enim Gram. antiquissimos scriptores hanc vocem aspirasse, & dixisse non *tas* & *tura*, sed *thus* & *thura*, quia a Gr. *θύν* descendit; *θύν* enim Gr. idem quod *θυμίζεσθαι*, & inde Lat. *thus*, ut *πύρ* *pus*; *θύν* autem *θυμίζεσθαι*, Æolice *θύω*, unde Lat. *fuo*, & *fio*, & compos. *suffio*, & *suffimen*; & tum a *θύω* *θυμός*, Æol. *θυμός*, unde *fumus* Lat. & *fumigare*, a Gr. *θυμῶν* *θύν* ergo & *θυμίζεσθαι* idem, sed καὶ ἐξ ὧν Gr. *thus* dixerunt *θυμίζεσθαι*.

Μικρὰ ταῦτα πολλά ὅτι τὸ αἰαντῆ. Nota est sententia Hesiodi;

Εἰ γὰρ καὶ καὶ μικρὸν ὅτι μικρὸν κατὰ δῖον,

Καὶ θαυρὰ τῶν ἱερῶν, τάχα καὶ μέγα καὶ τὸ γένοντο.

quos vericulos non male sic interpretatus est nescio quis;

Adde parum parvo, modicum superadde pusillo,

Tempore sic parvo magnum cumulabis acervum.

Aristot. Politic. l. 5. c. 7. Oportet (inquit) in Rep. cavere ne aliquid, quantumvis parvum videtur, contra leges fiat, διὰ μέγιστα τὸ μικρὸν φυλάττειν, ex parvis enim delictis crebro repetitis magna labes atque perniciēs sensim irrepit in Remp. quemadmodum ex parvis & minus impensis paulatim magnum damnum accrescit rei familiari, ἀπὸ τῶν ὑστέρων αἱ μικρὰ διαπύλαι διαπύονται, πολλὰς γινόμεναι λανθάνει δὲ ἡ μεταβολή, διὰ τὸ μὴ ἀθεῖναι γένεσθαι, non percipitur mutatio, quia sensim fit, nec simul & semel; παρολογίζεσθαι γὰρ ἡ διάνοια καθ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ σφιστικῆς λόγου, εἰ ἔκαστον μικρὸν, καὶ πάντα αὐτὸ δ' ἐστὶ μὴ ὅς, ὅτι δ' ὅς ἔ. τὸ γὰρ ὅλον καὶ τὰ πάντα ἡ μικρὸν, ἀλλὰ συνίσταται ἐκ μικρῶν. Frequens est in ore parcorum hominum hæc sententia τὸ μικρολόγεσθαι, qua etiam parvis sumptibus parcendum monet; ita enim hodieque dicere solent homines ad rem attentiores, μικρὰ ταῦτα πολλά ὅτι τὸ αἰαντῆ, *thus much a day comes to a great deal in a year*. Μὴ μάλιστα θάουσι. Hæc parva non sunt contemnenda; quod non tantum de parvis sumptibus vere dici potest, sed & de parvis laboribus, de parvis studiis, de parvis ingeniis, de parvis hostibus, de parvis periculis, & de parvis rebus quibuscunque merito usurpetur. De parvis non contemnendis insigne illud monitum est Q. Curtii. Parva sæpe scintilla contempta magnum excitarit incendium: Nil tuto in hoste despicitur; quem spreveris, valentiorē negligentia facies. Porro quanta moles operum, & quantæ res quantillis laboribus confici queant, observat Plinius, de formicarum industria loquens, Lib. 11. Cap. 30. Silices (inquit) itinere earum atritos videmus, & in opere semisam factam, ne quis dubitet qualibet in re quid possit quantulacunque assiduitas. Et certe incredibile est quantum in Grammat. studiis proficiet juvenus, etsi parum sit quod fiat, modo quotidie id fiat, modo accedat constantia, & assiduitas, & nulla dies sine linea. Idem de parvis sumptibus observare est; mirum enim quantum diminuent acervum, & arrodent rem familiarem,

liarem, modo frequentes sint & assidui. Quamobrem hominem non tantum parcum sed & prudentem decebit hæc sententia, Μικρὸν τοῦτον ποῦλόν ἐστιν ἐπὶ τῷ οὐρανῷ.

Εὐεργέσιος] Sicut aut squalore obfusus & obductus. Εὐεργέσιος, est fuscus, mucosus, putredo, squalor; idem in aliis rebus, quod iis in metallis. Theocritus Idyl. 4. X. ἡ σπέρχ' ἀεὶ π' παλαιότητι, ἂν ποτ' ἰαλῇ, fistula (diu scilicet neglecta) sicut & putredine afficitur vel inficitur; quod utinam aliquando de armis & instrumentis bellicis (potius quam musicis) dicere queamus. Inquinet arma fuscus, &c. ut alibi idem Simichidas,

—'Αερίχνη δ' εἰς ἐπλ' ἀερίχνας
ἀπὸ δ' ἀερίχνης, βοᾷ δ' ἐπὶ μὲν ὄντι' αἶψα,

O si jam tennes diducas aranea telas

Arma per & gladios, nec belli nomen in orbe

Amplius horrendum sonet, aut feralis Enyo!

γίνονται, γίνονται. Ab ἀεργέσιος fit verbum hoc ἀεργέσιον, sicut & squalore obducti, & juxta quosdam Gr. ἀεργέσιος—squalidus, horrendus: epitheton Orci apud Hesiodum,

Βῆσαν δὲ ἀεργέσιον δῖμον κρυπὸν αἰδῶν,

& Homerum,

Οἰνία δ' ἔντροστον δ' ἀθανάτοισι φανεῖα

Σμυρδαλὶ, ἀεργέσιον, πᾶσι τῷ γένει δαίτην.

Alii tamen ἀεργέσιος exponunt ἀρῆς, latus, amplius, ab εὐεργέσιος latitudo, ἀρῆς, latus; ut a κήτος cetus, κητός cetosus, ingens. Et certe hoc sensu optime convenit Orco hoc epitheton ἀεργέσιος, amplius, spatiosus; unde Homerus alibi ἀρυστολὸς εἰς δὲ δῶ appellat, latiportam Plutonis domum: πλαστὴ ἢ πόλη, ut est in Evang. Lata est inferorum porta, h. e. ἀρ. δ. δῶ. Εὐεργέσιος igitur vel amplius ab εὐεργέσιος, vel caliginosus, squalidus, sicut obfusus ab εὐεργέσιος. Hesychius utramque expositionem habet, ἀεργέσιος, πλαστὴ, ἀναπνεύματα, οὐρανὸς: ἢ δ' ἀεὶ τὸς ἀρῆς γίνονται qua circa paucos contingunt: intelligend. putrida, munda.

Ἰωάννης] Particip. præter. passivi ἴσμαι, ἴσσομαι, ἴσμαι, sicut vel rubigine obfusus, obductus. Idem verbum in compos. extat in Epist. Jacobi cap. 5. de re non dissimili, de divitibus avaris, ὁ χρυσὸς ὑμῶν ἢ ὁ ἀργυρὸς κατίνωται. Vulg. vertit, aruginavit, barbaro & insolenti vocab. κατίνωται & arg. vestitum arugine corruptum est & visiatum. Vox ἴσος πολύσημος est: significat enim & sagittam, & venenum, & aruginem; nec ulla differentia est in accusativo, nam ubique oxyton. & certe ἴξυς ὅτι ὁ ἴσος, quomodocunque sumatur, sive pro telo, sive pro veneno, sive pro ferrugine. Videtur tamen inter diversas has significationes esse dependentia quædam & cognatio; rubigo enim metalli veluti virus quoddam & venenum, quod in ejus venas penetrat, ejusque viscera & substantiam exedit, & erodit: virus autem veluti jaculum quoddam aut sagitta est, siquidem serpentes atque alia ἰσέλα θηρία (venenosa bestia) virus & venenum ex ore ejaculantur, tanquam sagittam ex arcu: et si quidam ē Grammat. contra (& forte melius) ἴσος, sagittam, dici volunt ab ἴσος venenum, quia antiquitus sagittas su-

as veneno tingere & inficere solebant, ut eo lethalius vulnerarent. Auctor Etymol. Ἰὸς σημαίνει τὸ βέλϑ, διὰ τὸ βλαπτικὸν ἔχει· ὅστις γὰρ ἰὸς φάρμακόν ἐστι τῷ σπέρμει, ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ σωματικῷ ἢ παρὰ τὸ ἰόν, τὸ δὲ λύν τὸ φάρμακον τῷ ὅρμει· καὶ γὰρ ἔχειον τὰ βέλϑ ἀπὸ τοῦ ἰὸς τῷ ὅρμει, ἵνα πλεονεκτήμους περὶ ὁδῶς ἀναμειβῇ. ac forte ἰὸς, *sagitta*, rectius ab ἰσμι *mis-to*, (mutato spiritu) vel ἀπὸ τοῦ ἱ, ab *enudo*, καὶ γὰρ λίαν πορρωτέρη τὸ βέλϑ, καὶ ὁ ἰὸς πορρωτέρως ὄν, inquit idem Grammat. sed hæc forte levia sunt, ut *sagitta*. Ἀλλ' ἔπειτα καὶ τὸ περὶ τοῦ ἀνέλεοντος, ἵνα ἐπαυέσθω, quin hoc insuper adjiciam. Quemadmodum ἰὸς dicitur *sagitta*, quia τὸ ἰϛ, *veneno*, olim tangebatur, ita τοξικὸν *venenum*, ἀπὸ τοῦ τοξὸν h. e. *sagittis*, nam τὰ τοξὰ in plurali sunt *sagittæ*; Dioscor. de *Alexipharm.* c. 20. τὸ ὃ τοξικὸν δοκεῖ μὲν ἀνομιεῖσθαι, ἐκ τοῦ τὰ τοξὰ τοῖς βαρβαροῦσι αὐτῶν χειρὶς, quod barbarorum *sagittæ* eo illinebantur.

Coincidit hoc participium præter. pass. in hoc casu cum particip. *ἰωδής* ab ἰδομαι *sano*; in recto tamen hæc a particip. distinguuntur accentu, nam *ἰωδής* est *sanans*, *ἰωδής* *rubigine obductus*. Et quoniam huc devenimus, cogitavi mecum aliquoties unde diceretur hoc verbum ἰδομαι, pro *sanare*: an quia medici morbos velut rubiginem quandam detergunt a corporibus? an quia in omni medicamento veneni aliquid inesse dicunt? (certe φάρμακον utrumque designat, ἰὸς & ἄρμα, *venenum* & *medicamentum*, *virus* & *remedium*; una eademque hæc vox vulnus opemque sonat) an quia medicina remedia præbet contra noxios & venenosos corporum humores? major enim me tenet Apollineæ artis reverentia, quam ut verbum hoc ἰαδής dici putem ab ἰδς *sagitta*; ac si medicorum filii essent mortis ministri, & velut lethi spiculis ægrotos transfoderent, & ad umbras demitterent: uti medicus ille in *Anthologia*, qui cum Achille Homérico

---ἰφθίμους ψυχὰς ἰδὼν περὶ ἄσπετον,

aut Themifonte medico apud Juvenalem, qui tot

---ægros autumnino occiderat uno.

Ἰδομαι, ἰδομαι Ἰδομαι, ἰδομαι sunt ex illis verbis circumflexis, quæ in diversis conjugat. diversas habent significationes, juxta *reg.* Eustathii, Ἡ διαφορά σημαίνει τῶν ἰσμιῶν διαφορὰ πολλὰς συζυγίας ποιεῖ. Similia sunt, βιδομαι-δομαι, *cogo*, a βία *vis*; βιδομαι-δομαι, *vivifico*, a βίϑ, *vita*: διλλομαι-δομαι *lædo*, *noceo*, unde διλλήμωνος *noxii* & φάρμακον διλλήμωνος at διλλομαι-δομαι *manifestor*, a διλλῶ ita distinguuntur ἰσμιῶν ἰσμιῶν, & ἰσμιῶν-δομαι, atque alia hujusmodi, quæ nunc omitto, quia jam ante annotasse memini.

Φορέντας ἡδὲ τῶν τοῦ μικροῦ τὰ ἰσμιῶν] Inter alia morum *κατέργα* atque indicia, *vestitus* hominem indicat & proclamat, *qualis sis*, inquit Sira-cides: atque hinc est quod Theophrastus, acutissimus morum inspector, & accuratissimus eorum descriptor & characterista, plura ingenii signa atque *κατέργα* ab ornatu corporis habituque desumat: τὸ ἀγροικόν, h. e. *hominem incivilem* & *rusticum* supra hoc caractere descripsit, quod solet *μεῖζον* τῷ ποδὶ τὰ ὑποδήματα φορεῖν, *maiores, quam pro mensura pedis, calceos gestare*; atque ita hic sordidum, & avarum

avarum hominem introducit *φειδωλὴν ἡμίσην ἢ μικρόν τὰ ἱμάτια*, *vestes gestantem nimio nimis modicas & minutas*, ad verbum *minora parvis vestimenta*; nisi vero eadem phrasis & loquendi formula apud alios Gr. auctores occurreret, non immerito quis suspicari possit scripsisse Theophrastum non *μικρόν*, sed *μακρόν*, h. e. *vestes breviores quam ut femora penitus tegant*; præsertim cum hæc locutio ad animum respondet alteri illi in charact. τῷ ἀγροίκῳ ut enim ibi *μαῖζα τῷ ποδὶ τὰ ὑποδήματα*, ita hic esset *ἡμίσην ἢ μικρόν τὰ ἱμάτια*. simili per omnia dictionis filo. Sed prior illa phrasis, *ἡμίσην ἢ μικρόν τὰ ἱμάτια*, sicut habent codices impressi, etiam apud alios auctores recepta est, nec caret sua elegantia; *ἡμίσην ἢ μικρόν* sunt ἄγαν μικρά, minor parvo est perparvus. Sic *μαῖζων μεγάλη*, major magno, est permagnus, valde magnus: Ἀνδρὲς μεγάλοι πολὺ μείζων, Sappho. Ἀνδρὲς ἢ μαῖζων μεγάλοι, Pausanias. Oὐ τὰ μαζὶν μαῖζες ἢ μαζίων ὑπερχήνεις, Appianus, citante Casaubono: Sic hic *ἡμίσην τῷ μικρῷ*, minor parvo, inferioris adhuc gradus est, *ἡμίσην τῷ ἐλαχίστῳ*, minor minimo, quod in uno verbo, non minus eleganter quam humiliter, *ἐλαχίστοισιν* quam vocem de seipso usurpavit summus Apostolorum. Est enim peculiaris hæc Græcæ linguæ copia & elegantia, quod ipsa superlativa patiuntur adhuc superiores gradus comparisonis; ut ab *ἐλαχίστῳ*, -στότερος, pro quo nescio quis e Latinis Patribus (Ambros. credo) dicit *minimissimus*, ex imitatione Græcorum. Sed Gr. hoc frequens est, a comparat. & superl. nova comparat. & superlat. formare. Sic a *πρώτος* dicitur *πρωτίστος* ab *ἑχάτος* *ἑκατότερος* & *ἑκατότατος*: quanquam illud *ἑκατό*, si superlat. sit, superl. est sine posit. aut comparativo; a *κώδης* dicitur *κωδίστατος*, a *κλίσις* *κλισίσις*. Sic a comparat. fiunt alia comparativa, ut a *χρειών-ότερος*, & a *χρίων-ότερος* a *λαῖον*, *λαΐον*, *ίτιος* a *ῥήων* *ῥατίος* *ῥατίος* omnia apud Homerum. Vestes breves, & curtæ, & minutæ sordium & parsimoniz signa sunt; ut granditas calceorum character Rustici, ita brevitatis vestium signum est sordidi. Egred adducitur ὁ *μικρολόγος*, ut res sibi necessarias suppeditet ὃ ταῖς ἰαυτῷ χρείαις ἱκανός tantum abest ut genio indulgeat, ut vix naturæ consulat atque prospiciat; vix aut ne vix tantum sibi indulget, quantum sufficiat ad tegendam nuditatem. Ex omnibus poetarum flosculis hos maxime in suum usum decerpit, cum de faciendis sumptibus sermo est.

Vivitur exiguo melius—;

Humanum paucis vivit genus.

sive de re cibaria seu vestiaria agatur, e Logicorum maximis has maximi facit, *Frustra sit per plura &c. &c.* Entia non sunt multiplicanda sine necessitate: nec entia multiplicanda, nec vestimenta amplificanda. Igitur

Vestibus exiguis velatus vivit avarus.

Quanquam sorte sua non est contentus avarus,

tamen nec exiguas tantum vestes, sed minores exiguis gestat, i. e. valde curtas, & angustas, & minutas. Quanquam etiam *Exigua vestes* aliter dicuntur ab *August.* Hist. scriptoribus, viz. vestes viles, & humiles, &

minime sumptuosæ. Ælius Spart. de Severo Imp. *Hic tam exiguis vestibus usus est, ut vix tunica ejus aliquid purpura haberet, & cum hirta chlamyde humeros velaret: ubi exigua vestes sunt vulgares & humiles, & parvi pretii, quales scilicet plebei & exigui homines gestarent; nam & exiguus pro parva & contempta sortis homine.* Jam ut vestis curta, & arcta, & exigua, fordium & parsimoniz signum, si contra vestis ampla, & ad talos demissa, αἰσθητόν & luxus indicium censebatur. Græcis ἰδῆται ποδῖρες, & σуртὶ χιτῶνις, & σύρματα. Homerus Odyss. T. περιμύντα χιτῶνα hujusmodi tunicam vocat. Ἐλξις ἰματίων, *tractio vestimentorum*, signum vitæ delicatæ & dissolutæ; unde quidam apud Dionem Ciceroni luxum objiciens ait, cum μίχῃ σφουγγὶ τῶν ἰδῆται σύρειν, *usque ad talos vestem defluentem trahere*; & Cicero ipse alteri *usque ad talos demissam purpuram* eodem sensu objicit. Hinc feminæ molles & delicatæ, quales erant Phrygiæ matronæ, ἱλασπίπλοι a Poeta dicuntur, Αἰδίομαι Τεσσαὶ καὶ Τροάδες ἱλασπίπλους, quasi ἱλασπας τὰς πύλας, habentes tunicas laxas, & defluas, & humum verrentes, lambentes pulverem. Qui hujusmodi ἱλξις καὶ σύρματις ἰδῆταιν gestabant, perstringuntur a Clem. Alexandrino *Pedagogi* l. 2. c. 11. hisce verbis; Τὸ ὃ καὶ σύρειν τὰς ἰδῆταις, ἢ π' ἀλγος καὶ πόνος τὰς πόδας, κομίδ' ἀλαζονικὸν, ἱμποδὼν τῇ ἐργασίᾳ καὶ περισπαύσει, καὶ λυγρὸν δίκτυον ὀπισθοεμφύειν τὴν ἰδῆταιν τὰς ὀπισθοκαίαις τῇ γῆς ἀχυρμάδε. Hujusmodi laxæ & fluxæ tunicæ dicebantur σуртὶ χιτῶνις (inquit Eustathius; quibus contrariierant σπυρτὶ χιτῶνις, quasi arcte & firmiter astantes corpori. Per eandem rationem quidam ex veteribus Gr. ab eodem principe poet. dicuntur Ἐλαχίτωνις. Ἐνθα ἡ Βοιωτὶ καὶ Ἰωνίς ἱλαχίτωνις παρὰ τὸ ἱπλάκειν τὰς πύλας, inquit Eustathius ex Strabone; a molli illo & effeminato cultu & habitu corporis, αἰς ἑλὰ τὰς ὀπας τοῖς Ἑλλήσι Σηλυρσθέν. Alii tamen ἱλαχίτωνας hos Ἴωνας dici malunt non a luxu & mollitie vestitus, sed a contraria plane virtute, viz. a fortitudine & vi bellica, quasi, τὰς ἑλκας ποιεῖντας ἐν τοῖς καὶ πολέμοις χιτῶσι, ab ἑλκῇ vulnus, ἑλκῶν vulnus aut ulcus infero, infligo, quasi *tunicas hostium, adeoque & corpora vulnerantes*: Quomodo & Mars ῥινότρυφον, quasi *clypeorum perforator, cerebrator*, a ῥινός, βύρση, corium, scutum, clypeus; ὁ περὶ σκῶν καὶ διακόπων τὰς ῥινέας ῥινὴν autem sunt clypei, quia ex bubulis coriis fiebant. Multum peccatur circa vestes tum in excessu, tum in defectu, si modus & mensura, & ordo, & decorum non observetur; ideo Ἰλλ apud Heb. utrumque significat, & πλημύλιμα & ἱμάτιον, & *delictum & vestimentum*. Cum autem utrinque extremum sit, si vel ἱλασθῶν καὶ μικρῶν, vel μαῖζον καὶ μεγάλων ἱματίων fuerit (hinc enim fordium, illinc luxus suspicio) medio tutissimus ibis, si nec natare in vestibus, nec etiam in iis ut in cippo aut carcere compingi, videaris. Igitur nec ampla nimis, nec angusta fuerit hæc corporis theca, sed apta & congrua, eique ad amissim respondens, & (ut Logici loqui amant) adæquata; &, ut Callimachus in Epigrammate de uxore, ita de veste dici posse mihi videtur, Τῶν κατὰ σκαυτὸν ἑλκας, Tu tibi sume parem.

Αἰκυθίαν] Ἀκυθός, lerythus, ampulla: proprie ἀγγεῖον ἱλασθῆσαν, *va olearium*

olearium, πωρεῖ τὸ ἔλαιον κρύβειν, quia oleum in eo conditur & servatur.

Δῶκε δ' χρυσὴν ἐν λικνίδι ὄρεον ἕλαιον, *Odyss. H.*

Hinc proverb. apud Suidam ex Aristoph. Ἐλαιον ἐν ἱνίστῃ ἐν τῇ λικνίδι i. e. inquit ille, ἐν ἱλαΐδῃ, ἢ πενθήμιδῃ, non misereamur, non mouemur. Meminit Erasmus in *Adagiis*; Non est oleum in *lecytho*, & exponit de homine duro, & crudeli, & inexorabili; quasi sit allusio ad vocem, nam ἔλαιον (inquit) oleum significat, & ἔλεος misericordiam, & haud scio an altera ab altera sit derivata: certe non magnum est discrimen quoad vocem inter ἔλαιον & ἔλεον, & quoad rem magna est affinitas, ideoque in sacra Scriptura gratia, & misericordia, & eleemosyna, & bona opera non raro sub hac olei metaphora ac notione nobis exprimuntur. Igitur ἔλαιον ἐν ἱνίστῃ ἐν τῇ λικνίδι, Non est oleum in *lecytho*, perinde fuerit ac si dicas, ἔλεος ἐν ἱνίστῃ ἐν τῇ κερύδι, non est misericordia in animo. Λικνίδιον hic diminutivum est a λίκνυς. Et certe omnia fere τῷ μικρολογεῖ diminutiva sunt. Angusti pectoris & angusti animi homo, parva & angusta vasa, angustas mensas, angustas manus, angustas vestes, omnia denique angusta habet.

Ἐν χρῶν κατεργάμενος] *Ad vivum rufos.* Ἐν χρῶν κατεργάμενος est ad cutem tonderi. Homines tenaces solent ad vivum tonderi, ad vitandos sumptus, viz. ut raro tonsoris opera indigeant. Contra οἱ χαρίεντες, homines politi & elegantes, ut se a sordium suspitione liberent, solent frequenter tonsori operam dare, πλεῖστους ἀποκαίρειν, ut Theophrastus supra in cap. περὶ ἀριστίας. Raro tonderi parsimoniae signum facit etiam Aristophanes *Nubibus*, ὃν τὰ δὲ τ' οὐδ' ὅλως ἀποκαίρειν ὅδ' ἐστι πῶποτε quorum nullus unquam caput tondebat pra sordibus & parsimonia. Ἐν χρῶν κατεργάμενος, κατεργάμενος, vel Ἐν χρῶν ξυρεῖν, frequens phrasis est apud Atticos pro ad vivum radi, vel tonderi in cute i. e. ad cutem usque, χρῶν, χερῶν, χερῶν, & contrarij. χρῶν, vel χρῶν pro χερῶν per apocopen, vel χερῶν χρῶν, (ut νότος νότος) χερῶν χρῶν, χερῶν χρῶν. Lucianus *Hermotimo*, Ἐσθρον γὰρ αὐτὸς κοσμίως βαδίζοντας ----- ἐν χρῶν κερῶν τὸς πλείους, plurimos ad cutem tonsos; ὁ κερῶν-ε, est tonsus, tonsus capillum habens: Et miror quid sibi velint vulg. Lexicographi cum κερῶν vertunt hominem prolixo & horrendo capillitio; hic enim ἐν χρῶν κερῶν vocat Lucianus homines ad cutem tonsos, adeoque nullum, nedum prolixum, habentes capillitium: eodem modo loquitur Diog. Laertius in *Vita Diogenis*, Ἐν χρῶν κερῶν τὸ ἐν ἀκαλαπτεῖ εἰργάζετο, ἐν ἀχάτων, ἐν αὐτοποδῆτες. Lucianus iterum in dialogo *Revivisc.* ἀποκαίρειν τὸ πῶποτε ἐν χρῶν πᾶν τετρακεκαῖ μὲν χερῶν, barbam ad vivum abradat cultro ad hircos tondendos apto. Idem Lucianus in *Vitarum Auctione*, Ἄλλων γὰρ λιν, τὸ ἐν χρῶν κερῶν ἐκείνου, τὸ στυβερόν, τὸ ἀπὸ τ' εὐαῖς, Chrysippum intelligit. Synes. *Calvit. Encom.* Καὶ τις ἐν χρῶν κερῶν ἀποδαρὼν, εἰς τὴν τα κόμην ἐν πῶποτε βαδὼν ἦναι, Ad cutem rufus aliquis cum obisset, sequente anno prolixa coma barbaque inventus est: pilos in mortuis crescere testatur etiam Aristoteles, quod tamen fieri posse negat Ar-

nobius. Xenophon *Hellen. L. 1.* παριστάσθαι ἀνθρώπου μάλα. ἰμάτια ἔχοντες, καὶ ἐν χροῖ κακιστοῖς πολλὰς. Hinc per metaphoram ἐν χροῖ dicitur, quicquid prope, vel intus est, quod intime personam vel rem attingit; sic ξυρεῖν ἐν χροῖ proverbialiter dicitur de rebus in summo periculo constitutis; ξυρεῖ γὰρ ἐν χροῖ τὸ τοῦ, Soph. *Ajace*, *Hoc ad cutem radit, this touches to the quick.* Synes. *Ep. 14.* Ἐν χροῖ τῷ κινδύνῳ γίνεσθαι, *in extremo periculo esse*; cui simile illud ἐστὶ ξυρεῖ ἀκμῆς. Dion Cassius *lib. 50.* Ἐν χροῖ μάχεσθαι, *cominus pugnare.* Sic οἱ ἐν χροῖ, *amici, intimi*, quomodo Persius,

—ego te intus ἐν in cute novi.

Sic χροῖ δῆλον, *de cute manifestum*, per proverbium dicitur, quod non indiget testimoniis aut indiciiis longe petitis. Synes. *Calviti. Encom.* Ο μὲν γὰρ Φερικῆς δοικῶτον ἱππολυαστήμῳ, χροῖ δῆλον, ἔρη, καὶ δακτύλῳ τῷ νότον ἰδέσθαι. Sic ἐν χροῖ πλέειν dicitur navis, quæ prope alteri adnavigat. Thucydides *lib. 2.* Ἐν χροῖ αἰεὶ παρεπλέοντες, καὶ δύνανται παρὲς ἑαυτοὺς ἀντιπαραβῆναι. Schol. Ἐν χροῖ, αἰτὶ τῷ πλησίον ὅτι ἡ ἀποκοπή, ἡ γὰρ καὶ ἐν χροῖ τῷ εἶρη ἡ ἀπὸ μεταφορῆς ἡ κεφαλὴ ἀλλοτρίῳ τῷ χροῖ τῷ γινώσκοντι.

Est hoc Thracum more tonderi, de quo Theocritus *Id. 14.*

----- ἰδὲ Θρακιστὶ κίκαρμαι,

neque Thracum more tonsus sum, i. e. ἐν χροῖ. *ad cutem usque*, ita enim radebantur Thraces, Persæ, Alani. Vocabatur hoc tonsuræ genus σκαρίον, nam duo erant genera tonsuræ, σκαρίον & κῆπῳ. Aristoph. Schol. ad *Aves*, Δύο ἡ εἶδη κεφαλῆς, σκαρίον καὶ κῆπῳ. τὸ μὲν ἔν σκαρίον, τὸ ἐν χροῖ ὁ κῆπῳ, τὸ περὶ ματώπῃ κακοσμήδης. Eustath. ad *Iliad. Ψ.* Κεκοτῆται ἡ καὶ μήχει τῷ, οἱ μὲν ἐν χροῖ, καὶ τῷ Ἀλάνοι, ὁ δὲ σκαρίον. Meminit etiam Harpocr. τὸ σκαρίον εἶδῳ κεφαλῆς.

Atque hunc quidem characterem a tonsura & nuditate capitis duxit Theophrastus; alterum, qui mox sequitur, a pedum nuditate & calceis exuendis defumit: ut enim ὁ μεγαλόχῳ noster γυμνῇ κεφαλῇ, imo & γυμνῇ ποσὶ, sordes & parsimoniam præ se fert, atque profiteretur; ita Theophr. cum ἐς πόδας ἐν κεφαλῇ, *a capite ad calcem*, lineamentis suis & coloribus describit; & licet caput ejus sit veluti tabula rasa, in qua nihil est depictum (ut Theophrasti Magister dixit de anima) non dubitat tamen Philos. noster in hac tabula rasa hanc μεγαλόχῳ imaginem penicillo suo depingere & delineare.

[Ἵπολυμψος] Ἵπολύειν est *solvere*, quasi dicas *subsolvere*, calceos scilicet, & ὑπολύειν calceos exuere vel *discalceatum esse*, & ἀνυποδυῖν χροῖ. Ad βραχυλογία & elegantiam Atticam hoc pertinet, sub verbis nomina cognata intelligere: ut cum dicunt ἐγκαλύψασθαι, *abscondere, tegere*, κεφαλῇ scilicet, *caput*, aut *faciem*: ἐπὶ κάλλει *injicere*, ἰδῆται sc. *vestimentum*. Sic ἀποκαίειν *tondere*, τῷ κόμῳ scilicet, *comam* aut *barbam*: μεταλλάττειν, *mutare*, ἡ βίον scilicet, *vitam cum morte commutare*: Sic alia multa, quæ usu & observatione cognoscenda sunt. Multa, inquam, verba tam apte & proprie cum nominibus quibusdam in certa aliqua significatione junguntur, ut etiam absolute &

por

per se sine illis nominibus posita eandem significationem obtineant, apud Atticos præsertim scriptores. Sic ὑποδιδῆς vel εἰδῆς, & ὑπολύειδῆς, illud de *subnectendis*, hoc de *solvendis exuendisque calceis*, tam proprie dicitur, ut absolute sine nomine adjuncto id significant: ὑποδιδῆς certe & ὑποδιδῆς plerunque apud poster. Atticos est *calceos induere*, vel *calceatum esse*, unde ὑποδιδῆται pro *calceis*; at Hom. ἐπὶ λῆϊς & plene semper cum nomine cognato, Ποσσὶν ὑπὸ λιπαροῖσι ἐδῆται καλὰ πίδαλα, per tmesin pro ὑποδιδῆται πίδαλα unde ansam sumpserunt posterī simpliciter utendi hoc verbo ὑποδιδῆς, ἐλαττωδῶς, hoc sensu, sine nomine sequente; unde & ἀνυπόδιδῆς *discalceatus* & ἀνυποδιδῆς *nuditas pedum*: de qua di. aliquid ad Theocr. in illum versum *Id.* 14.

Ἄλγεος, ἀνυπόδιδῆς, Ἀθλῶν δὲ ἔργῳ ἴμμερ.

Clem. Alex. *Pad.* Lib. 2. Cap. 11. Ἀνδρὶ ὃ εὖ μέλα ἀρμόδιον, ἀνυποδιδῆς πάλῳ εἰ μὴ στεγνύουσιν. καὶ γὰρ πῶς ἔγγυς τὸ ὑποδιδῆσαι τῷ διδῆσαι, *parum a vinculo differt cui pedes in calceis vincti*: quod mihi sane multo rectius de ocreis quam de calceis posse dici videtur. Jam ut ὑποδιδῆς absolute, sine nomine sequente, est *calceos substringere pedibus*, sic ὑπολύειδῆς *discingere, solvere*, etiam absolute & simpliciter est *calceos solvere vel exuere*, vel ἀνυποδιδῆς *χρῆς* prior significatio est HomERICA, altera posterior ATTICA. Hom. *Iliad.* α.

Ἄλλ' οὐ τὸν γ' ἔβδουσα θιὰ ὑπολύουσι διμοῦν.

Aristoph. in *Pluto*, κρατὶς ταχὺς διαιρέτοι, ἔπειθ' ὑπόλυσαι, *depone vestes statim, deinde calceos exue*. Multus fuit usus ἑ ἀνυποδιδῆς apud antiquos, & variis de causis ὑπολύοντο, γυμνόποδες & discalceati incedebant; scilicet vel ex rigore legis, vitæque austeritate, ut veteres Spartani, qui Lycurgi legibus discalceati esse jubebantur; Athenien. etiam, qui strictioris & austerioris vitæ erant. Τῶς ἀναρχείας tantum ἡμέρας calceos induebant, ad vitandum scilicet frigus aut viarum salebras & asperitates. Eis ἔργῳ ἐκχ' ἔργος. *Ec.* inquit Theocrit. per montem asperum & præruptum, & salebrosum, *Ec.* ac si aliis temporibus ὑποδιδῆς nec mos esset, nec necesse; vel in reverentia & honoris signum, quam alicui loco aut homini exhibebint; quemadmodum in S. P. jubentur Moses & Josua exuere calceamenta, ob loci sanctimoniam. Ritus hunc discalceationis ab Heb. mutuatus est Pythag. in symbolica sua Theologia, Ἀνυπόδιδῆς δὲ ἡ περιστάσις, *discalceatus sacrificato atq; adorato*, apud Iamblichum *protrept.* cap. 21. & Justin. Martyr *Apol.* secunda observat morem hunc fuisse Gentilibus ὑπολύειδῆς ἐπαύριον τῷς ἡερίς, *calceos deponere, cum templis ingrederentur*; quem morem hodieque apud Judæos, aliosque populos Orientales, in sacris obtinere constat. Romani veteres etiam in conviviis ἀνυποδιδῆς exercebant; mos quippe iis fuit calceos soleis mutare, cum mensæ accumberent. Unde Martialis *Lib.* xi. 1. Cottam quandam poetico suo sale perspergit, qui cum bis soleas perdidisset in convivio,

*Excogitavit homo sagax & astutus,
Ne facere posset tale sæpius damnum
Excalceatus ire cepit ad cœnam.*

Aa 3

Veneratores

Venatores etiam ὑποπόδια solebant, & nudis pedibus prædam sequi, *ὑμνοῖσι τι πᾶσιν ὀδύειν κίνοι, πῶσιν ἔχον μάλιστα δυσδραῖα θηρῶν*, Oppian. *Cyneg. 1.* & tamen Callim. Dianæ venatrici tribuit ὀδερμίδας quæ sunt ὑποπόδια θηρευτῶν, *eis δ' ὄρμον ὀποδῖα*. Denique ὑποπόδια & excalceati incedere solebant etiam homines præparci, & sordidi, ad vitandos calceorum sumptus; atque hæc causa est ἡ ἀνυποπόδια ἢ μικρολόγων quam hic notat Theophrastus. Præter decorem & elegantiam, 3 etiam alii sunt usus ἢ ὑποπόδιων, siquidem ἀσφαλίζουσι τὴν πόδα, *armant ac muniunt pedem*, contra sordes, contra salebras, & contra frigus; ideoque ὁ μικρολόγος ὑποπόδιον κατὰ τὸ μῖσος τὸ ἡμίχα, quia tum maxime calet. Ita rusticæ nostræ aliquando & plebeia mulierculæ, præsertim Boreales, sub æstivo fidere, ut compendium faciant, *ὑμνοπόδις ἢ ἀνυπόδιστος*, sine tibialibus & calceis incedunt; nescio tamen, an hæc sordida parsimonia dicenda sit, an honesta frugalitas. Et sunt profecto οἱ μικρολόγοι isti magis sordidi quam cœnum & sordes sub pedibus aut calceamentis, nec sordes magis adhærescunt eorum pedibus, quam animo & affectibus. Qui tamen, cum tam sordidi sint ut sine calceis incedant, summopere cavent vestibus suis, & de his valde sunt solliciti ne novas sordes contrahant, *ἵνα μὴ ῥυπαίνωνται τὰ χεῖ.*

ῥυπαίνωνται, Sordibus polluantur, sordes contrahat; *κατὰ* & proprie usurpatur: proprie enim dici volunt de maculis & sordibus in veste contractis (quanquam nonnulli de unguium sordibus, ut supra de voce *ῥυποκένδ.*) ac certe Hom. *Odyss. 2.* de vestium sordibus & maculis — *καὶ θηρῶν τι ῥύπα πάντα*, *purgarunt omnes sordes*, de lotione vestium; — *μάλα περ ῥυπόαντα καθαῖραι* & — *τὰ δὲ μοι ῥυποπόδια κείτω*, itidem de vestimentis; ubi *ῥυποπόδια* per metath. pro ἱερυποπόδια metri gratia; cui simile exemplum vix reperiemus apud poetas. Metaphorice & eleganter usus est hoc verbo Phil. 1. *Eth. cap. 8.* *εἰάν ὃ πτωχὸς, ῥυπαίνῃ τὸ μακάριον*, *quædam res sunt, quibus si priventur homines, contaminant felicitatem*, h. e. felicitatis eorum splendor obscuratur atque inquinatur: *ῥυπόαντα ῥυπαίνοντα* differunt ergo *ῥυποῦν* & *ῥυπαίνειν* *ῥυποῦν* neutr. sordidum esse. *ῥυπαίνειν* transitiv. sordibus inficere, polluere, contaminare, unde *ῥυπαίνοντες* hoc in loco. Hæc vestium cura tangit ἢ μικρολόγον, non quod ille sordes adeo abhorreat, qui ipsis sordibus est sordidior, & ipso luto lutulentior; Nec quod munditiæ aut elegantia cultuique corporis studeat; sed quod crumenæ consulat, graviterque metuat ne si forte minus cretæ quam par est ejus vestibus adhibeat, fullo ipse in iisdem repurgandis poliendisque novos sumptus facere cogatur. Qui igitur pedes suos adeo & calces negligit, ut sine calceis eat, calcem tamen & cretam fulloniam maxime curat, ne vestibus suis desit: Atque hic postremus est τὸ μικρολόγος character, de sumptus a terra alba, seu creta fullonia. Neque tamen hæcenus creta notavit hunc hominem *ῥυπαρὸν* & *ῥυποκένδυλον* Characterista noster, sed potius atro carbone per totum hoc caput meritisime obfuscauit, vel, si ἡμεμερον hoc mavultis,

Ultimus a creta venit & fullone character,

Nec tamen hunc creta signes, alboque lapillo;

nempe Theophrastus nigro carbone notavit. Sed nugarum satis & μικρολογίας, imo λοπτολογίας. Libero jam patientiam vestram; plura enim hodie non addam, nec hoc termino; sub initium sequentis viz. post Mich. si Deus vitam & otium & pacem dederit, iterum huc vos invitabit vel Theophrastus vel Demosthenes. At quantæ vicissitudines, quantæ moles & montes mutationum, πῶσαι παλίστοιαι τὴν ψυχὴν, quos fluxus & refluxus fortuna, ante id temporis accidere queant, nemo nescit; hoc κακῶν Reip. præsertim, in hac rutuba & flamma rerum. Nostrium est ad omnia nos parare, quicquid nobis evenitutum sit, Ἡμεῖς μὲν γὰρ ταῦτα Θεῷ ἐν γυνάσει καίτοι.

CAPUT XI.

Περὶ βδελυγίας.

Bδελυγία, impurus, impudens, flagitiosus; a verbo βδελύσσομαι abhorreo, abominor, detestor; unde βδελύγμα, abominatio; βδελύγμα τὸ ἱερμῶστος in Evang. Etymol. nescio quomodo βδελύσσομαι verbum & βδελυγία a nomine βδέλλα, est autem βδέλλα, hirudo, sanguisuga; ac si βδελυγία proprie esset homo impense avarus, & sordidus, & impurus, qui lucrum undique abradit & exugit, idem fere qui μικρολόγος, quem supra descripsit Theophrast. potius tamen βδελυγία, & βδελύσσομαι, a βδέλλῃ βδέλλα autem proprie illud est, quod (honus sit auribus) Claudius Imperator licitum esse lege sancivit; unde exp. φατέο, ut βδελύσσομαι sit proprie, ob factorem aliquid averfor & abominor, & general. detestor, abhorreo; & sic βδελυγία erit homo impurus & sordidus, quem ob morum turpitudinem atque impuritatem detestamur atque execramur, βδελύσσομαι omnino idem quod μισώσσομαι, & βδελυγία, μισαρός. βδελυγία igitur est quadam morum fœditas & turpitudine, execranda impuritas; hac enim voce uti cogimur ob defectum alterius: βδελυγίαν itaque verto impuritatem, donec aliam vocem Lat. quis mihi ostendat, quæ huic Gr. respondeat. βδελυγία, impuritas; quod quidem non simplex vitium est, sed ex pluribus concretum & aggregatum: comprehendit siquidem in se Impurum plerosque illos naves quos hætenus descripsit Theophrast. viz. ἀργεσιμία & ἀναισχυμότης, μικρολογίαν, & ἀπνοίαν, uti videbimus in sequente characterismo, ut sit confuges quædam & sentina vitiorum, uti prius diximus περὶ τῆς ἀπνοίας. A βδελύσσομαι sit βδελυγία, assumendo terminationem illam adjectivorum communem paragogicam ρoxyt. Notetur ergo hæc reg. Multa adjectiva in ρoxyt. habentia v ante ρ, derivantur a verbis in υν, ut ab ἰχθύω, ἰχθυός: ab οἰζύνω, οἰζυγός: sic a βδελύω, οὖν, οὖομαι, βδελυγός. Substantiva trisyll. in ρoxyt. præced. v sunt barytona, habentque accent. in antepenultima, ut μέγιστος, μέγιστος, τίς, τίς, Ζεῦς, Ζεῦς.

Ἀνακύψας ἱπυγῶν] Κύπτω, est propendeo, incurvo, seu deflecto me in terram; unde κυβός, incurvus, Homero,

Ὅς δὲ γὰρ κυβός ἔλω-----.

Notum discrimen inter ἀνακύπτειν & κετακύπτειν, quæ sunt contraria. Ἀνακύπτειν est sursum se erigere. Sic Luc. 21. 28. ἀνακύψατε, suspicite; quasi resupinato collo (inquit Beza) qui gestus est eorum qui a vultu sursum oculos convertunt: cui contrarium non solum κετακύψατε sed & παρυψώ- 1 Ep. Petri 1. 12. celebris locus est de angelis, Εἰς δὲ ὀφθαλμοῦν αἱ ἀγέλας παρυψώ- hoc est, quasi prono capite, & propenso collo, accurate introspicere. Synesius eleganter Ep. quadam, ὅταν ἀνακύψῃς ἡβὴ βελόνῃ, θηρίοντις εἰμι περὶ ἀπασα παίδιαν, Cum a libris oculos attollo, pronus sum ad omne ludendi genus. Metaph. sæpius Lucianus in Jove Trag. Ἐπειδὴ καὶ ὁλίγον αἱ ἀνδραγατοῖ ἀνακύπτοντες, cum homines paulatim emergentes, h. e. postquam ex lethes & inscitie somno evigilaverint, & ad se redierint. Spe erigi, animo recreari. Appianus Εἰρημολ. 5. τὸ μὲν αὖτις ἀνακύψας τὴν δημοκρατίαν, ne unquam popularis status denuo emergere, aut caput erigere, possit. Polyb. Lib. 1. Τὸ μὲν ἡβὴ Καρχηδονίαν αὖτις ἀνέκυψεν, καὶ πάλιν θηρίοντις εἰς τὰς ἡλιπιδας, Carthaginiensium res denuo emergere, & in meliorem spem erigi, restitui cœperunt.

Ἐρυγῶν] Aor. 2. ab ἐρύγω ρυῖτο, unde & demivari videtur vox Lat. ρυῖτο; ab ἐρύγω, tollendo s. Hom. plerunque forma passiva ἐρύγμαι- -ὁ δ' ἐρύγαιτο εἰνοκαρίων, de Cyclope ebrio. Sic in celebri illo carmine de Centauro,

Ἴππῳ ἐρύγμαιτο ἀνδρα, ἀνὴρ δ' ἀποπέρδεται ἵππον.

Metaphorice de fluvio qui in mare se exonerat,

---ἐρύγμαιτο εἰς ἅλα βάλλων.

Etiam de mugitu bovis, idem princeps poet. Iliad. v. 403.

Αὐτὰρ ὁ θυμὸν αἰδῶ καὶ ἥρην, αἷς ὅτε ταῦρῳ

ἥρην ἰλκόμενῳ-----

ubi ἥρην, est ἱμνωῖτο, mugit, & forte ab ἐρύγω fit Lat. rugio, quam hoc de leone. Cæterum Eustath. scite observat concinnitatem metaphoræ, ubi fluvius a poeta dicitur ἐρύγαιτο εἰς ἅλα, h. e. eructando seu evomendo se in mare devolvere & exonerare; quia scilicet fluvii tribuuntur τὰ εἰσέλα- ita enim εἰσεῖ παλάμῃ dixit poeta, os fluvii, quod Latini alia metaph. ostium vocant.

Ἄλλ' ὅτε δὲ παλάμῃ κατὰ εἰσεῖ καλλιπείης,

ubi Eustath. Παλάμῃ εἰσεῖ φησὶ μάλιστα, οἷς ἀκάλυτον καὶ τὸ λείπον ἐρύγαιτο παλάμῃ εἰς θάλασσαν.

Περὶ τὰ κέρνα] Ad nuces, i. e. ad forum ubi nuces venduntur. Solebant enim Athen. varia fora, aut fori partes, de nominibus rerum, quæ ibi venales prostant, nominare. Sic passim inveniemus apud Atticos Scriptores εἰς τέλειον, ad oleum i. e. forum olearium; εἰς τέλειον, εἰς τὰς χήτρας, εἰς τὰ σκέρα. apud Aristoph. & alios: εἰς τὰς ἰχθύδας, h. e. forum piscarium, quod & ἰχθυόπωλις & ἰσέπωλις ἀγορὰ, & simpliciter ἰσέων parco exemplis, quia ubique sunt obvia. Sic hic

hic τὰ κάρυα & τὰ μῦλα *nuces* & *poma* pro foro (ut ita dicam) *nucario* aut *potario*, ubi *nuces* & *poma* alique fructus autumnales venum profituuntur; quasi dicas, ὁπωρέπωλις ἀγορῆ. Hanc loquendi formulam (opinor) & nos imitatur in lingua nostra; ita enim (ni fallor) loquentes audiui nundinis nostris nuper exactis, *let's go to the hops*, i.e. ad forum illud ubi venales prostant lupuli, five quocunque alio nomine vocandum sit illud five herbæ five grani genus, quod ad potum adhibetur.

Κάρυα, Μῦλα, Ἀκρόδρυα] Κάρυα, μῦλα, & ἀκρόδρυα hic distinguuntur. Κάρυα sunt *nuces*; μῦλα *mala*, *poma*; ἀκρόδρυα, *bacca*, h. e. fructus sylvestres & minores, quos Theophrast. hic a nucibus & pomis separat; sed est quando hæc confunduntur apud auctores. Certe ἀκρόδρυα proprie, & ex vi vocis, sunt *glandes*, fructus arboris quercus, quasi ἀκρεῖ τ' δρυὶς, unde fortasse vulgo *acorns*; *acorn* quasi ἀκρον. Sed ut δρυς pro quavis arbore, sic ἀκρόδρυα pro cujuscvis arboris fructu; atque hæc latissima est hujus vocis acceptio, ut idem plane significet quod ὁπωρεα, quo nomine apud Gr. aliquando censentur omnes arborum fructus, fructus autumnales: atque ita Hesych. Ἀκρόδρυα, ἀρχὴ καρπῶν, καρποὶ forte ἀκρεα καρπῶν atque ita sumere videtur Lat. Int. hoc in loco, qui sic vertit, *reliquos omnis generis fructus*; ac si ἀκρόδρυα generalis vox esset, cujuscvis arboris fructum sub se comprehendens: atque ita certe auctores nonnunquam τὰ ἀκρόδρυα de omnibus arboreis frugibus usurpant. At juxta hanc interpretationem sic legi debent, καὶ τὰ λοιπὰ ἀκρόδρυα cum vero verba ita se habeant, τὰ κάρυα, ἢ τὰ μῦλα, ἢ τὰ ἀκρόδρυα, particula disjunctiva manifeste ostendit hæc tria inter se distingui, tanquam fructuum species diversas, & (ut loquuntur in Scholis) disparatas. Plerique Grammatici κάρυα & ἀκρόδρυα confundunt; sed ἀκρόδρυα & ὁπωρεα distinguit Aristot. 8. de Hist. Animal. ἀκρόδρυα καὶ ὁπωρεα *nuces & poma*. Athenæus, seu potius Epitomator Athen. lib. 2. Οἱ Ἀπῆικοι καὶ οἱ ἄλλοι συστροφίαις ποίντες πάντα τὰ ἀκρόδρυα κάρυα λέγουσι. Sunt autem κάρυα omnes fructus qui exteriorem habent corticem ligneum, & intus id quod edule; sic Lat. *nuces*. Auctores Geoponiarum hoc sensu acceperunt; qui [pag. 288. Edit. Cantab.] ἀκρόδρυα ea tantum interpretantur, quæ τὸ ξυλῶδες, h. e. *lignosum putamen* foris habent, quo in genere *nuces* omnes sunt: & sic eadem erit differentia apud Gr. Script. R. R. inter ἀκρόδρυα, & ὁπωρεα, quæ apud Lat. inter *nuces* & *poma*; ut ἀκροδρύων nomine *nucis* omnis generis intelligantur, & ii fructus proprie qui lignum habent extra; nomine autem τ' ὁπώρας, πάντα τὰ μῦλα *poma omnia*, comprehendendo etiam pruna, cerasa, mala Persica, & ejusmodi; quæ etiam omnia Lat. sub *pomi* appellatione veniunt. Sed profecto hic τὰ ἀκρόδρυα non solum a *pomis*, sed etiam a *nucibus* discernuntur. Ἀκρόδρυα igitur hoc in loco erunt *bacca*, h. e. fructus sylvestres & minores, quos a *pomis* & *nucibus* hic distinguit Theophrastus.

Eustathius ἀκρόδρυα accipere videtur amplissima significatione pro fructibus arborum quibuscunque: vult enim τὰ μῦλα *poma* sic differre ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων, quemadmodum species differt a genere: hæc autem ἀκρόδρυα λέγεται ἐν μέντοι, ἔτι

ἡ ἰνὸς καρπὸν τὸ μᾶλον τὸ καλὸν, ἢ κατὰ τὴν ποιήσιν ἀγλαῦ· καὶ δὲ ἡ ἀρεθέρουα ἢ δρύκαρπα δὲ ἰνὸς δένδρου, τὴν μεταίχνην, προφορῶν δρυός. Μᾶλα igitur proprie certa species sunt ἧς ἀρεθέρουα, scilicet *mala*, at per synecdochen speciei μᾶλα posuit Homerus pro toto genere, ob eminentiam scilicet & pulchritudinem hujus fructus præ aliis: ἵσως ἢ ἡ ὁμοιότης μᾶλα πάντα δρύκαρπα, οἷς ἀπὸ ἰνὸς εἶδους, τὴν ἧς περιέχων, κατὰ τὴν ἑκαστοῦ ἢ τὴν τὰ ἀρεθέρουα μᾶλα, οἷς ἐκ τῆς ἧς μίλων ὁπόθεν, διὰ τὸ κατὰ ἀγλαίαν ἔχαιρον. Sicut omnes pecudes generaliter dicuntur μᾶλα, ab una specie, scilicet ovina, ob insignem usum atque utilitatem illius animantis; ita omnes fructus autumnales gen. dicuntur μᾶλα, διὰ τὸ ἔχαιρον propter eminentiam hujus fructus. Et quoniam huc delapsus sum, addo etiam & illud quod ad honorem hujus fructus non parum mihi facere videtur, apem Græce hinc denominari; sic enim Grammat. μέλισσα, παρὰ τὸ μέλιος ἔχειν seu ἰσίζειν seu οἷς μέλιος ἰσίζειν, ἢ τὸ χρῆσθαι ἐκ τῆς καρπῶν ἀπαιδέζουσα· παρὰ τὸ μέλιον δηλαδὴ ἢ τὸ ἔχειν, τὴν ἢ συσταίνοντες εἰς α. Addo jam & illud in gratiam tum φιλομήλων, tum φιλομήγων, quod invenio in vita Homeri, viz. malorum odore prorogata ei aliquandiu vitam fuisse. Ita viz, decuit poetam nutrirī & vivere, tanquam μέλισσαν, ἐκ τῆς μέλιων· qui non minori, imo forte meliori, jure *Apis Ionica*, quam Sophocles *Apis Astica*, dici meruit. Sed hæc hæc.

Τετραμεταζίδης] Κυρίως & proprie usurpata vox: proprie enim τετραμεταζίδης est *bellaria comedo*, fructus scilicet hujusmodi arborcos, qui secundis mensis inferuntur; qualia poma sunt, pyra, nuces, & amygdalæ, & similia: hæc enim proprie τετραμεταζίδης vocant Gr. a verbo τετρίω, in Aor. secundo ἔτρεον unde τετραμεταζίδης & τετρίωα dicuntur, quæcumque in secunda mensa solent apponi comedenda, vel potius arrodenda: τετρίω enim est *rodo* potius quam *edo*, (& certe istiusmodi cupiditæ atque bellaria, quæ secundis mensis inferuntur, solent potius rodi ad luxuriam, quam vorari aut comedi ad saturandam famem) unde τετρίω, *caper*, a rodendo, *Rode caper vitem*; & τετρίωα, *subaud. ευφροσύνη, νύκτα edulem*, ad comedendum bonam.

Dicuntur & ἐπιδορίδες, & ἐπιδορία, seu ἐπιδορίσματα, & ἐπιδορίσματα, & νύχτα, seu νυχταλισματα· quam vocem notat Eustathius tanquam incertæ originis, nec in Gr. solo natam: exponit autem Hesych. τὰ μὲν εἰς χορτασίαν, διὰ τὴν πρὸς ἰσχύος, edulia suavia & delicata, elegantis apparatus, non famis sedanda, sed voluptatis percipienda gratia, coquorum lenocinia. Eustathius ex Athenæo, Βότρυς, ῥιζὴς, φάνικα, ἴππεα νύχτα, νύκτα, malogranata, palmas, aliaque bellaria: ubi νύχτα sunt etiam fructus, ut τετραμεταζίδης hinc verbum νυχταλίζειν idem quod τετραμεταζίδης, apud Athen. ex vetere Comico. Τετραμεταζίδης plerumque absolute & sine casu, uti hic apud Theophrastum, *bellaria seu cypedis comedere*. Athen. L. 11. inter præcepta convivalia hoc habet, μὴ τετραμεταζίδης ἐν τοῖς κωδωνισμοῖς, *bellaria non comedere inter compositandum*. Julian. Apostat. *Epist.* 24. de ficu loquens ait eam solere ἧς ἰσχυροῦς προτιδὴς τε ἢ ἀποτετραμεταζίδης, h. e. *mensis inchoandis & claudendis adhiberi, tam in primis quam in secundis mensis apponi*,

ἄρπονι, ubi passive significat ὑπερχρηματίζειν.

Quin & hodie mos obtinet apud nonnullos, rusticos saltem & pueros, ut, dum in foro nuces, aut poma, aut quid ejusmodi emunt, interim inter licitandum, & emendum de mercibus manducant; quod quidem suo jure, sine omni fraude & injuria, palam & ἀπερρασίως facere videntur vix. περιγυμνῶν χεῖρας speciminis & experimenti gratia: dum venditor ostendit merces, emptor specimen edit; Emptor edit specimen, merces dum venditor edit. Cum tamen ei χερμαίτες, viri elegantes, & politi, & bene morati, vix aut ne vix hoc facere fustineant; quin potius, tanquam incivile, abhorreant.

Ἡπιάδης δὲκλω] *Causa cadere*: sed contra νικάει δίκλω, *causa vincere*; sic νικάει μέχλω, ναυμάχίαν, ἀγῶνα, Ολύμπια, pro ἡστίᾳ in qua loquendi formula nos propius ad Gr. accedimus quam Lat. cum dicimus, *to win the day, the battle*; cum Lat. non dicant *vincere pralium* aut *pugnam* aut *causam*, sed, *in pralio vincere, superior esse*.

Una cum bellariis jam intrant tibicines, vel potius tibicinæ, non ἀλλοτρίαι sed ἀλλοτρίαις. Musica enim est convivii comes, οὐκ ἀλλοτρία: ὅς τις θαλερῶ, uti canit musicorū princeps, musis comitatus Homerus.

Ἀλλοτρίαις μὲν δὲ] *Tibicinas conducere*. Μισθῶσαι est, *locare, locatum dare, μισθῶσαι, conducere, locatum accipere*, ut χρῆσθαι *mutuo dare, χρῆσθαι mutuo accipere*: δανείσαι, *foenori dare, δανείσθαι foenori accipere*: de quo discrimine vocis activæ & passivæ in verbis contractuum memini me jam ante dixisse. Ἀλλοτρίαις, *tibicen*, & ἀλλοτρίαις *tibicina*, nam & foemina olim solebant in choreis, & convivii, aliisque publicis, tibi canere, & mercenariam hanc musicam exercere, uti hodie viri; ut ex infinitis auctorum locis ostendere liceret, si opus esset. Horatius hujusmodi foeminas tibicinas *ambubaias* dixit, uti pridem a doctis est observatum, *Ambubaiarum collegia*. — Cujus vocis originem frustra quaerunt qui in linguis Orient. non sunt versati. Acro vetus Grammat. *Ambubaia* (inquit) *dicuntur mulieres tibicina lingua Syrorum*. Etenim lingua eorum *tibia* sive *symphonia ambubaias* dicitur. Sane אַנְבּוּבָא *Anbuba* Chald. & Syr. est *fistula*, proprie ex novarum frugum calamo confecta, nam אֲבִיב *Abib* etiam Heb. sunt *fruges recentes* seu *virentes ariste*. Scaliger ad Festum ut *abub, ambub, ἀνλὺς, ambubaiarum collegia*; a copher, camphora; a sadon, sindon; a fabeca, sambuca; a sephel, sempel, & inde simpulum fecerunt. Sic ex *abub*; unde *ambubaia*, plur. form. Chald. *Ambubaias* ergo *tibicinæ, ἀλλοτρίαις*. Vocem hanc ἀλλοτρίαις nobilitavit insignis illa controversia superiori seculo inter doctos agitata, de pronunciatione Linguae Græcæ. Stephanus enim Vintonienſis Episcopus contra Dnū Chekum ut probaret s & as ejusdem soni atque pronunciationis fuisse apud Veteres Gr. attulit locum quendam Theonis Soph. in *Progymn.* Agit ibi Theon de obscuritate sententiæ, quando scilicet amphibolia seu ambiguitas oritur ex fallacia compositionis seu divisionis ejusdem vocabuli. Verba ejus sunt, Ἀσπερ ὃ τὸ ἀρμυρὶον ποιεῖ καὶ ἡ λαοφύλαξι ἀμφιβολία πρὸς τὸ διαλεπτικόν, παρὰ τὸν κοινὸν τῷ ἀδελφῷ ρίτε τι καὶ διηρημένον ὡς ἐν τῷ Ἀλλοτρίαις πιστῶτα ἔγω δημοσίᾳ ἢ μὴ γὰρ τῷ

οὐδὲ τὸ ὅρ' ἐν τῇ ἀδελφείῳ Α. π. ε. δ. ἔπειθ' ὃ τὸ δημησίον Α. παῖς ἔσται ἔξω δημοσίᾳ· ac si παῖς ἔσται & παῖς ἔσται in pronunciando non differrent, solummodo compositione & divisione. *Vides* (inquit Vinton.) *ut au sono τῷ ε exaquetur in παῖς & παῖς ἔσται* Sed Cl. Checus, immortale hujus loci decus atque ornamentum, liquido evincit fallaciam compositionis, adeoque ambiguitatem sermonis, non esse in particip. παῖς, sed in nomine ἀνελτεῖς, cumque Theonis locum hoc modo legendum, Α. π. ε. δ. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὅροις τὸ ὅρ' ἐν τῇ ἀδελφείῳ Α. π. ε. δ. ἔπειθ' ὃ τὸ δημησίον, αὐτὰ τελεῖ π. ε. δ. Tibicina si cecideris, publicetur. Aula seu domus si ter cecideris, publicetur: ita ut ἀνελτεῖς, & αὐτὰ τελεῖς, sit ἀδ. & τὸ δημ. Hanc esse veram & genuinam hujus loci tum lectionem, tum interpretationem, porro confirmatur auctoritate Quintiliani. Ita enim ille l. 7. c. 9. ubi agit de variis generibus amphiboliæ; *Alterum* (inquit) *genus ambiguitatis est, in quo alia integro verbo significatio est, alia diviso; ut in-genua, & arma-mentum, & cor-vinum; in-epia sane cavillationes, ex quibus tamen Græci controversias ducunt.* Inde ἀνελτεῖς illa vulgata, cum queritur, utrum aula qua ter cecideris, an tibicina si cecideris, debeat publicari.

Περὶ τῶν περὶ κερῶν ἢ μυροποιλίων] Τὰ κερῶν, h. e. tonsinas, esse garulorum & male feriatorum hominum receptacula, ipsasque pessimorum incubas & novitatis officinas, lippis jam olim & tonsoribus notum est. Tonsores certe ipsi usque ad proverbium loquaces. Cuius rei hanc ipsam rationem assignat Plutarchus lib. περὶ ἀδελφείας ἐπικρίσις ὅτι λέγον ὅτι τὸ κερῶν γένος οἱ γὰρ ἀδελφότατοι περὶ τῶν, & περὶ τῶν ἐξουσιν, ὥστε αὐτὲς ἀναίμυκται τ' συνδίας, quia scilicet in eorum officinas ignavissimi quique & loquacissimi confluere ibique desidere solent; quorum assiduo consortio & ipsi hac γλωσσολογίας contagione & garrulitatis morbo inficiuntur: nec minus scitum, quam notum, est illud quod statim sequitur apud eundem Plutarchum de Rege Archelao, qui ἀδελφεὺς κερῶν περιελάττων αὐτῷ τὸ ὁμόλιον, & πυροποιλίων Πῶς οὐ κερῶν, βασιλεῦ; Σιωπῶν, ἔφη. Ὁμόλιον est linteum, five sudarium tonsorium, quod humeris circumponitur eorum qui tonsuram subeunt. Aristoph. in Pluto,

Καὶ τοὶ λόγους γ' ὡς τ' Ἠοκαλῆα πολὺς
Ἐπὶ τοῖσι κερῶσι τοῖς κερῶσι,
Ὅτι ἐξ ἀπὸ τοῦ ἀνὴρ γὰρ γένεται πλῆσι.

Sed & myropolia, i. e. unguentariæ officinæ, & pharmacopolia, otioforum hominum conventiculis & colloquiis non minus fervere & ex-calfieri solent. Nec mirum, si in unguentariis officinis tam leves & habiles & lubricæ sint hominum linguæ, ac si oleo & unguento delibutæ essent. Quanquam revera, ut musca morientes perdunt odorem unguentis, ut inquit Sapiens, ita corrumpunt bonos mores colloquia prava, ut inquit Apostolus. Sane in lingua nostra pharmacopolarum loquacitas proverbio notata est.

De hujusmodi nominibus in εἰς hæ Regulæ observentur.

1. Nomina in εἰς ut plurimum sunt φευκτικὰ, contentiva, & significant receptacula, conceptacula, ut δοχεῖον, κερῶν, ἀνιστολήσιον, Ἀδ-
νείον, Αὐλαίον, &c. hujusmodi φευκτικὰ simplicia.

2. No-

2. Nomina in εἶον per diphthong. sunt *περσέων*, *penicivcumflexa*, ut *ἱρμῶν*, *ἀργῶν*, *δακῶν*, sic & composita *πανθρῶν*, *κυρέων* &c. *Exc.* *Λύκειον* *Lyceum*, ut distinguatur a *Λυκείον*; idem quod *Λυκῆ*, *pellis lupina*.

3. Nomina in εἶον *θεωρίων*, si sint simplicia, habent diphthong. in penultima, ut *κυρέων*, *βαλαρίων*, *φορέων*, *Θησέων*, *Ἀθλιεῶν*, *ἀργῶν*, &c. at si sint composita, variant, & utramque terminationem habent, tum in εἶον, tum *ιον* sic & *οἶνοπωλείον* & *ιον*, *μυροπωλείον* & *πωλείον*.

Οἶνοπωλῶν, κακερμῶν ἢ οἶνον τῷ φίλῳ ἀποδίδει] *Vinum vendens, etiam amico mixtum seu dilutum dabit.* Ita Lat. Int. imo *venundabis*; ἀποδίδει non est simpliciter *dare*, sed *vennum dare*, *venundare*. Pessimi hoc ingenii signum, impurissimi nebulonis character, etiam amicis imponere, & fucum facere. Sed nescio quomodo hæc olim fuit, & etiam *Tuta frequensque via est, per amicum fallere nomen*; præsertim in mercatura, adeo ut in officinis & tabernis mercatoriis hæc fere fraus honesta habeatur: certe tantum non in proverbium abiit apud venditores, *Ex amicis præsertim lucrificiendum esse*. Jam in cenopolis, & tabernis vinariis, solennis semper & tralatitia hæc fraus fuit, aquam vino miscere, & pro meraco dilutum vendere, ἀντὶ τοῦ ἀκερτὸ κακερμῶν ἢ οἶνον ἀποδίδει. Et tamen contra caupo Ravennas Martiali olim pro mixto merum vendidit, quod factum, utpote mirum & insolenne, facete tangit atque perstringit nequam ille hoc disticho,

Callidus imposuit nuper mihi caupo Ravenna,

Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

Quod si cum aliquo e cauponibus atque cenopolis nostris hodie rem habeas, non est profecto quod hanc imposturam verearis: quin potius contrarium tibi cavendum est,

Ne vendat mixtum, cum petis ipse merum.

Atque hoc revera est *καταλύειν*, *cauponari*; ita enim hæc vox sumitur in malo sensu pro *merces corrumpere* & *adulterare*, ut maugones solent. Et sic caupones vinum corrumpunt & adulterant admixta aqua, juxta illud Dipnosoph. Ἀπώλεσας ἢ οἶνον, ἢ γάλας ὕδαρ. *Perdidisti vinum, infundendo aquam.* Nec tamen Græci *καμίλος* appellant a *corrumpendo vino*, (ut sentit Vir magnus) ad insignem illum locum Apostoli *καταλύοντες ἢ λόγον*, ac si *καίτε* diceretur *παρὰ τὸ καμίνειν ἢ πηλόν*, i. e. ἢ οἶνον, πηλός enim est οἶνος καὶ γάλα. Sed hæc nugæ sunt Grammaticorum. Καίτη est *stabulum*, seu *diversorium*; & a *καίτη*, *καίτηλ*, & *καίτηλ* nam *λ* est mera terminatio Græca paragogica. Ab hac igitur fraude τῷ οἶνοπωλῶν aquam vino miscentium, & κακερμῶν ἢ οἶνον ἀντὶ τοῦ ἀκερτὸ ἀποδίδουσαν, fluxerunt duæ hæ voces proverbiales ὕδαρς & *καταλύειν*. *Καταλύειν* est id quod diximus, unde *καταλύοντες adulterantes* non male vertit Vulg. interpres in illo loco Apostoli supra laudato. Ὑδαρς est *aquosus*, *aqua dilutus*, proprie de vino-ὕδαρς οἶνος, & metaphor. de re quavis parum sincera & simplici, sed mixta & adulterata, fucata fraudulenter & (ut nos vulgo loquimur) *sophisticata*. Sic ὕδαρς φίλια dixit Philosoph. 2. de Repub. pro *amicitia infirma*, *fucata* & *infida*, Ἐν ᾧ τῇ πόλει τῷ φίλιᾳ ἀντὶ καίον

αἰὼν ὁδὸν γ' ἔδειξεν, διὰ τὴν πωλησίαν τῶν ποιῶντων & rationem metaph
habemus verbis sequentibus, ὁμοίως γὰρ μακρὸν γένος εἰς πολλὸν ὅδον μακρὸν
ἀναιδῶτον ποιεῖ τὴν κερδοσίν, ἔτι συμβαίνει—&c.

Ἦνικα πρὸς ἀριῶν οἱ διατρώται.] Cum gratis spectare permittunt
theatrorum redemptores; quod forte faciebant in fine spectaculorum.
Θιατρώται, ad verbum theatri spectaculorum emptores, de quibus ali-
quid jam dixi ad Demosthenem, ubi de theatricis pecuniis, & pre-
tio spectaculorum. Putaret aliquis, τὴν Θιατρώταιν esse ipsos specta-
tores, qui διατρώται ὠκυῶνται theatrum sive locum in theatro emunt, quod
Græci dicunt ἀγοράζειν τὴν θέαν, emere spectaculum, soluto scilicet di-
obolo, eo enim pretio spectabant; in theatro pro loco pendebant 2
obolos. Et veteres certe Ecclesiæ Patres, qui contra hæc spectacula,
tanquam pompas diabolicas, utraque pagina declamant, existimarunt
forte inter hoc diobolum & diabolium non multum interesse. Sed,
ut videmus vel ex hoc loco Theophrasti, οἱ διατρώται non erant spe-
ctatores qui emebant locum spectandi in theatro, sed illi qui vendebant
spectatoribus sedes; unde & alio nomine διατροπῶλαι dicebantur. J. Pollux
lib. 8. διατροπῶλαι, ὅ ἐστι θέαν ἀπομυθεῖν. Theatropola iste videtur fuisse
architectus theatri; Ulpianus ad 1. Olynth. χρήματα ἔχοντες στραποτακ-
οὶ Ἀθλωνῶν, ἐναγχεῖσθαι αὐτὰ πωλοῦντας θεωρεῖν, ὅστις λαμβάνειν ἐκ τῆς θα-
ρίδος ἑκάστην τῶν ἐκ τῆς πόλεως δύο ὀβολούς, ἵνα μὴ ἢ ἐντα κατὰ τὴν εἰς ἰδίαν το-
κῶν, τὴν δὲ ἄλλαν παρέχειν ἔχοντι τοῖς ἀρχαίοις τῶν διατρώταιν unde etiam
obiter hoc colligimus, pauperes (nam de iis intelligendum est) 2
obolos ex ærario publico ad solvendum spectaculi pretium cepisse,
ne excludi per egestatem viderentur. Colligimus ex hoc loco Ulpiani
eos alterum tantum ex his duobus obolis dedisse in spectaculi pretium,
pro loco scilicet in theatro, alterum vero cibo emendo sibi servasse.
Erat certe tempus, cum gratis in theatro spectarent. Suidas;
Ἐδοξε τῷ δήμῳ μακρὴν θεωρίαν θεωρεῖν, ἐκ μὲν οὖν τῶν θέαν τὴν τότε,
visum est populo Atheniensi non amplius gratis spectare; immutatus
postea ut videtur iste mos: ergo olim ante illud tempus θεωρία ἰδιωτῶν,
gratis & absque pretio ludos spectabant.

Τὸ ἐκ τῆς πόλεως ἰσόδιον] Quod Apostolus de militia, itidem de legatio-
ne non immerito dici possit; τίς στρατεύεται; & τίς προσέλευται ἰδίῳ
ἰσχυρίῳ ποτὶ; quis suis sumptibus legationem obit? quod etiam ad Mi-
nistros Evangelii, eorumque διακόνων h. e. premium vindicandum licet
transferri: & causam in illa quaestione agit Apostolus, nam & illi spi-
rituales etiam legati sunt a Deo missi. Προσβύοντες (inquit idem Do-
ctor Gentium) Legatione fungimur, debetur itaque nobis nostrum
ἰσόδιον, seu viaticum. Cum in legatione aliqui proficiscerentur Athe-
nis (uti & aliis, & olim, atque etiam hodie, fieri solet) de ærario
publico legativum accipiebant. Legativum autem Athenis erat
διδραχμῶν 2 ἡμέρας 2 δραχμῶν in dies singulos, uti ex loco quodam
Aristoph. nos docet Clar. Casaubonus. Hoc alio nomine πορτίον Gr.
dicunt: Etymol. πορτίον, τὸ διδόμενον τοῖς προσελευμένοις ἀπὸ τοῦ πορταβίου
eis προσελεύοντες, ὁμοίως ἰσόδιον & προσελεύοντες ita enim proprie ea vox sonat,
legativum, a προσελεύς legatus: quod tamen frequentius & communi-
ter

ter usurpatur pro γάρας, quod est *premiū honorarium, deusium, primum fortitudinis ob rem bene gestam in bello*. Sic Hom. qui semel tantum hac voce utitur, sc. *Iliad.* 9.

Πρότερον τοι μὴ ἐμὲ προσέειπεν ὡς ῥεὶ δῖος.

Alioqui προσέειπεν proprie, & ex vi vocis, est id quod dixi, *legaticum* scilicet a *πρ. legatus*; *προϊόν*, vel, uti hic, *ἐπιδόν*, quod etiam Hom. *ἔϊον* dixit (ab *ἔω ἔμυ* eo, *profiscor*) *viaticum, commeatu in viam*—
ὡς ἢ καὶ ἡία Κορύμπ' & simpliciter *cibus, esca, prada*,

Θάων, παραδάλιον τὸ, λύκων τ' ἡία πύλονται.

pro *ἐπιδόν* etiam *ἰδαῖον* in Hom. legimus, pro *viatico*, Od. 9. 163.

Θέρτυ τὲ μνημῶν καὶ θήσκωπ' ἦσιν ἰδαῖον.

ubi & obiter notetur *θήσκωπ'*, i. e. *curator, inspector*; qui & alio loco idem est qui *κατάσκωπ'*. Sed de his alibi.

Hæc igitur omnia synonyma sunt, *ἐπιδόν*, *ἦιον*, *ἰδαῖον*, *πορῖον*, *προσέειπεν*, aliquid tamen discriminis observari potest, quod tria priora, sc. *ἐπιδόν*, *ἦιον*, *ἰδαῖον*, generalia sunt, pro *quovis viatico aut commeatu*: *πορῖον* proprie *legaticum*, quod legatione fungentibus pro *viatico* datur; etsi non admodum in usu hæc vox sit. Denique *προσέειπεν*, licet proprie *legaticum* significare videatur, utpote a *προσέειπε*, usus tamen obtinuit ut idem fere apud auctores denotet, quod *γάρας* vel *ἀεισιών*, *premiū* scilicet aut *munus honorarium*; ut non sit a *προσέειπε* *legatus*, sed a *πρόσως* *senex, honorandus* (ut *γάρας* a *γάρον*) unde *προσέειπεν*, *senes, seniores, honorandi* (pro ordine Ecclesiastico) & *προσέειπεν*, *prestantius, eligibilis*, ut & Lat. *antiquius*. *Ἐπιδόν*, etsi proprie *viaticum*, τὸ τ' ὁδὸ ἀνέλαμψε, tamen metaph. generaliter est *subsidiū*, seu *adminiculum*, seu *ἀφορμὴ occasio ad rem quamlibet*. Metaphoricæ hujus significationis, quæ eleganter usurpatur apud auctores, prout ea sparsim observavi, exempla aliquot afferre, fortasse καὶ χεῖρον. Demosth. igitur contra *Phorm.* *ἐπιδόν* λαβὼν, τὸ πῶς συζητῶναι αὐτὸ καλῶν, *ansam & occasionem arripiens ex syngrapha verbis*. Synef. Ep. quadam, *Μίχρον* εἰς τὸ καταρθεῖν *ἐπιδόν* ἢ φιλία τὸ περὶ μάλιστα, *maximum adminiculum ad rem bene agendam, est amor rei*. Laert. in *Aprophtheg.* Arist. Καλλίστον *ἐπιδόν* τῶν γάρας ἢ παιδεία, *pulcherrimum senectutis subsidium est eruditio*. Plut. II. A. τὰ ἥδη πατήρων *ἐπιδόνα* τῷ γέροντι, *paterna senectutis subsidia, sustentacula, baculos senectutis, de liberis loquitur*. Herodian. lib. 5. *Ἐπιδόνα* λαβὼν πρὸς ἀρχήν, *optabam me ansam aliquam & occasionem hujus rei nancisci posse*. Basil. hom. de *Invidia*, *Ei μὴ γὰρ ἐπιδόν* πρὸς ἀδινίαν ὁ πλεῖστον, *hærens ὁ πλεῖστον*. Si aditus & occasio *injustitia opes sint, miser certe dives erit*. Herodian. lib. 7. πολλὰ τὰ *ἐπιδόνα* εἰς ἀγαθὰς ἐπιδόνας, *multa ad spem bonam viatica*. Interpr. Politiano, *h. e. multa adjumenta, adminicula, & præsidia*. Plut. καὶ δούλας, ἀνυπερβλήν καὶ σποροποιῶν μὴτα πρὸς φιλοσοφίαν *ἐπιδόν*, *magnum subsidium five adminiculum ad philosophiam est humilitas*. Ælian. Var. Hist. Lib. 4. Cap. 9. de Aristot. ἐπιδόν τὰ μίγματα εἰς φιλοσοφίαν πρὸς Πλάτων' λαβὼν σπέρματα καὶ *ἐπιδόνα, enim maxima philosophiæ semina & adminicula a Platone accepisset*.

Τῷ ἀκολούθῳ ὑποδύναμι μίλλον φορτίον.] Τῷ ἀδελφῷ, h. c. *vernarius* & famulorum longe frequentior usus olim apud antiquos, quam apud nos hodie: idem officium præstabant servi, quod equi hodie, & jumenta. Siquidem homines beati, & lautioris fortunæ, quoties aliquo migrarent, aut iter facerent, servum unum aut alterum secum habebant, ad ferendas sarcinas. Cui usui jam jumenta & plaustra inserviunt, adeoque servos hoc onere levant. Et certe æquum non videtur, equum ex homine facere, imo asinum clitellarium. Quoniam vero duos aut plures servos secum ducere in hanc rem, ad sarcinas scilicet portandas, & sumptuosum pariter & invidiosum fuit, idcirco unus ille, cui hoc munus obigit, iniquo sæpe onere premebatur: & onus, si non *Ætna* gravius, at certe humeris suis impar, & viribus suis majus, ferre cogebatur. Hinc querelæ illæ in comœdiis servorum sub onere suo gementium; passim enim introducitur misellus aliquis servus sub onere suo pressus, & clamans, *ἀλίζομαι, μίζομαι* quod falsè notat & perstringit pro suo more Aristoph. non semel; ut initio *Βαρυχρον*, dic, inquit, quod vis, ὅ. τ. βάλει, præter tritum illud & ad nauseam usque usitatum *Πιζομαι* ἢ *ὅ. τ. φούζεαι, πίνω γὰρ ἐς ἡδὴ γελῶ* & paulo post, *Οὐκ αὖ τὸ βάρθ' αὐτὸ ὅ σὺ φέρεις, ἔθ' φέρεις*; Nonne onus istud quod tu fers, ἔθ' fers, h. c. *asinus*; onus ab ἔθ', quia est animal onerarium, & ἀχθόμενον. Quanto præclarius & generosius ille Aristippus apud Laertium, qui τὸ διοικητικόν ἐν ὁδῷ βασιλεύοντι ἀργύριον, & βερωνομήν, Ἀπύρην, (ἴπν) τὸ πλῖον, & ὅσον δωδεκάσι βάρεα. Cum famulus ejus in itinere portaret pecuniam, & nimio onere premeretur. Effunde (ait) quod nimis est, & fer quantum potes. Auctor est Diog. in ejus vita: unde Horatius de eodem,

—Servos proficere aurum
In media jussit Libya, quia tardius irens
Propter onus segnes—.

Ἀκόλουθοι dicebantur & pueri qui viros nobiles pompæ & honoris gratia sequebantur, affleclæ, pueri a pedibus, vulgo *Pages* or *Lackeys*; uti jam ante observasse memini. Habebant etiam & pueri nobiles & ingenui suos ἀκόλουθοι, qui ipsos sic τὸ διδασκαλεῖον ἐπιστάτας sequebantur: nescio tamen an hi comites, vel custodes, dici debeant (quod sentit Vir magnus) an non potius famuli & pedissequi. Et vereor ut iidem fuerint, & eodem munere fungerentur, ἀκόλουθοι Alcibiadis apud Plat. & custos Iuli apud Virg. & tamen idem Vir doctissimus etiam celebrem illum Hom. αἰοῖδον, qui Agamemna, uxorem in officio continebat, ordini τῷ ἀκολούθῳ accensere non dubitat. Quos παιδαγωγὸς Græci, Athen. ἀκόλουθοι, Lat. *comiti-custodes*, antiquius etiam *ἐκτάλας* & αἰοῖδοι dixerunt, quamvis eorum proprie munus ad onus esset. At ego certe multum dubito an unquam *αἰ.* dicerentur illi, quorum proprie munus esset docere; & si Alcib. ἀκόλουθ. fuisset ejusdem παιδαγωγός.

Φορτίον] De hoc nomine duo observo. Unum de ejus forma & analogia; de significatione alterum. Quoad formam videtur esse diminutivum, cum non sit: qualia 600 sunt apud Gr. hujus terminationis in

ior, facta ab aliis nominibus, quibuscum significatione prorsus conveniunt; ut ab $\sigma\kappa\theta$ $\sigma\iota\upsilon\lambda\omicron\nu$, ab $\delta\rho\alpha\theta$ $\kappa\iota\omicron\nu$, a $\delta\eta\rho$ $\delta\eta\epsilon\lambda\omicron\nu$, & sic a $\phi\acute{\omicron}\sigma\theta$ $\iota\omicron\nu$, quæ formam habent diminut. sed non usum neque significationem: nec enim $\delta\eta\epsilon\lambda\omicron\nu$ est *bestiola*, sed simpliciter *bestia*, idem quod $\delta\eta\rho$. unde $\mu\epsilon\tau\alpha$ $\delta\eta\epsilon\lambda\omicron\nu$ apud Homerum, --- $\mu\epsilon\lambda\alpha$ $\gamma\alpha\rho$ $\mu\epsilon\tau\alpha$ $\delta\eta\epsilon\lambda\omicron\nu$ $\eta\iota\nu$.

& sic $\beta\epsilon\iota\lambda\iota\omicron\nu$ non est *libellus*, sed absolute *liber*, $\beta\acute{\epsilon}\iota\lambda\theta$, unde $\mu\epsilon\tau\alpha$ $\beta\epsilon\iota\lambda\iota\omicron\nu$ $\mu\epsilon\tau\alpha$ $\kappa\alpha\kappa\acute{\omicron}\nu$, juxta Callim. sic hic $\phi\omicron\rho\tau\iota\omicron\nu$ non est *sarcinula*, sed simpliciter *sarcina*, *onus*; imo grande onus, $\mu\acute{\alpha}\iota\omicron\nu$ η $\delta\omega\iota\alpha\tau\eta\iota$ $\phi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota$. Quantum ad significationem: $\phi\omicron\rho\tau\iota\omicron\nu$ hic est absolute *onus*, *sarcina*; atque ita etiam apud alios Atticos scriptores: at vero apud Hom. $\phi\acute{\epsilon}\rho\theta$ est *merx*, $\phi\acute{\epsilon}\sigma\theta$ *imporatus*, *onus navigii*, *merces qua in navem imponuntur*, Odyss. ξ .

Eis $\Lambda\iota\upsilon\lambda\omega$ $\mu\acute{\iota}$ $\delta\eta\iota$ $\nu\eta\varsigma$ $\iota\epsilon\alpha\sigma\iota\omicron$ $\pi\omicron\sigma\iota\omicron\pi\acute{\omicron}\theta\epsilon\gamma\iota\omicron$.

$\gamma\epsilon\upsilon\delta\eta\alpha$ $\beta\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\sigma\alpha\varsigma$, $\iota\upsilon\alpha$ $\omicron\iota$ $\sigma\omega\upsilon$ $\phi\acute{\omicron}\sigma\theta\iota\nu$ $\delta\gamma\omicron\iota\mu\iota$.

Ut *merces cum eo veherem*. Unde $\phi\omicron\rho\tau\iota\varsigma$ apud eundem *navis oneraria*, $\nu\eta\varsigma$ $\phi\omicron\rho\tau\eta\gamma\epsilon$, Hesych. η $\pi\epsilon\delta\epsilon$ $\iota\mu\pi\omicron\sigma\epsilon\lambda\omicron\nu$ $\phi\acute{\omicron}\rho\tau\iota\nu$ $\nu\alpha\upsilon\pi\eta\gamma\eta\delta\iota\sigma\iota$. & $\phi\omicron\rho\tau\eta\gamma\iota\alpha$ *mercium qua in navem imponuntur portatio, vectio*. Jam apud poster. Atticos est *onus* in genere, *quavis sarcina*, quam Hom. non $\phi\acute{\epsilon}\rho\tau\iota\nu$, sed $\delta\chi\theta$ vocat. --- $\iota\tau\acute{\omega}\sigma\iota\nu$ $\delta\chi\theta$ $\delta\rho\mu\epsilon\varsigma$. --- $\delta\lambda\acute{\iota}\gamma\omicron\nu$ $\delta\epsilon$ $\mu\iota\nu$ $\delta\chi\theta$ $\epsilon\pi\epsilon\gamma\alpha$, & alibi. Idem de 600 aliis vocab. annotari licet, quæ longe aliter ab Hom. quam a posteris usurpantur; quod qui non observat, is profecto parum aut nihil in Hellenismo videt.

[$\epsilon\lambda\alpha\chi\iota\sigma\tau\alpha$ $\eta\delta$ $\iota\kappa\alpha\upsilon\omicron\nu$] Ad verbum *minima sufficientium*, i. e. minora seu pauciora sufficientibus, pauciora quam sufficiunt; victum & res ad vitam necessarias parce admodum, imo infra modum ei suppeditat. Crudelis, durus, & asper dominus servi sui humeros onerat, $\acute{\alpha}\mu\omega\varsigma$ $\acute{\alpha}\mu\omega\varsigma$ $\mu\acute{\iota}\zeta\epsilon\iota$, humeros onerat, sed non ventrem; merito exclamare hic libet cum servo illo Aristophanico,

$\acute{\Omega}\varsigma$ $\delta\rho\gamma\alpha\lambda\acute{\iota}\nu$ $\pi\epsilon\tau\gamma\mu$ $\epsilon\pi\iota\nu$, δ $\tau\acute{\iota}\varsigma$ $\eta\gamma$ $\theta\iota\eta$.

$\delta\epsilon\lambda\omicron\nu$ $\gamma\alpha\iota\delta\varsigma$ $\pi\alpha\tau\epsilon\phi\epsilon\gamma\eta\delta\iota\theta$ $\delta\iota\alpha\pi\acute{\omicron}\tau\epsilon$.

Misera certe, imo miserrima talis servi fors & conditio est;

Nempe gemunt humeri sub iniquo pondere; dorso

Fert onus; at ventrem nulla saburra premis:

liceat enim mihi (Audit.) poeticam meam (quantulacunque illa sit) $\acute{\alpha}\nu\alpha\zeta\omega\pi\omicron\upsilon\epsilon\acute{\iota}\nu$, ne situ prorsus & rubigine obducatur; præsertim hac ætate, tam tristi & luctuosa, tam a Musis aliena, ut nulla fere carminis materia nobis jam supersit. Et quoniam huc delapsus sum, non gravabor Epigramma vobis recitare ex Martiali, IV. 78.

Ad cœnam nuper Varus me forte vocavit,

Ornatus dives, &c.

Quorsum hoc? viz. videtur mihi hoc Epigr. non incommode, nec inconcinne, ad hanc rem $\pi\alpha\rho\eta\delta\iota\delta\varsigma$ posse: ita ut servus hujusmodi $\beta\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\rho\epsilon$ $\delta\iota\alpha\pi\acute{\omicron}\tau\epsilon$, Vari & avari domini, hanc querelam merito usurpet.

Ad sese nuper Varus me forte vocavit,

Ejus opus multum, parvula cœna fuit:

Pondere,

Pondere non dapibus oneratur verna; ministri

Apponunt humeris plurima, paucula gula.

Tunc ego, non humeros, sed ventrem onerare volebam;

Aut appone dapes, Vare, vel aufer onus.

Sed a Poetica jam ad Grammat. *h. e.* (ut dixerit quis) ab unis nugis ad alteras transeamus: Græca igitur syntaxis hoc loco observetur, Ἐλθέτω ἡδ' ἱκανῶν, pro ἰκανῶν, superlativum pro comparativo. Aristot. 4. de generat. animal. Τὰ ἀρρενα κύνερα κινητικώτερα ὅτι ἡδ' ἱκανῶν, Mares in utero agilius moventur quam fœmina, pro κινητικώτερα. Euripid. in *Androm.* Νυνὶ δ' ἐπεὶ ἄλλοι δυσχερέστερον γυνὴ ἡμεῖς πύρουσαν, pro-ίσα, nulla me inferior fœmina nata est. Soph. *Antig.* Κεῖντος ἀμεινότερον δόκωδ' ἐστίν, pro ἀμεινότερον, prastantius est opibus bonum consilium. Sic in *Evang. Joan.* 1. 15. πρῶτον μὲν ὡς, pro πρῶτον, prior me erat. Aristoph. in *Avibus*, Ἡρὸς δ' ἢ Περσῶν πρῶτον Δαρείου καὶ Μαραθῶνος, pro πρῶτον, Imperavit Persis prius quam Darius. Et ut superlativ. pro comparat. ita contra nonnunquam comparat. ponitur pro superlat. e. g. Synes. μακρότερον πάντων βερούμεθα, pro-τάτερον. Lucian. *dial.* αἰδὲ διαγινώσκω τὴν κακίαν, pro τὴν κακίαν, discernere novit qua sit pulcherrima. 1 *Corinth.* 13. ult. μέλλω δ' ἐπὶ πάντων ἀγαθῶν, pro μάλιστα. Βέλτιον σὺ γινώσκεις, pro κάλλιστα, vel ἀριστα, tu optime nosti.

Ξένια] Ξένια proprie sunt dona hospitalia, Hom. ξενία. Sed gen. etiam *quævis dona*; Lat. etiam *Xenia*, ut apud Martialem. Lat. Interp. hoc in loco *Lautia*; erant autem *lautia* apud Rom. proprie dona seu munera, qua exterarum gentium legatis mittebantur, quasi *lanta* & splendida. Quin & hodie Principibus populisque exteros mos est legatos muneribus & præmiis honorariis onustos dimittere, quem morem antiquiss. fuisse colligo ex Hom. loco non uno. Sic de poculo quodam Priami legimus, *Il.* ult. quod Thraces ei dono dederunt, cum ad eos legatus veniret,

Ἐκ δὲ δέπας περικαλλὲς οἱ Θρήκες πόρον ἀνδρῶς

Ἐξίσλω ἑλθόντι, μέγα κτίρας,---

ubi ἐξίστω est προσεία, quasi ἐξέρω, egressio vel emissio in legationem. Atque ita hic ξένια sumi possunt pro donis (ut ita dicam) *legatariis*, quæ sordidus iste homo dum legatione fungitur, quasi sub quodam jure, ἀπαιτῶ & petit & flagitat, & quamprimum recepit, statim vendit; quod quidem flagrantis ἀναισχύτης est: hoc modo si interpretemur, hic character cum superiori de legatione cohærebit. Potest tamen, & forte melius, absolute exponi, sine respectu ad anteced. ita ut ξένια hic sint simpliciter *dona*, aut *munera*, *donativa* seu *congiaria*, qualia scilicet viri nobiles & magni populo certis temporibus dare & distribuere solebant.

Σαπρόν γὰρ τὸ ἔλκειν] Σαπρόν Gr. vocant quicquid a pristino statu & a nativo usu degeneravit, quicquid labem & vitium contraxit, ita ut cum usum præstare non possit, ad quem fuit comparatum; uti optime ex Chrysost. observavit Casaub. πᾶν δ' ὃ μὴ τὴν ἰδίαν χρῆσιν πληροῖ, σαπρόν λέγεται unde σαπρὸς εἶναι, & σαπρὸς λύχει, & σαπρὸς καρπὸς in

N. F. i. e. *fructus malus, corruptus, vitiosus*. Non male igitur est Heinſius ad illum locum *Evangel.* τὸ ὅσπερ ἐν δένδρῳ καρπὸς σαπρὺς ποιεῖ, *Recentiores* (inquit) *Interpr.* Putris autem arbor fert fructus putres; imo nullos, si scis putris, neque aliud hic σαπρὺν quam κικόν quod vetus *Interpr.* & Tertullianus vidit.

Σαπρὺν quidem proprie est *putridum, putidum, rancidum, marcidum*; ita hic σαπρὺν ἔλαιον est *unguentum olidum, & rancidum, & per aetatem corruptum*: quod de unguento proprie τὰς ῥῶν, unde vulgo α τανγ dicimus de sapore rancido & ingrato. Τὰ ἔλαια δὲ παλαιὰ μῆλα τὰς ῥῶν ἔσονται, Alexander Aphrodis. i. e. *rancescunt, rancida sunt*.

Τὸ δὲ ἀλλοτρίω ἀλειφίδι.] Videtur παρομιμῶδες usurpari posse de eo qui aliena quadra & sumptibus alienis vivit, h. e. *Oleo alieno ungi*: a frequenti scilicet unguentorum usu in balneis. Nunquam se in balneis lavabant, quin & oleo etiam pariter se ungerent: atque inde toties conjuncta reperiemus hæc verba apud Hom. λίσσας δὲ ἀλείψας, *lavare & ungere*; oleum certe hodie parandis & condiendis cibis magis adhibetur, quam ungendo corpori aut curandæ cuti; contra quam antiquitus fieri solebat. Olim enim oleum extra quam intus salubrius habebatur; unde illud apud Athen. Πᾶς δὲν ὕμνευται περὶ δίδυμοι; Resp. Εἰ τὰ μὲν ὅτις μέλιτι βρίζοι, τὰ δὲ ἐκτὸς ἔλαιον; & quoniam in Athen. incidimus, visum est & alium quendam locum huc adducere ex eodem *Dipnosophist.* Lib. 10. ubi de Pæonibus ex Hecatæo, ἀλείφονται δὲ (inquit) ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *Unguntur oleo ex lacte*. Oleum ex lacte; quid hoc (malum!) est nempe butyrum, quod hac periphrasi ab Histor. illo denotatur: vox enim βέτυρον antiquioribus Gr. ignota, ut & fortasse res ipsa. Imo certe nomen, ut & rem ipsam, diu ignorarunt tum Gr. tum Romani: Non enim adhuc didicerant diversas substantias in lacte comprehensas separare. Sunt quidem in lacte 3 substantiæ, ἡ τυρόσπις, ἡ ὀρρόσπις, & ἡ λιπαρὴ, atque hæc postrema est, quæ a cæteris separata *butyrum* vulgo dicitur; cujus conficiendi ratio veteribus Gr. videtur esse incognita, unde est quod casei frequens mentio sit apud Homerum & alios poetas, priusquam a Thracia, & Scythia, aliisque nationibus barbaris eam acceperant; Poetæ, qui antiquiores fere sunt quam οἱ πρὸς ἐξῆρας, butyri vix aut ne vix meminerunt. Certe propriam appellationem ejus pinguis substantiæ, quæ habetur in lacte, sola Heb. lingua novit, viz. *חֵמֶן* Gr. Latinaque nullam habent. Ii igitur Gr. qui butyrum invenerunt, cum viderent illud esse pinguis & oleosæ substantiæ, ideo *Oleum ex lacte* ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος illud nuncuparunt, uti videmus in hoc loco Athenæi: postea vero obtinuit apud Græc. & Rom. *butyri* appellatio, quod ex bubulo lacte ut plurimum fiat, quanquam etiam ex ovino, caprino, atque etiam equino, & asinino cogi butyrum soleat hodie a nonnullis, uti olim caseus; unde αἰγείοις τυροῖς apud Hom. *caseus ex lacte caprino*. Sed video me nimium circa hæc diffundi, & vereor ne extra oleas; & certe oleum, ut & bonum, est sui diffusivum, cum fluidæ naturæ sit.

Alia

Alia proverbialia de oleo: Ἐλαιον ἐκ ὅσων ἐν τῇ λαμπρότητι, non est oleum in lecytho, de homine inexorabili, & cui precibus non est locus; quasi dicas Ἐλαιον ἐκ ὅσων ἐν τῇ καρδίᾳ, non est misericordia in animo: non multum differ. Ἐλαιον & ἔλαιον, & videtur unum ab altero derivari, inquit Chiliastes.

Oleum non vidit, ex Theocr. καὶ πότα τῶν ἔλαιον ἐν ὁρθαλαμίᾳ ὅπου, quando ille &c. de eo qui certaminum rudis & imperitus, inexpertus, νῦν αἰθλων, ἀπειρος ἐν ἀγῶνι, quia scilicet athletæ in certam. oleo ungi solebant, αἰεσίᾳ. Unde metaphoricè ἀλίσφειν, ad quodvis negotium hominem instruere & præparare.

κοινὸν δ' Ἑρμῶν] Communem Mercurium, vulgo half parts; proverbium apud Gr. quoties duobus simul ambulantis alter aliquid invenit, tum enim alter statim clamabat κοινὸς Ἑρμῆς, quasi dicas, Commune hoc utrisque nostrum obtigit lucrum. Mercurius enim lucri Deus, unde ἔρμαιον idem quod εὐρημα, h. e. lucrum inopinatum, insperatum: διὰ τὸ τοῖς κέρδειν ὁρῶσιν τὸ Ἑρμῆ, ἔρμαιον λέγει τὸ κατὰ πῦλιν εὐρηθεῖν ἀγαθόν, Eustathius. Plut. ἀμυσία καὶ ἀπειροεργαλία κοινὸν Ἑρμῆ, ἔρμῳ εὐρημα καὶ ἔρμῳ γινώσκ. Lucian. in *Votis*, Κοινὸς Ἑρμῆς, φασὶ καὶ ἡ μίσον καλᾶσθαι φέρειν καὶ πλεῖον. Neque vero parcemiam hanc inde tantum desumptam opinor, quod Mercurius lucri præses fuerit, sed etiam, quia viis præfectus, unde Ἑρμῆς ὁδοῦ καὶ ἐπὶ ὁδοῦ, vialis, dictus est; ideoque cum in via aliquid invenirent, putabant Ἑρμῆ τὸ ὁδόν, i. e. vialis Mercurii ductu atque auspicio id lucrum insperatum sibi contigisse: atque hæc, quanquam alii aliter explicant, mihi videtur genuina ratio & origo hujus proverbii κοινὸς Ἑρμῆς, cum duobus scilicet una itinerantibus alter in εὐρημα aliquid & εὐρημα incidit, alter vero partem rei inventæ sibi vindicat hisce verbis, quia viz. Mercurius & καρδῶν, & ἐπὶ ὁδοῦ, & lucri, & viarum præses & præfectus habebatur. Ἑρμῆ, bonum quod nobis forte affertur; lucrum præter expectationem oblatum, lucrum inopinatum & adventitium, quia scilicet ἀπεροεργαλίᾳ κέρδος. Veteres omnia emolumenta Mercurio, utpote καρδῶν Θεῷ, accepta ferebant. Plato in *Phæd.* Εἰ μὴ γὰρ ὁ θάνατος τῷ παντί ἀπαλλαγὴ, ἔρμαιον δὲν ἡ τοῖς κακῶς ἀποθανέσι. Si mors liberatio sit ab omni miseria, malis certe hominibus inopinatum lucrum mors esset. Sane fidelibus mors lucrum est, sed non inopinatum; κέρδος, sed non ἔρμαιον ἡμοὶ ἀποθανεῖν τὸ κέρδος, inquit Apostolus. Sed & generaliter, quod a Lexicographis minus observatum video, interdum ἔρμαιον dicunt Gr. pro lucro quolibet & emolumento, undecunque aut quomodocunque obveniat; Plato 2. *De leg.* τῶς μὴ ἀγαθοῖς ἔρμαιον πέρχονται χρημάτων, ζῶντες μίχρη τῷ ἐχάτων τῷ βίῳ, ubi ἔρμαιον est simpliciter ὄφελος, κέρδος, πλεονέκτημα, ἀνύχημα: quam vocem & alibi cum ista conjunxit, viz. in *Symposio*, ἔρμαιον ἡγοῦμαι τὴν καὶ ἀνύχημα ἑμὸν διαμαρτυρόν. Interdum etiam ἔρμαιον occasio est, sive opportunitas, quæ velut quoddam lucrum inopinatum & præter spem nobis offertur. Athen. lib. 13. Οὐλίπαιος ὡς περ ἔρμαιον, εἰ λαλῶν τῷ Μυρτίλῳ ἴφ. Ulpianus occasionem, anam, hanc velut lucrum quoddam insperatum. Julian. Apostat. *Epist.* quadam, τῶν ἀπεροεργαλίᾳ ἔρμαιον ἐργῶν τὸ πλεονέκτημα, patroni

imperitiam & ruditatem ansam sua avaritia habentes, h. e. ex simplicitate & imperitia syndici seu patroni cupiditas illorum lucrum & compendium fecit: locus sane elegans, sed difficilis, & Lat. Interpreti parum intellectus. Hunc usum istius vocis obiter notare operæ pretium duxi, quod videam eum a Lexicograph. omissum. Mirum quas nugas agant patres Talmudici, ubi præcepta tradunt de rebus inventis in *Baba metzia*, cap. 1. "Si duo (in via scilicet ambulantes) inveniant & pertendant pallium, & unus dicat, Ego illud inveni, & alter dicat, Ego illud inveni; & unus dicat, Totum est meum, & alter dicat, Totum est meum; & juret unus quod "Non est sibi de eo minus dimidio, & juret alter, quod Non est sibi de eo minus dimidio; tum dividant illud inter se"; & quæ sequuntur inepta prorsus & ridicula. Hic viz. est καὶ οὐκ ἔστιν ἑβραῖς. Hujusmodi paleas pro tritico inveniet, qui in illis agris versatur. Non quod omnia quæ extant in libris Talmud. nullius frugis censenda: sunt enim nonnulla præclare dicta, præsertim in *Pirke Aboth*, & quæ legisse non pœniteat. Sed sunt ea profecto velut aurum exiguum in magno stercore, & quæ cum multo luto anilium fabularum nonnullas venulas habent argenti. Mirum tamen hanc legem de *Invento* a Judæis doctoribus tradi inter præcepta Talmud. cum Josephus inter leges Judaicas hanc recenseat. Ita viz. ὁ δολωγὴς iste homuncio, dum se inungit oleo non suo, alium emungit suo. Ut unguento suo parcat, rancidum illud & vitiosum esse fingit, ut aliquam fakem ὁ δολωγὴς πείρασιν & prætextum habeat; ejusdem farinae fuit sordidus ille nebulo apud Martialem, qui aliquando in cœna, ut cibis suis parceret, crudos esse omnes simulavit. Quem una cum ferculis suis nequam Epigramm. pro suo more multo sale defricat atque perfundit, hoc Epigram. 3. 13.

Dum non vis leporem, dum non vis carpere mullum,

Et tanquam sacro, Navia, parcis apro:

Accusas rumpisque cocum, velut omnia cruda

Attulerit; nunquam sic ego crudus ero.

Liceat & mihi aliquantum Musas sollicitare, in sordidum istum & impurum hominem ludere, eumque velut unguento suo ungere, hoc Epigrammate;

Dum non vult oleum consumere sordidus ullum,

Parcit & ampulle, dum lavat, ipse sue:

Accusat puerum, unguentum quasi vile parasset;

Et merito; sordes scilicet istud olet.

Tum miser alterius sumit de pyxide: nempe

Non oleum perdit, perdit at hic operam:

Nam qui sic gratis alieno ex are lavatur,

Sæpe licet lotus, sordidus usque manet.

Non tantum invido, & æmulo, sed etiam avaro & sordido res alienæ suis videntur præstantiores esse, aut saltem ille tales videri vult, ut sic speciosam habeat parsimoniam πείρασιν ita enim fiet ut rerum suarum ἀλλοτρίων, alienarum vero χερσὶν habeat. Ideoque illi melius

jus vinum in alieno dolio, suavius oleum in aliena lecytho,

Fertilior seges est alienis semper in arvis.

Atque hoc mihi in memoriam revocat apophthegma quoddam nequam illius nebulonis Cynici (Diog. dico) qui cum esset interrogatus, quodnam vinum libentius biberet, respond. ἢ ἀλλότριον quod si quis perinde ab eo quæsiisset, quonam unguento libentius ungeretur, respond. procul dubio, ἢ ἀλλότριον ejusdem quippe est ἀλλότριον πίνειν & ἀλλότριον ἀλείφειν, alieno vino intus, & alieno oleo extra, madidum atque persusum & delibutum esse.

Ἰὰ δὲ τοιαῦτα] Et hac quidem talia sunt, frequens formula; & ταῦτα ἢ δὲ ταῦτα vel ταῦτα ἢ τοιαῦτα vel leg. περὶ δὲ τὰ τοιαῦτα, & φειδωνία μέτρα &c. Præterea etiam hujusmodi homini cum ea conveniant, qua diximus, tum etiam hac qua sequuntur; quæ certe satis perplexa & intricata sunt: est enim locus, qui jam sequitur, obscurus & perdifficilis, si quisquam alius in hoc libro: nec exiguum nobis negotium facesset, præsertim cum aqua hic hæreat cl. Casaubono, qui ingenue fatetur se nescire quid hoc in loco sit φειδωνίων μέτρα, Phidonia mensura. Videtur existimare φειδ. μέτρα hic dici quasi φειδωνίων h. e. mensuram parcam, & tenuem, & restrictam, quali scilicet utuntur homines avari & sordidi, quoties aliis aliquid metiuntur. Et forte Theophrastus huc alludit, agens hic de sordibus & parsimonia τῷ βέλῳ. Sed procul dubio hoc vocabulum non est epitheton ab appellativo desumptum, sed denominativum a nomine proprio: recte ergo Lat. interpr. Phidoniam mensuram exponit. Sed quid (obsacro) est Phid. mensura? res enim adhuc in obscuro est. In hisce tenebris aliquam nobis facem allucet, sed non multam, J. Pollux lib. 10. cap. 46. εἰν δ' αὖ καὶ φειδωνία τῶν ἀργυρίων ἀναμέτρον, ἀπὸ τῆς φειδωνίων μέτρων ἀνιμασμένη, vas olearium, a Phidoniis mensuris sic appellatum. Sed quænam aut qualia fuerint hæc φ. μ. nobis non explicat. Dicta igitur sunt φ. μ. a Phidone eorum inventore. Erat autem iste Phidon Argivus, unus ex Heraclidis, Argorum scilicet tyrannus, qui apud Gr. mensuras & pondera primus invenit. Hoc nos docet inter alios Eusebius in Chronico, φειδωνία Ἀργεῖς καὶ τῶν μέτρων καὶ τῶν πόντων ἱερῶν quæ verba sic vertit eorum interpres Hieronymus, Phidon Argivus mensuras & pondera primus instituit. Scholiast. Pindari Olymp. 13. φειδωνία δὲ ταῦτα, ἵππειον φειδωνίας τῆς Κορίνθου ἀπὸ τοῦ φειδωνίας καὶ τῶν μέτρων, ubi Corinthium vocat, quem omnes alii Argivum appellant. Phidonem istum non tantum Mensuras & Pondera, sed etiam Nummum argenteum invenisse testantur Auctores. Strabo invenisse cum ait nummum ἢ ἀλλοτρίον, καὶ ἢ ἀργυρεόν, tam areum, quam argenteum. Auctor Chronici Arundeliani (quem edidit notisque illustravit clar. Seldenus) φειδωνία Ἀργεῖς καὶ τῶν μέτρων ἀργυρίων ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἵππειον, ἵππειον ἀπὸ τοῦ Ἡρακλίου. Phidon Argivorum Rex nummum argenteum percussit in Ægina insula, undecimus ab Hercule: ubi observo, quod ad ejus ætatem attinet, decimum primum ab Hercule numerari, cum tamen Eusebius in Chronico Carani fratrem hunc Phidonem fuisse scribat, qui Caranus 16us ab Hercule fuit, ut testatur Velleius lib. 1.

qui & Hesiodo *οἰσχεύειν* hunc Phidonem facit, quemadmodum & Eusebius, qui Hesiodum collocat ad annum mundi 1210. & Phidonem ad annum 1216. At quodcumque vixerit ac floruerit iste Phidon Argivus (nolo enim jam Chronolog. disputationem hac de re inire) pondera cum & mensuras primum invenisse plerique Auctores testantur, unde *φειδώνια μέτρα* Græcis appellata; atque hac ratione adducti nonnulli videntur & nummi inventionem eidem tribuisse, quia nummus in pondere, numero, & mensura consistit; quanquam reverentummi usus Phidone hoc Argivo longe antiquior fuerit; & videtur certe nummus a Phœnicibus una cum mercatura primum inventus fuisse, & in Græciam inductus. Sed de his non est jam differendi locus; ne igitur oratio nostra modum & mensuram excedat, redeo ad mensuras, *φειδώνια μέτρα* quorum Phidon scilicet auctor atque inventor fuisse perhibetur, communi veterum consensu. Neque enim hoc ita intelligendum est, quasi absolute rerum omnium ponderandarum, & metiendarum, rationem invenisset, nam antehunc Phidonem aliquorum saltem ponderum ac mensurarum rationem Gr. fuisse cognitam, vel Homerus ipse testatur, apud quem frequens mentio τάλαντα, tum de re quæ appenditur, tum de instrumento quo appenditur res sive ponderatur.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατήρ ἵπταται τάλαντα.

Κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μίαισι δὺς χρυσῶς τάλαντα.

& alibi. Homerus vero aliquot saltem annis Phidonem præcessit, licet Auctor Chron. Arund. non plures quam annos 12. inter eos ponat. Quod si pondera Homeri ætate fuerint, fuerint etiam & mensuræ; non enim metalla tantum appendebantur, sed etiam species & fruges aridæ & liquidæ: at vero hæc ponderari non poterant, nisi aliquo vase inclusæ atque contentæ; vas ergo illud, quo certum pondus aut olei aut mellis, aut tritici, aut hordei continebatur, mensura erat talis ponderis. Quid quod etiam multarum mensurarum nomina legimus apud Homerum tum liquorum, tum aridarum frugum, qualia sunt *κτύλη*, *ἀμφιφορεύς*, *χέινιξ*, & si forte alia. Quid igitur? an de nihilo erit celebris hæc & constans fama apud Gr. de inventis a Phidone mensuris? nihilne is omnino contulit, nec de novo addidit τῆ τετραμκῆ, nec τῆ μετρεκῆ; certe *φύμη ἢ πῖς πείμπαν ἀπόλλυται*, ἢ τινὰ πολλὰ. Forte igitur mensuræ illæ, quarum meminit Homerus, ad justum pondus exactæ non erant, utpote quæ non essent veræ nec propriæ dictæ mensuræ, sed vasa modo majoris, modo minoris amplitudinis & capacitatis, prout cuique libitum esset ea parare: ita ut uno eodemque nomine, *χέινιξ* verbi gratia, in eadem civitate diceretur vas frumenti capax, apud hos majus, apud illos minus; quemadmodum & modius hodie apud nos variat, & modo pro majori, modo pro minori mensura capitur. Jam vero Phidon redegerit hæc omnia vasa, tam liquidorum quam aridorum, exegeritque ad justam proportionem, certamque mensuram, ut qui *χέινιξ* frumenti venderet, aut emeret, sciret, quot pondo ejus daret aut acciperet. Præterea vero etiamque fuerint jam antea quædam mensurarum

rum nomina, ut *χρῖνιξ*, *ἀμφορεύς*, & similia, quæ in Homero legimus; plura fortasse de novo Phidon invenerit, & minorum mensurarum nomina, quam antea fuerant; puta, præter *μῆδμον*, *ἡμυδμον*, *τριτρία*, *ἡμυτριτρία*, *ἑκτρία*, *ἡμισεκτρία*, & ejusmodi alia; atque ita certe mihi videtur hæc res conciliari posse. Nec obstat quod legimus apud Plinium lib. 7. *Mensuras & pondera Phid. Arg. aut Palamedes, ut maluit Gellius*, ita enim res iterum componi potest, ut pond. Palam. mensuras cavas invenerit Phidon; de utroque enim dici potuit, mensuras simul & pond. invenisse; quatenus nec pondera sine mensura, nec mensuræ sine pondere. Redeo jam ad Theophrasti verba, quæ præ manibus habemus. Solet (*inquit*) *Φειδωνί μῆτρον ἢ πίνδακ' ἐκκαρυσμῆος μῆτρον αὐτὸς τοῖς Ἰνδοὶ τὰ ἐντὶδνα*. Quid hoc est? *Phidonia mensura*, h. e. vase, *effractum & elisum fundum habente domesticis suis demensa metiri*: nonne hoc est aquam cribro haurire, aut *μῆτρον πνυμῆος dolio pertuso* vinum infundere? hoc enim sonat *ἢ πίνδακ' ἐκκαρ.* Notum quid sit *ἐκκαρῆος* quisquamne vero ut res metiatur mensura utatur quæ fundo careat? Certe, ut vas ipsum, ita & lectio ista sine fundo est, nec consistere potest. Optime ergo cl. Casaubonus legit & corrigit *ἐκκαρυσμῆος* vel *εἰσκαρυσμῆος* *μῆτρον* autem *ἢ πίνδακ' ἐκκαρ.* est *vas quod fundum collisum & introrsus adactum habet*, ut eo modo minus mensuræ capere & continere possit; atque hoc modo & modio servis dimensa metiri maximarum sordium est, & an sèra sit nescio, certe sordida hæc est in fundo parsimonia; *ἡ γὰρ βδελυγία*, extremæ avaritiæ, signum & character. Simile artificium cenopolis nostris in usu esse, etiam nos hodie aliquoties cum damno nostro sentimus: videmus enim nonnunquam vasa vinaria contusa, & collisa, quæ habent latera aut fundum introrsus adactum, quo iniquior parciorque mensura sit. Fiunt siquidem hujusmodi vasa *ἐκκαρυσμῆα*, quibus nos *παρεκρυστῆας οἱ εἰσπῶλαι*, ex stanno; nisi enim conficerentur ex tali materia ductili, quæ malleo flecti subigique possit, hujusce fraudis capacia non essent, & talis procul dubio fuit hæc mensura, de qua hic Theophrastus. Igitur pro *ἐκκαρυσμῆος* leg. omnino *ἐκκαρ.* atque etiam pro *Φειδωνί*, *Φειδωνί*, ut monet vir quidam doctissimus; ita ut hic locus senarius sit ex vetere aliquo Comico. *Φειδωνί μῆτρον πίνδακ' ἐκκαρυσμῆος* qui *Φειδωνί μῆτρον* dixit pro *Φειδῶνι* *παρκο* nimis & modico, (*Φειδῶς* enim idem quod *Φειδωλὸς*) simulque allusit ad nomen Phidonis, qui mensuras invenit; quasi *Φειδωνέων* illud proprie esset *μῆτρον*, allusione ad nomen facta: qui modica & angusta & parca mensura utitur, *παρκομυμῶς* dicere licet, ὅτι *Φειδωνί μῆτρον μῆτρον*. Quod si hujusmodi vase contrito, & colliso, & introrsum adacto vinum nobis vendat cenopola, cum vinum metiri dicemus *Φειδωνί μῆτρον πίνδακ' ἐκκαρυσμῆος*. Versum porro hunc esse ex antiquo aliquo poeta desumptum, vel hoc fidem faciat, quod vocem istam *πίνδακ* haud temere alibi reperiemus: est enim vocabulum prorsus poeticum & inusitatum. Quod si Theophrastus sua lingua hic locutus fuisset, saltem pro *πίνδακ* dixisset *πυμῆα*, quæ communis & recepta vox est in hac significatione, viz. fundum vasis denotans. Affertur quidem

dem πύνδα ex Soph. pro *manubrio*, seu *ensis capulo*; imo & ex Aristotele, pro *operculo vasis*. Sed in hac significatione, scilicet pro *fundo vasis*, vix aut ne vix reperitur, nisi forte in composito ἀπυδάκω, *fundo carens*. Eustath. ad *Iliad.* Α. ὁ δὲ πύδα καὶ πύνδα ἐλπίστο παρὰ τοῖς μὲν Ὀμηροῖν, ὅθεν παροιμία Ἀπυδάκω· ἢ ἡραπύδα καὶ κώλιξ, ἣ γὰρ ἀπυδάκω. *Calix sine fundo mensa non adhibetur*, Ἀπ. ἢ ἡ κώλιξ, proverbialis est *senarius*, cujus meminit & Suidas: *vas aut calix sine fundo*, ἀπυδάκω κώλιξ, de homine aut re inutili, & quæ nullius est frugis, nec ulli usui inservit.

De hac voce πύνδα duo observo; primum speciale, quod videtur esse diminutivum, quasi a πύνδος esset; ut a λίθου-αξ, a σπύλου-αξ, θωιάξ, νιζάξ, ab αὐλός, *vas aut res quævis oblonga & angusta*, αὐλάξ *sulcus*, qui scilicet, αὐλοειδής est, figuræ oblongæ, angustæ; sic a πύνδος (unde Lat. *fundum*, tenui in asperam) πύνδαξ. Alterum generale est: quod format genitivum per *κ*, ex gen. reg. Omnia nomina in *αξ* inflectuntur per *κ*, ut αὐλάξ, λίθάξ, & diminut. omnia in *αξ*. φίνιξ, κόλαξ, δόλαξ, δένιξ, θάλαξ, εὐλαξ, μύλαξ, λαβράξ, πίναξ, θάλαξ, χέμουξ. Excip. ἄνιξ-τος, & ἀρπαξ-τος & ἄναξ quidem, *Rex*, pro suo imperio a lege communi & reg. descendit; ἀρπαξ nescio quomodo per vim & rapinam regulā violavit. Exc. etiam monosyll. unum aut alterum, ut σάξ-τος, ράξ-τος, cætera omnia (ni fallor) sequuntur regulam, ut πύνδαξ-κος nomina enim monosyll. in *αξ* s. tantum sunt, θλάξ, δολάξ, πλάξ, ράξ, σάξ, ex his 3 priora per *κ*, 2 posteriora per *γ*, nam Θράξ contractum ex Θεράξ, ideoque habet subscriptum; affertur & γλάξ ab Eustathio & Etymologo pro herbæ quodam genere, sed non occurrit apud auctores, ut κλάξ Dorice pro κλάς cum e. itidem subscripto. Solebant olim domini servis suis dimensā suā distribuere, *h. e.* certam annonæ, seu frumenti, mensuram atque portionem in singulos menses dare: σπομίτμενον vocat S. P. ciborum sive cibi dimensum; seu menstruum fuerit, sive diarium. Ἀρμελιαῖον ἔμμενον, menstruum hoc servorum dimensum, vocat poeta Syracusanus: Ἀρμ. ἔμμ. ἔμμενον αὐτοῖς πίνεσθαι, de quo versu dixi jam ad illum poetam, nec repetam quæ dixi. Cæterum βδελυγός iste homuncio, & impurus, & deparcus, & sordidus, ne redundet modus & mensura, ipse sua manu famulis demensā metitur, μὴ γὰρ αὐτοῖς τοῖς ἰσθμίοις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ alii enim hanc curam committere non audent, ne forte larga nimis & benigna & liberali manu agat, adeoque supra istam mensuram aliquid redundet. Quatuor ergo in hac una sententia notas & characteres τῷ βδελυγῷ hominis impense sordidi accumulatos habemus. Quod domesticis de mensā metitur φείδωνι μάλιστα, *parca mensura*; 2. quod πύνδαξ ἐκκαρυσμῶν 3. quod αὐτίς & denique, σφίδες ἀποψῶν. & postremum hoc extremæ avaritiæ, & insignitæ parsimoniæ, non postremum signum est. Ἀποψῶν est *radere, modium deirgere*, & diruere *cumulum*, & demere τὸ ὑπερβαλόν, quod redundat in summitate vasis. Nempe hoc non est *servorum ventres modio iniquo castigare* (ut inquit Juvenal.) sed etiam ipsum modium iniquo corrigere & castigare. Atque hoc est quod ἀπομύπτειν τῷ χρίνῳ dicunt Gr.

Græci. Lucian. *Dialogo* quodam, τοῖς φίλοις ὃ ὑμῖν &c. Αὐκίτη ὃ χρίνικα tantum, καὶ ταύτῃ (inquit) ἀπομαρτυροῦμαι, *unicam tantum chœnicem, eamque; radio abrasā, & detergā, & detonsā*: Μάτην ἀποψῆν & χρίνικα ἀπομαρτυν idem sunt, *modium vel mensuram detergere radio, sive hostorio cumulum diruere*. Hoc ῥηπιδόσαι τὸ μάτην apud Epiphan. *De pond. & mens.* πλῖστος ὃ τὸ μάτην καὶ ῥηπιδόσαι, implevit mens. radioque detergit, nisi forte incuria librariorum corrupta & depravata ea vox sit; barbara enim omnino videtur, & peregrina; nec vola ejus nec vestigium in *Lexico* apparet: quid si ῥηπιδόσαι leg. cum γ, ut sit a ῥῆσαι sunt autὲ ῥῆσαι apud Hesychiū σιδνεα, οἷς ῥῆδοι: certe ῥῆδοι sunt radii, & forte ῥῆσαι erunt ῥῆδοι radii *ensorii*. Atque hinc explicandus ille versus Theocriti in *Αἰθριαῖς* οἷα ἀλίζω, μὴ μοι κινὰν ἀπομαρτυρῇ. nam Lat. Interp. qui sic vertit, *non vereor ne mihi alapam impingas*, ipse profecto alapa dignus est; ac si κινὰν ibi esset ἰναιπικῶς pro κινὰν χρίνικα, & ἀπομαρτυρῇ, *imprimere, infligere, impingere*. Longe aliter & melius Schol. μὴ μοι κινὸν τὸ μάτην ἀποψῆς, *non vereor ne mihi vacuum mensuram abstergas*, ne modium mihi detergas, *h. e.* ne parca manu & mensura mihi demensā præbeas; non vereor ne mihi in demensō admetiendo, tanquam ancillæ tuæ, inanem aut semiplenam mensuram præbeas, & modio iniquo ac nimis diruto abrasam. Ergo μάτην ἀποψῆν, vel χρίνικα ἀπομαρτυρῇ, vel κινὰν ἀπομαρτυρῇ, proverbialiter usurpāri licet de duris & avaris & ffordidis dominis, qui nimis quam duriter & parce cum servis suis agunt, & illiberale stipendium, victumque nimis tenuem & præparcum ipsis præbent. Quin & hodie frumentarii nostri mercatores, qui triticum (puta) aut hordeum in foro vendunt, solent ἀποψῆν τὸ μάτην, & ἀπομαρτυρῇ τῷ χρίνικα, *detergere modium, & diruere cumulum*, nequid ὀπίμωρον aut redundans in mensura sit; neque certe prohibitum hoc νόμοις τοῖς ἀγοραῖοις. Instrumentum, quo hæc cumuli abrasio sive detonsio fit, Latini, quasi a *radendo* prima longa, *radius* & *hostorium* vocant, (unde *hostia*, *redhostire*, pro *compensare, retaliare*; eandem mensuram metiri, *rependere*) nos vulgo (ni fallor) a *strike*; Gr. ῥόχανον & ἀπομαρτυρῇ vel -ον, a verbo ἀπομαρτυρῇ. Hesychius ἀπομαρτυρῇ ξύλα, σκυτάλας, ἐν αἷς ἀποψῆσαι τὸ μάτην, ligna, virgas, quibus *detergunt mensuras*; dicitur & ἀποψῆσον idem doctissimus Grammatic. ἀποψῆσον, τὸ ἀπομαρτυρῇ τῷ ματρὶ μῆτις σίτη· unde in veteri *Glossario* ψῆλὸς μῆδον· *rasus*, scilicet modius, nec certe opus est (pace viri doctiss.) ut pro ψῆλὸς legamus ψῆδος, a ψῆν· potest enim esse a ψῆν, quod omnino idem est ac ψῆν, viz. *rado, stringo*, unde & ἀποψῆλον. At quid dicemus vulgo *Lexicographorum*, qui quoniam in *Glossario* invenerunt ψῆλὸν μῆδον pro *modio raso*, ideo ψῆλὸν simpliciter *modium* exponunt; quam expositionem mendosam esse non dubitat H. Steph. sed rationem erroris non ostendit. Τῷ ἀποψῆν τὸ μάτην contrarium est σαλιῦν τὸ μάτην, *quassare modium, concutere mensuram*, quod maxime cavent rustici frugum aut frumentorum venditores, ne scilicet concussionem modii grana aut poma arctius cocant; id viz. magni referre putant. Hinc μάτην σαλιμῶρον in N. F. de mensura ampla, & cumulata, & superabundante;

abundante; quod inter adagia sacra reponit vir doctissimus Andreas Schottus, ut sit proverbialis locutio desumpta ab iis qui frumentum mutuati majore & cumulata mensura reddunt; qua docet nos Dominus redhostiendum esse, & retaliandum *αὐτῷ τῷ μέτρῳ καὶ λῶϊον*, quemadmodum monet Ascræus poeta, *eadem mensura aut cumulatiore*. Et quemadmodum *μέτρῳ σαλύνειν* adagii formam habet apud Gr. de larga & liberali mensura; ita *mensuram implere* videtur esse proverbialis locutio apud Arabes, de benigno benefactore, aut etiam largo & liberali venditore. Ita enim sumo hanc phrasin in *Historia Josephi Patriarcha* v. 60. *An non videtis quod ego impleo mensuram, & optimus hospitii assignator sum?*

Θεράπευες ἱστῶν Tribules, contribules, convivio excipiens. *Θεράπης* sunt οἱ συγγενεῖς, οἱ συμφυλῆται. *Πατέρα* est cognatio, familia, assumpto *ρ* *θεραρία*, ut ab *ἰδία*, *ἰδρύς*, *ἰδύα* a *σπένιος*, *σπένειν* ab *ἀνα*, *ἀναρῶ*, *ἄραι* a *λῶ*, *λῶρα*, &c. sic a *πατέρα*, *θεραρία*, mutando tenuem in asperam, π in φ, *φιλία* nam in derivatione π non raro mutatur in φ, ut a *περίοδος* *φύσις* ab *ἐκπίνος*, *ἐξείρνος* a *περσία*, *περρεία* a *παρρησία*, *θερία* sic a *πατέρα*, *φιλία*, &c. per epenthesein τῷ ρ, *θεραρία*, & *θερα*, unde Ionice *φρήτην*, *Iliad.* B. 362.

Κεῖν' ἀνδρες κατὰ φύλα, κατὰ φρήτας Ἀγάμεινον,
Ὡς φρήτην φρήτησιν &c.

ubi Eustathius, *φρήτην* ὅθεν ἡ *τριτὴς* ἦεν τὸ *τεῖτον* τ' *φυλῆς*, *tertia pars tribus*, ita J. Pollux alique Grammatici, qui *curias* communiter interpretantur: atque ita expon. apud Aristot. 2. *Polit.* ἡ γὰρ *διωτική*, μὴ *μερίζων* αὐτὰ καὶ *χωρίζων*, ποιῆσαι *τῷ πόλει*, τὰ μὲν εἰς *συνάπαι*, τὰ δὲ εἰς *θεραρίας*, καὶ *φυλάς*. Nec enim civitatem facere poterit, nisi *partiat*ur & *dividat*, tum in *sodalitates*, tum in *curias*, & *tribus*; cum *ἀρ' ὅθεν* τῷ *πατρὶ*, tanquam ab una radice, *multa generis turba diffunditur*, ut loquitur Hieronymus. Cum in 4 tantum tribus olim esset divisus populus Athen. (postea enim in 10, ut jam ante observavi) tum singulas tribus in tres partes subdividebant, quas *τετρίτες* & ἴθνη & *θεραρίας* dixere. Testis J. Pollux *Onom.* l. 8. ὅτι μὲν τοὶ *τίταρες* ἦσαν αἱ *φυλαί*, εἰς *τρεῖς* μέρη *ἐνέσκη* διήκοντο, καὶ τὸ μέρϑ τῷ τοῖς *ἐαλεῖτο* *τετρίτης*, καὶ ἴθνος, καὶ *θεραρία*. Addit Eustathius fecisse hoc Athenienses ad imitationem anni, qui in 4 partes seu tempestates partitur, singulae autem ejus partes in 3 menses; *πανάρον* ἑσὼν *ποτὶ* *φυλῶν* Ἀθηνῶν *περὶ* *μῆνην* ἥνδ' ὅτι *ἐκαστὴ* ἀρῶν, εἰς *τρεῖς* ἐνέσκη *διεῖλον* μέρη, ἦεν εἰς *θεραρίας*, ὅ *ὅτι* *τετρίτης*, *διδάκκα*, καὶ ὁμοιότητα ἥνδ' *μηνῶν* ita ut 12 *θεραρίας* Athen. responderent 12 anni mensibus; neque hoc contenti, etiam *ἐνέσκη* *θεραρίας* dividebant εἰς *γῆν* 30, καὶ *ἀπὸ* *ἡμέραι* 360, unde aliud *σύστημα* *πολιτικὸν* ἢ *σύστημα*, seu *classis* seu *collegium* quod *γυνὶ* vocabantur. Tot igitur Athenis erant *φυλαί*, quot anni partes vel tempora, viz. 4. tot *θεραρίας*, quot menses, viz. 12. tot denique *γῆν*, quot dies, viz. 360. A *φυλῇ* *tribus* dicebantur *φυλῆς*, & *συμφυλῆς*, *tribules*, *contribules*; a *θεραρία* *θεράπης*, *curiales*, *contubernales*; a *γῆν*, *γυνῶν*, quasi *congeneres*, *cognati*: quanquam hæc omnia *γυνῶν*, *δημότης*, *φυλῆται*, *συμ-*

συμβολῇ, φρεσίν, πολίτῃ, διασπῇ, λοχίῃ, ἰδρίτῃ, συγγενεί, διαταλαίῃ & ejusmodi, non raro confunduntur apud Auctores. Distinguit Philos. inter φρεσίν & φυλάτῃ, 2. Polis. c. 2. πρὸς ἃ τίτῃς ἵππερ φρεσίν, ἢ φυλάτῃ, deinde etiam alium sodalem vel curialem, alium tribulem. Nequiter ille Cleon apud Aristoph. in *Equis*. judices Athen. appellat φρεσίν, contribules trioboli, quasi affines & cognatos trioboli; quia scilicet ex triobolo victitabant, ea enim erat merces judicum: optime Schol. ad eum locum, συγγενεί ἢ ἐπὶ τριώβῳ, ὅτι πρὸς τριώβῳ καὶ πρὸς φρεσίν τῷ τριώβῳ καὶ γὰρ τὸς συγγενεί φρεσίν καλεῖσθαι, εἰσὶ ἢ οἱ τ' αὐτῶς φρεσίν καὶ τριώβῳ, ὅς παλαιὰς πρὸς. Pro φρεσίν etiam φρεσίν per ἡ dicunt Græci, unde Lat. *frater*: nugantur enim qui *frater* dici volunt, quasi *fere alter*; cum ea pura puta Græca vox sit. φρεσίν vel φρεσίν Gr. est *tribulis, affinis, cognatus*; nec multum abludit significatio vocis Latine. Existimo tamen hoc vocab. φρεσίν in *Anthol. Gr.* non esse purum Gr. sed ex Lat. detortum, quemadmodum & illud δόμῳ, quod in Epigram. cum eo conjungitur, *Anthol. lib. 1. Tit. οἱ κόλακα.*

"Ἡ δ' οὐκ ἐστὶν ἡ δόμῳ, δόμῳ φρεσίν, δὲ οὐκ ἔστιν ἡ δόμῳ

"Ἡ δ' αὖ μὴ πὶ λάλῃ, τὸ φρεσίν ἐπὶ μόνῳ.

"Ὡς γὰρ καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα αὐτὰ ἔχουσι

Οὐκ ἐστὶν δόμῳ, εἰ γὰρ ἔχω δόμῳ.

δόμῳ pro κύρῳ inclinante lingua Gr. video in usu fuisse apud auctores, quemadmodum & δόμῳ, & κύρῳ, πρὸς τριώβῳ, καὶ φρεσίν, καὶ φρεσίν, & ejusmodi plura, quæ pallio donantur tum alibi, tum præsertim in *Novo Instrumento*. Oppianus, in initio operis, δόμῳ dixit pro δόμῳ per Syncopen, Τὸν μάλῃ μάλῃ φρεσίν δόμῳ Σαύρῳ, de Martia Severi Imperat. conjuge & matre Antonini. Budæus nescio quomodo vocem hanc derivat ἀπὸ τῆς φρεσίν, a *puteis*, qui scilicet inter φρεσίν erant communes; ac si cognati & contribules φρεσίν dicerentur, quod ἐκ τοῦ αὐτοῦ φρεσίν, ex eodem puteo, haurirent & biberent. Certe collegæ, convictores, convivatores, σίαινοι, ὁμῳ, qui ejusdem mensæ in eadem domo & familia consortes sunt, dicuntur Gr. pari ratione ὁμοσίν, ἀπὸ τῆς σίν, quod ex eodem canistro vivunt; est enim σίν *canistrum rapanarium*, arca seu cista in qua panis reponitur, vulgo a *bing*; & ὁμοσίν, quod ex eadem mensa, quasi ex eodem præsepi, viverent; καὶ enim est φρεσίν, atque etiam φρεσίν, unde *cora*, & *camro*, ut alibi diximus. Collegæ & Commensales in Collegiis nostris sunt ὁμοσίν & ὁμοσίν. Aristot. lib. 1. Polis. c. 2. Ἡ μὲν δ' οἱ πρὸς ἡμῶν συνσηκῶν καὶ καὶ φρεσίν, οἱ καὶ ἔστιν ὅς καὶ φρεσίν μὲν καλεῖ ὁμοσίν, Ἐπιφρόνῃς ἢ ὁ Κρὺς ὁμοσίν. Ut igitur ὁμοσίν & ὁμοσίν, quod ἐκ τοῦ αὐτοῦ σίν καὶ καὶ, ex eodem pane & cibo essent ac vescerentur; ita φρεσίν, quod ἐκ τοῦ αὐτοῦ φρεσίν, ex eodem puteo, haurirent ac biberent. Mallet tamen priori Etymol. acquiescere, quam ex hoc puteo, aut ex hoc fonte, hanc vocem derivare: & certe si esset a φρεσίν-ατῳ, diceretur potius φρεσίν & φρεσίν, quam φρεσίν & φρεσίν, nam α & α coalescunt in η, ut α καὶ, καὶ

a γένος, γένος, γένος, γένος, ab ἑρ ἑρ, φρήτωρ & φρήτωρ. At non dicitur, nisi per dialectum, Ionicā scilicet, pro φέρω. unde Ἀφρήτωρ apud Homer. pro ἀφράτωρ. Ἀφρήτωρ, ἀδύμωτος, ἀνίστατο. -- Iliad. I. 63. *sine fratre, sine cognato, sine jure, sine lare*, h. e. improbus & extorris & incerti laris est, qui bellum amat intestinum. Ἀφρήτωρ est συγγένειαν ἔχων, qui in nullius curia consortio nec sodalisio est. Eustathius, ὁ μὴ ἔχων φρήτωρ, καὶ μεμονωμένος συγγένειας. Ἀφρ. ἀδ. ἀν. *Sine tribu, sine lege, sine lare*. Citat hunc locum Philof. in initio *Polis*. Verba Aristot. plane aurea sunt, adeoque digna quæ hic apponantur; Ἐκ τούτων δὲ φανερόν ἐστι ὅτι οὗτος ἢ πόλις ἐστὶ, καὶ ὅτι ἀνθρώπος εὖσει πολιτικὸν ζῶον, καὶ ὁ ἀπολις διὰ φύσιν, καὶ ἐκ τούτου, ἵτοι φαύλος ἐστίν, ἢ κρείττων ἢ ἀνθρώπου (h. e.) ἢ θεὸς ἢ θερίον, ut alibi loquitur) ὁσπερ καὶ ὁ ὕψ' Ὀμήρου λαιδερῆς Ἀφρ. ἀδ. ἀν. ἀμὰ γὰρ φύσει τοι- ἔστω, καὶ πολέμῳ ἐκδομῶντι, ἀπὸ περ ἀζυγῆς, ὁσπερ ἐν πενταγώνῳ διότι ἡ πολιτικὴν ἀνθρώπου ζῶον, πάσις μαλίστης καὶ πάντες ἀγαλαίᾳ ζῶν μελλόν, δὴλον ἐστὶν γάρ, ὅς φαμεν, μέγιστον ἢ φύσις ποιεῖ. &c. quæ ibi sequuntur egregia. Ex Homeri itaque & Aristotelis sententia (at quantum virorum!) nemo quisquam bello gaudet, præsertim civili, πολέμῳ ἑκατέρωθεν, nisi si forte sit ἀπολις διὰ φύσιν. *natura alienus a civitate*, ab omni vita civili hominumque consortio penitus abhorreat, adeoque θερίον potius quam ἀνθρώπου dici debeat. Ἀνίστατο est extorris, incerti laris, laris expers, sine domo aut familia: ἰστία enim *lar, domus, familia*, unde ἰστίαν domo excipere, & convivio excipere apud *la-rem*; uti hoc in loco φερίτωρ ἐστίν. Ab ἰστία fit Lat. *Vesta*, ridiculum enim est quod de origine hujus vocis Lat. Grammat. viz. *Vestam* dici a *vi stando*, quod & fatetur ipse Cic. 2. de Nat. Deor. Nam *Vestæ nomen a Gr. est, ea enim est qua ab illis ἰστία dicitur*, h. e. *terra*. Melius quam Ovid.

Stat vi terra sua: vi stando Vesta vocatur.

Sed donandum hoc est libertati poetice, nam certe hæc Etymolog. vi stat, & coacta est. Et mire ineptiunt Lat. Critici, dum omnia sui laris esse & in suo solo nasci volunt, & nihil omnino a Græcis mutuari: uti et ipsi Gr. qui interdum magno conatu magnas nugæ agunt, dum omnia ex suis ipsorum fontibus haurire volunt, & nihil omnino ab Heb. derivare. Ἐστία *Vesta*, assumendo digamma *Æolicum*. Notetur ergo hæc *reg.* Quamplurimæ voces Lat. a Græcis derivantur, assumendo *v* consonantem, h. e. digamma *Æolicum*, idque aliquando in initio, aliquando in medio vocis. In initio; ut ab ἴς *vis*; ab ἰξός *viscum*; ab ἦρ *ver*; ab ἡμῶ *vomo*; ab ἰν ἰνός *vena*; ab ἰδός *vestis*; ab οἶν *vinum*; Sic ab ἰστία *Vesta*. In medio: ut ab οἶς *ovis*; ab αὖν *ovum*; ab αἰὼν *ævum*; ab ἄρν *Avernus*; a λαγός *ceruus*; a λαγός *levus*; & ejusmodi plura.

[Ἡμισὶν ἴσθ' ἑκατέρωθεν ἀπογχεῖται.] *Dimidia raphanorum notare, dimidiatos raphanos signare*; ad μικρολογίαν hoc pertinet. Solebant enim homines deparci & sordidi semefa fercula notare, ut cum mensæ iterum apponuntur observare & deprehendere possent, si quod sibi servorum fraude periisset. Athenienses præsertim hac μικρολογία mirum in modum laborasse testantur Comædix, ut videre est apud Aristoph. non

non uno in loco. Τίς τὴν καρχαλὴν ἀποδείδουσι τὴν μαινίδου; πῦρ τὸ ἐνέγειν τὸ χροσπὸν; τίς τὴν ἑλάναν παρὶντα; Πιστὴν ἡδὲ ἰσχυρὴν. h. c. de reliquiis hesterna mensa esse sollicitum, viro probo & ingenuo parum convenit. Vidi tamen nostra ætate nonnullos caseum, aut placentam & mensam sublatam, hoc modo notare, ἀπογεῖναι, præsertim si sit melioris notæ. At in vilioribus ferculis & cibis, quales sunt οἱ παρὰνδρος, in rebus ita minutis & parvi pretii anxium adeo & attentum esse, hominis est impense sordidi, impuri, & avari, & (ut uno verbo cum Theophrasto dicam) βδελυρῆ. Raphanos certe hoc modo ἀπογεῖναι, & ἀποχρεῖναι, raphanis notas & signa & characteres imprimere, ut iis parcat, id ipsum sordidæ parsimoniz nota & character est. Horribilis plane & impia & abominanda erat illa βδελυρῆς cujusdam Rom. Pontificis (Julius opinor is tertius fuit) qui cum pavonem mensæ afferri non videret, quem ex hesterna cœna reliquerat, statim horrendum in modum imprecari, & stomachari, & debacchari in famulos suos coepit. Cumque unus e Cardinalibus convivis placide moneret, ne ob rem tantillam tam immodice irasceretur; Quid (inquit) nonne ego ob pavonem meum merito succenserem, cum Deus ob esum pomi rei adeo levicula —: pudet me cætera attexere, certe animus meminisse horret, pigetque me infandam hanc blasphemiam ulterius profequi. Nempe hic erat Deus in terris, imo potius Epicuri de grege porcus; cui Deus venter, templi culina, coci sacerdotes. Hic erat vere βδελυρῆς, imo βδελυρῆς, imo ipsum βδελυρῆς τὸ ἱερὸν. Sordidum hunc morem reservandi in crastinum cibi (quo servi portione sua defraudantur, & esuritioni operam dare coguntur) oblique tangit pro more & naso suo nequam ille Martialis Epigr. Lib. 3. Ep. 58. de Villa Faustini;

Nec avara servat crastinas dapes mensa,

Vescuntur omnes, ebriorque non novis

Satur minister invidere convivæ.

Dum enim avarus dominus dimidiata fercula observat & notat, & in crastinum reponi jubet, miselli interim famuli tanquam tot Tantali mensæ astant,

Quarunt & raphanos, & poma fugacia captant;

Ad morsasque avido respectant ore placentas,

Semesasque dapes, misera mala fragmina cœna,

Reliquias mensæ, Dominus quas ungue notavit.

Sed quo feror? nec enim jam Satyram scribo; quanquam profecto raphani ipsi mordeant; ut difficile sit in hoc argumento non esse mordacem. Raphani apud nos (et si nescio quomodo *radices* quasi *ῥαζὶ* *ῥαζὶ* appellantur) vile tamen cibi, imo condimenti, genus sunt & exigui pretii; nedum ut in deliciis habeantur, aut in beatorum mensis tanta cura notari, aut in posteras dapes reservari, mereantur. Notum quid fuerit *παρὰνδρος* apud Veteres, viz. poena adulterorum: quod igitur Martialis suo Cæciliano, insigni illi boletorum heluoni, dignum tanto ventre precatur,

Boletum, qualem Claudius edit, edas;

ita liceat mihi sordido huic nostro *παρὰνδρος* comprecari, *Quod dignum*

gnum &c. Tu raphanum, qualem Clodius, (h. e. incechus seu adulter) intus habe. Et jam profit huic ῥαφανὸς cum raphanis suis; nos vero ad prandium eamus.

CAPUT XII.

Περὶ Ἀχαιρίας.

Aσχολυμῶν προσελθὼν ἀνακοινῶν] *Ad hominem negotiis implicitum & occupatum accedere, & consilia cum eo communicare.* Supra in Cap. περὶ ἀδολασίας, postremis verbis, difficile est (inquit) cum iis versari, qui neque otii, neque negotii, tempora norunt distinguere, τοῖς μὴτι χολῶ, μὴτι σπιδῶ διαγινέσκουσιν fuitiles videlicet & garrulos homunciones intelligit, quales in toto illo Capite describit, qui δικαίως, ἀκαίως, verba fundunt, & effutiunt, & quemvis vel occupatissimum sermonibus suis interpellant & interturbant: nihil magis φορτικόν, ἢ ἰσχυρὸν, ἢ ἀλγεινόν, ἢ ἀπικόν, nihil magis grave, & molestum, & absurdum, & rusticum, & incivile, & intempestivum, quam ἀσχολυμῶν ἀνακοινῶν, viro negotiis districto & occupato res suas & consilia communicare: ita ut non immerito de re intempestiva περιμυωδὲς usurpari possit iste character hominis importuni, ἀσχολυμῶν ἀνακοινῶν, & sane tam genuinæ & e re natæ sunt hæ notæ τῆ ἀχαιρίας, quas hoc in Cap. habemus, ut quot characteres, tot adagia fere merito censeantur. Ἀχολ. ἀνακοινῶν, occupato communicare, res scilicet vel consilia. Note tur βεβηλολογία Græci sermonis: Ἀνακοινῶναι absolute & sine accusat. sequ. est communicare consilia cum aliquo, deliberare re communicata, aut negotium alicui impertire vel communicare. Cicero ἀνακοινῶναι vertit consulere, aliquem scilicet, alicujus consilium de re aliqua flagitare. Aristoph. Nub. Βυλόμοροι ἀνακοινῶναι τι, ἡ ἐς λόγον ἑλθόντων ὅτι ἀνακοινῶναι & ἐς λόγον ἑλθόντων synonyma sunt, & οὐ παρεκκλίαν ponuntur. Auctor Maccab. lib. 2. cap. 14. τὴν ἡγεμονίαν τοῖς πλείστοις ἀνακοινώσας, cum dux populum communicasset. 1 Reg. 1. 7. וַיְהִי כִּי יָבִין וַיְהִי עִם יוֹאָב, & erant verba ejus cum Joabo, h. e. ἀνακοινώσας τῇ ἰσχύϊ, consilii sui consortem & participem fecit Joabum. Gal. 1. 16. ἡ προσανθήμην σαρὶ ἡ ἀμαρ. i. e. ἐν ἀνακοινώσας. ἡ α. Vulg. non acquievi, minus commode: Beza, non contuli, i. e. non communicavi. Arrian. Exped. Alex. L. 4. Κάρατον ὃ ὁ ἰππάρχης, ἐν ἀνακοινώσας Ἀνδρμαχῶν, διακρίνειν ὑποχάρων τὸν ποταμόν, re cum Andromacho non communicata.

Περὶ τῶν ἑσπρίων κωμίζειν] περὶ apud; apud amicam vel amasiam comessari; vel potius πρὸς ad; ad amicam petulanter accedere comessatorum more. Κωμίζειν elegans hoc in loco vocabulum, nec nimium frequens apud auctores hoc sensu. Nota est differentia inter κῶμα, κῶμη, & κῶμη. Κῶμα est somnus profundus, Heb. כּוּמָה, a כּוּ cubo, jaceo, unde κῶμαι, vel a κοιμῶμαι, per syncopen κῶμα, κῶμα; inde etiam κῶμη vicus, pagus, quod constet ex domibus in quibus cubant

cubant animalia & homines; quasi eorum *παμπότεια*. Et hæc quidem duæ voces *κῆμος* & *κῆμος* Græcam agnoscunt originem: At tertia illa *νιζ.* *κῆμος* ex Oriente ortum suum trahere videtur. *Κῆμος* enim Gr. nihil aliud quam Chamos idolum Moabitaram, de quo legimus in *Sacra Historia*. Erat autem Chemos seu Chamos illud Moabit. unum ex fœdis illis numinibus & Diis stercoreis, nomine solummodo distans a Baal-phegorio; erat quippe numen contrectationis nocturnæ, & amatoriz ac lasciviz compotationis, a J similitud. & *ΠΥΠ* *παμπότεια* contrectavit, quod optime convenit cum hoc Como Gr. Quid enim aliud fuit hic Comus, quam Deus comessationum, temulentiz, & lasciviz, & petulantiz præses; quemadmodum pulchre describitur a seniore Philostr. in *Imaginibus*. 'Ο *Κῆμος*, ὁ *Κῆμος*, παρὰ τὸ κῆμιζεν τοῖς ἀνθρώποις, &c. Ab hoc Como, *κῆμος* etiam dicitur convivium, petulans proprie & lascivum. & ipsum agmen *comessantium*, agmen comessabundum, & festum quod magna cum hilaritate agitur tanquam a comessabundis. Dionys. *de suis orbis*, Ἰνδὸν *κῆμος* ἄγαντον ἱερὰν τετραγώνου ἀντίον, ubi Eustath. *κῆμος*, κῆμιζεν ἱερῶν, Nonni *παράφρ.* in *Joh.* *κῆμος* ἱερῶν posuit pro sollemnitate seu hilaritate festi: quæ an propterea ab Aristarcho reprehendi mereatur, quod vocem paganam, & infamem, de festivitate sacra usurpaverit, judicent doctiores. Certe fatendum est hanc vocem plerunque in pejus sonare, ut & Lat. *comessatio*; atque ita usus est uterque Apost. Pet. & Paul. in N. F. nescio tamen an idcirco non etiam aliquando in molliori & meliori sensu sumi possit, præsertim in carmine, ubi major est licentia: *κῆμος* ἱερῶν apud Nonnum nihil aliud est quam simpliciter ἱερῶν, ἑορταστικῶς, festum ipsum, aut sollemnitas festi. Jam a *κῆμος* fit *κῆμιζεν*, & inde Lat. *comessari*, non a comedendo, cum prima syllaba sit producta, quia ex Gr. cum *ω*. Hinc nonnulli *comissari* per i scribi volunt, ut *patrissare* a *πατρίσεν* vel *πατρίδεν*, atque ita Lambinus legit apud Horat. *Tempestivius in domo Pauli, purpureis ales oloribus, Comissabere Maximi*: apud Plautum, *Alio credo comissatum abiisse*. Varro 6. de L. L. *Comiter, hilare ac libenter*. Cujus origo Græce *κῆμος*. inde Latina *comissatio*; dicta *α* & Gracis (ut quidam dicunt) *Comædia*. Et legitur quidem hæc vox utroque modo, & *comissari* & *comessari*; *comissatio* & *comessatio*. Sed usus fere obtinuit, ut frequentius per e scribatur *comessari*, i. e. *κῆμιζεν*, comessationibus & lascivis & intemperantibus convivii interesse & indulgere; & in hac significatione passim & passivius usurpatur hoc verbum apud auctores. At in hoc loco Theophrasti, quem præ manibus habemus, *κῆμιζεν* non est *comessari*, hoc enim sensu dicitur *κῆμιζεν* παρὰ τοῖς, non *κῆμιζεν* παρὲς τοῖς, nec *comessationibus* accedere aut *comessatum* venire (uti vertit Interpres), sed potius *lascivum* & protervum in modum accedere, seu *comessantium* in morem alicujus domum frequentare. Hinc vulg. Gram. *κῆμιζεν* exp. simpliciter accedere; cum proprie sit, *proterve, petulantiter accedere*, ut *comessabundi* solent, & ut proci & amatores solent ad suas amasias.

Turba ruunt in me luxuriosa proci,

imo porci, *h. e.* πολλὰ μνηστῆρες πρὸς ἑμὲ ἐκώμασαν. Theocr. Idyllio 3. primis statim verbis, *Κωμάσσω ποτὶ τὰν Ἀμαρύλλιδαν*——ubi Lat. Interp. frigide, *Vado ad Amaryllidem*——Schol. τὸ κωμάζειν λίγεται ὅττι ἥδ' ἑστὰ νύκτα εἰς τὰς ἑσπέριας ἀπερχομένην. Titulus illius Idyllii est *Κωμάσεις*; a re ipsa desumptus, quæ primo illo verbo exprimitur. Sensus illius verbi est, *Vado ad Amaryll. lascivis & amatoris cantilenis & saltationibus eam sollicitaturus*, uti optime exponit Schol. Ἀπέρχουμαι πρὸς τὴν Ἀμαρ. ἀποπερχομένην αὐτῆς δὲ ἡδὺν καὶ λόγον ἥδ' ὅττι αὐτὸ συνωστύνοντων. Heliodorus *Asiop.* lib. 2. Ἐπιπόλεζε τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἦδον καὶ εἰς τὴν Μίμφιν ἐκώμαζε, peragrabat *Ægyptum*, atque etiam *Memphim* petulanter veniebat. Athen. Lib. 8. Νεανίσκος ἐν τίνι, ἀνέμφοι μέλαν ἰχθυῶν, ὑποπίνοντι ἐκώμασαν πρὸς αὐτὸν, Telestagoram scilicet, a quo ductum proverbium *Citius Telestagora donaverim*, quam tantuli sc. vendiderim; quod dicere solebant venditores, quoties quis emptor eorum merces minoris licitaretur quam par esset. Ὅτι καταδάπτει καὶ τὴ πόλιος δυνουσίοντι π' ἥδ' πολλοῖσιν, ἔθ' ὅτ' ὡς τοῖς πολλοῖσι λῆγει, ὅτι μέλλον ἀν' ἐργόλοινο Τηλεσταγόρῃ δοῦναι, ἢ ποτὶ τι ἀναδόξῃ. Ita venditores hodie, *citius tibi dederim*; δυνουσίον ἐστ' *minoris quam par est merces aestimare, licitari*. Insigne jam hoc ἀκαμίας signum & specimen est; quid enim magis ἀκαμίων & intempestivum, quam amasiam febri laborantem sollicitare? Si sine Cerere & Baccho, certe multo magis sine sanitate friget Venus. Ignis expellit ignem, æstus febris æstus libidinis; febricitanti foeminae magis expedit νοσοῦμεν quam κώμεν nihil itaque magis ἔξω τῷ καμῶν quam comessari in morbo, κωμάζειν πρὸς τὴν πυρίπυσσαν· audivi tamen fuisse medicos qui ἐκώμαζον πρὸς τὰς νοσῆσας, & eodem tempore utramque personam sustinebant ἰατρῶν τὴν καὶ μνηστῆρον. Fieri vix potest ut amoris face & flamma torreatur, qui in illa *Ætna* & camino ardet; ut ille vel illa sub Veneris regno vapulet, qui gravi morbo laborat, nisi forte ipse amor morbus sit.

τὴν αὐτὴν ἑσπέρην] *Amasiam ejus*; ad verbum, *amatam ejus*. Græci sunt φιλομήτορες & participiis plurimum delectantur: & certe participia insignes phrasæ & elegantias efficiunt in L. G. e quibus syntaxis est hoc in loco. Observanda igitur *hæc reg.* Græci eleganter utuntur participiis cum articulo, loco nominum substantivorum: præsertim Attici; ut ὁ κωμησῶν ἐστ' ὁ διαπότης ἢ ἐπισκῶσα ἐστ' ἡ πατερίς ἢ παῖς ἐστ' ἡ μήτηρ ἢ βασιλεύουσα *regina*, aliquando *metropolis*, ἡ βασιλ. sc. πόλις princeps civitas, *urbs regni primaria*; ὁ ἀρχων princeps; quæ vox in hunc usum adeo degeneravit, ut substantivi formam omnino induerit, & fere participii nomen & naturam amiserit. Sic ἑσπέρην *amica*, vel *amasia*; atque alia forte hujusmodi apud Atticos scriptores invenimus; particip. scilicet quæ substantivorum formam induerunt, unde etiam cum gen. sequi. construuntur, uti hic αὐτὴν ἑσπέρην *amasiam* sive *amatam*. In qua constructione Gr. omnino imitantur syntaxis Heb. nam apud Heb. participia in regimine ponuntur, seu forma constructionis, non minus quam nomina.

ήσυχος

ἵστανται κίλιν-ἵστω sic ὁρίλιν-ἵστω, & ὁρίλιν-ἵστω. Hanc formam imitatur etiam verbū cum λ , scilicet μέλλω, μέλλωσω. Eandem formam sequuntur & illa, quorum charact. est ξ vel ψ , quæ etiam formant fut. in $\eta\omega$, quoniam ξ & ψ ambo sunt character. fut. cum igitur præsens jam præoccupavit charact. futuri, hujusmodi verba ne omnino careant fut. coguntur ea mutuari a circumfl. ut ἰ-ψω, -που, δ-ψω, -που, αὐξ-ω, -που, αἰξ-ω, -που, & siqua sint similia.

Δίκην ἰσῦναι est actio sponsi, aut sponsi, aut sponsionis. Cum scilicet sponsor seu fidejussor in jus vocatur ob debitum illius, pro quo spondit seu fidejussit; & δίκην ὁρεῖν ἰσῦναι, est in tali causa seu actione damnari, ex sponsu condemnari, uti hic vertit interpret. Et διπλάσιον τινα τῆς δίκης, ex sponso cum aliquo agere, litem de sponsione alicui intendere. Demosth. Orat. contra Apaturium, Μαρτυρεῖ μοι φημι τὸ νόμον ὅτι τὸ μὴ ἰσῦναι αὐτὸν ἰδὲ δίκην γὰρ εἰ μοι τῆς δίκης ἐν τῇ χρόνῳ, τῇ ἐν τῇ νόμῳ γυγχαμίνῃ. Testem advocho legem ipsam me non fidejussisse: nam ex sponso mecum egisset, tempore a lege præfinito: nam (ut hoc obiter observem) lex erat Athen. τὴν δίκην ἰσῦναι, ut sponsores ultra annum non obligarentur: quæ tamen lex non de sponsione pro pecunia credita intelligenda est, sed de satisfactione judicatum solvi. Hujusmodi ἰσῦναι ἰσῦναι esse Lex iussit, nec ultra annum teneri fidejussorem, qui eo nomine sponso disset. Ideo & statim post iudicium exigebantur hujusmodi sponsiones, & nisi solveret qui sponsoverat, ex sponso cum eo agebatur, atque hæc erat δίκην τῆς δίκης. Locus hic Theophr. de quavis ἰσῦναι seu sponsione sumi potest, sive pro credito, sive pro iudicato: utrobique enim ἰσῦναι & ἰσῦναι erant, sponsiones & sponsores, seu fidejussores. Ἐξῦναι est sponsio, fidejussio; estque unus ex contractibus voluntariis, qui ex jure gentium descendunt, quos 7 enumerat Philos. ἐν ὅσῃ συναλλάγῃ sunt περὶ τῆς, αὐτὸ, δανεισμοῦ, ἰσῦναι, χρόνος, παρακαταθήκη, μίσθωσις, venditio, emptio, mutuum, fidejussio, commodatum, depositum, locatio & conductio. Egregius is locus est, & multa in eo occurrunt observatione digna; sed nihil nobis jam cum aliis contractibus; loquimur solummodo περὶ τῆς δίκης, sub cujus nomine videtur Aristot. etiam comprehendere τὸ ἐπὶ χροῖν, & ὑποθήκη, pignus, hypothecam, arrham, arrhabonem, alioquin enim ὑποθήκη inter ἐν ὅσῃ συναλλάγῃ annumeranda esset; sed & ἰσῦναι pro pignore est, & pignus pro ἰσῦναι. Ager pignori datus spondere pro domino censetur; unde Martialis. salve, & pro suo more,

Cum rogo te nummos sine pignore, non habeo, inquis;

Idem, si pro me spondet agellus, habes.

Pignus est sponso ἰσῦναι, & sponso est pignus ἰσῦναι. Ἐξῦναι est ἀσφάλεια securitas (uti & vulgo dicimus) vel potius ἡ ἐπὶ ἀσφαλείᾳ πίστις. Lat. sponsio, fidejussio, & vadium; Græcis Jurisconsultis ἰσῦναι, quasi satisfactio; unde ἰσῦναι δαῖναι, & ἰσῦναι δαῖναι, vadium præstare, vadem se pro aliquo sistere, & sponsionem subire, to be ones baile, or surety. Gloss. Vet. ἰσῦναι, vadium. ἰσῦναι. Uno verbo ἰσῦναι dicunt Gr. spondere pro aliquo, sponso-

rcm

rem seu fidejussorem se præbere, fidem suam pro alio interponere in contractu mutui, aliisque. Sponsor ipse ἰσχυρῆς, vel ἰσχυρὸς ἰσχυρᾶς est *spondere*, non ἰσχυῆς. Unde mirum est in celebri illo Chilonis apophthegmate, Ἐξῆς πάρε δ' αἶμα, tam communi errore omnes fere interpretes vocem illam ἰσχύα pro verbo accepisse: sic enim vertunt, *Sponde; præsto autem est damnum*. At certe ἰσχυῆς non est *spondere* apud Græc. auct. (hoc enim est ἰσχυρᾶς) sed *præbere, in manus tradere*, idem quod ἰσχυρίζειν, ἰσχυρίζειν, παρὰδύναι, παρίχειν. Demosth. contra *Apatur*. Ταῦτα ἢ περιζῆας κατασχῆσαι τὰς παῖδας, *His peractis pueros tradidi*: ergo ἰσχυῆς & κατασχῆς est *tradere*; ἰσχυρᾶς, *spondere, promittere*, & fidem suam pro altero interponere. Plutarch. in *Fabio*, αὐτὸν ἰσχυῆται σὺ μὲν ἐν τῷ στρατοῦ, *Te in castris esse mansurum, hac spondet & fidejubes*. Sic in *Proverbiis* Salom. non semel, ut *Cap. 6*. Ἐὰν ἰσχυῆς σὺν φίλῳ, παρὰδύσεις αὐτὸν χεῖρα ἰσχυροῦ, *si sponderis pro amico*, &c. ex quo dicto Salom. Chilonem illud apophthegma mutatum censet Clem. Alex. *Strom.* Lib. 2. Sic in insigni loco Homeri *Odyss.* θ. 351.

Διχαὶ τοὶ δὲ λῶν γὰρ ἢ ἰσχυῆς ἰσχυρᾶς.

ubi ἰσχυρᾶς idem quod paulo ante ἰσχυρᾶς, *promittere, spondere*,

Δύσιν ἰσχυρᾶς δὲ τοὶ αὐτοὶ ἰσχυροῦται.—

Mala pro malis &c. de quo versu consule Eustath. qui varias de eo Gram. sententias ibi adducit. Demosth. *Orat. cit.* Οὐκ ἂν ποτὶ ἔξαρτος ἠνέμεν, εἰ ἐπισχυρῶμεν, *nunquam inficiarer, si spondissem*. Dionys. Halic. lib. 2. ἰσχυρῶμαι ὑμῖν τῶν βουλῶν ἰσχυρᾶς &c. *spondeo ego vobis, senatum hoc facturum*: & certe inter omnia πλημμελήματα quæ in vita civili fiunt ἰσχυρῶν h. e. *sponsionem* præ aliis maxime reprehendit Rex ille sap. & sap. Regum, ut videre est *Proverbiorum* non uno in loco. In Chilonis ergo præcepto, Ἐξῆς πάρε δ' αἶμα ἰσχύα non est verbum Imperat. *Sponde*, sed nomen; idque vel dativi casus, atque ita scribunt nonnulli cum punctulo subscripto. ἰσχυρᾶς—*Sponsioni præsto est noxa*; vel etiam nominat. ἰσχυρᾶς Dor. pro ἰσχυρῶς, ut αἶμα pro αἵμα, *Sponsio*, h. e. *Sponsionem quod attinet; ei vero præsto est noxa*. Antiqua autem hæc locutio est, & conveniens brevibus hujusmodi sententiis, argutis & oraculi modo pronuntiatis. Hujus loquendi generis exempla non defunt apud auctores. Theocr. in *Adon.* v. 33.

Ἄ κλάξ τὰς μεγάλας πᾶ λάρνακα; ὅδε φέρ' αὐταῖς.

Clavis magna cista ubi est? huc illam fer. Cæterum concisa hac & Elliptica locutione Hebræi præ aliis delectari videntur.

Quibus similes sunt phrasæ illæ in *Apocal.* Ὁ νεκρὸς, ποίησον αὐτὸν εὐλογεῖν. & rursus, ὁ νεκρὸς, δίδω αὐτῷ χάρις μου ἱμῶν. Quas quidem phrasæ & formas loquendi siquis Heb. dicere velit, non valde repugno; quamquam etiam Græcos sic loqui videmus, & sunt profecto quædam linguarum *σωμιπῶσις*. Etymol. ἰσχυρῶν derivat a ἰσχύ, idem quod γῆ, *terra*; ob firmitatem & securitatem quæ fidejussione fit; ὁκεῖ γὰρ ἢ γῆ ἢ ἰσχύς αἰώνιος σταθεροῦς ἐστίν, quia *terra stabilissimum firmissimumque elementum est*. Γῆν certe Gr. est idem quod γῆ *terra*;

Hefych. γῆς, γῦας unde γῦα fides quibus ad terram navis religatur, quæ & ἀπόγῦα, & πρυμνήσια & γῦν, πλῆθεσι, jugerum, unde πρυμνήσια, & πρυμνήσια, tot jugerum terra. Atque hinc ἵγῦν quasi in solo fixum, & firmum, & securum; idem quod ἵγῦν, quodcumque in tuto positum & securum; & inde fortasse ἵγῦν sponfor, & ἵγῦν sponfio, quia tutum & securum reddit creditorem. Magis tamen mihi aridet altera Etymol. quam afferunt alii Gramm. & inter eos Eustath. viz. ut ἵγῦν dicatur ἀπὸ τοῦ ἐν γῶνι (ὃ ὅτι γῶνι) πρὸς καὶ τὸ κατεργασθῆναι, & οὗτοί τινες ἐκείνους, ἵγῦν ἵγῦν ἵγῦν λῆγῦ, ἵγῦν ἵγῦν ἵγῦν. Γῦα & γῦα sunt membra, præsertim manus & pedes: unde αἰμυγῶνις Vulcanus apud Homerum, quasi utroque pede claudus, & ἵγῦν & γῦν, instans, propinquus, & quasi sub manibus: unde & ἵγῦν mihi dici videtur, prope, & quasi in manibus: ita & ἵγῦν sponfio, quia id quod sponfioni datur, ἐν γῶνι in manibus creditoris deponitur.

Ἀνδρῶν Idem quod ἵγῦν, spondere, sponforem agere, ad verbum suscipere: unde ἀνδρῶν dicuntur sponfores, sive susceptores infantium qui sacro fonte abluuntur. Sed general. ἀνδρῶν de sponforibus quibuscunque, aut fidejussoribus. Demosthenes contra Lacritum, καὶ ἵγῦν ἀντὶς ποιῶντι πάντα ὅσα πρὸς ὑμῶν ἐστὶν & ἀνδρῶν Ἀδρῶν 70. ἐπὶ, facturus eos cum putarem omnia, quacunque Lacrit. hic promiserat ac receperat. Ἀνδρῶν (inquit Budaus) est recipere, h. e. promittere & in se recipere, & ut suum agnoscere factum vel debitum, quod faciunt sponfores atque intercessores vadimoniorum, & qui judicatum solum iri promittunt. Hinc ἀνδρῶν idem quod ἵγῦν, sponfor, vas, pras. Gloss. Vades, ἀνδρῶν, ἵγῦν. Hefych. ἵγῦν, ἀνδρῶν. LXX. Interp. pro ἀνδρῶν hoc sensu dixerunt ἐνδρῶν Genes. 43. 9. ἵγῦν ἐνδρῶν ἀντὶς in Heb. est עָנַן עָנַן עָנַן ego oppignerabo, velego spondebo pro illo: perperam Vulg. ego suscipio puerum, ex errore Græci vocabuli, quod respexit potius quam Hebræum. Demosth. ubi supra, κατὰ τὴν συγγεγραμμένην ταύτην, ἡ ἀνδρῶν δίκαια, ἵγῦν τὰ χρήματα Ἀρτίμωνι τῇ τῆς ἀδελφῆς, καλεῖται τῆς, & ἀνδρῶν μὲν πάντα ἵστανται μοι τὰ δίκαια, κατὰ τὴν συγγεγραμμένην, καὶ ἡ ἵγῦν δὲ ἀνδρῶν spondente ipso, & in se recipiente omnia qua aqua essent mihi præstanda esse, juxta syngrapham, qua pecuniam mutuo dederam.

Eodem ipso tempore quo quis sponsi actione damnatur, & promissum luere, & alienum debitum, quod spondendo in se recepit, præstare cogitur; eo ipso tempore absurdus & ridiculus hic homo ejus fidem atque opem implorat, ut pro se etiam suscipere & sponfionis nexu se implicare velit; quo nihil magis ineptum, nec intempestivum, fingi nec cogitari potest. Horret naufraga puppis aquas, & Ictus piscator sapit, & Παθήματα μαθήματα. Vix iterum se inducit in hos laqueos ἵγῦν, qui eos semel effugit; nedum ut novos sibi superinduat, dum unis jam captus & irretitus tenetur: quod tamen ὁ ἀνδρῶν noster se ab alio imperaturum confidit; sed nec

nec fortasse confidit; hoc enim, ut omnia, ex inscitia temporis & ex inconsiderantia facit.

Μαρτύριον παρῖνας, τὸ περὶ μὲν ἡδὲ κακομνίαν.] *Ad ferendum testimonium adesse, post rem judicatam*, postquam lis jam transacta & determinata fuerit; insigne specimen ἡ ἀκαρίας. *Postridie nundinas* nos vulgo dicimus, de sero adventu & intempestivo. Testimonium post rem judicatam, etiam proverbii loco non incommode usurpari potest, de re quavis sera, & post debitum tempus admittit. Cui simile est illud adagium commune apud Græcos, cuius meminit Suidas, Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμexία. *Post bellum suppetia*. Quod proverbium scite admodum & lepide torfit Diog. in quendam novum maritum; cum enim ille νόταμ, qui uxorem nuper duxerat, ædibus suis inscripssisset Μανὲν εἰσὶν κελὶν, subscripsit Cynicus Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμexία indicans viz. seram illam esse cautionem de malo non intraturo, postquam uxor jam semel in ædes fuisset introducta. Is enim sensus est elegantissimi illius apophthegm. cuius vim & mentem doctiss. Chiliastes non videtur satis assecutus, in explicatione illius adagii. Brutus epist. quadam ad Lycios, Αἱ μηχαναὶ ὑμῶν μετὰ τὸν πόλεμον, αἷς ἡ μηχανή, ἐκαμίδισται, *machina vestra post bellum, ut habet proverbium, allata sunt*. Simile est illud quo utitur Quintil. in declam. *medicina mortuorum*. *Quid quod medicina mortuorum sera est: Quid quod nemo aquas infundit in cineres*. Quibus adagiis indicatur serum remedium. Siquidem defuncto ægroto sero venit medicus, & ædibus in cinerem redactis sero infunditur aqua. Cæterum proverbialis illa locutio, *mortuorum medicina*, desumpta videtur ex Demosthene. Cujus insignem Locum ex Orat. ὅτι τὸ σπέρμα huc ascribere non pigebit: verba ejus sunt, λέγειν ὅτι ἡ παρελθούσα, ὅτι ὡς αὐτὸν εἰ τις ἰατρός ἀδυνάτος μὲν τοῖς ζήμινον εἰσὶν μὴ λέγειν μὲν δεκνύει δὲ αἰ ἀποφύξονται τὴν νόσον, ἐπειδὴ ἡ τελευταία τις αὐτῶν. Et ut Quintil. ex Demosth. ita ipse Demosth. ex Æsopo hanc paræmiā mutuatus est; nam inter fab. Æsopi hanc habemus de medico & ægroto; Τὸ νοσοῦντος ἀποθανόντος, ἰατρός ———— πρὸς τὴν ἐκαμίδισται ἔλεγον ἔτ. ὁ ἀνθρώπος, εἰ οἶνε ἀπέχετο, καὶ καλῶς ἔχοντος, καὶ εἰ ἐπὶ νόσῳ, &c. ridiculum caput! nec medicus, sed stultus; δὲ τὴν οἴαντος καὶ κατὰ ἀνάγκην τοῖς θανάτοις περὶ χεῖν, uti habet δαμώδους illius fabulæ;

Dixeris hac dum vivus erat; nunc sero medelas

Haud iustus praescribis, & irrita pharmaca jactas.

Τὰ νομίζοντα αὐτῷ φέροντο, ἀκολούθῳ ὅτι τὸ μῆμα δ' ἔξοι, εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἀνθρώπος ἔπος, καὶ δὲ ἀπίθανον quorum verborum, ut compendio dicam, hic sensus est: Transactis deliberare perinde est, ac si quis medicus ægrotum vivum negligat, mortuo autem consilium & medicinam præbeat. Tria igitur hæc æque intempestiva sunt & pari absurditate laborant, Μετὰ τὴν δόλιν ἡ μαρτυρία Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμexία & Μετὰ τὸ θάνατον ἡ ἰατρία. *Testimonium post litem; Auxilium post bellum; & Medicina post mortem*; quibus addi potest, quod nos vulgo dicimus, Μετὰ τὴν δόλιν τὸ σίνον, *post bubulam sinapi*. & illud alterum, *Surrepro equo stabulum claudere*

itur; a quo non multum abludit Arab. *Evigilavit canis postquam rapina facta est*. Quod Cl. Erpenius per Græc. illud proverbium explicat, *Μετά τὸ πόλεμον ἢ συμφορὰν, post bellum suppetia*. Nec mihi tempero, quin & unum aliud adagium adducam, ejusdem sententiæ, quod apud nos passim omnium ore jactatur, quoties significare volumus, quempiam sero, jam re peracta, advenisse, *Post festum venisti*; quod quidem peculiare Linguae nostræ proverbium fuisse existimavi, priusquam illud legerem apud Platon. in *Gorgia* initio, etiam sub formula eadem, — τὸ λεγόμενον, κατόπι ἰορτῆς ἡκούμεν, καὶ ὑστερῶμεν, *post festum, quod aiunt, venimus, seroque adsumus*: & postea apud Heliodorum *Æthiopie*. L. 3. itidem in initio, ὁσπὶρ κατόπι ἰορτῆς ἡκούτα (τὸ τὸ λεγεῖν) παρὰ τῆς πόλεως, *post festum venientem (ut dicunt) pratercurris*.

Κακὰ μὲν οὖν εἰς γάμους, τὸ γυναικεῖον γένος καταγορεύειν.] Nihil absurdus, nec inconcinnius, nec intempestivus; saltem nuptiarum tempore bene audiant foeminae; saltem ἐν τοῖς γάμοις parcatur sequiori sexui, quicquid aliis temporibus contra eum declamitent οἱ μισογύναι quorum princeps ex veteribus poetis notatur Euripides. Et video certe Gr. poetas plerumque infeniores & iniquiores foeminis esse, & τὸ γυναικεῖον γένος καταγορεύειν quam recte hoc, aut quam injuriose, non est hic disquirendi locus. Περὶ καὶ θάλασσαν καὶ γῆν, καὶ τὰ τεύχεα κοιμῶν καὶ οἷος ὅτι ἀνδρείον γυνή. Sunt qui a venenatis calumniæ morfibz & maledictis τοῖς μισογύναι præclare vindicarunt foemininum genus, nec patroni validi defuerunt debiliori sexui, ut non opus sit actum agere, aut earum defensionem suscipere. Hoc tantum dico; Gr. poetæ (quicunque sunt, & certe non pauci sunt, qui in foeminas stylum acuunt) hoc non hauserunt neque didicerunt ab Hom. illo ingeniorum fonte; a quo tamen omnia fere alia derivarunt. Is enim in toto opere molliorem sexum mollior tractat, nec usquam foeminarum genus ullo dictorio perstringit, aut lædit scommate, aut convitio verberat. Quo magis injuriam illi facere mihi videntur Scriptores gnomici, & parœmiographi, qui hanc sententiam ex Homero citant,

Ὡς ἐκ αἰνέσεων καὶ κύνσεων ἄλλο γυναικεῖον,

& exinde hoc proverbium procudunt, *Nihil foemina pestilentius*: ac si nude & ἀπλῶς hoc a Poeta, & universim de toto sexu; interim non intendunt id quod statim sequitur,

Ἦπερ δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα ἐδάκνται,

Οἷον δὴ καὶ καὶν ἐμύσατο ἔργον ἀεικέε,

Κυβερδὶφ πύξασα πόσι φόνον, &c.

Nihil improbius nec pestilentius foemina, tali scilicet qualis Clytæmnestra, quæ maritum interfecit. Idem sane poetarum princeps, ut omnium artium & scientiarum semina in opere suo sparsit, ita & Oeconomicæ scientiæ præcepta non pauca nobis reliquit. Inter alia habet hoc, quasi irruptam conjugii copulam; virique & uxoris concordiam in ædibus humanæ felicitatis veluti apicem & fastigium facit *Odys.* 2. 182.

tium morositatem, per proxenetas, & pararios, & interpretes concilianda erat: qui rerum æstimationem faciebant, & quantum æquum esset pro tanto dari dijudicabant. Hoc officium nummus inventus postea præstitit, qui pro parario, & proxeneta, ad æstimanda & exequenda rerum pretia. Præclare hoc ostendit Philos. 5. *Ethic.* ubi agit de Justitia commutativa; ejus verba sunt cap. 5. *Διὸ δὲ πάντα συμβαίνει πρὸς τὴν* ἂν ὅτιν ἀλλὰ γὰρ ἐπ' ὃ τὸ νόμισμα ἱκάνεται, καὶ γίνεσθαι πρὸς μέσον, πάντα γὰρ μετρεῖται, h. e. Omnes res, qua inter se permutantur, proportionem quandam & commensurationem inter se habere debent, atque in hunc finem nummus inventus & introductus est, estque veluti medius, h. e. mediator & interpres in commerciis, res enim omnes metitur. γίνεσθαι πρὸς μέσον mentem Aristotelis hoc in loco, quo voluit νόμισμα esse veluti μέσον in exequendis mercibus, vix assecuti videntur Interpretes. Misi hic idem quod μεσίτης, arbiter viz. & pararius, & ut posterior Latinitas locuta est, mediator. Ii, per quos pactio inter 2 contrahentes inducebatur, etiam μέσοι dicebantur; qui proprie μεσοπράτης, & μεσοπράτης (ut supra) & μεσώλαιο i. e. μέσοι + πρᾶσις, conciliatores & mediatores contractuum & commerciorum; qui inter 2 contrahentes medios se interponerent conciliandæ emptioni, proxenetæ, & pararii. Horum jam opera utilior, & magis necessaria olim fuit, ante nummi inventionem, quando res rebus permutabantur. Difficilius quippe expediri poterat, quot calceos v. g. sutor agricolæ dare deberet pro modio frumenti; sed postquam τὸ νόμισμα ἱκάνεται, tum explicatio & faciliior facta est permutatio. Et sic nummus quasi mediatoris & interpretis vicem obiit in constituendis mercium pretiis, & in exequenda rerum æstimatione: atque hoc est quod ait Philos. loco jam laudato; nummum in emptionibus ac venditionibus γίνεσθαι πρὸς μέσον, καὶ διαίρει μέσον (vel μετρεῖ) πάντα σύμμετρον ποιεῖν καὶ ἰσχύειν. τὸτο γὰρ πάντα τοιοῦτο σύμμετρον μετρεῖται γὰρ πάντα το μετρεῖται. Omnia mensurantur seu æstimantur pecunia, quatenus scilicet nummus vice pretii intervenit; quo taxatur & definitur rerum permutandarum æstimatio, ut par faciat pretium cum æstimatione rei quæ venditur. Proxenetæ & propolæ (quorum erat πρῶτον + αἰνῆτιν) ex Græcia in Latium migrarunt: vox propola etiam Plauto, & Terentio, & Lucilio usurpatur (prima producta)

Sicuti cum ficus primus propola recentes,
& Prudentio,

Balnea, propolas, meritoria, templa, theatra:
pro in Lat. producit, etsi a πρῶτος cum . Ita etiam propino, licet fiat a Gr. πρῶτιν, tamen primam producit. Martialis,

Hoc quoque nonnihil est, quod propinabis in istis.

Quare non opus est ut cum Scaligero nato faciam propolam vocem bicolorem, mixtam scilicet ex duabus linguis, compos. ex Gr. nomine & Latina præpositione, qualis est antelodium, & similia: certe licet propola in Lat. primam producat, tamen hoc non impedit quo minus integra vox oriatur a Gr. πρῶτιν, cum , in initio. Nec enim semper servatur quantitas in derivatione a Gr. Pronus Lat. primam

primam producit, etsi a Gr. fiat, quasi *πενός*—ἀπὸ τοῦ *πενός* contra, ἀπὸ, solus; a *φίλ*, filius; in quibus mutatur quantitas Gr. ut & in aliis, quæ observ. Scaliger pater, in *Lib. 1. De causis L. L.*

Τόμον ἀπαλίσθων] *Sectionem* aut *frustum* petiturus. Mos erat apud Antiquos, cum victimas Diis suis offerrent, convivia celebrare, aut saltem sacrificii partem aliquam amicis suis mittere, quod ante observasse memini; unde *ἱμῶν*, quod proprie est *sacrificare, rēti sacram facere*, dicitur etiam de *communi convivio*; & *ἱμῶν*, (quod est proprie *victima*, aut *sacrificium*, quod Diis immolatur) dicitur etiam de *quavis pecude*, quæ in communem usum atque esum mactatur. Innumeris hoc testimoniis probare liceret, si opus esset, ex Homero, Athenæo, Porphyrio, aliisque. Cum vero sacrificantes ex humanitate & benignitate quadam hoc facere soleant, iste homo, pro insignita sua impudentia, hoc quasi debitum reposcit, & suo quodam jure sibi vindicat, viz. portionem aliquam sibi de victima dari; id enim est *τίμον ἀπαλίσθων*. Τίμον est *sectio, segmentum, frustum*; uti hic frustum carnis, aut victima; *volumen, sectio, pars libri, tractatus, divisio*; quo in sensu a Latinis plerumque sumitur *tomus* pro *volumine libri*, quasi divisio, seu partitio libri: ridiculum enim mihi semper visum est etymon illud, quod assignant vulgares Lexicogr. *tomum* viz. vocari *volumen libri*, quod excidatur e pellibus animantium; cum *tomus* dicatur ipsa libri substantia, & veluti medulla (quæ in partes & sectiones, seu *tomos*, dividitur) non exterior tantum tunica quæ ex pellibus conficitur. Differunt τίμον, & τομός. Τίμον est *segmentum, sectio, frustum*, subst. scilicet; τομός est adjectivum, *acutus, secandi vim habens*. Observetur ergo hæc reg. Dissyllaba verbalia in ο cum ο in penult. facta a præterito medio, substantivum & adjectivum si conveniunt literatura, distinguuntur accentu, ita ut substantiva sint baryt. adjectiva autem oxyt. ut *τόπος* *tributum, reditus, vectigal*, id quod affertur, vel profertur; at *τοτός*, *ferax, fecundus*. Τόπος *serebrum*, aut *instrumentum* quo res tornantur & penetrantur; at *τοτός*, *vehemens, penetrans, acutus, altus*, de sono. Sic τίμον, *sectio, frustum, particula*; at τομός, *acutus, ad scindendum vim habens*. Όπλιν τοῦ λόγου ἀνδρὲς τομώτερον ὅτι σιδήρῳ. Quod si ambo sint substantiva, & habeant diversas significationes, etiam accentu distingu. ita ut alterum sit baryt. alterum oxyt. e. g. Νόμον *lex*, at τομός aliud est viz. *pascuum* apud Hom. & *regio seu prefectura, seu provincia*, apud Aristotelem. Τρόπον, *modus, mos, motus, ratio*; at τόπος, *locus quo remus scalmo alligatur* apud Homerum. Τρόχος *cursus*, at *περὶ* *rota*. Et tamen σκοπός *speculator*, & σκοπός *scopus seu meta*, in accentu conveniunt, quod speciale est, & observandum.

Πληγὰς λαβὼν ἀπὸ τοῦ κατὰ] *qui cum virgis castigatus se suspendit*; præ ignominia scilicet illius supplicii, vitæ perturbatus. De verbo ἀπὸ τοῦ κατὰ tota plaustra notarum convehi video a neotericis quibusdam Interpret. N. F. quorum tamen auctoritas mihi tanti non est, ut me a communi & recepta opinione dimoveant; eam scilicet significationem esse hujus verbi ἀπὸ τοῦ κατὰ, ut scelestissimus Proditor vitam suspendio

pendio finiisse intelligatur. Eum enim finem & funem arbitror maxime consentaneum esse, tum Proditoris fato, tum Scripturae filo.

Παρεὶν δαίτην εὐλαβεῖν.] Notum quid sit δαίτην in sensu forensi, viz. arbitrium, iudicium ex compromisso: unde δαίτην dicebatur iudex compromissarius, arbiter, arbiter honorarius ex compromisso litigatorum, οὐ δαίτην αὐτὸν τῷ δαίτην. Erant autem Athenis etiam δαίτην ἀλλοτρίοι, h. e. arbitri sorte electi ad audiendas terminandasque causas civiles; utpote quarum tantus quotidie oriebatur numerus, ut iis audiendis terminandisque 50 viri nequaquam sufficerent ad hoc munus ordinati, oportebat autem hosce arbitros sortito electos supra annos 60 natos esse. J. Pollux Onom. lib. 8. δαίτην δὲ ἐν τῷ ἱερῷ τῶν χαρίων ὁλοκρῖνον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ αὐτῶν αἰ δαίτην. Similia extant apud Harpocrationem, & alios. Hi arbitri multis modis a 50 viris aliisque iudicibus differebant. Et quidem triplex imprimis discrimen fuisse observo Athenis, inter δαίτην & δαίτην. 1. quod δαίτην de tribunali jus dicebant, δαίτην non item; ideoque iudices pedanei Lat. dicuntur, χαμῶδες αἰ & pedanei magistri dicti ludimagistri triviales, ut distinguerentur a majorum gentium professoribus artium, qui de suggesto praelegebant, Gr. χαμῶδες αἰ pedanei pedagogi, vulgo pedants; ita pedanei iudices, χαμῶδες αἰ, οἱ δαίτην, qui discernebantur ab iis iudicibus, qui de tribunali jus dicebant: deinde ab arbitris dabatur ἱερὸν, hoc est provocatio ad iudices, non contra; οἱ δαίτην τὰς ἀπὸ τοῦ δαίτην ἱερῶν ἕλκων, inquit Harpocration: denique si quis apud iudices actione civili ageret & causa caderet, & alicujus criminis reum aliquem accusaret, nec ageret, & causam non teneret, καὶ ἕλκων οὐ κινδυνεύει, h. e. multa mille drachmarum ei subeunda erat; quod si apud δαίτην ageret, huic multae non erat obnoxius. Qui reum, quem ad iudicem abduxerant, convincere non poterant, 1000 drachmis multabantur; at apud arbitrum, sive iudicem pedaneum, impune hoc illi fuit. Hoc docet nos Demosth. Orat. contra Andros. Ἀπαρὰ καὶ ἕλκων δὲ οὐ κινδυνεύει, h. e. prende & magistratui trade (furem scilicet;) ut mille drachmarum periculum est: si non eviceris scilicet. Aliquanto post, διὰ τὴν κλονίαν πρὸς δαίτην, καὶ οὐ κινδυνεύουσιν, civilem furti actionem apud iudices pedaneos sustine, & multa periculum non incurres.

Παρεὶν δαίτην Lat. Interp. reddit, Captus arbiter. Nescio an recte verba sonant, praesens in arbitratione, h. e. si forte interfit arbitrio, si praesens sit dum causa apud arbitros audita & agitata est. Qui captus est arbiter, h. e. factus & electus arbiter alicujus causae aut controversiae, is profecto nec a Gr. nude & simpliciter dicitur παρεὶν δαίτην (ita enim etiam quilibet spectator vel auditor actionis) sed παρεὶν αὐτῷ τῷ δαίτην, is cui committitur & delegatur arbitratio causa, & determinatio controversiae. Eoque magis hoc & δαίτην signum & indicium est, duos litigantes inter se committere; idque in tali causa, quae nihil omnino ad ejus arbitratum nec cognitionem spectat: praesertim tam alieno tempore, cum jam uterque τοῦ δαίτην

μὴν

μῖτον in reconciliationem & concordiam propendet, & controversiæ pertæsi in gratiam redire cupiunt. Atqui hos tamen ἀντιμετρίῳ, ἀντιμετρίῳ, & (ut ita dicam) ἀντιμετρίῳ, contra se invicem irritare & incendere, & ineptis quibusdam cavillationibus, & intempestivis exceptionibus, veluti tot ossibus inter canes interpositis & interjectis, denuo committit, & vulnus jam pene obductum recrudescere facit. Atque hoc est συγκατεῖν collidere: proprie de fœtilibus & vasis inter se collisis, & concussis. Juxta symbolum illud Fœderatarum Provinciarum, quod erat, Dux ollæ testaceæ, cum hac inscriptione. *Frangimur, se collidimur*. Hinc eleganter transfertur ad conflictus animorum, ut significet, lites & discordias inter homines seminare, quod Lat. uno verbo *committere homines inter se* dicunt. Homerus, ξωίῳις vel potius ἑλδὶ ξωίῳις μετὰδ' ut in initio Operis, Τῆς τ' ἀρ' οὐδ' οἰῶν ἑλδὶ ξωίῳις μετὰδ'. Virgil. *Æn.* x. v. 90.

—qua causa fuit consurgere in arma

Europamque Asiamque, & fœdera solvere furto?

h. e. τίς συγκατεῖν Εὐρώπῳις καὶ Ἀσίῳις; Herodian. lib. 3. Συγκατεῖν ἑαυτοὺς ἐκπιπῶντι οἱ τοὺς πόλεμους καὶ οἱ ἀντιμετρίῳις, committebant eos inter se adulatores & famuli. Demosthenes π. τῷ σπρ. ταῦτα δ' ἑστὶν ὁ Θίλακτος, πᾶσις συνίκατος, καὶ πρὸς ἐαυτοὺς ἐκπιπῶντι, commisit omnes. & odia & turbas inter eos excitavit. Aristot. 5. Polit. c. 11. ubi documenta tradit de firmanda & conservanda tyrannide, inter alia præcepta hoc habet, πὲρ διαλέγειν ἀλλήλους καὶ συγκατεῖν, καὶ φίλους φίλοις, καὶ τὸ δῆμον τοῖς γυνεῖμασι, καὶ τοῖς πλεῖστοις ἐαυτοῖς: ciues & subditos inter se committere, amicos cum amicis, plebeios cum proceribus, & mutuas criminationes & inimicitias inter eos fovere; juxta illud, *Divide & Impera*. Atque hoc semper inter præcipua stratagemata fuit καὶ ἐξ ἀνάγκης: hostes suos inter se committere, συγκατεῖν τοῖς πολέμοις: quod nos jam (proh dolor!) infelici experientia discimus. Η καὶ γὰρ γῆθῶσαι &c. Hoc *Ishac* velit, &c.

Differunt συγκατεῖν & συκατεῖν: utrumque est collidere, committere; sed hoc de rebus, illud de personis. Πόλεμος vel ἑλες, bellum, pugna, aut discordia συκατεῖν at homines ipsi qui dissentiunt & discordant συγκατεῖν. Aliquis dicitur συκατεῖν τὸν πόλεμον vel τὸν πόλεμον, h. e. συκατεῖν, adornare, apparare, instruere bellum; at συκατεῖν τοῖς ἀντιμετρίῳις, homines inter se committere, h. e. μᾶλλον ἑλδὶ contentionis pomum iis objicere, viperinos dentes spargere, ἀναζωπυρεῖν τοῖς ἑλδοις, hominumque animos erga se invicem exasperare, & exulcerare.

Διалуοῖς] *Reconciliari, in gratiam redire*; & ex usu forensi, *litem consensu mutuo dirimere, transigere negotium judiciale*, quod simpliciter *transigere* dicunt J. C. Notetur differentia inter διалуοῖς & διалуοῖς: διалуοῖς cum accus. sequ. est *dissolvere*, & transit in rem, ut διалуοῖς τῷ μετὰδ', τῷ φίλῳις Πολλὰς μὲν φίλιας ἀπεροσηγορία διалуοῖς: at διалуοῖς, absolute & sine casu, de personis; sic ii διалуοῖς, qui similitatem deponunt, & renuntiant pristinae inimicitiae; vel qui mutuo consensu litem aliquam & controversiam dirimunt & componunt: hinc διалуοις fœdus, inducia, coitio in gratiam, decisio & determinatio controversiæ. Dem. contra Μιδιάτῳις, ἔστιν ὅτι οἱ διалуοῖς, ἵνα λυσι-

λαῖν αὐτοῖς ἡγάθοι. Sunt etiam qui cum eo transegerint, h. e. litem diremerint, forte id sibi expedire arbitantes. Aliter jam hoc verbo utitur Philoſ. idque non ſemel; ut 8. Ethic. c. 4. Οἱ διὰ τὸ χρησμον ὄντες φίλοι, ἀμα τῇ συμφερίῃ διαλύονται. Qui utilitatis causa sunt amici, ea sublata dirimuntur: & rursus cap. 12. σύνδεσμοι τὰ τίνα δουλοῖν, διὸ δὲ πῶς οἱ ἀπὸ τοῦ διαλύονται. Citius dirimuntur qui liberos non habent; quibus in locis contrariam plane significationem obtinet, ei quam jam diximus. Et certe observatu dignum est, idem hoc verbum in eadem voce (sc. passiva) etiam de personis dictum in contrariis notionibus usurpari; in sensu forensi unam significationem habet, & alteram, imo contrariam, in sensu communi. Διαλύειν in sensu communi, est dirimi, h. e. amicitiae renuntiare; at διαλύειν in sensu forensi contra, reconciliari, litem dirimere, transigere. Διαλύονται οἱ φίλοι, amici diffiliunt a se invicem, & dirimuntur; διαλύονται δὲ δικαστῆρες, litigantes in gratiam coeunt.

Ὁρχισάμενος ἄλσας ἰταίρε μὲν πο μὲν οὐκ.] Saltatorum prehendit (h. e. manu prehendit) socium nondum vino madidum. Saltatio comes est ebrietatis; tritum illud Cic. Nemo saltat sobrius. Saltantes Satyri, & Sileni, erant Bacchi comites; ita sine Cerere & Baccho ut friget Venus, ita claudicat chorea. Et nescio quomodo pedes tum proniores sunt ad saltandum, cum vix ad standum sufficiunt, nec officium suum præstare possunt. Et forte ratio est, quod cum homines jam bene poti sint, τὸ ἐκείνου ἵα ἐν τοῖς κροτάφοις, εἰς ἐν τοῖς πτερύγεσσιν, ut loquitur Dem. cerebrum non in capite, sed in calce habent: vel, ut Hom. alio sensu, παρὰ ποτὶ κἀπὸς θυμός, mens in pedes jam delapsa est.

Οἷν γὰρ τὸ ἴσχυον πολὺ φέρει πρὸς μέλ' αἵσας, καὶ τὸ ἀπαλὸν γὰρ αἶμα, καὶ τὸ ὀρχισάμενος ἀνάσκει, quod inter adagia reponi video a Paræmiographis; Vinum facit sap. cantare, & ridere, & saltare; καὶ τὸ ὀρχ. ἀνάσκει, cogit eum saltare ex necessitate, ac si alioqui non saltaret. Ad saltandum hominem provocare, priusquam esset bene madidus, τὸ ἀκαρτίως signum hic facit Theophrastus. Intempestivum itaque olim videbatur saltare extra pocula, & extra convivium; chorea enim comes convivii, ut olim ea copulavit Princeps poetarum,

Μολπὴν τὸ ὀρχισθὲν τε τὰ γὰρ τὸ ἀναθήματα δαίτης
atque iterum,

Θόρυλλος δ', ἡ δαίτη συντορός ἐστι δαίτης
& alibi, Αἶετ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρις τε, χορὴ τε. Solebant Attici (inquit Athen. p. 134. ἐν τοῖς συμποσίοις ὀρχεῖσθαι ὑποπόνοις, vel ὑποπόνοις, ubi jam bene poti essent; & mox hanc Alexidis sententiam citat, "Ἀπ᾽ αἵματος ὀρχεῖσθαι δούς, ἀνὸν μόνον ὁσμὴν ἰδοῦν. Omnes statim saltant, si vel odorem vini videant, i. e. sentiant; ἰδοῦν pro εἰδέναι, videre pro sentire, frequens figura tum in Hellenismo, tum in Hebraismo. De variis saltationum generibus apud veteres videndi sunt idem Athenæus, Pollux, Iucianus, Eustathius, alii. Et nos aliquid jam de iis diximus, ad cap. πρὸς ἀπορίαν, cum de illa phrasi ageremus, Ὁρχεῖσθαι κίθαριν.

Cum choreas celebrarent, mos erat saltatoribus (ne dicam, uti & hodie

hodie fieri solet) se invicem manibus prehendere, junctis & consertis mutuo manibus saltare, *h. e.* ἀΨαδὲς ἀλλήλων, uti hic loquitur Theophrastus. Homer.

Ὀρχαῖοι ἀλλήλων ἐπὶ καρπῶ χεῖρας ἔχοντες.

unde Etym. *χεῖρας* ἀπὸ τῆς *χεῖρας*, a *prehendendis manibus* in *choreis*; quam rectius *χεῖρας* ἀπὸ τῆς *χεῖρας*, quia procliviores sunt ad saltandum homines, cum jam Baccho lætitiæ patre exhilarati fuerint. Ut vero *χεῖρας* a gen. *χεῖρας*, ita *ὀρχαῖος* dici volunt nonnulli, *παρὰ τὸ ὀρίζαν τὰς χεῖρας*, quod *consertis & extensis manibus* fiat. Eustathius simpliciter a præt. *ὀρχα*, per syncopen *ὀρχα*, ab *ὀρίζω* *extendo, expando*, quod extensione manuum pedumque choreæ agitentur. Alii qui choreis & saltationibus infensiores sunt, ab eodem verbo deducunt, sed alia significatione; ut *ὀρίζω*, *ὀρίσθαι*, sit *cupio, appeto*: eo quod singularis est (*inquunt*) appetitus & desiderium quoddam amens in eo genere exercitii; & profecto cordacissimi, *h. e.* ebriosæ, & procaces, & lascivæ saltationes sunt luxuriæ fomenta, & incentiva libidinum. At non omnes perinde in vitio positæ; sunt aliquæ saltem saltationes licitæ & honestæ, & inculpatæ. Et memini Homerum alicubi *ἀμύμονα ὀρχομένην* dixisse, Πάτων μὲν κέρθ' ἐπὶ χεῖρας, non quod omnis saltatio talis sit, sed ut eam distinguat a lasciva & vitiosa, ut recte observat Eustathius, διατίλλων τὴν φωνὴν ὀρχήσεως. Magis itaque mihi arridet etymon illud hujus vocis, quod communiter tradunt Grammatici, ut *ὀρχαῖος* *viz.* derivetur ἀπὸ τῆς ὀρχῶν. Sunt autem ὀρχῶν, *εἰς τοὺς οὐτῶν, quinque, ordines arborum*, & præcipue vitium, *vites in ordinem digestæ*. Videntur enim (*inquunt*) primi Bacchi cultores, primitias illi offerendo, inter vinearum ordines choros duxisse. Ita semper saltandi originem a Baccho arcessunt, ac si μῦθος & ὀρχῶν comites essent individuae, adeoque incongruum & intempestivum esset ὀρχαῖος μὴ μῦθος. Quid quod ὀρχῶν per metathesin *χεῖρας*, nescio qua vocum an rerum συνμίσσας; equidem ab eadem origine deducerem verbum ὀρχαῖος, *viz.* ἀπὸ τῆς ὀρχῶν sed ob aliam rationem, a *serie* scilicet & ordine quem observant saltantes, ἀλλήλων ἐπὶ καρπῶ χεῖρας ἔχοντες. Ὀρχῶν sunt *ordines*, inde ὀρχαῖος *ordinatim saltare*. Sed vereor ne dum de saltatione & choreis agam, ipse etiam videar παρὰ τὰ ἑσπευμένα πρὸς αὐτὸν, saltare extra oleas & extra lineas temporis & patientiæ vestræ.

Ad C A P U T XIII.

Περὶ περιεργίας.

Περιεργία proprie est *curiositas*, idem quod πολυπραγμοσύνη, de quo animi morbo pulcherrimum commentarium scripsit Plutarchus: angustius autem hic sumi a Theophr. videtur, *viz.* ut non sit *curiositas* absolute, sed *curios. conjuncta cum placendi studio*, adeoque affinis adulationi. Περιεργία itaque hic verti potest *nimia diligentia*, vel *inepta & affectata sedulitas*; *fictum officium*, ut

ut Casaub. ex Cicerone; *blanda quædam operositas, vel operosa blanditia, vel nimia (ut ita dicam) officiositas.* Vetus illud verbum est, *Non amo nimium diligentes*: & de hujusmodi molesta sedulitate alicubi Horatius,

Sedulitas autem stulte quem diligit, urget.

Qui scilicet stulta sedulitate, studioque inepto atque intempestivo, officium operamque suam alicui pollicentur atque obtrudunt, molesti ei sunt potius quam grati: & dum gratiam inire volunt, operam se præbent, & in odium incurrunt. Merito igitur male precatur Phædra nutrici apud Euripidem in *Hippol.*

Ολοισι κ' σὺ, χ' ὅστις ἀκούας φίλος

Προθυμὸς ὅτι μὴ καλῶς διαργατῶν,

Male pereas & tu, & quisquis de amicis invitis Studet inhonestis modis bene mereri. Horat. *Invitum qui servat, idem facit occidenti.* Ἀδυσίτω ἰδίῳ ἱκανῶν (inquit Philos.) *Volenti non fit injuria.* Et ut nemo invitus injuria afficitur, ita & nemo invitus beneficium accipit. Ideoque ὁ ἀπειρηγὼν quem hic describit Theophr. homo plus nimio officiosus, dum in benefaciendo modum excedit, male facit:

Gratia ab officio, quod male præstat, abest:

adeo in collocandis officiis se dat, ut dum aliis quomodocunque placere studet, odiosum se iis & ridiculum præbeat, præ inepto quodam bene merendi pruritu: & dum παντὶ τρόπον κ' μηχανῇ gratiam inire satagit, sordida & intempestiva sedulitate injuriam facit & molestiam faceffit. Atque hic genius est, & mos, & mens, & sors, & fatum istius hominis, quem hoc in capite depingit philosophus.

Ἐπαγγέλλεσθαι μὴ δύνασθαι] *Promittere solet quæ præstare non potest, ex nimio scilicet gratificandi studio:*

Promissis dives quilibet esse potest.

Omnis promissio, ut lex, currit sub cautione & conditione possibilitatis; unde frequens illa promissionis limitatio apud Poetam, *Iliad. E. 195.*

Ἀὖτις ὃ π' ἔρρηκται· τολίπαι δὲ με θυμὸς ἀνέγων

Εἰ δύναμαι τολίπαι γὰρ, κ' εἰ τι τολίπιδόν ὄει.

Quamobrem ut nec juramentum, ita nec promissum, obligat de impossibili; & qui aliquid alteri promittit aut facturū recipit, quod supra sphaeram, & supra vires suas fuerit, non tam ἀποκρίσθαι, & irritus, & ἀργὸς est in præstando, quam περιεργεῖσθαι in promittendo. Ita pauper ille ægrotus, in *fabula*, ἥ δ' ἐστὶν ἰδίῳ, ὡς εἰ τῷ ὕγιαναι αὐτοῦ τολίπαι ἱπποκράτειν ποιήσεται, ἱκανὸν βίαις αὐτοῖς περιποιήσιν ὑπερβύβησθαι εἰς δύναμι. Inscriptio illius μῦθος est Ἀδύνατα ἱπποκράτειν. Nucleus & ἐπιμύθεον, Ὅτι πολλοὶ βίαιας καὶ ὑπερβύβησθαι, ἀπὸ τολίπαι ἔργου ἢ προσδοκῶσι.

Multi jam sunt qui hoc Dosonis morbo laborant, & qui prolixè pollicentur, interim quomodo exequantur promissā, nihil pensi habent: præsertim inter pocula est quoddam genus hominum (notante olim Mart.) qui multa promittunt, quæ præstare nec possunt, nec curant.

Omnia promittis, jam tota nocte bibisti:

Mane nihil præstas: Postume, mane bibe:

quod sic quomodocunque verti,

Πότ'

Παύτ' ἂν ἐπαγγέλλῃ, ὅθ' ἔλκω διὰ νόκτα πύρρα·

Οὐδὲν περὶ πάλαι, πόσυμα, περὶ τίς.

Liceat & illud adjicere,

Quid dignum tanto tuis hic promissor biatu?

Quaris? nempe haustu pocula digna tuis.

Quanquam omnino fatendum est *ἡμῶν* nostrum quod spectat, qui solet tam largiter & prolixè operam suam promittere, & res inire præstandas supra vires, & *ἐπαγγέλλεται μὴ δυνάμεται*, hoc non facere ex arrogantia aliqua, sed ex levitate & inani quodam placendi studio; potius enim quam denegare quicquam rogatus sustineat, etiam ea promittet, quæ præstare non potest.

Ἐν τῇ τὰς ἐλεγχθῆναι] In aliqua re, aut in aliquo argumento, aut in aliqua causa sua circumstantia nimis acriter inhaerens, & insistens, ex nimia scilicet curiositate, in redargutionem incidit, & causa cadit, & seipsum suo iudicio prodit, veluti forex; cum aliqui res ejus, & causa, satis iusta omnium confessione habebatur. Atque ita ei accidit sua *ἡμῶν* perire, & ex inepta sedulitate *διὰ τὸν ὄρεον*, & in iudicio *ἐλεγχθῆναι*. Hoc modo exponi posse mihi videtur hic locus, ut non opus sit ad ejus integritatem aliquid supplere, ac si mutilus esset, & in mendo cubaret, quod suspicatur Casaub. is enim, ut sensus verborum sanus & perfectus sit, ita supplet & legit, *Ἐν τῇ τὰς ἐλεγχθῆναι, ὥς ἔχ' ὅθ' ἐν τῇ ἐλεγχθῆναι* atque hanc lectionem exhibet Lat. Interpr. pluribus verbis in aliquo inhaerens, docere instituit, nullomodo posse argui. Quasi *ἡμῶν* ejus in hoc consisteret, quod rem actam agat, & magno conatu id probare contendat, quod omnes concedunt, & ultro largiuntur: vel etiam absque nota negationis, *Ἐν τῇ τὰς ἐλεγχθῆναι, ὥς ὅθ' ἐν τῇ ἐλεγχθῆναι* sensu contrario, quasi in eo cerne- retur ejus *ἡμῶν*, quod in re clara & perspicua scrupulum & mole- stiam afferat, & nodum in scirpo quærat, nec acquiescat iis, quæ omnes pro concessis haberent, & vera esse faterentur. Utraque certe conjectura ingeniosa: sed cum ipsa verba, prout in omnibus impressis codicibus occurrunt, per se sumpta, sine hoc assumpto & lacinia, commodam interpretationem admittere queant, pace tan- ti viri dixerim, nihil omnino addendum neque supplendum videtur. Sensus igitur sit, quem diximus, *dum in aliqua causa circumstantia curiose nimis & anxie inhaeret, & insistit*, h. e. *Ἐν τῇ τὰς sit ut cau- sa cadat, atque convincatur, cum alioqui secundum ipsum jus diceretur*. Quid quod verbum *ἐλεγχθῆναι* in usu forensi de personis potius quam de rebus adhiberi soleat; persona potius quam res *ἐλεγχθῆναι* h. e. *re- felli, convinci, refutari* dicitur: quod innumeris exemplis ostendi li- ceret. Xenoph. *Ἐθὺς ἐλεγχθῆναι* γὰρ οἱ αὐτὸν & alibi, *ἔσθ' ἔν' ἡμῶν ἐλεγ- χθῆναι*. Aristot. *παρ' ὁποῖα ἡ ἐλεγχθῆναι οἱ ἐλεγχθῆναι*. &c. *Ἐλεγχθῆναι* (inquit Plato) est vincere disputantem certa argumentatione: *ἐλεγχθῆναι* vinci.

Ἐν τῇ τὰς est insistere, persistere in aliquo capite causa, aut ar- gumentum aliquod acriter urgere. Instare dicunt Scholast. unde *ἰσταται* instantia, obiectio, & *τὰς* apud Rhetores: itaque hic *Ἐν τῇ τὰς* est in aliqua re instans, persistens in aliqua re, aut momento rei aut causa ha-

rens, & insistsens, ibique pedem figens, ita nos vulgo, stare in aliqua re, to stand upon a point, in mi. ἵσταναι vel ἵσταναι. h. e. diffundere se in aliqua materia, eique immorari, & pluribus verbis in ea inherere. Atque hic omnino sensus est hujus participii ὁρῶν in hoc loco Theophr. cujus tamen significationis exempla non memini me alias observasse apud auctores; nec quicquam nos hic juvant Lexicographi.

Διγείρειν τὸς μαχημένους] Excitare, incitare, h. e. instigare pugnautes vel risantes μάχων. si utrumque est, & contendere verbis, & pugnare manu: dicitur tam de verborum quam de verberum pugna; unde pugnant Interpretes in versione hujus verbi in N. F. scilicet Act. Apost. c. 7. v. 26. de Mose, ὃς ἄρδν ἀντὶς μαχόμενος. Beza simpliciter, & ad verbum, visus est ipsis pugnantibus: Vulg. & alii, litigantibus; ac si verborum tantum & linguarum, non manuum ea contentio fuisset: in Heb. unde is locus desumptus, וְלִיגָנִים litigantes, contendentes, ubi tamen LXX. habent διαπληκτιζόμενοι dimicantes, ac si ultra verba res processisset. Verbum quidem ὁρῶν frequens est in hac significatione, transitque tam in res quam in personas; aliquis dicitur ὁρῶν, μάχων vel πόλεμον, atque etiam μαχημένους aut πολέμουτας. Homer.

— ὁρῶν ὃ φύλοπι οὐλῶν.

— ὁρῶν οὐλῶν ἄρδν.

& ὁρῶν ὃ πόλεμον apud Thucyd. & alios: unde ἱερνιδίμω epich. Minervæ apud Hesiod. ἱερνιδίμω tibix & tubæ, ut apud Oppianum,

Πῶς μὲν γὰρ τὴν μάχων ἀπὸ ἱερνιδίμω ἱερνιδίμω

ἱερνιδίμω δολιχῶν πολέμουτας ἀνδρῶν.

Tubicinis munus est ὁρῶν ἀνδρας πολεῖν πόλεμον,

Are ciete viros, Martemque accendere cantu.

Διδ. ἴστω γὰρ μέλλων πρὸς τὴν (uti est in fab.) ὅτι οὐ μὴ δυνάμει πολέμου ἴστω πῶς πῶς πολεῖ μάχων ὁρῶν. Sed profecto non video quomodo hoc ad δειρῶν pertineat: signum quidem hoc est inquieti & turbulenti ingenii, συγχεῖν τὸς ἀνθρώπους homines inter se committere, & cinisfionem esse, & contentionis igni fomitem & pabulum subministrare; sed quid hoc ad τὸν δειρῶν. præsertim qualis hic describitur, qui supra modum sedulus, & officiosus, & nimia diligentia omnibus placere studet. Mallet igitur pro διγείρειν, δειρῶν, levicula mutatione, sed sensu plane contrario; quam lectionem video non prorsus displicuisse Cl. Casaub. quamvis receptam & usitatam potius amplectatur: mihi certe δειρῶν magis videtur quadrare genio & ingenio istius hominis. Δειρῶν τὸς μαχημένους est dirimere pugnautes; quod homines nimium officiosi facere solent, etiam cum suo periculo: est enim hoc proprium hominis in aliena rep. curiosi & moleste seduli, aliorum jurgiis & pugnis & contentionibus temere se ingerere. atque immiscere sua sponte, nemine invitante, ἀντιμῶν, ἀντιμῶν & ἀντιμῶν quasi arbitrum & sequestrum se inter duos litigantes interponit; cui tamen officio omnino impar, judex minime ἵστω nec ἀξίεχμας.

Nesler

Nescio componere lites &c.

Hoc διαπραμάσσειν, & διακρίνει dicit Homerus,

Σύμαρτον ὕστερον αὖτις μαχομένοισι, εἰσὺς δαίμων

ἄμμος διακρίνει, ὅθι δ' ἐτίγισσι γὰρ γέλω.

διακρίνει quidem proprie de loco aut spatio; septum, vallum, aut fossa aut fluvius dicitur διακρίνει duas acies, h. e. *dirimere, distemperare*, & a se invicem distinguere. Dicitur tamen etiam de diremptione seu terminatione litis aut pugnae, vel litigantium aut pugnantium: ut enim γαίρειν μάχην, & γαίρειν μαχομένοισι dicitur; ita & διακρίνει μάχην vel ἀγῶνα, & διακρίνει μαχομένοισι vel ἀγωνιζομένοισι.

[Hic ἡ γυνὴ αὖτις ἀγῶνα ἡγήσατο.] *Viam ducere, praeire, quam non novit.* Erranti comiter monstrare viam, inter juris naturalis dictata & praecepta est; at viam alteri praeire quam ipse non nosti, hæc vero non humanitas est, sed inepta sedulitas. Aristophanes *Pluto*,

Οἱ γὰρ βλάπτουσιν τοῖς πηλοῖς ἡγήμεθα.

Hoc *vix*. est quod in *Evangelio*. per proverbium dicitur, Τυφλὸς τυφλὸν ἰδοῦναι, cæcus cæcum ducit, adeoque ἄμφω sic βλάπτουσιν, ambo in *foveam* cadunt. Cujus adagii sacri meminit aliquoties Tertullian. ut *lib. 3. adversus Marcionem*, Cap. 7. *Cæcus a cæco in eandem deductus foveam*. De indoctis doctoribus, & imperitis, & ignaris verbi ministris merito hoc usurpare licet. *Isti homines sunt*— qui annuntiant nobis *viam salutis*, dixit Pythonissa de Apostolis; & recte quidem de illis. At quomodo aliis viam monstrabunt, qui ipsi non norunt? quales (proh pudor!) non pauci sunt in Ecclesia, qui alios docere profitentur quod ipsi non didicerunt, cæci duces, cæci speculatores, *Is. 56. 10.*

Disce, docendus adhuc qua censet amicus: ut si

Cæcus iter monstrare velit:—

inquit Horatius *Epist. 17. Lib. 1.*

Hoc est ἀλαστονομῶ ἔχειν, juxta adagium illud Homericum,

Οὐδ' ἀλαστονομῶ εἴη κρίων ἐπὶ σίχθων

παρορμητικῶς (inquit Suidas) ἀντὶ αὐτοῦ, ὃ τυφλὸς ἰσχυρίζεται. Contra ἀλαστονομῶ ἔχειν dicitur, qui cæcus est speculator, τυφλὸς σκοπὸς, & τυφλὸς ἰδιώτης. Talis est iste φειδωλός, qui solet viam aliis monstrare, quam ipse non novit, ἢ ἡ γυνὴ αὖτις ἀγῶνα ἡγήσατο, quod in hominem quemvis δουλοπρεπὸς proverbii loco quadrabit, quialium in aliqua arte aut re instituit, quam ipse non intelligit, cujus ipse rudis & imperitus est: quanquam ὁ φειδωλός, dum alteri viam commonstrat, quam ipse non novit, hoc facit, non tam ex opinione aut existimatione sui, aut ex nimia sui confidentia, quam ex inepta quadam & affectata diligentia, ut de aliis quovis modo promereri videatur.

Ἀτραπίς & ἀταπίς, & ἀτραπίς, & ἀταπίς. Tot modis flectitur & variatur hæc vox, etiam res ipsa flexione caret: est enim proprie ἀτραπίς, ἢ μὴ ἔχουσα ἐκτραπὴν ὁδὸς, τυτίη, γινώσκουσα, via angusta & recta, unde quis divertere, deflectere, & declinare non potest, nec ad dexteram, nec ad sinistram, ut loquuntur Heb. Talis erat illa semita in qua Angelus Dei occurrit Balaamo in *Sacra Historia*,

ἡ τόπος συνὸς εἰς ὃν ἐκκλίνει διξίαν ἢ ἀρετήν. Imo talis est via cœli, via regni, via ad regnum, ἀρετὴς, h. e. ὁδὸς συνὸς ἢ διδασκαλία, via angusta, via recta. συνὸς ἢ ὁδὸς. inquit Dominus ipse, qui est via ipsa, via una, & unica, via vera, μία δ' εἰς ἀπαρτίως ἢ ἐπ' αὐτῇ, τὴν βασιλείαν sc. τοῦ θεοῦ. Ἀρετὴς igitur proprie via recta & angusta; ut & Lat. *femita*, a *femi* & *itum*, unde *iter*, quasi *semiter*, h. e. via minoris & angustioris spatii & latitudinis: hinc proverb. apud Gr. Parcemographos, Ὅδὸς παρὸν ἀρετῶν ζήτησις. Cum adsit via lata, quarere angustam semitam. Etymolog. ἀρετῶν quasi πολὺτητα, α non σφραγισμένην sed ἑπαιτημένην, εἰς πολλὰ γὰρ χρίσται ἢ ὁδὸς.

Τὸν στρατηγὸν ---- ἐρωτῶσαι, πότε μάλιστα παρὰ τῆς μάχης] ducem interrogare, quando aciem instructurus sit. Consilia ducum in bello ἀπόρρητα & arcana semper habita: quamobrem ea scrutari, & curiose inquirere, inter indicia τῆς ἀπειρίας ἢ πολυπραγμοσύνης merito hic recensetur. Sapienter itaque Cæcil. Metellus, qui interrog. a juvene quodam centurione, quid erat factururus, aut quid consilii agigaret adversus hostes, resp. Εἰ οὐκ ὠκνησάντων μοι τὸ χρωσίσκον ἐόμην, ἀποδυσάμενος δὲ αὐτῷ ὅτι τὸ πρὶ ἐπίδρακα. Si vel interulam hanc consilii mei consiciam esse existimarem, eam exuerem, & in ignem conjicerem; auctor Plutarch. in *Apophthegm.* Qui & de Antigono refert, quod cum filius ejus aliquando coram multis eum interrogaret, πότε μάλιστα ἀναξυγνήσκειν, temeritatem curiositatemque juvenis hoc dicto repressit & castigavit, τί; τί; δικαίως μὴ μοι τὸ σάλπιγξ ἢ ἀκούσας; quid? tunc metuisne solus tubam non audias? Ζήτησιν ἢ requisitum in discipulo, non item in milite. Sunt ἀδάκα τοῦ πολέμου, & ἀπόρρητα, quæ divulgare & ἐφορᾶν nefas. Silentium in bello requiritur, unde Ἄρης ab α & ἵτα. h. e. ἱρὸς dico. Arcana ducum & principum rimari, præsertim in prælio, ut curiosum, ita periculofum semper visum est. Egregie ille apud Tacitum *Hist.* lib. 1. parendo potius, quam imperia ducum sciscitando, res militaris continetur; & merito laudatur illud Philippidis comici respons. ad Lyfimachum regem, qui cum ab eo quæreret τί τῷ σοὶ τῷ ἡμῶν μεταδίδω; de qua rerum mearum te participem faciam? respond. Μόνον, αὐτὸς βασιλεὺς, μὴ τῷ ἀπορήτων, de quavis re, modo non de arcanis, narrante Plut. *Lib.* πρὸς πολυπραγμοσύνης pag. 517. nec inscite Ægyptius ille (apud eundem ibidem) qui πρὸς τὸ ἐρωτῶντα τί φέρει συγκαλυμμένον, Quid tibi velatum ferret, respond. διὰ τὸ συγκαλυπταί, ideo velatum est, scilicet ut ignoretur.

Ἡ μήνη ἢ καὶ καὶ τῆς δωματίου.] Mater jam dormit in cubiculo: mira hæc filii ἀπειρία & inepta officiositas (quidni enim de re absurda voce absurda etiam utar?) patrem hujusce rei submonere, eique nuntiare quod mater jam eum expectat ἐπὶ τῆς δωματίου, h. e. ἐπὶ κοιτῶνι. Πάντα γυναικίαις ἴσασιν, ἢ εἰς τοὺς ἡμέρας ἢ ἡμέρας. Omnia norunt mulieres, etiam quemodo Jupiter duxit Junonem. Curiosularum mulierum, etiam & curiosorum hominum, oculi & animi penetrant in intimos rerum recessus, etiam conclavia & thalamos & cubacula scrutantur. Observant & narrant, & garriunt, quod fit ἐν σπονῆς, in te-

storum

etorum adytis & penetralibus, vel ut est in proverbio Heb. quod fit חַיִּת חַיִּת *cubiculo in cubiculo*, h. e. *in intimo cubiculo*, h. e. *in* ἐν τῷ δωματίῳ . δωμάτιον est *κασιτῶν*, *thalamus*, seu *cubiculum*, ut apud Platonem, Plut. & alios; diminutivum a δῶμα , quasi *domicilium*, per euphemiam quandam, ut οἶκμα pro *carcere*; & ejusmodi alia apud Scriptores Atticos. Trita jam hæc *reg.* est de diminut. in *109*. Diminut. in *109* trissyll. habentia primam longam sunt paroxyt. except. ῥῆμα , ποιμνιον , γάδιον hypertrissyll. vero omnia sunt proparoxytona.

$\text{Ἐπιτάφιος ὄντι τὸ μῦθος τῷ τε ἀνδρὶ αὐτῷ &c. ἢ προσηγορίαί &c.}$ Ἡ σφαιρία videtur in posteriori hac parte præcipue consistere; quod non contentus viri & parentum & patriæ nomen sepulcro inscribere, hoc etiam elogium προσηγορίας , & insuper ascribit, $\text{ὅτι ὅτοι πάντες χρηστοὶ ἦσαν}$ quod quidem σφαιρίων & curiosum nimis & supervacaneum in monumento censeretur: nam alioqui parentes, & patria, & familia, non minus quam nomen defuncti, ex solempni & antiquo more, tumulo inscribi solebant, qui mos etiamnum apud nos durat: annon σφαιρία & φιλοτιμία , *curiositatem aliquam & ambitionem*, & superbiam, sapiat, Theologorum filiis disquirendum relinquo. Quin ita olim fieri solitum inter Gr. testatur aliquis Callimachi epigram. quodam:

$\text{Τιμωρὸν τίς δ' ἰοῖ; μὲ δαίμονας, ἢ σ' ἀν' ἐπὶ γυναικῶν}$

$\text{Εἰ μὴ Τιμωρὸν πατρὸς ἐπὶ μὲν ὄνομα}$

$\text{Στήλη, ἢ Μάδμια τῇ πόλει.}---$

De mortuorum monumentis, & inscriptionibus tumulorum, & sepulchrorum titulis apud antiquos, potui jam multa accumulare, postquam hæc janua mihi aperta a luculentissimo hoc Theophrasti loco, huc inprimis me invitante; sed nolo vastum hunc campum intrare, e quo difficile erit exitum invenire, ne & vobis tædio sim, & σφαιρίας crimen incurram, adeo ἐπιτάφιος & προσηγορίας . Hoc tantum adjicio; Lacedæmonios, qui præ reliquis Græcorum καρμώματα & sobrietatem & moderationem colebant, his sepulchrorum titulis & inscriptionibus parcius usos fuisse. Etenim ex Lycurgi instituto, non nisi illorum tumulis, qui fortiter in bello occubuisse, titulum inscribere solebant. Testis Plut. in *Lycurgo*, $\text{Ἐπιτάφιος ἢ τῷ ὄνομα δαίμονας ἢ ἐξ ὧν νεκρῶ, πλεον ἀνδρὶς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντι}$. Plato in sua Repub. etiam legem hanc inter alias tulit, qua obviam iret nimis titulorum ambitioni & prolixitati, & inscriptionibus tumulorum modum & mensuram statueret, *viz.* Ne cui liceret tumulo cuiusquam longiorem 4 versibus heroicis titulum inscribere, *De leg.* L. 12. $\text{λίθιναι ἢ ὀψήματα μὴ μείζω ποιῆν ἢ ὅσα δέχονται τὰ τῷ τιταλιστικῷ ἐγκώμα βίαι, μὴ πλείω δ. ἡερικῶν στίχων}$. Ubi λίθιναι ὀψήματα sunt *σῆλαι*, *columnæ*, aut *cippi*, lapides sepulchrales erecti, & extantes e terra.

Ποταπὴ *Qualis*, vel potius *cujas*, *ποιᾶς χώρας, ἢ πατρίδος}. *Tis πότις* &c. *in quo solo, aut qua regione oriunda*. De hoc adjectivo tria observo. 1. quod pro δ habet τ , est enim ejusmodi formæ & analogiæ cum ἡμιδαπὸς , πλεδαπὸς &c. δ & τ non raro permutantur, ut δῶπις , τῶπις , ταρες , ἰδδον *intus*. 2. Omnia hujus terminationis stirpis & originis,*

CAPUT XIV.

Περὶ Ἀναδιότητος.

Aναδιότης. *Stupiditas, tarditas animi*, atque ita differt ἀναδιότης Theophr. ab ἀναιδιότης Aristot. Apud Theophr. ἀναδιότης est stupiditas mentis, apud Aristot. stupiditas sensuum, sive stupor quidam & hebetudo circa voluptates corporeas, quæ sensu, gustu imprimis & tactu, percipiuntur; Philosopho ἀναιδιότης est δὲ πῶτος αἰσθητικὴ ἰδιότης, sive intellectus dei talis ἰδιότης, qui voluptates omnes, etiam licitas & honestas, fugit & averſatur; cuiusmodi homo *rana avis in terris est*, i πῶτον γινώσκω inquit ille. Ἀναδιότης apud Aristot. est vitium ἀναιδιότης morale, at apud Theophrast. est vitium ἀναιδιότης intellectuāle, viz. tarditas mentis seu intellectus, nec ad mores pertinet. Ἀναδιότης Aristot. opponitur τῇ σωφροσύνῃ tanquam medio, & τῇ ἀνολογίᾳ tanquam alteri extremo; at ἀναιδιότης Theophr. oppon. τῇ ἀγχαλίᾳ solertia sive sagacitati: ut enim ἀγχαλία a Platone defin. ἐξέστις τοῦ ψυχῆς, ita contra ἀναιδιότης hic Theophr. defin. βραδυότης ψυχῆς, vel potius βρ. τῆς ψυχῆς, tarditas quadam mentis: sic enim legendum suspicor; ita ut a illæ vocalæ τῆς & in præcedente syllaba τῆς in βραδυ. fuerint absorptæ, librarium incuria. Solertia ergo est celeritas mentis, præsentia vel propinquitas mentis, ita enim sonat vox ἀγχαλία stupiditas contra seu hebetudo est tarditas mentis. βραδυότης unum ex iis nominibus hujus formæ est, quæ habent accentum in ult. contra reg. Nota enim est Gramm. reg. τῆς λέξεως βραδυὲς βραδυῖον, πῶτον τῇ ταχυτῇ, βραδυότης, ἀναιδιότης. Fæminina in τῇς desinenſia sunt paroxytona, præter hæc 3. γ. β. δ. Invenio tamen apud Hom. & aliud nomen hujus analogiæ, quod etiam ἐξέστις τῇς viz. ἀδελυτῆς, τῆς, est autem ἀδελυτῆς robur seu vigor corporis;

Ὅτι τῷ τῆς γένους, λέγουσ' ἀδελυτῆς τῇ βῆλῃ περὶ δαίμων. ubi tamen legitur & ἀδελυτῆς, itidem περὶ δαίμων. ab ἀδελυτῆς τῇ τῇ virilitas, ἀδελυτῆς, fortitudo. βραδυὲς per se sumpta etiam a corpore ad animum transfertur, & significat hebetem, truncum, stiptem, tardum, bardum; inde enim fieri videtur Lat. *bardus*, a βραδυὲς per metathesin. Hanc βραδυτῆτα & ψυχῆς, seu ingenii tarditatem, uno vocabulo βραδυώδης alicubi vocat Diogen. Laertius, & opponit τῇ ἀγχαλίᾳ unde βραδυώδης τῇς apud Hom. mallet ita accipere, ut sit comparat. a βραδυὲς, pro βραδυῖον aut βραδυτῆτα, quam a βραδυὲς, pro βραδυῖον aut βραδυτῆτα. Alii a βραδυῖον fervor, quasi animus fervidus, ebulliens, & ταχυτῆς, mens instabilis, ut aqua ebulliens, saliens; atque ita expon. Hesych. qui tamen βραδυῖον, βραδυτῆτα. Est quidem hoc vocab. inter ἀναιδιότης, ideoque varie exponitur. Insignis ille Hom. locus est, ubi occurrit hæc vox; quare eum hic apponere opere pretium duxi, *Iliad. K. 220. ubi Diomedes ad speculandam Troja-*

norum aciem profecturus, comitem sibi adjungi postulat. & argum. trahit a commodo seu bono societatis; verba ejus hæc sunt, Νίσορ, ἡμ' ὁρμῶναι κελεύειν ἔστι. Lis igitur est inter Grammat. an illud *βελίαν* comparat. sit a *βελός* vel a *βελός*. Eustath. quidem utramque expositionem æque amplectitur, τὸ δὲ βελίαν ἀπαξ μὲν ἐνταῦθα εἰρημῇ τοῖς ποιντῇ διλοῖ δὲ κατὰ τὴν γλασσηγέφυς δὲ βελόν ἢ δὲ βελόν ἀπὸ τοῦ βελός, ἰων, δαῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ βελός, ἰων, ὡς, ἰλαχός, ἰων, ὡς, παχός, ἰων, ὡς. Cum vero ἀναιδῆσι, h. e. *stupiditas*, sit & vocetur *βελίαν* a Diogene Laertio, & *βελόντις* ψυχῆς hic a Theophr. idcirco melius mihi videtur, Homericum illud *βελίαν* a *βελός* quam a *βελός* accessere ac derivare. Nec obstat quod alibi *κεκλιπότες* νόον dixit idem poeta, pro ingenio solido & temerario, Iliad. ψ.

Οἶδ' οἷα νῦν ἀνδρὸς ὑπερβῆσαι τολύβου.

Κεκλιπότερ' μὲν γὰρ τι νόον, λιπὴν δὲ τι μῦθον.

Nostri qualia adolescentis peccata sint;

Velocior quidem ei mens, tenue autem consilium.

Utrumque enim de eodem dici potest, & utrumque in pejus, diverso respectu; *βελίαν* νόον & *κεκλιπότερ'* νόον, *tardior mens* & *velocior mens*, ut prior hebetudinem & stoliditatem, posterior temeritatem & præcipitantiā & incogitantiam denotet: utrumque animi vitium & morbus est, *βελόντις* & *παχός*, tum *stupiditas* & *hesitantia*, tum *temeritas* & *præcipitantiā*. Sic in eodem versu *λιπὴν μῦθον*, *tenue consilium* sive *exigua prudentia*; cum alioqui *λιπὸς* νόον sit *subtilis animus*, ut in proverbiali illo senario, Πάχιστα γαστήρ λιπὸν ἢ τίλει νόον. *Λιπὸς*, *rarus*, *tenuis*, opponitur τῷ πυκνῷ h. e. *denso*; at *πυκνός* etiam *prudens*, ergo *λιπὸς* *stolidus*; & *λιπὴν μῦθον* *stolidum consilium*, quasi *exile*, *tenue*, *inane*: at *λιπὸς* etiam *subtilis*, & opponitur ei qui est *παχός*: at *παχός* est *crassus*, *hebes*, ergo *λιπὸς* contra *subtilis*, *acutus*, *ingeniosus*: & *λιπὸς* νόον, *animus prudens*, *solers*, *subtilis*. Ita etiam & *κεκλιπὸς* opponitur, vel ei qui est *βελός*, h. e. *celer*, *acutus*, atque igitur in vitio ponitur; vel ei qui *περπνός*, *temerarius* & *inconsultus*; atque ita *βελός* in laude, juxta illud Βέλεια μὲν βελόει & ejus contrarium *κεκλιπὸς* in vitio & vituperio, ut in versu illo Homericō jam laudato,

Κεκλιπότερ' μὲν γὰρ τι νόον, λιπὴν δὲ τι μῦθον.

Sed hæc fortasse *λιπὸς* videbuntur, & vereor ne hæc *λιπὴν* nimiam *βελόντην* efficiat in progressu nostro.

Λογισμὸν δὲ ψήφου] Postquam calculis computum fecerit, cum calculum posuerit. Λογίζεσθαι est *computare*, *computum facere*, verbum artis Arithmet. unde *συλλογίζεσθαι*, *computare*, *colligere*, vox ab Arithmet. ad Logicam translata, quasi computando summam colligere; & *συλλογισμός*, *collectio conclusionis ex quibusdam præmissis*, quasi subductio generalis summæ ex particularibus. Λογίζεσθαι est *calculus pono*, *rationes subduco*, *numerus in eo*, Rom. 8. 18. Λογίζομαι γὰρ ὅτι ἐκ αἵματός τοῦ παθήματα &c. Vox ea *λογίζεσθαι* (inquit Pareus) *sumitur a supputantibus, qui rationes suas in summam conferentes, eam definitam & certam habent.*

Κεφα-

Κεφάλαιον ποῖσας] est summam subducens, summam consiciens: vox ἡ λογιστικὴ κεφάλαιον est, *totalis summa* (uti vulgo appellant) quæ ex pluribus particularibus simul collectis emergit, & exurgit; summa quæ ex pluribus parvis subducitur in ratione putanda. *Μεγά κεφάλαιον* ἰσοριθμὸν διὰ μικρῶν καρμῶν, ex parvis nummulis magna summa colligitur. h. e. quod ait Hesiodus,

Εἰ μὲν γὰρ καὶ μικρὸν ὅππὶ μικρὸν &c.

Et ut κεφάλαιον pro summa totali in re Logistica, ita & pro sorte, seu summa principali ponitur in re foeneratoria. Κεφάλ. sort., sive summa princip. rei credita, quasi caput, quia sc. usurz a sorte seu fonte vel capite profluunt. Sors igitur, seu caput, seu pecunia principalis in mutuo, est κεφάλαιον (ad distinctionem accessionum, quæ usurz sunt) quod & idcirco ἀρχαῖον etiam Græcis appellatur, quasi summa antiqua, ad differentiam novarum summarum quæ ex usuris accedunt: porro quia sors seu summa credita Gr. κεφάλαιον dicitur, ab eo & κεφάλαιον pro qualibet pecunia; ut cum Paulus dicit sese emisisse civitatem Rom. πολλὰ κεφάλαια, *grandi summa, multa pecunia*: (quod nove dictum censet Cl. Beza; nec enim (inquit) κεφάλαιον in re nummaria, sed in oratione pro summa dici consuevit.) Imo vero & in re nummaria; κεφάλαιον enim sort., summa pecunia credita, atque inde general. quævis pecunia: sed κεφάλαιον proprie est vox rei ἀριθμητικῆς sive λογιστικῆς, de numeris in unam summam collectis: unde verbum κεφαλίζειν pro κεφαλαιῶν, i. e. συναθροῖν τὰ κεφάλαιον, vel κεφάλαιον ποιεῖν. Κεφαλίζειν, multiplicare numeros, sive ex numeris reduplicatis & multiplicationis summam efficere: quod quidem verbum non est in usu, sed ab eo fit verbale κεφαλισμός, vocabulum inter ἀπὲς λογόμενα apud Aristotelem: est autem κεφαλισμός apud Philos. multiplicatio numerorum usque ad denarium, ut si dicamus, bis duo faciunt 4, aut ter 4 faciunt 12, aut similiter. Verba Aristot. non indigna sunt quæ hic apponantur, 8. Top. cap. 14. "Ὅσοι γὰρ ἐν γινωσκτικῇ περὶ τὰ στοιχεῖα γινωσκόμενοι καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸ πρὸς τὰς κεφαλισμὸς περὶ τὸν ἑαυτοῦ, μέγα διαφέρει πρὸς τὸ καὶ τὸ ἄλλο ἀριθμὸν γινώσκειν πολλαπλασιασμοῦ. Ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς λόγοις, τὸ περὶ τὸν εἰπὴν πρὸς τὰς ἀρχάς, καὶ τὰς προτάσεις ἀπὸ στοιχείων ἐξελίσσεται &c. h. e. Ut in Geometria multum profuerit, habere in promptu jam illa elementa, ut quid sit linea, quid circulus &c. & in Arithmetica ad unguem habere multiplicationem minorum numerorum usque ad numerum denarium, multum conducit ad majorum etiam numerorum multiplicationem, ut si quis sciat bis 2 facere 4, facile etiam exire de sciatis bis 20 facere 40, & similiter in aliis servando analogiam. Ita in Disputationibus prima principia in promptu habere, & præmissas propositiones memoriter tenere, multum ad dialecticas conclusiones conducit.

Numerare opus est animæ rationalis, inquit Philosophus, 4. Phys. c. 20. μὴδὲν ἄλλο πύουαι ἀριθμῶν, ἢ ψυχῇ, καὶ ψυχῇ ὄντι. Nihil est numerativum, neque numerandi facultatem habet, præter intellectum, intellectualem creaturam: & homo est, & definiri potest ζῷον λογικόν, non minus quam λογικόν. Et juxta subtiliores Dialecticos numerus in esse formali

formali & completo pendet ab anima, & sit per operationem intellectus; est enim methodus quædam & discursus in ordinandis unitatibus, qui citra auxilium rationis fieri non potest. Nec obstat quod numerus incurrit in sensum, siquidem Philosophus numerat ἀριθμὸν inter κοινὰ αἰσθητὰ, *sensibilibus communia*, 2. de Anima capite 6. nam certe numerus sensu percipitur, tantum ut est multitudo unitatum sensibilium, non ut constituta per ordinem unitatum, quæ est eis ratio formalis. Bruta ergo animalia proprie loquendo non percipiunt numerum *formaliter*, sed tantum *materialiter*, h. e. unitates multas & discretas, sine ordine, sine dependentia. Numerare proprium est hominis, bruta animantia nec numerum percipiunt, nec numerare possunt. Quorsum hæc? viz. ut sciamus quam brutum, & stolidū, & stupidum hoc animal sit, quod numerare nescit; postquam calculos posuit, summamque confecit, assidentem interrogat, *quid sis?* h. e. *quid emergis?* *quanta summa est, quæ ex horum numerorum conjunctione accrescit.* & *colligitur?* Etiam nos (in communi nostra loquendi consuetudine) imperitiam numerandi signum facimus stultitiæ. Cum enim bardum, & hebetem, & stolidum, stupidumque exprimere volumus, hunc fere ei characterem assignamus, quod usque ad 10, aut 20, numerare nescit. Et observatione non indignum est Græcos itidem scriptores, eodem hoc characterē uti, in describendis stultis suis & morionibus: quos ad proverbium stupidos aut invenit, aut finxit antiquitas; eorum stultitiæ signum atque indicium ab hac ipsa re arcessunt auctores, *scilicet a defectu ἀριθμητικῆς*. Talis est Μαρτυρὸς Homericus, a μαρρὸς *insanus, stolidus*; de quo peculiare poema Margites. (Μαρτυρὸς autem pro *stipido* posuit Lucianus, & alii.) Hunc ita describit poeta, quasi omnis omnino artis rudem & imperitum,

Τὸν δ' ἔτ' ἀρ' ἀριθμῶν θοὺν δίους. ἔτ' ἀριθμῶν
Οὐτ' ἄλλος τὶ σὺνδ, πῶτος δ' ἀριθμῶν τὶ χυνοῖ.

citante Philosopho in *Ethic. Nicom.* Quod si Suidæ credimus, ideo tam celebris fuit ejus stultitia, quod non potuerit numerare supra 5. hanc enim præcipuam stoliditatis ejus notam assignat. Μαρτυρὸς ἀπὸ τοῦ μαρρὸς καλεῖται ὁ μάρρ, ὅτι φασὶν ἀριθμῶσαι μὴ μὲν πλεον ἢ 5. ἀριθμῶσαι. Ejusdem farinae, nec felicioris cerebri fuit Coræbus, a quo proverb. Μαλισταρὸς Κορεῖς, *Coræbo stultior*, apud Gr. Parcemographos; cujus hanc rationem afferunt, quod maris undas numerare conatus est, cum non potuerit numerare ultra 5. Et certe videtur olim περιμυθεῖς de stulto usurpatum fuisse, non posse numerare ultra 5. cum enim tot digiti essent in manu, eo usque progredi possit homo ἀριθμῶν, sed non ulterius: facile enim cuivis ad digitos numerare, etiam si ad unguem Arithmeticam non calleat. Sed & ipsum tempus est numerus, & nobis igitur temporis ratio habenda est, ni plane ἀναιδῶς sumus, & diei horas, & ictus campanæ nescimus; & postquam sonuit horologium, possumus perinde (ni fallor) hac etiam formula querentis uti, Τί γινῶ, *quid sis?* h. e. quot ictus dedit campana, & quotam horam designavit?

Ἐν δὲ δίαιτῃ ἀριθμῶν [Surgens ad fellas, i. e. surgens ut ad fellas cat.

at, h. e. ad foricem, ad requisita naturæ, ad deponendam ventris
saturam. *Θάλασσα*, ὅ, est generaliter *sedes*, id est, a *θάλασσα*, *sedes*; ver-
bum Homero non infrequens. *Ἰσθμὸς* Ἰσθμὸς ἰσθμὸς inde *Θάλασσα* apud
Ἱσθμὸς, nam apud poetas usitator est *Θάλασσα* cum a. qua vocis
uritur Homerus non semel, pro *sede*, aut etiam *confessu*, ἵσθμῳ δ' ἰσθμῳ
ἵσθμῳ *Θάλασσα*, *sedebat in patris throno*: alibi apud eundem *Θάλασσα* (& *Θά-
λασσα* inserto a, ut pro *ὅς* *ὅτι*) est *ἀπολογία* vel *ἐκκαλισία*, *confessus*, *con-
cilio*, *concilium*, ut *sessio* apud Lat. *Οἱ ἵσθμῳ* *Θάλασσα* *καθίστανται* h. e. eis *con-
siliū*, eis *βουλή* *ἐκκαλισίας*, inquit Eustathius. Jam a communi *sede*
& *sella* transfertur hæc vox *Θάλασσα* ad eam *sellam*, in qua id agitur,
quod dicere nolo (ut honos sit auribus) quam & nos *sellam* vulgo
dicimus; modesta sane & honesta translatione. Eadem euphemia
ἀπολογία, & *ἀπολογία*, & *ἀπολογία* de eadē re Gr. dicunt. Hanc significatio-
nem hujus vocabuli *Θάλασσα* miror a Lexicogr. non animadversam esse,
imo nec a doctiss. H. Stephano in *Thesaurō* suo, quantum observo;
Epiphanius de morte Arii, *Κατὰ τὰς νόμους ἐπιστάδων ἵσθμῳ* *Θάλασσα* *πρὸς*
τὸν αὐτὸν *Χρῆμα* *ταπεινωμένη*. *ἐκκαλισία*, crepuit *medius* & *disruptus* est.
Et Athanasius, de eodem, *ἐκκαλισίας* *Θάλασσα*, *ὡς* *ἐκ* *Χρῆμα* *τὸ* *ταπεινόν*.
Χρῆμα *τὸ* *ταπεινόν*, *ventris necessitates*, *Χρῆμα* etiam simpliciter vocant
Græci, pari modestia; unde *Χρῆμα* sunt *lacrime* in veteri Glossario,
Χρῆμα, ὅ, *ἐκ* *ἀποκαθάρσεως*, *lacrime*. Hesychius *Θάλασσα* *καθάρσεως* *ὡς* *τὰς*
Χρῆμα, ubi *Χρῆμα* sunt *alvi necessitates*: quod viri doctissimi non ob-
servarunt, uti recte hic monet Casaubonus. *Θάλασσα* a *Θάλασσα*, est
sedere ad necessitates naturæ, quam significationem hujus verbi in vul-
gatis Lexicis frustra quæveris. Fl. Josephus de Essenis, *Ἰσθμῳ* *Θάλασσα*
ἐκκαλισίας *Θάλασσα* *ὡς* *αὐτῶν* quod ille de una secta affert, id toti genti præ-
ceptum legitimus, *Deut.* 23. 13. *ὅταν* *ἐκκαθάρσεως* *l. a.* *ὅταν* *Θάλασσα*,
itidem in Heb. *וְיָחַד* *enim sessurus sis foris*, *sedes pacis*
&c. De Essæis seu Essenis mutuatus videtur a Josepho Porphyrius
de abst. l. 4. *ἐπὶ* *τῷ* *αὐτῷ* *ἄλλος* *ἢ* *Θάλασσα*, *ἢ* *Ἰσθμῳ* *Θάλασσα* *ὡς* *Ἰσθμῳ* *Θάλασσα*
quo in loco nihil omnino vidit neque intellexit stupidiss. Inter-
pres, qui sic vertit, *ne otiosi aliter sedeant, aut ut scrobes fodiant*;
Θάλασσα ibi est *sedere ad ventris profluvium exponendum*, & sensus est,
non aliter ad hanc rem sedent, nisi τῷ *ἐκκαθάρσει* h. e. *sarcado* *aut* *ra-
stello scrobem effoderint, qua ventris onus excipiat*. Sequitur apud Por-
phyrium, *Θάλασσα* *τὸ* *ταπεινόν* *ὡς* *μὴ* *τὸ* *αὐτῶν* *ἐκκαθάρσει* *τὸ* *ταπεινόν* *ὡς*.
ubi ridicule pro suo more medicus ille, aut potius stultus interpres,
ne suis internudiis offendere Deorum conspectum videantur: sed corruptus
omnino Porphyrii locus est, & legendus ex Josepho, *ὡς* *μὴ* *τὸ* *αὐτῶν* *ἐκκαθάρσει* *τὸ* *ταπεινόν*
in eo ἔκτῃ, scilicet *Θάλασσα* *ὡς* *ταπεινόν* (reverentiae gratia)
pallio sese circumoperiebant, ne polluerent solis lumen, non quod Soli
hunc honorem darent, sed Deo vero, solis conditori; *αὐτῶν* *αὐτῶν* *αὐτῶν*
ibi est *lux Dei*, quia Deus lucis auctor. Erat tamen etiam hac in
re quædam veterum Gr. superstitio, quippe vetat Hesiodus contra
solem stantes mingere.

Μὴδ' ἄντ' ἰσθμῳ *ταπεινόν* *ὡς* *ὅρα* *ὁ* *μυχῶν*
observavit hoc in Solinianis cl. Salmatius, cujus verba dum ad sensum
ineptum

ineptum distorquet Petavius in *Miscellan. suis Exercitas*. certe nodum in scirpo mihi quærere videtur. Æque jam ridiculum & falsum, quod idem Porphyrii interpretes ex Græcis male acceptis refert, Essenos tam parco & tenui victu usos, ut vix semel in septimana alvum exonerarent; — *credat Judæus apella*; verba Porphyrii sic se habent, ποσούτη μὲν ἡ λιτότης αὐτῶν ἡ καὶ τῶν διαίτων καὶ ἀλιγότης, οἷς τῇ ἑβδομῇ μὴ διδῆναι καλίστως, ἢν τῆς ἐβδομῆς αἰς ὅμους τῆς Θεᾶς. ubi dicit adeo pauciter ac tenuiter eos victitare, ut in sabbatis ad sellas ire, & profluvium ventris egerere, non habeant necesse; siquidem septimum diem tam religiose observabant, ut eo die ne quidem necessitati exonerandæ alvi indulgerent, solis precibus & hymnis Deo canendis vacantes; ἑβδομῆς est sabbatum vel septimus dies, non septimana: ut contra in N. F. sabbatum est septimana, ἑβδομῆς ut περὶ τοῦ σαββάτου, primus dies septimana, & νηστὺν δὲς τοῦ σαββάτου, bis in sabbato i. e. bis unaquaque hebdomade jejuno: ut igitur σαββάτον ἑβδομῆς, ita ἑβδομῆς σαββ. atque ita Josephus, ubi ait religionem esse Jud. μὴ ταῖς ἑβδομασιν ἔργων ἐκπέμναι, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ τῇ μετακινήσει διαβῆσθαι, ἢ ἀποπαύειν, h. e. ἐν ἑκάστη διακίσει ubi ἑβδομῆς sunt sabbata, sic τῆς τέταρτης quarta dies mensis, αἰνῆς nona, αἰνῆς 20^a, & τεταρτῆς 30^a.

Privatæ latrinæ, quales hodie in privatis ædibus sunt, non videntur antiquis fuisse incognitæ. Divites, & quibus auctior res & suppellex erat, lasanorum & matularum usum hanc in rem habuere, ut ex Horatio & Martiale notum est: quorum hic Bassium quandam perstringit, quod ventris onus aureo vase exceperit, cum vitreo tantum biberet. Plebs hominum, & qui in tenuiori erant fortuna, cumurgeret necessitas, cubiculo & ædibus suis egrediebantur, & sellas publicas petebant hunc in usum exstructas: & h. e. quod hic dicit Theophrastus ἀνίστασθαι ἐπὶ δάκνυς (concisa locutione) h. e. surgere & ad sellas ire, quod dum facit ὁ ἀναιδής, a vicini cane mordetur. Horatius simpliciter,

— vides ut pallidus omnis

Cæna defurgat dubia?

i. e. ἐπὶ δάκνυς ἀνίσταται, ἀποδύει. Interim non tam facile cernimus quatinus hic potissimum consistat ἡ ἀναιδής, an quod nimio cibo se ingurgitaverit? at hoc intemperantiæ est, cui contrariam plane ἀναιδής facit Philosophus: an quod de nocte surgeret, & ad sellas iret? at hoc necessitatis: an quod in canem vicini incideret, ab eoque morderetur? at hoc casus, quod & cuivis contingere possit: & certe non est ἀναιδής, qui a cane mordetur, sed qui canis morsum non sentit. Proverbium invenio apud Gr. παρὲν. καὶ μὲν δάκνυ ἀνδρῶν τῶν κακῶν, virum improbum etiam mus momorderit. Certe καὶ μὲν δάκνυ ἀνδρῶν τῶν κακῶν, canis momorderit virum quemcunque obvium. Sed non tanti est ut hoc ulterius disquiramus: forte si hæc singula, at saltem conjuncta, ἀναιδής signum efficiantur, præsertim Theophrasto, viro tam politi & elegantis ingenii, & ab hisce sordidis moribus tam alieno; utcunque mallet ego rem istam missam facere, quam sagacius odorari. Adagium est apud Gr. καὶ οὐκ ἐν παρτί, Canis in præsep-

& alterum, *κύων ἐν βαλανεῖοις*, *Canis in balneo*; & sit (per melicet) hoc tertium, *κύων ἐν θάλασσις*, *Canis in latrina*. Et forte hoc non immerito accidit huic homini, ut qui canum more se cibo ingurgitaverit, & qui canino appetitu est, canino morfu mulctetur. Quam in rem excidit mihi hoc distichon,

"Ἀνδρᾶ πολ' ἐν θάλασσις κύων δάκνα πολλὰ φερόντα"

Καὶ γὰρ τί δαύμα πῖλεῖ, εἰ κύων δέξῃ κύων;

Δι' ἧς] Infin. aor. i. passivi a δάκνω, ὀμας, quasi a δάκω, ὀμας, δέξομαι, δέχομαι, ἰδὲ ἡχθῶ. Inter verba anomala & irregularia hoc δάκνω censendum est, & de ejus formatione variant Grammatici. Duplici autem modo videtur verbum hoc anom. fieri & formari posse; vel simpliciter a δάκω, mutando η in α, & addendo ν, juxta hanc regulam Grammatic. Multa verba anomala fiunt ab aliis verbis assumendo, post charact. ut a πίτω, πίπω, πίπηναι a πείρω, ἔρω, πορῶ, ἡμ' ἀοῖζω ὕχων' ab ἰκω, ἰκῶ, ἰκτόμαι, ἔμω' ab αἶρω, ἀρῶ, ἀρῶ, ἀρῶμαι sic a δάκω, δάκνω' vel ab eodem verbo antiquo & obsoleto δάκω per syncopen, pro δακύνω, juxta aliam reg. Grammatic. Verba in αω sunt anomala, fiuntque trissyllaba a verbis bisyll. charact. assumendo, in medio, & corripiendo primam, mutando scilicet η in α, vel tollendo s ex dipth. ut a λίσσω λαμβάνω' a μῦθω, μυνθάνω' a τύχω τυγχάνω' a φεύγω φεγγάνω' ab ἴδω, ἀνδάνω' a λίσσω, λαμβάνω' a λείπω, λιμπάνω' a θίγω, θιγάνω' sic a δάκω, δακύνω, & per syncopen δάκνω' ut pro ἰφείλω, ὄφλω, pro ἡγείρω, ἱέρω, & similia. Ita ex omnibus verbis in αω, verbum δακύνω a δάκω mordeo, nescio quomodo per syncop. in δάκνω contrahitur, quasi morfu concisum & comminutum sit. Sed profecto χειμῶν δάκνῃ, frigus mordet, &c.

Μὴ δύνασθ' εὐρεῖν] Non posse invenire quod reposueris ipse, inter signa stupiditatis hic ponitur a Theophrasto; quanquam & hoc viris aliqui satis solertibus & ingeniosis nonnunquam accidere videmus. Quid quod quærimus aliquando id quod præ manibus habemus, imo id quod in manibus. Et vidi (ni fallor) aliquos, eosque satis acuti & præsentis ingenii, qui cultellum, vel ejusmodi rem, quærent, quem in manu tenerent: quod licet ridiculum forte videatur, tamen non tam ἀναίδεως hebetudinis & stuporis, quam ἀπροσέχειας, incogitantia, & ut ita dicam inadvertentia fuerit, præsertim cum mens in alias res, & forte grandiores, defixa & intenta est; *Quarimus sæpe eos quibuscum stamus*, inquit magnus ille moralis scientiæ magister. Cum vero tam infirmum nobis ingenium & tam lubrica memoria sit, ut quod alicubi collocavimus, sæpe reperire nequeamus, ex usu certe fuerit ὁδημοσύνην observare, h. e. certum ordinem in rebus disponendis; ut unaquæque res suo loco & ordine reponatur, ubi cum opus est eam statim repetere liceat; nam etiam hoc in sensu *Methodus est magistra memoria*. Ideoque hanc ὁδημοσύνην maxime familiæ commendant rei Oeconomicae scriptores; Xenoph. in K. II. -- ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ αἰσθητικῇ ὁδημοσύνη. Hesiodo succinente,

--ἡθνημοσύνη γὰρ εἶσιν

Θνητοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἡθνημοσύνη ἢ κακίη.

Deniq; Philol. *Oeconom.* verbis ult. Περὶ ἀρχαίας ἢ σκαυῶν, τὸ Λακωνικὸν γὰρ ἐν οἴκῳ ἐν τῇ αὐτῇ χάρᾳ καὶ ἐν τῷ γὰρ ἐν ἱταμῷ "οὐδὲ ζήτητο. Ad expeditum in domo usum vasorum, Laconica ratio profuerit: nam quidque suo loco repositum esse debet; sic enim cum in promptu sit minime requiratur: ex quo loco Aristot. videmus hanc ἡθνημοσύνην in re domestica Laconibus inprimis fuisse observatam. Is enim mos & indoles & genius illorum hominum, ut breviter & concise loqui, ita prompte & expedite agere.

Ἡμεῖς παρὰ τὴν] hoc ire exequias & funus comitari dicebant. Ut adveniat, ad exequias scilicet, vel potius ad τὴν πρίδαν, h. e. collocazionem mortui, quæ exequias præcedebat. Exequiæ enim proprie ἐπιφορὰ, ab exsequendo vel prosequendo funere; quod amicorum officium erat, & etiamnum est. Hoc Lat. *exequi* & *prosequi* & *sequi funus* dicebant, Gr. ἐπιφέρειν, & ἐπιμύπειν & περὶ μύπειν. Ad amicos & cognatos præcipue funeris curam spectasse, ex infinitis auctorum locis ostendi liceret: binis tantum contentus ero; uno ex Homero,

Ἐδνα δὲ παρὰ τὴν κασιγνήτου πρὶν ἵππῳ τῷ.

Τύμβῳ δὲ σῆμα αὐτοῦ τὸ γὰρ, γίγναι δὲ δαμόνιον.

altero ex Aristotelis 4. *Ethic.* εἰς τὰ αὐτὰ ἢ μέλιτι οἶον] αὐτὸ τὸ σῆμα δαμόνιον, in funera cognatos potissimum procedere oportere arbitrantur: Sed ante τὴν ἐπιφορὰν, h. e. exequias collocati fuerunt mortui, quam Gr. πρίδαν vocarunt: & ad hanc invitatum hic τὸ δαμόνιον intelligit (opinor) Theophr. siquidem rogatur adesse statim postquam ἐπιπλήνεται πρὶν τῇ φέσει. Solebant enim mortuos ante exequias collocare ad domus vestibulum, ibique aliquot dies spectandos proponere: Platonis legibus sancita est τελευτὰ πρὸς τὸ μνημεῖον ἐπιφορὰ, non nisi triδμιο spatio esset inter colloc. & sepulturam, *De leg.* l. 2. p. 993. αὐτὸς ἢ περὶ οὐνοῦ-μνημεῖον χροῖον &c. (ubi elocationes vertit Interpretes, cum collocationes vel expositiones debuisset; elocationes sunt ἐπιφορὰ ad sepulchrum:) Cujus cærimonix hanc causam assignat J. Pollux l. 8. ut viv. coneretur mortuus, ecqua vis ei illata, an sicca & pura morte, an violenta, obiisset, καὶ αὐτὸς περὶ οὐνοῦ διατρεφόμενος, αὐτὸς ὁρᾶτο δὲ τὰς ἐν αὐτῷ βίαιας πένοντας. Hoc erat περὶ οὐνοῦ τὸ κακόν. Euripides in *Akest.*

Ὁ δὲ περὶ οὐνοῦ τὸ κακόν οὐδὲ δαμόνιον οὐδὲ περὶ οὐνοῦ τὸ κακόν.

Qui in senectute aletur, mortuumque se component, &c. collocabunt. Lucian. *de luctu*, μετὰ τὴν αὐτῶν ἢ λείποντες αὐτὸς καὶ μὴ καὶ κακίαν καὶ πένοντες πρὸ τοῦ σώματος, καὶ ἐκταμένους τοῖς αἰσθητοῖς αὐτοῖς, περὶ οὐνοῦ. Quin & nostris legibus (ni fallor) tantum est, ut aliquot saltem horæ, (12 opinor) intercedant inter πρίδαν & ἐπιφορὰν, ut certo constet τὴν περὶ οὐνοῦ plane & plene mortuum esse, priusquam humo mandetur.

Ἐνδεχόμενος] Vultu nil tristitiam composito: οὐδεχόμενος est οὐδεχόμενος, mæsto vultu esse, mæroris nebula obductum vultum habere, demissis oculis & subductis superciliis esse. Præclarum illud est Isocratis præceptum ad Demosthenem, Ἐνδεχόμενος ἢ μὴ οὐδεχόμενος, ἀλλὰ οὐκ ἔστιν.

Affus-

Ἐμοὶ ἐπὶ θύγῃ, ἐπὶ φίλῳ ὄλῳ· ἡμεῖς, vel tale quid ἔχοντες, quale occini solet in morte amici. At ἀναιδὲς νόστος formulam usurpat in re tristi & acerba, quæ non nisi in re læta & fausta adhiberi solet; ἀναιδὲς νόστος. Bene versat, Bene versat, Quod felix faustumque sit. Ea formula utebantur Rom. bene scæpe gratia, cum publicum aliquod negotium aggredierentur; vel cum bene aliqui vovebant, ominabantur, & felicem precabantur successum, puta Magistratum incunanti, aut provinciam aut expeditionem aliquam suscipienti. Græci hoc brevi & rotunde, ἀναιδὲς νόστος dicebant; pro quo Herodotus ἐπὶ θυγῇ ἔχοντες bonis avibus; Demosthen. καὶ ναύα

ποιεῖται ἀγαθὴ τύχη. Plato *Sympos.* ἀλλ' ἀγαθὴ τύχη κατὰρχίτω φαίδρος, quod felix faustumque sit, incipiat Phadrus. Et alibi, Ἄλλ', ὃ κεῖται, τύχη ἀγαθὴ· εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτη ἔγω. Atqui, ὃ Criso, bene eveniat; si ita diis visum est, ita esto.

Ἀπολαμβάνων ἀργύριον ὀφειλόμενος, μέρτερας παραλαβὴν]. Alius hic character stupidi est, quod recipiens debitum testes adhibeat; & merus certe hic stupor est. Adhibentur enim testes cum pecunia creditur, non cum recipitur. Sane qui debitas pecunias solvebant, ut ostenderent se bonæ esse fidei, & alios invitarent hoc facto ad sibi credendum, testes advocabant, cum creditum redderent; & quidem plures, quam cum mutuum acciperent. Demosth. *contra Phorm.* ἵνα δὲ πε πάντες, ὅτι ἀνείζοντα μὲν μὲν ὀλίγων μέρτερον, ὅταν δὲ ἀποδίδωσι πολλὰς παρέχων] μέρτερας, ἵνα ὀφειλὴς δοκῶσι τῇ δὲ τὰ συμβέλλουσα, Homines cum debitum reddunt, multos testes assumunt, ut ostendant se esse bona nomina, & in contractibus bona fide agere: tum ut ne creditor aliquando inficiari possit se accepisse. At ille qui creditum recipit a debitore, cui bono testes advocet, quibus ipsi nihil omnino opus? merito itaque hoc a Theophr. inter stuporis notas recensetur. Nec satis intelligo quid velit Vir doctissimus in hunc locum, ubi ait hunc ἀναιδῶτον imitari stulte eorum morem, qui cum pecunias solvunt, multos bonæ fidei testes adducunt: nec enim solummodo eorum morem imitatur, nec tantum simile, sed omnino idem facit; multos scilicet testes advocat.

Ὅτι σίκκος ἐκ ἡρέων] Puerum objurgat, vigente hyeme, quod cucumeres non emerit: cum intempestivi sint hi fructus brumali tempore, nec nisi æstate vel autumnino parabiles sint. Hinc Σίκκος ἐκ χειμῶνι, Cucumeres in hyeme, παρρημιῶδες dicere licet de re absurda & intempestiva. Sed & proverbium ab hoc fructu desumptum reperio apud Athen. lib. 3. ex vetere poeta, Τὸν σίκκον τερόμενα γύναι τὰν χλαμίδα φραίν, Cucumere vescens, mulier chlamydem texe; cujus parcemix hunc sensum assignat Chiliastes, Ne sedentariæ operæ, h. e. textrinae, tuique muneris obliviscere mulier, cum pepones ciborum delicias mandis. Sumit enim σίκκον in carmine illo proverb. pro cucumere pepone, quem Aristoteles alicubi σίκκον πίποντα vocat, & Galen. conjunctim σικκοπίποντα vulgo (ni fallor) a melon, aut muskmelon: alioqui certe nescio an cucumeres adeo in deliciis sint, vel etiam olim fuerint. Sed hæc dipnosophistis relinquimus, τοῖς περὶ ταῦτα δεινῶς. Mens igitur illius adagii & sententia hæc est, Εἰς ὃ mulier delicate & opipare vescaris, nihilominus textrina tua operam dare memineris. Quod profecto quale sit non intelligo; putavi ergo aliquando hunc sensum esse, Τη, ὃ mulier, qua cibo vili & parabili per inopiam vesci cogeris, fac pensum tuum, & textrinam urgeas, ut sic manibus victum quaras: juxta illud Patris poetarum,

---Ὡς τελαλῆα γυνὴ γερνῆς ἀλκιῆς.

Ἡ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἰσὶν ἀμφοῖς ἀνέλκας

Ἰούζου, ἵνα παῖσιν ἀεικία μισθὸν ἄρῃ].

ut sibi suisque liberis vilem mercedem, vilem cibum (qualis est cucumis

mis) *promereatur*: sed alia certe, eaque longe elegantior, istius proverbii sententia est, quæ ad hunc locum Theophrasti illustrandum conducatur. Intet rusticos enim jactatum fuisse id adagium videtur, eoque monebant instare jam hyemem, siquidem non nisi vergente anno, & præcipitante æstate, cucumeres edules & maturi sunt. Hoc igitur dicto admonebantur mulieres, quarum opera vestes olim confectæ, ut cum erit maturus ὁ σίκυρ, de hyeme instante cogitarent, & parandis familiæ hybernis vestibus; cujusmodi est læna, Gr. χλαῖνα, quæ hyemale indumentum, quasi χλαῖνα, a χλαῖνω, calefacio, quod ab hyerno frigore defendat. Ita sapiens illa fœmina in *Proverbiis* Salom. 31. 21. *Non timet familia sua a nive, nam tota familia ipsius vestiisurpanulis duplicibus*, adeoque adversus hyemem probe armata incedit. Cucumeres, & pepones, & ejusmodi, non nisi affecta æstate esui usuique sunt. Cum ergo edis cucumerem, para te contra hyemem, densas & villosas vestes compara, h. e. τὸν σίκυρ- ἔχει, cui affine illud apud Suidam, Βαῖν ἢ κὰν διπλῆ, ἢ ὡς χειμῶνι ἀγαθόν, Βαῖα, h. e. vestis crassa & coriacea, ἔχει in æstate, ἔχει in hyeme bona est: nec abludit illud Hesiodi,

Οὐκ αἰεὶ θύει ἱερῆται, ποιεῖδ' αὖ καλὰς,

Namque æstas non semper erit, componite nidos;

quo admonemur, in æstate, præsertim inclinante, parare adversus hyemem, in pace adversus bellum, in tranquillo cœlo adversus tempestatem nos armare. Demophilus Similit. Pythag. "Ὅσοι οἱ ὦ ἀνδρῶν πλείοντες, ἢ τὸ πρὸς τὸ ἀτυχίαν ἱτοιμίζουσι βουήματα. Σίκυρ jam maturus, ergo signum est vergentis ætatis, sed non præsentis hyemis: ut stolide prorsus & insulse, & pro cerebro suo, fecerit ὁ ἀναιδὴς, qui brumam siydere cucumeres requisierit. Σίκυρ unum ex iis vocabulis, quæ ex δύο ταυτοσήμων λέξεων componuntur, ex duobus vocibus synonymis: qualia sunt γήπεδον & δαπέδον, ex γῆ & πέδον ὁμοῦ καὶ σύνθεσιν, ex ἔρα & γῆ, ἔρα, proprie γοργία: ex κείως & γυνῶς, κροίον, ὡς in ἡ' ex πρῶ & ἄλμυρ, πρῶ & ἄλμυρ, ἔρα, & βῶν, δόρυ, a ῥόν & κτείνω, ῥονκλονεῖν: ex ἰκίω & δόρυ, ἰκίω, est enim animal ζήτηκόν & ὀρμητικόν, ex σιδή & ἰ. e. ὀρμητὶ & σιδή, σικῆ, quia cito crescit hic fructus, & ex iisdem (inquit Eustathius) ὁ σίκυρ per metathesin, quasi σικῆ, quia planta est ὀρμητικὴ, & late se diffundit, & folia spargit in cucumerario. Ideo autem in hoc nomine fit transpositio vocalium: & σ. & σίκυρ potius scribitur quam σικῆ, ne videlicet affinitatem aliquam videretur habere cum σικῆ. Eustathius ad Odyss. P, ὡς περ ἡ σικῆ παρὰ τὸ σικῆ ἢ σικῆ, ὅπερ ὅτι ὀρμητὶ. ἔτω κατὰ τὸς παλαιὸς ὁ σίκυρ, ἔτι γὰρ καὶ ἰπ' αὐτὸ τὸ σικῆ ἢ δὲ τὸ ἀσυνέμπτωτον ἵνα μὴ καὶ τὸ σικῆ σικῆ ὁμοιοῦται π.

Τροχὸν] *Currere*, a τρέχω *curfus*, nam τροχὸς est *rota*. Pueros cursu diligenter exercebant veteres, Gr. imprimis, h. e. τρέχον seu τρέχον. Unde Gr. *trochum* vocat Horat. loco illo notissimo; seu Gr. *trocheas trocho*, seu *maris vetita legibus alea*; ubi nonnulli intelligunt per trochum τρέχον, ἢ βέμιν, h. e. *turbinem*, lusorium illud instru-

E c

mentum

mentum, quod pueri flagello circumagunt, cuius ludi meminerunt Virgilius & Callim. *epigram.* x. Alii, & ni fallor rectius, per trochum eo in loco rotam potius; & certe pueri in Gr. rota se exercere solebant, atque hoc proprie est *τροχός*, *rota*; & difficile (opinor) fuerit exemplum afferre in quo Gr. vox *τροχός* ponitur pro turbine luforio, seu buxo illo versatili, quod pueruli scutica circumgyrare solent: *trochus* igitur in illo loco Horatii est *rota*, ut & in illo akero; *Indolensque pila, discus, trochive quiescis*. Pueros in Gr. rota exercuisse certum est, & parum abest quin existimem, id genus exercitii Theophrasto per *τροχός* designatum hoc in loco, rotam scilicet scutica circumagere: nisi quod a *τροχός* *rota* non dicatur *τροχός*. sed *τροχός*. *Trochός* est *currere*, a *τρέχω* *cursus*; *τροχός* *rota torquere*, & *τροχός* *rota*: nam (ut hoc obiter adjiciam) triplicem usum rote observavi apud Antiquos (præter communem illum qui in curribus & plaustris obtinuit, atque etiamnum obtinet) ad ludum seu exercitium, ad torturam, & ad tritram: & sic rota erat, vel luforia, vel tortoria, vel trituratoria. De rota quæ erat genus tormenti, *ὄργανον βασανιστικόν*, frequens mentio apud auctores, tam profanos; quam Ecclesiasticos; apud hos de suppliciis & tormentis martyrum, apud illos de pœnis malefactorum. At de rota pro instrumento tritrandi non legimus (quantum memini) nisi tantum in sacra pagina, *Isaia* 28. 27. & *Prov.* 20. 26. *Dissipat improbos Rex sapiens, dum convertis super eos rotam*; ubi tamen controversum esse video inter interpretes, an rota trituratoria, per metaphoram, an potius tortoria, sine metaphora, intelligenda sit. Septuagint. *ἡ βασιλεὺς ἀντὶ τοῦ τροχίου*. Res interim eodem recidit, & inter omnes convenit, de sensu loci, viz. *Rex sapiens perdit impios & extremo eos supplicio affuit*. Sed nolo hanc rotam diutius perverere, neque versare. *Trochός* pro *basanistikós*, h. e. pro *rota torquere* dixit Philof. 8. *Eth. Nicom.* c. 13. *Οἱ δὲ τὸ τροχόειμον, ὃ τὸ βασανιστικόν, μέγαλον πολεμικόν, ἀδαιμόντα ἐδουλοῦσι τῷ, ἢ τῷ ἀγαθῷ, ἢ ἰσχυρῷ, ἢ ἀκαρδίῳ, ὅθεν λίαν.* Illi vero quietiam eum qui in rota cruciatur, &c. Stoicos viz. intelligit, quorum hoc peculiare dogma erat, sapientem vel in tormentis beatum esse.

Trochός est *curro*, idem quod *τρέχω* Xenoph. *Hellen.* 7. *ὃ τὸ τρέχειν παρὰ τὸ ἵππον, ἢ τὸ τρέχειν*. Et K. Π. *ὃ ἂν τρέχειν ἵππον*. Sic in Epigram. illo audacis hyperboles in pigrum quendam, qui cum aliquando in somnis cucurrisset, noluit amplius dormire, ne forte iterum curreret, *Antholog.* l. 2. *Τίς, εἰς ἡμετέρας.*

*Τὸς νυκτὸς τροχάσας ἐν ὕπνῳ ποτὶ Μάρκον ὁ ἄργος,
Οὐκ ἔσ' ἐκείμην, μὴ πάλι περ τροχάσῃ.*

*Cum semel in somnis Marcus piger illo cucurrisset,
Ne rursus currat, dormire haud amplius audeo:*
nec minus prodigiosæ audaciæ & illud est quod ibi præcedit, quod & ob affinitatem huc apponere non gravabor,

*Εἰς φυλάκην βαρύνεις ποτὶ Μάρκον ὁ ἄργος ἡμετέρας,
Οὐδὲν ἱξάσῃ, ἀμελόρησθόνον,*

quod sic quomodocunque verti.

*Cavere conclusus Marcius piger ille, facetur
Cadem sponso sua; quippe illum excire pigebat.*

Pro *πρωχέων* in carmine dicitur potius *τερχέων* atque ita Homerus, *Odyss.* O.

Παῖδα γὰρ ἀνδρὲς ἴθι' οὐ μὲν ἄρα ἀπὸ πάλαι,

Ἐρμῶν δὲ πῶς ἄρ' ἐπερχέωντα δέχεται,

puerum currentem foras, h. e. puerulum qui jam per se & suo Marte incedere, & ambulare, & currere possit: quanquam & conjunctim ibi legatur *ἀμπερχέωντα* jam alioqui extra compositionem Homero magis poeticum est *τερχέων*, cum ω.

Οἱ δ' αὖ μὴ πρωχέων, εὖ δ' ἤ κλισίῳ πόδας αἰ.

de equis gressum glomerantibus. A *πρίχῳ* *πρόχῳ*, *τερχέων*, & inde *τερχέων*. Notetur ergo hæc *reg.* Multa verba circumflexa secundæ conjug. formata a verbal. præter. med. habentibus ω in penult. faciunt ex se alia verba *πεινικώτερον*, per ω. ut α *ερίων*, *ἰσέρων*, *σερφόν*, *σερφίον*, *σερφάων* α *νίμω*, *νίνομαι*, *νέμω*, *νομέω*, *νικέω*. (*Νοίμηναι* δ' ἄρα παρ' ὅτι.) α *πάλω*, *πίπλω*, *πύλω*, *πύλω*, *πύλω*, *πύλωμαι*, *πύλω*, & *πύλωμαι* α *τρίπα*, *τίτροπα*, *τρίπῳ*, *τρίπῳ*, *τρίπῳ* α *πίπα*, *πίτομαι*, *πύλω*, *πίπλω*, *πύλω* (uti dicitur *αἰθρία* ποτὶ *μαρμα* volantis, apud poet.) *πύλωμαι* & *πύλωμαι* (λίδος *πυλῶντο* θυμῶν). Sic ergo α *πρίχῳ*, *τίτροπα*, *τρίπῳ*, *τερχέων*, & *τερχέων*— *μεινυχέων* ἵπποι *ῥίμῳ* μέλα *τερχέων*— pro quo in soluta oratione est *τερχέων* uti hoc in loco.

Εἰς πόδας ἱμβάλλειν] Putavi aliquando legend., *εἰς σκοπὸν βάλλειν*, & hoc non male congruit cum eo quod præcessit: ut tertium hoc sit exercitiū genus, ad quod *ἀναιδῶν* iste filios suos hortatur, imo cogit, atque compellit, *εἰς σκοπὸν βάλλειν* nam & sagittaria olim se exercuisse juvenes, constat ex Homero aliisque. Sed quum refragantur exemplaria, non ausim contra codicum fidem atque auctoritatem quicquam mutare, præsertim cum ex recepta lectione sensus non incommodus erui possit. Quanti enim stuporis, quantæ stoliditatis hoc est, filios nimis recreationibus *εἰς πόδας ἱμβάλλειν*, cogere viz. eos, lucta, & cursu, aliisque id genus exercitiis uti, usque ad lassitudinem & defatigationem! Docet nos experientia, quam *ῥῶνι* & *προκλῖν* sint adolescentes ad *συναπνέειν* has *γυμνασίας*, ut non opus sit eos huc invitare, nedum *ἀναγκάζειν*, quod hic facit *ἀναιδῶν*. Plane equum in planitiem, qui puerum in hanc palæstram;

Τί με ἀναιδῶντα ἢ αὐτὸς ὀτρύνεις;

ac si non sponte satis insaniant.

Parce, precor, stimulis, & fortius utere loris.

Qui licitis & honestis recreationibus in totum abstinent, præsertim qui exercitia corporis nimis quam par est diffugiunt atque averfantur, in lubrica & tenera hac & juvenili ætate, haud facile sane reperiuntur. Οἷος νῦν βεβῶσι εἰσι, qui vitæ solatiis & voluptatibus sibi penitus interdiciunt (quales, sensu Aristot. *ἀναιδῶν* sunt) & *πᾶν γένος*, ut inquit ille. *Ἀναιδῶν* igitur hujus hominis (h. e. stupor atque insulstitas) in duobus cernitur; in eo quod *ἀναιδῶν*, cogit atque compellit

pueros suos lucta, & cursu, aliisque ludis se exercere, quod certe nihil opus, cum ipsi (ut in ea ætate sit) ad hujusmodi exercitia satis superque proclives sint; deinde quod *eis κόπος ἡμάρταν*, modum eos excedere hac in re facit, iisque fatigationem & lassitudinem creat quod certe minime fieri debet: qui usque ad lassitudinem se exercent, & ludo se fatigant, pervertunt naturas rerum, dum ex melle fel faciunt, & (ut nos vulgo loquimur) ex voluptate molestiam creant. Ideo *ad ruborem, non ad sudorem*, aiunt medici. *Σωματικὴ γυμνασία parum prodest*, inquit Apostolus; imo multum nocet, si vel immoderata, vel intempestiva: Exhaust vires, consumit spiritus, obtundit ingenium, animum enervat, & debilitat membra. Corpus hoc modo terere, quam inimicum sit sanitati corporis, docebunt nos medicorum filii, & tempus hoc modo terere, quam noxium sit salutis animæ, docebunt nos Ecclesiæ patres, Theologi. Sed profecto Theophrastus, quanquam ejus nomen Theologum sonat, non tam altum sapuit, sed corporis tantum sanitatem respexit; cui quam infensa sit fatigatio, & lassitudo membrorum, ex nimia exercitatione proveniens, docuit cum præceptor Aristoteles, cujus hæc verba sunt, de aurea mediocritate, 2. *Ethic.* 2. τὰ τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσιον, καὶ τὰ ὑπολείποντα, φθαίρει τὴν ἰσχυρίαν. -- τὰ δὲ σύμμετρα καὶ ποιεῖ καὶ αὔξει καὶ σώζει. Juvenibus (præsertim Literarum studiosis) lassitudines corporis, ex nimia exercitatione contractas, maxime inimicas esse testatur gravissimus auctor Plut. aureo illo libello *π. π. α.* "Τῶν καὶ κόποι, καὶ θήματα πολέμοιο. Denique Clem. Alex. (quem huc etiam advocat Casaub.) *eis πότις στίβον ἡγῆται ἀρετῆς. ὅπως τὸ ὑπὲρ τὸ μέτρον ποιεῖν καὶ γυμνασίου, καὶ νοσητορίου. Κόπος* non est simpliciter Labor sed Lassitudo, molestia, fatigatio ex labore, a κόποςμαι, *tundor, vexor, laboribus & molestiis premor*: unde κατὰν laborare ad defatigationem usque, atque ita in N. F. κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ, & alibi. Notetur hic syntaxis *eis κόπος ἡμάρταν*, in lassitudinem conjicere. Multiplex usus hujus verbi *ἡμάρταν*, sed in hac syntaxi semper malum sonat, viz. cum transitive sumitur sequente hac præpos. *εἰς* (dico transitive, nam alioqui *ἡμάρταν* etiam intransitive, ut & *εἰσάμειν*, sine accusat. sequ. ut cum hostes dicunt *ἡμάρταν*, & *ἡμάρταν εἰς τὴν πόλιν*, h. c. *irrumperere, invadere; insuere, exonerare.*) Sed cum transit in accusat. personæ, sequente etiam alio accusat. rei cum præpos. *εἰς*, semper in deterio rem partem sumitur, & est *conjicere aliquem*, in morbum puta, aut periculum, aut infortunium, aut passionem, aut ejusmodi; ut *ἡμάρταν πρὸς εἰς ἀπώλειαν*, *εἰς ἀπώλειαν*, *εἰς ἀτυχίαν*, *εἰς νόσον*, *εἰς κίνδυνον*, *εἰς κακόν* uti hic *εἰς κόπος*, in lassitudinem. & Demosth. Ἀνδρῶν εἰς πρῶτον κακὸν αὐτῶν ἡμάρταν. Theon Soph. τὰς Τετάρτας εἰς ἀδουμίαν ἡμάρταν. Sed parco exemplis, quia passim occurrunt.

Φακὺ ἰψόν Lentem coquens. Ὁ φακός, & ἡ φακῆ, lens lentis, vulgo lentils; nonnulli sic distinguunt, ut φακός significet lentem crudam, φακὴ coctam. Schol. Aristoph. Φακός ὅστις ὁ ἀνέψυκτος φακὸς ὃ ἡ ἰψομένη. nescio tamen an hoc discrimen observetur apud auctores. Est quidem hæc leguminis genus satis vile & parabile, & non nisi ab infimæ sortis hominibus

hominibus in cibum sumi solebat: ut ergo φακὸν κόπτειν, *Lentem scindere*, proverb. est apud Gr. *de inani opera*, ὅτι οὐδὲ ἀννύτων (inquit Suid.) quia tam minutum hoc legumen est, ut vix secari possit; ita φακὸν ἰψαίν, *lentem coquere*, videtur etiam per adagionis formam dici posse, de vili, & tenui, & parco, & parabili cibo. Quem in sensum prius etiam proverbium accommodari trahique poterit. Cur de homine fordido, & avaro, & perparco non perinde dicatur φακὸν κόπτειν, ac κωμωποῖσιν, quamvis istum usum hujus proverbii nobis non indulgeant Gr. paræmiographi, tamen non video. Quibus lautior mensa & fortuna erat, lentem, utpote vile leguminis genus, fastidiebant; atque hinc factum proverbium de iis qui ex inopia in rem bonam emerferunt, & ex pauperibus divites facti fuerunt, *Ἐπειτα πλετὼν ἐκτὸς ἴδμεν φακῶν*, *Deinde dives factus non jam amplius lente delectatur*.

Jam dives factus vulgaria fercula temnit;

περὶ τοῦ ἐκτὸς ἴδμεν ἡμῶν ἀπαιτῶν κατὰ δυνάμιν, *verum antehac quidvis praepaupertate comedit*, uti sequitur apud Aristoph. qui auctor illius proverbii. Ὁ ἀδυνάτων ἰδιώτης λαχάνα (inquit Apostolus) etiam & ὁ πτωχὸς πρὸς rerum tenuitate contentus est oleribus, nec fastidit φακὸν ἰψαίν. Et certe solent auctores tum Gr. tum Lat. cum victum tenuem, minimeque sumptuosum, significare volunt, oleris nomen usurpare.

Nec modica prandere times olus omne patella.

Horatius, *Si pranderet olus patienter, regibus uti Nollet Aristippus;* cui vicissim ille, *si sciret regibus uti, Non pranderet olus, qui me notat;* h. e. non tam vili tenuique victu uteretur, scilicet Diogenes. Sed nolo jam de vili hoc legumine plura accumulare, ne quis illud etiam mihi occinat, *Mira de lente, δεινὰ σέβει φακὸς*, quod apud Gr. proverbio jactari solet, quoties quis de re parva magna & multa dicit: auctor Erasmus, ex Rodolpho Agricola.

Δις ἅλας ἐμὲ δάμων ἄβροτον ποῖσσαι] Mirum certe cuiquam videatur, homuncionem istum stupidum adeo, & insulsum, & insipidum. hac parte peccare viz. excessu & abundantia salis, cujus ne mica quidem sit in tanto corpore, & nihil dat, quod non habet. Sed ut animus ejus est in patinis, ita sal ejus & ingenium omne est in olla:

Quam stultus coquus iste sales bis spargit in ollam;

Et tamen haud ipsi est unica mica salis.

Putavit viz. δις ἡ τρίς τὰ καλά, adeoque nunquam nimis, quod nunquam satis; nunquam ergo ἅλας ὅτι ἄλός, quandoquidem illud δεινὸν divinum est, ut vocat Hom. & ὅσον ὅσον, ut Plutarchus. *An comeditur jusculum absq; sale?* Jobi 6.6. Septuag. οὐ βροθίσσεται ἀπὸ τοῦ ἄλός; pro ἀπὸ leg. suspicor ἀνέστη, h. e. *insulsum, insipidum, inconditum*, atque ita Symmachus juxta Hebr.

Κατὰ τὰς ἰσθμὸς πύλας] *Sacra porta*; ita enim loquuntur Lat. numero singul. quamquam Græci, saltem politiores Attici, numero multitudinis plerunque hanc vocem usurpant, idque ex Homeri imitatione, uti Vir magnus hic annotavit. Eustath. πλαθύντικὸς τὰς πύλας, ὅτι ἐκ ἰσθμοῦ ἰσθμὸς πολλὰ γέγραπται τῷ παλαιῷ, παρρημεύοντι, αἵ ἐ-
διποτῇ

ἀποτι πύλῳ λήγει ὁ ποιντὴς, ἀλλὰ πύλῳ. Et certe nunquam occurrit hoc nomen apud Hom. in numero singulari, sed in plur. semper. Ἰερεὶ πύλαι h. e. porta sacra, Athenis erat, qua ibatur Eleusinem ad Eleusinia, h. e. sacra Cereris celebranda: unde & *Sacra* appellata est. Sed profecto, & ut porta Ἰερεὶ dicta, qua exibant ad Eleusinia, ita via qua ducebant, Ἰερεὶ ὁδός. Suidas & Harpocr. Ἰερεὶ ὁδός, ἣν οἱ μύσται πορεύοντες ἀπ' ἀρεῶν εἰς Ἐλευσίνα. *Sacra porta* meminit Plut. in *vita Sylla*, de excidio Athenarū, αὐτὸς ὃ Σόλῳ τὸ μεταξὺ τῆς Πειραιῶντος πύλης καὶ τῆς Ἰερεὶς κατὰ πύλας, καὶ συνομιλιῶν. Sed profecto cadavera per *sacram portam* non efferri solebant: Illæ enim portæ, per quas mortui efferebantur, Ἡεῖαι πύλαι dictæ sunt, hoc est *porta sepulchrales*, ad Ἡεῖον, h. e. τάφον, monumentum, sepulchrum; unde κατ' ἑσπεριν, κοινοτάτην. Omnino igitur hoc in loco Theophrasti pro Ἰερεὶ πύλῳ legend. Ἡεῖας. Auctor Etymol. Ἡεῖαι πύλαι Ἀθηνῶν διὰ τὸ τὰς νεκρὰς ἐκφέρειν ἐκεῖ ὅτι τὰ Ἡεῖα, ὃ ὅρι, τὰς τάφους. *Sepulchrales porta Ath.* quia illic cadavera efferrentur ad τὰ Ἡεῖα, sive *sepulchra*. Nihil jam dicam de aliis portis urbis Athen. alii 10, alii 12, alii plures Athen. portas enumerarunt; erant Πύλαι κισσαίαι, quarum meminit Heliobius, πύλαι Θερμίδου apud Thucyd. πύλαι ἐκπαιδῆς apud Plut. & πύλαι μεδωτῆδος apud Paulan. & aliæ apud alios. Sed non aperienda est nunc hæc janua ad Archæologiam Atticam: tempus potius est, ut jam portam claudamus, & hoc caput Theophrasti, atque una etiam hunc Terminum.

Ὅσοι ἑμοὶ καὶ σοὶ γίνονται] Inapte etiam hoc, & insulse; est enim abusus formulæ, ut supra in Ἀγαθὴ τύχη. Certe & hodie apud nos rusticorum hominum insulitas atque inscitia in eo non parum cernitur, quod proverbialia dicta & communes loquendi formulas aliorum rapere & torquere soleant, contra receptum usum & consuetudinem. Videtur hæc proverbialis fuisse locutio, quoties quis ἀγαθὸν ἀγαθὸς rerum bonarum cumulum & copiam exprimere voluit; ut si quis quæreret, quot alicubi essent minæ argenti, aut quot pondus auri, aut quot vini dolia, aut agri jugera, vel quot modii tritici? Resp. Ὅσοι ἑμοὶ καὶ σοὶ γίνονται quam formulam ὁ ἀγαθὸς noster pro sua hebetudine de mortuorum numero stolidè admodum & inepte usurpat; ac si quæres, quot homines hac septimana mortem obierint in Metropoli, (nam & ibi numerus defunctorum hebdomatim initur, & in Catalogo recensetur, peste præsertim grassante,) respondeat aliquis, Ὅσοι ἑμοὶ καὶ σοὶ γίνονται. I would you and I had as many: quod profecto risum moveret, nisi de re tristi & luctuosa sermo esset.

CAPUT XV.

Περὶ Αὐδαδίας

AΤΔΔΔ] Est vitium ἐν ἡμετέροις, oppositum τῇ φιλίας. comitati, facilitati que sermonis, tanquam medio; & τῇ ἀριστίας, h. e. blanditiis, tanquam alteri extremo: ἀριστία & αὐδαδία, utrumque vitium in extremo est; ἀριστία qui omnibus placere studet, αὐδαδία nemini præterquam sibi, & cui nemo præterquam ipse; ut αὐδαδία idem sit quod ἀνυστία morositas, & αὐδαδία, ἀσπείριος, ἀσπείριος, σκληρός, σφοδρικός, morosus, severus, contumax, acerbus, asper, durus, pervicax, ferox. Αὐδαδία certe vulgo verterem surlineis; αὐδαδία proprie sibi placens, qui nemini placet, nec placere studet, præterquam sibi; ab αὐτῷ & αὐτῷ placeo, quam Etymologiam tradit Philos. in Moral. (citante Casaub.) τὸ αὐτῷ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ αὐτῷ καὶ τοῦ αὐτῷ αὐτῷ. Unum hoc est ex iis vitiis, quod ab Episcopo summover Doctor Gentium, Tit. 1. 7. αὐτῷ γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ αὐτῷ, ὡς οὐκ αὐτῷ αὐτῷ, καὶ αὐτῷ αὐτῷ, καὶ ἡμετέροις, &c. Oportet Episcop. incult. esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi persina- liter placens, uti optime Beza. Τῇ αὐδαδίᾳ plane contraria est co- mitas seu affabilitas. Vir comis & mitis & affabilis Gr. πρᾶος, ἡμε- τέρος, ἀγαθός, εὐμενής, ὁδὸς, ὡς πᾶσι δίδωται μιλίχῃ τῇ contra αὐδαδίαν, σκληρῇ, ἀσπείριος, asper, morosus, Nec visus facilis, nec dictu affabilis ulli, ut Virgil. de Cyclope; vel ut Homer. de suo Achille,

Οὐ γὰρ τι γλυκύδωμος ἀνὴρ ἦν, ἢ δ' ἀγαθόφρων

quem ille omnium mortalium εὐμενέστατον & αὐδαδέστατον fingit. In- signe αὐδαδίας exemplum habemus in Nabale illo Carmel. quem tan- quam vere φρονηματῶτα notat Scriptura, & hoc insuper charactere eum insignit; eum scilicet tam asperum & morosum fuisse, ut quis eum alloqui non possit. Unde Gr. Interpr. ἀσπείριος κριτικῶς 177, con- venienter ad ejus naturam, licet non ad veritatem vocis, est enim nomen gentile, nec mores & ingenium, sed gentem & familiam designat.

Aeschylus prom. vincto, Οἷδ' ὅτι τρεχέος τι καὶ παρ' αὐτοῦ τῷ δίκαιον ἔχον Ζεὺς. Π. ἢ τὸ δ. ἢ. ἢ. αὐδαδίας. Schol. πάντα διγίως αὐδαδίας πᾶσι, αὐτῷ ἰκνύσθαι ἀριστία, h. e. αὐδαδίας, αὐτῷ αὐτῷ.

Αὐδαδίας proprie ὁ αὐτῷ αὐτῷ qui sibi placet, sibi plaudit, mibi plau- do Ipse domi; qui sibi Suffenus est, ut unusquisque a natura est. Plut. alicubi αὐδαδία & αὐδαδίας simul conjunxit, tanquam synonyma. καὶ γὰρ αὐδαδίας, καὶ ἰπαρχίας ὁ χρεός, καὶ αὐδαδίας ὁ οὐχ ὁ οὐχ ὁ οὐχ cum tamen αὐδαδίας in meliorem partem ponatur a Philos. 4. Ethic. utpote μᾶλλον ἢ αὐδαδίας & αὐδαδίας, rigidus & severus veritate af-

sertor atque defensor, suum cuique tribuens, qui in neutram partem a veritatis norma deflectit; aliquando tamen, & quidem sæpius (ni fallor) in sequiore sensu ἀνδίκως & dicitur ὁ ἰδιονόμων, ἰχυρογνώμων, adeoque ἀνδίκως pertinax, consumtax, propositi tenax. Αὐδίκως igitur est μίση λίζεις, modo in laude, modo in vitio; at ἀνδίκως semper in vitio ponitur, nec unquam bono in sensu usurpatur.

Metaphorice rebus inanimis tribuitur, κατὰ χῆμα γλυκύτης & est ἰχυρὸς, σίρρος firmus, durus; Æschylus (ubi supra) Ἀδαμαντίνῃ νῦν σφλωὺς ἀνδίκῃ γνάδον Στίρρον δίαμπαξ πασσάλῳ ἱππάρμῳ. Adamantini cunei i. e. ferrei clavi ἀνδίκῃ γνάδον firmam, duram cuspidem Per totum pectus forisiter adige: ἀνδίκῃ γνάδον, τὸ ἀκρον τῷ σιδερεῖ ὕλῃ, inquit Scholiastes.

Porro ἀνδίκως in verbis & sermonibus præcipue consistit, adeoque Theophrastus vitium esse dicit ἐν ταῖς ὁμιλίαις, h. e. in congressibus & colloquiis: unde compos. ἀνδιδόσμου & apud Comicum in Ranis, ubi multis insignibus vocabulis, ac velut in hoc ipsum conquisitis & confictis, depingit hominem improbæ loquacitatis, ἀνθερπον (inquit) ἀγοιστοῖον, ἀνδιδόσμον ἔχοντ' ἀρχαίον, ἀκαρτὲς, ἀπύλατοι σῶμα· ἀπειλάωντον, καμπόφοκαλάρρημον· ubi ἀνδιδόσμον vocat hominem contumacis & confidentis & præfracti oris, qui omnia magnis clamoribus affecerat, nec cuiquam concedit.

Ἀπλῶεια] Crudelesitas, ferocitas, asperitas, σκληρότης & ἀπλῶς, σκληρὸς, sævus, atrox, crudelis: usitata vox, sed ratio & origo vocis non usque adeo nota, nec obvia. ἰδὲ, & ὑδὲ, & ἡδὲ, & ἐνδὲ, est mīsis, bonus, hinc e contrario ἀπῆς, & interposito ν, ἀπῆς immītis; sævus, crudelis, οἶνεῖ ὁ ἀπὸ ἀγαθότητος ὢν, procul a bonitate, vel clementia, remotus; (Contrar. est περὶ πλῆς, ὁ περὶ τῇ ἀγαθότητι ὢν) vel ut alii, quasi ἀπὸ αἰνῶ, procul a laude, ὁ ἀποδὲν τῷ αἰνῶδι, Etymol. (ut Bufiris a poetæ dicitur illaudatus,

Aut illaudati nescit Bufiridis aras;

illaudati i. e. ἀπλῶς, crudelis, qui procul ἀπ' αἰνῶ) vel denique ἀπλῶς, quasi ὁ μὴ ἡνίαις εἶκων, τυττῇ σκληρὸς, ἀπὸ μεταφορῆς ἧς ἵππων ἧς δυνάμιον, quasi effroenis, effroenatus, metaphora sumpta ab equis ferocientibus & indomitis. Nec obstat quod in compos. fit π pro φ, tenuis pro aspirata, ἀπλῶς pro ἀφλῶς, unde ἀφλωιάζω nam sæpe numero in compos. fit ἀντιστοιχίᾳ ψιλῆ eis δασύ, & δασύ & eis ψιλῶν, aspirata mutatur in tenuem, & contra tenuis in aspiratam. Aspirata in tenuem, ut ἀπληρώτης pro ἀφληρώτης, ab ἡλίῳ & ἀντῆλοις, pro ἀνδάλις: sunt autem ἀντῆλοις, vel ἀντῆλαι, δέρματα ἀπὸ τοῦ ὅψις ἧς ἵππων, δέρματα & umbracula, quæ contra solis radios obijciunt qui in sole versantur, τὰ χεῖρον σκιάς περὶ σκληρότητος τοῖς ἡλιαζομένοις σκιάδια, Fans, Canopies; sic ἀδύμπτω, per x, pro χ. & ἀμπεχίον, pallium, pro ἀμπεχ. ab ἀμπεῖ & ἔχω, & ἀμπεχω, pro ἀμπεχω sic pro ἀφλῶς, ab ἡλίῳ frænum, ἀπλῶς. Contra tenuis in aspiratam, ut a ἀνιδύς, festino, σφιδάινον, vehementer, acriter, festinanter; ab αὐτῶς & ἵπτα ἄρτια ἀνδίντης, pro αὐτίντης, i. e. αὐτί χειρ, ὁ ἱαντὼν βέλλων τοῖς ἵπποις, qui seipsum armis conficit,

conficit, ἀντιθέτω. ἴπτα enim sunt ὅπλα ἄρματα: id enim proprie est ἀντίθετος, ὁ ἐναντίος ἀπεναντίας, Etymolog. imo ἀντίος ἀπεναντίας, qui sua manu perimit sive alterum sive seipsum; & ita semper apud antiquos scriptores, quamquam apud recentiores longe alius hujus vocabuli usus obtinuit, viz. ut ἀντίθετος idem sit quod ἰσχυρὸς, διατίθετος, qui est sui juris, ἀντιθέτω, ἢ μὴ ἄλλω ἀπ' ἐαυτοῦ ὄν. & ἀντίθετος, potestas, auctoritas; & ἀντίθετος, auctoritatem usurpare, potestatem sibi sumere, in N. F.

Περίχρητά μοι μὴ παρέχε. Ne sis mihi molestus: phrasis apud Gr. usitatissima, περίχρητά παρέχων, negotia praeberere, h. e. molestiam creare; frequens etiam hæc loquendi formula, & qua passim utuntur homines διευκολοῦν ἢ ἀντιτίθετε, quoties quis eos compellat, quantumvis amice, & placide, & familiariter; solent enim ἀποσυμφαλίζων, amoliri, & excutere χαλκοῖς, κερταῖς, ἀτάρκτης ἱππίας, noli mihi molestiam creare, ne facessas mihi negotium. Hujusmodi hominem arrogantem, & insanientem, minimeque affabilem, Græci eleganter vocant ἀπερηγόρεον, ἀπερηγόρεον, & δουρίτευον. Cæterum tam solemnis hæc est Gr. formula, & tam frequens in ore fastuosorum hominum atque arrogantium, ut etiam Lat. poeta ipsa hæc Gr. vocabula retinuerit, ad similem ἀντιτίθετος insolentis cujusdam servi exprimendam; in comœd. Plauti *Casina*, Ol. *Fætet tuus mihi sermo*. Stal. *qua res? etiamne assas?* Ol. Enimvero, περίχρητά μοι παρέχης.

Προσφορμίδες μὴ ἀντιπροσέειπίν] Sape salutat, nunquam prior ipse salutat, immo nunquam refalutat; Sic eris æternum, Pontiliane, vale. Insignis hic character est τῷ ἀντιτίθετος, fastidire alloquentem, nec responso dignari. Notum illud Philof. 8. *Ethic*. Πολλὰς δὲ φιλίας ἀπερηγόρεον διέλυον.

Τί διεύκει] Quid invenis? dammandum scilicet in sua merce; ita sensum supplet Lat. Interp. ut sit elliptica locutio: sed duriuscula certe hæc phrasis videtur, ut τί διεύκει dicatur pro τί διεύκει μνηστὴς ἄξιον, aut ejusmodi: neque hic sensus omnino tam elegans est, nec ad genium Theophrasti, nec ad ingenium & indolem insolentis istius & morosi hominis. Existimo igitur longe alium esse horum verborum sensum. Res aut merces dicuntur διεύκειν τιμῷ, eleganti locutione apud Gr. quæ pretio distrahantur. e. g. Res aut merx aliqua, quæ tribus drachmis venditur, dicitur τρεῖς δραχμαὶ διεύκειν. Aristoteles alicubi, ταῦτες ἡ καλλίστη πρὸς χρυσίου διεύκειν τιμῷ, hujus præstantissima contra aurum venit; contra aurum pretium invenit: *Idæus Oras*. quadam, Κίερον γὰρ ἔστιν εὐκτατό, ὃ ἀνδρὶς, ἀγροῦν μὲν Φλυσι, ἢ τὰ λέντε ῥαδίως ἄξιον οἰκίας δ' ἐν ἄστει δύο τιμὴ μὲν μισθὸν φορῶσαν, πλεονέκων δὲ Λίμναις Διονύσιον, διὰ χιλίας διεύκειν τιμὴ ἢ τίταν, ἐν δὲ αὐτῇ ὄξυ, τρεῖς ἢ δέκα μνῶν ubi οἰκία διὰ δρ. est domus, quæ duobus drachmarum millibus locatur; quæ bis mille drachmas domino affert pro locationis pretio; atque ita interp. non male, 2 millia afferens. Sic hic τί διεύκει est quanti valeat, quid pretii mereatur hæc res? Honesti venditoris est candide & aperte eloqui & profiteri

fieri quanti sibi constet sua merx; debet ipse pretium dicere & statuere suis mercibus: non ab emptore querere ac seiscitari, *τί ἀξιόν*, aut quanti is dignum hoc vel illud existimet? captiosa enim fere & fraudulenta hæc questio est, vel etiam contumax & fastuosa. Ideoque superbus hic homo & contumax, *ἰσχυρόν*, merces suas quanti vendat indicare dedignatus, emptorem *αὐθάδης* & insolenter interrogat, *quanti valeant*, & *quo pretio omni digna sint*? alioqui venditoris est quanti vendat merces suas prius indicare, quam emptor pretium faciat. *Τί ἀξιόν* igitur ad verbum, *quid invenio*? h. e. quid pretium invenit? quo pretio digna est? quanti est? Eundem vel certe non absimilem hujus verbi usum videor mihi observasse in lingua nostra vernacula. Ita enim loqui solent de re quapiam, *it will find one bread, or find one book*; ex cujus scilicet valore ac pretio tantum conficere possumus, quantum ad emendos panes vel libros sufficiat. Hinc *ἀρκεῖ*, pro *lucro*. Sed & *ἀρα* aut *ἀλφν*, (verbum synonym. *τῷ ἀξιόν*) ni fallor, affinem huic notionem aliquando obtinet: ita enim exponitur illud poetæ *Iliad.* ☉

-----*ἐκπρόχουσι δὲ τοῖς ἔλεον.*

Verba sunt Lycaonis ad Achillem, qui ipsum antea captivum in Lemnum transmiserat, pretioque vendiderat:

καὶ μὲν ἐνέμενος, ἀνδρῶν ἄνθρωπος πατρός τε φίλον τε,

ἄλμυρις ἰσχυρόν ἐκπρόχουσι δὲ τοῖς ἔλεον,

centum boves tibi merni. h. e. centum boum pretium tibi invenit; h. e. centum boum pretio me vendidisti. Eustath. ad locum, *ἔλεον, ἔλεον* οὗτος ἀνέστης τὸ ἔλεον *ἐκπρόχουσι* ἔλεον γὰρ τὸ τοῖς *εργον*. *ἀλμυρις* τὸ ἐν τῷ αἰχμαλωτῶν αἰσθῶν. Hesych. *ἔλεον, ἀπὸ τιμῆς & ἀλφν, ἰ τιμῆς, ὅν ἰ ἀλφν*: ubi Steph. optime legit & corrigit *ἀλφν*, pro *ἰ ἰ. ἀλφν, τιμῆς, ἀλφν*, *ἀλφν* ubi tamen *τιμῆς* non exp. *honor*, uti idem Steph. sed *pretium*. Sic *Odyss.* O. 451.

ἔλεον καὶ ἀλφν ὅτι τὸς, ἰ δ' ὅτι ὅτι μωρίον ἄνθρωπον

ἔλεον, ὅτι παρὸντι πρὸς ἀλλοθεν ἀνδρῶν,

& alibi; — *hic vobis immensum pretium Inveniet, quocumque enim majestum vendideritis.*

Τιμῶν τὸ δὲ τὸν sc. vel τὸς δὲς, &c. videtur autem aliquid deesse ad sensus integritatem. Sacri quidem scriptores *περὶ τιμῆς*, vel *οἰκίας*, *εἰπὼς* pro *colere* aut *venerari Deum verum*; sic in N. F. verbo facile suppleto & intellecto ab iis, qui solum Deum adorandum norunt: at apud τὸς *ἔλεον*, qui non tam salubrem habuerunt religionis gustum, nunquam reperimus *τιμῆς* pro τ. ἰ δὲν vel δὲς, nec *περὶ τιμῆς* pro τ. ἰ δὲν vel δὲς. Mutilus igitur & defectivus omnino hic locus est. prout alii quam plures, pro dolor! in hoc aureo libello. Quid enim illud est quod sequitur in hac sententia, quod dicere solet *ἰ ἀνδρῶν, ἰ ἀνδρῶν* *διδόντων* etiam suspecta mihi hæc verba sunt: sensus enim profecto involutus & obscurus, si modo ullus erui possit. Quantum igitur divinatione & conjectura assequi valeo, dupliciter exp. licet

Τὸ ἐμβαίνειν] Ἐμβαίνειν vel ἐμβλῆσαι πῶς, est, περιεῖς ἐπιδεῖν τῇ κνήμῃ
 + πῶς (Eustath.) pede aliquem jacentem premere, quasi super aliquem
 ambulare, vel incedere. Significatio a Lexicorum Scriptoris parum
 animadversa, quæ Ἐμβαίνειν solum exponunt *introeo, adeo, conscendo*,
 & sic transit in accus. loci, mediante præpos. *eis*, ut ἐμβαίνειν *eis τῶν*,
eis ἀγρῶν, &c. sed aliquando etiam transit in dat. personæ, & est id
 quod diximus, *alicui pede inniti*, vel *super aliquem pedem figere*, vel
 etiam *pedem alicujus meo pede premere*; uti hic significare videtur.
 Cujus significationis auctor Homerus, sic enim loquitur non uno in
 loco,

---ὁ δ' ἔλξεν ἐν σάδοις βαίνων.

Τὸ δ' ἔγωγε ἐμβαίνων, δόρυ χαλκῶν ἔξ ὠπιδῶν
 Εἰρηοσύμῳ.

hinc ἐμβάς, δῶ, *calcens*, quia scilicet pede terimus & premimus, vel
 in quo incedimus, & ambulamus.

Ἀπόλλυσι δὲ τὸ τὸ ἀργύρεον] Theocritus --- Ἀπόλλω χ' ἔτ' ὁ μωδῆς.
 Periisse sibi credunt fordidi & superbi donatores, quicquid amicis
 impenderint; cum contra (ut optime monet Martialis)

Extra fortunam est, quicquid donatur amicis:

Quas dederis, solas semper habebis opes.

quas dederis saltem hilari, & prompto, & lubenti animo, porrecta
 manu, & exporrecta fronte; ἡ ἀγρὶ δότῳ ἀγαθὸν ὁ θεὸς δὲ ἀνδραγαθόν.
 At qui ægre & reluctanti animo beneficium dat, ἀπὶ χεῖρ + μωδῶν (ut
 ait Salvator) imo ἀπὶ λυσι + μωδῶν, *mercedem habet*, immo *merce-*
dem amittit, perdit & donum & doni gratiam, ἀπὶ λυσι δὲ τὸ τὸ
 τὸ τὸ ἀργύρεον idq; alio sensu quam intelligit αὐθαδὴς iste, contumax,
 & superbus, & superciliosus largitor. Perit gratia beneficii, si secuta est
 dantem poenitentia; si miserum se dixit, quod dedisset; si cum daret,
 suspiravit, vultum obduxit; perdere se credidit, non donare. Idem
 de creditore dici potest, si ægre & invitò credit: quo animo eum
 esse oportuit (inquit Martialis) qui Lino, deploratæ fidei debitori,
 decoctori cuidam, mutuatus fuerit;

Dimidium donare Lino, quam credere totum,

Qui mavult, mavult perdere dimidium:

perdit enim creditor quicquid malo debitori credit; ἀπὶ λυσι δὲ τὸ τὸ
 τὸ τὸ ἀργύρεον. Sed & is etiam beneficium perdit, qui ægre vel super-
 be dat; imo is perdit, qui dum dat, dicit se perdere;

Is donum perdit, qui dans se perdere dicit.

Egregie magnus ille Moraliū Magister, *Admonitio tedium facit, ex-*
probatio odium: nihil aque in beneficio dando vitandum est, quam su-
perbia: quid opus arrogantia vultus? quid tumore verborum? ipsa res
se extollit; detrahenda est manu jactatio. Non tantum ingratum, sed
invisum est beneficium superbe datum, Seneca. Contra illud beneficium
 gratiss. censetur, quod minimo dantis damno & dispendio constat;
 ut præclare Plut. δὲ γὰρ μόνον ἐλευθερεῖται ὁ ποιῶν χάρις, ἀλλὰ δὲ καὶ
 λαμβάνων ἡδύν, ὅτι τὰς ὠφελουῦντας ἐμγάλα βλάβησιν ἐμψύχων.

Περὶ

Προσπίπτει] Πταίω, & προσπίπτω, est προσκίπτω, προσκρίνω, allido, impingo, puta in lapidem, &c. Πταίω minus est quam πταίω, & tamen ab eo derivatur. Notetur ergo hæc reg. Multa verba in αἰω paragogicè fiunt a circumflexis: ut a πτω πῶ πτω, vel πτω πῶ, sic πταίω, *violenter cum impetu tundo, prosterno, prostrigo*, unde πταῖν *malleus*; à λῶ volo, λαίω, & per geminat. λαλαίω, & αἰαί, cupio; ab ἔγω, ὦ, ἐγώμαι, ἀγώμαι, *admiror, succenseo, invideo*; à κατάω, δῶ, καδῶ dissipo, dispergo; à κλάω κλῶ, κλαίω. Sic à πέτω cado, πῶ, πταίω. Propriè pes dicitur πταίον, vel προσπ. τῆς λίθου, vel αἰωὶς τῆς λίθου, *pes ad lapidem impingit*. Theocritus tamen per Hypall. lapis offendit ad pedem, impingit in calcem, Ἰδύλλ. γ. -- οὗτος τῷ ποτὶ νηανόφωιο Πᾶσα λίθ' οὐ πταίεισιν πρὸ ἀνδρὶ λίθων ἀείδει. quibus verbis mira inest venustas, & elegantia plane Theocritea; *h. e.* singularis λίθ' in scēm. πᾶσα λίθ' quod peculiare est, & observandum, nam alioqui λίθους in scēm. non nisi de lapidibus pretiosis dici solet.

καταγείσασθαι τῆς λίθου] Maledicere lapidi; Quod iste revera & ex animo facit, id nutrices fiste & simulate factitare solent, *viz.* lapidi male precari, quoties puerulus forte in eum offenderit, & se læset. Arrian. *Epictet.* Lib. 3. ὁ δὲ οὗτος ἐν παιδὶν ἡμῶν ὄντων, ἢ πέτρῃ, ἢ πρὸς προσπίπτεισιν ἡμῶν, ὡς ἡμῶν ἐν πηλῶν, ἀλλὰ τῆς λίθου ὄντος. τί γὰρ ἐποίησεν ὁ λίθ' ; At quod nutriculæ faciunt blandiendi studio, ut morem gerant, & palpum obtrudant puerulis, hoc ἀνδράδης iste ex morbo quodam & impotentia animi designat; cum debeat εἰσαυτῷ ἐν πηλῶν, ἢ ἐκ καταγείσασθαι τῆς λίθου. τί γὰρ ἐποίησεν ὁ λίθ' ; Impudens forte hic lapis fuerit, λέων ἀνδράδης, uti Homer. vocat non semel, καὶ ἡ γῆρας γλυκὺ τῷ ὄντι. immo non tam lapis iste ἀνδράδης, quam homo ἀνδράδης, superbus, & contumax, & morosus: facilè est offendere in lapidem, sed offendi lapide stultum est, imo caninum est; sed homo asperi & pervicacis ingenii, cane pejor & angue est.

Quid saxum infelix in te committere tantum,

Quid lapides potuere?

Certe qui lapidi maledicit, nā is ipse lapis est, vel lapide pejor; λίθους, imo ἡ λίθ' . Verum sic indoles & ingenium est hujus hominis, atque ita a natura comparatus est, ἀνδράδης, ferox, & asper, & insolens, Διὸς ἀνδρὶ τῶρα καὶ ἡ ἀνείπον αἰτίαν. *viz.* hoc est cum Xerxe ἀνδράδης τῷ illo ἢ φρονηλασίαν βασιλεῖ, flagellare ventos, & Hellepontum compedibus vincere. Monui jam ante, singulos hosce vitiosorum hominum characteres, quos hoc in libro habet Theophr. non procul abesse a proverbii, & cum levi mutatione παραμυθίαν usurpari posse. Adeoque hæc sententia καταγείσασθαι τῆς λίθου, *maledicere lapidi*, formam adagii facile induat, & dici poterit, de homine moroso, & sævo, & aspero, qui quemlibet, etiam infontem, convitio verberat, & maledictis lacerat; qui cuivis, etiam immerenti, maledicit, & imprecatur; nec abfimile est quod habet Chiliaft. *Canis lapidem mordens*; cum lapis non sit in causa, sed manus quæ projecit: quanquam ille alium sensum affert illius adagii. Sed non ini- rum si hic homo caninis moribus lapidem dicto mordeat, eique maledicat.

dicat. Sed & καὶ ἀγνοῦντι καὶ ἀλλή per proverbium dici potest de eo, qui convitia & maledicta & opprobria ingerit viro immoti & obstinati patientiæ, quoties unus maledicit, & alter non curat neque commoveretur, εἰς τὴν αἰώνιον ἡμῶν, vel Οὐκ ἔστιν οὐδὲν, sic αἱ ἱστορίαι εἰς τὴν ἀρετὴν. tum enim non inolegenter nec inamerito dici quis poterit maledicere lapidi; cui affine illud, *Lapidi loqueris*. Hujusmodi lapis erat Canis ille Diogenes, qui dicenti cuidam Πάμω ἐν καὶ ἀλλήντι 'ἀλλ' ἔγωγε, ὅς ἐστιν καὶ ἀλλήντι. Lactius in ejus vita. Apud eundem Antisthenes παρακαλεῖται καὶ οὐκ ἀκούσας ἀκούσας καὶ ἀκούσας μὴδ' αὖ ἐπὶ αἰδῶντι τίς βλάπτει. hominibus eos qui maledictis incessantur tolerare & patienter ferre magis quam si lapidibus quis pateretur: quod quid sit vix intelligo; nec percipio vires & acumen apophthegmatis, prout ea verba sonant, ac præ se ferunt: quis enim καὶ ἀλλήντι ἀδύνατον βλάπτει. aut qualis ea demum patientia est, qua quis maledicta paulo æquius sustinet, quam si lapidibus impeteretur? Equidem, si mea conjectura quicquam valeret, pro ἀλλήντι legend. putarem ἀλλήντι. Atque ita sensus illius dicti elegans erit atque perspicuus, παρακαλεῖται εἶναι ἐπὶ ἀλλήντι τίς βλάπτει, monent scil. homines maledicorum probris & convitiis non magis moveri, quam si lapis aliquis esset percussus gladio aut telo. Et certe viro patienti maledicere ac convitiari, perinde est ac καὶ ἀγνοῦντι καὶ ἀλλήντι. Sed hæc hæc hactenus. Ἀεὶ, ὅ, μὴν λέγει, preces vel imprecatio, divina; & inde forsitan Lat. ara, quia preces ad aram fiebant. At ἀγνοῦντι semper in meliore sensu, nec unquam pro καὶ ἀλλήντι, saltem apud Poetam, ut mirer quid in mentem venerit Lexicogr. cum pro exemplo sequentis significationis afferunt illum Homeri versum de Achille orante, Πάμω ὃ μὴταί φησιν ἰφθίμῳ χόρως ὀργῆναι, cum ip. ibi nihil aliud sit quam ὀργῆναι, ut Schol. nec enim Achilles matri suæ maledixit, sed ei supplicavit: ἀγνοῦντι igitur est precari, καὶ ἀγνοῦντι imprecari, maledicere, diris devovete. De syntaxi hujus verbi καὶ ἀγνοῦντι, observo aliam esse apud Homerum, aliam apud poster. Atticos. In Homero nunquam legitur hoc verbum sine duplici casu sequenti, dativo personæ, & accusativo rei; bis tantum occurrit in Hom. hoc verbum, & utrobique regit etiam accus. rei præter dat. personæ II. I. — πᾶσι δ' ἡμῶν ἀντὶ τῶν Πόλεων καὶ ἀγνοῦντι, συγχεῖς δ' ἱππικὰς τ' ἑστῆς μοι sc. Sic Od. T. Τὸ δὲ καὶ τὰς ὁρῶνται πᾶντος βροτῶν ἀλλὰ ὀπίσσω. & hæc quidem est nativa & primigenia significatio hujus verbi, καὶ ἀγνοῦντι τῷ καὶ ἀγνοῦντι imprecari alicui mala aut miseria: Sed οἱ ὕστερον Ἀθηναῖοι posterique Homeri καὶ ἀγνοῦντι τῷ vel τῷ simpliciter dicunt pro maledicere alicui, sine accus. rei, uti hic καὶ ἀγνοῦντι καὶ ἀλλήντι & sic semper apud Atticos, & οὐκ ὀργῆναι. solummodo cum casu personæ, eoque vel dat. vel accus. ut ἀλλήντι καὶ καὶ ἀγνοῦντι καὶ ἀλλήντι, & καὶ ἀγνοῦντι καὶ ἀλλήντι, utrumque in N. F.

Προσμένειν] Plus est quam προσμένειν, enim simpliciter exponitur opperiri, at προσμ. est diu & patienter expectare, προσμένειν, προσμένειν, expectando expectare. Προσμ. hic est cum accus. personæ & temporis, manere aliquem, opperiri, perflare: in N. F. cura dat. personæ, manere cum aliquo, alicui adharere, ἵκεας τῷ προσμένειν μοι & cum dat. rei, προσμένειν τῷ δέσποντι καὶ προσμένειν, I. Tim. 5. 5. permanet in supplicationibus & precibus. ῥῖν

[Πῶν εἰπὼν] Sententiam aliquam proferre: πῶν est celebre dictum
sive *sententia*, quæ profertur ex aliquo auctore & poeta; & πῶν εἰπὼν
est *canere* aut *recitare oblectationis gratia*. Ita enim antiquitus mos
erat in conviviis, uti notum est, & ut hic annotavit Casaubonus.
Aristoph. *Nub.* "Ἦσ' ἔξ Εὐγεμίδος πῶν ἡν, Cecinit ex Eurip. *sententiam*
quandam. Jam Homeri carmina non tantum in conviviis, sed etiam
in plateis & theatris publice decantari & recitari solebant; ita ut
præmia etiam iis assignarentur, qui majori cum gratia & decore ea
pronunciarent. Huiusmodi recitatores ἰατρίσται appellati, unde ἰατρί-
σται non solum est *carmina consarcinare*, sed etiam *recitare*, Hom.
imprimis versiculos: tanto Hom. studio flagrabant veteres. Cho-
reas & cantilenas comites fuisse convivii apud Antiquos, præsertim
Græcos, observatum jam antea non semel, — τὸ γὰρ τ' ἀναδιδύσκει δαίτης.
Quin & hodie mos est, apud homines saltem πολιτικούς & civiles,
disertationibus & colloquiis condire convivia: nec ab re dixit
vetus quidam poeta, Τρὶς πρὶν ἀπὸ τῶν ὅτι λέγουσιν πάντα νύχθ'. *Mensa absque*
sermionibus nihil aliud est quam stabulum aut præsepum mutorum &
brutorum animantium. Nec tamen probandus (opinor) mos ille ve-
terum sophistarum inter convivia rixantium, strophas & fallacias &
cornua sibi mutuo nectentium; qui nunquam ad cœnam accumber-
rent, quin pugnam Logicum contraherent, & inanes *Carapachas* &
λαγυρογίας congererent: unde poeta nescio quis παρὰ δὲ non illepide nec
im merito in eos torfit illum versum Homeri,

'Αλλ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δῖον, ἵνα θυμὸν ἄρῃς.

Alioquin autem ingenuos sermones, & acutas sententias, inter fer-
cula spargere, pro sale & aceto est, præsertim viris togatis; & ut
Plut. de sale Ὁ γὰρ ἑλῶν, optimum cibi condimentum, ὁ δὲ γὰρ opti-
mum condimentum fames & fama, *h. e.* rumor, aut sermo.

Ὅτι δὲν ἐν ἰσχυραῖς] Dulce est desipere in loco: Et monet Apo-
stolus χαίρειν μὲν χαίρειν. Et *Tempus est saltandi*, inquit Sapiens.
Nec sapientem cantare pudet nec dedecet, sed valde & multum can-
tare, καὶ δὲ δόξουσιν id enim temulenti signum & effectum facit poeta,
ut jam antea notavi: Ὅτι γὰρ τ' ἰσχυρὰν πρὸς ἀνδρῶν παρὰ δὲ δόξουσιν. Mos
erat cantare in conviviis, atque ita hunc locum supplet Lat. Int.
ἵνα, *cantare in convivio*. Apud veteres Græcos hoc non indecorum
nec inurbanum, quia usu receptum; quanquam hodie obsolevit hic
mos, ut qui inter epulas prorumpat in cantum, pro ebrio aut men-
te capto habeatur. Alioquin in rebus licitis & honestis & usu re-
ceptis *Κυματισμός* & *Κυματισμός* τὸς ἀλλοις. (*Tucca solet fieri, denique*
Tucca licet) nec solum licet, sed & forte expedit (prout nunc sunt
homines) & conducit ad vinculum vitæ civilis & humanæ societatis
conservandum: qui in omnibus Antipodes esse volunt, & ἔξ ὁμοίας
τὸς ἀλλοις βαδίζουσιν, etiam ἐν τοῖς ἀδυνατότοις, & dum alii cantant, ipsi plo-
rant, idque ἔξ ὁμοίας & de industria, & studio ἔξ ὁμοίας, certe non
video quomodo αὐθιγὰς ἢ ἀνυμνὰς (*consummata & innotescens*) cri-
men effugere possint.

CAPUT XVI.

Περὶ Δεισδαιμονίας.

Δεισδαιμονία-δουλία τοῦ τοῦ δαιμόνιον] Vox hæc δεισδαιμονία non semper eodem modo sumitur apud auctores. Aliquando in bono sensu, præsertim apud antiquos, δεισδ. idem est quod θρησκεία, religio; atque ita certe vox nihil aliud sonare videtur quam metum numinis: unde Hesych. δεισδαιμονίας exponit simpliciter φοβίαν, timorem Dei, vel deorum.

Primus in orbe Deos fecit timor.—.

Veterum ergo religio fuit δεισδαιμονία, h. e. metus numinis. δεισδ. proprie religio, cultus dei vel numinis; & nescio an aliud vocabulum extet apud vet. Gr. pro religione seu cultu Deorum (nam δούσκειν est etiam pro pietate erga parentes; & θρησκεία specialiter ab una gente, viz. Thracibus desumpta) & alicubi Plut. δεισδαίμ. vertit religionem; nam quod Cic. dixit, Omnium officiorum obstringi religione, id Plut. interpret. πάντων τῶν καθυπόβιων δεισδαιμονία ἵνα γινώσκῃ, atque sic δεισδαίμων est ἀπλῶς pius, devotus, frequens Deorum cultor. Etymol. δεισδαίμων ὁ βλάσκει καὶ δειλὸς τοῦ θεοῦ: & iterum δεισδαίμων, δεισιδής. Quin & vocem δεισδαιμονίας apud vet. Gr. in meliorem partem summi disertis verbis testatur idem auctor Etymol. Ἰστίον (inquit) ὅτι παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησιν ὅτι καλεῖται λαμβάνεται, παρὰ δὲ ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς ὅτι τὸ δεισιδής λέγεται ἡ δεισδαιμονία. nec desunt profecto, qui etiam in N. F. hoc vocabulum in meliori & molliori sensu exponunt: semel tantum in N. F. occurrit hæc vox δεισδαίμ. in abstracto; ubi, ni fallor, μόνον λέγεται est, saltem in favorabili sensu & molliore significatione usurpatur, Act. 25. 19. ubi Festus de Paulo, ζητήματα δὲ πῶς καὶ τὸ ἴδιόν αὐτοῦ δεισδαιμονίας εἶχε πρὸς αὐτὸν, quaestiones quasdam de sua superstitione, hoc est, de sua religione, habebant adversus eum; δεισδ. precise & absolute pro cultu divino, seu religione, qualiscumque demum fuerit: non enim in animo habuit Festus falsi cultus aut superstitionis Paulum insimulare; cum in tota illa oratione non tam accusare eum, quam defendere videatur; ut illius loci filium & scopum consideranti patebit. Suidas δεισδαίμ. βλάσκει καὶ τὸ δειλόν & mox citans locum Apostoli, Act. 17. 22. δεισδ. αἰνέει (inquit) τὸ θεοσεβές. & infra, δεισδ. θεοσεβής atque ita Cl. Beza in eundem celebrem locum Act. Apost. ubi Paulus ad Athen. Ἄν. Αθ. κατὰ πάντα αἰς δεισδαιμονιστὴς ὑμῶν θεωρῶ, omnino conspicio vos quasi religiosiores (h. e. Deorum vestrorum cultui præ aliis deditos, plus solito religiosos): Scio (inquit) δεισδ. solere in vitio pro δεισιδής i. e. superstitione poni, inter quam ἡ ἀσέβεια media est δεισιδής. Innuens sc. se hoc loco aliter sumere, viz. non pro superstitione, sed pro religione. Ergo δεισδ. vertit religiosos. Et certe δεισδ. in his verbis Pauli non poni pro δεισιδής, h. e. superstitione, sed in molliori sensu pro δεισιδής, h. e. devotione, seu religione, videtur non male colligi posse

posse ex verbis proxime sequentibus, *Διερχόμενος γὰρ ἐν ἀναδιανοῇ τῶν ἐκείνων ὑμῶν, ὅτε ἐν βουλήν ἐν ᾧ ἐπαγγέλλομαι, Ἄγνους Θεοῦ. Ὅν οὖν ἀγνοῦντες δουλεύετε, ἵνα ὑμεῖς ἡμεῖς ἵνα ὑμεῖς* quin aperte hic ait Paulus Athen. illud coluisse numen, quod ipse esset annuntiaturus, ut deinceps agnoscerent. — *ἀγνοῦντες δουλεύετε*. Et profecto Paulus, ut melius se infunderet in animos & affectus Athen. adeoque facilius eos ab idolomania sua ad verum Dei cultum traducat, videtur de industria eos blande & humaniter compellare, & molli vocabulo, & Euphemismo, & tenera manu eorum ulcus tangere: quod si, tanquam Boanerges aliquis, statim impetu in eos involasset, & in eorum idololatriam plenius buccis, γομφίᾳ καὶ ἀφ' ὧν, & aperto ore, detonasset, & declamasset, exulcerasset forte potius eorum animos, contraque se irritasset, quam ad fidem convertisset: utitur ergo malagmate quodam, & leni suasionē ingerit se in eorum pectora. Non ergo ait, *Video vos præ ceteris mortalium nimium quantum εἰδωλολατρείας vel ἰδωλολατρείας*, sed *διονδ.* quasi dixisset, *Video vos, o viri Athen. præ reliquis gentibus religionis vestra studio teneri, & præ ceteris omnibus, quos unquam vidi, hominibus Deorum vestrorum cultui deditos atque devotos: Animum quidem vestrum & propositum laudo, quod, pro modulo vestro luminis naturalis, pietatem præ reliquis & cultum divinum observetis: Utinam vero & religio vestra in rectum scopum tenderet, & in debitum objectum directæ esset, atque defixa: Quem vos ignorantes & cæco quodam natura ductu colitis, ut ex ara vestra comperi, quæ inscribitur A. Θ. hunc ego Deum vobis prædicō & annuncio, Deum vivum, Deum verum, creatorem cæli & terra, &c.* Atque hic genuinus sensus est loci juxta Cl. Bezam. Interim non ignoreo, apud posterior. Gr. præsertim Eccles. Script. *διονδαίμωνια* semper in pejorem partem & in vitio poni, quemadmodum & Lat. vox *Superstitio*; quæ antiquitus bonæ, aut saltem mediæ, significationis fuit. Testatur hoc non obscure Cic. I. de Natura Deorum; *Qui totos dies precabantur, & immolabant, ut liberi sui sibi superstites essent, superstitioni sunt appellati*; quod nomen patuit postea latius. Quanquam Ciceronianum hoc istius vocis etymon (nec immerito) reprehendit alicubi, Christianus ille Cicero, Lactantius: nam profecto, si hæc esset ratio hujus vocabuli, omnes fere mortales superstitioni forent; quotusquisque enim est, qui liberos sibi non exoptat superstites? Rectius ergo *superstitio* dici videtur, quasi *cultus superstitionum*: diluta enim est ratio & Etymologia hujus nominis, quam afferunt Neoterici quidam Theologi; quibus *superstitio* dicitur a *superstando*, quod non contenti revelatione verbi divini supra id quasi stamus. Ommino, *superstitio* proprie dicta nihil aliud est quam *cultus superstitionum*, dæmonum sc. aut spirituum, heroum, ac illustrium virorum post fata superstitioni. Sicut igitur in Roma Ethnica cultus dæmonum, & heroum, & hominum ἀποθανόντων. olim fuit, ita in Roma Christiana cultus Angelorum & Sanctorum hodie, est vere & proprie *διονδαίμωνια*, h. e. *cultus dæmonum* sive *dæmoniorum*: & *διονδ.* hoc modo sumpta parum aut nihil differt ab *εἰδωλολατρεία* & certe Hesych. pater Grammat. *διονδαίμων*, exp. εἰδωλ, *Δεισιδαιμων* (inquit) ὁ τὰ εἰδωλὰ σέβων, *εἰδωλολατρεῖς*

Cum igitur sit superstitio, vel cum veri Dei cultus præstatur falso numini, vel falsus cultus vero Deo tribuitur, prior est superstitio falsi cultus, posterior superstitio cultus indebiti: & quidem prior proprie est idololatria, *h. e. δεισιδαιμονία, superstitio*; posterior, non tam *superstitio* seu *δεισιδ.* quam *ἰδωλοθρησκεία, seu cultus voluntarius* dicenda est. Ideoque doctiss. Theologus J. Alstedius in *Lex. suo Theol.* vitium Religioni opposit. in excessu, non *δεισιδ.* sed *ἰδωλοθρησκείαν* appellat; & profecto quid aliud est *ἰδωλοθρησκεία, seu cultus voluntarius*, quam superstitiosus? Mirum quantum viget atque luxuriat in Ecclesia Romana, tum *ἰδωλολατρεία*, sive superstitio falsi cultus; tum *ἰδωλοθρησκεία*, sive superstitio cultus indebiti. Harum prior, quæ proprie est *δεισιδαιμονία*, maxime cernitur in adoratione Sanctorum, & Martyrum, & Angelorum; hic enim vere est cultus dæmonum, seu dæmoniorum. Atque hinc *διδασκαλίου δαιμονίων*, quæ obtinent in regno Pontificio, scil. *doctrina de demoniis, h. e. de Angelis, & Spiritibus, Sanctisque defunctis*; quemadmodum hanc phrasin contra communem interpretum opinionem & fulse explicat doctiss. Medus noster *ὁ μωραῖος*. Nec magis ab altera specie superstitionis, quæ est excessus in modo cultus, immunes se præstare possunt *οἱ Πανοβρυχτοὶ*; quorsum enim illa vasta & portentosa moles & nubes dogmatum rituumque humanorum, quibus veritatem religionis lucemque Evangelii infuscant. Pura religio casta matrona, non amat pompam, nec fucum, nec cultum meretricium. Merito ergo se abominandam præbet ac prodit meretrix Rom. quæ tot rituum faraginem, tot plaustra cæremoniæ in Ecclesiam invexit. At qualiscunque tandem hæc aberratio fuerit a norma religionis, & certe est gravissima, nescio tamen an *δεισιδαιμονία* sive *superstitio* vocari debeat; & ut libere dicam quod sentio, quanquam excessum hunc in modo religionis, seu cultum indebitum, recentiores Theologi superstitionis nomine onerare soleant; si tamen proprie loqui velimus, *ἰδωλοθρησκεία* potius dicenda fuerit, *h. e. cultus voluntarius*; *δεισιδαιμονία* autem, sive *superstitio*, non nisi *ἀνέργως* admodum & *καταχρηστικῶς*. Quid enim est *superstitio*, nisi *cultus superstitum*? quid *δεισιδαιμονία*, nisi *δῖος* seu *δαίμων* seu *τὸ δαιμόνιον*; uti hic vocem explicat, simul & rem definit Theophrastus. Atque ita in loco illo *Actuum* supra citato, vox *δεισιδ.* si omnino sequiori sensu sumenda sit, idem sonabit quod *ἰδωλολατρεία*, ita ut vitium designet, non in modo, sed in objecto cultus. Respicit enim vocem *κατεῖδωλοι*, quæ paulo ante præcedit in eodem *cap.* *εἶδε κατεῖδωλοι ὕσαν τῇ πόλει, vidit idololatriæ deditam civitatem*: ita, *ὅπως ὑμεῖς δεισιδ.* video vos plura idola, plures Deos, aut Dæmonas colere quam alios Gentiles, vel majori affectu ac devotione vos colere Deos vestros, magis deditos & devotos cultui & religioni quam alios; qui quidem ardor atque affectus neutiquam esset reprehendendus, si in scopum ordinatus rectum. Et certe quam *δεισιδαίμων* fuerint præ aliis Athen. & quasi zelotæ in religione, tum Attici scriptores passim testantur, tum causa & poena Socratis, Ethnici illius (ut ita dicam) Marty-

ris. De hoc vocabulo *δαίμων* seu *δαίμωνιον* jampridem observatum id a viris doctis est, apud Ethnicos semper in meliorem partem sumi, pro *fortuna*, aut *genio*, aut *bono spiritu*, aut *Deo*, aut *heroe*; at in malo sensu pro *damone*, aut *malo spiritu*, non nisi apud Ecclesi scriptores usurpari. Apud Hom. certe *δαίμων* & *Θεός* sunt voces synonymæ, quod ex infinitis locis ostendere liceret, si omnino opus esset; in uno tantum poetæ loco *δαίμων* poni videtur pro *sors*, vel *fatum*, vel *fortuna*, *infortunium*, *μοῖρα* Il. 9. πᾶσι τοῖς δαίμονα δῶσω, prius tibi *infortunium dabo*, i. e. *δαίμονα καὶ δῶσω*, Hesych. *malum fatum*. Apud Hesiod. *δαίμονες* sunt *semidei*, *heroes*, *dii minorū gentiū*, ἀνθρώπων ἀποδιδόντες & sic apud alios antiquiores Gr. *δαίμων* modo est *genius*, modo *heros*, modo *fortuna*; nunquam vero *daemon*, aut *spiritus malus*; nec unquam in deteriori sensu positum hoc nomen reperiemus ante Christum natum, in ullo Gr. auctore, quantum opinor. At statim a Christi temporibus degeneravit hæc vox, & pro *spiritu malo* vulgo usurpari cœpit, præsertim apud Christianos scriptores, ita ut pristinam significationem jam prorsus amiserit; tantum valet consuetudo & usus, *Quem penes arbitrium est*, &c. Et sic *δαίμων* in N. F. semper in malo sensu pro *diabolo*, *hoste illo humani generis*, qui est πῶτος τὸ πονεῖν, *malus ille spiritus*: quanquam etiam *δαίμωνιον* in eodem Testam. est *μῖση λέξις*, & aliquando sonat in melius, & ponitur pro *Deo*, aut *semideo*, aut *heroe*, aut *spiritu*, aut *angelo*, quemadmodum ex variis locis ostendit vir doctiss. jam supra laudatus. Unum tantummodo locum adducam, viz. ex 17. illo Cap. *Actorum* vers. 18. οὗτος ἐστὶν δαίμωνιον καὶ σαρκὸς ἄνθρωπος ἢ verba sunt Athen. philosoph. de Paulo, *videtur peregrinorum Deorum annuntiator esse*, non *Dæmonum*, sed *Deorum*. Priusquam ab hoc nomine *δαίμων* discedam, duo præterea libet annotare, unum de ejus etymologia, alterum de ejus usu in compositione, quandoquidem est vox πολὺνη. Cl. H. Grotius ab Oriente hanc vocem arcessit; cujus hæc verba sunt, *Annot. in N. F. Apud Gr. media est vox δαίμονος* & quidem, ut arbitror, initio in partem meliorem usurpata; non ex Græc. orig. quod sint δαίμονες, sed ex Arab. potius *دائم*, hæc ille. *دائم* certe Arab. est *durare*, *permanere*; unde particip. *دائم* durans, *permanens*; inde *δαίμων*, *Θεός*, quia durat in æternum: acuta sane & plausibilis etymologia. Alii (inter quos Vir doctiss. qui eruditum nuper Commentarium edidit *De orig. & causa temp. mal.*) ab Heb. fonte hoc nomen derivant; viz. vel a *דם* sanguis, quia sanguine placantur manes, & *dæmones*, & *Dii gentium*; vel a *דמה* similem esse, quod *Dii Gentium idola* sint, & simulachra; vel a *דמ* stercus, quia *dæmones* sunt *Dii stercorei*; unde *דמ* ob eandem rationem, a voce *דמ* ejusdem significationis. Ingeniosæ quidem hæc conjecturæ sunt, nec inficias eo quam plurimas voces Gr. ab Oriental. linguis petitas & mutuatas esse; nondum tamen mihi persuadere possum, hanc vocem extraneæ originis esse, nec in Græco solo natam. Acquiesco igitur in communi illo etymo, quod afferunt Gr. Gram. (nec fingunt omnia Græci) ex Platone in *Cratilo*, viz. ut *δαίμων* dicatur quasi *δαίμων* omniscius, si *Θεός*, *Deus*; multi-

multiscius, si *dæmon*, aut *πιδίμα πονηρόν*. Non occurrit quidem *δαίμων* pro *δαίμων*, *peritus*, *sciens*, *ὑπερδαιμων* legitur tamen *αἰμων* pro eodem, quod per *aphæresin* pro *δαίμων*, si Etymol. aliisque Gram. credamus. *Δαίω* est *disco*, *μαρταίω*, vel *scio*, *γινώσκω*, unde *δαίμων* (inquit ille) pro *δαίμων τις ὅν, ὁ πάντα ὑπερδαίμων* ἢ *γινώσκων, ἢ φρασίς* τῆς *δαίμων*, --- *αἰμων* *θεός*. Jam, de usu hujus vocis in compositione, 2. reg. observo. Vox hæc *δαίμων* in plerisque compos. habet significationem τὴν τύχης *fortune*, in pauciss. τῷ θεῷ *Dei*, aut *numinis*, aut *spiritus boni vel mali*; ut *βλυχῆς, δυσυχῆς, βυδαίμων, δυσδαίμων, ὀλκιοδαίμων, κερκιοδαίμων, βαρυδαίμων, ἰχθυοδαίμων*, quæ omnia significationem habent *fortune*, vel *prosperæ*, vel *adversæ*; & nescio an ullum extet compos. ab hac voce apud antiquos & Ethn. script. habens significationem *Dei* aut *numinis*, præter hoc unicum *δυσδαίμων, metuens numinis*. Igitur, si unquam in ulla alia compos. *δαίμων* habeat notionem *numinis*, aut *spiritus*, puri vel impuri, apud Ecclesiast. tantum scriptores eam obtinet, non apud Ethnicos. Sic legitur *φιλοδαίμων, demonum amans* vel *dem. cultor*; sed apud Greg. Naz. *κεκοδ. cecodemon, spiritus malus*, vel *impurus*. Sed tantum apud sacros scriptores, nam apud Atticos cæterosq; antiquiores & puriores Græcos *κεκοδαίμων* est *miser, infelix*; & apud Aristophanem *τελοκεκοδαίμων, ter infelix*. Duo tantum restant vocabula eleganter composita, *κοιλιοδαίμων* & *κορδαίμων*, in quibus (si Lexicogr. saltem credimus) *δαίμων* est *Deus* vel *numen*. *Κοιλιοδαίμων* (inquiunt) est, *cujus venter est Deus*; extat hoc vocabulū apud Athen. lib. 3. in versu quodam Eupolidis veteris Comici, ubi poeta eleganter appellat *κλάκας (parasitos) κοιλιοδαίμονας*, quod etiam Cl. Casaubonus sic interpretatur, quasi *κοιλιοδ.* dicerentur gulæ proceres & parasiti, quod viz. eorum *Deus venter* esset, quemadmodum loquitur Apostolus, *ὅν ὁ θεὸς ἡ κοιλία*. At pace tanti viri dixerim, ne in hac quidem compositione vocem *δαίμονα* hanc significationem obtinere existimo; putarem potius *κοιλιοδαίμονα* proprie dici, qui summum bonum, spem & fortunam, & felicitatem omnem in ventre collocat: atque hoc optime convenit cum voce huic synonyma *ὀλκιογάρων* quo epitheto parasitum alibi ornatur idem Dipnosophilista; *ὀλκιογάρων*, & *κοιλιοδ.* idem sunt, & eadem utriusque nominis ratio: & videtur certe mihi vetus ille Com. in illa voce nequiter alludere ad Homer. illud *ὀλκιοδαίμων*, & quasi *ὀλκιοδαίμονα* dicere voluisset parasitos, ab inexplorato & *παρὰ προσδοκίαν, κοιλιοδαίμονας* festive dixit; qualia multa sunt apud antiquos Com. lepide dicta *παρ' ὑπόνοιαν*, & *ἀπροσδοκίως*. Hujusmodi lusum in compositione, in hoc eodem vocabulo *δαίμων*, n' emini me legisse apud Eustathium; cum enim *βυροδαίμων*, seu *alutarinus*, seu *coriarius*, cuidam dixisset, *ὁ κερκιοδαίμων*, alter ἀντίκωλον, & vicissim respondit, *ὁ κερκιοδαίμων* est autem *νάκος, τὸ κῶας, bur/a, corium*. Altera vox in qua *δαίμων* putatur poni pro *Deo*, est *σεροδαίμων* habetur apud Plutarch. Περὶ παιδ. ἀγωγῆς. Τί δὲ σερογίστεον εἶναι τὴν πατρὸς ἀπειλὴν; *κεροδαίμων* ὅτι, ἢ μετ' ἑρῶν αὐτὸν ἀρχαῖοι τῶν παλαιοῦν ἰσοίστην, ubi *κερ.* & *σερ.* sunt duo nomina, quibus senes per convivium vocari solebant: *κεροδαίμων* quasi

quasi *senex Saturnius* & *delirus*, *senex decrepitus* & *capularis*, qui & alio nomine *capularis*, capulo & sepulchro vicinus, qui alterum pedem habet in cymba Charontis. Xylander, non male, *delirus est*, & *alterum pedem jam in sepulchro habet*. Viri docti *senex* expon. *capularis demon*, seu *sepulchralis larva*: sed profecto *senex*, etiam in hac compos. videtur pro *fato* vel *fortuna* poni, ita ut *senex* proprie sit & dicatur *senex capularis*, & *morti vicinus*, cui nihil jam prope *de fato aut fortuna restat*, prater *tumulum* seu *sarcophagum*; cui *senex* dic *senex*, *Omnis opum cumulus vertitur in tumulum*. Illud enim *capularis demon*, uti expon. eruditi, quid sibi vult, aut quale tandem monstrum est, expediant nobis qui possunt. Concludo igitur; in hac solummodo dictione composita, *senex* apud profanos scriptores vox *senex* Deum, vel *demonem*, vel *spiritum separatim* designat; in aliis omnibus *genium*, vel *animum*, vel *fatum*, vel quid ejusmodi. Quod alterum membrum hujus compositæ dictionis spectat, etiam in hac voce *senex*, etiam *senex* in meliorem partem plerumque ab Ethnicis script. sumatur, viz. pro *Deo*, aut *numine*, aut *bono spiritu*, uti jam ostendimus; tamen verbum *senex* (quæ altera pars compos.) videtur in vitium vergere, & in malum sensum propendere. *senex* enim nescio quid deterius est quam *senex*, & *senex*, seu *senex*, seu *senex* (cum de religione loquimur) pejus quiddam sonat quam *senex*. *senex* est *caute* & *prudenter timere*, *senex* est *anxie*, *solicite*, & *scrupulose*, & *verniter metueret*: & hæc proprie est *senex*, *senex*, *senex* *senex* *senex* *senex*, h. e. *metus anxius* & *scrupulosus demonii* aut *numinis cujuscunque*. *senex* igitur, seu *senex* *senex*, religio est, h. e. timor filialis; at *senex* est *senex* *senex* seu *senex* *senex*, h. e. timor servilis, uti distinguunt Theologi. *senex* in abstracto non nisi semel legitur in N. F. idque in pejori sensu, pro *timore servili*, *anxio*, & *scrupuloso*, 2 Tim. 1. 7. *Οὐ γὰρ ἴδμεν ἡμεῖς ὁ Θεὸς τινεὶ δειλίας, spiritum timiditatis, formidinis; δειλία* itaque plus est quam *senex*, viz. nimius & perversus, vilis & servilis timor, vel potius metus, si forte metus plus est quam timor, quod viderint linguæ Latinæ Critici & magistri. *Timor Dei initium sapientia*, inquit Sap. at metus numinis, *anxius scil.* & perversus, initium superstitionis, atque idololatriæ; imo ipsa superstitio, *senex*. atque hoc discrimen est inter religionem & superstitionem, juxta tritum illud Varronis dictum apud Augustinum, ubi ait, *Deum a religioso vereri, a superstioso timeri: timere est δειλίσσασθαι*, unde Maximus Tyrius, *ὁ δεινός. δεινότης, ἢ δεινὸς τὸς θεὸς, ὡς αὐτὸς τὸς τυράννους*. *δειλία* semper in malo sensu ponitur; est enim vitium in defectu oppositum τῇ ἀνδρείᾳ, apud Philosophum, & *δειλὸς* non tantum *timidum* & *meticulosum*, sed etiam *miserum* & *infelicem* significat; atque ita semper apud Poetas,

Ἄ' δὴλ' ἀνδραγαθῶν,-----

Ὡς καὶ ἰσὺ δειλός, &c.

Est igitur *δειλία* non simpliciter *metus*, sed *metus infelix*, *anxius* & *ærumnosus*. Jam servilis iste & scrupulosus timor numinis, h. e. *δειλία* *senex* *senex* *senex*, prodiit exeritque se, vel in rebus sacris & di-

vinis, & immediato Dei cultu, idque fit, cum superfluis quibusdam ritibus & observantiis circa rem divinam, numen placare, & quasi demereri volumus; vel in rebus ordinariis, & in vita communi, cum inanes quosdam & aniles metus & suspiciones nobis insidere patimur, ex rebus quibusdam & eventibus (uti nobis quidem videntur) ominosis & inauspicatis. *Credimus, an qui timent ipsi sibi somnia fingunt?* Illa dici potest superstitio Religiosa, & Theologica; hæc superstitio Moralis, & Ethica: Illa superstitio cultus; hæc superstitio vitæ & morum; atque de hac potissimum hoc in capite agit Theophrastus, quæ tametsi non immediate respexit cultum divinum, tamen ex nimio & supersticioso numinis metu profluxit. Cum enim res prosperas, vel adversas, non sine numine sibi evenire crederent, ideo, ex inani quodam Deorum metu, futuros sibi eventus finxerunt; ex subitis casibus, & eventibus fortuitis, omnia quædam, & auguria captantes, quibus malum & infortunium sibi divinitus portendi putabant: atque hinc est quod (uti loquitur Isaïas) *Timuerunt timorem, ubi non erat timor.* Atque hæc (inquam) est superstitio illa, quam hic exagitat Theophrastus, viz. *Διοσιδημαντῆς*, seu *Διοσιδημῆς*, *divinataria*; quanquam obiter etiam alteram tangit, viz. divinam & religiosam stricte sumptam, quæ in immediato Deorum cultu cernebatur.

Ἀπονιψάμεθα καὶ χειρῶν ἀμύμεθα] Verbum *ἀπονιψάμεθα*, ut & simplex *νίψωμαι*, tantum de lotione manuum: unde & sæpe, sine accus. *χρίεαι* sequenti, hoc sensu ponitur. *Ἀπονιψάμεθα δὲ ὁ παῖς, cedo aquam ad lavandum manus.* Aristoph. *Vespis*,

Ἀπνύμεθα, ἀπονιψίμεθα ἢ δὴ, *ἀντιδιδόμεθα*.

Athen. ex vet. Com. *κίλδυσόν τινα φέρειν ἀπονιψάμεθα*, *fube aliquem manibus abluendis aquam asferre.* Quod apud posteros est *ἀπονιψάμεθα*, id apud Homer. est simplex *νίψωμαι* quanquam & aliquando etiam apud eum leg. compos. *ἀπονιψάμεθα*, sed rarius, ut *Od. X.*

Οἱ μὲν ἐπὶ τῷ ἀπονιψάμεθαί τοι χρίεαι τὸ πόδας τί.

Observant Gram. differentiam inter *λίσσιν*, & *πλύνειν*, & *νίπτειν* ut *λίσσιν* dicatur de toto corpore, *πλύνειν* de vestibus & pannis, & denique *νίπτειν* de manibus. Unde *χρίνιψ, βας*, *aqua ad lavandas manus*; ut in versibus apud Poet. toties repetitis in *Odyss.* (neque enim extant in *Iliade*)

Χρίνιψα δὲ ἀμφίπολ' ἀποχόην ἐπὶ χεὶρ φέρεις

Καλὴ χροσεῖη, ὡς ἀργυρέα λίσσιν

νίψαμεθα

ubi *λίσσιν* est *vas* seu *pelvis* in quam aqua effunditur, & *ἀποχόη* *aqualis*, seu *gutturium*, ex quo effunditur, & *χρίνιψ*, ipsa *aqua*. Graeci Grammatici, *χρίνιψα* τὸ ἐπὶ χροσεῖον ἢ χροσεῖον ὕδωρ ubi & notetur discrimen inter *χρίνιψα* & *χρίνιψον* ἢ *χρίνιψ, βας*, est ipsa *aqua lavandis manibus effundenda*, ut jam diximus: at τὸ *χρίνιψον*, vel *χρίνιψον*, est *vas* seu *pelvis* in quam effunditur, idem omnino quod *λίσσιν*: semel omnino extat apud Poetam hæc vox *Il. ω.*

--- Ἡ δὲ παρίσθη

Χρίνιψον ἀμφίπολ' ἀποχόην δ' ἄμα χροσεῖον ἔχουσα.

Hinc

Hinc verbum compos. *χερίλας*, idem quod simplex *νίλας*, i. e. *χεί-
ρας νίλας*. Homer. *Il. α. Χερίλατο δ' ἵππῳ, ἃ ἰλοχίτας προβαλόντο*, La-
vabant deinde manus, & molas salvas spargebant; de sacrificantibus
loquitur. Duobus enim præcipue temporibus manuum lotionem ute-
bantur veteres; solebant *νίλας τὰς χεῖρας*, ante cibum, & ante rem
sacram; & ante convivia, & ante sacrificia; unde proverbium, *ἀνίπτοις
χερσίν* sed hæc trita sunt & obvia.

Valde religiosos, vel potius superstitiosos, fuisse Gentiles in lo-
tione manuum, ex veterum monumentis passim constat; unde illud,
ἔρχου μὲν ἔσθω & illud, *θάλασσα αὐτῶν πάντα τ' ἀνθρώπων καὶ θύματα πάντα
mala purgat*: inde tam frequenter illarum purgationes, quæ fiebant aqua
lustrali. Hinc semper priusquam rem sacram facerent, ad testandam
puritatem, manuum lotionem utebantur: nec Gentibus tantum, sed
& Judæis hic mos fuit; hinc illud Psalmographi, *Λαύω in innocen-
tia* &c. & Pilatus, ad testandam innocentiam, *ἀπονίλατο τὰς χεῖρας*,
ut est in Evangelio. Schol. Sophoclis, *ὅτι ἡ πόλις παλαιὰ, ὅτι ἡ πόλις
ἀνθρώπων ἡ ἄλλας ὁρᾷς ἵππων, ἀπονίλῃ τὰς χεῖρας, εἰς κἀδαρσι τοῦ
μυῖσματος*. Tertullian. *De bapt. C. 5. Penes veteres, quisquis homicidio se
infecerat, purgatrice aqua se expiabat*, inquit: quanquam quod innuit
Justin. Mart. *Apol. 2. (Ethnicos scil. ritum hunc aqua se expurgandi in
ingressu templorum a Christianorum baptismo demonum instinctu didi-
cisse)*, minus quidem verisimile videtur; cum longe antiquior baptis-
mo fuerit iste Gentilium ritus τῷ παντὶ ἐν ταῖς εἰς τὴν ἀρετὴν ἀ-
ντιπαραστήσεως, ut loquitur Justinus. Cui rei firmandæ non opus est
ut argumentum longe petamus; cum ipse Theophrastus, qui Chri-
stum natum seculis antecessit aliquot, hoc in loco ejus meminit, tan-
quam cæremoniæ apud Gr. in eorum sacris jampridem receptæ. Sed
Justinus hoc modo defendi possit, quod viz. non respexerit realem
exhibitionem sacræ asperginis ad fontem baptismatis, utpote quæ re-
centior fuerit plerisque Gentium ritibus, sed ejus prædicationem per
prophetas, quæ superstitionem Ethnicam longo tempore antecessit.
Putarem tamen Ethnicos lustrationes suas a Judæorum lavacris, po-
tius quam a Christianorum baptismo per prophetas prædicto, didi-
cisse. Porro quia nunquam nisi lotis manibus rem sacram facie-
bant, hinc *χερίλας* ponitur pro *θύειν, sacrificare*, apud Lycophron. 184.
Βύδωνται χερίλας αἰμυαὶ πίονα, Ventis sacrificabunt crudeles vitulam.
Solemnnem hanc manuum lotionem ante cibum, ne dicam supersti-
tiosam, ab Ethnicis forte mutuati sunt Pharisei, alique gentis Jud.
qui nunquam cibum sumebant, *ἰὼν μὲν πύμα νίλων τὰς χεῖρας*, testan-
te *Evangelio*. Notum quam ea phrasid torserit interpretes, *πύμα νίλων*
mihi optima & simplicissima verborum expof. videtur quam affert
doct. Grot. ex Mose Gerund. *Manum in pugnum compositam, manu
altera lavabant*; ita enim eos lavare solitos tradunt etiam alii Hebr.
magistri, qui, quantumvis aliàs fabulis & nugis scateant, cur ta-
men de antiquis Judæorū ritibus testes non habeantur, nullus video.
Νίλας & ἀπονίλας, utrumque de lotionem manuum ad mensam; sed
cum hoc discrimine, juxta Gram. quod *νίλας* sit lavare manus ante
cibum,

cibum, & ἀπορίψας post cibum. J. Pollux L. 6. C. 14. νίψας ἑαυτὸν, τὸ πρὸς τὸ πρῶτον ἀπορίψας δὲ, τὸ μετὰ τὸν πρῶτον. Unde illud in *Evang. matth.* & proprie dictum observant Critici script. in *N. F. Matt. 15.* vers. 2. Οὐ γὰρ νίπουμεν τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτοι ἐσθίωσιν nam νίψας est ante cibum, ἀπορίψας post cibum, inquit doct. H. Grotius in locum. Sed & lotio ante cibum, siue aqua qua lavantur manus ante prandium vel coenam, dicta est a vet. Gr. κατὰ χεῖρας. Athen. L. 9. Πὰρ γὰρ αἱ παλαιαὶ, τὸ μὲν πρὸς δεῖπνον καὶ δεῖπνον λέγουσιν κατὰ χεῖρας, τὸ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀπορίψας. Unde celebre illud responsum cuiusdam parasiti, qui, cum interrogatus esset, Quanam aqua optima? respondit, τὸ κατὰ χεῖρας. Χέρνιψ igitur τὸ κατὰ χεῖρας. & sic differt ab ἀπορίψει, quod proprie est aqua post abluitionem, τὸ ἀπορίμμα siue sordes quae abluuntur, quod & χεῖρνιπτεον quanquam τὸ χεῖρνιπτεον (inquit Athen.) dicebant etiam vas, seu pelvium, seu malluvium ipsum, quod proprie λέγεται, & λαύειν, & χέρνισον. Observand. igitur discrimen inter hæc tria, χεῖρνιπτεον, ἀπορίψει, & μύρμιπτεον. Χεῖρνιπτεον est τὸ χέρνισον, seu λέγεται, ipsum malluvium seu vas in quo manus lavamus. Ἀπορίπει est τὸ μετὰ τὴν καὶ ἀπορίπει καὶ ἀπορίπει ὕδατος, sordes quae a manibus abluuntur, τὸ ἀπορίμμα δὲ χεῖρας, sordes seu purgamenta manuum: & μύρμιπτεον, est καὶ λέγεται ἡ πόσις διδομένη μετὰ νίπτεον, ἢτοι μετὰ τὸ νίψας, calix qui circumfertur post lotionem manuum; nōs vulgo a grace-cup: qui & μύρμιπτεος, id est, apud Athenæum; & τῇ ὕδατος sanitati sacrum habebant. Nec tamen ausim affirmare Davidem huc respexisse, ubi memorat calicem salutis, ποτήριον σωτηρίας. Certe metaniptridem hanc, siue calicem quem sumebant postquam lavissent, etiam πρὸν ἀρχῇ δαίμωνος vocabant Gr. potum bona scæva, vel boni ominis, vel bona fortuna, quo epoto, ἐκασταζοντο αἱ τετραπύλαι, auferebantur mensæ; atque hinc explic. illud Philosophi in fine 2. *Oeconom.* de Dionysio, non ob tyrannidem magis quam sacrilegium infami, Διονύσιος τὸ ἱερὸν μεταπορεύμενον, αἱ μὲν τετραπύλαι ἰδοὶ παγκρατὶσιν χερσὶν ἢ ἀργυρεῖν, Ἀγαθὸν δαίμωνος καλῶς ἐγχεῖν, ἐκλάδον ἀφαιρεῖν, h. e. Dionysius circum templum abiens, sicubi cerneret propositam mensam auream aut argenteam, Boni eventus calicem iussit infundi, & mensam auferri. Sed video me longius discessisse a verbis & scopo Theophrasti. Redeo in viam ex templo, imo in templum, ibi enim fit hæc lavatio & purgatio, de qua hic Theophrastus, de superstitione agens. In limine seu vestibulo templi vas erat aqua lustrali plenum, qua ingredientibus in templum seipsos aspergebant, vel etiam a sacrificulis aspergebantur. Ritus hunc Ethnic. prout alios complures, in sacra sua traduxerunt Pontificii, & ut ignem purgatoriū ex Ethn. focis & culinis accenderunt, ita aquam suam lustralem ex eorundem fontibus, vel potius lacunis derivarunt. Vas in quo erat aqua hæc purgatoria seu lustralis, a lavandis manibus, χέρνιψ, vel potius aqua ipsa χέρνιψ. Χέρνις in plur. lotiones seu sacra aspersiones & lustrationes, quod aqua hac lustrali fiebant. Unde qui propter homicidium vel ejusmodi crimen ἀρροῖτο δὲ τοῦ μύμων, h. e. a sacris & mysteriis & templis arcebantur, ii χέρνισον etiam ἀρροῖς dicuntur apud Sophoc. Demosthenem, aliosque scriptores Att. qui scelere aliquo

aliquo contaminati. Vas autem *ἀσπεργίον* dicebatur ab *aspergione*; sed & ipsum instrumentum quo fiebat aspersio, etiam *ἀσπεργίον* dictum legimus, h. e. *aspergillum*; erat autem vel titio ardens ab ara sumptus, & in vas lustrale intinctus; vel etiam ramus arboris, laurus puta aut olivæ. Athen. Lib. 10. *ῥῆτις* (inquit) *ῥῆτις ὕδωρ*, *ἢ ἀπὸ ῥῆτος* ὁλοῦ ἐν τῷ βαμῇ λαμβάνοντες, ἢ ἔκ τινος ὑγροῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὴν ἀσπεργίοντες τοὺς περὶ τὰς ἡγίας. h. e. *ῥῆτις* est aqua, in qua titiorem ex ara sumptum tingeant, & qua aspergentes purificabant eos qui adessent. Propertius,

Spargite me lymphis

Ad quæ verba Jos. Scaliger, Nam & sua, inquit, *ἀσπεργίον* habebant, sic *ῥῆτις* conjecta & exincta face, aqua illa spargebant se. Satyricus utriusque hujus instrumenti purgationis, seu aspergilli, eodem loco meminit, tum titiōnis tum rami; — *superent lustrari, si qua darentur* Sulphura cum radis, aut si foret humida laurus. Virgil. lib. 6. ubi de exequiis Miseni,

Idem ter socios pura circumtulit unda,

Spargens toræ levi, & ramo felicitis olivæ.

Ubi tamen notat Servius, poetam olivam pro lauro dixisse, propter Augustum. In hanc rem decantatus est locus ille Euripidis, in *Hercule Furiente*,

Μίλων ὃ δαλὸν χερεὶ δέξῃ σπρίν

Εἰς ῥῆτις αἰς βαλόντι Ἀλλυμῆος γόνυ.

Cum titiōnem seu torrem dextra manu allaturus esset Hercules Alcm. filius, ut eum in aquam lustralem tingeret. Superstitio hujus hominis in hoc consistit, quod cum alii in ingressu tantum templorum aqua lustrali & aspergine uterentur, ille hoc non contentus, etiam cum egrediretur e templo *ἀποτίλας* & *ἀσπιδάδας* in more habeat: hoc enim sonat sequens phrasīs

Ἀπὸ ἱερῆς] E templo, scilicet cum egreditur, *γυμνῶν* nec opus est ut addatur *ἰδῶν*, aut quid ejusmodi; frequens enim apud Gr. hic usus est præpositionis *ἀπὸ*, ut *ἀπὸ* significet *μετὰ*, ut *ἀπὸ* *δίπνου*, post cenam. Herodoto *ἀπὸ* *δίπνου* *γυμνῶν* dicitur quis, postquam cenasset, cenatus, sic *ἀπὸ* *μάχης*, post pugnam; & *ἀπὸ* *ταφῆς*, postquam a mortuo venerit, vel postquam quis cadaver contigerit: ita enim expon. illud Chrysostomi, ἰδίως Ἑλλῶν ἀπὸ *ταφῆς* *λυόμενοι*, videas Gr. (vel *Ethnicum*) postquam cadaver contigerit, vel cum ab exequiis venerit, se lavantem. Non enim in sacris duntaxat, sed etiam post funera & exequias aqua lustrali se purgare & aspergere & abluere solebant, propter contractam scilicet a funere pollutionem; Scholiast. Comici, *ἴθι* *ὡς* *μετὰ* *τῷ* *καρμυδῶ* *τῷ* *καρμῇ* *λαίῳ* *τὸς* *κατ'* *ὄλεον*, *καρμυδῆς* *χάρις*. Quem ritum Ethnici. (ut & alios non paucos) a Judæis mutuari: & hi sunt *βαπτισμοὶ* *ἀπὸ* *ταφῆς*, quorum meminit Siracides. Et hoc est *ἀπὸ* *ταφῆς* *λαίῳ*, lavari a funere, post funus, vel postquam quis a mortuo redierit, ut præpos. *ἀπὸ* non regatur a verbo *λαίῳ* expresso, sed a participio *ἰδῶν*, vel *γυμνῶν*, aut ejusmodi subintellecto. Nec aliter exponi mihi videtur illud in *Evang.* *καὶ ἀπὸ ἀρχαῖς*,

ἐν μὴ βαπτίζοντα, ἐκ ἰδίου, Marc. 7. 4. ut nota distinct. ponatur post ἀρχῆς· ideoq; Cl. Beza sensum supplet per particip. *venientes; Et a foro venientes, nisi loti fuerint, non edunt.* Notatq; in vetustissimo suo exemplari additum fuisse, ὅτι ἰδίου· quod tamen addi non est necesse, cum frequens hæc ellipsis sit apud Græcos. Quare nullatenus probare possum illam interpretat. Exercitatoris Sacri, quanquam viri doctissimi, qui ἀπὸ ἀρχῆς conjungit cum verbo βαπτίζοντα· ac si ἀπὸ ἀρχῆς βαπτίζοντες esset, *ablui a sordibus & contagione vulgi qui in foro aut in publico versantur;* quod duriusculum profecto, & vix Gr. est. Ἀπὸ ἀρχῆς βαπτίζοντα, qui a foro *venientes lavantur*, ut hic περιβαίνοντες ἀπὸ ἱερῆς, qui e templo *veniens* aut *egrediens aqua aspergitur;* Et certe interpretes hoc in loco, dum Græcam περὶ ἁγίου & concisum sermonem imitatur, vix satis Latine & congrue loqui videtur, quando sic vertit, *Aqua lustrali aspersus a templo*, licet enim apud Gr. frequens sit ellipsis, præsertim in hac syntaxi, lingua tamen Latina (opinior) hunc defectum ferre non potest.

Δάρης οἷς τὸ σῶμα λαβὼν Δάρης λαβὼν, *Laurus in os accepta.* Cum genitivo participium, ut Οἶνῳ πᾶν, ἄρτε φαρῶν, & similia passim, de vino, de pane, aliquid, partem; sic hic, δ. λ. *de lauro aliquid acceptum ore tenens*, puta folium, uti recte in sua versione supplet Casaubonus. Multiplex lauri usus apud Veteres, tum in triumphis, tum in sacrificiis & lustrationibus, tum etiam in oraculis & vaticiniis; unde hæc arbor Apollini sacra, utpote μαρτυρὸν φυτόν, h. e. *arbor vaticinica*, Eustath. Ideo superstitiosus laurum in os acceptam tenet, quod credat ei inesse vim quandam ἀλεξιφάρμακον, ἀποτρεπτικόν, *ad malum averruncandum*; unde etiam laurum pro foribus statuere, & baculum laureum manibus gestare (uti hic observavit Casaub.) tanquam ἀλεξιφάρμακον quoddam, seu amuletum, adversus malorum demonum insultus & insidias. Unde proverbium διαφρίτω φορεῖ βακτηρίαν, *laurum gestat baculum*, cum quis insidias non timet; παύσον ἀλεξιφάρμακον ἢ δάρην, inquit Zenobius. Similis superstitio Tiberii Cæsaris, qui turbatiore cælo nunquam non coronam lauream capite gestavit, quod fulmine afflari negetur id genus frondis: Suetonius in ejus vita. Certe laurum inter alexipharmaca refert Nicander,

Πολλὰ μὲν δ' ἢ οἷνις ἀμυγρὴ πρόση, ἢ ἀπὸ δάρης

Τριμπίδου, ἢ δαύκαο φέρεται ἐκ χειρὸς κόψας.

Utroque nom. laurus superstitiosus grata, tum & ob vim ἀλεξιφάρμακον, tum etiam μαρτυρικῶν, quod φυτόν μαρτυρὸν haberetur. Vaticinantes lauro coronari solitos, passim tradunt poetarum Interpretes: & laurum ἐπιρρεῖν περὶ τὴν ἀνθρώπων, ex opinione Veterum, notat Schol. Hesiodi ad Theog. ubi Hesiod. gustata lauru, poetam se repente factum prodit; uti volunt viri doctissimi. Quanquam nihil est in eo poetæ loco quem citant, unde hoc haurire possumus; ait tantum ibi Hesiod. lauream virgam pro baculo, aut sceptro, aut scipione, sibi a Musis datam, simulque exinde poetico numine ab iis affectatum esse, atque inspiratum. Verba ejus sunt in initio Theogoniae, v. 30,

Καὶ μοι σκῆπτρον ἰδοὺ, δάφνης ἱερὸν ἔξοι,
 Ἀρίσταδ' ἀπὸ τῶν ἐπιπνέουσι δὲ μοι ἀνδρῶν θεῶν,

Et mihi sceptrum dederunt, lauri virentis ramum,

Decerptu mirandum,—h. e. qui permirus videbatur cum ab arbore decerperetur; ita enim ea verba expono: nihil hic de lauro gustata, nec in os sumpta. Decepti videntur viri doctissimi homonymia illius vocis ἰδοὺ, ac si fuisset particip. præf. ab ἰδὼ comedo; vel imperfecti prima persona sing. cum sit tertia plur. aoristi secundi pro ἰδοὺ, ex dialecto Boeotica, a διδωμι. Laurus ignea est, ideoque daemonibus infesta; & quando uritur, sonum reddit, & quandam prædicendi vim habet; unde λαλέει μῆλα καμπυρίσσει dicitur a Theocrito *Idyll.* 2, inscripto *Pharmaceutria*; nam & lauri usus vulgo in Magicis erat, & quasi futurorum præsentionem habere credebatur. Nil crepitantius uritur quam laurus, unde & δάφνη a δῆ particula intensiva & φωνῇ deducit Eustathius, a sono quem in igni edit. Lauro igitur in focum coniecta, ex diverso crepandi modo futurorum præfagia & vaticinia fiebant; si sonantius crepuisset, faustum id omen fuit: Tibullus,

—*Laurus bona signa dedit, gaudete coloni.*

Ut succensa sacris crepites bene laurea flammis,

Omine quo felix & sacer annus eat.

At si tacita deflagrasset, id inauspicatum: Propertius,

Et tacet extincto laurus adusta foco.

Hinc laurus divinationis symbolum, & Apollini, vatum Deo & præfidi τ' μαρτυρῆς, sacra habebatur: quod adumbravit Poeta fabula sua de Daphne puella ab Apolline adamata, & in hanc arborem conversa; καὶ τὸ μὲν διδόντων ἀπὸ τ' παρὶν δάφνης ἀνέμωσιν ὁμωνύμως λαλῶν ἢ ἀπὸ τῆς φωνῆς ἡρόδοτος ἐστρανώσατο, καὶ μαρτυρῆς ἔκπερ σύμβολον ἐγένετο τὸ φυτόν, *Geoponicorum* pag. [303. *Edit. Cantab.*] Hinc vates & chresimologi, cum oracula funderent, & futura præcinerent, laurum in ore tenebant, unde δαφνηφόροι, quasi *laurivori*, dicebantur: *Laurumque momordit*, de vate quodam Satyricus; & Tibullus,

Vera cano, sic usque sacras innoxia laurus

Vesce—

Et notum illud Lycophronis, de Cassandra vaticinante, & entheo furore correpta,

Δαφνηφόρων φάσαζεν ἐν λαυμῶν ὄπαι,

h. e. interprete Scaligero, *Superstitiosa fauce bacchata est sonum*. In quem locum Isaacus Tzetzes inter alia hæc habet, rationem reddens quare vates δαφνηφόροι *laurivori* dicebantur, τὸ δ' ἀλαδῆς ἔπος ὄν (re-
 jecta viz. illa fabula de Daphne, *veritas sic se habet*) οἱ χρῆσμολόγοι καὶ μάγιστροι σφάδης δάφνης φασμαῖτες, οἳ ἀειδόμενοι δὴ τῶν φωνῶν καὶ ἀλεξίσαντες, καὶ ἔτι τοῖς χρῆμασι τὰς χρῆσμους λέγοντες, καὶ λαμβάνοντες τὴν αὐτῆς, καὶ ἔτι διαπραοίμενοι, εἰς μῦθον ἐπίδμεν, ὅτι δαφνηφόροι εἰσὶν, ἥτοι ἐν τῷ σφραγισμῷ δάφνη, καὶ λέγειν χρῆσμους, ἔχουσιν τὰς φωνάς. Δαφνηφόροι igitur οἱ μάλιστα, quasi laurum comedentes, *i. e.* vaticinando victum quæritantes: quan-

quoniam longe aliam hujus *μικτῆς διαφύλαξης* rationem assignat alter Tzetzes, ad locum Hesiodi jam laudatum; nescio vero an operæ pretium sit eam huc adducere: Videat qui volet.

Ἐάν τις ἐκδύμῃ γαλῇ] Si mustela vel felis transcurreris. Recte enim monet Casaub. de ambiguitate vocis γαλῇ, dubitare viros doctos, *mustelam* an *selem* significet. Nam quia similia sunt hæc animalia, eodem nomine censentur. Quoniam γαλῇ per se sumpta *selem* (ni fallor) seu *catum* plerunque denotat. Sic in *Batrachom. Homeri* (si modo Homeri)

Μῦς ποτὶ δὲ γαλῆς γαλῆς κινδυνὸν ἀλύξας

& Theocritus in *Adoniaz.*

Αἱ γαλῆαι μελαχρῆς χυφίζοντι καὶ σπένδον.

Quæ & alio nomine αἰλῦρος, παρὰ τὸ αἰόλλαν τὴν εἶδος vel potius αἰλῶν τῆ εἴδους, quod *cauda* aduletur & blandiuntur; nam αἰλῶν est *δυνάμειν*, (Hesychio) *adulari*: unde αἰλῆς antiqui. *adulans*, *adulator*. & cum digammate Æolico *Φαλῆς*, inde *felis*, nam sic scribitur in antiquis codicibus. Sunt qui & ἀσκαλασώτιον *selem* dici putant, παρὰ τὸ ἀσκαλῶς, i. e. ἀπαλῶς βῆαιεν, a tenero & molli *grossu*, nullum enim animal magis caute & molliter incedit. Sed profecto Græci non de mustela aut fele, sed de stellione tantum ἀσκαλασώτιον dixere, uti viri docti annotarunt. *Ambigunt docti* (inquit vir summus hoc in loco) *sine γαλῇ mustela domestica, an felis*; per mustelam domesticam intelligas (opinor) quem vulgo *catum* putorium nuncupamus, Anglice a *pole-cat*. Dioscor. γαλῆν καταικίδιον vocat, quæ domos villaticas frequentare. & gallinas & pipiones deprædari, & noctu fere tantum grafari solet. Alia est mustela agrestis seu rustica, γαλῆ ἀγρία quæ & ἰκτίς, ἰσός, & per aphæresin κτίς αἰσός, vulgo a *ferret*, & Lat. *viverra*, animalculum illud scilicet quo cuniculos venamur; hinc ἰκτιδῖν, & κτιδῖν, *pellis mustelina*, & *galerus ex pelle hujus animalis factus*: sic γαλῆν, λῶ *galea*, ex pelle felina seu mustelina. De hoc nomine notentur hæc *regula*: (1) Nomina hujus terminationis fœmininæ ὀλατωδῆς, quæ in omnibus casibus contrahuntur, fiunt ab animalibus per ellipsin nominis *δοξ*, & pro pellibus animantium absolute ponuntur, ut αἰωπιαῖν, κῶ, *vulpina* scilicet *pellis*; sic λεοντίην, τῇ κυνίην, ὦ, *canina*; γαλῆν, ὦ, *felina*; λυκίην, ὦ & ἰκτιδῖν, ὦ, & κτιδῖν, ὦ αἰγίην, ὦ & ἰ interpos. αἰγίην, &c. (2) Ex animalium pellibus & exuviis cassides & galeæ antiquitus fieri solebant; αἰγίην, κτιδῖν, κυνίην, λυκίην, &c. σκευαλαῖα apud Hom. (3) Ex omnibus animantibus duæ sunt præcipue & præ aliis, ex quarum pellibus galeæ olim fiebant; eæ sunt canis, & felis; unde κυνίην apud Gr. & *galea* apud Lat. absolute pro σκευαλαῖα, idque ἀπὸ παλαιῆς χρήσεως, ex quacunque demum materia fiat; hinc κυνίην κτιδῖν *galea mustelina*, & κυνίην ταυρεῖν, *galea taurina*, apud poet. ἀπὸ παλαιῆς χρήσεως, licet κυνίην proprie sit *galea ex pelle canina tantum*. (4) Γαλῆν, ὦ, apud Gr. licet sit ejusdem formæ & terminat. cum κυνίην, λυκίην, &c. tamen nunquam dicitur de pelle felina, ut κυνίην de pelle canina, sed de ipsa fele; non de exuviis animalis, sed de ipso animali. Contra

vero

vero postquam in Latium migravit, & facta est Lat. vox, tum non amplius ipsum animal, sed ejus pellem, vel potius *δερματιν. h. e.* galeam ex ejus pelle factam, significat. Haecenus de voce. Rem ipsam quod spectat, multa hujus superstitionis monumenta & exempla occurrunt apud utriusque linguae scriptores, quae vel omnino omittere jam necesse habeo, vel in aliud tempus differre. Video enim me non posse insigne hoc caput absolvere & integrum percurrere hoc tempore, imo nec hoc Termino. Volui certe supersticiosum hunc hominem omnibus suis membris & characteribus & lineamentis & coloribus expressum, & Theophrasti penicillo depictum, vobis, veluti in tabula, repraesentare, & ob oculos ponere: sed manum de tabula; siquidem pergere me volentem interpellat propinquus jam Dies, quem vocant, Cinerum, trahens post se Tesseracosten. Obtinuit enim & invaluit in his Scholis mos, jam olim receptus, & a maioribus & decessoribus nostris ad nos usque derivatus, viz. Quadragesimali tempore lectiones intermittere, & iustitium agere, & silentio litare: sive quod sicco & sobrio hoc tempore intempestivum sit Græcari; sive quod pisculento hoc tempore multos nos esse deceat ut pisces; sive denique quod Gram. nugæ & notiones aridæ & strigosæ & jejunæ non quadrent Quadragesimæ, ne forte bis eodem tempore jejunare cogamur. Quicquid sit, mihi ratum stat, hac in re antiquum obtinere, & huic saltem mori morem gerere, & consuetudinem *παρρησιασθῆναι* hæcenus observare: quod & citra superstitionem me facturum confido. Claudatur igitur ad tempus (si placet) Theophrastus noster, iterum post Pascha (si Deus dederit, & si vobis visum fuerit) aperiendus. Interim valete.

Ἐν πάρεξ μὲν γὰρ] De ominibus captis ab occurso vel transcurso animalium, felis puta, aut leporis, aut ejusmodi, passim legimus apud antiquos: quod genus auspicii *ἐνδὲν σύμβολον* appellabant. *Γαλιῶν*, h. e. *selem* seu *muskelam*, inauspicatum animal fuisse testatur proverbium illud, quod extat apud Diogenianum, *Γαλιῶν ἔχει* quod expon. *ὅτι τὸ ἀποτυχῆναι*, vel potius (ut legendum suspicor) *ἀποτυχῆναι*, h. e. *dictum de rebus malis & aversandis & abominandis, & inauspicatis*, *παρὸν οἱ γαλιῶν ἔχοντες ἐν ἀτυχῆσι*, quod qui *muskelam* habent non sint fortunati. Quia & hodie leporis transcursor in via ominosus vulgo habetur.

Τὴν ὁδὸν πάρεξ μὲν] Ante *τὴν ὁδὸν* videtur deesse præpositio *κατὰ*, vel conjungenda cum verbo *παρὰδιδόναι*, quod sequitur; nam *παρ. ἢ ὁδὸν* vix Græce dicitur. De hoc verbo *παρὰτρέπειν*, vel *πάρεξ εὐμενῶν*, hæc reg. observetur. Cum absolute & sine casu sequenti ponitur, semper significat proprie, diciturque de *transcurso*, vel *transfusione*, vel *præteritione*, in *via*: at cum casu sequi ponitur sæpe in metaphor. significatione, pro *negligere*, *omittere*, aliquando etiam pro *excellere*, *παρὰδιδόναι*, ut & Lat. *præire*, *præcurrere*; Poeta *Iliad. K. 350.* de Dolone pro anima & vita corrente, *καὶ ψυχῆς δόμον δαμνῆν*,

--- ἢ δ' ἂν παρὰδιδόναι ἀφαιδῆν.

at in *Iliade* ψ.

Ἰππικὸν ὃ πόδισι παρὶσσεύει ἰσχυρὸν ἰόντα,

Iphicium pedibus, i. e. cursu, & velocitate pedum, pratergressus sum, seu excellui, superavi: παρῆρξεν τὸ σήμερον, hodiernum pratermittens, pratercurrens, i. e. omittens, negligens; Chrysostom. alicubi, ἐν ἀσφαλείᾳ παρῆρξεν, τὰς γὰρ τὰς sc. εἰς ἀνιδυῖαν, non tutum, nec periculo caret, Scripturas pratermittere, vel negligenter & strictim percurrere. Igitur παρῆρξεν est & transcurrere, & praecurrere, & juxta currere; tot enim significationes habet hæc præpositio παρῆρξ.

Λίδες τρεῖς ὡς ἡ δὲ διαλάτῃ] Mira hæc veterum superstitio. Non assentior viro doctiss. qui διαλάτῃ hic legit, ac si superstitiosulus iste tres lapides trans viam projecerit, quasi in selem aut mustelam collimans, & malum illud omen, quod sibi portendi ex hoc transcurso videretur, quasi a se amoliens, & in ipsius animalis caput avergens. Scitum quidem hoc est, & a genio superstitutionis non alienum: sed διαλάτῃ, pro βάλλειν, vix Gr. est; nec διαλάτῃ λίδες, pro simpliciter βάλλειν διαλάτῃ enim semper Metaphorice, quasi *verbis transigere, calumniis transigere, transodere, calumniari*; retinendum igitur, quod in textu comparet, verbum διαλάτῃ. Διαλ. est *digerere, disponere, discernere, dirimere, dispescere, & διαλ. λίδες est lapides in via certo ordine digere, & disponere, scævæ gratia, ominis causa, ad malum omen averruncandum; cum enim infaustum & inauspicatum animal iis occurreret, solebant lapides in via erigere ad avertendum omen. Aliquid etiam in numero ponderis & efficacis est, λίδες τρεῖς, numero enim ternario aliquam vim inesse putabant Veteres ad placandum numen, juxta tritum illud,*

Neste tribus nodis.

—Numero Deus impare gaudet.

Unde illud in re sacra,

Τρεῖς δ' ἀπομαζαμένους ἑς.

& illud,

Ὅς μὴ βασανθῇ ὃ τρεῖς οὖς ἑμὸν ἐπιυσε κόλποι

& illud,

Τρεῖς εἰσιν ἱκανὸν περὶ τὴν ἐκμίσθαι λίδας

& illud tam frequens apud Homerum,

Τρεῖς μῦθ, —Τρεῖς δέ.

Aristot. de Cælo, L. I. C. I. ubi de numero ternario, διὰ τὰς τρεῖς φύσεις εὐληφότες ἅπαντες νόμους ἐμείνους, καὶ πρὸς ἀρετῆς ἡδὲ θανάτου χειρὶ μέδου τῷ ἀριθμῷ τέττω, *tanquam accepta a natura ejus lege, ad Deorum sacra hoc numero utimur.* Hinc & oracula ex tripode reddebat Apollo Delphis, διὰ τὴν κατὰ τὴν τριῶν πρὸς τὴν φύσιν τῶν ἀριθμῶν, Iambli. de vita Pythagore. Huc affertur & illud Poetæ, Τετραχῶς ὃ πάντα διδύσκει, de distributione originis mundi juxta trinum illud numen. An vero, ex hac superstitiosa numeri ternarii observatione apud Gentes, colligi possit, eos quasi per rimulam quandam aut transfennam vidisse sacrosanctum mysterium Trinitatis, non ausim affirmare.

Ἐπὶ

[Εάν ιδῇ ὄφιν, &c.] Ex conspectu animalium solebant loca religiosa fieri: præ cæteris animalibus serpens omen faciebat,

*Εν θ' ἰσθμῷ μέγα σῆμα δέχεται, &c.

Pinge duos angues. Pueri, sacer est locus: &c.

Pro ὄφιν legunt hic ὄψιν, ἰάν ἰδῇ ὄψιν, *si videat visionem* i.e. *spectrum, phantasma*; quia postea sequitur ἐνύπσιον differunt autem ὄψις & ἐνύπσιον, ut ὕπαι & ὕαι, illud est *visum vigilantis*, hoc *dormientis insomnium*: sed legendū omnino ὄφιν, hoc enim melius coheret cum eo quod præcessit, de mustela. Nec visum aut spectrum proprie est ὄψις, sed ὄραμα, vel ὄρασις, aut φάσμα, aut φάντασμα: ὄψις, ipsa visio, seu *actus videndi*. Quanquam ὄψις forte & ὄφιν ejusdem originis sunt vocabula; videtur enim ὄφιν dici ἀπὸ τ' ὄψιος ab *acumine visus*, ut & δέχεται a δέκω, ἰσθμῶν, ἰσθμῶν, quia est ζών ἰσθμῶν, *animal oculatissimum*.

Οὐ τὸ καὶ ἐξύπσιον κατελθεῖς ἐκδιδραμεῖς ὄφιν

ut δέχεται a δέκω, sic ὄφιν ab ὄψιν, ὄφιν ita Gr. qui in cudendis vocum originibus ἐξέμετα καὶ ἐνύπσιον fabricant, atque in etymologiis omnia fingunt: ὄφιν enim ab Hebr. fontibus derivatur, vel ab ἵψιν quod est genus serpentis; vel ab ὄφιν ob vel oph. Et ut vox ab Oriente ducta, sic res ipsa, dico, omen & augurium a serpentibus desumptum. Hebræi enim ex serpentibus, vaferrimo in terris animali, divinationes olim plures & auguria instituebant; unde ὄφιν Hebr. & serpentem & divinationem significat, quod Gr. Interpret. Οἰωνίζω, ubique verterunt; e. g. Gen. 44. 15. καὶ οἶδαν ὅτι οἰωνισμοὶ οἰωνίζονται; in Hebr. est ὄφιν, ὄφιν & quia οἰωνισμοί, *auguria*, a serpentibus captari solebant, hinc serpentes ipsos οἰωνοὶ Græci dicunt. Hesych. Οἰωνός: ὄφιν, ὄφιν καὶ ὄφιν αἰς τὰς μαρτυρίας τὰς ὄφιν ἔχον, ὅς καὶ οἰωνός ἐστιν. Primus hoc ex Oriente, ut alia multa, transtulit Hom. apud quem hoc divinandi genere usus est Chalcas augur antiquissimus; δέχεται ὄφιν ἰσθμῶν de excidio Ilii οἰωνός & augurium præbet.

[Ἰσθμῶν ἐνταῦθα ἰδρύσασθαι] Aediculas & oratoria & sacella multiplicare, superstitiosorum hominum mos est; quare & hanc legem inter alias habet Plato de Leg. L. 10. in fine, *Sacella nemo in privatis adibus habeat*, Ἰσθμῶν μὲν οἰς ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἐκτίσας ibidemque muliercularum & fanaticorum hominum δεισιδαιμονίας taxat, qui fana & delubra & sacella & altaria, vana religione commoti, in quavis platea, & domo, & in omni trivio extruebant, quovis somnio nocturno territi, aut viso diurno; ἐν τῇ πόλει αἰσιν ἐργασίας διὰ πόλεως καὶ ἐν οἰκίαις, οἷς δὲ αὐτὸς ὄφιν πολλὰς ἀπομνημονεύοντας, ἰσθμῶν αὐτῶν ἀπὸ ποιητῶν βωμῶν καὶ ἱερῶν, πάντα μὴ οἰκίας, πάντα καὶ κώμας, ἐν τῇ πόλει ἰδρύσασθαι ἱμνησάμενοι &c.

[Τῶν λιπαρῶν λίθων &c.] Lapidem ungere, vel unctos lapides adorare, per proverbium dici videtur de homine superstitioso. Clem. Alex. Strom. L. 7. de superstitione gentium, οἱ αὐτοὶ δ' αὖτοι πάντες ἔχον, καὶ πάντα λίθων, τὸ δὲ λεγόμενον, λιπαρὸν προσκείμεναι. Τὸ δὲ λεγόμενον, frequens loquendi formula apud Gr. cum proverbio aliquo utuntur,

id

id quod vulgo dici solet, vel id quod proverbio jactari solet. Ex verbi igitur Clem. apparet, illud ἑστία λίθον λατρεῖν περὶ αὐτῶν, *Quem libet lapidem unctum adorare*, in proverbium abiisse, & ut αἰσῶν λίθον αἰσῶν, de homine anxio & sollicito & laborioso, ita αἰσῶν λίθον, αἰσῶν περὶ αὐτῶν, de homine superstitioso. Gentiles olim in more habuisse itatus & dolatos lapides, alios etiam sæpe nudos & impositos inungere, eisdemque postea colere ac adorare, multa probant exempla ex Ethn. libris desumpta; nec mirum eos unctos lapides adorasse, cum & summum eorum numen, Jovem scilicet ipsum, in lapide coluerint, & Jovem lapidem religiose juraverint. *Unctum vertier ad lapidem*, ex Lucretio citat Turnebus: cum tamen apud Lucretium, non sit unctum, sed velatum.

Nec pietas ulla est, velatum sæpe videri

Vertier ad lapidem, atque omnes accedere ad aras.

Ubi per velatum lapidem intelligit Poeta statuem lapideam, sive simulachrum, velaminibus & coronis superstitiose ornatam. Ita ut errare mihi videatur D. Pareus, in suis ad Lucretium notis, qui velatum exponit de ipso lapidis cultore, quia, inquit, *velato capite erant, qui Deos venerabantur*: Et hoc quidem verum, etsi non ad rem; nam Gentes Deos adorabant capite velato, ut & Judæi sacra faciebant operto capite; quo magis decet Christianos verum Deum adorare, capite intacto & revelato, monente Apostolo.

Arnobius, postquam factus Christianus, Lib. 1. *Contra Gentes* agnoscit, se, cum adhuc in Ethnicismo detineretur, si quando conspexisset lubricatum lapidem, & ex olivi unguine irrigatum, tanquam fuisset vis præsens, adulatum fuisse, allocutum, petiisse etiam beneficia a nihil sentiente trunco. Nec mirum si Gentiles ligna & lapides adoraverint, cum & ipsi lapides fuerint, & in lapideam cordis duritiem obriguerint. ἰππεῖσιν τὰ νοήματα αὐτῶν, mentes & corda eorum obdurerunt, lapides tanquam; -- καὶ ὁ λίθος ποῖον κερταί, αὐτῶν γὰρ κερταί σπουδῆς αἱ λίθοι. Merito ergo καὶ (h. e. Gentes) coluerunt λίθους, (h. e. lapides,) Ὡς αἰεὶ τὸ ὁμοῖον &c. λίθος δὲ λίθος, proverbium est de homine stupido & indocto. Plutarchus *Apophtegm.* Αἰεὶ σπῆναι ἰσοπεδεῖς πὶ σφαιρίον τῷ ὧν αὐτῶν ἐν τῷ παύσειας, ἴππῳ, καὶ εἰ μὴ δὲ ἀλλο, ἐν γού τῷ δεικνῶν ἡ κερταί τῶν λίθων δὲ λίθος, non sedebis lapis super lapidem. Et ut lapis super lapidem, de homine stupido, ita lapis coram lapide vel altari lapideo adorans, vel genu flectens, proverbium esse poterit de homine superstitioso. Atque hæc lapidum congestio, & unctio, & consecratio, apud Gentes, prima altarium origo & fundamentum: ita ut altaria nihil aliud fuerint quam lapides simul congesti & coacervati, qui postea poliri & extrui in altarium formam cœpere, gliscente superstitione. Certe βωμοί, altare, nihil aliud ex sua origine denotare videtur, quam locum editum seu excelsum: est enim ab Hebr. מַדְבָּר quod nihil aliud quam τόπος ὑψηλός. Ideoque LXX. vocem מַדְבָּר modo τὸς βωμούς, modo, & sæpius, τὰ ὑψηλά interpretantur, *High places*; ut altaria Lat. ab altitudine dixerunt. Mos hic ungendi lapides, ut & alii multi superstitiosi

stitiosi Gentilium ritus, videtur ex *κακοζήλια* quadam & imitatione veræ religionis ortum habuisse: est enim superstitio religionis æmula, & Diabolus Dei simia. Primum hujus ritus, sive cultus, exemplum habemus in illo facto Jacobi *Gen. 28.* qui lapidem erexit in Bethle, eumque oleo perfudit. Multiplex certe olei usus fuit sub vetere lege in consecratione, tum personarum, tum rerum; quod si quis dixerit Patriarcham illum tali ritu voluisse consecrare locum illum & lapidem, illumque destinare ad cultum divinum, non repugnamus: Interim vero, qui ex hoc facto Jacobi superstitiosas suas unctiones, consecrationes, & caeremonias, a Pontificiis adhibitas in dedicationem templorum & altarium probare & stabilire conantur, eadem opera œconomiam Mosaicam, & jugum illud legis caeremonialis in Ecclesiam Christi introducunt: Etsi enim hic ritus consecrandi lapides, & altaria, infuso oleo, a Patriarchis fuerit adhibitus, etiam ante datam legem Mosaicam, pertinebat tamen ad legem caeremonialem; ut & circumcisio, & sacrificia, quanquam ante Mosem instituta, erant tamen umbræ, & caeremoniæ, & pars legalis pædagogicæ. Cessavit certe jam unctio lapidum, postquam Christus, lapis ille pretiosus, *lapis angularis, unctus est oleo lætitiæ supra socios suos.* Dum vero hoc factum Jacobi consecrantis, ungentis, lapidem, oleo infuso, in superstitiosæ unctionis patrocinium adducitur, videmus utramque superstitutionem, tam Paganam veterem, quam Papalem novam, ab eodem *κακοζήλια* fonte manasse: dum homines in cultu divino inepte seduli, & perverso æmulationis & *ἰδολοπροσώπου* studio abrepti, eos ritus in sacris retinent, qui speciali Dei mandato seu instituto sub pædagogia legis erant recepti, & ad captum unius gentis accommodati. Sed hæc hætenus. Video enim me transgressum limites hujus loci, & in Theologorum castra delapsum.

Notetur discrimen inter *λιπαρός* & *λιπαρός*. *Λιπαρός* est assiduus, continuus, *συνεχής*, ut *λιπαρός πυρετός* i. e. *συνεχής*, febris continua; *παρὰ τὸ λίαν παρῖναι*, ut sit proprie importunus, sedulus, qui instanter rem aliquam facit; unde *λιπαρία*, & *περὶ λιπαρία*, instanter & importune rogo, flagito. Hesych. *λιπαρός*, *δρόμρον*, & *τὸ παρὰ μὲν πρὸς, ἀπὸ τοῦ λίαν παρῖναι*. At *λιπαρός* est pinguis, nuidus, obesus, unctus, delibutus: a *λίπῳ* pinguedo.

Αἰεὶ ὃ λιπαρὸν κεφαλὰς καὶ κεφαλὰ πρόσωπα,

Hom. de Phæacibus illis Epicuri de grege porcis. Delibuta unguento capita habentes. *Λιπαρός*, unctus; *Λιπαρός* assiduus, flagitator, orator, qui vota facit. Superstitiosus iste *περὶ λιπαρὸν λίθον*, lapidi uncto genua flectit & vota facit.

Νήπιον, ὃς λιπαρὸν οἶόν τ' ἰδὼν ἀμφοτέρω ὃ

αὐτὸς καὶ λιπαρὸς ὄν, καὶ ἔτι λίθον.

Assiduus Lapidis cultor, & ipse Lapis.

Λιπαρὸν λίθον καταχεῖν. Unctos lapides oleo perfundere, videtur mihi alio transferri posse per proverbii speciem, nec inconcinne, viz. ad inanem, præposteram, & ineptam liberalitatem; *Unctos ungere,*

scilicet divitibus dare: quod olim fieri querebatur ille in Epigram.
Dantur opes nullis, &c.

Χρήματα γὰρ δίδωται τοῖς μὲν ἁπλοῦσι.

Ναὺ λιπαροῖσι λίδωσι μόνους καταχέτω ἔλαιον.

Qui divites cognatos ad coenam invitant (ut Servator ait) hi unctos tantum lapides ungunt; quanto satius & sanctius est aridos pumices, siccos & jejunos, pauperes, charitatis unguento perfundere, & cleemosynæ oleo delibutos dare, ἔλαιον tanquam ἔλαιον;

Ἀκνῶδες] *Vas olearium, unguentarium, ampulla*: ἰλακῶδες ἀγίων, ὡς ἰλακῶδες, παρὰ τὸ καὶ τὸ ἔλαιον, μυστήριον. Metaphorice ad Rhetorum ornamenta transfertur, unde & Lat. Rhetores pigmenta, & pyrothecia, & Lecythus, & ampullas dicunt: Sed hæc obvia. Ἀκνῶδες habet accent. in antepenultima per hanc reg. Nomina in 3° deficientia, derivata a ἵκναι currere, sunt oxyt. cætera vero baryt. ut σπυρδός, παρὰ τὸ σπύρδον δένει ὀρεσδός, ab ὄρεος & δένει, montis vel castella; βονδός, παρὰ τὸ βονδός τὸ βολῶ δένει ἀγρός, παρὰ τὸ ἀγρῶ δένει & γρόνδον, Ζῦδον, μῦδον, λῆκνδον, baryt. sunt, quia illud verbum in se non includunt; Ζῦδον & Ζῦνδον incipientia a ζ variant, idque διαφορῆς χάριν, quando enim propria, barytona sunt; quando appellativa, ὀξύτονα, & in ultima habent accentum.

Ἐὰν μὲς δούλων ἀλφίτων διαφύγη] Superstitionem hanc merito deridet Cic. Lib. 2. de Divinat. Nos autem ita leves atque inconsiderati sumus, ut si mures corroserint aliquid, quorum est opus hoc unum, monstrum putemus. Ante vero Mariscum bellum, quod clypeos Lanuvii mures rosissent, maximum id portentum aruspices esse dixerunt; quasi vero quicquam intersit mures, diem & noctem aliquid rodentes, scuta an cribra corroserint; nam si ista sequimur, quod Platonis politiam nuper apud me mures corroserint, de Repub. debui pertimescere; aut si Epicuri de voluptate liber corrosus esset, putarem annonam in macello cariorem fore. Hæc Cicero; falsè quidem & acute, pro suo more. Ubi quod de clypeis refert a muribus corrosis, simile est ei quod de Sanacharibo Assyriorum rege narrat Herodot. in Euterpe, διαχρόντας sc. τοὺς μὲς ἀπὸ τοῦ ἔλαιου, &c. mures agrestes, per Assyri. aciem noctu diffusos, eorum pharetras & sagittas & clypeos rosisse, ita ut armis nudati fusi fugatique fuerint. Hoc si verum fuisset, merito pro omine habuissent Ægyptii, & portento divinitus misso: mirum certe hoc, immo mirum mirorum; & summum miraculum fuisset. Nec immerito Sethon Ægypti Rex in templo Vulcani lapideus stetit, murem in manu tenens, cum hac epigraphic, Εἰς ἡμῶν τοῦ ὀρίων ὡσεὶς ἔκω.

At ἔάν μὲς δούλων ἀλφίτων διαφύγη, quid mirum, quidnam hoc monstrum, quod omen, aut portentum est? At nec hoc profecto mirum, nec illud omnino verum, nam quid non Gratia mendax Audet in historia? quanquam umbra quædam, & vestigium hujus historiae, extat in S. pagina. Legimus enim in libris Regum Angelum Domini

Domini vastam & horrendam stragem olim edidisse in exercitu Senacherebi: & procul dubio Herodoti illa fabula, de muribus clypeos & tela rodentibus, *παρομοιωμένη* est & depravatio S. Hist. & quanquam Script. de hoc silet, potuit tamen fieri, nec pugnat cum fide, ut Angelus, in delendo Assyriorum exercitu, usus fuerit ministerio murium, quemadmodum in percutiendo Herode ministerio pediculorum.

Clem. Alex. Strom. 7. p. 712. Εἰ γὰρ ἐν τῇ διορίσει περὶ τὸ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ἐν τῇ ἱστορίᾳ περιλαμβάνεται, καὶ θαυμάσιον, ἴσως, καὶ γὰρ παρομοιωμένη ἐκείνῳ, εἰ τὸ ὑπερὸν αὐτῶν ἐρῶν τῇ ὁρῇ περιλαμβάνεται ἰδιώτῳ. Et paulo supra,

Εἰκότως τοῖσι δ' ἱστορίαισι πάντα σημεῖα ἡρώων τῇ τῶ συμβαίνοντι ἐν κακῶν αἰτίᾳ· ἰδὲ μὲν διορίξῃ βασιλῶν ὅσα πάλιν καὶ μὲν διὰ τῶν διατηρήσων λαμβάνονται. Huic affine illud Leontichidæ, apud Plut. *Apotheog. Lacœi*. qui, cum januæ cujusdam pessulo anguis se circumplicasset, idque vates omen esse diceret; ὅτι ἰμὲν γ', ἴσως, δικά, ἀλλ' εἰ ἐκείνῳ τῇ δ' ἐκείνῳ περιλαμβάνεται, τίμας ἀν' αὐτῷ.

Scite Cicero 2. *De divin.* ubi inanem portentorum ominumque superstitionem deridet; Si id quod raro sit, id portentum putandum est, sapientem esse, portentum est: sapius enim mulam peperisse arbitror, quam sapientem fuisse: & post pauca; Conjector quidam, & interpres portentorum, non inscite dicitur ei respond. qui cum ad eum retulisset, quasi ostentum, quod anguis domi vectem circummexus fuisset; Tum esset, inquit, ostentum, si anguem vectis circumplicasset: cui geminum illud, quod ex Clem. Alexand. supra habuimus.

Redeo jam ad nostrum superstitiosum; Quodnam, obsecro, hoc malum est, quod mus perroserit saccum farinæ, *σάλαον ἀλάτῳ*, nihil profecto hoc περὶ πλάτῃ, nihil ad rem, nihil ad farinam, saltem publicam, nec in eo vertitur salus Græciæ, imo nec unius hominis vita, nec fortuna, hoc casu periclitatur, nempe hoc malum est, quod tantum farinæ deperditur; ut si salinum in mensâ evertatur (quod vulgo ominosum censetur) quodnam malum exinde evenit? viz. quod aliquantillum salis forte hoc casu pereat. O rem portentosam, & prodigii plenam! Certe, qui omen facit salinum in mensâ, is salem non habet in mente. Sed nolo jam salibus perspergere superstitiosum, seu cum muribus eum rodere. Ad Gram. accedo: nobis enim veluti muribus rodendi sunt vocabulorum cortices, & utres, & folles, ut sic ad nucleum & medullam & veluti farinam rerum perveniamus.

σάλαος Habet accent. in antepen. quia sit a genit. *σάλας*, καὶ. nam alioquin esset oxyt. Notetur ergo hæc *reg.* Nomina simpl. trisyll. in καὶ (præced. α) sunt oxyt. ut *μυλακός*, *θυλακός*, *πυλακός*, *παρακός*, *Ἀνακός*, εἰ δ' ὁ *δυσκός*, *φρυγανός* dico simplicia, nam *δυσκός* est proparox. quia compositio retrahit accentum. Excip. jam ea quæ fiunt ex genit. nominum in αξ- (*ἀνδραγαθός* εἰς τὴν ἀδελφείαν τῶν γυναικῶν) ut a *σάλας*, καὶ, ὁ *σάλαος*, καὶ: a *σάλας*, καὶ, ὁ *σάλαος*, καὶ hæc enim retinent accentum genitivi a quo fiunt, ideoque sunt proparoxytona.

[Ἐξηγῶν.] Interpretem: ἔξηγῶν general. est interpres, explanator, commentator, sed specialiter apud Attic. script. ἔξῃ. est interpres sacrorum oraculorum, aut portentorum interpres. Cic. Religionum interpres, & conjector, & interpres portentorum, i. e. περσοκόπῃ. Demosth. Energ. Ἐπὶ δὲ ἱππολύτῳ, ἡλθον εἰς τὰς ἔξηγῆτας, Postquam illa obiit, accessi ad Sacrorum Interpretes. Plato De legibus Lib. 12.

Περὶ τῶν ἱππολύτῳ δὲ, εἴτε τις ἀρῶν, εἴτε τις θύλων ἦ, τὸ μὲν αὖτε τα θύλα νόμῳ ἦν τὸ ὑπὸ γῆς θύον, καὶ ἦν τῇδε, ὅσα περὶ αὐτῶν τὰ ἔξηγῆτας γινώσκοντες ὁρίζονται. Cic. 2. De leg. Sed videamus Platonem, qui iuxta funerum rejicit ad Interpretes religionum. Apud Gr. Bibliorum Interpretes, Magi & Incantatores Ægyptii, & Divinatores vocantur ἔξηγῆται. Gen. 41. ἀποτίλας ἐκάλει πάντας τοὺς ἔξηγῆτας Αἰγύπτου, Lat. Conjectores h. e. singulis, μάντις. Heb. מַסְתָּרִים. Hos ἔξηγῆτας adire & consulere solebant homines superstitiosi, de eventu omnis aut auspicii cujuscunque, siquid ipsis sinistrum & infaustum portendit videretur. Lepide autem hic deridet Theophrastus superstitionem hujus hominis, qui cum hariolum interrogaret, quid facere debeat postquam follis seu saccus farinæ a mure fuisset corrosus, resp. ille, sutori, seu potius cerdoni, illum esse tradendum ut resarciatur. Ut siquis superstitiosus jam quærat, Cujus rei signum est, cum lepus in via transcurrit? quod vulgò hodie ominosum censetur, & alter resp. Signum est eum a cubili suo fuisse deterritum; Ita cum mus utrem, aut follem, aut culeum corroserit, cujus rei hoc signum est? viz. eum fuisse famelicum: aut quid faciendum, cum mures roserint caligas? viz. sartori dandæ sunt ut sarciantur, ἀποδύναι τὸ σκωτόδῃ, ἀπορράσαι. Ita enim leg. uti monet Cl. Casaub. non ἀπορράσαι. Atque hinc patet δούλων in Attica supellestile fuisse σῶπροι seu δερμάτινοι, h. e. pelliceum seu coriaceum, siquidem ad eum reficiendum & resarciendum opus est τῷ σκωτόδῃ, quamquam forte hoc σκωτόδῃ potius opus sit, quam σκωτόδῃ, nam σκωτόδῃ est pellium subactor, at σκωτόδῃ pellium selector, h. e. cerdo, alutarius, coriarius. Σκωτόδῃ Attice idem quod βυροδῃ apud Gr. Asianos, qui & simpliciter βυροῦς, ut in N. F. Notandum, quod licet βύρα & σῶπρ idem sint, viz. pellis, corium, & idem sint βυροδῃ & σκωτόδῃ, tamen βυροῦς & σῶπρ differunt apud auctores, ita ut βυροῦς sit βυροδῃ vel σκωτόδῃ, alutarius: σῶπρ vel σκωτόδῃ, veteramentarius, sutor coriarius, cerdo, qualem hic intelligit Theophrastus, cujus quippe ἔργον & officium est, δούλων ἀπορράσαι, vas coriaceum reficere, & resarcire. Id enim est proprie ἀπορράσαι Herodot. Μυσα prima, ἀπορράσαι τὴν λαγῶ τῷ γαστρί, resusto leporis ventre; ubi miram narrat historiam de epistola quæ mittebatur in ventre leporis. Plut. αὖτε φιλοπλῆ. Συστῆναι καὶ ἀπορράσκειν τὸ βαλάντιον, in astringere καὶ φυλάσκειν τὸ εἰσβαλὲν δυνάτω, contrahere & consuere crumenam. Metaph. sæpius usurpatur hoc verbum ῥάσκειν, admodum eleganter; tam in simplici, ut καὶ ῥάσκειν, δόλος ῥάσκειν, i. e. suere, struere, machinari, mala, dolos, insidias; quam in compositione, ut κακοῤῥάσις, δολοῤῥάσις, ῥαψάδειν, μεταῤῥάσις apud Æschylum, & similibus.

millibus. Eadem metaphora utuntur Heb. שָׁרָה שֶׁל שֶׁפָּרַח concinnarunt, consueverunt mendacium, συνέριζαν τὸ ψεύδος.

Οὐτι θάψιν μὴ μὴ, ἔτι ἐπὶ νεκρὸν ἰδύν, ἔτι ἐπὶ λίκου] Neque sepulchro insistere, neque ad mortuum accedere, neque ad lectum pervenire. Magna apud antiquos circa mortuos superstitio fuit, tam Gr. quam Rom. quæ ex κρυψαλίας quadam, & perversa imitatione legis Mosæicæ, orta & derivata est: apud Judæos enim sub veteri lege, quisquis cadaver hominis tetigerat, pro immundo & polluto habebatur 7 diebus, & aspergendus erat aqua asperfusionis; Num. 19. Ὁ ἀπὸ νεκροῦ τὴν τὴν νεκροῦ πᾶσι ψυχῇ ἀνδρῶν, ἀγγέλλει ἵνα ἐπὶ ἡμέρας. Ominosum erat mortuum tangere, immo domum funestam ingredi, adeo ut mirum quantum formidarint busta aut sepulchra: Gellius de flamine Diali; Locum, in quo bustum est, nunquam ingreditur, mortuum nunquam attingit. Eadem religione tenebatur summus sacerdos inter Judæos: adeo, superstitionis Gentes imitabantur Synagogam. Atque hinc erat, quod, ad vitandam hanc contagionem, tam Judæi quam Ethnici, cœmeteria sua & sepulchra extra portas urbium habuerunt; & nescio profecto an non hoc melius quam nos Christiani, qui non solum intra muros, sed etiam frequentissimis & refertissimis urbium locis, & in ipsis templis cadavera sepelimus; Athenis certe erant πύλαι ἱερῆαι, porta sepulchrales, (quarum meminit Theophrast. cap. περὶ ἀναίδουσίας) per quas cadavera ex urbe efferebantur ad sepulturam. Hinc & vas aquæ lustralis (de quo supra in hoc capite) χρίσις, qua aspergebant se qui exequiis interfuissent, quod ἀπὸ νεκρῶ λείδης dixit Chrysostom. Εἰς τὴν λῆν, μετὰ τὴν ἐκκαμῶν τὴν νεκρῶ, λείδης τὰς κατ' οἶκον, καθαρεύει χρίσις. Schol. ad Aristophanis Nubes. Hinc & cupressus foribus funestæ domus apponi solita, tanquam signum funeris, ne quis per ignorantiam ingressus pollueretur; neque harum quas colis arborum Te, præter invisas cupressas, Ulla brevem dominum sequetur. Cum autem cupressus (præ aliis arboribus) funebribus & feralis fuerit, & in funeribus adhibita, alii alias assignant causas, quas jam non vacat referre, nedum excutere. Hinc autem apparet quanta religione, vel potius superstitione, vitarent veteres cadaveris contactum, funerisque pollutionem: Quamquam revera, ut Salvator de cura pro mortuis, Mortui mortuos sepeliant, ita tamen hac in re Mortui mortuos timebant, atque vitabant; nisi enim profecto peccatis mortui & ignorantie tenebris sepulti fuissent Gentiles, nunquam tam anili & inani superstitione mortuos abhorruissent; majus enim contagionis periculum est a vivis, quam a mortuis; & citius quis pollutionem & inquinamentum contraxerit a convictu superstitem, quam a contactu sepulchrorum: & alioquin omnia munda mundis, etiam cadavera eorum qui e mundo discesserunt. Quod quidem a me dictum intelligi velim, respectu pollutionis moralis, legalis, aut cæremonialis; nam alioqui potest esse pollutio physica & naturalis, a cadaveribus mortuorum, quæ citra superstitionem vitari, nec minus pie quam prudenter caveri debet.

Nec tam superstitiose, quam sapienter, olim fecerunt Athenienses, qui extra urbis suæ pomæria mortuos suos ex lege sepeliebant, in loco extra viventium consortium, idque ad vitandum contagium aerisque infectionem. Et legibus 12 tab. cautum est, *Ne quis hominem in urbe sepeliret, neve ureret*: & prohibuit Adrianus Imperator, mortuos in ulla Imperii sui civitate inhumari, addita hac ratione, *Ne sanctum municipiorum jus polluat*. Et certe ad cavendam contagionem, ut libera urbs tetro cadaverum odore minus pestilenti aere inficeretur, placuit plerisque veteribus, ut cadavera extra civitates sepelirentur, in polyandriis quibusdam, & cœmeteriis, ad hoc comparatis. Quem antiquum sepeliendi morem an, tanquam utilem & salubrem, expediat revocari in orbem Christianum, Theologis & Politicis dijudicandum relinquo.

Λίχον Sunt lecti puerperarum, & loculi mortuorum. Vulgo Lexicogr. λίχον simpliciter expon. lectum, cubile: cum tamen hæc vox antonomastice sæpe adhibeatur de lectis, seu loculis, in quibus mortui collocari & efferrī solent ad sepulchrum, ut in hoc loco Theophrasti. Hesychius, Λίχον, ἢ οἷς τὸς νεκροὺς κοιμῶσι. Plutarch. Vita Numa, ubi de ejus funere & exequiis, Οἱ τε πατριῶται τὸ λίχον ἀπέθισαν, καὶ συμπέσθοντες οἱ ἦσαν θιῶν ἱερῶς, καὶ παρρητιμῶντες, patricii lectum seu lecticiam ejus bajularunt. Prævit hac significatione Homerus, Hellenismi fons. Iliade postrema, ubi de funere Hectoris,

Οἱ δ' ἱππεὶς ἐσπένταρον κλυτὰ δόμματα, καὶ μὲν ἱππία

Τρητοῖς ἐν λίχῳ θύει.

Lectum eodem sensu dicunt Latini pro loculo mortui, aut sarcophago. Persius Sat. 3.

Tandemque beatulus alio

Compositus lecto, crassisque latus amomis,

In portam rigidas calces extendit—

& profecto, cum somnus sit mortis imago, merito sandapila, seu theca mortui, dicatur lectus, cum etiam lectus sit imago sepulchri: unde δαίνωμι δουλειῆς & ταυλειῆς, a λίσσμαι, cubo; sepulchrum enim cubile est, κοιμητήριον, & cubile, sepulchrum. Λίχον est τῶν, nec τῶν solum, sed & σῶς seu λάρναξ est λίχον lectus, unde & κλινὴ etiam a Gr. vocatur. Dionys. Halicarn. Lib. 8. ἔχοντι τῷ κλινῶν οἱ λαμπρότατοι ἦσαν νύκτι ἐν τοῖς κατὰ πόλιν ἱεροῖς. Idem, de funere Virginie, Ἐξέπιδον γὰρ ἐν ἧς οἰκῶν γυναικὸς τι καὶ παρρητοῖς τὸ πρῶτον ἀποδιδόμεναι, αἱ μὲν ἀνδρὶ καὶ σφάγας βάλλουσι κατὰ τῆς κλινῆς, &c. Aedibus exiliebant & mulieres & virgines, casum illum lugentes, atque alia flores & coronas in lectum jaciebant, &c. Λίχον hoc in loco indifferenter vel pro lecto mortui, vel pro lecto puerpera exponi potest. Sic, apud Chrysostomum, καὶ ἀπὸ λίχου dicitur foemina, quæ e lecto puerperii nuper surrexit, ut religio ei sit, accedere aut appropinquare ad lectos puerperarum, ἐπὶ λίχου (quanquam Cl. Casaub. in hac posteriori significatione legere mavult ἐπὶ λίχῳ, ad puerperam) nam & lectis puerperarum pollutio aliqua inesse censebatur. Certe legalis hæc pollutio erat in populo Judaico, unde apud illos puerperarum purificatio, quæ & in Ecclesia Christi retinetur jam

jamdiu, atque etiam apud nos non ita pridem observata; hodie vero annon merito abolita & explosa, tanquam cæremonia mere Judaica, judicent *παῖδες ᾧ Θεολόγων*. Certe, qui aliquid legalis pollutionis in puerperio ponunt, & mulierem a partu levatam, usque ad expletum mensem suum incubationis, tanquam pollutam vel profanam, a sacrorum participatione excludendam censent, priusquam in Ecclesia purificetur, haud video quomodo a superstitionis & Judaismi suspicione penitus excusari possint. Sed alius fortasse usus & finis hujus cæremoniae, nec tam necessitatis, quam convenientiae, ratio habebatur. Sed viderint ista rituum magistri, *οἱ περὶ ταῦτα δοκῶντες*.

Λιχὼ, Puerpera, quasi in lecto decumbens. Oppianus *Κωνσταντ.* 3:

Ἡ δὲ λιχὴ περ ἔσται, καὶ ἀδινύστα τόκοισι
quæ & *λιχὴ* a Nonno dicitur, *Joh. 16. v. 84. Ἀρχιτόκου μίμμη λιχὴ* *ἰδθ*. -- Hom. *ἀδινύστα γυνή. Illad. λ.*

Ὡς δ' ἴται ἀδινύστῃ λιχὴ βέλθῃ ὀξύ γυναικί,

Δοιμὴν, τὸ, τὴ περιίσι μωροῦμαι ἐκείνην

Ἡρως θυγατρί, περὶ ἀδινύσας ἔχουσα.

ubi dolores puerperii tam apte & accurate describit poeta, ut eos versus Gr. mulieres non ab Homero, sed ab Homera scriptos esse affirmarent, teste Plutarcho *περὶ τῆ φιλοσοφίας*.

Ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ ἔνθῃ.] Mos erat apud antiquos, postquam triste aliquod somnium viderant, sacra facere, ad placandum numen & averruncandum omen; quia scilicet insomnia *διόπνια, divinitus missa*, videbantur, -- *Θεὸς μοι ἐνύπνιον ἔλθῃν ὄνειρ*. Somnia esse præsagia, oracula quædam & vaticinia futurorum, credidit superstitionis antiquitas. *Εἰ δὲ εἴποι ὕπνῳ πορρῆται, καὶ τὰ ἔναρ διόματα τοῖς ἀνθρώποις ὀρέγῃσι ᾧ ὕπνῳ ἐσπλάγῃν αἰνίγματα*, ut ex sententia veterum loquitur Synesius primis statim verbis elegantis libelli *De insomniis*. Ut *ἐλπίδες* sunt *ἑρμηνεῶν ἐνύπνια, ὄνειροι* Platoni, ita vicissim, *ὄνειροι ὕπνῳ ἐλπίδες*. Quanta superstitio veterum fuit circa insomnia, passim testantur auctores, ii præsertim qui Onirocritica scripserunt, Artemidorus imprimis, Aristotelis liber *περὶ τῆ κατὰ ὕπνον μαντικῆς*, Achmes, Astrampsychus, alii. In favorem hujus superstitionis ficta est illa Etymologia, ut *ὄνειρ* dicatur *πρὸς τὸ ἐνέειν*, quod sit prædictio quædam *ἢ ὄνθῃ*, vel potius *ἢ ἐσπλάγῃ*. Alii cordatiores fidem omnem insomniis derogarunt, tanquam rebus leviculis & nullius momenti; juxta illud Theocriti, *Ἴσται δὲ ψεύδονται ὄψεις* & Homeri illud,

---- *Ἦτοι μὴ ὄνειροι ἀμύχανσι, ἀπελτόμωδοι,*

Γίνοντ' ἔσθ' τι πάντα ταλίστα ἐνδρόποισι

quanquam ille binas faciat somniorum portas, verorum unam, falsorum alteram,

Δοῖται γάρ τι πύλαι δε.

ad quem locum Critici varias conjecturas, immo somnia sua, adducunt. Præ aliis vero ea somnia vera putabantur, quæ post mediam noctem viderentur; Horatius,

Post mediam noctem visus, cum somnia vera.

Moschus --- ἀγρίων ποιμαίνων ἰδὼν ὄνειρον.

Si læta somnia vidissent, amicis ea communicabant; sin contra tristia, mane Soli narrabant; unde piscator ille apud Theocritum socio somnium suum narrat,

* Ἀρ', ἔμαθες κρῖνεν ποῦ ἐνύπνια; χρυσά γάρ ἴδον·

Οὐ σὶ δέλω τ' οὐμὼ φαντάσμεθα ἡμῶ ἀμοισιν.

Ideo autem somnia tristia & infausta Soli narrabant, ut malum omen averruncarent, quia scilicet Sol nocti est contrarius. Schol. Soph. *Elest.* * Εἰς ὃν ὡς τοῖς παλαιῶς ὅπου καὶ ἔπαινε ὅναρ δεινὸν διασπαινο, ἀμα περὶ πρὸς τὸ ἥλιον λέγειν· ἢ ἵππεδ' ἐναντίον· εἰς ὅς τῃ νυκτὶ, ἀποτοσπῶν ἐρᾶζοντα τέτα. Divinationem per somnia exagitat Cicero, lib. *De divin.* tanquam vanam & fallacem. Celebris jam olim apud Ethnicos fuit superstitio somniorum, & ratio hæc divinandi per somnia, utpote quæ a Deo immitti credebantur, juxta illud Poetæ,

--- Καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ὄει.

Immo tanta fuit fides somniorum, ut de somno Deum fecerint, nomine Morpheum: erantq; tam superstitiose & scrupulose fatui, ut si somniaverint sibi cornua excrevisse, inciperent dubitare de uxorum pudicitia; aut si somniaverint de muribus, putarent sibi a felibus cavendum esse; ut lepide hoc hominum genus alicubi perstringit Cl. Molineus. At præter somnia illa διόπμητα, de quibus in Script. legimus, plurima etiam apud Ethnicos habemus experimentis comprobata, siqua fides historiæ; memorabile, inter alia, somnium J. Cæsaris apud Plut. quando sibi in somnis visus est τῇ ἐκ τῆς μητρὸς μίγνυθαι, cum matre sua concumbere; quod sic interpretati sunt conjectores, eum scilicet subacturum patriam. Insigne & illud Poly-cratis Samii, itemque Astyagis, apud Herodotum; & alia, quæ jam non vacat recensere. Superstitiosas somniorum observationes non illepide deridet Diogenes Cynicus apud Laertium, ὅτι οἱ μὴ περὶ τὸν ὕπνον ἐκ ὀνείρωνται· ὡς δὲ ἢ καὶ ὁδόντες φαντάζονται, πολυπαρανοήτοι. Ea quæ vigilantes agunt, non morantur; quæ vero dormientes imaginantur, ea curiose disquirunt. Præclare Cicero, Libro 2do *De divinatione*, contra hanc divinationem per somnia & ὀνειροκριτικὴν concludit, Si igitur neque Deus est effectus somniorum, neque natura societas ulla cum somniis, neque observatione invenire potuit scientia.

* Ονειροκρίτας] Somniorum interpretes. Conjector somniorum, Ονειρμαντις, ονειροπόλος, εἰρηστής. Theocritus, *Piscat.* v. 32, 33.

* Ος γὰρ ἂν εἰρήξει κατὰ τὸ νόον, εἴτ' ἀρεῖται.

Ἔστιν ονειροκρίτας, ὁ διδάσκων ὅς παρ' ὧ νῦν.

b. c. * Ἀρεῖται μάντις, ὅστις εἰρήξει καλῶς, Qui bene conjecit, vatem hunc perhibebo optimum. Homero, ονειροπόλος, qui circa somnia versatur, interpretes somniorum; ut εἰρηπόλος, qui circa aves vel auguria versatur, augur. *Iliad.* s.

* Τίς Εὐρυδάμαντος, ονειροπόλοις γέροντος,

Τοῖς

Τοῖς ἐν ἱερομένοις ὁ γέρον ἐκείνῳ ὄνειρος

quæ verficulum Elias Cretensis comment. in Nazianz. citat cum non-nullo, sed levi discrimine. Τ. ἰ. ὁ πατὴρ ἐκείνῳ ὄνειρος trajectio, vel hyperbaton, pro ἱερ. ἰ. ἐκείν. proficiscentibus non interpretatus est. At aliud κείνῳ, aliud ὑποκείνῳ, ὑποκείνῳ, communiter est, *simulare, fingere*, atque etiam *respondere*, idem quod ἀποκείνῳ, quam & ὑποκείνῳ etiam hoc sensu ponitur pro *conjectare, interpretari*, cum de somniis viz. agitur; Ἐγὼ μὲν ἂν ἀνέσας ὑποκείνῳ μὲν ἡμεῖς τὸ ἐνερ. Philostr. Οἱ γὰρ ἔζηγνται, ὥς ὄνειροπόλος οἱ ποιεῖται καλῶς, ἔδ' ἂν ὑποκείνῳ ὄν' ἔδιδμα' ubi observand. eos plerumque ἔζηγνται dici in soluta oratione, ut & ὄνειροκρίτας, quos ὄνειροπόλος vocant poetæ. Homer. ipse, *Odyss.* Τ.

Ἄλλ' ἀγὰ μοι τ' ὄνειρον ὑποκείναι καὶ ἀκούειν,

Somnium mihi expone, (declara, interpretare) & audi,

ὑπερον πρῶτον, pro *audi*, & interpretare; & paulo post,

Ἄλλ' ἀκούειν, ὅτιν ὑποκείνῳ ὄνειρον

Ἄλλ' ἀποκείναι, ---

declarare somnium. Ex illis verbis Homeri jam laudatis (ὁ γέρον ἐκείνῳ ὄνειρος) exculperunt posterius vocem ὄνειροκρίτης. Eustathius ad locū, τὸ, ἐκείνῳ ὄνειρος, συντίθησι τ' παρὰ τοῖς ὑπερον ὄνειροκρίτης, ὥς τῷ ταυτὸν τὸ ὄνειροπόλος, καὶ ὄνειροκρίτης. Plurima hujusmodi composita fecerunt posteriores Gr. ex simplicibus Homeri vocabulis simul conflatis atque conjunctis; quod & antea me observasse memini. De voce ὄνειροπόλος hoc insuper annotandum. Et si ὄνειροπόλος idem sit quod ὄνειροκρίτης, viz. *conjector*, seu *interpretor somniorum*; tamen verbum ὄνειροπόλος ex eo derivatum, non est ὄνειρος κείνῳ, vel ὑποκείνῳ, *somnia exponere vel interpretari*, sed in *somniis versari*; simpliciter, *somniare*; οὐπνία ὄν' in *somniis aliquid meditari, imaginari*: ut apud Aristophanem,

Ὀνειροπόλῃ γὰρ καὶ κακῶδον ἱππικῶ.

h. e. *tanto rei equestris studio flagrat, ut etiam dormiens, & in somniis, eam meditetur.* Hinc scite transfertur ad spem inanem, & frustratam, cum quis vana spe seipsum lætat, & ipse sibi somnia fingit, quod ἱπποδοκίῳ eleganter vocat Eustath. II. E. ὄνειροπόλῳ, τὸ ὥς ἐν φαντασίᾳ μέλει ἱπποδοκίῳ, h. e. *nimia & vana spe laborare.* Hoc in sensu non infrequens hæc vox est apud Atticos Scriptores. Demosth. *Philip.* I. Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὅτι ἀνδρες Ἀθηνῶν, τὰ τὰς θεῶν, καὶ τὸν μὲν τῶν μεγάλων καὶ πεπεγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὄνειροπόλῳ ἐν τῇ γνώμῃ. *Ejusmodi somnia multa suo animo agitare*; de hujusmodi multis vanam spem concipere; multa ejusmodi quasi per somnium sibi fingere. Julianus *Epist.* quadam, ἔδιν ἄλλο ἢ σι, καὶ τὰ παρὰ σὲ περὶ ἡμῶν ὄνειροπόλῳ γέμματα, nihil aliud nisi se, tuasque literas *somnians, animo concipiens.* Lucian. Gallo, Ἐπὶ γὰρ σὺ ὄνειροπόλῳ τ' πλεῖται; *tunc adhuc divitias tibi fingis, aureos montes tibi polliceris?*

De accentu hujus nominis (ὄνειρεταις) observo, utrobique anomaliam esse, tam in voce simplici κραιτῆς, quam in compos. ὄνειρεταις. Κραιτῆς enim habet accent. in ult. contra communem regulam. Nam dissyllaba verbalia in τῆς plerumque sunt barytona, & penacuta ut κραιτῆς, κτίστῆς, κτίστῆς, δότῆς, δότῆς, κλέπτῆς. Excip. κραιτῆς, ληστῆς quod oxyt. quia contrahitur ex λαιστῆς. Jam ut simplex κραιτῆς ὄντοσι præter analogiam, ita contra compos. ὄνειρεταις προπαροξύτωσι, itidem contra communem regulā: hæc enim reg. est. Τὰ εἰς ἢ ὑπὸ μίαν συλλαβὴν ὄντοσι, ἢ ἐν τῇ συνθήκῃ ὄντοσι, ut σαρῆς, αἰσῆς, ἀδελφῆς, φιλαδελφῆς, ἰερῆς, ἀνταρῆς, φανδῆς, φιλοφανδῆς, βαπτῆς, ἡμεροβαπτῆς, ἀνακαταπῆς, δανῆς, ἡμεροδανῆς. Excip. ἀλφῆς, cujus compositum est φιλαλφῆς & α κραιτῆς, ὀνειροκραίτῆς sic & δικαιοκραίτῆς, αὐτοκραίτῆς. Conjectoribus ἢ ὀνειρεταις præmia olim dabantur divinationis suæ; quæ Οἰδοῖν vocant Hebr. Gr. μαρτῖα in lib. Num. De divinationis præmio dato τῷ ὀνειροκρίτῃ lepidum & insigne exemplum affert Cic. De divinac. lib. 2. Desert ad conjectorem quidam, somniasse se ovem pendere ex fascia sui cubicularis: respond. conjector, Thesaurum defossum esse sub lecto; fodit, invenit auri aliquantum, idque circumdatum argento; misit conjectori quantulum visum est de argento: tum ille, *Nihilne de vitello*; id enim ex ovo videbatur aurum declarasse, reliquum argentum. Hæc Cicero; quanquam & is statim post sale aspergit hoc ovum; deridens hanc fabulam τῷ ὀνειροκραίτῃ, & ab ovo ad malum deducens. Et forte non plus saporis est in hujusmodi somniorum interpretamentis, quam in albumine vitelli. Hoc dono ὀνειροκραίτῃς Josephus, & Daniel, alique viri sancti, olim præditi fuerunt; cum vero extraordinarium fuerit hoc donum interpretandi somnia, cessavit hodie in Ecclesia, adeo ut impium & sacrilegum & superstitiosum fuerit cuiquam vel id. sibi usurpare, vel ab alio requirere; quare tutissimum censeant Theologi, quælibet somnia contemnere, nec ex iis divinationem facere, divinationem (inquam) hyperphysicam, scilicet rerum futurarum: nam divinatio mere physica non videtur reprehendenda, qua viz. ex somniis conjecturæ eruuntur a medicis, de statu corporis, & qualitate morbi; nam etiam somnia inter morborum symptomata & prognostica ponunt ei Ἀσκληπιάδης. Alioquin autem præfagia illa & prognostica eventuum, quæ ex somniis capiuntur, revera nihil aliud sunt quam *agrotorum somnia*; nam ut Josephus, *Dei sunt solutiones somniorum*: est Deus in cælis revelans mysteria, & interpretans somnia. Et cum Josephi mentionem fecerim, insignis illius ὀνειροκρίτου, subit mihi de novo ejus nomine a Pharaone illi imposito. ΠΥΥΣ ΠΥΣ quod Philo interpretatur ὀνειροκρίτω Theodore. τῷ ἀπορίτων ἱμνωοντι. Hieronymus, nescio quare & quomodo, vertit *salvatorem mundi*. Græci corruptam vocem, sive Hebr. sive potius Ægyptiacam retinuerunt, Φοιδμοφειχ.

INDEX AUCTORUM

QUI IN

ISAACI CASAUBONI

Commentario notantur, illustrantur, emendantur.

A.

Æ Schines emendatur 77
Apuleius notatur 20
Aristophanes emendatur 104.

Aristoteles illustratur 47. 52. 62.
72. 3. 87. 114. 122.
Artemidorus illustratur 117
Ashenaus emendatur 37. 74. 83.
bis. 163.
illustratur 62. 114. 131. 136

C.

Cicero emendatur 14
illustratur 46. 48. 63. 107.

D.

Demosthenes illustratur 67. 157.
ejus scholiastes notatur 64. 68. 100
Diogenes Laertius emendatur 12

E.

Ecclesiastici liber illustratur &
emendatur 89

G.

Gellius emendatur 173
Glossarii auctor emendatur 48. 92.
105.
notatur 52

H.

Hesychius emendatur 105. bis. 169.

L.

Lucianus emendatur 36
Lucilius emendatur 43. 49. 162

M.

Maccabaeorum libri illustrantur 89

N.

Nonius notatur 34

O.

Oppianus illustratur 37

P.

Plato illustratur 23. 31. 38. 39.
103. 108. 123. 125. 160.
emendatur 169
Plautus emendatur 36. 122
illustratur 42. 87
Plinius emendatur 12
Plutarchus illustratur 38. 50. 54
111.
emendatur 95

S.

Seneca emendatur 12

T.

Tertullianus illustratur 35
Theophrastus Hist. Plant. lib. 4.
illustratur 55
emendatur in lib. De odoribus 78

IN-

INDEX AUCTORUM QUI IN JACOBI DUPORTI

Prælectionibus notantur, illustrantur, emendantur.

A cta Apostolorum illustratur 302. 3. 418. 448. bis.	Hieronymus notatur 474
Æliani interp. notatur 403	Homerus illustratur 313. 321. 2. 5. 335. 408. 423. 4. 442. ejus interp. notatur 207. 281. versus aliter citatur ex Elia Cretensi 473
Æsopus illustratur 407	Horatius illustratur 245. 6. 7. 433. 4
Anacreon illustratur 259	I.
Antiphontis interpres notatur 195	Jobus emendatur 437
Aphthonii interpres notatur 308	Isaias illustratur 292
Archæologiæ Atticæ auctor notatur 257	Juliani interpres notatur 306. 390
Aristophanes illustratur 327	Justinus Martyr notatur 455
Aristoteles illustratur 193. 209. 218. 410.	L.
Aristotelis interpres (Gulstonus) notatur 218	D. Luca verso emendatur 264. 270.
Arriani interpres notatus 342	illustratur 334
Athenaus illustratur 286. 432.	Lucianus illustratur 192
C.	Lucretius illustratur 464
Chilonis apophthegma illustratur 405	M.
Chronicon Arundelianum notatur 391	D. Marcus illustratur 232. 35. 6
Cicero notatur 449	emendatur 458
D.	Martialis illustratur 338
Demosthenes illustratur 254	D. Mattheus illustratur 318. 431
Diogenes Laertius illustratur 195	P.
emendatur 446. ejus interpres notatur 286. 300. 304. 353	D. Paulus illustratur 284
Diogenianus emendatur 461	Phrynichus notatur 326
Dionis Chrysostomi interpres notatur 300	Platonis interpres notatur 430
E.	Plutarchi interpres notatur 359
Epiphanius emendatur 395	Polybii interpres notatur 335
Etymologus notatur 220. 226. 248. 9. 261. 281. 356. 368. 375. 441	Porphyrius emendatur 427. ejus interpres notatur 325. 365. 427. 8.
Eupolis illustratur 452	S.
Eustathius emendatur 356	Septuaginta Interpp. notantur 224. 277. 291. 2.
G.	Suidas emendatur 180
Gorgias notatur 247	T.
H.	Tertullianus notatur 358
Herodotus illustratur 467. ejus interpres (Valla) notatur 236	Theocritus illustratur 292
Hesiodus illustratur 459	Theocriti Scholiastes notatur 275.
Hesychius emendatur 202. 220. 244. 298. 315. 378. 442.	291. interpres notatur 395. 402
	Theon Sophista emendatur 381
	V.
	Vulgatus interpres S. S. notatur 235. 243. 246. 292. 303. 325. 367. 400. 406.
	X.
	Xenophontis interpres notatur 335

IN COMMENTARIUM ISAACI CASAUBONI RERUM ET VERBORUM INDEX.

A	ACCLAMATIO	ἀπομνήσκειν 105. 136. 304	βλασφημεῖν 146
	NUM formula	ἀπόμνησκα 105	C.
	24	ἀπομνήσκειν 136	Κ
	ἀπόμνηστος 101	ἀπονοεῖν 168	καλεῖς 107
ἀκκός 48		ἀπονοεῖς 167	κακουργία 174
Actosfes 23		ἀπόνοια 58, 9. 166, 7. 8	καλλωπίζεις 112
Ades 86		ἀπόρρητα 161	καλπίζεις 173
Are 62		ἀποσπλάι 52	Canina scava 127
Arati oboli 103		ἀποψῆν 105	Canes cashenarii 40
Arati nummi aliquando		Asqua lastivaks 126	Cassarii 81
Athenis ibid.		ἀρδάνιον ibid.	Cassare 18
Asculatores 62		Ardeitt 60	κατασκευάζεις 74
Asculari ibid.		ἀρίσκειν 45, 6	κατὰ κράτος 82
ἀρχίνους 113		ἀριστος ibid.	καταφρίεις 22
ἀρχαῖος & ἀρχαῖος 60		Aristophan 73	καίπωμα 42
ἀρχαῖος 27		Aristotelis brevisas 47	Cavillasto 15
ἀρχαῖος, ἀρχαῖος, ἀ-		creber in trajecionibus 72, 3	Canones 63
ρχαῖος, quid differant 35		Articuli 162	Cella balnearum 86
ἀνδρῶν 142, 9		ἀρύτανα 87	καρπὶς ibid.
ἀλκζών 78		ἀσκός 47, 8, 9	καρπὶς 64
Album in vestimenta ad-		Alsa cella 86	Cetarii 169
dere 97		ἀσπὴς 60	χαλμαία 86
ἀλκζών 141		Athens 'Ελλάδος' Ἑλ-	χαλμαῖος 62
ἀλφός 143		λας 10	χαλμαῖος 6
Alterplices 18		Atticisms 33. 44. 67. 68.	χαλμαῖος 158
Ampullarum varia for-		72. 114. 126. 140	χαρὶς 126
ma 54		ἀνδράδεια 119	χαρὶς 85
varia materia ibid.		ἀντὶς von inferiorum 25	καλμαῖος 91
ἀνακρίνειν 170		ἀντόματα 62	καλμαῖος ibid.
ἀνακρίνειν 108		ἀφορμὴ 32	καλμαῖος 85
ἀναφίρειν 78		B.	καλμαῖος 88
ἀναφίρειν ibid.		B	καλμαῖος 170
ἀναφίρειν 101		Acutum gestare invi-	καλμαῖος 42
ἀναφίρειν 60		diosum Athenis 55.	καλμαῖος 43
ἀναφίρειν 98		Baculi Laconici ibid.	καλμαῖος 42
Anatocismi modus 92		reffi, incurvi, Persici,	καλμαῖος 152
Animaadversiones extra		ibid.	καλμαῖος 93
urbem 118		βαλπίειν 87	καλμαῖος ibid.
Antambulones 26		βαλπίσμοι ἀπὸ νεκρῶ 126	καλμαῖος 52
ἀνταμύσειεις 169		Basiliciarias 60	καλμαῖος 35
ἀνταμύσειεις τῶν μὴ οὐ-		βαλπίων 74	καλμαῖος 124
σας 82		βαλπίων & βαλπίων	καλμαῖος 37
ἀπαγωγὴ 64		ζειν ibid.	καλμαῖος 49
ἀπαγωγὴ 103. 108		βαλπίων 98	καλμαῖος 158
ἀπαγωγὴ 27			καλμαῖος 60

Index Rerum & Verborum

<i>Coronam capere</i>	105	<i>διταξία</i>	ibid.	<i>Latina lingua paupertas</i>	
<i>Cosm</i>	98	<i>διδοιμαίν</i>	21	88. 107	
<i>Cotyla</i>	49	<i>διωχίδης λόγος</i>	77	<i>Laureus</i>	126
<i>Cyperandia puerorum</i>	48	<i>διωχμονεύ</i>	38	<i>λαλία</i>	39. 71
<i>Cuscuta</i>	86	<i>Enjcheme adflato</i>	ibid.	<i>λαμπρόν ἰμάτιον</i>	154
<i>κυυήχρον</i>	140	<i>διτρεπίζεν</i>	112	<i>Legatorum viaticum</i>	101
D.		<i>ἐξ οἶων εἰς εἶα</i>	80	<i>λίχθ</i>	133
Δ		F.		λίχθ	30
<i>Δαυαῖν</i>	108	<i>F</i>	30	<i>λιμονίμειξ</i>	83
<i>δειλία</i>	169	<i>Favere linguā</i>	146	<i>λιμός</i>	ibid.
<i>Desperatus homo</i>	59	<i>Fiscina</i>	28	<i>Lingulaca</i>	71
<i>διδίριδς</i>	34	<i>Fadus</i>	148	<i>Lingustus</i>	ibid.
<i>διαμυλλαίνεν</i>	99	<i>Feneratorum impunitas</i>		<i>Litmus</i>	55
<i>διαφορῶν</i>	89	<i>Athenis</i>	66	<i>Locustuleius</i>	71
<i>Dies curia</i>	106	<i>Feneratorum improbitas</i>	66, 8	<i>λορίζεσθαι</i>	90
<i>Digma Piraei</i>	160	<i>Fori</i>	113	<i>λογοποιία</i>	29. 75
<i>Dionysia gemina ab A-</i>		<i>Frastra & scissa vox</i>	65	<i>λογοποιοὶ frequens ma-</i>	
<i>theniensibus celebrata</i>		<i>Fulmenta</i>	42	<i>lum Athenis</i>	76, 7
31		G.		<i>ibidem puniri aliquando</i>	
<i>Διονύσια τεχνίτην</i>	26. 61	Γ	127	81	
<i>διόδεραι</i>	41	<i>Genitivus</i>	143	<i>λῶπθ</i>	38
<i>Domus funesta indicia</i>	133	<i>Gerulifiguli</i>	75	<i>Loqui alta voce signum</i>	
<i>δωμάτιον</i>	111	<i>γλήχρθ</i>	88	<i>rufficitatis 36. superbia</i>	
<i>δυχήρις</i>	142	<i>γλοῖος</i>	ibid.	55. <i>impudentia 65. 70</i>	
E.		<i>γλαυώδης & χατά-</i>		M.	
Ε		<i>γλαυθ</i>	71	<i>Antia</i>	85
<i>ἐκλέγην</i>	62. 9	<i>Graca fide mercari</i>	141	<i>Maivem alere</i>	64
<i>ἐκτρέφην ἰμάτιον</i>	159	<i>Graca lingua copia</i>	88	<i>μαλατῆν</i>	57
<i>ἐχθρ</i>	66	<i>inopia</i>	76	<i>Meraca potio Barbaro-</i>	
<i>ἐγκληρομένη vasa</i>	104	<i>Grassari</i>	20	<i>rum</i>	39
<i>εἰκονισμός</i>	7	<i>γυμνασιαὶ ἀγροὶ</i>	26. 8	<i>μερίδης ἐ convivii mi-</i>	
<i>εἰσὼν & εἰσρομία</i>	14	<i>γύργαθον</i>	131	<i>si soluta</i>	137
<i>εἰσπέναι δίκην</i>	113	H.		<i>μικρολογία</i>	88
<i>ἐκλογαί</i>	91	<i>H</i>	5	<i>μικροπρίπτως</i>	ibid.
<i>εἰς γυνῶν ἐκλέγην vel</i>		<i>Histrionum persona</i>	61	<i>μικροπρίπτως</i>	91
<i>ἐγκλητῆν</i>	69	I.		<i>μικροφιλητιμία</i>	150
<i>ἐκλόπθ</i>	42	<i>Miscere aquas vino</i>	99	<i>Mitari</i>	46
<i>ἐκμυλάσσει τρία & τετ-</i>		<i>Morum conformatio non</i>		<i>Miscere aquas vino</i>	99
<i>τοι ἐκμυλάσσει, quid</i>		<i>sol. ethico philosopho</i>		<i>Morum conformatio non</i>	
<i>differtant</i>	67	<i>convenit</i>	5	<i>sol. ethico philosopho</i>	
<i>ἐκλαδὶς de veste</i>	38	<i>Morum varietas ex qui-</i>		<i>bus causis</i>	9. 10
<i>ἐκμυλάσσει γυνὴ εἰς τὰ i-</i>		<i>Mos antiquus 26. & pal-</i>		<i>sim.</i>	
<i>μάτις</i>	98	<i>Mos nutricum 49. ruffi-</i>		<i>Mos nutricum 49. ruffi-</i>	
<i>ἐκδίδει</i>	64	<i>catum mulierum</i>	37	<i>Mos Gracorum ad suble-</i>	
<i>ἐκδομα</i>	152	<i>Mos Gracorum ad suble-</i>		<i>vandos pauperes 121. 2</i>	
<i>ἐκδοθ</i>	158	<i>vandos pauperes 121. 2</i>		<i>Mos pecunias in ore ha-</i>	
<i>ἐκδο πομπῆς</i>	150	<i>bendi</i>	68. 9	<i>Mos pecunias in ore ha-</i>	
<i>Εκδομα atas & mors</i>	12	<i>Mos tribus summis digi-</i>		<i>tis thus libandi</i>	94
<i>ἐκδομαίνου</i>	57	<i>mis thus libandi</i>	94	<i>μυστοκόλακας</i>	26
<i>ἐκδομαίνου</i>	23			<i>Mures</i>	130
<i>ἐκδομαίνου</i>	156			<i>Mureti error</i>	20
<i>ἐκδομαίνου</i>	ibid.			<i>μυκόνθ</i>	89
<i>ἐκδομαίνου</i>	16				
<i>ἐκδομαίνου</i>	107				
<i>ἐκδομαίνου</i>	121. 2				
<i>ἐκδομαίνου</i>	123				
<i>ἐκδομαίνου</i>	20				
<i>ἐκδομαίνου</i>	ibid.				
<i>ἐκδομαίνου</i>	76				
<i>ἐκδομαίνου</i>	107				

in Isaaci Casauboni Commentar.

<i>Reticulum panis</i>	131
<i>sum citius</i>	134
<i>Ren & adulator feni</i>	26
<i>lata</i>	26
<i>Roma epitome mundi</i>	10
<i>ῥήματα fervorem effusio-</i>	
<i>rum vicem</i>	40
<i>ῥυπαρόθυμα</i>	39
<i>S.</i>	
Σ <i>Ἀλδιστ</i>	10
<i>σουλήθειν</i>	ibid.
<i>αὐτοῦς</i>	102
<i>Saltatio</i>	109
<i>Saltatorius</i>	92
<i>Samia vasa</i>	54
<i>Sarcina viatorum</i>	101
<i>Satyr</i>	52, 3
<i>σαυρός</i>	88
<i>Saxa porta Aethiops</i>	118
<i>σκαυτά</i>	107
<i>Scaura</i>	86
<i>Sedes discreta in theatro</i>	
<i>Attico</i>	51
<i>σκαυτάλας</i>	131
<i>Secundus auctor</i>	108
<i>Serpens vasa in adibus</i>	
129	
<i>Servi ostiarii</i>	40. ad pe-
<i>dei</i>	83
<i>Sulci et vendentium</i>	104
<i>σουλήχαι</i>	145
<i>Similia canasta</i>	52
<i>σμπορδίδας</i>	49
<i>Solum</i>	42
<i>Spei acula</i>	113
<i>σπριμολόγρι</i>	70
<i>Sphagia</i>	160
<i>Speracites</i>	60. 142
<i>Stabulum</i>	63
<i>Stabularium</i>	ibid.
<i>στίζαι</i>	103
<i>Stilara</i>	20
<i>Stilavatus</i>	ibid.
<i>στυγμυμμοί</i>	18
<i>Subbasilicanus</i>	60
<i>Subrostratus</i>	ibid.
<i>Superlativus gradus pro</i>	
<i>comparativo</i>	102
<i>Superstitio veterum</i>	128
<i>Suppingere</i>	43
<i>Suris aperiri ambulare</i>	
34	
<i>συκοπεριχίδας</i>	88
<i>συζυγος</i>	143
<i>συζυγαλικός</i>	ibid.
<i>συκοποίησης</i>	88
<i>σύμμετρον</i>	143
<i>σύριγγα</i>	39
<i>σπριγγα</i>	88
	7

Index Rerum & Verborum

T	102	148. discedit ab Aristotele 14. 38. dissimulans eundem venustum 99. minus accurate dicta 10. 48	Verordia 59
Tadulus 149			Varicinus ambulare 34
Tali διορξίδεως 53			Varicinus siare 98
διαόξρου σίριος ibid.			Verba simplicia pro compositis 68. composita pro simplicibus 72
τηνολιδι 125	δουλ. κωροξ 130. 1		Veteram dyurodura 97
τηλόνως 63	δουλ. εδξ 94		Veterum fluitia 128
Telamarius ibid.	δουλ. μετα 93. 4		Vicarii sententia refutatur 3
τηλ. 113	δουλ. κρησίδ. π. 88		Virantes ἀνθρώποι 19
τηλ. μετα 61	δουλ. κωροξ 84		Vitantes οὐκ αντιστοιχ. 29
τηλ. μετα τοιοῦ 100	δουλ. κρησίδ. π. 88		Vita humana paries ibid.
τηλ. μετα π. 62	δουλ. κωροξ 84		Umbra 164
τηλ. μετα ζ. 46	δουλ. κωροξ 84		Unguentaria 166
τηλ. μετα 18	δουλ. κωροξ 84		Vulnus 76
Theatri Attici sedes venales 100	δουλ. κωροξ 84		
θη. ἀν. α. 100	δουλ. κωροξ 84		
θη. 100	δουλ. κωροξ 84		
θη. μετα π. 100	δουλ. κωροξ 84		
θη. μετα π. 114	δουλ. κωροξ 84		
θη. μετα π. 9	δουλ. κωροξ 84		
Theophrastus Eresius de hor. hujus libri 3. 11. 90. 78. & alibi. ejus eleganti & amanum ingenium 4. 99. mandantes & elegantia 43. tenet aures 7. imitatio Aristotelis 4. 34. 47 & passim. subtilitas 30.	δουλ. κωροξ 84		

JACOBI DUPORTI
PRÆLECTIONES
RERUM ET VERBORUM
INDEX.

A Γαθῆ τὸ χη 431 Ἀγῶς unde 321 Ἀγῶς & ἡ- γη. quid 261 Agidis Lacedæmonii sci- tum dictum 268 Ἀγροὶ γυναικῶν 228 Ἀγροὶ & ἀγροὶ,	quid, & quomodo dif- ferunt 301 &c. Ἀγ- ροὶ 322 Ἀγροῦν, apud Aristote- lem & Theophrastum quid, 273 inter voces ἀγροῦν & ἀγροῖ- ν & discrimen Gram- maticorum rejectum	<i>ibid.</i> Ἀγροῦν, unde 284 Ἀγῶ dico, & ἄγῶ frango, convenientia & discrimen 354 Ad aliquando compara- tioni inservit 214 Ἀδολέειν vitio μω- ριότης laborant 240 Ἀδ-
---	---	---

Rerum & Verborum Index

39	Αδελφία	237. 9.	discrimē	377	Απόνοια, quid	295
34	Αδελφείν	239	Αναγκαστική	quid	Αποπίεσις, tripliciter	
98	Adriani Imp. carmina in	309	Αναστροφὴ & ἀντιστροφὴ		anomalum	321
com-	Florum	325	μῆνις, quid	303. 4	Απορίσσει	468
ap-	Adverbiorum temporis		Ανασκευαίς, quid	362	Απορίσσει μῆνιν, quid	
72	constructio	249	Ανίσταται	398. Αἰσχύνη	394. 5. Απορίσσει	ibid.
97	Adulatoris etymologia		ὅτι δίκαιος, quid	428	Απορίσσει	239
128	223		Anaxarchi diadema illustra-	284	Απύμνη	268
futa-	Ædium conductarum		quid	351	Aquam manibus infun-	
3	pensiones sive merce-		Ανδρία apud Cretenses,		dere, in Lingua sacra,	
19	des singulis mensibus		quid	351	quid	344
29	soluebantur	348	Animalis in esum com-		Αρα, ἀρετή, & κατὰ	
bid.	Egyptiorum in Græcos		muniem maciati aliqua		ἐξεί, quid	446
164	celebre dicitur	247	pars Diis consecraba-		Αρα, unde	ibid.
166	Affectus contrahit &		tur	335	Archelidis, quid	192
64	producit tempus	211	Antambulorum apud		Archeia Regis scitum	
76	Αἰσχύνη, unde, & quid	460	Veteres usus	227	dicitur	381
	Αἰών, quid	452	Antelodium unde	410	Archiei penultima brevi	
49	Αἰών, unde	190	Αντίλοι, quid	440	294	
32	Αἰχμητής 331. Αἰχμή		Antigoni scitum dicitur	199. 420.	Αρρηκτα Hom. quid	352
18	quod significet	ibid.	Antisthenis apopheg-		Αρρηκτα, qui	298
40	Αἰτίαι & αἰτίαι discrim-	353	ma	446	Αρρηκτα, unde	420
92	Αἰσχύνη, qui 338. 381.		Ανυποδοσία, variis de		Αρρηκτα, quid	351
13	Αἰσχύνη, quæ 378 dif-		causis, multis apud		Arilarchi observatio de	
14	ferentia eorum ab ο-		Veteres usus	373. 4	usu vocis παλιν apud	
	πίσιν	ibid.	Αἴσιν unde, & quid	242	Homerum	203
79	Αἰσχύνη, quid	419	Απάρχη & ἀπαρχή	314. ἀπαρχή 315. in	Aristippi philosophi ge-	
16	Aletores ubique infam-		quosnam reos priva-		nerosus animus	385
39	tes	311	tis concessa	316	Aristophanis Vespa qua-	
	Αλεφόν, metaphoricè		Απαλλάττει creditorem		re scripta 319. archæ-	
	dicitur	389	quando dicitur debi-		logiæ Atticæ magi-	
	Αλεφόν, quid	295	tor 264. ἀπαλλάττει		ster optimus	526
	Αλεφόν, unde	442	δανείζει	265	Aristotelis scitum dicitur	268
	Αλεφόν, Theophrasto propria locu-		Απαλλάττει, quid	312	Arithmetica compos est	
	tiō	337	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	stus homo	425
	Altarium prima origo	464. unde dicta	puerorum nomina in		Αρμελία ἱμνηται 394	
	ibid.		tribulis relata	ibid.	Αρρηκτα & ἀρρηκτα un-	
	Αλυσιτελής, 357. Αλυσίτη		Απαρχή, quid	411	de	280.
	quænam appellata	363	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αρρηκτα	343
	Αλυσιτελής, unde & quid	380	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αρρηκτα, stulti quare vo-	
	Αμύλαι derivatur aliter		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	cati	241
	quam vulgo	228	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αρρηκτα quinam, apud	
	Αμυσίτην & αμυσίτην	229	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Veteres	385
	Αναδύσσει & ἀναδύσσει,		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Ασκαλαώτης unde, &	
	quid	406	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	quid	460
	Αναδύσσει in Evangelio,		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Asper nuntius quid	279
	quid	331	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Ασπασίτης, quid	320
	Αναδύσσει Theophrasti & Aristotelis dif-		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Ασπασίτης, quid	279
	crimen	423	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Athenienses φιλόκατοι	
	Ανακρινίδης, quid	400	Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	243. & φιλόκατοι	319
	Ανακρινίδης, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Απάρχη, ἀπαρχή, &c.	
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	unde & quid	419. &c.
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αυδία & Αυδία	
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	439	
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αυδία, quid	440
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αυδία, quis	ibid.
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	Αυδία, quis	441
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	de voce Αὐδία cū-	
	πείν, & κατὰ		Απαρχή, unde dicitur	262. 3. in Apaturis	troverbia	

In Jac. Duporti Praele

troverſia inter Stepha-
num Gardinerum E-
piſcopum Vintonien-
ſem & D. Joan-
nem Chekum 380, 1
Αὐτὸς, Ipſe, honoris gra-
tia 221
Ἀραγίξεν τὸ πρόσωπον,
quid 431
Αρήτωρ 398

B.

Baccariones, qui 342
Βαίτω, quid 433
Βακτηρία, unde 280
Βαλαφείσ ridiculum ey-
mon. 235
Βαλαφείσ proverbialiter
dictum pro homine ni-
mis curioſo 290. unde
derivetur 343
Balliones, qui 342. dicti
etiam βαλχόνται ibid.
Balnea propter homines
non boni nominis fa-
moſa 290
Balneaticum, quid 345.
Romæ erat quadrans. ib.
Balneum, unde 290
Βαπτισμοὶ ἀπὸ νεκρῶ,
quid 457
Βάλλουσι & βάλλουσι
375
Bellariorum varia apud
Græcos nomina 379
Beza notatus 425. 431
Βελήδης, γεωμετρία,
& γεωμετρία quo-
modo differunt 322
Βίβλῃ & ζῆν pro vivendi
ratione 250
Βλασφημία, unde 301
Boedromion menſis unde
dictus 258
Βονδός, unde 321
Βυβλάξ ἡμεῖς, quid 263
Βύτωρ vox antiquiori-
bus Græcis ignota 388
Βεζάνων, unde 423
Βεραχολογία apud Græcos
exempla 340
Βρίθῃ, quid, & unde
225
Βυρβάς & σωτβάς quo-
modo differunt 468
Βύας & βυσσός quo-
modo differunt 188
de Butyro varia 388
Βυρβάς, unde 464

C.
Καεὶς & καὶ καεὶς,
de loco & modo 348
Καεὶς ἀνέστη 299
Calceamenta clavata 291
Calix ἀγαθὴ δαίμων
456
Καλλίχρον ἄριστ, quid
261
Canes tribus modis ani-
mi ſui ſenſum expri-
munt 275. Caſſides
dicti 277
Cani comam tangebant
cortice nucis 212
Caneſ evellere adulato-
rum eſt 213
Cantare in balneis ru-
ſticum 289. in convi-
viis uſitatum 447
Καπυλίδειν 302. unde
382. Καπυλίδης & πα-
δογία quomodo diffe-
runt 310
Capillamenti & Capillitii
diſcrimen 268
Κάπην, quid 327
Carmen ὀπλήνιον 243
Carnium eſus ante Dilu-
vium permiſſus 336
Κάρου, quid 378
Κάρου, καρῶν, καρῶν,
& καρπολογία 269, 10
Caſaubonus notatur 227.
251. 261. 3. 278. 287.
292. 297. 301. 2. 4.
322. 8. 349. 360. 378.
382. 5. 7. 395. 401.
417. 432. 441. 452.
8. 462.
Καταπυλματωμένη 291
Καταχάδης & καταχά-
λον, quid 344
Καπύματα quid 291
Cavillatio 182
Caupo & Caupona, unde
327
Κηλόνιον, quid 343
Κῦπῃ, conſuræ genus
372
Κεράλειον. 235. quot
ſignificet. 425. κερ-
λαίον, quid 235
Κερυλίξεν, & κερυλί-
μός 425
Cereorum uſus in re fa-
cra apud Chriſtianos
perantiquus 252
Κίριος & κερύκειος 326

Κίριος, quid 328
Κερύκειος, unde 301
Κίρυξ, unde derivetur.
311. Κίρυκος & κί-
ρυκος paſſim con-
junguntur 312
Χαλκία, quid 342
Χαλκί, 309
Χερεκτάρ, quid 181
Χερεκτάρ, quid 236
Χερεκτάρ, quid 456
Chemus Moabitæ
numen, quid, & unde
401
Χερνίβῃ & χερνίβῃ diſ-
crimen. 454. Χερνίβῃ,
ſacrificans 455
Χερνίβῃ & χερνίβῃ
χέρης, quid 456
Χερνίβῃς οὐρπὶ & οὐρπὶ.
370
Χλαίνα, quid, & unde
433
Χολάδης & χολάων, quid
& unde 341
Χορὸς unde 415
Χορὸς, latrina 427
Χορὸς ἑδῶν, quid,
339
Χορὸς, quid 334
Χορὸς, & χολάων
236
Χορὸς, 223
Χορὸς & ὁ χορὸς
371
Χορὸν, pro commodare,
minus uſitatum 362
Χορὸν ἀσπὶν. ὀδὸν
χολάων, & οὐρπὶ, quid
360
Καὶ χερνίβῃς, quid 456
Κίβη, quid 356
Κίβη, unde, & quid
316
Κιβή, quid ibid.
Κίβη, unde derivetur 255
Clavarium, donativum a
militibus exactum 291
Κλέῃ, apud Homerum,
quid 330
Κλιν, pro ſarcophago 470
Κλυζάν, quid 276
Κοιλιδομαίων, quid 452
Κοινός Ερμῆς, quid 389
Κοκκί, quid 230
Κόλαξ & ἀράξ diſ-
crimen 205
Κόλαξ derivatio ibid.
Κόλαξ quare dictus λίμ-
βῃ ibid.
Co.

Rerum & Verborum Index

Commissari & Commissari,
quid, & unde 401
Κομισίων & κομισίων
293
Comparativa pro superla-
tavis posita 387
Composita plurima fece-
runt posteriores Graeci
ex simplicibus Homeri
verbis simul con-
flatis 473
Contrarius voluntarii,
quot 334
Κόπῳ & κοπίῳ, quid
436
Coquinaria inter artes
sordidas & illiberales
antiquitus habita 312
Κόρηξ, quid 305
Κορώπης dies, unde 262
Κόρινθῳ, quid, & unde
282
Κορινθία, unde 306
Κορινθίος πόλις, apud
Homerum, quid 424
Κρωτίς
Κρωδίω nunquam dicit
Homerus, sed κρωδός
242
Κρίνειν & κρινέειν,
quid, & quomodo dif-
ferunt 473
Κρωδίς, κρινέειν,
κρινέειν, 308
Κρωδίον, quid, 413
Κρωτίον, verbum thea-
trale. 376
Κρωτίς & κρωτίς,
quid 292
Κρωτίσος quare pe-
culiariter dicti sunt
Boeotii *ibid.*
Κρωτίον & κρωτίς quid
342
Κυάῳ, forum Athenis
228
Κύων, unde 363
Κύων, unde & quid 460
Cupressus quare foribus
functae domus apposi-
ta 469
Κύων, quid 377
Cyri celebre in Graecos
dictum 298
Κάδωνος ἐξάφαις, quid
318
Κάμω, κάμω, & κάμος,
quid & unde 400, 1
Κάμω, *ibid.* πρὸς πρῶτον,
quid 401

D.

Δάμω ἔχει & εἴσας,
quid 252
Δάμω & δάμωχῳ
251
Δαίμων & δαίμωνιον,
apud Ethnicos, quid
451. Δαίμων in N. F.
in malam partem, sed
δαίμωνιον μὴ λήξαι.
ibid. Eryma vocis δαί-
μων. *ibid.* composita
cum hac voce 472
Δάμω, quae significet 252
Δάμω, verbum anom-
alum, unde 429
Dammum, unde 357
Δανείειν, & δανείζειν
333. *Et.*
Δανείζω debuit scribi
δανίζω 334
Δανείον & δανείον ἱστο-
ρίαν 333
Δανεισμός & χρεώσις
quomodo differunt 334
Dantia pro feneratoris
335
Δάνῳ, vox antiqua pro
damm, & damo, apud
Latinos pro do 334
Δάφνι, unde 419
Δαίος & δαίος, quid
453
Δανός, variz significa-
tiones, & unde deri-
vatur 198. 9. *Et.*
Δαιμονίον, qui 290
Δαιμονία, quid 448
Δάμω & δάμω, quomo-
do differunt 413
Δαιμονίον, unde 315
Δαιμονίον, quomodo
usurpatur 462
Δαίμων 266
Δαίμων & δαίμων 412.
Δαίμων πληροῦς A-
thenis, & quot modis
δαίμων & δαίμων
differant *ibid.*
Δαίμωνίον, quid 326
Δαίμων & δαίμων
sunt, quo sensu apud
Homerum. 419.
Δαίμων, quid 462
Δαίμων & δαίμων,
quid, & quomodo dif-
ferant 413

Δαίμων, prodesse 347
Δαίμων & δαίμων,
quid 347
Dicam scribere vel subscri-
bere, quid 318
Δίκω, quid 318. ἔργον
404
Δίκω περὶ τοῦ & οἴου
254
Δίκω ἐξέμνηξ, quid
319
ἔργον & νίκω, quid
380
Diogenis sordidum di-
ctum. 349. scitum di-
ctum. 407. aliud di-
ctum. 446. aliud 472.
Dionysia Athenis gemi-
na; autumnalia & ver-
na. 243. plura de his
festis 244. 263.
Dionysii sacrilegium 456
Διονυσόληπτος 217. eo-
rum foeda adulatio 218
Δίσκος, quid 359
Διόδοτος & διοδότος
285
Διόδοτος & διοδότος, quid;
sensu forensi 319
Διόδοτος, qui 277
Δόμω pro κύμω,
inclinate Lingua
Graeca 397
Δόξω, apud veteres Grae-
cos opus, nunquam
gloria 330
Δόκω, unde 453
Δοκω, vox Orienta-
lis 324
Δρίπων, quid, & unde
282
Duci, apud Latinos, quid
314
Δύστη 300
Dyptori Epigrammata.
223. 255. 267. 299.
375. 386. 390. 417.
429. 437.
Δύστη, quid 420
E.
Εἰναι, quoniam, apud
Veteres 385
Εἰναι, quid 448
Ebrii quare proniores ad
saltandum 404
Εἰναι, de frigiditate
judicatum solvi, sh-
nus tantum 404
Εἰναι

Rerum & Verborum Index.

Res & γῆς *ibid.*
Γέρραδον, quid 383
Γέρραδον H. *ibid.*
Habitus corporis in
 genii signum 368
 Hebraea & Graeca Lin-
 gua saepius coincidunt
 409
 Heinſius notatus 458
 Homerus Hesodo multo
 antiquior 329
 ejus vita malorum
 odore prorogata 379
 feminas nunquā per-
 stringit 408
 dolores puerperii 17
 A. cum apte & accu-
 rate describit, ut Gre-
 cae mulieres eos versus
 non ab Homero, sed
 Homera, scriptos esse
 affirmant 478
 Horatius, maxime om-
 nium Poetarum Lati-
 norum, imitator 246
 250. 303
 Hostiorum, quid 395
 Hypapante festum in Ec-
 clesia Orientali 252
Iambus *ἰαμβός*, He-
 braismus & Hellenis-
 mus 414
 Iambus, non est po-
 esis Hebraismus 197
 Iambus quodvis animal
 quare significat 334
 Iambus *ἰαμβός*, quid
 404
 Iambus 119. 120
 Iambus, quid 336
 Insans Graece exprimi
 nequit 225
 Informata *ἄμορφη* cre-
 debantur, & mira Ve-
 terum circa ea super-
 sticio 471, post medi-
 am noctem vera cre-
 debantur *ibid.* insana
 soli quare narrabant
 472, inter morborum
 prognostica & sympto-
 mata 474
 Interesse, apud Latinos,

quid 347
 Interpreter, qui 409
 maximus eorum in
 Gracia usus, ante in-
 ventum numerum *ibid.*
 Ioc vox *πολύσμιος*, &
ἰούμαι 367
 Isoetatis elegans praecep-
 tum 430
 Ictus *ἰκτός* in *πῆλη*, quid
 417
 Iudices Athenis quare
 dicti *πομπῆς πρὸς τὸν*
δικόν 397
 Iulii tertii, Pontificis
 Romani, *βιβλία* &
βλατορία 399
 Iambus *ἰαμβός*
 363
 Lambinus notatus 246
 Lapides & altaria ungen-
 di *ἄμω* unde ori-
 ginem traxit 464
 Lapis velatus, apud Lu-
 crecium, quid 464
 Laurus 189
 Latina lingua ad Graecae
 copiam & majestatem
 non assurgit 295
 Latini in verbis ex Graeco
 derivatis non semper
 sequuntur quantita-
 tem Graecorum 326
 Laurus *κωνία* & *ἄλ-
 λος* 438
 Laurus, quid 387
 Lavare manus quando
 maxime solebant Ve-
 teres 475
 Legatus *πρόξενος*
 470
 Legatus antiquitus pre-
 mium & meritis
 onusti dimittebantur
 187
 Legatione fugientes pub-
 licis sumptibus victi-
 tabant 363
 Legativum Athenis due-
 drachmae in dies an-
 gulos *ibid.*
 Legatus, quid 371
 Leontichides festum
 pophthegma 467

Leporum insolita fecun-
 ditatis ratio 364
 Letha *λήθη* 424
 Letha Athenis quot 319
 Letha, quid, & unde de-
 rivetur 237. *Λήθη*
 quare significat 476
 H *ἐπὶ λήθης*, puer-
 pesa, *ibid.* *Λήθη* & *Λή-
 θης* 471
 Lexicographi vulgares
 notati 371. 395. 403.
 411. 427. 444. 445
 Letha, quid, & unde
 466. *Λήθη* Rhetor-
 um *ibid.*
 Letha & *Λήθη* 445
 Libabant partem omne
 Veteres cum in sacri-
 ficiis tum in convi-
 viis 354
 Letha, unde *ibid.* Liba-
 tiones apud Judaeos
 352
 Letha, in feminino ge-
 nere, Theocrito elegan-
 tius usurpatur 445
 Letha & *Λήθη*, quo-
 modo differunt 465
 Letha & *Λήθη* 317
 Letha, quid 424
 Letha *ἰαμβός* 207. 8
 Letha, unde 301
 Letha *ἰαμβός* & *Λή-
 θης* 354
 Letha, unde, & quid
 353
 Letha, post funus, in-
 stralis 469
 Letha *ἰαμβός*, quid
 457. 469
 Letha, unde dictum 369
 Letha *ἰαμβός* & *Λή-
 θης* 363
 Letha unde 337
 Lycius prudens dictum
 443
 Lugentes capita obvol-
 vebant 432
 Letha, quid, & unde
 279
 Lysandri infans dictum
 398
 Letha, quid, & unde
 337
 Letha, qui 467
 Letha 467

In Jac. Duporti Praelect.

M.	ce dicitur	307	N ^{ion} , quid, & unde
M άλαλλον 228	Μίτρον σπαλαίνον & μίτρον σπαλαυνόμενον, quid	395. 6	de 248
Μαλακία 190	Μικρολογία, & varia μικρολόγων nomina	345	Nidus, de domo, 224
Μαλακός ὄψις & μαλακός ὄψις, discrimin	Μικρολογία, unde dictus	349	Nilus fluvius Jupiter
Μαλακός ὄψις, quid	Minimissimus	369	Egyptius & Saturnus dictus, & ἀντίμαχος ὕμνος 248
231	Missa, unde	443	Nίσσον, λήσις, & πλάσις, discrimin 454
Margites, quis	Μισθώσις & μισθώσις discrimin	380	Nίσσον & λήσις, per se posita, de
Maria quamdiu clausa	Μισ, vox Orientalis	324	lotione manuum. 454. quomodo differunt
445	Mola, quid	365	455
Mars quare dictus	Μολοπίσις, apud Hippocratem, quid	351	Nomina quae per ellipsin subintelliguntur
370	Μυόσις & μυοφύγιος discrimin	ibid.	211
Martiatium, quid	Mortui Athenis & Roma extra urbem sepulti	470	Novilunia apud plebrasque gentes festa haberi solita 287. 8.
345	Multabantur mille drachmis, qui rem, quemadmodum abduxerant, convincere non poterant	412	tunc servi vendebantur & Comitia habebantur Athenis
Matres quare φιλανθρωπίαι, patribus	Manus in sinu, quid	321	288
314	Myſteria ſive Eleuſinia ſacibus accenſis celebrari ſolita	251	Nuces & Poma quomodo differunt
Μάλας, quid	251	facrorum apud Graecos celeberrima. 260. de eorum origine quaedam, a Joanne Meurfio praetermissa	378
Medicorum de fugienda peste praecipitum	ibid.	ibid.	Numerandi imperitia ſtultitiae ſignum
267			426
& de exercitiis			Nummulus in os condendi mos
436			326
Μέλιον, unde			O.
379			Οβόλος, unde dicitur
Menſium Atticorum ordo ſecundum Scaligerum deſenſus			vetur. 324. vox Orientalis
256. 7			ibid.
Julianis menſibus non exacte reſpondent, & a feſtis dicti			Οβολοφύγιος, qui
457			323
in tres decades diviſi			Obolus Atticus quanti valebat
287			309
primus dies menſis dictus			Oculi prominentes certum impudentiae ſignum apud Phyſiognomonicos
ibid.			322
& ultimus dies a poſterioribus Atticis			Οδύσις, quid
ibid.			384
Mercurius, unde			Odeum Athenis, unde dictum
329			253
Μετὰ τὴν, qui.			extructum a Pericle
409.			ibid.
idem Μένων			colum-
210			
Μετὰ τὴν, quid			
456			
Metelli ſapiens dictus			
420			
Μηδών, metaphori-			

Rerum & Verborum Index.

columnis & statuis instructum <i>ibid.</i>	ὄψις & ἐνὸπμιος, quo- modo differunt 463	quare <i>χρηστέον</i> dictus 236
varii ejus usus 254	P.	Piræus, quid 248
Ὀδὸς <i>ἡγεῖ</i> Athenis quænam 438	Παλινομία, quid; figura apud Rhe- tores 202, 3	Petavius in <i>Exercitat.</i> <i>Miscell.</i> notatur 428
Ὀικηρσ, <i>carcer</i> per euphemiam 421	Πάλιν quæ significet <i>ibid.</i>	Ὀνόμας & Ὀνόμα, quo- modo differunt 436
Ὀϊνέπια, qui, & a Platone vocati μυῖα 350	Panathenaica gemina 246	Ὀνόμαλα & Ὀνόμα, quomodo differunt 346
Ὀῖον, varii usus & significationes 187	Πανδελύσιον, & Παν- δελύσιον appellatus Pluto 310	Ὀνόμαλα <i>παῖδες</i> , quæ, & a quo dicta 391, <i>etc.</i>
Ὀλβωζάντιον 452	Παντοπίος 305	Ὀνόμαλα quid sit 208
Olei in balneis usus plurimus 388	Παρονομιζέι 220	Ὀνόμαλα & ἀπονομιζέι discrimen 319
Oleū ex lacte, quid <i>ib.</i>	Parcus notatur 464	Ὀνόμαλα, quid, & unde 351
Ὀλίαν pro lauro quare dixit Virgi- lius <i>Æneide</i> 6. 457	Παρονομιζέι 265	Phidon Argivus, quis fuerit, & quando vixerit 391
Ὀμολογία, quid 332	Παρονομιζέι & παρο- νομιζέι 461	Philippidis scitum responsum 420
Ὀμολογία, qui 397	Παρονομιζέι, quid 307	Phocylidi attributum poema, Christiani alicujus esse vide- tur 225
Ὀμολογία, quid 381	Παρονομιζέι, qui 360	Ὀνόμαλα <i>palma</i> , & arbor & fructus. 358
Ὀμολογία, & deri- vata, 197, 8	Πάσιον tria signifi- cat, & πασι, quid 337	apud Homerum quæ- nam significet 359
Ὀμολογία <i>παχυν</i> , quid 297	Πάσιον 336	de Ὀνόμαλα & Ὀνόμα observanda 385, 6
Ὀμολογία, qui. 397	Πάσιον tribus casibus jungitur <i>ibid.</i>	Ὀνόμαλα <i>scitum</i> 317
Ὀμολογία, & Ὀνό- μαλα 472, 3.	D. Paulo floridior & elegantior vide- tur auctor <i>Epistola</i> <i>ad Hebræos</i> 357	Ὀνόμαλα, quid & un- de 396, 7
Ὀμολογία, unde 471	Pecunia antiquitus pendebatur, non numerabatur 279	Phraſes <i>παρονομιζέι</i> <i>δι</i> 247
Ὀμολογία, quid 309	Pecunias debitas qui soluebant, testes ad- ducebant 432	Pili in mortuis an crescant 371
Ὀμολογία, unde, & vis ejus medicinalis 364, appellatum etiam <i>αἰσίν</i> <i>ibid.</i>	Pedanei pedagogi, <i>pedantis</i> 412	Πύλας <i>πασι</i> , 322
Ὀμολογία, quid 186	Πάσιον, <i>vinum</i> 327	Πύλας, quid 291
Ὀμολογία 359, <i>etc.</i>	Per inusitata vis 320	Pittacus quare <i>Zephyrus</i> <i>λεπιδος</i> , dictus 304
Ὀμολογία, quid, & un- de 321	Περίεργος, quid 415	Plato, unde nomen obtinuit 179
Ὀμολογία, unde 415, & <i>οργος</i> , quid <i>ibid.</i>	Περίεργος, 206	quandoque <i>παρο- νομιζέι</i> 247
Ὀμολογία & Ὀνόμα discrimen 403	Περίεργος, 317	ejus
Ὀμολογία, unde 463	Περίεργος, 457	
Ὀμολογία varie constru- ctiones 403	Pertinax Imperator	

In Jac. Duporti Praelect.

ejus Lex de collo-	discrimen	325	Græci	295. 438
catione & sepulta-	Προβίον quid	383.	Ἡρίαι & ἱεραι	A-
ra mortui. 430	Προβίον, praestan-		thenis, unde ita	
item de facellis 463	tius, ut Latinum		dictæ	438
Plaudendi formulæ	antiquius. 384		alia Portarum A-	
apud Græcos & La-	Presium, unde	409	thenienſium nomi-	ibid.
tinios 215. 216.	Προβίον mortui, quid	430	Pullus de homine 224	
Plausum Ethnicorū	Προβίον & Προβί,		Πρόβιξ vox poetica,	
& Christianorum	quid, & unde 309		quæ significet 393.	
discrimen	ibid.		4	
Πάσι & πλάσι 201	Προβίον	320	Ποροι libentius dicunt	
Πάσι, figura apud	Προβίον	268, 9	Græci, quam πορὸς	
Rhetores 202	Προβίον & προβί-		242	
Πάσι, quid, &	ται quomodo differe-			
unde	runt	409	Pyanepſion mensis	
Pocula numerandi	Προβίον, qui	ibid.	unde dictus 258	
mos 350. quadruplex	Propola, apud La-		R.	
eorum numeratio	tinios	410	R Adius, quid, &	
ibid.	Πρόβ, pra	214	unde	395
Poetæ Græci formi-	Προβίον	233	ῥαβδός & ῥαβδός,	
neo generi infen-	Προβίον, per se po-		discrimen	275
siores 408	situm, quid	442	ῥαβδόν quo in sen-	
Ποιῦ ὕδωρ, pluvie,	Προβίον	446	ſu metaphorice u-	
Ἀπὸ τοῦ	Προβίον & πρὸ		ſurpetur	468
Πολιτῶν ἱερῶν, pro	προβίον	196	ῥαβδόν	251
πολιτῶν τριχῶν.	Προβίον	184	ῥαβδόν Vete-	
Πομπή, quid	Proverbia & Prover-		rum	399
Πομπή, quis 295	biales locutiones:		ῥαβδόν, quid	447
Πομπή, quid 383	219. 227. 233. 267.		Redhoſtore, quid	395
Πομπή & leno-	277. 283. 286. 291.		ῥαβδόν, quid	250
nes Veterum quo-	4. 318. 327. 331.		ῥαβδόν, quid	395
modo a noſtris dif-	5. 344. 9. 353. 8.		ῥαβδόν & πρὸ	
ferunt	363. 4. 371. 382.		πρὸ	317
Porta ovium & Por-	8. 9. 394. 5. 6. 402.		Rhenones, quid, &	
ta piſcinæ in S. S.	406. 7. 8. 414. 419.		unde	285
quare ita dictæ 295	420. 1. 4. 6. 8. 9.		ῥαβδόν & πρὸν ἀπὸν,	
Πορδόν, unde dictus	431. 2. 7. 445. 6.		quid	447
259	455. 461. 464.		ῥαβδόν, unde derive-	
Posideon mensis unde	Provinciarum Fæde-		tur	231
dictus	ratarum symbolum		Ridus & ringi, quid	
Post festum venisti,	413		275	
proverbium Græ-	ῥαβδόν, quid	365	ῥαβδόν, de canibus	275
cum	ῥαβδόν, Joſephi		ῥαβδόν, unde	281
Πομπή	nomen, quid	474	Rota, genus ludi pu-	
Præcones inter inho-	ῥαβδόν, orationis		erilis	434
neſtos habebantur,	vitiū	219	Rotæ, apud Antiquos,	
ſed Homericæ non	Πόλα, non πόλα, por-		uſus varii	ibid.
item	ta, dicunt puriores		ῥαβδόν, quid	395
Πομπή & πομπή			Ruſto	

Rerum & Verborum Index

<i>Rufo & Rugio</i> , unde 377	invidiosum <i>ibid.</i>	<i>Σαυρογένης</i> , quid 424
<i>Rumpere vocem & silentium</i> 317	<i>Σαυρομήδης</i> 304	<i>Σαυρομήδης</i> 271
<i>Runco & runchino</i> , unde 275	<i>Σαυρῆς</i> , vel <i>τῆς</i> , quid & unde 249	Synodaticū, quid 345
<i>Ρομπιόριον & ρομπιόριον</i> 374	<i>Σαυρίδης</i> , saltationis species 305	Superlativa pro comparativis posita 387
<i>Ρομπιόριον</i> , unde, & quid 345.6	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 432	Superstitio, quid, & unde 449
<i>Ρομπιόριον</i> , quid 317	<i>Σαυρομήδης</i> , unde 432	<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> , discrimen 376
<i>Ρομπιόριον</i> , quid 294	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 394	<i>Σαυρομήδης</i> , explodere, verbum theatrale 376
S.	<i>Σαυρομήδης</i> , quodam tonsurae genus 372	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 305
<i>Sabbatum pro Septimana</i> 428	<i>Σαυρομήδης</i> , ut & unde apud Latinos, convivae non vocati 338	<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> 351
Sacci veterum, non cannabacei, sed pellicei 283	<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> 431	<i>Σαυρομήδης</i> varia, apud varias gentes, nomina <i>ibid.</i>
Sacrificia & convivia semper conjuncta 336	<i>Σαυρομήδης</i> , unde, & unde 430.	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 274
<i>Σαυρομήδης</i> , quid, & unde 276	Solonis lex optima de Parentibus alendis 312. alia ejus lex de scortore 323	<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> 272
<i>Σαυρομήδης</i> , quid 276	<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> , quid 453	<i>Ταυρομήδης & Ταυρομήδης</i> , quid 388
Sal quare <i>ῥομπιόριον</i> dictus Homero 337.	Spestandi ludos in theatro pretium duo oboli 342	Talmudicorum librorum quoniam sit fides 390
<i>ῥομπιόριον</i> a Plutarcho 437	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 351, 2	<i>Ταυρομήδης</i> , quid, & proverbialiter dicitur de homine sortido. 286. & masculinum & foeminalium <i>ibid.</i>
Saltationis tres erant celeberrimae species 305	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 303	<i>Ταυρομήδης</i> , unde, & quid 355
Saltatio Pyrrhica, i.e. comes ebrietatis 414	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 339	<i>Ταυρομήδης</i> , quid 357
Saperda, quid 294	<i>Σαυρομήδης</i> , apud Rhetores, quid 417	Terminus Deus, & Terminalia 260
<i>Σαυρομήδης</i> , quid 387	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 348	Ternario numero mirā inesse vim censebant Veteres 462
<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> , quid & unde 276	Stephanus. notatus 442	<i>Ταυρομήδης</i> , quid, & unde 427. & unde <i>ibid.</i>
<i>Semita</i> , unde 420	<i>Σαυρομήδης</i> Homero, quod Latinis <i>ostia fluvii</i> 377	<i>Ταυρομήδης</i> , & quomodo <i>Σαυρομήδης</i> & <i>Σαυρομήδης</i> differant 308
Senectutem dissimulare solent senes 412	<i>Σαυρομήδης</i> , quid 323	<i>Ταυρομήδης</i> , quid 241.
Serpentes quare <i>ῥομπιόριον</i> dicti 463	<i>Σαυρομήδης</i> , unde 321	
Servi olim in itineribus sacris ferebant 385. plures in hoc opus ducere	<i>Σαυρομήδης</i> 412. quomodo differt a <i>Σαυρομήδης</i> <i>ibid.</i>	
	<i>Σαυρομήδης & Σαυρομήδης</i> 358	

